

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державна наукова установа
**УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ ТА ІНФОРМАЦІЇ**

**ЗБІРНИК РЕФЕРАТИВ
ФАХОВИХ ВИДАНЬ
МОН УКРАЇНИ**

№ 4'2018

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа
Український інститут науково-технічної експертизи та інформації
(УкрІНТЕІ)

ЗБІРНИК РЕФЕРАТІВ фахових видань МОН України

Збірник засновано у травні 2006 року
Видається 12 разів на рік

4(148)/2018

Суспільні науки:

*філософія
історія, історичні науки
соціологія, демографія
держава і право, юридичні науки
політика, політичні науки
наукознавство, культура
народна освіта, педагогіка, психологія
мовознавство, література
літературознавство
народна поетична творчість
мистецтво, мистецтвознавство
масова комунікація, журналістика
засоби масової інформації, інформатика
релігія, атеїзм*

КИЇВ-2018

Збірник рефератів фахових видань МОН України / укладачі : Н. Богатель, М. Попов, Г. Бодяковська, Н. Іваницька, Н. Ряполова, Л. Горелова. – Київ : УкрІНТЕІ, 2018. - № 4(148). – 240 с.

Збірник рефератів/анотацій статей наукових фахових видань МОН України – інформаційне видання, в якому подано систематизовану інформацію щодо змісту статей збірників та журналів закладів вищої освіти України за 2016-2017 рік. Джерелом інформації для підготовки збірника є примірники електронних та друкованих видань, що надійшли до УкрІНТЕІ на даний час.

Реферати/анотації представлено в авторській редакції, мовою видання та розміщено у збірнику за тематичними підрубриками Рубрикатору НТІ.

Кожному запису Збірника присвоюється інвентарний номер, який включає такі елементи: перші дві цифри позначають номер рубрики Рубрикатору НТІ, далі - чотири цифри – рік видання та номер випуску Збірника, наступні чотири – **порядковий номер реферату у Збірнику, якій використовується в авторському покажчику та покажчику періодичних видань**. Цифри після риски вказують порядковий номер реферату/анотації в базі даних наукових фахових видань МОН України.

Збірник призначений для аспірантів, докторантів, викладачів, наукових та інженерно-технічних працівників, які займаються науково-технічною діяльністю.

Додаткову інформацію можна одержати за адресою:

03150, Київ, вул. Антоновича, 180. УкрІНТЕІ,

Тел. (044) 521-0007; 521-0039

uintei@uintei.kiev.ua; bogatel@ukrintei.ua

ЗМІСТ

02 ФІЛОСОФІЯ	6
02.01 Загальні питання філософії.....	6
02.11 Загальні проблеми сучасної філософії.....	6
02.15 Загальнофілософські проблеми.....	6
02.21 Логіка.....	13
02.31 Філософія і методологія науки.....	13
02.41 Соціальна філософія.....	17
02.51 Етика.....	31
02.61 Естетика.....	32
02.91 Історія філософії.....	33
03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ	39
03.01 Загальні питання історичних наук.....	39
03.09 Загальна історія.....	41
03.19 Історія окремих країн.....	42
03.29 Історія окремих процесів, сторін і явищ людської діяльності.....	58
03.41 Археологія.....	62
03.61 Етнографія й історична антропологія.....	63
04 СОЦІОЛОГІЯ	64
04.01 Загальні питання соціології.....	64
04.11 Загальні проблеми сучасної соціології.....	64
04.15 Методологія соціології. Методика і техніка соціологічних досліджень.....	64
04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси.....	66
04.41 Соціальні класи, спільноти і групи.....	68
04.51 Соціологія сфер соціального життя, соціальних явищ та інститутів.....	69
04.61 Соціологія особистості і поведінки.....	80
04.91 Історія соціології.....	80
05 ДЕМОГРАФІЯ	81
05.11 Загальні проблеми народонаселення.....	81
05.21 Статистика населення.....	81
05.31 Історія населення. Історична демографія.....	81
05.41 Розселення населення. Географічна демографія.....	82
10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ	82
10.01 Загальні питання.....	82
10.07 Загальна теорія держави і права.....	83
10.09 Історія держави і права.....	86
10.15 Державне (конституційне) право і управління.....	86
10.17 Адміністративне право.....	88
10.21 Фінансове право.....	89
10.23 Господарське право.....	91
10.27 Цивільне право.....	96
10.31 Цивільно-процесуальне право (цивільний процес).....	96
10.35 Винахідницьке і раціоналізаторське право. Патентне право. Ліцензійне право.....	96
10.47 Сімейне право.....	97
10.51 Аграрне право.....	97
10.53 Правові проблеми охорони довкілля.....	97

10.55 Земельне право.....	97
10.63 Трудове право	99
10.67 Право соціального забезпечення	99
10.77 Кримінальне право	100
10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес).....	100
10.81 Кримінологія.....	101
10.85 Криміналістика	102
10.87 Міжнародне право	102
10.89 Міжнародне приватне право	104
10.91 Держава і право окремих країн	104
11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	106
11.07 Методологія політичних досліджень.....	106
11.09 Історія політичних вчень	107
11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика	107
11.25 Теорія міжнародних відносин. Зовнішня політика і дипломатія	109
12 НАУКОЗНАВСТВО	110
12.09 Розвиток науки.....	110
12.21 Наука і суспільство. Соціологія науки.....	111
12.31 Наукова праця. Наукова творчість.....	111
12.41 Організація науки. Політика в галузі науки	111
12.51 Методика і техніка дослідної роботи	112
12.81 Міжнародне співробітництво в науці	112
13 КУЛЬТУРА	112
13.07 Теорія, методологія і філософія культури	112
13.09 Історія культури. Історія вивчення культури	115
13.11 Культура в сучасному світі	115
13.15 Організація і управління в галузі культури.....	116
13.19 Культура окремих країн і народів.....	117
13.31 Бібліотечна справа. Бібліотекознавство	118
13.51 Музейна справа. Музеєзнавство.....	118
14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА	119
14.01 Загальні питання народної освіти і педагогіки	119
14.07 Загальна педагогіка.....	121
14.09 Історія освіти і педагогіки. Персоналія	126
14.15 Система освіти	128
14.23 Дошкільна освіта. Дошкільна педагогіка	130
14.27 Позашкільна (додаткова) освіта і виховання. Позашкільна педагогіка	137
14.29 Спеціальні (корекційні) школи. Дефектологія	137
14.35 Вища професійна освіта. Педагогіка вищої професійної школи	145
14.37 Освіта дорослих. Підвищення кваліфікації. Самоосвіта	173
14.39 Сімейне виховання. Сімейна педагогіка	174
14.43 Спеціалізовані галузі педагогіки. Виправно-трудова педагогіка	175
14.85 Технічні засоби навчання і навчальне устаткування	177
14.91 Народна освіта і педагогіка в окремих країнах	178
15 ПСИХОЛОГІЯ	180
15.01 Загальні питання психології	180
15.21 Загальна психологія	180
15.31 Психологія розвитку. Вікова психологія	182

15.41 Соціальна психологія	184
15.81 Прикладна психологія	186
16 МОВОЗНАВСТВО	189
16.21 Загальне мовознавство	189
16.31 Прикладне мовознавство	192
17 ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ.....	193
17.07 Теорія літератури	193
17.09 Історія літератури.....	196
17.81 Допоміжні літературознавчі дисципліни	201
18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО	202
18.07 Теорія і методологія мистецтва і проблеми мистецтвознавства	202
18.19 Мистецтво окремих країн і народів	203
18.31 Образотворче мистецтво	203
18.41 Музика. Музикознавство	205
18.45 Театр. Театрознавство	211
18.49 Танець. Хореографія	212
18.55 Естрада	212
18.67 Кіно. Кіномистецтво	212
19 МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	213
19.21 Масова комунікація	213
19.51 Друк	214
19.61 Телебачення	214
20 ІНФОРМАТИКА	215
20.01 Загальні питання інформатики.....	215
20.51 Інформаційне обслуговування	215
21 РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ.....	215
21.15 Окремі релігії, церкви і культури	215
21.21 Проблеми релігійної свідомості	216
21.31 Філософія і релігія	216
21.41 Релігії, церкви і товариства	220
21.91 Історія атеїзму, релігій і церков.....	222
АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК	224
ПОКАЖЧИК ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ	235

02 ФІЛОСОФІЯ

02.01 Загальні питання філософії

02.18.04.0001/213357. Предмет філософії в контексті уявлень про мудрість. Вандишев В.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.5-10. - рос. УДК 130.11.

Розглянуто важлива проблема взаємозв'язку філософії, знання і мудрості. Спираючись на уявлення Аристотеля і Платона - класиків античної філософії, показано їхні уявлення про зазначені поняття. Розглянуто сучасні філософські та природничо-наукові уявлення про сутність поняття "концепт". Досліджено роль комунікативно-інформаційної складової сучасного наукового пізнання і її вплив на розвиток уявлень про роль штучного інтелекту і глобальної інформаційної мережі.

02.11 Загальні проблеми сучасної філософії

02.18.04.0002/214750. Термінологічне виокремлення понять "екзистенційна рольова гра" і "священна рольова гра" у філософській антропології на прикладі індійської і західноєвропейської культур. Зайченко О.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.60-62. - укр. УДК 130.2:316.663.5.

У статті розглядаються основи архаїчного мислення, які актуалізуються в культурі у вигляді "правил гри", оснований на сакрально-екзистенційному втіленні архетипів культури, на прикладі Індії та західноєвропейської культури. Аналізуються з позиції священної рольової гри традиційні ритуали, феномен девадасі, культ Кумарі згідно з екзистенційно-рольовими настановами культури. Виводиться термінологічне розрізнення понять "священна рольова гра" і "екзистенційна рольова гра".

02.18.04.0003/215091. Сенсуалізм Дж.Берклі в контексті сучасної філософії й науки. Грицишина М.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.24-27. - укр. УДК 176.

У статті розглядається суттєва для сучасної філософії та науки проблема - проблема самоспоглядання й переоцінки хибності або істинності сенсуалістичної практики згідно з основоположним філософським баченням Дж.Берклі. Адже філософ ставить перед собою мету з'ясувати, як саме ми сприймаємо за допомогою зору відстань, величину та положення об'єктів, розглянути, в чому полягає різниця між ідеями зору й торкання, визначити, чи існує ідея, спільна для обох цих відчуттів. Дж.Берклі, вивчаючи всі ці питання, які розглядалися до цього вченими в галузі оптики, дає на них набагато глибші й фундаментальніші відповіді, що спочатку руйнують і перевертають наше вузьке, але загальноприйняте розуміння нашої чуттєвості. Філософ вступає в дискурс з ученими-оптиками, які намагаються пояснити, що люди вимірюють і оцінюють відстань до предмета завдяки куту розходження променів. Він повністю відкидає цю теорію як пояснення чи як причину. Дж.Берклі намагається спростувати наявність променів у природі, спростовує твердження, що саме кути розходження променів дають нам змогу оцінити відстань.

02.15 Загальнофілософські проблеми

02.18.04.0004/213376. Гештальт як рішення проблеми перцепції. Количева Т.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.109-113. - рос. УДК 130.121:159.9.019.2.

В статті розглядаються питання, пов'язані з візуалізацією, за допомогою концепта "гештальт". Інтерес до цієї тематики призводить до формування нового типу обробки інформації сучасною людиною. Виникає так звана "кліповість свідомості" - тобто, її фрагментарність, що являє собою постіну зміну образів. Перцептивна схема гештальту пов'язана з понятійною схемою гештальту. Перцептивні механізми, що лежать в основі побудови гештальту, не є остаточними механізмами його побудови. Понятійний гештальт створюється при безпосередній взаємодії перцептивно-сенсорної інформації зі структурою, як діє при розпізнаванні предметів, що мають когнітивний характер.

02.18.04.0005/213377. Аргумент "ап'юріорного" в логіці функціонування "емпіричних" понять. Комаха Л.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.113-117. - укр. УДК 165.741.

У статті досліджується проблема "ап'юріорного" в якості аргументу в обґрунтуванні філософії "концептуального прагматизму" К.І. Льюїса. Здійснено аналіз логіки диспозиціонального функціонування смислових значень (ап'юріорних понять), які формують новий досвід і нове мислення.

02.18.04.0006/213831. Мислення як фактор самотворення людини: ситуація антропоезису. Іванова Н.В. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.70-78. - укр. УДК 13.

Здійснено аналіз антропоезису (аутопоезису) як процесу творення людиною самої себе, моделей свого буття. Показано, що історія антропоезису включає в себе історію мисленнєвої рефлексії як фактору, завдяки якому людина стає тим, ким себе вважає і ким хоче стати. Продуктивну роль в даному процесі виконує мислення в якості енергії творення особистості - головного суб'єкта соціального пізнання і діяльності.

02.18.04.0007/213833. Філософські підходи до осмислення категорії "середовище". Федій О.А. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.88-97. - укр. УДК 11.

У статті окреслені наукові підходи до осмислення категорії "середовище" як багатоаспектного і складного об'єкту, яке включає різні компоненти, залежно від кута зору вивчення, та досліджується багатьма науками. Аналіз категорії "середовище" дозволив виявити основні міжгалузеві проблеми його ідентифікації.

02.18.04.0008/214547. Людина й техніка: стратегії філософського осмислення. Петренко Д.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.89-92. - укр. УДК 130.2.

Статтю присвячено розгляду філософсько-антропологічних концепцій техніки у філософії кінця XIX-XX століття. Дослідження теоретичних стратегій співвідношення людського й технічного дозволяє розкрити низку антропологічних операцій, які артикулюють уявлення про людину, та розробити оригінальну класифікацію філософських антропологічних технік. Стратегії філософської антропології техніки не виявляють повною мірою всі можливі лінії концептуалізації відносин людини й техніки. Проте ці схеми окреслили основні конфігурації диспозитивів, які розподіляють економію людського/тваринного,

природного/штучного, природного/культурного, людського/технічного. Визначені стратегії проявляються не лише в різних філософських концепціях, а й у теоретичних дослідженнях гуманітарних і соціальних наук, які звертаються до вивчення теми "людина й техніка".

02.18.04.0009/214563. "Ідея суб'єкта" як епістемологічна й онтологічна проблема: до питання варіативності форм сучасної суб'єктивності. Ходус Е.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.176-171. - рос. УДК 130.1.

У статті фокус дослідницького інтересу зосереджений на змісті сучасного соціально-філософського дискурсу стосовно проблематики суб'єкта. Провідною темою статті є спроба відповісти на питання щодо того, "смерть" якого суб'єкта констатує соціальна теорія та водночас "повернення" якого суб'єкта проголошує. Акцент робиться на соціокультурній контекстальності, яка визначає зміст і форми прояву потенціалу сучасного досвіду суб'єктивності. Актуальні практики суб'єктивності розглядаються в межах більш широкого спектру впливів і тенденцій, які є своєрідністю "доби модерну" й ситуації (пост)сучасності. Зазначається, що зміна природи сучасної суб'єктивності відбувається в траєкторії руху від цільного модерного суб'єкта, стурбованого володінням предметами, до "постмодерністського" децентрованого суб'єкта, який вибудовує свій життєвий світ у реєстрі різноманітних бажань, а не розуму.

02.18.04.0010/214585. Тенденції розвитку конвергентних технологій і трансформація свідомості. Мельник Ю.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.89-93. - укр. УДК 1 + 140.8 + 316.422.44.

Актуальність проблеми трансформації свідомості в контексті бурхливого розвитку конвергентних технологій зумовлена унікальністю ситуації та завданням збереження свідомості людини як системи, що оброблює інформацію в умовах впливу масованих глобальних потоків інформації. У наш час відбувається швидке формування суспільства знання, якому притаманні такі пов'язані між собою внутрішні фундаментальні риси: безпрецедентне збільшення інформаційної насиченості практично всіх сфер соціуму, перетворення інформаційної індустрії в найбільш динамічну, престижну й вигідну сферу функціонування суспільства, широке входження інформаційно-комунікаційних технологій у життєдіяльність соціуму й людини, глибокі зміни моделей соціальної організації та співробітництва завдяки широкому розповсюдженню гнучких сільових структур. Це призводить до того, що саме в суспільстві знання інформаційно-комунікаційні технології відіграють значну, а часто й вирішальну роль у життєдіяльності людини, у тому числі й у її ціннісній орієнтації. У результаті їхнього впливу на людину в її свідомості формується модель навколишнього соціального світу, яка й використовується для конструювання соціальної реальності.

02.18.04.0011/214588. Утопія й утопічна свідомість: філософсько-культурологічний контекст аналізу. Петрушенко О.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.106-109. - укр. УДК 13; 141.8.

У статті поставлене завдання подати утопію як складне й різнопланове утворення соціальної культури, що має стосунок не лише до суб'єктивних фантазій, а й до запитів суспільної культури, важливих виявів людини та її ментальності. Через зіставлення утопії з різними, спорідненими з нею культурними явищами зроблено висновок про обмеженість тих її трактувань, що поширені в дослідницьких джерелах. На основі аналізу різних виявів утопії сформульовано її авторське визначення, аргументована така її суттєва риса, як уявлення про належне. Наявність вектора належного в реальному функціонуванні свідомості, особливо в її спрямуванні на регулювання людської діяльності й поведінки, оцінюється автором статті як підстава для ширшого осмислення утопії та утопічної свідомості. Також зроблений наголос на тому, що утопія постає не лише явищем політичним чи ідеологічним, а й соціально-культурним, пізнавальним та антропологічно зумовленим.

02.18.04.0012/214615. Проблема розуміння тексту в діалогічній філософії М.М. Бахтіна. Духович О.Б. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.61-64. - укр. УДК 101.9:801.73.

У статті розглядається проблема розуміння тексту, запропонована М.М. Бахтіним у діалогічній філософії. Стверджується, що текст, на думку філософа, є єдиним об'єктом дослідження в гуманітарних науках, оскільки людина завжди виявляє себе саме через текст. Детально аналізуються запропоновані М.М. Бахтіним основні особливості тексту та специфіка його розуміння, що пов'язана з цими особливостями, зокрема з діалогічною природою тексту і його унікальністю. Крім того, сам процес розуміння, що ніколи не буває простим дублюванням готового висловлювання, є діалогічним і містить суттєвий момент новизни.

02.18.04.0013/214617. Знати все як одне. Івакін О.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.69-79. - рос. УДК 1(091).

У статті йдеться про суперечливу єдність ідеального і матеріального як про універсальну основу діалектичності Світу. Однак ця важлива філософська тема в статті не є самоціллю, а лише "інструментом" розкриття тотожності сущого і належного, що, в кінцевому рахунку, дозволяє автору сформулювати сукупність логічних обґрунтувань вирішення того світоглядного завдання, яке сформулював Геракліт: зрозуміти все як одне. Автор прагне конкретизувати діалектичну Гераклітову картину буття Космосу елементами філософських поглядів Платона, Аристотеля, Спінози, Лейбніца, Гегеля, Ніцше, Тейяра де Шардена та інших мислителів. На думку автора статті, в основі Логосу (логіки буття), знаходиться еволюційний та інволюційний зв'язок неживої, живої і мислячої форм співвідношення ідеального і матеріального, який і забезпечує вічність і гармонійність космосу. Заклик Геракліта до людей - слухати Логос і слідувати йому - ми маємо зрозуміти і прийняти як необхідність людини відповідати своїй суті, тобто постійно долати будь-які форми відчуження себе від справді людського - розумного, духовного. Мета і сенс буття людства - це сходження від біосфери до ноосфери.

02.18.04.0014/214619. Феномен надлишкової освіти як фактор формування людського капіталу: філософська рефлексія. Іщенко А.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.83-87. - укр. УДК 101:378(043.3).

У статті з філософських позицій розглянуто феномен надлишкової освіти в контексті формування людського капіталу. За даними Доповіді про глобальну конкурентоспроможність робиться висновок про розбалансованість системи взаємодії вищої освіти та ринку праці. Наведено розповсюджені варіанти такої розбалансованості з точки зору концепції людського капіталу: феномен надлишкової освіти (є наслідком надінвестування в освіту за концепцією людського капіталу) та недостатньої освіти (є наслідком недоінвестування). Розглядається, що економічно негативна ситуація надінвестування в освіту - надлишкова освіта - з філософської точки зору є найвищою метою існування гуманістичного суспільства, у якому всебічний розвиток кожного громадянина є незаперечним благом. А модернізація існуючого суспільства за допомогою соціальної інженерії як міждисциплінарної науки нового типу ставить підготовку всебічно розвинутого фахівця імперативом свого функціонування та фактором відтворення людської цивілізації загалом як із матеріальних (економічних, утилітарних), так і із соціально-культурних позицій.

02.18.04.0015/214623. Витоки духовності у формуванні концепту "гроші". Квач Я.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.99-102. - укр. УДК 141.7:124.5:336.74.

У статті розглядаються філософські та духовні витоки, що впливають на формування й визначення концепту "гроші". Аналізуються особливості визначення концепту "гроші" в економіці та філософії. Розкривається специфіка онтологічного визначення грошей, їх варіативність. Здійснено філософський аналіз концепту "гроші" як одного з елементів соціального життя й економічних відносин. Простежується репрезентація теоретичного доробку Аристотеля в реаліях сучасного суспільства. Обґрунтовується взаємозв'язок етичної поведінки індивіда та його ставлення до використання грошей. Розглядаються умови розвитку українського суспільства, що зумовили певні суперечності між духовними орієнтирами розвитку особистості й наявною економічною та соціальною системами.

02.18.04.0016/214636. До питання про проблему людини в сучасній філософії. Мікаїлова Н.Е. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.149-152. - рос. УДК 165.745:167 168.

Інтерес до проблеми людини обумовлений світоглядними, соціальними факторами, а також багатьма аспектами людського буття. У сучасній філософії людство розглядається як цілісне, глобальне явище, основою якого є нове політичне мислення. Сучасна антропологія відрізняється пильною увагою до екзистенційних питань. Духовність розглядається як сутність людини, виступає як система управління людською діяльністю, є імперативом щодо всієї його життєдіяльності. Одним з активних станів людини та проявом людської свободи є творчість.

02.18.04.0017/214664. Антропологічні орієнтири розвитку дидактики із позицій концепції цілісної особистості. Ганаба С.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.41-44. - укр. УДК 101.1 371.13.

У статті розглядається проблема переосмислення антропологічних орієнтирів розвитку дидактики. Необхідність пошуку нових орієнтирів зумовлена кардинальними змінами, які охопили всі сфери життя й зумовили фрагментарне світосприйняття їх людиною. Наголошується, що пізнавальну й практичну невизначеність можна подолати лише за умови використання різноманітного спектру загальнолюдських, соціальних, національних, індивідуальних факторів. У розумінні цілісності й складності світу людина використовує складну, цілісну природу своєї екзистенції. Підкреслюється, що основними орієнтирами в розвитку дидактики є врахування індивідуально-психологічних особливостей учасників освітньої взаємодії, розкриття тих потенційних можливостей, які закладені в них природою. Цілісність людини презентується як взаємодія її індивідуального світу із природним довкіллям і суспільним середовищем. Навчальний заклад у цьому процесі уявляється своєрідним "серединним космосом", об'єднують ланкою між особою як мікрокосмом і суспільством як макрокосмом. Це середовище, у якому людина перебуває в різноманітних "межових" ситуаціях, балансує між раціональними та ірраціональними виявами своєї природи й чітко сформованим соціальним запитом держави.

02.18.04.0018/214677. Історико-філософське осмислення проблеми тілесного відчуження людини в умовах інформаційного суспільства. Луценко А.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.96-99. - укр. УДК 122 129 "2".

У статті проводиться філософська розвідка особливостей тілесності людини в сучасних умовах інформаційного суспільства. В інформаційному суспільстві існує низка факторів, які зумовлюють тілесне відчуження людини, тобто втрату духовно-тілесної єдності людини й здатності "мислити тілом". Такими факторами є характерне для західних спільнот спрямування соціального розвитку в напрямі досягнення економічних цілей, редукція інтересу людини до економічного інтересу та ігнорування мотивацій людської дії, пов'язаних із тілесністю й чуттєвістю. Поширення розумних технологій призводить до віртуалізації соціальної комунікації, що спричинює якісні зміни у взаємодії між індивідами. Взаємодія на основі чуттєвості починає витіснятися формалізованим обміном інформацією на основі синтаксичної сумісності. У таких умовах чуттєвий і комунікативний потенціал тілесності людини зазнає пригнічення, що призводить до загальносоціальних кризових явищ (руйнування соціальної солідарності, непевність відносин "людина-світ").

02.18.04.0019/214682. Трансверсальна антропологія в контексті філософії техніки/медіа. Петренко Д.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.116-119. - рос. УДК 130.2.

Стаття присвячена розгляду філософсько-антропологічних концепцій техніки/медіа. Реконструкція антропологічних стратегій, які артикулюють розуміння людини, відкриває розробку нових теоретичних моделей зв'язки людського й технічного, що дає змогу подолати автономістські антропології техніки/медіа. Автономістська філософська антропологія техніки/медіа не репрезентує повною мірою всі можливі лінії концептуалізації відносин людини й техніки, людини та медіа. Трансверсальна антропологія виходить із необхідності трансформації диспозитивів, що розподіляють економію людського/тваринного, природного/штучного, людського/технічного. Означені дослідницькі стратегії вимагають перегляду конфігурацій зв'язки людина/техніка/медіа, що некритично використовується в теоретичних дослідженнях гуманітарних і соціальних наук, які звертаються до вивчення тем "людина й техніка", "людина й медіа".

02.18.04.0020/214683. Цінності як контроверза сучасним тенденціям до пост людськості. Петрушенко В.Л. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.120-123. - укр. УДК 124.5 165.42.

У статті аналізується коло питань, пов'язаних із осмисленням природи та різновидів цінностей. На основі авторського підходу пропонується розрізняти валютативні й дигнітативні цінності - цінності соціального плану та цінності людської гідності. Валютативні цінності закріплюють соціально вироблене ставлення до різних явищ дійсності, а дигнітативні - фіксують екзистенційно-антропологічні характеристики людини. Саме останні цінності, на думку автора, можуть розглядатись як контроверза та опозиція сучасним тенденціям до перетворення людини на постлюдину - на людину, позбавлену суб'єктивних і персоналістичних рис, на людину як об'єкт маніпуляцій з боку соціальних технологій і сучасних процесів глобалізації й інформатизації суспільства.

02.18.04.0021/214686. Критичний огляд концепції символічної креативності П. Віліса. Райхерт К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.132-136. - рос. УДК 7.011.3.

Згідно з П. Вілісом, культура - це поєднання необхідної фізичної та символічної роботи повсякденної людської діяльності. Необхідна фізична робота, по суті, - це виробництво матеріальних об'єктів людської культури. Необхідна символічна робота - це природна потреба й необхідність людини виробляти та використовувати знаки й символи та значення і смисли. Необхідна символічна робота - це необхідний символічний супровід необхідної фізичної роботи + виробництво ідентичностей і взаємних відносин між ними. Необхідна символічна робота як свої символічні ресурси ("сировина") та практики ("інструменти") використовує мову, активне тіло і драму (драматургію). Використання мови, активного тіла і драми уможливується завдяки символічній креативності, тобто здатності людини виробляти й використовувати знаки, символи, значення та смисли загалом. Символічна креативність потребує особистої естетики - обґрунтованої естетики, яка виникає в ситуаціях реалізації символічної креативності.

02.18.04.0022/214692. Техніка й технічний прогрес у концепціях сучасних українських філософів. Чурсінова О.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.159-162. - укр. УДК 140.8 (091) (477) 60.

У статті систематизовано основні напрями дослідження концепцій науки й техніки західноєвропейських філософів у сучасному українському філософському дискурсі; виділено та проаналізовано основні ідеї західноєвропейської філософії техніки, на цій основі показано взаємозв'язок розвитку української філософії з європейською філософією в напрямі дослідження проблем, створених розвитком техніки, технології, науково-технічним поступом. Сучасні концепції західноєвропейських мислителів виявляють розмаїття й суперечливість їхніх трактувань техніки. Проблеми технічного поступу сучасні західні філософи розглядають системно, у складному й розмаїтому контексті, із позицій антропології, валеології, екології, етики, соціології, права, теології тощо. Ці ідеї послугували підґрунтям розвитку вітчизняної філософії техніки, що у своїх сутнісних проблемних спрямуваннях і положеннях орієнтувалась на аналітику й інтерпретацію західних концепцій.

02.18.04.0023/214707. Лаканівська топика: інтерпретація й дискурсивна практика. Дем'янюк М.Б. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.45-48. - укр. УДК 13.

У статті досліджується структурний ("символістський") психоаналіз Жака Лакана як специфічний метод пізнання, якому властива універсальність і міждисциплінарність, що відкриває широкі перспективи подальших досліджень, а також створює умови перегляду сталих поглядів щодо бінарної опозиційності між герменевтичними і структуралістськими методологіями. Учення Ж. Лакана допускає можливість "прочитання", інтерпретації структурного психоаналізу, зокрема його топіки, шляхом використання категорій герменевтики, пошуку відповідних аналогій у дискурсі вказаних методів, що дає змогу відійти від антиномії в потрактуванні співвідношення "герменевтика - структуралізм". Зроблено висновок, що саме "символістський" психоаналіз, який викликав великий інтерес, у полі як герменевтики, так і структуралізму створює можливості компромісу вказаних методологій.

02.18.04.0024/214709. Юрген Габермас: трансформація пост-метафізичного мислення. Дубина О.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.52-55. - укр. УДК 13.

У статті проаналізовано процес трансформації пост-метафізичного мислення, який, на думку Ю. Габермаса, є необхідною складовою віднайдіння нових вимірів, форм і ролей сучасного філософського знання у сфері людської комунікації. Досліджується продуктивний сценарій подолання кризи інтелектуальної культури, що пов'язана з викликом постмодерну та деструкцією класичних теоретичних парадигм. Стверджуючи власну позицію як постметафізичну, Ю. Габермас полемізує, з одного боку, з новітніми спробами повернення до метафізики філософії свідомості, а з іншого - з контекстуалістськими варіантами критики розуму.

02.18.04.0025/214711. Сексуальність як предмет філософської рефлексії. Зубов В.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.61-64. - укр. УДК 13.

У статті розглядаються філософські аспекти сексуальності як культурного феномена сучасності. Зазначається, що проблема сексуальності набуває все більшої уваги як у сучасному філософському дискурсі, так і в соціальних практиках сьогодення. Поширюється думка, що сексуальність не вроджена особливість людини, а формується під впливом різноманітних культурних дискурсів про сексуальність у певному соціальному просторі. Розвиток постмодерністської соціальності посилює ідею щодо поширення різноманітних нетрадиційних форм і напрямів сексуальності в сучасному західному суспільстві. Сексуальність починає виступати як постійний об'єкт дискусій, суспільної уваги, контролю, аналізу й визначається як важлива вісь формування ідентичності сучасної людини. Сексуальність виступає як конститувальний взаємозв'язок між людською тілесністю, особистісною самоідентифікацією й соціально-нормативною сферою суспільства.

02.18.04.0026/214718. Ще раз про природу людини. "Локальні константи" природи людини. Меджідова Н.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.90-93. - рос. УДК 13.

У статті розглядаються численні погляди на природу людини. У сучасній філософській антропології все більшого поширення набувають порівняно стійкі "атрибутивні ідентифікатори" людського - "локальні константи" людської природи. Під "природою людини" маються на увазі стійкі, незмінні риси, загальні задатки й властивості, які виражають її особливості як живої істоти, притаманні *Homo sapiens* у всі часи, незалежно від біологічної еволюції й історичного процесу. Виходячи із системи сучасних філософсько-антропологічних поглядів, можна виділити чотири локальні константи природи людини.

02.18.04.0027/214723. Від "homo economicus" до "homo creativus" у соціокультурному середовищі. Олексенко Р.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.112-114. - рос. УДК 13.

Перехід до інноваційно-креативної економіки, основаної на знаннях, вимагає перегляду наявної парадигми "homo economicus". Найбільш докладне обґрунтування ця модель отримала в роботах таких класиків, як А. Сміт, Д. Рікардо. Основою моделі людини економічної є раціональна поведінка, прагнення індивіда отримувати максимальний результат за мінімальних витрат в умовах обмеженості використовуваних можливостей і ресурсів. Однак така спрощена мотивація має обмежений характер, штучно звужує інтелектуальні можливості людини.

02.18.04.0028/214724. Методологія філософських досліджень медіа: принцип сингуляризації. Петренко Д.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.115-118. - рос. УДК 13.

Стаття присвячена розгляду філософсько-антропологічних концепцій медіа. Пропонується перегляд сталих методологій філософських досліджень медіа за допомогою формулювання принципу сингуляризації медіа. Уведення принципу сингуляризації в дослідження медіа відкриває розробку нових теоретичних моделей зв'язки людського й медійного, що дає змогу подолати фіксаційну антропологію медіа. Фіксаційна філософська антропологія медіа не репрезентує повною мірою всі можливі лінії концептуалізації медіа, адже спирається на загальні поняття. Трансверсальна антропологія, на відміну від фіксаційної, виходить із необхідності сингуляризації медіаносіїв, що актуалізують розуміння книгодрукування, фотографії, кінематографу, телебачення. Означені дослідницькі стратегії вимагають перегляду концептуальних артикуляцій медіатехнологій, що некритично використовуються в теоретичних дослідженнях гуманітарних і соціальних наук, які звертаються до вивчення теми "людина та медіа".

02.18.04.0029/214746. Постметафізична перспектива та її філософська роль. Дубина О.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.44-47. - укр. УДК 79601:291.11.

У статті розглядаються філософські підходи до аналізу особливостей і проблем сучасного мислення. У центрі уваги знаходиться евристичний потенціал класичних форм раціональності й ті новації, які характеризують філософський дискурс сучасності. Фокус дослідження спрямований на постметафізичне мислення. Аналізуються здобутки Юргена Габермаса і його дискусії з іншими сучасними мислителями та їхніми філософськими напрями, які вони репрезентували, а саме: феноменологію Мартіна Гайдеггера, західним марксизмом Теодора Адорно, постструктуралізмом Жака Дерріда та аналітичною філософією Річарда Рорті. Стверджуючи власну позицію як постметафізичну, Ю. Габермас полемізує, з одного боку, із новітніми спробами повернення до метафізики філософії свідомості, а з іншого - із контекстуалістськими варіантами критики розуму. Це дасть змогу більш адекватно зрозуміти постметафізичну перспективу та її філософську роль.

02.18.04.0030/214749. Прогулянки містом: довічне в повсякденному (аналіз досвіду). Єрґєєва К.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.57-59. - рос. УДК 304.

В статті розглянуто таку практику повсякденності, як прогулянка містом. Акцентується увага на взаємозв'язку цієї практики з індивідуальною й колективною пам'яттю. Виділяється вплив цієї практики на формування ідентичності сучасної людини через стихію пам'яті. Автор фіксує увагу на роботах В. Беньяміна (оскільки саме в його роботах ця практика отримує філософське осмислення), М. де Серто і Т. Річардсон. На думку автора, у роботах зазначених авторів закладено передумови для осмислення практик прогулянок у їхньому взаємозв'язку зі стихією пам'яті людини.

02.18.04.0031/214763. Філософські дослідження медіа: антропологія й археологія. Петренко Д.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.106-108. - укр. УДК 130.2.

Стаття присвячена філософському осмисленню медіа. Філософія медіа - один із найбільш актуальних напрямів сучасної філософії. Мета статті - дослідити лінії концептуалізації медіа в трансверсальній антропології й археології медіа. Трансверсальна антропологія розглядає медіа не тільки як засіб комунікації, а і як антропологічний фактор. Ім'я "медіа" тут стає центральним інструментом вивчення трансформацій людини та влади. Дослідження медіатеорій ХХ ст. дають змогу виділити реконструкційну стратегію розуміння теми "людина й медіа" (також у термінології М. Фуко і Ж. Дельоза її можна назвати археологічною). Означена стратегія ставить своїм завданням нейтральне відтворення артикуляції медіа. У деяких сучасних філософських концепціях поняття "медіа" співвідноситься з поняттями археології культури (В. Ернст, Ю. Парікка, З. Цилінські). Ці лінії філософії медіа є результатом археологічних досліджень культури М. Фуко, який визначив археологічну реконструкцію центральною дослідницькою проблемою. Отже, у філософії другої половини ХХ - початку ХХІ ст. артикуляція медіа використовується в чотирьох смислах: 1) інструмент спротиву; 2) фіксація влади; 3) археологічна реконструкція; 4) апарат виключення.

02.18.04.0032/214764. Філософські аспекти віртуальної реальності й феномен "невидимості" (invisibility) медіа. Польська Т.Д. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.109-111. - укр. УДК 101.1:316:004.

У статті розглядається взаємодія людини й технологій, яка проблематизується на нових етапах розвитку інформаційного суспільства. Основним предметом аналізу є повсюдна сутність медіасередовища, "невидимість" медіа. Дослідження засвідчує, що з появою нових можливостей удосконалення медіа є не тільки видами технологій і фрагментами змісту, які ми вибираємо з навколишнього світу, а можуть бути розглянуті як один із "творців" віртуальної реальності й відправний пункт для глобальної зміни розуміння людиною самої реальності. Розуміння того, що категорія віртуальної реальності стосується саме фундаментальних основ людського існування, змушує підкреслити важливість подальшого дослідження впливу віртуальної реальності на людину як у психологічному, так і в соціально-культурному аспектах.

02.18.04.0033/214769. Логос перетворює хаос (у контексті філософської антропології). Тарасюк Л.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.127-130. - рос. УДК 111 (091).

У статті акцентується увага на питаннях значення порядку та хаосу в науці, а також в особистості кожного з нас, за якими принципами розвивається наука та чи є наукове знання самоорганізуючою системою. У сучасній науковій картині світу логос і хаос є фундаментальними взаємодіючими елементами. Синергетика, яка займається вивченням формування нового засобами взаємодії хаосу й порядку, направляє до перегляду наших уявлень про однозначність причинно-наслідкових зв'язків.

02.18.04.0034/214782. Можливості використання уяви як "манери" мислення у філософії Х.Уайта. Гейко С.М., Кудін Б.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.20-22. - укр. УДК 101:930(73).

У статті розглядається концепція Х.Уайта про роль уяви в історичному пізнанні, яка є адекватною запитами сучасного історичного пізнання щодо філософії загалом і філософії історії зокрема. Використання уяви як "манери" мислення Х.Уайтом розкриває можливість розуміння історіографічного стилю як особливої комбінації типів побудови сюжету, доказу та ідеологічного підтексту.

02.18.04.0035/214793. Філософський аналіз категорії любові в екзистенційних візіях Світлани Алексієвич. Ковальчук Ю.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.62-64. - укр. УДК 821.161.3-92.09:[177.61:161.225.1] С. Алексієвич.

У статті здійснюється філософський аналіз категорії любові у світоглядній публіцистиці Світлани Алексієвич. Аналіз виходить за межі "homo soveticus", висвітлюючи актуальність запропонованої проблематики для ХХІ ст., утверджує етичну інтенцію для майбутніх поколінь. Досліджується метафізична трансформація людської екзистенції в ситуації війни. Феномен війни розглядається крізь призму таких екзистенційних категорій, як смерть, страх, біль, страждання і співчуття. На основі особистих історій "свідків філософії зникнення", котрі є основними дійовими персонажами романів Світлани Алексієвич, висвітлюється зв'язок феномена любові зі смертю, війною, діалогом. Згідно з набутим екзистенційним досвідом, визначаються два виміри любові: любов, яка відбувається в місці, де є війна (темпоральна визначеність у теперішньому), і любов, що відбувається в місці, де немає війни (темпоральна визначеність у майбутньому).

02.18.04.0036/214817. Про діалогічність філософії. Сумарокова Л.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.153-156. - рос. УДК 111.

Стаття спрямована проти протиставлення різних філософських парадигм за критерієм "наукове та світоглядне (ненаукове)". Світоглядне відношення "людина - світ" інтерпретується автором як Діалог, а філософія - як продукт конфліктного діалогу людини і світу. Обґрунтовується висновок про неминучу множинність філософських систем, мов філософії, що об'єднуються належністю до змістового поля комунікативної раціональності. Особистісний вибір філософської позиції відбувається в контексті постійно мінливих комунікативних взаємодій, що співвідносяться з віссю "людина - світ".

02.18.04.0037/214822. Ідеал у колі розуміння філософської рефлексії. Чорна Л.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.171-173. - укр. УДК 124.4:159.955.4.

У статті аналізується ідеал крізь призму розуміння філософської рефлексії. Проблема ідеалу залишається на межі тисячоліть не менш актуальною для дослідження, ніж у попередні століття. Інтерпретація ідеалу й сьогодні є злободенною темою дискусій у сучасній філософії, культурології, політології, теорії державного управління. Мета статті - перейти від всезагального бачення ідеалу до його інтерпретації в межах філософської рефлексії. Тому основним методом дослідження є метод герменевтики. Сучасне полісистемне бачення проблеми ідеалу дає можливість розкрити ідеал крізь призму інтерпретації рефлектуючого суб'єкта. На цьому базується визначення типів рефлексії, які існують у реаліях культурних практик та впливають на формування ідеалу.

02.18.04.0038/214827. Проблема "природне/штучне" в контексті пошуків позаземних цивілізацій: філософсько-методологічні аспекти. Шедрін А.Т. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.190-193. - рос. УДК 130.2 + [523.07+523.164]:008.

У статті розглянуто евристичний потенціал категорій "природне/штучне" в контексті герменевтики SETI, що формується. Герменевтика SETI як новий напрям досліджень проблеми буття ПЦ і встановлення контактів з ними спрямована на пошук та

інтерпретацію позаземних штучних сигналів, феноменів астроінженерної діяльності. Історія робіт у цьому напрямі, пов'язана з дослідженням квазарів, пульсарів, свідчить про труднощі у формулюванні "критеріїв штучності", оскільки всі вони не тільки несуть відбиток антропоцентризму, а й демонструють помітну динаміку. У контексті герменевтики SETI, основаної на визнанні суб'єкт-об'єктних відносин як сутнісно-інваріантної характеристики ПЦ, необхідне доповнення принципу "презумпції природності" принципом "комплементарності природного/штучного" або їхньої еквівалентності.

02.18.04.0039/214851. Проблема людини в посткласичній традиції. Павлишин Л.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.81-84. - укр. УДК 1(091).

У статті проаналізовано неокласичний погляд на проблему людини, її буття як духовної істоти, яка перебуває в стані вічного пошуку себе, продемонстровано вплив культури й цивілізації, науки й техніки на її внутрішній світ, життя серед інших людей. Досліджено співвідношення розуму та почуттів, раціонального й ірраціонального, указано на визначальну роль позасвідомих чинників у життєдіяльності людини. Стаття демонструє наслідки культурних і цивілізаційних процесів у неокласичну епоху, знайомить із поглядами видатних мислителів щодо проблеми людини, її внутрішніх емоційних станів, значення філософії ірраціоналізму на тогочасному етапі розвитку суспільства. Важливе значення для цілісного вивчення цієї проблеми має дослідження поглядів представників філософії екзистенціалізму, ідей А.Шопенгауера, В.Винниченка, Ф.Ніцше та ін.

02.18.04.0040/214869. Філософські аспекти "CETI - SETI": проблеми суб'єктності міжзоряного діалогу. Щедрін А.Т. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.158-161. - рос. УДК 130.2+523.07+523.164]008.

У статті розглядається сучасний етап еволюції однієї з універсальї культури - уявлень про інший, позалюдський, розум. Розглянуто перетворення проблеми буття позаземного розуму в загальнокультурну проблему пошуку позаземних цивілізацій, його соціокультурну детермінацію, пов'язану із трансформаціями техногенної цивілізації. Виявлено суперечливість усвідомлення людством самого себе як космічного суб'єкта. Проаналізовано філософські аспекти проекту "CETI - SETI", пов'язані із суб'єктністю діалогу між цивілізаціями, розділеними міжзоряною відстанню й різною якісною субстратною основою. Розкрито роль радіоастрономії в усвідомленні людством своєї космічної суб'єктності, можливі сценарії контакту з потенційно небезпечними співрозмовниками: неземним штучним інтелектом; "цивілізаціями-метаморфами"; неантропоморфними цивілізаціями.

02.18.04.0041/215040. Філософські аспекти діалогічного розгортання взаємодії природи і людини. Троїцька О.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.124-127. - укр. УДК 140.823.2:378.013.

У статті з точки зору філософії проаналізовано потенціал і можливості діалогу, який представлено як ціннісно-смыслову взаємодію людини і природи. Доведено, що формати тлумачення діалогічної взаємодії, які не вкладають у зміст діалогу інформативно-екзистенціальну складову, не здатні залучити природу як окремий компонент світобудови до сфери етики. За допомогою аналізу історичних особливостей відносин у системі "людина - природа" підтверджена актуальність не тільки необхідності діалогічного сприйняття природного світу, а й поширення його предметного поля принципово важливими для кожної людини питаннями, що мають змінити ідеологічні і морально-ціннісні засади відносин. На основі філософського виміру функціонування системи "людина - природа" доведено, що одними лише зверненнями та науковими доказами деструктивної діяльності людини неможливо подолати споживацьке, мотиваційно-прагматичне ставлення до природи та припинити екологічну кризу. Визначено головні концепти і проблеми, які слід інтегрувати в тематику діалогів щодо природи.

02.18.04.0042/215041. Метафори та пізнання. Філяніна Н.М., Іванова К.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.128-130. - укр. УДК 37.015.31:57.08.1.

Стаття присвячена дослідженню питання про те, яким чином звернення до метафор доповнює раціоналістичну аргументацію щодо необхідності розширення горизонтів розуміння природи та сприяє активізації й оптимізації діяльності з її збереження. Доведено, що за допомогою метафор здійснюється опосередкування різних форм невизначеностей. Метафоричні концепти можуть виходити за межі звичайного мислення та мови у сферу образного мислення й мови.

02.18.04.0043/215051. Деструктивність і конструктивність як загальні властивості людського світовідношення. Щербина-Яковлева Е.Е. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.169-172. - рос. УДК 141.7.

У статті запропоновано поширити уявлення про деструктивність як про властивість особистості, поширивши його на сферу надбаних соціокультурних якостей індивіда. Деструктивність може розглядатися філософською антропологією та філософією культури як специфічний тип людського світовідношення. Деструктивність має вивчатися комплексно, у співставленні з конструктивністю.

02.18.04.0044/215072. Концепт, структура й субстрат системи смислоутворення. Матюшина І.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.76-79. - укр. УДК 165.242.2.

У статті представлена системна модель процесу смислоутворення. Концепт системи продукування смислу - це зв'язка "знання-цінності", яка включає в себе як особистісні елементи свідомості автора, так і надособистісні (загальнокультурні) елементи. Структура системи смислоутворення є взаємодією мовних і позамовних, внутрішніх і зовнішніх зв'язків. Субстрат системи (слова та словосполучення) може змінювати структуру й впливати на концепт системи. Зроблено висновок, що смислоутворення - специфічний варіант сильної динамічної системи, що змінює не тільки елементи, а й структуру і сам концепт під впливом властивостей елементів.

02.18.04.0045/215089. Ключові аспекти розуміння людини в ученні різних неоязичницьких напрямів. Компаративний аналіз. Главатських Н.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.17-20. - укр. УДК 298.9.

У статті проводиться компаративний аналіз ключових аспектів релігійної антропології в ученні різних течій українських неоязичників. Серед іншого розглядаються вчення про природу людини та її створення, проблема зв'язку людини з рідними богами, концепція "тіло-душа-дух", проблема реінкарнації, проблема свободи й сенсу життя людини, а також концепція "рідновіра" в загальному антропологічному вченні неоязичників.

02.18.04.0046/215096. Аналіз сутності людини на прикладі деяких давньосхідних уявлень: синергетичний аспект. Нерубаська А.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.43-46. - рос. УДК 141.5.

У статті зроблена спроба проаналізувати визначення сутності людини, використовуючи синергетичні уявлення про її розвиток в східних культурах. Проведено діалектико-синергетичний аналіз полісутності людини. На прикладі трьох давньосхідних виврувань: ведизму, буддизму й даосизму - показано синергію розвитку ідей про біологічну, соціальну та індивідуальну сутність. Складність проблеми визначення сутнісних складових полягає в тому, що всі вони належать людині й між ними немає точних меж. У розглянутих давньосхідних уявленнях не було розділення, а було поєднання, прагнення з безладу думок перейти до їх

упорядкування, з хаосу дій - до усвідомленої діяльності, на основі громадських і моральних законів - до самовизначення та самовдосконалення, що і являло собою синергію життя. Синергетика дає можливість по-новому переосмислити положення давньосхідних культур в історичному процесі.

02.18.04.0047/215108. Метапринцип гармонії в ноогуманістичному світогляді. Шиндаулова Р.Б. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.95-97. - рос. УДК 371.011.

У статті розглядається значення принципу гармонії як базової і змістової частини ноогуманізму, його методологічна регулятивна роль і "метазначення" у формуванні ноогуманістичного світогляду. Метапринцип гармонії, висловлюючи головну ідею ноогуманізму - соціоприродну згоду, виявляється на кожному рівні системи "людина - суспільство - природа". Аналіз автора засвідчує, що в усіх філософських концепціях ноосферної орієнтації, частиною якої є теоретичний концепт ноогуманізму, що знаходиться на стадії активного становлення, а також базований на ньому остов філософської системи із формування ноогуманістичного світогляду, використовується вищевказаний принцип гармонії. Цей принцип гармонії має всеохопний і загальнолюдський характер, виконує роль методологічного регулятива в ноогуманізмі. Маючи універсальний характер у силу зазначеної "метазначущості", цей принцип отримав назву метапринципу гармонії.

02.18.04.0048/215112. Парадокс несумірності концептуальних каркасів. Батракіна Є.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.10-13. - укр. УДК 101.1 316+168.

У статті розкрито парадоксальну природу ідеї несумірності концептуальних схем. Розглянуто становлення уявлень про несумірність і виділено два підходи у вирішенні цієї проблеми: каркаси несумірні й кожен відображає істину по-своєму; така ідея необґрунтована, тому що не має ніякої можливості довести цю несумірність. У рамках першого підходу проаналізовано теорії Т.Куна та П.Фейєрабенда, лінгвістичної відносності Е.Сепіра й Б.Уорфа, онтологічної відносності В.Куайна. Другий підхід ґрунтується на критичному перегляді ідеї несумірності, що можна знайти в роботах Р.Бернстайна, Д.Девідсона та К.Поппера. На основі аналізу їхніх зауважень виявлені основні суперечності в обґрунтуванні ідеї несумірності концептуальних каркасів. Також зроблено висновки про негативні наслідки її трансформацій у рамках концептуального релятивізму: руйнування універсальних основ толерантного співіснування різних ціннісних систем у сучасному плюралістичному суспільстві.

02.18.04.0049/215122. Ноосферогенезис буття й онтологічна структура ноосферної реальності як культуросфери і креатосфери ноосферного світорозуміння. Капіца В.Ф. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.52-57. - укр. УДК 101(075.8).

У статті на основі інноваційних розробок креативно-синергетичних засад системно подано ноосферогенезис буття в його онтологічно-ноосферній структурі "багатопримордності" й космосферній вимірності. Представлено первинний ноосферогенезис на природному креативно-синергетичному підґрунті та репрезентовано культуросферу нообуття як наукової реальності з розвитку ноосферного світорозуміння, котре безпосередньо творить креатосферу "розумної природи" і є ноосферним каналом зв'язку з космоноосферою.

02.18.04.0050/215130. Насильство та зло й можливість ненасилля. Несправа М.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.83-86. - укр. УДК 130.1.

У статті розглядаються проблеми насильства та зла й можливість ненасилля. Підкреслюється важливість філософських поглядів філософів доби модерну та постмодерну. Особливу увагу приділено актуальним проблемам характеристики життєдіяльності й вчинків людини. Здійснено аналіз поведінки людини з погляду постмодерної етики, характеристики категорій добра і зла. А.Бадью доводить, що зло може набувати різних форм (зради, терору, катастрофи). Його концепція дає змогу охарактеризувати сучасний стан глобалізованого суспільства, визначити реалії життя - "насильство", "агресію", "облуду" тощо. Довести, що вчинки, які ототожнюють із категорією зла, є інструментами, за допомогою яких індивіди досягають мети.

02.18.04.0051/216982. Філософія в пошуках панацеї. Роздуми небайдужого. Саух П.Ю. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.5-11. - укр. УДК 1:130.2.

В статті аналізуються причини падіння статусу й престижності філософії в сучасному світі, які зумовили гостру потребу в новій "Я-концепції" філософії, усвідомленні її власного ества та форм існування, місця серед інших наук. Доведено, що "криза ідентичності", яку переживає сучасна філософія викликана не стільки хитросплетіннями концептів постмодернізму, дефіцитом новітніх когнітивних підходів чи оригінальних ідеологічних установок, скільки втратою філософією статусу знання, в якому людина і суспільство шукають відповіді на важливі для них питання. Зосередивши увагу на трьох найважливіших факторах ("ідеологічному спотворенні", "академічній деформації" та "одномірній регіоналізації"), які спричинили нинішній стан філософії, акцентується, що єдиним її життєдайним імперативом має стати зворотній рух до мудрості. Лише за цієї умови з'явиться перспектива, в якій усі лінії філософії, що розійшлися з єдиної точки "наївної мудрості", знову поєднуються в алгоритмі "збагаченої мудрості", яку можна було б назвати всеосяжним софійним середовищем (софіосферою).

02.18.04.0052/217001. "Босерон" Е.-Е. Шмітта і "Жуль" Д. Ковеларта: Пес як Інший. Чаплінська О.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.111-114. - укр. УДК 130.121:128.

У статті проаналізовано філософське осмислення тварини, її деантропологізацію. Визначено, що під натиском викликів ХХ ст. проектування себе і турбота про своє майбутнє зазнали кардинальних змін. Логічні акценти зміщуються на Іншого, від "ейдетичного діалогу" з яким залежить вибір себе. "Босерон" Е.-Е. Шмітта і "Жуль" Д. Ковеларта моделюють таке проектування себе, яке визначено Іншим, а цим Іншим є пес. Не маючи гуманістичної ілюзії щодо людини, пес спонукає до критичної переоцінки себе, до подолання тотальності.

02.18.04.0053/217381. Поняття "дух", "духовність" і "особистість": філософський зміст та взаємозв'язок. Сабадуха В.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.98-110. - укр. УДК 130.3.

У статті досліджено взаємозв'язок понять "дух", "духовність" і "особистість". Проаналізовано їх зміст у філософії Г. Гегеля, Й. Фіхте, Ф. Ніцше, Н. Гартмана, М. Бердяєва, С. Франка й сучасній українській філософії. Доведено, що у класиків європейської та російської філософії особистість сприймалася персоналіфікацією духу. В авторській концепції дух - це якість людини особистісного рівня розвитку, що змушує її діяти в інтересах суспільства, відмовлятися від егоїзму й вигоди, а духовність є вірою в можливість досягти моральної чистоти й рівня особистості, яка має бути метафізичною основою суспільного буття.

02.18.04.0054/217387. Концептуалізація гуманістичної теорії К. Роджерса, центрованої на людині. Шаповалова Л.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.159-167. - укр. УДК 159.98.

Представлено концептуалізацію гуманістичної теорії К. Роджерса, центрованої на людині, та виявлені її складові, що допомагають людині розвиватися та удосконалюватися. Для реалізації даної мети сформульовано задачі гуманістичної психології, центрованої на людині, та представлена характеристика складових гуманістичної терапії. Розкрито поняттєво-категорійний апарат гуманістичної теорії, її сутність, виявлено проблеми психології, центрованої на людині. Як результат, обґрунтовано сутність наукового дослідження терапії К. Роджерса, що базується на емпіричному дослідженні, в основі якого

техніки ефективного консультування, що базуються на безумовній позитивній увазі, конгруентності та емпатичному підході до людини. Результати дослідження привели до висновків, що у результаті даної терапії у клієнта буде розвиватися більша кількість здорових якостей, властивих самоактулізованим людям, включаючи відкритість переживанню, самоприйняття і довіру до організмичного переживання.

02.18.04.0055/217479. Антропологічний вимір феномену духовності: до проблеми концептуалізації. Михайловський Р.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №3(34), С.155-165. - укр. УДК 1:316.4. У статті обґрунтовується, що філософський аспект духовності будується на тому, що людина розуміє і приймає свою єдиність, самодостатність, але водночас і припускає існування іншої реальності, визнаючи її як належне, оскільки сама живе в грішному, товарному світі, який не може претендувати на універсальність. Робиться висновок, що для відображення й осмислення проблеми духовності необхідними є не лише раціональні форми мислення, а й екзистенційне філософствування як доповнення до раціонального, як його оформлення.

02.18.04.0056/217542. Осягнення фундаментального відношення світ-людина. Тарасюк Л.С. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №1, С.25-31. - укр. УДК 101:111.32. Пропоноване дослідження присвячене глибокому розумінню й осягненню фундаментального відношення світ - людина. Зроблено спробу нового переосмислення проблеми світоглядю людини. Показано важливість розуміння людиною себе й свого призначення у світі. В обґрунтуванні розуміння відношення світ - людина використано ідею потрійності. Розглянуто сутність людини як цілісної триєдності: дух, душа, тіло.

02.21 Логіка

02.18.04.0057/214727. Концептуальна тропологія (досвід побудови). Райхерт К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.126-129. - рос. УДК 16.

У статті розкривається зв'язок між концептуалізацією як логічним способом пізнання та риторичними тропами. Прояснюються характеристики й функції таких тропів, як метафора, метонімія, іронія та антиемфаза (концепт). Указується, що троп, відомий як "антиемфаза", насправді є тропом "символ" і тропом "метафтонімія", який є поєднанням метафори й метонімії. Показується, що будь-яка концептуалізація будується за такою схемою: із вихідного домену (сфери-джерела) у цільовий домен (до сферимішени) переноситься інформація. У результаті застосування цієї схеми можна отримати концептуальні метафори, метонімії, іронії, антиемфази (концепти, символи, метафтонімії) залежно від того, з якою метою здійснюється концептуалізація. У перспективі запропонована схема концептуалізації може бути застосованою до інших тропів, квазітропів і деяких логічних способів пізнання, зокрема екстраполяції й експлікації.

02.31 Філософія і методологія науки

02.18.04.0058/213373. Епістемологічні перспективи діалектичного та трансдисциплінарного підходів у природничих і соціо-гуманітарних науках. Білецький І.П., Коннова Н.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.95-100. - укр. УДК 130.1: 118.

Дана стаття присвячена аналізу перспектив діалектичного та трансдисциплінарного підходів у сучасному природничому та соціо-гуманітарному дискурсах, або, якщо конкретніше, то центральною проблемою статті буде питання про те, чи можна вважати трансдисциплінарний підхід сучасною і логічно уточненою версією т.зв. діалектичного підходу, широко застосовуваному у філософії т.зв. діалектичного матеріалізму. В статті пропонується проаналізувати різноманітні підходи до того, що таке діалектика, співвіднести їх з ключовими принципами трансдисциплінарної філософії (в тих формах, у яких вони сформульовані на сьогодні), а також прослідкувати те, як вони працюють у відповідних наукових теоріях.

02.18.04.0059/213826. Аналіз особливостей обґрунтування знань Арістотелем. Хамар У.В. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.21-30. - укр. УДК 1:5; 1:6; 001.8:5,001.8:6.

На основі опрацювання праць Арістотеля виявлено випадки коли він доводить такі положення, які в подальшому виявилися фактично хибними. Продемонстровано, що подібна еристичність була властива також працям його вчителя Платона. Проаналізовано причини цього явища. Обґрунтовано, що воно зумовлене тим, що реально діючим критерієм істинності знань була відповідність їх онтологічній концепції. Це допусало обґрунтування шляхом не цілком коректних доведень з метою пояснення явищ, у сподіванні, що відповідність онтологічній концепції повинна стати гарантом того, що дане конкретне пояснення має виявитися істинним.

02.18.04.0060/213834. Іntenсiонально-прагматичний підхід до аналізу D-пропозицій у формальних системах: метаматематичний аспект. Казаков М.А. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.98-110. - укр. УДК 1:001; 001.8.

У статті пропонується вирішення проблеми верифікації математичних D-пропозицій (пропозицій, істинність яких ґрунтується на їх доведеності в межах однієї або декількох формальних систем) шляхом звернення до засновків метаматематичного характеру, які виключають контекст партикуляризованої формальної системи. До таких засновків можна віднести прагматичні аспекти існування формальної системи, наявність інтенсiоналів трьох класів в рамках кожної конкретно взятої системи, або наявність вирішальних аргументів "А-типу" в рамках кожного конкретного доказу. Дані аргументи, на думку автора, слід відокремлювати від сингулярних P-пропозицій, які виступають антецедентами доказу істинності / хибності конкретно взятої D-пропозиції, але не здатні виступати в якості повноцінних епістемічних гарантій її істинності за відсутності вирішальних аргументів, які імплікують істинність / хибність D-пропозицій.

02.18.04.0061/214160. Нумерологічний аспект понятійних зв'язків у дослідницькому апараті гуманітарної сфери знання. Маркова Олена. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.13-19. - рос. УДК 781.033: 782.

У статті досліджено особливості первісно-значеневих показників числової символіки, народженої міфотворчими операціями розуму, що утворюють генезис та наскрізну лінію мислительної діяльності і що знаходять вираження в понятійних зв'язках гуманітарних наук. Розглянуто специфіку виявлення двоїчних-троїчних понятійних поєднань в філософії-естетиці-культурології, в теорії мистецтва і в позиціях Богослов'я. Охарактеризовано тенденції зосередження базисності двоїчних понятійних поєднань у сфері раціоналістично орієнтованих областей філософії-естетики, тоді як троїчність виявляється показовою для мистецької, релігійної сфер, для культурологічного принципу дослідження.

02.18.04.0062/214537. Чи існує онтологічний взаємозв'язок понять "класифікація" та "безеталонне вимірювання"? Готинян-Журавльова В.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.35-39. - укр. УДК 111.1.

Класифікація є одним із найпоширеніших методів пізнання. Майже кожна наука використовує цей метод. У науковій літературі розглядаються логічні, гносеологічні аспекти класифікації, проте не розглядаються онтологічні аспекти. Чим насправді є класифікація: поділом понять або сортуванням речей? Для пошуку відповіді на це питання можна застосувати онтологію буття Арістотеля. Крім того, класифікація методологічно й логічно пов'язана з процедурою вимірювання. Поняття "класифікація" є родовим поняттям у визначенні поняття "безеталонне вимірювання". Існують певні онтологічні взаємозв'язки видів буття за Арістотелем та видів безеталонного вимірювання. Також можна знайти зв'язок між видами буття за Арістотелем і змістом класифікаційних чарунок. То чи існує онтологічний взаємозв'язок таких методів, як класифікація та безеталонне вимірювання?

02.18.04.0063/214545. Наслідки для соціально-гуманітарного пізнання та суспільної життєдіяльності світорозуміння класичної науки. Найдьонов О.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.77-83. - укр. УДК 1(314 316):316.324.7+001(1)+93 94(1).

У статті розглядається соціально-науковий результат механістичного світорозуміння класичної науки. Для соціально-гуманітарного пізнання він виявився в його ототожненні з природознавчим типом знань: було вилучено людиномірність із науки та якісно-філософські характеристики суспільства й людини. У філософії та соціально-гуманітарному пізнанні наслідки від механіцизму у світогляді найбільше відбилися на таких напрямках і соціальних концепціях, як теорія природних прав людини, теорія суспільного договору, лінійність історії, причини бідності, кількісний (фізичний) аналіз та вимір суспільства й людини. Філософський аналіз звівся до позитивістського узагальнення емпіричних обґрунтованих теоретичних положень, які повинні були слугувати орієнтиром для прогнозування соціальних явищ. Філософія починає трактувати розвиток суспільства як суцільний прогрес, утверджувати раціональне розуміння історії та лінійну концепцію розвитку людства, ігноруючи ірраціональні події людської історії.

02.18.04.0064/214549. Роль лінійних параметрів у системно-параметричному вимірюванні форм вивідного знання. Попова Ю.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.100-105. - рос. УДК 16+161+162+167.

Стаття являє собою дослідження різних форм вивідного знання в категоріях параметричної загальної теорії систем і двоїстого системного моделювання. Викладено засади параметричної загальної теорії систем та можливості застосування її ідей до дослідження основних логічних форм: судження й операцій із ним (обернення, перетворення, контрапозиції), логічного квадрату, а також різноманітних типів умовиводів (силогістичного, індуктивного, умовного, умовно-категоричного, розділювального, розділювально-умовного, умовиводу відношень). Логічні форми досліджено як системно-параметричні моделі, для кожної з яких визначено значення лінійного системного параметру "простота/складність", що має як кількісний вияв (модель Н. Гудмена), так і якісний (ідея А.І. Уйомова). Отримані значення складності системних моделей логічних форм представлено наочно у вигляді таблиці та співвіднесено з якостями новизни й вірогідності знання, що може бути отриманим у різних типах логічних висновків. Кількісні значення складності підтверджено за допомогою якісних характеристик. Отримані результати дають основу для системно-параметричної класифікації вивідного знання, а також дозволяють досліджувати різноманітні логічні форми сумісно, у їх співвіднесеності між собою.

02.18.04.0065/214553. Реалізація прогностичної функції науки у фундаментальних наукових дослідженнях. Самборська О.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.123-126. - укр. УДК 001.2; 001.8:5; 001.8:6.

У статті досліджено наукове пізнання в його основних рисах, способах опису та підходах до його вивчення, а також визначено низку відмінних рис науки. У цьому аспекті проаналізовано тенденції розвитку фундаментальних досліджень, їх зв'язок із практикою та прогностичним потенціалом науки. Наука ставить кінцевою метою передбачення процесу перетворення предметів практичної діяльності у відповідні продукти. Також у цій роботі виявлено сфери реалізації прогностичної функції наукового пізнання у фундаментальному пізнанні. При цьому досліджено ключові відмінності наукового пізнання від повсякденного освоєння дійсності.

02.18.04.0066/214582. Концепт "майбутнє" в сучасному дискурсі: особливості інтерпретації. Ковальчук А.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.74-78. - укр. УДК 316.4.051.

Майбутнє є специфічною категорією наукового пізнання, яка цікавила людство за всіх часів. У статті розглянуто основні теоретичні підходи до розроблення категорії "майбутнє" в ХХ ст., такі як теорії постіндустріального суспільства, суспільства постмодерну; актуальність наукової фантастики та "future studies"; вивчено перспективи розвитку глобальних проблем людства (на прикладі діяльності Римського клубу); проаналізовано особливості концептуалізації категорії "майбутнє" в сучасному науковому пізнанні. Сучасний світ характеризується все більшою швидкістю змін, які породжують відсутність упевненості в завтрашньому дні, що є зумовлює появу в суспільстві катастрофічних настроїв. На тлі цього все більшої значущості набуває дослідження як уже наявного наукового доробку теоретизувань про майбутнє, так і формування нової концептуальної схеми вивчення й дослідження цієї категорії. Також у статті розглянуто вплив глобалізаційних процесів на особливості сучасного вивчення майбутнього.

02.18.04.0067/214593. Комунікативна раціональність у сучасному науковому дискурсі. Ткачова Ю.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.131-35. - укр. УДК 93 94:14(075).

Статтю присвячено питанню становлення комунікативної раціональності. Висвітлено філософські погляди Ю. Габермаса та його ідею стосовно того, що, звертаючись до поняття комунікації, можна розв'язати проблему тотального впливу науково-технічного прогресу на людину та відновити статус моральності в науці. Приділено особливу увагу поняттям "мова" й "дискурс", через які уможливується ідеальний вид комунікації - досягнення консенсусу, суспільної згоди та порозуміння, поява нових смислів, духовних орієнтирів, нового світобачення. Запропонована Ю. Габермасом концепція комунікативної раціональності спрямована на розв'язання проблем адекватного розуміння сучасного стану науки, культури, суспільства. Аналізуючи тенденції розвитку сучасного соціуму та наукової думки, обґрунтовується необхідність подолання тотальної демаркації моральних і наукових складових сучасного знання.

02.18.04.0068/214596. У напрямі до знання (проблема методу). Худенко А.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.147-153. - рос. УДК 1:5; 1:6; 001.8:5; 001.8:6.

У статті розглядаються "класичний" і "некласичний" методи здобуття знання. Акцентується увага на топологічних характеристиках методу, тобто як шляху прямування, у якому йде обходження й поводження світу. Відокремлюється особливість режиму знання.

02.18.04.0069/214602. Логіко-теоретичні проблеми розвитку науки в контексті соціокультурних трансформацій. Абізова Л.В., Абізова Л.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.3-6. - укр. УДК 001:165.6.

У статті історія науки інтерпретується як одна з ключових проблем сучасного наукознавства й некласичної епістемології. Хронологічний і соціологічний аналіз доповнено епістемологічним підходом, який передбачає включення в орбіту історико-наукового пошуку внутрішніх закономірностей розвитку наукового знання. Увага акцентується на дослідженні соціальної історії

науки, її місця й ролі в історії суспільства, взаємодії науки на різних етапах її розвитку з економікою, політикою, культурою. Аналізується процес професіоналізації та інституціоналізації наукової діяльності, еволюція структури науки і її методів, зміна стилю наукового мислення. З'ясовано, що наука певної історичної доби ґрунтується на відповідному типі раціональності, поданому у співвідношенні "суб'єкт - засоби дослідження - об'єкт", зумовлюючи спосіб пояснення світу.

02.18.04.0070/214620. Життєсвіт, світосприйняття, досвід як елементи наукового й релігійного пізнавальних диспозитивів. Кадикало А.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.87-90. - укр. УДК 165.6.8+2-1.

У статті розглянуто проблему, котру можна вважати тематично належною до гносеологічної та епістемологічної, а також до сфери філософії релігії. Придільно особливу увагу концептам тих мислителів XX - XXI ст., котрі не протиставляли різні види пізнавальних диспозитивів. Окреслено неабияке значення поняття "життєсвіт", уведеного Е. Гусерлем, наголошено на тому, що воно має функціональне значення для пізнання як такого, незалежно від його кінцевої мети. Проаналізовано сучасні дослідження в галузі нейрофізіології, зокрема стосовно виникнення базових уявлень, без яких неможливе пізнання як процес, та осмислено їхній вплив на трансформацію філософських принципів у науковому й релігійному диспозитивах. Зроблено висновок, що як теоретичні, так і прикладні дослідження доводять виправданість використання дефініції "життєсвіт", яка включає в себе можливість позначення процесу об'єктивації пізнання, що стає можливою не просто на основі певних правил, а завдяки тому спільному, що сприймають різні суб'єкти в одному й тому самому об'єкті, феноменологічною мовою цей процес називається "конституювання об'єкта".

02.18.04.0071/214647. Перспективи антропоцентризму в сучасній науковій картині світу. Скакун І.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.193-196. - укр. УДК 140.8.

У статті розглядаються людиномірні системи, які стали об'єктом вивчення постнекласики та становлять особливий інтерес для сучасної методології науки та філософської антропології, аналізується концепція антропоцентризму як світоглядного горизонту мислення та її актуалізація в різноманітних сферах науково-пізнавальної діяльності. Функціонування сучасної наукової картини світу передбачає чітку структурованість та взаємодію природничо-наукового та гуманітарного знання. Концепція антропоцентризму формує необхідні методологічні та світоглядні пріоритети розвитку сучасної філософії та науки.

02.18.04.0072/214689. Теоретико-методологічне значення кризи ідеї "лінійності" історичного розвитку для постановки проблеми "розривів" історичного часу. Ткаченко О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.145-149. - рос. УДК 930.1 + 115.

У статті автор досліджує ті теоретико-методологічні підстави, що дають змогу ставити таку значущу для сучасної гуманітаристики проблему, як "розриви" історичного часу. Слідуючи за еволюцією ідеї "лінійності", автор показує, як саме в історичній науці відбувалися зміни, що й привели її до сучасного стану. Історичне знання від раннього християнства до епохи Просвітництва рухалось у категоріях від спрямованості до прогресу. Така переорієнтація від минулого до майбутнього, на думку автора, заклала основи класичного історизму, у межах критики якого й з'являється можливість говорити про "розриви".

02.18.04.0073/214697. Феномен наукового знання в системі глобалізованого соціокультурного простору. Ананьева О.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.3-6. - укр. УДК 1:5; 1:6; 001.8:5,001.8:6.

У статті розглядаються сутність і особливості феномена наукового знання в системі соціокультурного простору сучасності. Актуальність проблеми пов'язана із загостренням трансформаційних суспільних процесів, що призводить до збільшення впливу наукового знання. Підкреслюється, що розвиток сучасних технологій визначається рівнем інтелектуалізації суспільства, його здатністю виробляти й застосовувати нову інформацію. До знання сьогодні висуваються принципово нові вимоги в напрямі відкритості, толерантності, культури. При цьому наукове знання має тенденцію ставати консервативним механізмом. Виникає питання про формування моделі соціокультурної системи, у якій могло бути вирішено суперечності між суспільством і науковим знанням. Метою статті є аналіз феномена наукового знання в умовах глобалізації, формулювання основних методологічних принципів сучасних концепцій наукового знання, подання парадигми наукового знання як структурної складової сучасного глобалізованого соціокультурного простору.

02.18.04.0074/214699. Багатовимірний термінологічний аналіз: розвиток методології сучасної гуманітаристики. Богата Л.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.12-16. - рос. УДК 1:3; 001.8:3.

У статті вперше подаються уявлення про багатовимірний термінологічний аналіз (БТ-аналізі). БТ-аналіз розглядається як один із методів сучасної гуманітаристики. Особливість сучасних гуманітарних досліджень пов'язується із гуманітарною складністю, що виявляється як інформаційна насиченість, полідисциплінарність. БТ-аналіз співвіднесений із традиційними методами термінологічних досліджень. В основі БТ-аналізу лежать уявлення про багатовимірність слова, яка виявляється в розрізненні його іпостасей. До різних іпостасей СЛОВА зараховано ім'я, поняття, концепт, термін, символ. Як об'єкт для застосування БТ-аналізу розглянуто дискурс. Дискурс досліджується в контексті з уявленнями про гуманітарну складність. Метод БТ-аналізу пов'язується з виявленням термінологічного шлейфу дискурсу, проясненням іпостасей слів, що створюють цей шлейф. Результатом уживання БТ-аналізу є істотне спрощення початкової складності дискурсу.

02.18.04.0075/214712. Онтологічна інтерпретація П.О. Флоренським гетевського поняття першоуявлення (на прикладі вчення про колір). Карпенко М.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.65-69. - укр. УДК 1:5; 1:6; 001.8:5,001.8:6.

У статті розкривається онтологічний смисл інтерпретації П.О. Флоренським гетевського поняття першоуявлення (на прикладі вчення про колір). Зіставляється вчення про колірний протофеномен Гете з ученням про колір П.О. Флоренського. Показано, що Гете і П.О. Флоренський використовують різні онтологічні передумови, розкриваючи поняття першоуявлення. Для Гете колірний протофеномен універсально виражає вищий синтез природних явищ, є прообразом природи. Гете характеризує протофеномен як природний закон і як такий, що належить до галузі наукового пізнання. На відміну від Гете, П.О. Флоренський досліджує колірний протофеномен у контексті метафізики світла. Гетевський протофеномен П.О. Флоренський проєцирує на трансцендентну сферу.

02.18.04.0076/214719. Щодо питання про особливості сучасної науки. Мікаїлова Н.Е. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.94-97. - рос. УДК 1:5; 1:6; 001.8:5,001.8:6.

Сучасна наука являє собою складне утворення. Вона постає як продуктивна й потужна соціальна сила. Досягнення сучасної науки та техніки, які все більше посилюють владу людини над природою, здійснюють глибокий вплив на особистість людини, а також на процеси, що відбуваються в суспільстві. Наука пронизує всі сфери суспільного життя, є важливою умовою розвитку людства, стає теоретичною основою керівництва суспільними процесами.

02.18.04.0077/214754. Синергетичний підхід як світоглядно-методологічний принцип розуміння й вивчення інноваційної культури. Кириленко К.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.73-76. - укр. УДК 008.001.76:[001.5+130.2].

У статті розглядаються філософські засади синергетики, базовим контентом якої є вивчення динаміки незворотних процесів будь-якої етіології та самоорганізації найрізноманітніших систем. Головним завданням синергетики є пізнання загальних закономірностей і принципів, що лежать в основі процесів самоорганізації в найрізноманітніших системах. Висвітлюються особливості інноваційної культури сучасності, існування артефактів якої може бути осмислене на основі застосування ідей синергетики. Інноваційна культура є широким полем співіснування найрізноманітніших культурних форм, що існують нині як відкриті нелінійні системи, їх поєднання здатне породити нову синергію. Подано результати пошуку світоглядних принципів, на яких постає інноваційна культура, застосування яких є ключем до усвідомлення сутності тих процесів, що в ній відбуваються. Формування інноваційної культури потребує вивчення й застосування ідей синергетики з метою усунення негативних факторів, що перешкоджають упровадженню інновацій, стимулювання творчого інноваційного потенціалу в царині культури.

02.18.04.0078/214792. Передумови та предтечі вчення про ноосферу. Івакін О.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.58-61. - рос. УДК 111.

У статті аналізується низка передумовних щодо виникнення вчення про ноосферу ідей, які в різні часи були висловлені в історії філософії. Автор вважає, що головними предтечами цього вчення в античній філософії є Анаксагор, чие поняття "Нус" (Розум) через багато сотень років лягло в основу самого терміна "ноосфера (сфера розуму)", і Платон, який відкрив вічний "світ" ідей, а також наявність їх субординації. Крім того, на думку автора статті, безпосереднє значення для розуміння ідеального устрою людства має висунення й обґрунтування Платоном поняття "ідеальна держава". Більше ніж через дві тисячі років після часу життя цих великих філософів у результаті відкриття в біології процесу спрямованої та змалальної еволюції видів виникли остаточні передумови для створення вчення про ноосферу, попередній і досить систематичний виклад яких творці цього вчення (П.Тейяр де Шарден, Е.Леруа та В.Вернадський) знайшли для себе у філософії А.Бергсона, який зрозумів, що теорія еволюції біологічних видів повинна розглядатись у тісному зв'язку з розвитком теорії людського пізнання природи. Для надання цілісності передумовам виникнення вчення про ноосферу, що розглядаються, автор статті використовує своє світобачення, зокрема розуміння універсальних причин та суті сходження сущого від неживого до живого, а потім і до мислячого.

02.18.04.0079/214830. Критика М.Малкея "стандартної концепції" науки й соціальне конструювання наукового знання. Яремко І.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.201-204. - укр. УДК 001.5Малкей М.

У статті розглянуто і проаналізовано перегляд М.Малкеєм "стандартної концепції науки" та особливості формування наукового знання як соціокультурного комплексу. М.Малкей доводив, що не норми наукового етосу, а когнітивні структури і спеціальні методи визначають соціальну поведінку вчених. Наука повністю ставилася в залежність від суб'єкта наукової діяльності й соціальних умов її розвитку, які визначають усі передумови знання: характер спостережень, інтерпретацію фактів, оцінку наукових тверджень і принципи методології. М.Малкей стверджує, що знання виробляється шляхом обговорення, результат якого залежить від використання учасниками соціальних, а також технічних ресурсів. Аналіз також показує, що культурні ресурси взяті з більш широкого соціального середовища і включені в загальноприйняте знання; як саме в політичному контексті суспільства технічні, а також соціальні вимоги вчених зумовлені й залежать від їх соціального стану.

02.18.04.0080/215015. Філософські аспекти історії вимірювання. Готинян-Журавльова В.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.32-34. - укр. УДК 168.5.

Більшість науковців уважають, що потреба вимірювання виникла разом із потребами в будівництві осель, міських мурів, храмів, палаців тощо. А для цього необхідна точна техніка вимірювань. З'являється потреба у формуванні чіткої процедури вимірювання. У науці панує еталонне вимірювання з його чіткими правилами і стандартами. Але ж наука ХХ-ХХІ століть надала немало прикладів труднощів не тільки в реалізації механізму еталонного вимірювання, пошука самих еталонів вимірюваних величин, а й у безеталонних вимірюваннях. І хоча сам термін "безеталонне вимірювання" в науці використовується вкрай рідко, вчені не можуть проігнорувати його існування. У статті проаналізовано історію створення вчення про вимірювання, досліджено етапи формування механізму еталонного вимірювання, розповсюдження його на суспільно-гуманітарні науки та можливість пошуку альтернативних методів вимірювання.

02.18.04.0081/215019. Гуманітарне мислення в соціокультурному досвіді пізнання й розуміння. Іванова Н.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.47-50. - укр. УДК 130.2.

У статті досліджується проблема гуманітарного мислення в процесі розвитку наукових уявлень про природничо-наукове та гуманітарне пізнання. Показано, що гуманітарне мислення є як умовою пізнання внутрішнього (душевного) стану людини, так і умовою аналізу певних форм її діяльності, в яких викристалізовані життєва активність і творчість. Розкривається значення веберівської концепції раціонального (цілераціонального) для змістовності гуманітарного мислення. Визначається, що єдність пізнання й мислення забезпечується культурно-історичним фоном духовного і практичного прогресу.

02.18.04.0082/215028. Феномен техніки у філософії. Мамедова К.Н. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.79-81. - рос. УДК 62+1.

У статті викладено філософське осмислення техніки від античності до сучасності - до періоду її нової, інформаційної стадії. Розвиваючи наукову думку про філософію техніки, авторка подає цей феномен не як відокремлену галузь філософії, звернену зовні, а як найважливіший системний елемент. Філософське сприйняття техніки, а також рекомендована автором оцінка і прогнозна діяльність її розвитку за аналогією досвіду розвинених країн сприяють безпечному, сталому розвитку суспільства.

02.18.04.0083/215071. Трансдисциплінарний підхід до визначення загальнонаукової картини світу: огляд наукових думок. Мамедова К.Н. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.73-75. - рос. УДК 113:101.1.316.

Метою статті є дослідження проблеми трансдисциплінарного методу. Для загальнонаукової картини світу, що постійно розвивається, дуже важливим є визначення правильного підходу. У статті на основі аналізу низки наукових думок робиться висновок про те, що найбільш раціональним є трансдисциплінарний метод. Він також, як й інші наукові підходи, призначений для вирішення своїх специфічних завдань, але, на відміну від інших, дає змогу розробляти власні методи дослідження об'єкта, за допомогою яких можна інтерпретувати знання. Ці знання, у свою чергу, виходять із міждисциплінарних і мультидисциплінарних методів, так необхідних у сучасний період.

02.18.04.0084/215073. Розвиток креативних здібностей творчих суб'єктів у процесі синергопереходу до ноосферного розуміння світу. Моргун О.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.80-83. - укр. УДК 109 (075.8).

У статті представлено філософсько-наукове осмислення можливостей розвитку та імпринтингу креативних здібностей у ноосферне світорозуміння. На відповідному філософському підґрунті розглядається складний періодично-фазовий синергоперехід духовно-креативного процесу. Висвітлюються процеси втілення людської креативності в Буття, предметно-

творча самореалізація духовної сутності людини в процесах єднання культури і творчості у культуротворчість. Підкреслюється єдність суб'єкт-об'єктної координати в ноосферній всеєдності буття й мислення, а також важливість здійснення культурогенної індивідуально-творчої самореалізації людини в суб'єктивних цінностях, які набувають об'єктивного значення.

02.18.04.0085/217002. Наукове і позанаукове знання: альтернатива чи діалог. Шевчук С.Ф. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.115-119. - укр. УДК 00.165.2.

У статті подається порівняльна характеристика двох послідовних етапів розвитку науки - класичного і посткласичного. На ґрунті такого аналізу констатується характерне для посткласики зростання ірраціональних, залежних від суб'єкта моментів знання. Спираючись на короткий аналіз історичних періодів розвитку людського пізнання та встановлення змісту понять "наукове" і "позанаукове" знання, автор приходить до висновку про необхідність діалогу та співпраці між різними формами знання (науковим і позанауковим).

02.18.04.0086/217671. Парадигма позитивної науки vs ідеологія. Голованов Б.Д., Фролова О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.45-49. - рос. УДК 130.2.

У статті розглядається трансформація класичної раціональності в напрямку диверсифікації позитивної науки та інших форм освоєння світу, таких як ідеологія і метафізика. Особлива увага приділяється вивченню протистояння позитивної науки і ідеології. Ідеологія розглядається як духовно-практичний феномен, що не укладається в канони класичної раціональності. Новий етап у розвитку позитивної науки настає з появою вчення про цінності. Модель ціннісно-раціональної дії дає можливість позитивній науці дослідити масові політичні акції, не звертаючись до категорії "ідеологія".

02.18.04.0087/217677. Феномен науки в контексті парадигм філософування. Білецький І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.81-85. - укр. УДК 161.1+141.

Стаття присвячена проблемі світоглядних основ феномену науки, розглянутого крізь призму парадигм філософування. Виділено п'ять парадигм філософування: індійська (в основі якої лежать уявлення про реінкарнацію, сансару та звільнення з тенет сансари), китайська (в основі якої уявлення про всесвіт як про організм, роль органів якого виконують люди та інші істоти, кожн з яких, подібно органам звичайного організму, має своє місце і свою функцію або, як це називають самі китайці, своє дао), антична (в основі ідея досягнення щастя в чужому, загрозливому світі), авраамічна (в основі ідея монотеїзму та креаціонізму) та сучасна сциєнтиська (в основі наукова картина світу). Проаналізовано особливості феномену науки в античній, сучасній та частково в авраамічній парадигмах.

02.18.04.0088/217696. Метафізика природи Канта как трансцендентальное обоснование математики и естествознания. Панфилов В.А. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія і філософія науки і техніки. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №25, С.24-38. - рос. УДК 160.130.510.

Досліджено взаємодію філософії, математики та природознавства в трансцендентально-критичному ідеалізмі І.Канта. Проаналізовано настанову І.Канта на прояснення і обґрунтування математики і природознавства в метафізиці природи (трансцендентальній естетиці, логіці і діалектиці), що пов'язано з усвідомленням філософії, математики і природознавства через з'ясування розбіжностей цих наук за предметом, джерелом і способом пізнання у кожній з них.

02.41 Соціальна філософія

02.18.04.0089/213360. Раціональний та культурно-традиційний підходи до вирішення проблеми суспільного порозуміння. Кульченко В.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.21-26. - укр. УДК 37+304.4:316.32.

Досліджуються два підходи щодо вирішення проблеми суспільного порозуміння в умовах полікультурних суспільств - раціональний, що апелює до когнітивного пошуку істини та виведенню саме цим шляхом правових засад суспільного регулювання, формування ідеї справедливості, морального етосу тощо та культурно-традиційний, що апелює до практичного розуму людини. Особливістю сучасного світу є те, що практичний розум розглядається через інтерсуб'єктивні конотації. Це використовують комунітаристи для виведення ідеї справедливості діалогічно-дискурсивним шляхом через пошук консенсусу.

02.18.04.0090/213382. Про світоглядний потенціал соціології знання М. Шелера. Фролова О.В., Голованов Б.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.133-137. - рос. УДК 37.014.544.

У статті розглядається світоглядний зміст соціології знання М. Шелера і його вплив на сучасні уявлення про способи формування знання. Автор зазначає, що в сучасній філософії не втрачають актуальності такі категорії шелеровської соціології знання як етос, природний світогляд, первинні акти проживання. У контексті соціології знання марксистська ідеологія інтерпретується як система культивування ідолів класової боротьби.

02.18.04.0091/213739. Концептуалізація соціальної безпеки в контексті соціологічного знання. Ніколаєвський В. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2014, №1-2, вип.11-12, С.28-36. - укр. УДК 316.334.

У статті систематизовано результати огляду публікацій з проблем безпеки у соціогуманітарних науках, зокрема в соціології. Виокремлено основні напрямки відповідних досліджень, запропоновано модель соціальної безпеки як синтетичного індикатора соціального гомеостазу, урівнювання функцій базових соціальних інститутів. У контексті побудови цієї моделі автором застосовані методології структурного функціоналізму та методологія неофункціоналізму, що дозволило інтерпретувати соціальну безпеку як соціальний інститут контролю соціального гомеостазу та забезпечення стабільності соціального середовища за умов збереження стабільності інтрасистемних параметрів соціуму. Підкреслено нерівнозначність різних типів соціальної безпеки в забезпеченні соціального гомеостазу в контексті їхнього співвіднесення з чотирма типами соціальних підсистем (інститутів): смислоутворюючих, репродуктивних, регуляторних та трансмісійних. Визначено провідну роль у забезпеченні соціального гомеостазу смислоутворюючих (релігійна, ідеологічна, культурна) підсистем, що сприяють ціннісній стабілізації суспільства. Підкреслено, що створені цими підсистемами (інститутами) смисли та цінності первісно впроваджуються завдяки соціалізаційним та комунікаційним (трансмісійним) підсистемам та підлягають вторинному закріпленню на рівні соціальної дії за допомогою регуляторних соціальних інститутів (політика, право). Зроблений висновок про те, що аналіз соціальної безпеки як самостійного субсистемного інституту може здійснюватися у рамках двох моделей (мап) соціального світу: системної та стохастичної. Підкреслено, що системній мапі соціального світу відповідає модерністська парадигма соціологічного теоретизування та розгляд соціальної безпеки як чинника змін, що сприяє забезпеченню соціальної цілісності, а не її розпаду. Що стосується стохастичної моделі, то їй відповідає постмодерністська парадигма і розгляд соціальної безпеки у поліцентричній соціальній реальності.

02.18.04.0092/213746. Темпоральні стратегії поведінки бізнес-спільноти: досвід якісного дослідження. Амбарова П. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2014, №1-2, вип.11-12, С.91-97. - рос. УДК 316:115.

У статті обґрунтовується необхідність використання якісних методів у контексті соціологічного вивчення соціального часу. Представлено теоретичну модель і результати емпіричного дослідження темпоральних стратегій поведінки бізнес-спільноти. Мета статті - розкрити інноваційну сутність темпоральних стратегій поведінки підприємців, менеджерів, фрілансерів, фактори їх формування та реалізації. Доводиться, що в умовах посиленої динаміки соціального часу інноваційна стратегія темпоральної поведінки сприяє вирішенню професійних завдань і життєвих проблем, особистісному зростанню, адаптації до соціальних трансформацій, формуванню позитивного соціального самопочуття у представників розглянутої соціальної спільноти. Особливості темпоральних стратегій поведінки розкриваються в розрізі когнітивного, емоційного та поведінкового аспектів за допомогою методу глибинного напівформалізоване інтерв'ю. Робиться висновок про існування в рамках інноваційного типу темпоральної стратегії поведінки спектра індивідуальних стилів як ознаки варіативності і гнучкості темпоральної поведінки представників бізнес-спільноти.

02.18.04.0093/213747. Романтичні та неотрадиціоналістські мотиви культури в реакції на урбанізаційні процеси в українському суспільстві. Малес Л. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2014, №1-2, вип.11-12, С.97-102. - укр. УДК 316.7:314.727.2.

У статті аналізується культурна рефлексія з приводу урбанізації українського суспільства. Акцентується проблема депопуляції українського села у другій половині ХХ століття, породженої масовою міграцією в міста. Підкреслюється, що ці процеси можуть бути досліджені не тільки за допомоги статистичних даних, але й аналізу культурних феноменів, зокрема естрадних пісень. Фокусується увага на таких пісенних сюжетах, як "вихід" молоді у міста, материнська самопожертва, ставлення дорослих синів до німецьких матерів, які залишилися у покинутих ними оселях, тощо. Здійснюється критичний аналіз текстів поп-пісень, виявляються їхні неотрадиціоналістські, патріархальні та романтичні мотиви; з'ясовується роль пісенної творчості у легітимізації та відтворенні нерівності та дискримінації у територіальному (місто-село) та гендерному (жінки-чоловіки) контекстах.

02.18.04.0094/213750. Соціально-філософська та соціологічна інтерпретація суспільних змін на зламі ХХ-ХХІ століть. Ємельянова Ю. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №1-2, вип.13-14, С.6-15. - рос. УДК 303.4.02.

У статті представлено аналіз теоретичних та методологічних засад вивчення соціального світу в умовах переходу до постнекласичної науки й філософії. При цьому автор звертається до творчості таких філософів та соціологів, як З. Бауман, М. Мамардашвілі, Р. Рорті, Е. Гуссерль, А. Щюц, Дж. Александер, Е. Гідденс, П. Штомпка, М. Арчер, П. Бурдьє, Ж. Фрідман, Ж. Гурвіч, А. Турен, Н. Еліас, І. Валлерстайн, П. Андерсен, Б. Мур, Н. Луман, Ю. Хабермас, О. Богданов, М. Йорданський та ін. Мета огляду - визначення стратегічного дослідницького напрямку в ситуації антропологічного повороту у соціально-гуманітарному пізнанні. Автор вказує на глобальний (універсальний) еволюціонізм та інтегральну концепцію людини як на перспективні засади дослідницьких проектів.

02.18.04.0095/213756. Європейська ідентичність в академічному дискурсі: конструювання космополітичного образу Європи. Пасісниченко А. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №1-2, вип.13-14, С.56-60. - укр. УДК 316.334.52(4).

У статті аналізуються процеси дискурсивного конструювання європейської ідентичності в контексті розвитку сучасної теорії космополітизму, зокрема концепцій У. Бека та Дж. Деланті. Розглядаючи внесок у концептуалізацію космополітизму У. Бека, автор робить акцент на поняттях "методологічного" та "банального" космополітизму та їхньої ролі в осмисленні Європи як "реальної космополітичної імперії". У контексті аналізу теорії космополітизму Дж. Деланті особлива увага приділяється здійсненому ним розрізненню між європейським космополітичним проектом та іншими проектами, а також його ідеї про те, що розвиток першого, скоріше, пов'язаний із соціальними теоретиками, ніж із брюссельськими чиновниками. Для перевірки та підтвердження ключових положень зазначених концепцій космополітизму автор звертається до результатів емпіричного дослідження європейської ідентичності, здійсненого Ф. Піхлером.

02.18.04.0096/213759. Соціальна деструктивність: види, механізми та фактори актуалізації. Городяненко В. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №1-2, вип.13-14, С.71-74. - рос. УДК 316.6.

У статті здійснюється теоретичний аналіз поняття і феномена соціальної деструктивності в умовах сучасного суспільства. Розглядаються роботи таких дослідників деструктивної поведінки, як З. Фрейд, Е. Фромм, Г. Маркузе, Т. Адорно, М. Хорнхаймер. Наводиться приклад типології деструктивної поведінки (деструктивна спрямована зовні: війни, терористичні акти, вандалізм і т. д., а також деструктивна поведінка, спрямована людиною на себе: суїцид, наркоманія, алкоголізм та ін.). Особлива увага приділяється деструктивним проявам деструкції соціального порядку на пострадянському просторі, зокрема в українському суспільстві. Акцентується на таких факторах і механізмах деструктивної діяльності, як війна, яка в сучасних умовах ведеться із застосуванням консцієнтального зброї; тероризм, корупція та ін. Підкреслюється нагальна необхідність наукової концептуалізації розглянутої проблеми, в тому числі і перш за все соціологічного дослідження різноманітних проявів феномена соціальної деструктивності в сучасному глобалізованому суспільстві.

02.18.04.0097/213761. Механізми конструювання реклами патріотизму на основі матриці символічного простору любові. Ковтун О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №1-2, вип.13-14, С.83-90. - укр. УДК 316.773.2:304.2.

У статті розкривається значення матриці символічного простору любові для конструювання ефективної реклами патріотизму. Визначаються особливості формування патріотизму на основі актуалізації його емоційно-мотиваційного компоненту за допомогою використання символів любові у рекламі. Представляється матриця символічного простору любові, зконструйована за результатами дослідження відеореклами патріотичного спрямування, що була вироблена за роки незалежності України. Аналізується офіційний дискурс функціонування патріотичної реклами; підкреслюється важливість виконання державою як повноправного суб'єкта інформаційного простору країни власних функцій з виховання патріотично налаштованих громадян. Акцентується увага на необхідності орієнтації державної політики на смисли, що продукуються громадськістю стосовно патріотизму.

02.18.04.0098/213812. Ціннісний вимір цивілізаційної трансформації суспільства. Бакіров В. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1-2, вип.15-16, С.15-26. - укр. УДК 316.752:[316.32:316.422].

У статті аналізуються чинники соціально-економічних, політичних і духовних перетворень, що відбувалися в Україні протягом останніх років. Зазначається, що українське суспільство знаходиться лише на проміжній стадії руху до європейських соціальних і політичних цивілізаційних стандартів. Акцентується увага на тому, що цивілізаційні зміни перш за все пов'язані зі зміною змісту нормативної ціннісної моделі світу. Здійснюється порівняльний аналіз ціннісних уявлень традиційного, індустріального та постіндустріального суспільств. Підкреслюється, що соціокультурна комунікація як механізм формування масової ціннісної свідомості відбувається в культурному діалозі епох, у взаємодії національних культур і субкультур, у відкритій дискусії ідеологій, у співставленні, протиставленні та взаєморозумінні різних ціннісних ставлень до світу. Робиться висновок щодо ролі

та призначення університетів як інфраструктури формування ціннісної свідомості на індивідуальному, груповому та загальносоціальному рівні.

02.18.04.0099/213819. М. Бахтін про "дійсний світ життя": від соціології життєвого світу до естетики словесної творчості. Зубарев О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1-2, вип.15-16, С.74-81. - укр. УДК 316.2.

У статті аналізується концепція архітекτονіки "дійсного світу життя" М. Бахтіна. Підкреслюється, що соціологи розглядають структуру життєвого світу передусім з точки зору концепції смислової структури повсякденного світу А. Шюца. Проте в історії соціології існують й інші підходи до визначення структури життєвого світу. Концепція архітектоніки "дійсного світу життя" М. Бахтіна є одним з таких підходів, розробленим на перетині соціальної філософії, естетики та етики. Зроблено висновок, що експлікація основних ідей М. Бахтіна відносно архітектоніки літературного твору дозволяє більше дізнатися про архітектоніку дійсного світу життя, а значить, відповісти на питання, якою могла би бути соціологія життєвого світу, побудована на іншому філософському фундаменті.

02.18.04.0100/214535. Економічна нація як продуцент ефективної соціальної ідентичності. Глушко Т.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.26-30. - укр. УДК 1:33(342.1).

У статті запропоновано аналіз концепту економічної нації як рівноцінної альтернативи поняттю політичної нації. Автор обґрунтовує доцільність оперування таким концептом та пропонує власне бачення аспектів його реалізації в соціально-економічній практиці. Стверджується, що становлення економічної нації сприяє повноцінному включенню суспільства в глобальну економічну систему та формує умови для ефективної соціальної ідентичності. Обґрунтовано, що формування економічної нації в умовах сучасного українського суспільства вимагає суттєвої трансформації його економічного габітусу.

02.18.04.0101/214542. Постсучасність як тло феноменологізації екстремальності. Леонова Є.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.62-66. - укр. УДК 101.1:316.

У статті проведено аналіз сучасних досліджень екстремальності з позицій різних дисциплін та надається аргументація необхідності наукової розробки теми екстремальності з філософської точки зору. Зроблено висновок, що недостатньо уваги приділено соціально-філософському аналізу екстремальності як функціональній характеристиці суспільства в цілому. Пропонується розглядати екстремальність у її взаємозв'язку з конкретним часовим простором. У статті розглядаються передумови й істотні характеристики постсучасності як найновітнішого часу в їх впливі на поширення в соціумі різних екстремумів. Екстремальність розглядається як певна реакція соціуму на темпи технічного прогресу, а також як певний стан суспільства як цілісної системи, його перебування на межі в контексті глобальних змін. Зроблено висновок, що, по-перше, екстремальність детермінується сутністю постсучасності, а по-друге, сама екстремальність є характеристикою постсучасності.

02.18.04.0102/214551. Соціально-філософські уявлення про долю людини в античності: виникнення, розвиток, наукове вивчення. Рожанська Н.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.111-115. - рос. УДК 101.1:316.

У статті систематизуються уявлення про долю людини в античній філософії, аналізується їх виникнення та зв'язок із міфологічними уявленнями давніх греків і римлян. Доведено, що в кожний період історичного розвитку в уявленнях про долю людини виникають нові акценти, поява яких обумовлена суспільно-політичною ситуацією в античних державах. Показано, що, починаючи з Нового часу, ідея долі починає осмислюватися в соціально-історичному контексті та піддається всебічному науковому аналізу. Класифікуються наукові дослідження міфологеми долі, представлені в працях О.Ф. Лосева, С.С. Аверинцева, інших російських філософів та культурологів. Порівнюються визначення поняття долі, виявляється етимологічне значення слів, що позначають долю в слов'янських мовах. Описуються етапи подальшого розвитку уявлень про долю в контексті історії європейської цивілізації: в добу середньовіччя, Відродження, Нового часу, у сучасності.

02.18.04.0103/214557. Вальтер Беньямін про насилля як соціальний феномен. Слюсар В.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.143-148. - укр. УДК 314.045:316.32: 1(091).

У статті проаналізовано особливості визначення змісту поняття "насилля" та сутнісних характеристик цього соціального феномена у філософській спадщині Вальтера Беньяміна, зокрема в працях "До критики насилля", "Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності", "Про мову взагалі та про мову людини". З'ясовано, що Вальтер Беньямін здійснив спробу виявлення "чистого" насилля, залишаючи поза увагою його фізичні та морально-психологічні аспекти. Насилля в суспільному бутті, за Вальтером Беньяміном, реалізується через позицію "міфічне - божественне" насилля, з яких функціонально перше спрямоване, ґрунтуючись на владному принципі, на встановлення права через самоутвердження (насилля заради насилля), а друге - на його знищення через самообмеження на принципі справедливості, тобто через відмову від пошуку нових об'єктів. На основі розрізнення насилля залежно від історичної значимості цілей, які мають бути ним досягненні, Вальтер Беньямін аналізує легітимізацію насилля за умов відсутності значимих цілей правом на протест та військовим правом.

02.18.04.0104/214560. Соціальна каузальна атрибуція процесу етнічного споживання. Сюсель Ю.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.161-165. - укр. УДК 122:316.4.62.

У статті здійснено філософське осмислення сутності етнічного споживання в контексті теорії соціальної каузальної атрибуції. Розглянуто три аспекти етнічного споживання як соціального процесу. Атрибутивний аспект етнічного споживання проявляється в трансляції й підтриманні культурних традицій, ритуалів через використання етнічних символів, що формують статусно-рольовий фасад. Інтеракційний аспект розкритий у концепції етнічного споживання як одного з полів міжкультурної взаємодії. Суб'єктивно-символічний аспект етнічного споживання спрямований на усвідомлення індивідом своєї належності до етнічної групи, що спонукає індивіда оволодівати різними видами споживчої діяльності, засвоювати та втілювати споживчі норми й цінності, забезпечуючи етнічну ідентифікацію.

02.18.04.0105/214570. Соціотехноприродні макросистеми: ризики й небезпеки. Бейлін М.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.14-20. - рос. УДК 316.33.

У статті розглядаються фактори еволюції складних технічних об'єктів, у тому числі аерокосмічної техніки, системи її експлуатації та пов'язаних ризиків у сучасних умовах. На основі еволюційного й системного підходів проаналізовано техніко-технологічні можливості та перспективи складних людино-машинних макросистем. Обґрунтовано необхідність проведення досліджень, спрямованих на прогнозування ризиків, динаміки їх зміни й запобігання катастрофам. Показано значення аерокосмічної діяльності для збереження екологічної рівноваги.

02.18.04.0106/214577. Мистецтво жити в суспільстві не-калькульованого ризику: соціологічно-філософський аспект. Гончарова О.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.50-54. - укр. УДК 316.3.

Стаття присвячена проблемі можливості особистості жити в умовах соціальної трансформації й некалькульованого ризику, до яких вона не здатна пристосуватися внаслідок браку часу та раптовості змін. Ситуація некалькульованого ризику являє собою таку організацію життєвого простору, де ситуації невизначеності взаємозумовлюють одна одну і створюють нерозривне коло

екстремальних обставин. За таких соціальних умов люди відчувають напруження, душевний дискомфорт. Проте водночас у періоди глобальних перебудов вони часто вдаються до філософських концепцій, шукаючи відповідь на питання, як жити в непередбачуваному світі. За таких обставин виключна роль надається специфічному мистецтву - мистецтву продуктивно жити і творити під час умов соціальної нестабільності. У статті розглядаються точки зору відомих філософів, від давніх часів до сьогодення, які відповідають на питання, що таке мистецтво жити і як звичайна особа може його навчитися, перебуваючи в перманентних ризикогенних обставинах. Жодна з розглянутих концепцій не являє собою однозначну істину, але надає можливість подивитися на порядок життя як на творчу перспективу й виявити його нескінченну багатогранність.

02.18.04.0107/214587. Інноваційні синергопроцеси культурно-інформаційного розвитку. Моргун О.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.100-105. - укр. УДК 109 (075.8).

У статті розглядаються інноваційний характер соціальних процесів суспільної модернізації в культурно-інформаційному розвитку соціуму й синергодинаміка соціальних трансформацій. Характер соціокультурних трансформацій сучасного суспільства репрезентативно поданий на суб'єкт-об'єктних, структурних і управлінських трансформаціях.

02.18.04.0108/214599. Екофемінізм: соціально-філософський огляд. Шевченко З.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.166-171. - укр. УДК 101.1:316.346.2.

Запропонована до розгляду стаття піднімає екофеміністську проблематику в межах сучасного соціально-філософського дискурсу. Актуальність означеної теми визначається сучасними запитамі щодо вирішення проблем, пов'язаних з екологічною деградацією, та ролі людини у відносинах із природою. Метою статті є узагальнення та зведення воедино основних положень, концептуальних напрямів екофемінізму, означення суперечності та перспективи подальших наукових пошуків у галузі екофеміністської філософії, а також ознайомлення з ними вітчизняного читача. Екофемінізм розглядається як поліаспектна теорія, в основі якої лежить твердження, що пригнічення жінки та споживацьке ставлення до природи тісно взаємопов'язані та увічнюються патріархальною системою цінностей, яка розкривається в дуалістичному світогляді, що протиставляє тілу розум, матерії дух, природі культуру. У статті висвітлюються основні положення та концепції екофемінізму, зокрема ліберальна, соціалістична та радикальна; розглядається зв'язок "жінка - природа" як емпіричний, епістемологічний та культурний; порушується проблема есенціалізму в окремих течіях екофеміністської філософії.

02.18.04.0109/214603. Структура й елементи феномена спілкування. Арсентьева Г.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.7-10. - укр. УДК 140.8.130.1.

У статті подано соціально-філософський аналіз спілкування. Характеристику феномена спілкування автор пов'язує з такими загальнофілософськими поняттями, як зв'язок, відносини, взаємодія та їх відбиття в соціально-філософському знанні. Виокремлено елементи і структурні параметри спілкування, які надають можливість відрізнити цей феномен у системі людської діяльності. Виявлено атрибутивні особливості суб'єкта й об'єкта спілкування. Особливу увагу приділено характеристиці суб'єкт-суб'єктної взаємодії, оскільки саме вона визначає всі інші особливості спілкування. Також аналізується категорія розуміння, яке в системі спілкування відрізняється від розуміння в гносеологічному сенсі та є взаємним розумінням учасників спілкування як суб'єктів з усіма їхніми атрибутивними особливостями.

02.18.04.0110/214613. Діалектична єдність науково-технічної та соціальної революцій. Дерев'яно А.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.52-55. - рос. УДК 122 129:316.4.

У статті розглядається взаємозв'язок і діалектична єдність науково-технічних і соціальних революцій. Дослідження здійснено на основі логічного й історичного розгляду розвитку техніки, технології, науки та науково-технічної революції в їх взаємозв'язку із соціальною сферою суспільства. Науково-технічна революція, яка на перший погляд відбувається у відносно самостійній сфері, запускає низку зрушень в інших сферах, що зумовлюють соціальні революції - такі, які забезпечують висхідний рух найвищого, найскладнішого рівня матерії - соціального, що несе в собі в знятому вигляді всі попередні рівні руху й перебуває в діалектичній єдності з ними. Саме це виражається у взаємному проникненні технологічного та соціального перетворень. Вивчення діалектичного взаємопроникнення і взаємозумовленості науково-технічного й соціального прогресу є невід'ємною складовою процесу пізнання та наукового розвитку, що, у свою чергу, спричинений історичним рухом і ґрунтується на його законах.

02.18.04.0111/214621. Реактивність масової свідомості на основі дискурсивних практик влади. Карпенко С.Р. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.91-94. - укр. УДК 141.333.

У статті розкрито особливості практик дискурсу влади й дискурсу мас в основних ситуаціях реагування на імпульси зміни екзистенційних і онтологічних умов. З'ясовано напрями фрустраційних реакцій масової свідомості в умовах поставлених історичних і посттоталітарних трансформацій. Виокремлено ситуації, коли індивідуальна й масова свідомість не можуть відреагувати на мінливу екзистенційну ситуацію в розважливий і раціональний спосіб щодо значення дискурсу влади. Надано визначення дискурсивно-владної детермінації масового невдоволення соціальною ситуацією. Окреслено вияви не лише реактивної, а й мислячої раціоналізованої природи масової свідомості щодо владного дискурсивного самовираження. Визначено специфіку позадискурсивного буття масової свідомості на тлі сукупності наявних історичних виявів буття мас. Обґрунтовано ідентифікацію сутності масової свідомості на основі загальнокультурних положень і загальнолюдських цінностей, яка до певної міри врівноважується цивілізаційним кодом, що все ще становить одне з основних джерел смислотворення для багатьох регіонів світу.

02.18.04.0112/214629. Громадянське суспільство як складно структурована плюралістична система: філософська інтерпретація. Костючков С.К. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.121-124. - укр. УДК 141+323.3+316.323.

У статті розглядаються проблеми становлення й розвитку громадянського суспільства як складно структурованої системи взаємодії в межах права вільних і рівноправних громадян держави. Увага зосереджується на дефініції громадянського суспільства, відзначається при цьому, що в науковому дискурсі немає однозначності в його визначенні. Наголошується, що із філософських позицій дослідження громадянського суспільства доречно починати з поняття відкритого суспільства, яке є одним із базових понять у соціальній філософії та щодо низки позицій перетинається із поняттям "громадянське суспільство". Зроблено висновок, відповідно до якого громадянське суспільство, як і будь-який соціальний організм, має певний набір системних якостей, але для громадянського суспільства особливого значення набувають їхня повнота, стійкість і відтворюваність.

02.18.04.0113/214657. Соціальна візуалістика в контексті постмодерної філософії. Батаєва К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.11-16. - англ. УДК 141.31:7.035(4).

У статті концептуалізовано особливості соціальної візуалістики як міждисциплінарного теоретико-прикладного проекту, а також виявлено її відмінності від інших філософських і культурологічних візуальних дисциплін. Об'єктом соціальної візуалістики є "соціальне візуальне" або візуальні факти, що конструюються в конкретному соціально-історичному контексті, у яких відображується габітус і культурні переваги конкретної доби. Розглянуто специфічні особливості "соціального візуального" за умов Античності, Середньовіччя, Ренесансу, Модерну й Постмодерну. Виявлено змістові аспекти медіа-візуальності як постмодерністського модусу соціального візуального.

- 02.18.04.0114/214661. Феномен публічних комунікацій у крос-культурному просторі. Васильєва Л.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.31-34. - рос. УДК 315.28:1.
У статті досліджується онтологічний зріз феномена публічних комунікацій, доводиться, що бренд є однією з її форм і претендує на роль унікальної знаково-символічної системи, яка в крос-культурному вимірі може прирівнюватись до сфери спілкування, "діалогу культур". Аналізується розробленість проблеми публічних комунікацій, розкриваються сутнісні характеристики комунікації в постмодерністському суспільстві. Уводиться поняття "культуроніка" бренду як один із засобів управління соціальною поведінкою людей, що може впливати на комунікативну складову певного культурного простору. Істинний бренд як елемент матеріальної культури завжди несе в собі складову духовної культури через художнє оформлення, форму, нормативно-ціннісні орієнтири, будучи формуванням ідентичності й толерантності в умовах іншої культури.
- 02.18.04.0115/214678. Функціональна парадигма благодійності: досвід історико-філософського аналізу. Ляднева А.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.100-103. - укр. УДК 1 (091) 17.026.
Стаття присвячена визначенню основних функціональних систем благодійної діяльності в соціумі в умовах історичної трансформації. Гносеологія благодійності досліджується із позиції трьох основоположних історичних періодів благодійності: дохристиянського, християнського та новочасного. Здійснюється вимір благодійності під кутом її функціональної парадигми, що дає змогу зрозуміти природу її функцій, які генеруються під впливом рівня духовної культури, релігійних поглядів, морального стану суспільства. Аналізується трансформація благодійності від реалізації компенсаторних функцій дохристиянського періоду до виконання функції цивілізаційного розвитку соціуму сучасності. Особливо приділяється увага аналізу "прагматичного правила" новочасної благодійності.
- 02.18.04.0116/214685. Темпоральний вимір ідентичності в умовах міжцивілізаційного конфлікту. Попова О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.128-131. - рос. УДК 141.5 316.613.
Стаття присвячена проблемі соціальної ідентичності особистості в сучасному світі. Зазначається, що сучасна людина перебуває в ситуації множинності ідентифікацій. Зроблена спроба створення принципово нової типології ідентичності, основаної на тимчасових параметрах. Зокрема, розглядається темпоральна типологія соціальної ідентичності, що виділяє презентативну, меморіальну та проєктивну ідентичності. Перша вказує переважно на цивільно-професійну ідентифікацію, друга - на релігійно-етнічну, третя - на політико-цивілізаційну. На основі цієї типології аналізується вплив різних форм ідентифікацій на формування цивілізаційних світоглядних установок українців у міжцивілізаційному конфлікті, який набув форми "гібридної війни". Зроблено висновок про те, що на сьогодні Україна має унікальний шанс конструювання сучасної ідентичності, що спирається не на меморіальну міфологію, а на посмодерністський соціальний проєкт.
- 02.18.04.0117/214701. Екзистенційні підстави тотальності: прагнення до влади як принцип ідеології тотальної єдності. Бродецька Ю.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.21-25. - рос. УДК 316.33.
Акцент дослідження зосереджено на аналізі феномена тотальності як ідеології деформації індивідуальної й соціальної цілісності. Умови розвитку суспільства Модерну, його характер і перспективи трансформують соціальність у політичний продукт, формуючи ідеологію тотальної єдності. Остання претендує на вирішення проблем цілісності, порядку, що заявили про себе в умовах становлення раціоналізованих соціальних відносин масового суспільства. Разом з тим, як засвідчує соціальна практика, ідеологія тотальності не вирішує проблем цілісності й порядку, лише загострюючи напруження. Ці аспекти змушують автора звернутися до екзистенційних умов формування тотальності. На думку дослідника, аналіз феномена тотальності, виявлення умов його конструювання та інвестування в соціальне життя дають змогу визначити деструктивність і загрози, які привносить феномен у соціальне життя.
- 02.18.04.0118/214728. Бідність як соціокультурний феномен. Римар Я.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.130-132. - укр. УДК 316.33.
У статті пропонується теоретичне обґрунтування потенціалу дослідницької стратегії, згідно з якою бідність потрібно досліджувати через урахування різних елементів соціокультурної реальності. Це означає, що соціальне явище бідності не може сприйматись лише як наслідок структурних процесів, у результаті яких певна соціальна група стає бідною. Сама ж соціокультурна природа явища бідності розкривається через концептуалізацію поняття "субкультура бідності", що визначається специфічною системою ціннісних орієнтацій і соціальних установок, прийнятими в середовищі бідних. Аналізуються різні підходи до дослідження субкультури бідності. У першому з них запропоновано дослідження цієї субкультури саме в контексті розуміння її як однієї зі складових загальної культури, у якій лише частково виявляються деякі особливі характеристики бідних. У межах іншого підходу визначено, що субкультура бідності формується в специфічних характеристиках, притаманних лише групі бідних, яка є досить структурно ізольованою. Подається порівняння цих підходів, і на основі цього здійснюється спроба обґрунтування дослідницької стратегії в межах соціокультурного підходу до аналізу бідності.
- 02.18.04.0119/214730. Феномен патріотизму в умовах неукоріненого буття. Тургенева О.Ю., Харченко І.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.137-140. - укр. УДК 316.37.
У статті переосмислюється зміст поняття "неукорінене буття" на тлі соціально значущих глобальних процесів, а також на прикладі українського суспільства аналізується феномен патріотизму, який формується в умовах територіальної, аксіологічної, ідентичнісної не-укоріненості буття сучасної людини. Проблема неукоріненості буття суб'єкта сучасних соціально-культурного та соціально-політичного процесів набуває надзвичайної актуальності сьогодні й тісно пов'язана зі значущими проблемами сучасності, оскільки адаптація індивіда, становлення якого відбувалося за інших соціальних, культурних, політичних тощо умов, до нових реалій суспільного життя виводить на поверхню безліч делікатних нюансів, що потребують детального розгляду та вивчення. На цьому тлі феномен патріотизму набуває нового значення й потребує переосмислення. Аналіз досліджень цього напрямку дасть нам змогу викристалізувати головні напрями філософської рефлексії феномена патріотизму в умовах неукоріненості буття, що має місце в сучасному глобалізованому світі.
- 02.18.04.0120/214740. Публічність і суспільство інформаційно-комунікативних трансформацій. Васильєва Л.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.22-24. - укр. УДК 315.28:1.
У статті автор осмислює феномен публічності, розкриваючи його зумовленість у сучасному інформаційному суспільстві. Підкреслюється, що феномен публічності вимагає на сьогодні цілісного філософського осмислення, оскільки наявних технік і технологій публічної комунікації, які домінують у професійних практиках на рівні індуктивних знань-спостережень, дуже багато, але вони не мають у своїй основі поняттєво-категоріального апарату й дефініцій, становлять мозаїчне осмислення явища публічності. Розглядаються основні характеристики публічності в межах інформаційного суспільства й крос-культурного простору.
- 02.18.04.0121/214757. Діалектика взаємодії формальних і неформальних структур у контексті соціальної організації. Левченко А.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.84-87. - рос. УДК 101.1 316 (045).

У статті розглядаються різні аспекти функціонування соціальної організації в системі суспільного буття. Відзначено, що через діяльність організації виявляє себе як приклад колективного суб'єкта, який реалізує певну програму чи мету. Виступаючи невід'ємним елементом соціальної структури, організація характеризується формальним розподілом функцій, наявністю ієрархії статусів, ролей і престижу, фіксованим членством і водночас певною свободою для своїх членів. Показано, що, забезпечуючи умови для спільних узгоджених дій людей та інтеграції їхніх зусиль у досягненні загальнозначущих цілей, соціальна організація демонструє потужні синергетичні можливості. Розглядаються особливості функціонування основних типів соціальної організації - формальної та неформальної. Установлено, що прерогативи формальної організації полягають у фіксуванні й закріпленні сталого та повторюваного у відносинах між людьми, а неформальні структури виражають міру організаційної лабільності, динамічності.

02.18.04.0122/214759. Питання про співвідношення права й моралі в соціальній філософії. Мамедова А.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.91-94. - рос. УДК 340.12 1 14 34.

У статті проаналізовано проблему взаємного доповнення права й моралі з соціально-філософського погляду. Автор показав розбіжність моралі й права в деяких випадках, роздавати суперечності між правом і мораллю, шляхи їх усунення, досліджував роль взаємного доповнення права й моралі в суспільному житті. Також проаналізовано сутність етичної концепції права та її основні ідеї.

02.18.04.0123/214760. Внесок Франкліна Гіддінгса в теорію соціальної еволюції й соціогенетику. Найд'юнов О.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.95-100. - укр. УДК 1(314 316)+308+316(93 94).

У статті розглядається історична й теоретична цінність соціально-філософської спадщини американського дослідника Франкліна Генрі Гіддінгса (1855-1931), який виділяв фізичні, життєві та психологічні причини соціального розвитку, надаючи перевагу психологічним. Учений уважав дуже важливим збільшення свідомої й розумної частки зусиль людей в організації суспільства. Важливим критерієм соціального розвитку є свідомість роду - ступінь причетності людини до долі суспільства, зацікавленість у його поліпшенні та розвитку. Соціальний процес управляється законами соціального вибору й відбору. Соціогенетика - уміння суспільства відбирати і передавати наступним поколінням накопичені знання. Важливу роль тут відіграє колективна свідомість або соціальний інтелект. Згідно з Ф. Гіддінгсом, людина є головним чинником розвитку суспільства. Якою мірою суспільство розвиває людину, такою вона розвиває суспільство. Суспільство є засобом удосконалення людської особистості, його функція полягає в розвитку моральної природи людини.

02.18.04.0124/214767. Соціальна театральність у просторі моди: філософський аналіз. Скалацька О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.119-122. - укр. УДК 1 572 130.2.

У статті розглядаються філософські аспекти театральності в просторі моди. Автор звертається до аналізу театральності в теоретичних побудовах Ж. Бодрійяра, Е. Холландера, Ж. Липовецького та акцентує увагу на розкритті понять: "перекидання", "логіка театральності", "логіка видовищності", "перебільшення", "крайнощі". Простежується репрезентація цих понять у презентаціях сезонних колекцій дизайнерів. Аналізується сезонний показ весна-літо 2016 "Elastic" українського бренда Domapoff. Автор доходить висновку, що особливості модного показу є синтез театрального й естетичного, інсценування соціальної дійсності, її одночасне прогнозування. Обґрунтовано, що театральність здатна перетворювати традиційні соціальні уявлення, розширювати можливості простору моди. Філософський аналіз модного показу дає змогу розробити нові грані та перспективи розгляду моди.

02.18.04.0125/214789. Трансформації ідентичності в умовах інформаційної глобалізації. Запороженко О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.47-49. - укр. УДК 159.923.2:303.094.

Стрімкий розвиток інформаційних засобів комунікації й висока міра їх впливу на свідомість і поведінку людей викликають певні трансформації в процесах ідентичності, яка визначає стратегію подальшого розвитку суспільства. У статті розглядається одна з основних ідентичностей - етнічна ідентичність, яка є суб'єктивним почуттям належності до конкретної етнічної групи, виконує практично всі функції соціальної ідентичності. Вивчаються основні особливості процесу інформаційно-комунікаційної глобалізації та її вплив на соціум. Відзначається, що в результаті прискорення ритму життя, збільшення обсягу інформаційних потоків, швидкого розвитку міжкультурної взаємодії завдяки віртуалізації контактів зникають традиційні форми мислення й життєдіяльності, які були характерні для індустріального періоду розвитку суспільства. Окрім цього, у контексті процесів глобалізації інформація передусім виступає як наднаціональний чинник впливу на націю. Також послаблюються традиційні чинники формування ідентичності в результаті того, що, замість відносно стабільних традиційних локальних співтовариств, які виконують роль агентів соціалізації, усе більшу роль починають відігравати безліч випадкових, нестабільних, віртуальних співтовариств. В епоху інформаційної глобалізації одним зі значимих чинників ідентифікації є мова, оскільки вона здатна підтримувати в людях національну ідентичність навіть в умовах, коли не спрацьовують територіальні принципи ідентифікації. Розглядається вплив інформаційної глобалізації на мову, так як вона змінює принцип використання мови, ускладнює лінгвістичну присутність нації в глобальному комунікаційному процесі. Оскільки збереження культурних традицій, національного менталітету й національно-культурної цілісності є стратегічним завданням нашого суспільства, саме мас-медіа можуть відіграти вирішальну роль у посиленні консолідації суспільства і збереженні його національно-культурної ідентичності.

02.18.04.0126/214795. Біополітична філософсько-освітня концепція: теоретико-методологічні основи і практичний аспект в умовах громадянського суспільства. Костюков С.К. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.68-72. - укр. УДК 141+37.01.

У статті представлено композиційний виклад розробленої автором біополітичної філософсько-освітньої концепції, призначено для функціонування в умовах розбудови вітчизняного громадянського суспільства. Підкреслено, що будь-яка філософсько-освітня концепція є складною, прагматичною, динамічною системою фундаментально-філософських знань про педагогічний феномен чи процес, що розкриває його сутність, зміст, особливості, а також технологію впровадження її в соціокультурну сферу життя. Біополітичну філософсько-освітню концепцію в сучасному громадянському суспільстві автор розглядає як складну, багатоаспектну, цілеспрямовану, динамічну систему теоретико-методологічних і методико-технологічних знань, рекомендовану до застосування в наукових дослідженнях об'єктів і процесів, характерних для освітньо-виховної системи, а також як теоретичне підґрунтя практичних розробок, програм, проектів у галузі освіти й виховання.

02.18.04.0127/214798. Влада як феномен комунікації. Лук'ян І.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.79-82. - укр. УДК 316.462.

У статті надається аналіз феномена влади як фактора утворення політизованого комунікативного простору. Вказано на тісний зв'язок влади й комунікації, яка є головним фактором утворення влади та її здійснення як інституції, як механізму, оскільки тією чи іншою мірою влада спирається на комунікацію та комунікативну культуру в цілому. Визначаються культурологічні виміри проблеми комунікативної презентації влади в пострадянському просторі. Розглянуто комунікативний простір влади як феномен комунікативного простору, що існує в режимі функціонування систем, які виникли на теренах пострадянських реалій. Крім того,

комунікативний простір визначено як засіб презентації влади, її трансформації й селекції. Образ політика характеризується як комунікативний феномен - флеш-імідж.

02.18.04.0128/214799. Смысл як системне утворення. Матюшина І.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.83-86. - рос. УДК 165.242.2.

У статті запропонована системна модель комунікативного смислу. Системна модель демонструє синтез двох додаткових підсистем комунікації: підсистеми адресанта й підсистеми адресата. Простежено необхідність синтезу на рівні концептів для виникнення комунікативного смислу. Синтез на рівнях субстрату і структури розглянуто на прикладі входження слова, речення й тексту в комунікативний процес.

02.18.04.0129/214806. Артикуляція соціоніма "отаку". Райхерт К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.110-114. - рос. УДК (520)316.723.

Соціонім (культуронім, субкультуронім) "отаку" був вигаданий японським есеїстом і колумністом Акіо Накаморі в 1983 році для колективного поименовання передусім прихильників манґа й аніме чоловічої статі. Первісно словом "отаку" Акіо Накаморі позначав узагалі будь-якого фаната ("гіка") або інтелектуала, зосередженого на одній-єдиній вузькоспеціалізованій темі ("нерда"). Слово "отаку" Акіо Накаморі запозичив із лексики юних фанатів манґа й аніме, які використовували формальне ввічливе звернення до співрозмовника "отаку", заведене в дорослих японців для позначення співрозмовника як представника іншої, шанованої, соціальної групи. Для чіткого розмежування ввічливого звернення "отаку" та соціоніма "отаку" Акіо Накаморі зафіксував соціонім "отаку" за допомогою японської абетки хіраґана, замість традиційного запису за допомогою сполучення знака Хіраґана і знака кандзі (ієроґліфа). Так Акіо Накаморі проартикулював "отаку" як соціонім (культуронім, субкультуронім) певної японської соціальної групи, її культури та феномен загалом.

02.18.04.0130/214810. Інтелігенція як об'єкт насилля: соціально-філософський аспект. Слюсар В.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.127-130. - укр. УДК 316.343.652+316.485.26.

У статті аналізуються причини й засади здійснення насилля над інтелігенцією в умовах соціальних трансформацій, серед яких можна виокремити такі соціальні функції інтелігенції, як творчість культурно-моральних цінностей, надання моральних санкцій, здійснення компетентного насилля. Показано, що інтелігенція є основним "хранителем" гуманістичних соціальних порядків, який здійснює "божественне" насильство, протидіючи "міфічному". А з іншого боку, інтелігенція здатна навіть на радикальні заходи, є джерелом народження нового "міфічного" насильства в антигуманних суспільних умовах. Доводиться, що інтелігенція як спільність має основні ознаки "жертви" в акті соціального "ритуального" жертвопринесення.

02.18.04.0131/214815. Соціально-філософські аспекти розвитку сучасної концепції інтелектуальної власності: українські та світові реалії. Стівпець О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.145-149. - укр. УДК 130.2(347.211)+340.12(316.32).

Стаття присвячена висвітленню сутнісного змісту сучасної концепції інтелектуальної власності в соціально-філософському ракурсі з огляду на тенденції, що спостерігаються в Україні та цивілізованому світі в цілому. Робиться спроба системного представлення суперечностей у відносинах інтелектуальної власності як рушійної сили в розвитку цих відносин. Наголошується на ключовій ролі держави в управлінні різними аспектами розвитку інноваційної економіки. Аналізується вплив глобальних факторів на динаміку розвитку інституту інтелектуальної власності, що дає змогу називати глобалізацію каталізатором трансформації інтелектуальної власності як ключового соціально-економічного, правового та культурного інституту сучасності.

02.18.04.0132/214816. Антропологія відеоігор: соціокультурний аспект формування ідентичності. Стратонова Н.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.150-152. - укр. УДК 141.319.8 333+279.99А.

Мета статті - проаналізувати особливості формування ідентичності в комп'ютерному ігровому просторі. У статті окреслено основні характеристики поняття "віртуальна комп'ютерна гра", проаналізовано особливості ММОРПГ і РПГ-ігор. Подано аналіз процесу самоідентифікації гравця й розкрито типи ідентичності суб'єкта як вияв множинності в просторі віртуальних комп'ютерних ігор.

02.18.04.0133/214824. Міфотворчість у "розумному суспільстві" як соціальний процес: підстави й перспективи. Шедяков В.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.177-181. - рос. УДК 316.35.

У статті відповідно до постглобальних тенденцій формування розумного суспільства аналізуються найбільш важливі для культурно-цивілізаційних світів риси міфу як соціального явища, що допомагає становленню історично визначених форм розвитку метамови як засобу комунікації. Міф розглядається як трансісторичне соціальне явище з мінливими суспільними формами. При цьому, на думку автора, соціокультурні поля розумного суспільства є не менш уразливими для маніпуляцій свідомістю. Більше того, арсенал ресурсно-методологічного забезпечення інформаційних впливів зростає. Аналіз властивостей міфу в контексті ресурсно-методологічних баз управління суспільними процесами передбачає розрізнення трансформаційного поля, з одного боку, різних фаз, ступенів, стадій історичного процесу, з іншого - самої перехідності між ними. Наприклад, відрізняються закономірності, випадковості, цикли свободи впливу на загальні цикли розвитку й на власне цикли змін. Перспективи міфотворчості пов'язуються з активною соціальною суб'єктністю. Для якості трансформацій важливим є закріплення (в т. ч. засобами міфотворчості) загального середовища й точок кристалізації позитивних змін. Метаморфози ресурсно-методологічних баз управління суспільними процесами базуються на змінах визначеності самого суспільства, де, крім загальних і спільних рис, є і специфічні, що характеризують особливості трансформації менталітету цього культурно-цивілізаційного світу.

02.18.04.0134/214834. Сутність корупції, її принципи і властивості (філософський контекст). Вдовиченко Є.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.15-19. - укр. УДК 1 37 378.

У статті розглядаються сутнісні осмислення визначення поняття "корупції". Звертається увага на негативні наслідки, породжувані цим явищем. Сфокусовано погляд на сприйняття корупції в суспільній свідомості. Наголошується на поширеності її в Україні за даними міжнародних організацій. Зазначено, що в науці відсутнє чітке й точне визначення поняття корупції. Відображено психологічні та соціальні джерела цього правопорушення. Установлено, що одним із стратегічних напрямів запобігання корупції є захист громадської свідомості від корупційного впливу, який, зокрема, включає в себе збереження моральних цінностей і зростання суспільної свідомості.

02.18.04.0135/214835. Нація як продукт економічних процесів. Глушко Т.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.20-23. - укр. УДК 1 330.

У статті аналізується вплив економічних чинників на формування такого соціального феномена, як нація. Особлива увага також звертається на становлення в сучасному глобалізованому світі нового типу націй, що суттєво відрізняються від їх класичного розуміння. Обґрунтування авторської позиції здійснюється на основі залучення доробку як представників економічного націоналізму, так й інших впливових мислителів минулих часів і сучасності. Наголошується, що нації інформаційної доби

здебільшого й характеризується провідною роллю економічних стратегій у процесі свого формування. Авторка апелює також до постнекласичного типу наукової раціональності як основи переосмислення стратегій націєтворення в умовах глобалізації та актуалізує концепт економічної нації в проблемному полі сучасних філософсько-економічних досліджень.

02.18.04.0136/214837. Homo informaticus: еволюція людини в умовах інформаційного суспільства. Грищенко Н.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.29-32. - укр. УДК 141.155 572 130.121.

У статті аналізуються найсуттєвіші зміни людської природи, викликані швидким розвитком інформаційних технологій і появою віртуальної реальності. Акцент зроблено на взаємній зумовленості змін: змінюючи культуру, людина змінюється сама. Адаптуючись до нових умов існування, люди змушені трансформувати свої когнітивні стратегії й встигати обробляти більшу кількість інформації за коротший проміжок часу. Лінійне, бінарне мислення замінюється нелінійним. Сьогодні людина все частіше мислить яскравими образами, брендами, рекламними текстами, не маючи цілісної картини. Під тиском інформаційного потоку змінюється свідомість людини, її мова, процес мислення, психологічні якості особистості. Але зміни відбуваються не тільки на психологічному та соціальному рівнях. Ці зміни значно глибші й торкаються біологічної природи людини. Окреслено найсуттєвіші напрями еволюції людської фактури, як-то: стоншення черепної коробки, її розширення, удосконалення мозку. На підставі аналізу змін у житті людини визначено й напрями змін її комплексної природи.

02.18.04.0137/214846. Інституційна структура суспільства: соціально-філософський аналіз. Литовченко І.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.64-66. - укр. УДК 316.334 1(045).

У статті здійснюється соціально-філософський аналіз особливостей інституційної структури суспільства. Для досягнення поставленої мети проаналізовано основні категорії інституційної теорії, зокрема інститут, інституційну структуру, норми тощо. Показано, що кожне суспільство має свою специфічну інституційну структуру, яка зумовлюється його культурно-історичними умовами розвитку та функціонування. Інституційна структура суспільства як багаторівневе утворення являє собою сукупність численних закладів, організацій, установ, норм, правил, моделей поведінки, що створюються в політичній, економічній, соціальній, культурній та інших сферах життєдіяльності людей, а також взаємозв'язків і взаємодій, які виникають між ними.

02.18.04.0138/214850. Значення соціально-філософського спадку Лестера Уорда для формування інформаційного суспільства в Україні. Найдюнов О.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.77-80. - укр. УДК 1(314 316)+308+316(93 94).

Творення інформаційного суспільства в Україні актуалізує глибше усвідомлення чинників суспільної динаміки. Традиційне звернення, що йде з радянської епохи, до матеріалістично-економічних чинників не дає позитивного результату. Творчий спадок Лестера Уорда в контексті формування інформаційного суспільства отримує сучасне звучання. Його заклик до вивчення людської душі, положення про значення психології для суспільствознавства і свідомого суспільного розвитку, роль сукупного інтелекту народу та його підвищення засобами освіти варті бути залученими до українського соціально-філософського дискурсу.

02.18.04.0139/214858. Основні етапи вивчення соціальної мобільності в соціальній філософії XX-XXI століть. Сайфудінова О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.110-113. - рос. УДК 101+316+ 316.3+ 316.4.

У статті розглянуто хронологію вивчення соціальної мобільності з моменту виникнення теорій стратифікації суспільства, що передували їй, і до наших днів. Класифікація основних етапів вивчення та розгляд авторських точок зору дають змогу побачити еволюцію самого поняття мобільності, зростання й розширення використовуваного під час досліджень наукового апарату, інтеграцію із суміжними галузями досліджень. Також у статті відображено зміну уваги, яка приділяється соціальній мобільності у філософській науці, від повного нівелювання до розташування її на чолі теорій розвитку "мережевого" суспільства. Соціальна мобільність як переміщення індивіда й/або групи індивідів з одного соціального прошарку до іншого надає можливість розглядати зміни, які відбуваються в суспільстві, як процес розвитку соціальної структури суспільства, її адаптацію як до власного функціоналу, що ускладнюється, так і до розвитку суміжних сфер - економіки, політики, культури.

02.18.04.0140/214865. Світоглядне протистояння чоловіка й жінки. Халіман М.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.140-142. - рос. УДК 141.7:316.75.

У статті подається соціально-філософський аналіз світоглядного протистояння чоловіка й жінки. З'ясовується зміст концептів "гендер", "гендерна культура". Аналізуються чинники формування світоглядних орієнтацій чоловіка й жінки на роль і призначення в житті суспільства, шляхи реалізації сутнісного потенціалу чоловіка й жінки, проблеми рівності, лідерства, способи індивідуалізації й творчої самореалізації. Визначаються основні лінії світоглядного протистояння чоловіка й жінки, а також концепції його подолання.

02.18.04.0141/215014. Проблема гуманізації соціального простору міста: соціально-філософський аспект. Гапон Н.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.28-31. - укр. УДК 17.342.7 316.7.

У статті обґрунтовується, що процесю олюднення міського простору з його гуманістичним потенціалом протистоїть процес знелюднення. Цей процес виявляється у фрагментизації соціального простору, османізації та уніфікації диверсифікованої комунікативної культури міста. Протидією процесу знелюднення є синхронізація процесів громадянської солідарності й активності. Вплив громад, молодіжних міських рухів на капітал-владу допоможе гуманізувати процес облагородження простору міста. Розглядається питання про способи виховання молоді як відповідальних громадян за допомогою організаційно-осмисленої діяльності опіки, догляду, шанобливого поводження з пам'ятками міста, відстоювання свого простору-комунікації та організації художнього видовища.

02.18.04.0142/215020. Філософські аспекти толерантності: теорія й соціальні практики. Калюжний В.С., Коваль В.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.51-54. - рос. УДК 316.647.5.

У статті вкладає теоретичний аналіз сутності толерантності, а також історіографічний огляд уявлень про толерантність та інтолерантність. Виявлено особливості проявів толерантності залежно від сфер діяльності. Розглянуто соціальні практики толерантності як форми соціальної дії, що заснована на довірі/недовірі, та вплив соціального контролю на розгорнення цих соціальних практик.

02.18.04.0143/215022. Нелінійна модель особистості: виклики глобалізованого світогляду. Кичириук Т.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.58-60. - укр. УДК 167 168 001.51.8.

У статті розглядається нелінійна модель особистості в контексті глобалізованого світогляду. Пропонується нова (синергетична) модель особистості - інноваційна людина, метою життя якої стає самоосвіта, самовизначення, що стимулює людину на власні, ще не виявлені можливості. Саме нелінійний підхід дає змогу сприймати особистість як активного суб'єкта свого життя, здатного до самоорганізації й саморегуляції. Власне активність розглядається як одна з якостей, притаманних особистості. Носієм же стратегії життя може бути лише зріла особистість, котра стратегічно мислить, а не індивідуальність або людина

загалом. Стратегія життя особистості розглядається як раціоналізована, орієнтована в просторі й часі, звернена на перспективу системи взаємин людини й суспільства, що здійснюється стратегічно мислячою особистістю на основі керування ресурсами, виходячи із самоцінності життя.

02.18.04.0144/215023. Острівна соціальність: специфіка буття. Кривега Л.Д., Сухарева К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.61-63. - рос. УДК 141.7[308.314].

У статті розглядаються особливості острівної соціальності. Відзначається відмінність в її розвитку на великих, наближених до континентів островах і віддалених від цивілізаційних центрів невеликих островах з океанських архіпелагів. Об'єктом аналізу є такі характеристики, як збереження самобутності, оригінальності, неповторності етнічних культур і соціального облаштування на островах, утрачених у ході еволюції на материкових землях; унікальність збереженого на більшості островах природного ландшафту й біологічного різноманіття; збереження в острівному форматі проявів архаїчних форм спільного життя людей і домінування натурального типу господарювання з використанням локальних природних ресурсів і простих технологій їх переробки; автономія ходу соціального розвитку на островах та посилення на сучасному етапі впливу на острівну соціальність материкової цивілізації.

02.18.04.0145/215025. Філософські ідеї Мюррея Букчина й конфедеративні місцеві органи влади. Курт Фарук. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.68-71. - рос. УДК 502.335.

У статті розглядаються життя й розвиток філософських ідей Мюррея Букчина, який є одним із найбільш видатних представників сучасної соціальної екології. Досліджуються такі поняття в поданні Мюррея Букчина, як "соціальна екологія" та "комуналізм", а також "лібертарне місцеве управління". Для ясного розуміння його ідей основні напрями його філософського вчення представлено в окремих частинах статті.

02.18.04.0146/215034. Суспільство знань як філософський феномен. Романкова Л.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.101-104. - укр. УДК 130.

У статті проаналізовано термін "суспільство знань", розглянуто теорії індустріального та постіндустріального суспільства, співвідношення інформаційного суспільства й суспільства знань; виокремлено їхні особливості та зазначено вплив на методологію сучасної освіти; проаналізовано концепцію "суспільства, що навчається" (learning society); визначено вплив суспільства знань на виховний процес студентської молоді.

02.18.04.0147/215036. Гламур як соціально-філософська детермінанта феномена реклами. Семко Я.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.109-111. - рос. УДК 130.122+133.4+304.4.

У статті розглянуто сучасні поняття краси і гламуру як незмінні детермінанти реклами в межах соціально-філософського аналізу. Уточнюється сутність понять "краса" і "гламур", виявляються особливості взаємодії та їхні характеристики в рекламній діяльності, координується ціннісно-культурний потенціал цих понять у рекламній комунікації й фіксується їх естетична наповненість у якісному рекламному продукті.

02.18.04.0148/215037. Теоретичні підстави формування світоглядної мовної моделі у деконструктивізмі. Стояцька Г.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.112-115. - укр. УДК 1(091)+140"312"+81'22.

Здійснюється аналіз тих теоретичних підстав формування деконструктивізму, які обумовили його висновки про природу мови. Зазначається, що той ключовий вплив, який мали на формування мовної стратегії деконструктивізму філософські позиції М.Гайдеггера, Л.Вітгенштейна, Р.Барта. обумовлює його ідейну радикалізацію. Деконструктивізм демонструє вимоги сучасної епохи, які полягають в утриманні під постійним контролем "виробництва смислу" з точки зору врахування усебічних проявів речей та явищ. Стратегія "подолання метафізики" здійснюється Жаком Деррида у площині мовного виробництва. Чітке розділення потенціалу мови, мовлення, дискурсу та тексту розкриває, відповідно, їх різний соціальний потенціал. Універсальні правила, що існують в сфері мови, стають запорукою утворення універсальних правил, законів та констант існування і людського співжиття. Потенціал деконструктивізму як філософської стратегії набуває особливого значення в контексті фундаментальних виклики сучасної гуманітаристики.

02.18.04.0149/215045. Діалектика тоталітарного та демократичного: діаспоральний вимір. Шахно Ю.Л. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.144-147. - укр. УДК 327.58(=161.2)(1-87).

У статті проаналізовано витоки тоталітарної та індивідуальної детермінанти людської сутності, що перебувають у діалектичному взаємозв'язку та обумовлюють проектування соціальної реальності. Застосування цього підходу до діаспорального способу буття дає змогу виділити основні аспекти функціонування тотального (держави-реципієнта) та локального (особистості), усвідомити основні стратегії поведінки діаспорантів, розглянути механізми співжиття пасіонарів з тотальним організмом, посередництвом яких досягається повнота буття - "буття-для-себе" і продукується "культура себе" як два виміри буттєвого укорінення людини. На основі аналізу понять "національна меншина", "національно-культурна автономія", "національна асамблея", "діаспора" автором визначено основні правові моменти існування етноменшин "де-юре" та "де-факто" в гомогенних та гетерогенних суспільствах з різним політичним режимом. Це дало змогу стверджувати, що політико-правовий статус діаспоральних утворень детермінований типом політичного режиму країни-реципієнта та визначається ступенем застосування "кейнсіанського" підходу до вирішення національного питання.

02.18.04.0150/215046. Суб'єктність суспільних трансформацій і формування їх вектора і результатів. Шедяков В.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.148-152. - рос. УДК 316.334.

У статті вивчається роль людського чинника суспільних процесів, зокрема соціально-політичних перетворень. Аналізується зростання в умовах "стабільної нестабільності середовища" значення довіри в суспільстві і сприйняття його членами ситуації як справедливої. Демонструється роль суб'єктності управління для вектора і результату рефлексивних трансформацій постсучасного типу, поєднання стратегії і тактики змін. Особлива увага в розвитку культури гнучкого управління приділяється забезпеченню соціального партнерства та стимулюванню бажаних трансформацій.

02.18.04.0151/215050. Категорії метарегуляторів і метарегуляції в концептуальній системі аналізу механізмів соціокультурної діяльності. Щербина А.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.166-168. - рос. УДК 316.77 (02).

У статті обгрунтовано можливість розвитку нового напрямку соціально-гуманітарного знання - філософсько-антропологічного і філософсько-культурологічного дослідження сфери метарегуляції в екзистенційному, соціокультурному, соціоекологічному існуванні людини. Опорними методологічними концептами в дослідженні визначених соціокультурних феноменів є категорії метарегуляторів і метарегуляції.

02.18.04.0152/215055. Людина в індустріальному суспільстві. Алієва О.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.11-14. - укр. УДК 130.1+141.2.

У статті автор ставить перед собою завдання проаналізувати таке суперечливе явище - можливе подолання внутрішньої теоретико-методологічної невідповідності в межах "критичної теорії" Франкфуртської школи, розглядаючи передусім концепції

Е.Фромма, Т.Адорно, Г.Маркузе. Також автор намагається дослідити, за яких обставин можливо, виходячи з одних і тих самих передумов і керуючись однією й тією самою методологією, фактично дійти до мало не діаметрально протилежних висновків: стверджувальна позиція Еріха Фромма щодо можливого виходу суспільства з кризи, з одного боку, і відмова й повна негодія у висновках Теодора Адорно та Герберта Маркузе - з іншого. Також розглядає таке достатньо складне та суперечливе явище, як розвиток техніки в сучасному світі й вплив цього процесу на життя людини. Узагальнюючи науковий доробок філософів, автор намагається дослідити, у чому полягають невичерпні "внутрішні резерви" людства в сучасному суспільстві.

02.18.04.0153/215063. Соціальна значимість прав людини. Дишлевий І.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.42-46. - рос. УДК 316.334.4.

У статті розкриваються чинники значимості для різних соціальних суб'єктів прав людини, коріння "втечі" людей від своїх прав, відстоювання своїх прав соціальних спільнот соціально вразливими групами. Викладається літературна ілюстрація позбавленості суб'єктів прав людини. Аналізуються методологічні можливості й перспективи діагностики стану дотримання та порушення прав людини. Надання акторами значимості правам людини, а також реалізація цих прав концептуалізуються як здобуття свободи й основна характеристика суспільства модерну. Розкривається моральний вимір прав людини як цінності. Окреслюється стан прав людини в соціальних взаємодіях і відносинах, які пронизують сучасне українське суспільство, що модернізується.

02.18.04.0154/215081. Феномен діалогу в комунікативних культурно-освітніх практиках: філософська рефлексія. Троїцька О.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.110-113. - укр. УДК 177.7:159.923.2:2.

Стаття присвячена філософсько-освітньому аналізу діалогу й діалогічності в контексті комунікативних культурно-освітніх практик. Використання аналітичних методів і феноменологічного підходу до дослідження комунікації та діалогу уможливило розкриття глибинного взаємозв'язку комунікації й діалогу, поняття яких цілеспрямовано "виведено" за межі як простого спілкування та бесіди, так і за межі функціонального отождолення з дискусією, диспутом тощо. Визначено напрями діалогізації та забезпечення неперервності комунікативної дії особистості від її життєвого світу до дидактико-виховних і культурно-освітніх практик, до яких зараховано імплементацію ідей діалогу в усі системні параметри континууму культури й освіти, спрямування предмета діалогу на інваріантні (універсальні) цінності, філософсько-смысловий "супровід" діалогічного міркування людей різних культурних "шарів" і поколінь і гармонійного екстернально-інтернального контролю поведінки особистості.

02.18.04.0155/215095. Значення соціокультурного розуміння соціогенезу в американській соціально-філософській думці для сучасного постіндустріального суспільства. Найдьонов О.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.38-42. - укр. УДК 1(314 316)+308+316(93 94).

У статті обґрунтовано актуальність і наукову продуктивність використання творчого спадку соціокультурного розуміння соціогенезу головними представниками американської соціально-філософської думки першої половини ХХ ст. для сучасного теоретичного осмислення практичних проблем постіндустріального суспільства. Проаналізовано важливі аспекти соціально-філософських поглядів В.Томаса, Ф.Знанецького та Р.Макайвера. Людина творчості, соціальна солідарність і "диференціююча" свідомість дають якість культури, яка спроможна забезпечити соціальну еволюцію в умовах індустріального й постіндустріального суспільств.

02.18.04.0156/215099. Україна на мапі сучасних досліджень пам'яті. Полякова В.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.55-59. - укр. УДК 141.319.8.

Стаття присвячена розгляду сучасних українських філософських і соціогуманітарних досліджень у напрямі студій пам'яті або memory studies. Приділяється увага окремим підходам і проблемним галузям, таким як соціальна й культурна пам'ять, зв'язок між пам'яттю й ідентичністю, простором, сучасними технологіями тощо, які формують основні напрями українських досліджень пам'яті. Особливо в статті підкреслюється, що історична спадщина й актуальна ситуація в Україні зумовлюють специфічні риси українських memory studies. Ці особливості відображено в роботах, автори яких зосереджують увагу на таких проблемах, як роль пам'яті в національній ідентичності, поверненні забутих сторінок історії, подоланні наслідків тоталітаризму. Ми підкреслюємо, що сьогодні в Києві, Одесі, Харкові вже сформувалися провідні центри філософських досліджень пам'яті. Стаття може слугувати подальшим розвідкам у царині memory studies.

02.18.04.0157/215103. "Раціональне" насилля в суспільних трансформаціях. Слюсар В.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.73-76. - укр. УДК [130.2:572]:316.613.434.

У статті автор аналізує "раціональне" насилля, яке властиве періоду соціальної стабільності. На відміну від "міфічного" та "божественного", досліджувана форма насилля передбачає теоретичне осмислення соціальних процесів і практичне їх відображення у формі законів, статутів, декларацій чи у звичаєвому праві. Визначено спільні та відмінні риси "раціонального" й державного насилля, зокрема показано, що обидві форми реалізуються військовими та поліцейськими організаціями, чия діяльність на основі права здійснювати насилля легітимізована, але "раціональне" містить у собі такі інструменти, як мораль, громадська думка тощо. Розкриваються принципи, на основі яких здійснюється "раціональне" насилля. Також розкрито зміст бюрократії як особливої форми "раціонального" в демократичному й тоталітарному суспільствах.

02.18.04.0158/215106. Роль утопічного "вбрання" для суспільного ідеалу. Чорна Л.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.86-90. - укр. УДК 124.4:159.955.4.

Стаття присвячена аналізу феномена утопії як засобу втілення суспільного ідеалу. Співвідношення суспільного ідеалу та його практичного втілення є гострою темою для дискусій у сучасній філософії, політології, теорії державного управління. Тому метою статті є виявлення взаємозв'язку між такими соціокультурними феноменами, як суспільний ідеал та утопія. Досліджується етимологія поняття "утопія". Зроблено висновок, що утопія була необхідна як форма вираження ідеалу. Вона виступала як матеріалізоване "вбрання" для ідеалу, що давало змогу приміряти цей ідеал до суспільства. Утопія як соціокультурний феномен є одночасно й формою освоєння майбутнього, і соціальним проектом.

02.18.04.0159/215107. Ціннісно-смыслові комплекси як основа для консолідації соціокультурного капіталу цивілізацій: зміст, шляхи трансформацій, потенціал управління. Шедяков В.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.91-94. - англ. УДК 316.334.

У статті соціально відповідальна поведінка в збереженні та примноженні соціокультурного капіталу розглядається як вагомий аргумент у конкуренції між цивілізаціями. Інформаційний вимір взаємодії культурно-цивілізаційних світів аналізується як найважливіша сфера їх конкуренції. Зміцнення й формоутворення базових ціннісно-смыслових комплексів вивчається як серйозний фактор оптимізації соціального порядку та суспільного розвитку, підсумкової конкурентоспроможності культурно-цивілізаційних світів. Підкреслюється, що міць людства перетворила його нині на чинник, сумірний із природою. Акцентування ж рефлексивного характеру трансформацій, що відбуваються, багаторазово збільшує потенціал свідомого втручання в тенденції історичного рівня. Разом із тим збереження й самого людства, і навколишнього середовища неухильно вимагає визнання самоцінності культурно-цивілізаційних світів і консолідації зусиль щодо підтримки складних процесів їх самоорганізації та саморегулювання.

- 02.18.04.0160/215110. Свобода як духовно-суспільний феномен. Атаманюк З.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.3-5. - укр. УДК 740+123.
Дослідження проблем свободи дає суспільству знання про його сучасний стан і перспективи його подальшого розвитку. Духовний і соціальний досвід розвитку людства показав, що рівність можлива тільки як рівність у свободі. Свобода - це дія людини, котра реалізує вимогу об'єктивної необхідності за власною волею, згідно з власними потребами й бажаннями. Межі свободи кожної людини зумовлені не лише соціально-історично, а й передусім нею самою.
- 02.18.04.0161/215114. "Відкритість" у соціальному просторі: щодо проблеми окреслення феноменів "публічність" і "приватність". Волковинська В.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.19-22. - укр. УДК 316.62+32.019.5.
У статті аналізуються найбільш поширені підходи до інтерпретації відмінності між публічною та приватною сферами соціальної реальності. Ключовими характеристиками публічності вважають її видимість, спостережуваність для інших та орієнтацію на колективні дії або спільні інтереси багатьох людей. Відповідно, приватна сфера вважається сферою індивідуалізму й таємності, прихованості від суспільства. Тому пару понять "публічне - приватне" найчастіше застосовують для позначення тих соціальних сфер, які розрізняються між собою за однією із зазначених характеристик, тобто відкритості/прихованості або колективності/індивідуалізму. Визначається, що критерії відкритості/закритості й колективності/індивідуальності не можуть бути достатніми для опису феномена публічності. Щоб пояснити специфічну відкритість публічності, її варто відрізнити від "репрезентативної відкритості".
- 02.18.04.0162/215120. Імперіалістичний капіталізм (соціально-філософський аналіз). Іщенко О.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.44-47. - укр. УДК 1:327.2:330.342.14.
Стаття присвячена ґрунтовному аналізу концепту "імперіалістичний капіталізм". Досліджуючи в теоретико-практичній площині теорію імперіалізму, автор спирається на відомих розробників, економістів, істориків, політичних діячів, а саме: Р.Гільфердінга, Дж.Гобсона, В.Леніна, К.Каутського. На думку автора, розглядаючи імперіалізм як логічне та історичне завершення розвитку теорії організованого капіталізму, ланку переходу до нового типу суспільства - соціалізму, варто визначити його через владу панування. Натомість імперіалізм є різновидом політичної стратегії, яка керується принципом безперервної експансії в зовнішній політиці, зумовленої розширенням ринку та промислового виробництва, зокрема перевиробництвом капіталу й появою "зайвих грошей", відтак "фінансового ресурсу", що не може бути інвестованим у межах національних держав. Імперіалістичний капіталізм є стадією розвитку капіталізму, за якої держава сприяє зовнішньоекономічній експансії національного фінансового капіталу та монополій. У XXI ст. імперіалістична політика набирає обертів, оскільки не втратила тенденції до монополізації, а лише маркується поняттям "глобалізація".
- 02.18.04.0163/215121. Факт і норма у сфері соціального. Кабальський Р.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.48-51. - укр. УДК 340.12.
Стаття присвячена дослідженню нормативності як особливого феномена соціальної реальності. Автором доводиться, що питання про основоположні закономірності протікання процесів у природі та суспільстві існувало завжди, особливо коли соціальна реальність, нормативні засади й закони її функціонування отримали статус окремої проблеми. У зв'язку з цим запропоновано доцільність продовження дослідження проблеми нормативності в її соціокультурному вимірі. Автором з'ясовується співвідношення фактичного та нормативного як особливих феноменів суспільного простору. Доводиться взаємний вплив нормативних фактів із категорією норми й цінності. Запропоновано визначення нормативного факту та бачення його переходу в нормативну площину. Досліджено й запропоновано визначення правової нормативності.
- 02.18.04.0164/215125. Соціальна організація та її вплив на українське державотворення в козацьку добу як об'єкт соціально-філософського дослідження. Левченко А.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.65-67. - укр. УДК 101.1:316(045).
У статті досліджуються проблеми становлення й розвитку державотворчих процесів в Україні, які є однією з найактуальніших тем сучасної гуманітарної науки. Її успішне дослідження можливе за використання переваг міждисциплінарного підходу, а також поєднання теоретичного синтезу знань, що виробляються не лише філософією, а й культурологією, історією, соціологією. Показано, що значну увагу привертають також питання, які стосуються ролі різних соціальних сил, спільнот і організацій у процесі державотворення, визначення міри та способів їх впливу на процеси консолідації й інтеграції українського етносу, мобілізації національних сил з метою зміцнення власної держави. Зокрема, важливим об'єктом наукового вивчення є організації українського козацтва XVI-XVIII ст. як чинник державотворчих процесів в Україні. Зроблено висновок, що, досліджуючи природу, характер українського державотворення, потрібно враховувати досвід функціонування соціальної організації в українській історії, осмислити наслідки її діяльності для розвитку українського соціуму.
- 02.18.04.0165/215129. Погляди Питирима Сорокіна на причини й фактори розвитку суспільства. Найдюнов О.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.78-82. - укр. УДК 1(314 316)+308+316(93 94).
В еволюційному процесі П.Сорокін убачає велике призначення науки й культури. Основна причина розвитку суспільства він визначає світ понять. Думка є основним початковим фактором соціальної еволюції. Сучасна соціологія повинна враховувати, що існує ще багато приблизного в соціально-філософському аналізі. Суспільствознавцям і філософам важливо під час дослідження соціальної динаміки важливо зосередитися на повторюваних циклах, ритмах, а не на лінійних тенденціях. XX століття продемонструвало теоретичну правоту дослідників циклічного і спірального соціального руху. Соціальні символи стають важливим предметом наукового аналізу.
- 02.18.04.0166/216983. Глобалізація як religare. Танська Л.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.12-15. - укр. УДК 008:312.421.
В статті показано, що домодерні, модерні та постмодерні алгоритми глобалізації мали і мають величезний вплив щодо осмислення універсальності людини, її осмислення свого місця в бутті як єдності з Абсолютом, а також щодо перспектив існування цивілізації. Криза цивілізації, криза антропологічна, криза культури - це ті гасла, які свідчать про те, що проблема religare, зв'язування є надзвичайно важливою, а religare, що розуміється в широкому сенсі як "зв'язування", схоже на compositio, єднання всіх артефактів культури у мистецькому творі.
- 02.18.04.0167/216985. Концептуальні засади соціально-філософського аналізу феномену економічної відсталості. Венцель Н.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.20-25. - укр. УДК 1:316.
У статті розглянуто проблематику дослідження феномену економічної відсталості у постіндустріальному суспільстві. Проведено аналіз атрибутивних ознак, які об'єднують країни, що належать до найменш розвинутих. З'ясовано, що економічна відсталість визначається не лише як нижчий рівень розвитку економіки. Багаті країни уже давно перейшли до інформаційних, нано- та біотехнологій. Така нерівність разом із неефективним державним управлінням та зростанням бідності в постіндустріальному суспільстві призводить до економічної відсталості.

- 02.18.04.0168/216987. Війна у контексті есхатологічної парадигми сучасного світу. Вітюк І.К. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.31-36. - укр. УДК 2-18 (355.4).
У статті аналізується есхатологічна парадигма сучасного світу, яка формується в результаті екстраполяції есхатологічних очікувань релігійного і позарелігійного характеру на ті процеси і події, які в сучасному глобальному світі актуалізують есхатологічну ідею. Наголошується, що серед чинників, які сприяють посиленню есхатологічної свідомості сучасної людини, особливе місце займає проблема війни. У статті проаналізовано взаємозв'язок між війною і формуванням есхатологічних концепцій авраамічних релігій (їудаїзму, християнства, ісламу).
- 02.18.04.0169/216990. Синергетика як метод соціально-філософського пізнання. Каралаш Ю.І. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.48-54. - укр. УДК 316.7:001.82:796.5.
У статті розглядаються особливості застосування синергетики у соціально-філософському дискурсі, наводяться аргументи щодо можливості та адекватності такого використання, а також осмислюється проблема універсальності синергетичного підходу. Розкриваються ідеї універсального еволюціонізму, системності, ноосфери та ідея різних рівнів руху матерії як філософсько-методологічного підґрунтя синергетичного підходу у соціальній філософії.
- 02.18.04.0170/216991. Криза світоглядно-ціннісних орієнтацій в ситуації транзитивності постіндустріального суспільства. Ковтун Н.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.55-59. - укр. УДК 316.647.
У статті розглянуто деформацію і розмивання ціннісних орієнтацій епохи Просвітництва в умовах глобальних трансформацій у постіндустріальному суспільстві. Значна увага у дослідженні присвячена вивченню співвідношення просвітницьких ціннісних орієнтацій і розширення бази суспільного волевиявлення. Автором встановлено, що в умовах суспільства масового споживання у розвинутих країнах Заходу ідеали свободи, рівності, братерства, толерантності вступили у суперечність з орієнтаціями соціуму на досягнення надприбутку. Очевидним наслідком цього стала деградація гуманітарної сфери соціального буття сучасної людини. Особлива увага у статті зосереджена на аналізі необхідності державної підтримки і регулювання викладання гуманітарних дисциплін як засадничих для вироблення, селекції і ретрансляції гуманістичних ціннісних орієнтацій, базових для існування людської цивілізації.
- 02.18.04.0171/216994. Імператив модернізації безпеки в постсучасній риторичі: класифікація та критерії оцінки. Лісовський П.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.72-76. - укр. УДК 323.2+342.7(477).
У статті розглянуто основні критеріальні конструкти, серед яких ментальна репрезентація координат людинокозмизму та людиноцентризму. При цьому з'ясовано, що сутнісний рівень партнерського типу у класифікаційній моделі міжнародних відносин характеризує наявність ефективно діючих констант паритетності (рівності, толерантності, взаємоповаги суб'єктів відносин). Запропоновано концептуальний аналіз превентивних заходів у системі інформаційної безпеки та вияв феноменальних рецепцій мудрості. Доведено, що саме мудрість як шляхетна модель постсучасної риторичі в академічному дискурсі обирає смислотворчі обрії любові до суцільних речей як прорив у майбутнє.
- 02.18.04.0172/216998. Українська сучасна квазіеліта: перспективи оновлення чи деградації. Полисаєв О.П. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.92-97. - укр. УДК 323.39:005.731.
У статті розглянуто перспективи становлення української національної еліти. Встановлено, що правляча верства нашої країни на даний час є квазіелітою, тобто вона неспроможна виконувати консолідуючу функцію в суспільстві в силу власних егалітаристських установок та нездатності вироблення та реалізації стратегічних підходів в управлінні державою. Постколоніальний статус України обумовив також меншовартісний дискурс у стосунках із сусідніми країнами, прагнення рухатись у фарватері іноземних спільнот. Водночас масові протестні акції в Україні є результатом активного формування української політичної нації, яка по рівню самосвідомості випереджує управлінську верству. Саме тому реформаторські зрушення зазнають системного опору вітчизняної бюрократії та частини бізнесових структур, що неминуче призводить до поглиблення суспільно-політичної кризи в Україні. Подолання її є можливим виключно на шляху консолідації пасіонарної частки верхніх соціальних прошарків із найбільш активними представниками громадянського суспільства України. Саме це забезпечить пришвидшене формування української національної еліти, здатної очолити радикальне оновлення нашої держави.
- 02.18.04.0173/217375. Філософія людини як об'єкт соціально-філософської рефлексії. Білогур В.С. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.13-21. - англ. УДК 130.2.
В статті сформувано теоретичні основи філософії людини як об'єкта соціально-філософської рефлексії, що є однією з самих найсучасніших постнекласичної науки і має велике значення для рефлексії зворотних зв'язків як єдиного соціального організму. Проаналізовано соціальні виміри пізнання людини, які виходять з того, що людина - це "рефлексивна монада", яка направляє свій розум на природно-буттєві виміри життя; визначено сучасне бачення людини і світу, що формується в процесі взаємодії різних теоретичних традицій і підходів, які глибоко проникають у сутність людини; розкрито напрями соціального пізнання, які сприяють глибокому розумінню соціального простору і соціального часу.
- 02.18.04.0174/217377. Концептуалізація моделі ноосферного розвитку сучасного соціуму та освіти інформаційного суспільства. Воронкова В.Г., Кивлюк О.П., Андриякайтене Р. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.33-48. - укр. УДК 1:574.1:316.3.
Мета статті - сформулювати концепцію моделі ноосферного розвитку сучасного соціуму, направлену на подолання криз та ризиків, пов'язаних з інформаційною цивілізацією. Великої актуальності набуває розробка поняттєво-категорійного апарату ноосферного розвитку соціуму та його застосування до сучасності. Методи використання - синергетичний та системний, що дозволяють виявити нові проблеми та глибоко проникнути в соціальну та економічну дійсність. Результат: в основі філософії ноосферного управління - якісні гуманістичні характеристики управлінського процесу, перехід на вищий щабель. Все це демонструє загальноцивілізаційний рівень, виражає універсальні зв'язки і явища, що демонструють якісний розвиток сучасного соціуму в усіх сферах життєдіяльності - економічній, політичній, соціальній, духовній. Висновок: ноосферна освіта інформаційного суспільства та підготовка сучасного спеціаліста дозволяють упроваджувати концепцію моделі ноосферного розвитку сучасного соціуму завдяки конітивному управлінню та креативній, творчій особистості.
- 02.18.04.0175/217379. Вступ у нооісторію і нова українська національна ідея - ХХІ. Корсак К.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.68-77. - укр. УДК 140.8+37.011.33+37.035.
Автор пропонує науково обґрунтований проект УНІ-ХХІ, який спирається на нооісторію і ноонауку, що є поєднанням новітніх відкриттів з кращим культурним спадком і скеровується в майбутнє, а не в минуле. Висвітлено досягнення генетиків, фізиків та інших науковців у відновленні історії появи землеробства і скотарства. Доведено, що українці є прямими нащадками тих, хто створив на Близькому Сході продуктивне землеробство. Обравши для Вітчизни місце на чорноземах і поєднавшись з мисливцями-аріями, сформували народ трипільців (україноаріїв). Вони єдині у світі одомашнили коня, винайшли колісний

транспорт, організували гігантський простір Великого Трипілля на основі поєднання мідних шахт Каргали, "країни міст" та інших аграрних зон. Наша історія майже удесятеро довша від історії росіян. Автор пропонує будувати футурологічну складову УНІ-XXI на розвитку освіти та наукових відкриттях останніх років, які зроблять безкоштовними і загальнодоступними сонячну фотоелектрику і "сімейне" виробництво на природних речовинах для 3D-принтерів (реплікаторів).

02.18.04.0176/217382. Особливості сучасних конфліктів в контексті ноосферної концепції В. Вернадського. Сергієнко Т.І. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.111-120. - укр. УДК 327.5.

В даній статті розглянуто теоретичні аспекти ноосферної концепції В.Вернадського. Досліджено сутність та значення конфлікту. Запропоновано рекомендації щодо попередження конфліктів на державному рівні, їх профілактики та послаблення. Також розглянуто теоретичні аспекти ноосферної концепції В. Вернадського. Досліджена сутність і значення конфлікту. Запропоновані рекомендації щодо попередження конфліктів на державному рівні, їх профілактики та послаблення.

02.18.04.0177/217383. Взаємодія людини і суспільства як гарантія розвитку громадянського суспільства. Сидоренко С.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.121-129. - укр. УДК 316.42.

В статті дається аналіз формування концепції громадянського суспільства, ефективної взаємодії людини і суспільства як запоруки розвитку громадянського суспільства, визначаються чинники його ефективності: формування соціального капіталу, особистості на засадах діалогу, партнерства і національної консолідації; зроблена спроба теоретичного узагальнення формування громадянського суспільства в розвинутих країнах Заходу і початкові етапи формування громадянського суспільства в Україні. Відмічається, що держава та громадянське суспільство в рамках демократичного устрою зацікавлені в діалозі та партнерстві, підвищенні ефективності взаємодії.

02.18.04.0178/217385. Інформаційно-комунікативний розвиток соціуму як цивілізаційної парадигми XXI століття. Хлебнікова А.А. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.140-148. - укр. УДК 316.77:004.738:008 "20".

Мета статті полягає у науковому пізнанні інформаційно-комунікативного розвитку соціуму як цивілізаційної парадигми XXI століття, для чого проаналізовані підходи до аналізу того виду соціуму, який отримав назву інформаційного. Інформаційний тип соціуму детермінований інформатизацією життя, викликаного інформаційно-комп'ютерною революцією. Для аналізу цього складного феномена застосовано інформаціологічний і синергетичний підходи та виявлено результати, що інформаціологічний, так і синергетичний підходи приводять до розуміння інформаційно-комунікативної єдності світу як цивілізаційної парадигми. Остання породжує аутопоетичну (самоорганізаційну) систему, в основі якої формуються механізми самоорганізації соціуму. Зроблено висновок: що для здійснення цієї парадигми на практиці необхідний перехід на п'ятий і шостий технологічні уклади, орієнтація на інформаційні технології, що сприяють впливу інформаційно-комунікативного процесу на розвиток організації як складної соціотехнологічної системи.

02.18.04.0179/217389. Соціалізація в контексті суспільного розвитку. Ажажа М.А., Муц Л.Ф. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.179-186. - укр. УДК 373.67.

В статті автори висвітлюють проблему соціалізації в контексті суспільного розвитку; аналізуються теоретичні та практичні напрацювання вітчизняних та зарубіжних вчених з проблем соціалізації; досліджують понятійно-категоріальний апарат "соціалізації" та "інтелектуально-професійної соціалізації".

02.18.04.0180/217420. Специфіка ідеологій в парадигмі постмодерну. Куцупал С.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.88-95. - укр. УДК 323.232+316.74.

У статті досліджено семантичне наповнення поняття "ідеологія" в постмодерній парадигмі та здійснено аналіз ідеологій як інструмента політичної дії. Проаналізовано суттєві риси світоглядної кризи, в якій опинилося людство у XXI ст., та доведено, що шлях виходу з цієї світоглядної кризи людство знаходить у топосі ідеологій, яка покликана примірити співіснування різноманітних світоглядів в умовах автономізації політичної сфери. Доведено, що специфіка ідеологій в умовах Постмодерну в тому, що як ліві, так і праві ідеології мають ризоматичну природу, завдяки чому акцент робиться залежно від ситуації або на концептуальній, або на емоційній складовій, вони обидві оголошуються субстанційно рівнозначними в інтелектуальному вимірі політичної сфери.

02.18.04.0181/217426. Екзистенційний вакуум і криза ідентичності. Кальницький Е.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.163-172. - рос. УДК 32.019.51:130.31.

На думку більшості філософів сенс життя визначає глибоку внутрішню мотивацію, дає підстави, які формують щастя в "своєї найвищій формі". З точки зору екзистенціального психоаналізу питання про сенс життя також може бути переосмислене як: "в чому сенс конкретно мого життя?". Замість того щоб ув'язнути в питанні щодо космічного або релігійного контексту сенсу життя, у пошуках питання про всеохоплюючі цілі, цей підхід пропонує суто особистісний мотив пошуку смислоорієнтованої методології.

02.18.04.0182/217442. Ідентифікація як екзистенціальний проєкт. Кузь О.М. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.282-286. - укр. УДК 316.37.

Європа як соціокультурний феномен була створена, не в останню чергу, наполегливим бажанням, прагненням "ублюдків Вольтера" до сакралізації розуму і раціоналізації соціальних відносин. Залишаючи читача наодинці з контекстуальною герменевтикою цієї тези, зазначимо, що завдяки "революції гідності" поняття ідентичності та толерантності стали найуживанішими (до того ж із безліччю конотацій - від брутальної огиди "Правого сектору" щодо гей-парадів до метафізичної насолоди від зіткнення з "Іншим" прибічників ЛГБТ ідеології) не тільки серед політологів, але і серед філософів, культурологів, не говорючи вже про надлишкове їх використання в публіцистиці та журналістиці.

02.18.04.0183/217443. Архетип серця в політико-ментальних просторах української культури. Куц Г.М. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.286-290. - укр. УДК 316.33.

У політологічному дискурсі виділяють різні характеристики, притаманні українському менталітету. Для українців здавна була характерною така риса, як волелюбність, оскільки прагнення до свободи закладене в ментальності українського народу із сивої давнини. Також до ключових політико-ментальних характеристик можна віднести такі риси, як певне неприйняття влади, індивідуалізм, волелюбність, заповзятливість, недовіру до держави, неприйняття авторитарного начала, високий рівень толерантності, демократизм тощо. Значну роль для української ментальності відіграють чуттєвість, емоційність, сердечність, що, на думку багатьох дослідників, обумовлюється тісним зв'язком з природою, спогляданням її краси. Це обумовлює більш детальний розгляд архетипу "серця", зокрема, виявлення його ролі у формуванні політико-ментальних рис українського народу.

02.18.04.0184/217445. Проблеми "м'якої сили" та ментальності крізь призму сучасних українських реалій. Погрібна В.Л. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.294-296. - укр. УДК 316.33.

В сучасних міжнародних відносинах спостерігається практично безперервне інформаційне протиборство, яке здебільшого реалізується "м'яко", тобто у діяльності, спрямованій на створення і просування позитивного іміджу країни, її політики,

економіки, культурних надбань, цінностей та традицій, системи освіти тощо. Поняття "м'яка сила" вперше використав Дж. Най, визначивши її як здатність держави досягти бажаних результатів у міжнародних справах шляхом переконання і залучення до процесу, а не нав'язування та примусу. Як правило, "м'яка сила" ґрунтується на особистому прикладі держави, якій вдалося досягти високого рівня добробуту свого населення. Інші держави визнають переваги її системи цінностей, її досвід, політичну культуру, віддають належне її відкритості світу, ефективній зовнішній політиці тощо. Основою "м'якої сили" є привабливий імідж і репутація країни на міжнародній арені. Якщо виходити з того, що державний імідж є набором позитивних та/або негативних стереотипів про країну, які сформувалися у масовій свідомості на основі інформації з мас-медіа, подорожей до цієї країни, якості її продукції тощо, він є поєднанням реального і бажаного.

02.18.04.0185/217468. Синергетична інтерпретація розвитку суспільства: циклічність і самоорганізація. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №3(34), С.4-12. - англ. УДК 141.316.3.

Ця стаття присвячена синергетичній інтерпретації двох циклічних теорій розвитку суспільства - М. Кондратьєва й О. Чижевського. Обґрунтовується авторська позиція, що активне застосування синергетики до дослідження соціокультурних процесів свідчить про пошук цілісного світоглядного концепту пояснення світу, що вимагає переосмислення накопиченого духовного та інтелектуального досвіду. Виникають передумови нового синтезу фундаментальної науки, філософії і релігії, з'єднання фізики й метафізики, що наближає до формування нового світобачення на сучасних наукових засадах. Показано, що одним із найбільш плідних напрямів у цьому сенсі є синергетична інтерпретація соціальних циклів самоорганізації, які постають як послідовне розгортання логіки різних фаз упорядкування соціальних систем, іманентно властивої самій природі цих систем. У такому підході втілюється синергетичне розуміння порядку як процесу, на різних фазах якого діють різні закони структурних змін у системі. Доказується, що методологічним орієнтиром для такого кшталту інтерпретації може слугувати опис різних режимів існування складних нелінійних систем у процесі їх самоорганізації - LS-режиму й HS-режиму, наведений О. Князевою й С. Курдюмовим. У сполученні з тлумаченням структурно-еволюційних змін складно організованих систем у загальнонаукових концепціях (кібернетиці, загальній теорії систем тощо) ці режими можуть бути позначені як режим зародження порядку й режим збереження порядку в єдиному циклі саморозвитку соціальних систем. Обґрунтовується, що послідовно опису етапів зародження порядку й етапів збереження порядку в циклічних теоріях відповідають: у теорії довгих хвиль економічної кон'юнктури М. Кондратьєва - підвищувальна хвиля (фаза підйому) і понижувальна хвиля (фаза спаду); у теорії політичних циклів А. Шлезінгера-молодшого - фаза суспільної цілеспрямованості політичного життя й фаза орієнтації на приватні інтереси; у теорії циклів соціокультурної динаміки С. Маслова - аналітичний ("лівопівкульний") і синтетичний ("правопівкульний") періоди соціального світосприйняття; у теорії впливу сонячної активності на соціальну динаміку О. Чижевського - періоди посилення й послаблення збудливості сонячної активності тощо. Розгляд у статті основних положень концепції М. Кондратьєва й О. Чижевського дозволив зробити висновок, що загальний перебіг циклічної динаміки суспільства, виявлений у цих концепціях, не суперечить синергетичному баченню соціальної еволюції, оскільки містить у собі моменти нелінійності й стохастичності.

02.18.04.0186/217469. Аксиологічний вимір інформаційної безпеки Української держави. Мануйлов Є.М., Калиновський Ю.Ю. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №3(34), С.13-30. - укр. УДК 1:316.3+340.12.

Досліджено ціннісні аспекти інформаційної безпеки Української держави. Проаналізовано закордонний досвід стратегічного планування у сфері інформаційної безпеки. Визначено сутнісні характеристики інформаційного суверенітету України. Розкрито роль суб'єктів громадянського суспільства в забезпеченні аксиологічної підйоми інформаційної безпеки.

02.18.04.0187/217471. Антицінності віртуального простору: філософський аналіз. Прудникова О.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №3(34), С.47-56. - укр. УДК 1:316.4:008.

Досліджено особливості буття антицінностей у сучасному віртуальному просторі. Охарактеризовано основні типи віртуальної агресії. Розкрито феномен кіберзалежності людини як прояв її несвободи. Узагальнено фактори та типи кіберзалежної поведінки людини. Визначено сутнісні характеристики кіберзлочину. Стверджується, що кіберзлочин з аксиологічної точки зору базується на антицінностях, що вкоренилися у свідомості суб'єкта віртуального світу.

02.18.04.0188/217476. "Ментальний простір" українського суспільства: філософсько-культурологічний дискурс. Стасевська О.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №3(34), С.111-122. - укр. УДК 130.2:316.347(477).

У світлі соціокультурних змін початку XXI ст. ментальна проблематика набула нового звучання, вона стає інструментом міждисциплінарного вивчення соціально-гуманітарних процесів. Для українського суспільства постсучасності актуальною є проблема стану, динаміки, структурних та змістовних перетворень ментального простору, який за умов стабільного розвитку соціальної системи зберігає відносну усталеність, утім в умовах кризи потрапляє в зону біфуркації. Ускладненість геополітичної ситуації, деструктивні політичні події, тривала ситуація "розмитості" ціннісних орієнтирів зумовили певні трансформаційні процеси ментального простору. Утім говорити про суттєву зміну ментального простору України некоректно: він, безумовно, вбирає в себе нові смисли й значення, проте глибинні початкові тлумачення не втрачає.

02.18.04.0189/217541. Хронотопи ідентичності особистості. Чернієнко В.О. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №1, С.12-24. - укр. УДК 1:316.3+1:141.319.8.

Розглянуто проблему осмислення формування ідентичності особистості. Показано зв'язок суб'єктної й суб'єктивної складових хронотопу ідентичності особистості. Стверджується необхідність перемістити осмислення значення хронотопу ідентичності особистості з суб'єктного акценту на суб'єктивний.

02.18.04.0190/217663. Проблема ідентичності в глобальному світі. Вандишев В.М., Переломова О.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.6-10. - англ. УДК 101.1:101.2.

У статті розглянуто ідентичність у філософському і етичному вимірах, а також особливості сучасного бачення сутності ідентичності в суспільному і національному вимірах. Поняття ідентичності розглянуто також у зв'язку з особливостями її відображення в українській спільноті. Автори вважають, що існує тісний зв'язок між усталеним у суспільному житті відчуттям ідентичності і відповідальністю влади. Акцентовано увагу на значенні феноменів мультикультуралізму і ідентичності в сучасній системі світу, на використанні суспільної ідентичності в гібридній ідеології.

02.18.04.0191/217665. Інформаційно-культурні передумови нової реальності. Вандишева-Ребро Н.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.17-22. - рос. УДК 82:161.1.

Автор зазначає, що значна частина наших сучасників в дуже короткий проміжок часу потрапила в ситуацію нової реальності, де поряд зі звичними образами сьогодення, виникла нова вигадана реальність. Навколишній світ переноситься в паралельну площину, визначається сюжетами популярних книг, кіно і телебачення з його ток-шоу, де численні "аналітики" дають волю своїй фантазії. Автор показує, що ілюзорно фантастична і віртуальна реальності виникають через незадоволення реаліями

навколишнього, а також через бажання владних структур відвернути людей від аналізу і оцінок існуючого стану речей. Люди починають сприймати ілюзорно-фантастичну реальність як особливий світ, радіють успіхам його героїв, засмучуються їх невдачами. І цим досить успішно користуються владні політичні сили.

02.18.04.0192/217666. Соціальні проблеми нанотехнологій у філософсько-гуманітарному вимірі. Культенко В., Богославець В., Рябченко А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.22-26. - укр. УДК 122 129:50.

Досліджуються соціальні та етичні проблеми сучасної науки. Зокрема, поширення нанотехнологій у світі, зростання можливостей їхнього застосування в найрізноманітніших сферах людської життєдіяльності та існування світу в цілому актуалізує проблему відповідальності вченого за наслідки своїх дій. Йдеться про те, що застосування нанотехнологій наділяє людину можливостями нового світотворення. Сучасні наукові досягнення відкрили для людини можливість творити сурогатний світ. Показано перспективи подолання наслідків шкідливої техногенної діяльності, позбавлення від низки хвороб, що традиційно вважались невиліковними, можливість вирішення інших проблем екології людини. Акцентовано увагу на небезпеці застосування нанотехнологій у створенні суперзброї, надпотужних засобів стеження, контролю та обмеження свободи людини. Особливий акцент авторами статті зроблено на філософсько-гуманітарному вимірі перспектив застосування нанотехнологій у сучасному світі.

02.18.04.0193/217669. Антропологічні аспекти трансформацій публічної сфери: від Маклюєна до Гумбрехта. Москвін Я.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.34-38. - рос. УДК 101.1:101.2.

У статті описується зв'язок концепції медіа Маршала Маклюєна з підходом, запропонованим Хансом Ульріхом Гумбрехтом, який заснований на антропологічному вивченні взаємодії "значення" і "присутності". Увага досліджень Маклюєна, спрямованих на залежність культури від засобів передачі інформації знаходить своє продовження у Гумбрехта, який досліджує те, що до кінця не може бути передано значенням. Ефект присутності, який продукується за допомогою медіа та безпосередньо взаємодією одного з одним розглядаються в антропологічному контексті культури. Акцент робиться на антропологічних аспектах трансформацій публічної сфери.

02.51 Етика

02.18.04.0194/213369. Почуття страху в моральному досвіді. Потоцька Ю.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.70-74. - рос. УДК 17.024:159.942. У статті проаналізовано етичні аспекти феномену страху і його значення в моральному досвіді людини. Автор вказує на те, що страх є первинним внутрішнім регулятором поведінки. Якщо в класичних етичних вченнях страху приписувалася виключно негативна значимість, то сучасний підхід припускає, що саме почуття страху (за когось чи за щось) лежить в основі обов'язку і відповідальності. У системі етичних поглядів почуття страху може розглядатися в опозиції з розгнуданістю, а також з почуттям байдужості.

02.18.04.0195/214704. Трансцендентальна прагматика як дискурсивна етика (К.-О. Апеля, Ю. Габермас). Витрикуш Т.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.33-36. - укр. УДК 17.02.

Стаття розкриває зміст поняття "дискурсивна етика". Дослідження ґрунтується на аналізі концепцій трансцендентальної прагматики К.-О. Апеля й універсальної (формальної) прагматики Ю. Габермаса, що постали як результат лінгвістичного повороту у філософії. З'ясовано основні елементи трансцендентальної й формальної прагматики. Акцентовано увагу на фундаментальній ролі семіотики в концепціях прагматики К.-О. Апеля та Ю. Габермаса. Етичний характер прагматики розкривається через комунікацію, що продукує етично релевантні норми. Зазначено, що трансцендентально-прагматичний підхід К.-О. Апеля розглядає норми як етично релевантні. Натомість формально-прагматичний підхід Ю. Габермаса передбачає можливість того, що норми комунікації можуть стати не лише етично релевантними, а й соціальними, політичними та правовими. Такий підхід розширює межі застосування дискурсивної етики.

02.18.04.0196/214722. Поглиблення й радикалізація діалогічних ідей в етичній концепції Еммануеля Левінаса на прикладі ставлення Я до Іншого. Ношин Я.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.108-111. - укр. УДК 17.02.

Стаття присвячена аналізу діалогічних ідей у філософських поглядах Еммануеля Левінаса, а особливо стосунку Я з Іншим в етичній концепції французького мислителя. Під час дослідження показано, що стосунки між Я та Іншим, на думку Е. Левінаса, має принципово асиметричний характер. Саме це вирізняє діалогічні ідеї Е. Левінаса порівняно з іншими представниками філософії діалогу, зокрема з Мартіном Бубером. Аналізуючи хід думки Левінаса, варто зазначити, що, з одного боку, французький мислитель залишається в руслі основних ідей філософії діалогу, акцентуючи на суб'єктно-суб'єктному характері світорозуміння, з іншого - поглиблюючи та радикалізуючи окремі положення парадигми філософії діалогу (маємо на увазі характерну особливість у відносинах між Я та Іншим, якій властива принципова асиметрія), Е. Левінас виходить за її межі.

02.18.04.0197/214787. Про взаємодоповнюваність норм моралі і права у філософії Томаса Гоббса. Дергачов Є.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.40-43. - укр. УДК 101:340.

У статті розглянуто питання взаємодії моралі та права крізь призму історико-філософського дослідження. Проведено дослідження зазначених понять у філософській традиції. Визначено певні форми співвідношення моралі і права, оптимальною з яких визначено процес взаємодоповнення норм моралі і права. Досліджено визначні праці Томаса Гоббса на предмет виявлення принципу взаємодоповнюваності норм моралі нормами права та вказано, що саме цей видатний англійський філософ найбільш ґрунтовно відстоював вищезазначену форму співвідношення моралі і права. Крім того, проаналізовано здобутки інших відомих філософів епохи Просвітництва й сучасності на предмет взаємодії моралі і права. Підсумовано про необхідність подальших досліджень проблеми взаємодоповнюваності норм моралі і права.

02.18.04.0198/214814. Чеснота, характер і спільнота: особливості теологічної етики Стенлі Хауерваса. Соловій Р.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.141-144. - англ. УДК 241.

У статті досліджено основні характеристики й контекст теологічної етики Стенлі Хауерваса. Розглянуто вплив постліберальної теологічної традиції на етику С.Хауерваса. Розкрито діалог С.Хауерваса з Макінтайром про провал проекту Просвітництва. Розглянуто основні категорії богословської етики С.Хауерваса: його погляди на бачення та моральну уяву; на роль і характер чеснот у моральному житті; на нарратив як радикальне нове бачення світу, на спільноту віруючих як етичну разом із пацифізмом сутність християнства.

02.18.04.0199/215131. Роль моральних взаємин у зміцненні сімейних зв'язків. Рзаї Нуруллах. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.87-88. - рос. УДК 37.01:316.366.

У статті досліджуються етичні норми й цінності, які, без сумніву, повинні мають бути в інституті шлюбу. Дається висока оцінка сімейних традицій у мусульманському світі, зокрема в Ірані, де шанували й поважали сімейні традиції, де зароджувалися етичні норми виховання соціуму. Не випадково всі пророки та громадські лідери намагалися поширювати етичні норми, тим самим збагачуючи внутрішній світ людини. Розглянуто такі етичні цінності, як вірність, взаємна повага, довіра, взаємні поступки, прощення, справедливість, що допомагають зміцненню шлюбу і створюють міцний фундамент сімейних відносин.

02.18.04.0200/216995. Етика екологічної відповідальності в контексті християнського віровчення. Мельничук В.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.77-81. - укр. УДК 27-1:17+502.1.

У статті розкрито потенціал християнського віровчення у формуванні екологічної етики. Доведено, що основним принципом, який поєднує екологічну та християнську етику є відповідальність перед природою, що має глобальний характер. Християнська концепція творіння, хоча й передбачає втручання людини в навколишнє середовище, але водночас вимагає від неї відповідальності. Аксиологічний вимір діяльності людства визначається як пріоритетний щодо довкілля. Обґрунтовано, що світоглядні трансформації є необхідною умовою для подолання як духовної, так і екологічної кризи.

02.18.04.0201/217664. Етичні питання в науковій спадщині М.М. Бахтіна. Сломський В.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.11-17. - рос. УДК 101:314.74.

Акцентовано увагу на безпосередньому аналізі моральних поглядів Бахтіна, які тісно пов'язані з особливостями його релігійності, що багато в чому допомагає усвідомити специфіку його розуміння моралі і новаторські трактування етичної сфери в її взаємозв'язках зі сміховою культурою. Мислителю була властива особлива релігійність, яка не вкладалася навіть в рамки досить широко і революційно проінтерпретованим філософами і культурними діячами "Срібного століття" православ'ям. Досліджено ідею М. Бахтіна про те, що етичні цінності в творі мистецтва повинні бути підпорядковані естетичній об'єктивності. Для того щоб естетична сторона створення твору мистецтва виявилася в підсумку на належній ціннісній висоті, необхідно, щоб художня зацікавленість автора домінувала над його ж пізнавально-етичної зацікавленістю.

02.61 Естетика

02.18.04.0202/213835. Естетизація соціального як тенденція сучасності. Головіна Н.І. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.111-119. - укр. УДК 18.

У статті розглянуто тенденцію тотальної естетизації сучасної соціальної реальності. Виявлено причини, форми й наслідки набуття естетичного статусу соціального феномена, зміни соціальних відносин під впливом естетичного начала.

02.18.04.0203/213836. Методологічні основи дослідження візантійської естетики аскетизму. Царенок А.В. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.120-131. - укр. УДК 18.

Аналізуючи специфіку розвитку сучасної історико-естетичної візантології як невід'ємної складової історико-естетичної медієвістики, автор статті вказує на необхідність подальшого вивчення візантійської естетики аскетизму, яка справила значний вплив на релігійно-естетичні концепції всього християнського Сходу і, зокрема, Русі-України. При цьому звертається увага на визнання теолого-естетичного досвіду видатних візантійських мислителів-аскетів першочерговим предметом історії естетичної думки Візантії, а також на методологічну некоректність 1) розгляду аскетико-естетичної традиції в якості традиції, характерної виключно для чернечої культури й 2) уникнення отождолення естетики аскетизму з патристичною естетикою.

02.18.04.0204/214575. Поняття символу в контексті європейської філософсько-естетичної традиції. Головей В.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.40-44. - укр. УДК 165.21:18 141.

У статті проаналізовані основні напрями становлення філософського дискурсу символу. Висвітлюється специфіка трактування символічного образу в провідних філософсько-естетичних теоріях. Обґрунтовується, що кантівське й гегелівське розуміння символу вкорінене у філософсько-богословській номіналістичній традиції, успадкованій протестантизмом; Ф. Шеллінг у своєму розумінні символу ближчий до традиції символічного реалізму, згідно з якою символ - жива реальність, яка нерозривно пов'язана із першообразом і правдиво виражає його. Естетико-онтологічний аспект теорії символу аналізується на прикладі філософської герменевтики Г.-Г. Гадамера, який розширює поняття "символізація" до рівня універсального естетичного принципу. Підсумовується, що діалектика естетичного процесу визначає формування концепту символу і як категорії естетичного дискурсу, і як символічного образу, який репрезентує культурно значимі цінності та смисли. Теоретична концептуалізація символу стає формою саморефлексії культури.

02.18.04.0205/214670. Космоцентризм як предмет естетичного дослідження. Зейналова Г.К. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.67-69. - рос. УДК 1(075.8).

У статті розглянуто питання естетичного сприйняття й осмислення людських уявлень про космос. У стародавній час і середні віки ці уявлення в сукупності були визначені як космоцентризм. Аналіз змісту космоцентризму з погляду естетики засвідчив, що уявлення про прекрасне й потворне узгоджуються з тими поняттями про Космос, які були в давніх людей. У свідомості давніх людей вони були невіддільні від космосу. Космос був основою їхнього існування. Люди мислили себе в єдності із природою.

02.18.04.0206/214676. Політика та проблеми її естетизації. Кульченко В.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.92-95. - укр. УДК 321 18.

У статті здійснюється філософське дослідження категорій естетичного через їхню редукцію в практичну площину політики. Підґрунтям для аналізу слугує платонівська ідея краси, а також категорії сили, трагічного, піднесеного. Ці ідеальні естетичні категорії активно використовуються в політиці для досягнення бажаного результату й можуть сприяти як консолідації суспільства та оптимізації його розвитку, так і вирішенню утилітарно-приватних проблем непорядних політиків шляхом маніпулювання свідомістю мас. Прослідковуються закономірності політичних процесів, що розглядаються як тенденційні. Це передусім їхня етизація й надання статусу морально відповідних, завдяки цьому, практичне використання в політиці та її естетизація. Політика, що апелює до естетичного, надає вчинкам потужного емоційного забарвлення, це відкриває широкі можливості для впливу на свідомість громадян, аж до маніпуляції нею.

02.18.04.0207/214818. Естетика публічного простору міста в контексті філософії суб'єкта творчості. Фесенко Г.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.157-160. - укр. УДК 7.01:730.

У статті досліджено особливості творчої присутності людини в урбанізованому просторі. Запропоновано філософсько-естетичну інтерпретацію міських просторів, а також зазначається, що для культурологічного розуміння естетики міста властивий особливий взаємозв'язок світу мистецтва й буття людини. Наголошується, що публік-арт змінює відносини між художником і суспільством, між творчим змістом і аудиторією, зміщує акценти на користь якості творчого обміну з аудиторією, "доступності" мистецтва, його потенціалу в залученні широкої спільноти містян. Окреслюються естетичні перспективи осмислення питання "права на місто" як права на власний голос за допомогою художніх форм публічного мистецтва (вулична

скульптура, монументальний живопис, графіті тощо). Продемонстровано, що естетизація урбан-просторів дає змогу висвітлювати значимі соціальні смисли: проблеми дискримінації в "праві на місто" (зокрема мистецтво стає способом соціального втручання в простір з метою подолання дискримінації за ознакою раси, статі, економічного статусу тощо), а також громадянсько-політичної відповідальності.

02.18.04.0208/215139. Візантійська естетика аскетизму як теоцентрична онтологія прекрасного. Царенок А.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.118-121. - укр. УДК 111.852:27-585.

Аналізуючи специфіку візантійської естетики аскетизму як, зокрема, джерела релігійно-естетичної традиції Русі-України, автор статті указує на важливість ретельного дослідження онтологічного виміру християнського естетичного вчення - виміру, пов'язаного з осмисленням проблеми буття, прекрасного в дійсності. Ознайомлення з базовими естетичними ідеями видатних мислителів-аскетів Візантії (св. Василя Великого, Григорія Богослова, Іоанна Златоуста, Григорія Ніського та ін.) дає підставу визначити естетику аскетизму як теоцентричну онтологію прекрасного. Наріжним постулатом останньої виступає визнання Триєдиного Бога Абсолютною Красою, Яка є Причиною буття всього прекрасного і благого у створеному Неоу світі. На переконання автора статті, подібно до аскетичної етики, аскетична естетика має чітко визначене онтологічне спрямування: з позиції християнських мислителів буття справжньої краси у створеній дійсності можливе лише за умови його причетності до Абсолютно Прекрасного Буття.

02.18.04.0209/216989. Порядок в художньому мисленні людей як прояв естетичного смаку. Зейналова Г.К. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.42-47. - рос. УДК 1(075.8).

Питання формування естетичного смаку через художнє уявлення про порядок розглядається шляхом аналізу самого поняття порядку, його формування на художньо-естетичному та природничо-естетичному рівнях. Якщо в давнину космоцентричний світогляд формувало у древніх людей уявлення про світ і себе у відповідності з гармонією і відповідністю, системністю і структурованістю світу, Всесвіту, то в наступні епохи поглиблення самосвідомості, ускладнення суспільних відносин, розвиток науки і техніки призвів до нового підходу до поняття порядку в естетичному мисленні. На сьогоднішній день уявлення про порядок в художньому мисленні виключно різноманітні, хоча загальна база, пов'язана з просторово-тимчасовим виміром, зберігає свою силу і актуальність.

02.18.04.0210/217547. Трансформація бергсонізму в естетиці футуризму. Чоп Т.О. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №1, С.56-64. - укр. УДК 165.611:7.037.

Статтю присвячено питанню впливу концепції А.Бергсона на естетичну теорію італійського, російського й українського футуризму. Окрему увагу приділено аналізу трансформації ідей філософа в практичному вимірі мистецького твору (поетичного, живописного, скульптурного).

02.91 Історія філософії

02.18.04.0211/213366. Проблематика іронії в нігілістичних поглядах Ф. Ніцше. Гейко С.М., Девочкіна Н.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.56-61. - укр. УДК 130(091):316.286.473.

Здійснено аналіз поняття "іронія" у філософських поглядах Ф. Ніцше. У своїй критиці абсурдності традиційної системи цінностей філософ керувався нігілістичним прагненням зруйнувати її як застарілу і вибудувати іншу, що, на його думку, більше відповідає реальному життю. Нігілістична іронія Ніцше - це приклад крайнього розчарування і суб'єктивного руйнування сталих метафізичних систем. Таке трактування розкриває ознаки модерністського іронічного дискурсу.

02.18.04.0212/213379. Образ світу: від античності до Нового Часу. Матвієнко І.С., Юхименко А.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.121-125. - укр. УДК 1(091).

Стаття присвячена розгляду проблеми образу світу та природи в людській свідомості та особливостей людського світосприйняття. Показано залежність успішності будь якого суспільства від особливостей світосприйняття. У даній статті розглянуто історію філософської думки від доби античності. Автори досліджують особливості розуміння взаємодії природи та світу в добу Середньовіччя, де ця проблема постає у тринітарній формі: світ, природа, Бог, а також у добу Відродження, де актуальними є утопії, як нові плани розвитку світу. Новий Час, на думку авторів, сприяє появі науки, яка охоплює весь світоглядний простір епохи.

02.18.04.0213/213829. "Філософія серця" Г. Сковороди у філософських рефлексіях І. Мірчука. Білецька В.В. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.51-60. - укр. УДК 1(091)(4 9).

У статті аналізується зміст концепту "філософія серця" Г.Сковороди у інтерпретації І. Мірчука; розкриваються онтологічний, теоретико-пізнавальний та морально-практичний аспекти антропологізму українського мислителя. І. Мірчук акцентує увагу на самопізнанні та ідеї "сродної праці" як ключових засад у досягненні людиною щастя.

02.18.04.0214/213832. Принцип справедливості у філософії Платона та Арістотеля. Блоха Я.Є. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.79-87. - укр. УДК 1(091)(4 9).

У статті розкрито зміст принципу справедливості у вченнях Платона і Арістотеля. У Платона справедливість виражається у відданості всіх станів своїй справі, в тому, щоб кожен виконував свої обов'язки. Це говорить про те, що справедливість не може означати рівності. Арістотель поділяв справедливість на загальну і приватну, вважаючи, що кожна річ або людина мають свою власну відповідну сферу діяльності і вплив, переступати які несправедливо, а деякі люди в силу свого характеру і схильностей, мають більш широкі можливості, ніж інші.

02.18.04.0215/214534. Філософський аналіз передумов виникнення феноменів "воля" та "свобода" в еллінів. Видриган М.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.16-20. - укр. УДК 1(091):123.1.

У зв'язку з тим, що про свободу в сучасному суспільно-гуманітарному просторі сказано й написано багато (є десятки визначень і низка концепцій, що мають за мету сформулювати це поняття), вона залишається в межах кантівської антиномії свободи або ж пізнаної необхідності, що звучує розуміння проблеми свободи. Це зумовлюється складністю й неоднозначністю її субстанційної основи. Тому в статті проаналізовано головні передумови, які сприяли швидкому формуванню вольового начала свідомості еллінів поряд із розумовим. Їх воля, загартована природно-географічними й соціально-історичними факторами, відкрила простір для свободи.

02.18.04.0216/214544. Освітня рівність та справедливість у дискурсі постмодерної філософії. Лісіцин В.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.72-76. - рос. УДК 14:37.014.53.

Статтю присвячено дослідженню проблеми постмодерного розуміння рівності в отриманні якісної освіти та справедливості в освітніх відносинах, а також аналізу факторів, якими вони обумовлюються. Освітня рівність відповідно до постмодерної концепції розглядається в соціальному аспекті та розуміється як засіб зняття не лише освітніх, а й соціальних протиріч. Пошуки можливостей для реалізації зазначеного виду рівності здійснюються на стартовому, процесному й результатному етапах освітнього процесу. Особливу увагу звернено на сучасні підходи щодо забезпечення об'єктної та суб'єктної рівності в освіті. Обґрунтовується ідея про те, що за традиційної парадигми освіти неможливо забезпечити таку освітню рівність, яка не суперечила б імперативам справедливості.

02.18.04.0217/214554. Поняття "редескрипції" у творчості Р. Рорті. Сень А.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.127-132. - укр. УДК 165.74.

Заперечення Р. Рорті можливості досягнення Гранд-нарративу та знайдення відповідей на метафізичні питання традиційної філософії зробили його найбільш помітним американським мислителем у філософській, соціальній та політичній теорії. У статті проаналізовано важливе поняття редескрипції в його прагматистсько-постмодерністській філософській системі як методу дослідження історичного минулого та джерело соціальних змін. Також досліджено вплив цього поняття на вибір стилю викладу у філософа. Пояснюється те, як за допомогою методу переопису Р. Рорті творить сам себе як іроніка, оригінального інтерпретатора й поета та пропонує нам його як альтернативу аргументації для творення власного іміджу, для розвитку та практичної реалізації нашої творчої уяви, для кращого майбутнього.

02.18.04.0218/214555. Матеріалізм, феноменальне знання та інтроспекція. Сепетий Д.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.133-137. - укр. УДК 101.8.

У статті обговорюється аргумент знання проти матеріалізму, що має значний вплив у сучасній аналітичній філософії свідомості. Суть аргументу в тому, що феноменальні психічні стани, їх суб'єктивний характер (як це для суб'єкта, як це відчувається) є нередуковними до фізичної основи, а це означає, що свідомість є чимось нефізичним (нематеріальним), і матеріалізм є хибним. Проаналізовано контраргумент С. Лоу про "помилку замаскованої людини" та заперечення П. Чарчленда проти "аргументу від інтроспекції". Обґрунтовано думку, що аргумент знання, який витримує випробування цими контраргументами, залишається в силі. Це дає вагомий підстави для пошуку життєздатних альтернатив матеріалізму. Разом із тим потребують подальшого дослідження інші можливі матеріалістичні відповіді на аргумент знання.

02.18.04.0219/214558. Смысл у контексті проблеми розуміння: постнекласичний погляд. Сторожук А.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.149-154. - укр. УДК 165.243:303.

У статті досліджено синергетичний підхід, який є продуктивним під час дослідження проблеми виникнення смислу. Процес зародження смислу стає можливим під час виникнення особливого виду інформаційного середовища, існування якого підтримується окремими частинами системи. Мова йде про пояснення смислу, оскільки таким чином встановлюються причини того, що відбувається, та у свою чергу досягається розуміння. Виявлено, як текст співвідноситься з твором: текст відчувається лише в процесі праці, тобто текст має рухатися крізь щось, а саме крізь твір, крізь сукупність творів. Розкрито основні положення синергетики. Синергетичний підхід дозволяє відповісти на питання стосовно того, чому всупереч дії закону ентропії світ демонструє високі ступіні організованості й порядку. Синергетика є нині найбільш загальною теорією самоорганізації й вивчає закономірності цих явищ у всіх типах матеріальних систем.

02.18.04.0220/214564. Осмислення феномену техніки українськими мислителями XIX - початку XX століття. Чурсінова О.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.182-186. - укр. УДК 140.8(091) (477):60.

У статті розглянуто ідеї видатних українських філософів і діячів культури XIX - початку XX століття щодо науки й техніки та їх ролі в житті людства. Автор доходить висновку, що осмислення феномену техніки в українській філософській і світоглядній думці цього періоду відбувалося в контексті антропологічних, гуманістичних, соціальних позицій; техніка розглядалася як другорядний чинник у житті людини й суспільства. Це частково пояснюється інтуїтивним відчуттям або мистецьким прозрінням щодо загроз і небезпек, іманентно наявних у технічних пристроях і машинах.

02.18.04.0221/214626. До питання щодо історії осмислення поняття й феномена постмодерну й постмодернізму. Ковач-Петрушенко А.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.110-103. - рос. УДК 1(091)(4):141.7.

У статті розглядається становлення досліджень понять "постмодерн" і "постмодернізм" у XX ст. у світі. Вивчаються різні точки зору критиків, філософів, літераторів, які вперше зафіксували цей феномен, а також тих, хто почав його досліджувати. Установлено чіткі часові межі появи постмодерну, а відповідно, і постмодернізму як досліджуваного аспекту. Також зроблено висновок про те, що постмодернізм довгий час не відділяли від постмодерну, це зробили вже в 90-і рр. XX ст. Тепер можна точно вказати, який проміжок часу зайняло становлення постмодерну, - 62 роки. Можна зробити висновок, що постмодерн почав зароджуватися майже водночас із модерном, тому розшифровувати назву "постмодерн" як той, що прийшов після модерну не доцільно.

02.18.04.0222/214633. Імперсональна концепція ідентичності Дерек Парфіта. Лемпій А.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.136-139. - укр. УДК 1(091):130.3.

Стаття націлена на висвітлення безособової теорії ідентичності Дерек Парфіта. У контексті історико-філософського розслідування автор описує головні метафізичні проблеми, представлені британським філософом. У теорії Д. Парфіта наявні два головних предмети дослідження, висловлюючись буквально: "особи" як інстанції дій, "причини" як мотиваційні джерела моральної й раціональної активності. Дослідження рефлексує над обома предметами, наголошуючи на вагомому зв'язку між першим і другим. Звертається значна увага на широківідомі "puzzling cases", що розуміються як теоретичні експерименти Д. Парфіта. Уміле застосування цих концептуальних ситуацій було по достоїнству оцінене сучасниками британця. Популярне висловлювання "Ідентичність - це не те, що має значення" пояснюється з аналітичної та практичної позиції. Редукціонізм безособової ідентичності приписується опозиції Західному індивідуалізму.

02.18.04.0223/214642. Концепція персоналістичної революції Н. Бердяєва та проблематика "революції свідомості" в XXI столітті. Попков В.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.173-176. - рос. УДК 130.3"20".

У статті аналізуються погляди Н. Бердяєва на сутність персоналістичної революції. На думку філософа, ця революція кардинально відрізняється від усіх соціальних революцій. Соціальні революції виявлялися всього лише зміною однієї форми зовнішнього поневолення особи на іншу. Персоналістична революція веде до емансипації особи від будь-яких форм зовнішнього поневолення. Її здійснення означатиме закінчення історії як історії зовнішнього поневолення особи. Саме в цьому аспекті концепція персоналістичної революції отримує свій розвиток у концепціях "нової людини" та "революції свідомості" кінця XX - початку XXI сторіччя.

- 02.18.04.0224/214646. Репрезентаціонізм як спроба захисту матеріалізму. Сепетий Д.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.189-192. - укр. УДК 141.12.
У статті обговорюється питання про можливість задовільного захисту матеріалізму засобами теорії репрезентаціонізму від аргументу знання та аргументу від неможливості зовнішнього спостереження психічних станів. Обґрунтовується точка зору, що репрезентаціонізм не досягає зазначеної мети, оскільки якщо в ньому йде мова про фізичні репрезентації, то ними неможливо пояснити існування та якісний характер суб'єктивних переживань; якщо ж ідеться про ментальні (феноменальні, суб'єктивні) репрезентації, то вони самі потребують пояснення шляхом фізичної редукції, про неможливість якої говорять аргумент знання й аргумент від неможливості зовнішнього спостереження. Захист ідеї про те, що ментальні стани свідомості та деякі фізичні стани мозку - одне й те саме з різних точок зору (у різних репрезентаціях), може бути послідовним у перспективі ідеалізму, але не матеріалізму.
- 02.18.04.0225/214668. Природа зла в польській філософській думці: Ю. Тішнер, В. Гриневич, Л. Колаковські. Добжинські А.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.57-62. - укр. УДК 111.84:140.8 (438).
У статті ставиться проблема аналізу природи та визначення атрибутів зла як етичного, теологічного й онтологічного феномена. Аналізуються ідеї провідних польських мислителів сучасності: Ю. Тішнера, В. Гриневича та Л. Колаковські, доноситься до українського читача контекст сучасної польської філософської думки. Робляться висновки, що узагальнюють попередні дослідження й розкривають новий методологічний горизонт. Зокрема Ю. Тішнер у своїй філософії драми здійснює перехід від аксіологічного принципу зла до агатологічного горизонту. У його концепції зло має діалогічне походження, з'являючись лише при зустрічі з Іншим; має структурний характер і онтологічно є "з'явою" - ані буттям, ані небуттям. Теологія страждуючого Бога В. Гриневича стверджує спів-страждання Бога зі стражданнями людини, добровільне й прийняте із любові до людей, а не онтологічних вад і недоліків. Відтак зло має функціональне призначення. Філософія Диявола Л. Колаковські обґрунтовує онтологічний статус зла та враховує релігійно-культурну вкоріненість його образів, розвінчуючи численні стереотипні уявлення.
- 02.18.04.0226/214674. Зміна парадигм розуміння свободи у класичній філософській традиції. Корупятник І.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.83-87. - рос. УДК 101.1:316 + 123.1.
У статті здійснено огляд особливостей філософського осмислення проблеми свободи від Античності до другої половини XIX ст. Розглянуто філософські концепції, систематизовано їх у групи. До першої групи були зараховані концепції, у яких свобода розглядається в межах онтологічної частини філософської системи в контексті співвідношення із необхідністю й пов'язується із можливістю реалізації індивідуальної волі суб'єкта. Крім того, було констатовано, що категорія свободи майже завжди є ключовою, коли йдеться про справедливий суспільний устрій. Останнє дало підставу виділити другу групу концепцій, які розглядають свободу в соціальному аспекті, що включає, з одного боку, трактування свободи залежно від становища індивіда в суспільстві, з іншого - відповідно до чинного суспільно-політичного устрою. Під час аналізу вказаних груп концепцій свободи показано характерне для кожної епохи ставлення до досліджуваної категорії.
- 02.18.04.0227/214681. Індійська філософія XIX століття: західний вплив і традиція. Петленко І.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.112-115. - укр. УДК 1(129).
У статті висвітлено особливості рецепції європейської філософії мислителя Індії в XIX ст. Саме в цей період починається індійський філософський ренесанс. Індійські мислителі звертаються до ведичної традиції в пошуках нових орієнтирів і шляхів виходу із кризи, що пов'язана із завоюванням країни, політичними й соціальними процесами. Авторка зупиняється на тому, як саме неоведантисти трансформують класичне вчення веданти відповідно до вимог нового часу. Особлива увага приділяється тому, які саме європейські філософські тенденції проникли в Індію та як вони були сприйняті такими мислителями, як Р.М. Рой, Данаяна та Вівекананда.
- 02.18.04.0228/214721. Роль Теофана Прокоповича в інтелектуальній історії України. Нікітіна З.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.103-107. - укр. УДК 1(091)(4 9).
Стаття ілюструє можливість принципово іншого підходу до розуміння філософської постаті Теофана Прокоповича як одного з визначальних суспільно-політичних і науково-релігійних діячів свого періоду, а також експлікує необхідність комплексного вивчення його творчої спадщини з огляду на системність і багатогранність корпусу його творів як певної логічної цілісності. Унауочною необхідністю формування сучасної оцінки діяльності Теофана Прокоповича, позбавленої ідеологічних пересудів.
- 02.18.04.0229/214725. Генезис поняття "самореалізація особистості" в європейській філософській думці. Підвисоцька Є.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.119-121. - рос. УДК 1:(091).
У статті проведено історико-філософський аналіз генезису поняття "самореалізація особистості". Показано, що, починаючи з Середньовіччя, дана проблема органічно входить в русло західноєвропейської культурної традиції, зокрема української, з усіма її своєрідністю і особливостями.
- 02.18.04.0230/214729. Джон Дьюї як науковець, філософ та освітянин. Розпутна М.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.133-136. - укр. УДК 1(091)(4 9).
У статті розглядається становлення американського вченого Джона Дьюї як науковця, вплив на його філософські та педагогічні погляди вчителів, викладачів. Також вивчаються основні погляди вченого на прагматизм, освітню діяльність, філософію й демократію. Актуальним і важливим залишається визначання ролі постаті Джона Дьюї в історико-філософському контексті як прагматика та наукового діяча XX століття.
- 02.18.04.0231/214736. Ніцшеанська концепція "Воля до влади" як влада над собою, як свобода самовираження. Арсентьева Г.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.7-9. - укр. УДК 140.8.130.1.
Стаття присвячена проблемі різночитання ніцшеанської концепції "Воля до влади". Влада, чи воля до влади, не виступає як жага панування, але вона являє собою пластичний принцип усіх наших ціннісних суджень і прихований принцип створення нових, ще не визнаних цінностей. Подано розуміння волі до влади як влади людини над собою, як свободи самовираження людського "я", коли будь-яка людина за допомогою власної сили волі та свободи волевиявлення, працюючи над собою, самовдосконалюючись, фактично відкриває своє "я" в собі й самореалізує його. Підкреслено, що, завдяки волі до влади над собою, навіть "маленька людина" може перетворитися в надлюдину, але може повернутися й до того, хто на початку ніцшеанського ідеалу, - до тварини, якщо в неї не виявилася воля до влади. Мета людини - це вічне покращення до життя, де знаходиться ідеальна програма її самореалізації. Досягти її можна, згідно з Ніцше, тільки за допомогою волі до влади насамперед над собою.
- 02.18.04.0232/214743. Трансформації рис авангардизму в новітніх постмодерних філософських дискурсах. Демиденко Я.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.34-36. - укр. УДК 17.038.6.

У статті розглядається постмодернізм як течія, у яку входить філософія, естетика, мистецтво, наука. Виникнувши як художнє явище в США спочатку у візуальних мистецтвах - архітектурі, скульптурі, живопису, дизайні, постмодернізм швидко розповсюдився в літературі та музиці. Його теоретичне осмислення дещо запізнювалося. Тоді як філософська естетика була зайнята проблемами деконструкції й структурного психоаналізу, а мистецтвознавство - темою неоавангардизму, нова художня реальність виявилась естетично невідомою.

02.18.04.0233/214761. "Ідея Європи" в російському "західництві": В. Белінський та О. Герцен. Немчинов І.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.100-102. - укр. УДК 141.

Автор вважає, що в 30-40-х роках XIX століття "ідея Європи" в колі російських "західників" була сформована під впливом філософії Г. Гегеля. Пізніше вона зазнала трансформації під впливом соціалістичних ідей. У статті проаналізовано причини й сутність цієї трансформації в контексті становлення російського історіософського мислення. Зроблено висновок, що "ідея російського соціалізму" посідає місце "ідеї Європи" в поглядах О. Герцена та його послідовників.

02.18.04.0234/214766. Відповідальне конструювання історичної дійсності з позиції Карла Ясперса. Сарабун О.Б. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.116-118. - укр. УДК 141.32:141.7:930(430) "19".

У статті розкрито історичну природу екзистенції як здатності приймати відповідальне рішення щодо подолання духовної кризи. Розмежовано зміст дійсної та усвідомленої історії. Остання ґрунтується на ґрунті відповідального конструювання і тлумачення історичних текстів. Обґрунтовано трансформацію змісту історичності з позиції екзистенційних перспектив у філософії XX ст. Першочергове значення набуло утвердження незворотності історичного континууму, унікальності й часової вкоріненості його виявів. Виокремлено відкритість, незавершуваність і цілісність як визначальні характеристики процесу здійснення історії. Витлумачено зміст осьового періоду як спільного трансцендентального духовного джерела людства, що свідчить про практично одночасну появу зразків рефлексивного життя в різних кутках планети. Підсумовано, що історія - це відкритий процес, зміст якого формується в межах нашої відповідальної реконструкції його багатовекторної та контроверсійної природи.

02.18.04.0235/214770. Діалогічні універсали у філософії М. Бахтіна: інтерпретаційна значущість категорії "розуміння" для освіти. Троїцька Т.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.131-133. - укр. УДК 141.7:316.

У статті інтерпретовано та реінтерпретовано концепцію діалогу М. Бахтіна, який, визначаючи головною метою діалогу розуміння, розкриває необхідні атрибути діалогічного руху від бесіди до метафізичного осягнення взаємин людини зі світом. Використаний у дослідженні комплекс методів аналітичного й феноменологічного характеру уможливив виявлення універсальних процедур діалогічного зростання людини в культурно-освітньому просторі. До найважливіших загальних ідей, позицій, що мають автономний сенс, віднесено людиномірність діалогу, його ціннісно-смысловий зміст, діалектичність тексту й контексту в діалозі, міждисциплінарність і трансдисциплінарність дослідження діалогу, його триєдність, аперцептивність, експектаивність тощо. Доведено необхідність урахування діалогом М. Бахтіна в освіті та наведено приклади їх використання в культурно-освітніх практиках.

02.18.04.0236/214821. Феномен аріїзму: український контекст. Хлестун О.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.168-170. - укр. УДК 141.7 329.733 323.111 39(477).

У статті подано результати дослідження наявності складових аріїзму в структурі української ментальності, зокрема специфіка реалізації елементів цієї філософії у світогляді козацтва. З урахуванням актуальності відродження козацьких традицій і світогляду в сучасний період розвитку національних ідей досліджуються також окремі світоглядні аспекти, які впливають на формування реконструйованих ідей у системі сучасного Спасу. Зокрема, виявляються наявність "арійської військової доктрини" (доведичний період), спільної для всіх ідейних спадкоємців індоіранських народів, елементи небопоклонства, окремі космогонічні ідеї (Небо-Коло), глобальні концепти (істина-совість), які перейшли на рівень етичних вимог, суспільна структурованість (згуртованість, братерство, підпорядкування), екологізм (невтручання в природний хід подій, життя в гармонії з природою). Водночас очевидним є той факт, що на специфіку функціонування цих елементів у межах козацького світогляду відчутний вплив справив не сам аріїзм, а передусім зороастризм, який соціологізував концепцію аріїзму й утілював її в ідеї Добра-Зла.

02.18.04.0237/214826. Феноменологічні концепції оселі Ґастона Башляра й Емануеля Левінаса. Шолуха Н.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.187-189. - укр. УДК 130.2:165.62.

У статті розглянуто концепції оселі як базового аспекту існування суб'єкта у феноменологічних системах філософування Емануеля Левінаса та Ґастона Башляра. Суб'єкт володіє фундаментальною здатністю зростати й розвиватися у власній оселі як географічному та матеріальному тлі формування особистісних властивостей. Оселя викликає в пам'яті позитивні емоції, які також є творчими здібностями особистості в процесі пізнання й засвоєння всесвіту: Е.Левінас описує насолоду, Ґ.Башляр говорить про марення. Дім уособлює територію, у межах якої формується вміння суб'єкта окультурювати й пояснювати простір життя навколо себе. Атмосфера оселі є результатом творення суб'єктом сприятливого емоційного клімату. За допомогою створення житла та атмосфери в ньому формуються жіноча й чоловіча гендерні моделі. Дім, згідно з Ґ.Башляром, показано як такий, що творить особистість і надає можливість, завдяки уяві та маренню, формувати і збагачувати себе й всесвіт. Левінасову концепцію оселі показано як етично виважену та спрямовану на прийняття в домі Іншого.

02.18.04.0238/214841. Естезис апофазису неklasичної філософської парадигми. Ігнат'єв В.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.44-46. - укр. УДК 141.

У статті аналізуються методологічні основи неklasичної філософської парадигми. Автор стверджує, що, на відміну від гнозису класичної філософії, фундаментом неklasичної філософської парадигми є естезис. Доведено, що методологічним джерелом неklasичної філософії є християнство, яке покладає між сущим і буттям трансцендентальну прірву. За допомогою екзистенції відкривається перспектива апофатичної зустрічі особистості й Бога, у результаті чого трансформується цілісна людська природа.

02.18.04.0239/214859. Аксиологічні орієнтири у творчій спадщині мислителів української діаспори. Сало Г.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.114-117. - укр. УДК 13:323.15(477).

У статті здійснюється аналіз аксиологічних засад, висвітлених у доробку українських діаспорних філософів. Визначено рівень розробки проблеми в історіографії. Досліджено вчення мислителів українського зарубіжжя з погляду їхнього ціннісного потенціалу. З'ясовано характер окремих праць С.Ярмуса, Д.Чижевського, М.Шлемкевича, І.Огієнка, Д.Козія та І.Мірчука з позиції їх аксиологічного наповнення. Установлено, що світоглядні позиції передових діаспорних мислителів формувалися на основі європейської філософської традиції й національної духовної спадщини. Показано антропологічну спрямованість наукових праць українських філософів, яка виявляється крізь призму їхніх ціннісних ідеалів. Деталізовано окремі аспекти творчого доробку вчення мислителів, виходячи з об'єктивної доцільності їх вивчення. Доведено, що релігійно-філософський дискурс діаспорних науковців є комплексним і зосереджує в собі найкращі сентенції європейської філософії, а також вітчизняної

філософської думки. З огляду на це встановлено актуальність дослідження релігійно-філософського дискурсу діаспори для сучасного релігієзнавства.

02.18.04.0240/214860. "Єдність" і "множинність" як категорії метафізики. Скрицька Н.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.118-120. - укр. УДК 11:165.

У статті розглядаються метафізичні категорії "єдність" і "множинність", які є основою формування двох філософських методів пізнання - метафізичного та діалектичного, а також процес їх формування в історії філософської думки, від часів античності й до сучасної філософії. Ці дві категорії взаємодоповнюють одна одну, мають дисциплінарну площину та пов'язані з пізнанням дійсності. Їх цілісність і єдність є основою інтелектуальної практики людства. У сучасній філософії єдність і множинність досліджуються аналітичною філософією, адже пізнання навколишнього світу без мовної комунікації неможливо. Тотожність мислення й буття розуміється як вираження структур буття й мови. Хоча пошук універсальної теоретичної конструкції щодо пізнання навколишньої дійсності був актуальним упродовж усієї історії філософії, разом із тим має значення методологія категорії "єдність" і "множинність" - діалектичний і метафізичний методи пізнання. Особливість цих методів передбачає одиничний і множинний підходи сприйняття дійсності.

02.18.04.0241/215011. Метафізика як стрижень наукової концепції Г.Челпанова. Березінець І.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.15-18. - укр. УДК 111+165.0.

У статті викладено погляди українського філософа, логіка, психолога кінця ХІХ - першої третини ХХ ст. Г.Челпанова щодо відродження метафізики як власне філософії та її основного розділу. Розглянуто погляди вченого на необхідність використання даних гносеології у вирішенні метафізичних питань, що стосуються душі, безсмертя, першопричини тощо. Обґрунтовано ідею Г.Челпанова про те, що метафізика є основою для вирішення гносеологічних проблем. Установлено, що вчений визначив метафізику стрижнем своєї наукової концепції, під впливом учень І.Канта, В.Вундта своїми працями підводив до розуміння метафізичних основ теорії пізнання. Розкрито, що під цим кутом зору вчений розглядав важливу гносеологічну проблему співвідношення душі й тіла, духовного та фізичного.

02.18.04.0242/215033. Антропосинтез О.Ф.Лосева. Петриківська О.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.96-100. - рос. УДК 101.9:130.123.4:929.

У статті розглядаються антропологічні аспекти філософської спадщини відомого російського філософа О.Ф.Лосева, які ще не ставали предметом спеціального аналізу. Запропоновано нову методологію тлумачення його ідей. Автор піддає антропологізації базовий проект мислителя, що дало змогу зв'язати розрізнені сторони його філософії, розглянути творчість О.Ф.Лосева в контексті сучасного філософського життя.

02.18.04.0243/215042. Методологія грецької патристики. Христокін Г.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.131-134. - укр. УДК 261.7.

Метою дослідження є аналіз основних методів теологічного дискурсу грецької патристики, їх взаємодії між собою, зв'язку з досвідом, одкровенням, з теорією та практикою патристики. Встановлено, що для православної традиції характерне широке розуміння феноменології релігійного досвіду. Під останнім розуміється не лише особистий досвід містиків, але і сакраментальні переживання євхаристійних спільнот. Релігійний досвід концептуалізується в теологічному дискурсі. Герменевтика православної теології включає в себе тлумачення не лише авторитетних текстів, що концептуалізують досвід, але й тлумачення самого досвіду. Центральною подією досвіду є спілкування вірних із персоніфікованою трансцендентною реальністю та між собою. Особлива комунікативна прагматика знаходить свій вираз у соборності, яка конститує православну церкву в її ідентичності.

02.18.04.0244/215049. Тілесність в концепціях кохання Сьорена К'єркегора та Ролана Барта. Шолуха Н.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.162-165. - рос. УДК 130.2:159.9.016.1.

У статті досліджуються концепції кохання Сьорена К'єркегора та Ролана Барта як такі, що містять психосоматичну ідею суб'єкта. Для аналізу обрано тексти "Щоденник Спокусника" Сьорена К'єркегора та "Фрагменти промови закоханого" Ролана Барта як такі, що дають змогу реконструювати уявлення обох філософів про кохання. Кохання показане як універсальний для носія будь-якої статі стан (Р.Барт), який можна відтворити штучним шляхом (С.К'єркегор) у психосоматичному вимірі культури. Також стан кохання показаний як структуроване явище, що забезпечує цілісність суб'єкта, а також інтегрує його в культуру. Виділено та розглянуто такі елементи концепції кохання, як типизованість стану закоханості, монологічність, слово як посередник у коханні, тіло як концентрація стану кохання, культурна та фізіологічна універсальність кохання. Наголошується на тезі про роль тілесності у формуванні суб'єкта через зв'язок зовнішнього та внутрішнього в єдине ціле за допомогою кохання.

02.18.04.0245/215053. Особливості розвитку ідей Ф. Ніцше й М. Хайдеггера філософами постмодернізму. Агабекова У.Р. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.3-7. - рос. УДК 82.0 1 316.

У статті розглядаються основні напрями розвитку сучасного філософського постмодернізму, у тому числі з погляду ролі ідей Ф. Ніцше й М. Хайдеггера. Аналізується загальний стан духовної культури Західної Європи, у межах якої почали формуватися модернізм і постмодернізм як протиставлення раціональній філософії Гегеля. Розкриваються основні положення ідей постмодернізму Ф. Ніцше, М. Хайдеггера та Ж. Дерріда. Обґрунтовуються принципи постмодерністського підходу до сучасного світогляду, розкривається роль постмодернізму в аналізі мовних процесів, психології особистості й політичних явищ.

02.18.04.0246/215062. Категорія часу у філософських концепціях античності. Дронь С.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.38-41. - укр. УДК 1(091) 115.4.

Стаття присвячена уявленням про категорію часу у філософії античності. Розглянуто процес появи та розвитку темпоральних категорій від досократиків до неоплатонізму. Порівнюючи концепції, автор демонструє їхні спільні й відмінні риси. Показано шлях категорії "час" від космічної стихії до психологічного тлумачення як життя Душі.

02.18.04.0247/215074. Форми соціального догляду в концептах посткласичної філософії. Остапова В.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.84-86. - рос. УДК 130.2+316.728.

У статті розглядаються сучасні форми соціальної ізоляції індивіда через призму концептів посткласичної філософії. Проаналізовано такі концепти постструктуралізму, як "номадизм" Жюльєн Дельоза, "трансгресія" Мішеля Фуко й "симулякр" Жана Бодріара. Виявлено дослідницький потенціал зазначених постструктуралістських концептів для аналізу явища соціального ескапізму й інших життєвих стратегій, спрямованих на ізоляцію індивіда, таких як занурення у віртуальну мережу, хаотичний стиль подорожей, обривання соціальних зв'язків, унаслідок індивідуального споживання. Подано аналіз поширеного явища ескапічного туризму, що поєднує в собі практичне втілення всіх зазначених концептів. Проведена паралель між теоретичним осмисленням стану сучасної культури і її практиками. Безумовно, зв'язок між теоретичним осмисленням соціальної ізоляції та її практичними формами має опосередкований характер, але при цьому теорія і практика взаємозумовлені.

02.18.04.0248/215075. Онтологія Жюльєн Дельоза: вічне повернення й випадок. Петренко Д.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.87-89. - укр. УДК 130.2.

Стаття присвячена дослідженню філософії Жюльєн Дельоза. Онтологічні розробки Ж. Дельоза - один із найбільш актуальних напрямів сучасної філософії. Мета статті - реконструкція онтології Ж. Дельоза. У сучасних постдельозіанських філософських дослідженнях аналіз онтології французького філософа спирається на реактуалізацію концепту віртуального (А.Тоскано, Р.Пірсі, С.Жижек). Концептуалізація випадку у філософії Ж. Дельоза співвідноситься з іменною двійкою віртуальне/актуальне, що є наслідком рефлексії онтологічного повороту у філософії ХХ сторіччя, становить одну з найважливіших тенденцій актуального мислення. Отже, у філософії початку ХХІ сторіччя інтерпретації онтології Жюльєн Дельоза спираються на три іменні двійки: 1) віртуальне й актуальне; 2) вічне повернення й випадок; 3) платонізм і антиплатонізм.

02.18.04.0249/215076. Американський пін-ап 1940-х років із погляду семіології Ролана Барта. Райхерт К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.90-93. - рос. УДК 82-993+81*22.

За допомогою семіотичного методу Ролана Барта можна виокремити семіологічний вимір американського пін-ап 1940-х років. Цей вимір може бути виділений на двох рівнях: денотативному й конотативному. Денотативний рівень пін-ап є естетикою зображення pin-up girls. Конотативний рівень пін-ап залежить від того, хто є споживачем пін-ап. Якщо мова йде про чоловіка, то для нього образ pin-up girls є товаризованим об'єктом сексуальних фантазій, призначенням якого є задовольнення сексуальних бажань гетеросексуальних чоловіків. Якщо мова йде про жінок, то для них образ pin-up girls слугує феміністичним міфом, який покликаний десексуалізувати образ жінки в суспільстві й так дати жінці змогу посідати належне місце в суспільстві не за критерієм публічної сексуальності, а за якимось іншими критеріями, тобто дати жінці змогу бути нарівні з чоловіком у суспільстві.

02.18.04.0250/215083. Щодо проблеми розуміння поняття "ідея" в античній філософії. Чорна Л.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.119-122. - укр. УДК 124.4:159.955.4.

У статті досліджується етимологічне походження поняття "ідея", вивчаються різні підходи до його тлумачення. Окреслюються основні еволюційні етапи осягнення ідеї як філософської категорії античними мислителями. Особливу увагу приділено вивченню філософської спадщини Платона як одного з першопроходців у цій проблемі, критиці його підходів Аристотелем і спробам неоплатоніки синтезувати обидві античні концепції тлумачення поняття "ідея". Розкривається роль ідеї у філософській думці та на підставі проведеного аналізу надаються найбільш ґрунтовні визначення цього поняття.

02.18.04.0251/215097. Історія індійської філософії в роботах Дасгупти, Чаттопадх'яї, Хіріяни, Чаттерджи й Датти. Петленко І.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.47-49. - укр. УДК 1(091).

Стаття присвячена проблемам історико-філософського дослідження індійської філософії. Автор розглядає підходи до її періодизації та аналізу вчення різних даршан індійськими дослідниками. На прикладі концепцій Дасгупти, Чаттопадх'яї, Хіріяни, Чаттерджи й Датти показано відмінність методології та варіативність підходів до аналізу філософської спадщини Індії.

02.18.04.0252/215102. Еволюція лінгвофілософської проблематики в європейській філософії. Свищо В.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.69-72. - укр. УДК 81:1(470+571)*18 19".

У статті розглядається історична ретроспекція філософії мови, на тлі якої показано, по-перше, що теоретичним тлом утвердження думки про те, що мова є природною властивістю людини і світу, є синкретизм міфологічної свідомості, в межах якого слова отримують дійсний онтологічний статус; по-друге, ідейні витокі та специфіку панівних в інтелектуальній думці доміючого періоду концептуальних підходів до вирішення проблеми змісту й походження мови - концептів "за природою" й "за законом" ("шляхом установлення"); по-третє, основні колізії трансформації концепту "за природою" і специфіку його виявлення в модерний період, зокрема формування думки про те, що мова є результатом розвитку, з одного боку, людського інтелекту, а з іншого - людського суспільства; по-четверте, місце та значення лінгвофілософської концепції В. фон Гумбольдта в процесі становлення філософії мови як напрямку філософії. На концептуальному тлі робіт В. фон Гумбольдта формувалася психологічна парадигма інтерпретації мови (Г.Штейнталь, М.Лацарус), ідеї якої стали теоретичним фоном формування "психології народів" (В.Вундт).

02.18.04.0253/215117. Проблема медіавпливу на світогляд особистості у філософській спадщині Маршала Маклюєна. Заєць В.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.32-35. - укр. УДК 101.1:316.

У статті проаналізовано специфіку формування та руйнації віри як компонента індивідуальної свідомості медіазасобами у філософській спадщині автора теорії медіа М.Маклюєна; висвітлено процес і результат взаємодії засобів масової комунікації; здійснено детальний аналіз окремих етапів запропонованої М.Маклюєном періодизації розвитку медіазасобів із найдавніших часів до початку нової епохи телебачення. Особливу увагу акцентовано на основних шляхах особистісної протидії негативному впливові, який можуть здійснювати засоби медіа, аналізі особливостей і варіацій особистісного розширення, дослідженні явища "нарцисичного трансю" як наслідку контакту індивіда з медіазасобами та вивченні ознак загальної електронної спільноти, здатної перетворити світ на "глобальне село".

02.18.04.0254/215133. Орест Новицький про особливості, місце та значення давньосхідної філософії в історико-культурному поступі людства. Поперечна Г.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.94-97. - укр. УДК 1(091)+141.1.

У статті розглядаються погляди Ореста Марковича Новицького на зміст і особливості філософії Стародавнього Сходу. Показано, що специфіка ставлення мислителя до цього феномена визначається його розумінням сутності предмета філософії та історико-філософського процесу. З'ясовано, що філософія Стародавнього Сходу мислитель вважає першим етапом розвитку дохристиянської філософії. Виділено низку особливостей цього етапу філософського знання на підставі характеристики мислителем основоположних ідей найбільш впливових представників філософських шкіл Стародавніх Індії та Китаю, їх залежності від тогочасної релігії й дофілософської культури цих народів, аналізу панівних тенденцій у розв'язанні філософських проблем і поширених прийомів їх міркування.

02.18.04.0255/215140. Проблеми формування особистості у філософії Ореста Новицького. Чжань Сінь. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.122-125. - рос. УДК 1.091.

У статті розглянуто актуальні для сучасності проблеми формування особистості. Аналіз наукових робіт О.Новицького показав, що філософ одним із перших в українській філософській школі звернув увагу на проблему духовно-морального виховання особистості. Вчений намагався методами філософії впливати на процес формування світоглядних поглядів і громадянської позиції молодого покоління. У своїх роботах він неодноразово відзначає цінність філософствування для становлення особистості та проводить концепцію походження педагогіки з філософської науки. Проблемам формування особистості присвячено досить багато робіт сучасних педагогів і філософів. Однак вивчення філософської спадщини минулого відкриває нові, недосліджені сторони цього складного процесу становлення і розвитку людини.

02.18.04.0256/215141. Роль ідеалу в світоглядному просторі Постмодерну. Чорна Л.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.126-129. - укр. УДК 124.4:159.955.4.

Проблема ідеалу залишається у XXI столітті не менш актуальною для дослідження, ніж у попередні часи. Взаємозв'язок ідеалу та його практичного втілення є гострою темою для дискусій на межі зміни світоглядної парадигми від Модерну до Постмодерну. Метою статті є осмислення ролі ідеалу в соціокультурному просторі Постмодерну. У світогляді Модерну річ поступово стає ідеалом, а процес споживання стає речовинним ставленням однієї людини до іншої. Опосередковане ставлення до речі стає одним із фундаментальних акторів тих інтенцій, що походять від культури споживання, яка актуалізується у XX столітті як певний проект. При цьому розглядається постмодерний проект людини-споживача, людини-клієнта, проект людини, яка втягнута в обмін між життям і смертю, в обмін речами, предметами, місцями буття у цьому світі. Категорія "річ" стає наріжним каменем, який свідчить про глибинний онтологізм сучасної культури споживання та постмодерного світогляду.

02.18.04.0257/216997. Спортивний вимір соціальних цінностей в філософських поглядах стародавніх греків. Олексин І.Я. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.87-91. - укр. УДК 316.752:796.01.

В статті досліджено генезу та трансформацію змісту таких фундаментальних цінностей, як Благо, Добро, Краса, Справедливість під кутом зору спортивної діяльності в філософських поглядах стародавніх греків. Визначена взаємодія процесів гуманізації спорту та трансформації смислового навантаження таких його ключових слів, як "вправа", "займатися", "атлет" у бік їх філософського змісту. З'ясовано, що цінність, з одного боку, слід розуміти як щось позитивне, а з другого, розглядати її як певну значимість, а аксіологію трактувати як теорію про значимості.

02.18.04.0258/216999. Проблема справедливості у французькій філософії XX століття. Сабадуха М.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.98-104. - укр. УДК 521; 1(44);"19".

У статті досліджено погляди представників різних філософських напрямів на проблему справедливості у французькій філософії XX століття: А. Бадью, Ж. Батая, А. Глюксмана, Е. Жильсона, А. Камю, Е. Левінаса, Г. Марселя, П. Рікера. Доведено, що витоками справедливості були роздуми Б. Паскаля та П. Ж. Прудона. Виявлено позитивні та негативні аспекти розуміння справедливості в представників кожного напрямку. Незважаючи на певні розбіжності та протиріччя в трактуванні справедливості, у центр досліджень проблеми французькі філософи поставили людину та її взаємовідносини із соціумом.

02.18.04.0259/217000. Сучасні методологічні підходи до вивчення історії вітчизняної філософської думки епохи бароко. Співак В.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.105-110. - укр. УДК 101.8+1(091).

У статті розглянуто сучасні методологічні підходи до вивчення історії вітчизняної філософської думки. Проаналізовано основні методологічні труднощі з якими стикається дослідник української філософської традиції епохи бароко. Робиться висновок про високий потенціал культурологічного підходу до дослідження української філософської думки українського бароко. Розглянуто поняття "філософська культура", як ключове при дослідженні філософської спадщини ранньомодерного періоду.

02.18.04.0260/217460. Історико-філософські засади формування української ментальності у трактуванні Дмитра Чижевського. Сіромська Г.М. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.361-363. - укр. УДК 1(091)(4 9).

Постать Дмитра Чижевського (1894-1977) належить до когорти непересічних представників української філософії, а його ідеї досі залишаються актуальними, потребуючи поглибленого вивчення. Обґрунтовуючи поняття "національної філософії", мислитель одним із перших виокремив феномен української ментальності і розглядав його як одну із найскладніших проблем, що зумовлює життєвий уклад.

02.18.04.0261/217543. Лики філософського образу життя древнього Китаю. Лысенкова В.В. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №1, С.32-36. - рос. УДК 141.319.8.

У статті розглянуто питання про специфіку філософських способів життя в Стародавньому Китаї. Складне поєднання логічного аналізу, прагматичного підходу до життя й художнього бачення світу створює унікальність філософської стилістики як у способах життя, так і у філософських творах давньокитайських мислителів.

02.18.04.0262/217670. Мовна комунікація "Anno Mundi Ardent is" - основні символістські категорії в онтології і антропології М. Волошина. Титарь О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.39-45. - рос. УДК 130.2.

У статті аналізуються філософсько-антропологічні й естетичні погляди М. Волошина, наявні в його теоретичних працях та збірці "Anno Mundi Ardent is". Основні символістські категорії в онтології й антропології М. Волошина проаналізовані. Розглянуто світоглядне відношення М. Волошина до символістських і модерністських концепцій суб'єкта, а саме щодо концепції людини в антропології миру і в антропології війни.

03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

03.01 Загальні питання історичних наук

03.18.04.0263/213431. Вплив громадських та наукових діячів на світогляд Івана Старчука (1894-1950). Гринюка Б.М. // Вісник Інституту археології. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2016, №11, С.167-179. - укр. УДК 902-057.41.Старчук:374.4(477.83-25)"1894 1950".

Висвітлено вплив громадських та наукових діячів на світогляд Івана Старчука (1894-1950 рр.). Основну увагу надано діяльності ученого в Українських Січових Стрільцях та його співпраці з Е. Буляндюю, О. Новаківським, І. Свенціцьким, Я. Пастернаком та ін.

03.18.04.0264/214591. "Логіка запитання та відповіді" Р.Дж. Колінґвуда очима філософської герменевтики. Солдатська Т.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.126-125. - укр. УДК 930.1:1.

Стаття передбачає розгляд ключових аспектів філософського методу Р.Дж. Колінґвуда як амбітної спроби об'єктивувати історію, надавши їй достовірну інтерпретацію. Зокрема, детально аналізується, чим для Р.Дж. Колінґвуда є історія, навіщо потрібна реконструкція історичних питань, чи забезпечує її такий розгляд адекватне відновлення історичної події тощо. При цьому автор зважає на позицію філософської герменевтики, що оцінює "логіку запитання та відповіді" як проблематичну з огляду на неспроможність суб'єкта подолати неминучу темпоральну дистанцію між дослідником та історичним фактом. Адаже справжнє розуміння завжди передбачає щось більше за звичайне відтворення чи програвання у власному розумі чужої думки. Воно постійно запитує і, як наслідок, відкриває нові смислові можливості для свого носія. Саме тому досить слушною є думка Г.-Г. Гадамера про хід речей як щось таке, що постійно модифікує наші плани й очікування, часто втручаючись у запрограмовану рутинну діяльність індивіда.

03.18.04.0265/214690. Антропологічний поворот в історіософії в контексті актуалізації проблеми альтернативно-історичного розвитку. Ткаченко Н.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.150-154. - укр. УДК 930.1.

У статті автор розглядає основні положення французької історичної школи "Анналів" як теоретичного базису для можливості дослідження альтернативних побудов в історії. Дослідник фокусує увагу на напрацюваннях Люсьєна Февра та Марка Блока, оскільки саме в їхніх працях представлено й обґрунтовано основні принципи "нової історичної науки". На думку автора, своїми поглядами на історію представники цього напрямку сприяли "антропологічному повороту" в історіософії. Визнання важливості людини в історичному процесі, її здатності впливати на хід історії розглядається як серйозна підстава для можливості дослідження альтернативно-історичних побудов.

03.18.04.0266/214823. Час як минуле в концепції історії Ж.Ле Гоффа. Шамша І.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.174-176. - рос. УДК 115.

Статтю присвячено аналізу розуміння часу в концепції Ж.Ле Гоффа. Це розуміння співвідноситься з мисленням часу як подвійного заперечення. Автор висловлює думку про те, що історичного розуміння часу недостатньо для осмислення часу як цілісного феномена. Проблема полягає в тому, що головним предметом історичного й філософського дискурсу виступає людина, причому людина як єдине ціле. Мова йде не про окрему "історичну людину" та "філософську людину". Тому розуміння часу має бути за можливості універсальним. Висловлюються думки про неприпустимість протиставлення будь-якого модусу (модусів) часу іншим модусам (або модусу), а також думки про неприпустимість зневажливого ставлення до будь-якого модусу часу чи його частин. Водночас з'ясується, наскільки історичний дискурс може наблизити дослідника до цілісного розуміння часу, що дає змогу синтезувати сутність та існування людини.

03.18.04.0267/214829. Шляхи соціокультурного світотворення: між історією та "поверненням до світу". Янковский С.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.198-200. - укр. УДК 1:316.42.

У культурному бутті індивіда і спільнот особливе місце посідає історія, що є предметом філософського аналізу, поданого в статті. Його методологічне обґрунтування становить ідею використати структурно-конструктивістський підхід Н.Гудмена й П.Бурдьє з метою визначення якісних характеристик української світоглядної культури, яка структурно пов'язана з історіософською рефлексією. Констатована криза глобального історизму виявляється в підвищенні соціального запиту на компенсаторні механізми та зростанні споживання продуктів індустрії історичної пам'яті. Перспективи дослідження соціокультурної презентації світу надають можливість уточнити загальні підходи до проблем нової суб'єктивності в сучасному світі з позицій комунікаційної філософії, яка є альтернативою історіософській рефлексії.

03.18.04.0268/214844. Варіативність змісту поняття суб'єкта історії в ідеологічному дискурсі модерну. Кушерець Т.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.55-59. - укр. УДК 316.4.066.

У статті розглядається формування змісту загального поняття суб'єкта історії та його конкретизація в поняттях особи, нації, класу в процесі ідеологічного дискурсу модерну. Лібералізм, консерватизм і соціалізм розглядаються в контексті забезпечення семантичного оснащення для самоопису сучасного суспільства у зв'язку з автономізацією політичної сфери. Пов'язані з цими ідеологіями соціально-філософські проекти аналізуються як такі теоретичні конструкції, у яких визначаються умови саморефлексії історії людства й указується адресат, котрий здатний за допомогою цієї теорії ідентифікувати себе та визначити свою провідну роль в історичному процесі. Уведено для фіксації цього адресата поняття суб'єкта історії стало засобом для позначення загального принципу репрезентації ситуації, що склалася в результаті руйнації традиційного суспільства й потребувала активного втручання в процеси соціальної трансформації. Розглядаються варіанти такого втручання в тих випадках, коли провідна роль в історичному процесі відводиться особі, нації або класу.

03.18.04.0269/214935. Історик-славист Олександр Олександрович Котляревський. Малацай І. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.50-54. - укр. УДК 929:930.1 Котляревський.

Друга половина XIX ст. стала часом пришвидшеного розвитку історичних наук. Саме у цей час з'явилася ціла плеяда видатних дослідників минувшини. Одним з них був відомий славист, етнограф, міфолог, фольклорист та бібліограф - Олександр Олександрович Котляревський (1837 - 1881), який до того ж мав українське коріння. У статті проаналізовано процес формування наукових поглядів під час його навчання у Московському університеті. Акцентується увага на викладацькій діяльності у Москві, Дерпті, Київському університеті Святого Володимира. Майстерність викладання різноманітних курсів з історії слов'янських народів, мови, фольклористики, та авторитет у науковому середовищі дозволив Олександру Котляревському очолити Історичне товариство Нестора літописця у 1877 - 1881 роках, що посприяло зростанню вагомості товариства у середовищі передової української інтелігенції другої половини XIX століття. Окремою сторінкою в житті та публічній діяльності Олександра Котляревського була участь у роботі Київського Слов'янського комітету, створеного для підтримки слов'ян у протистоянні османському пануванню. Науково-громадське життя вченого може слугувати важливим джерелом для вивчення особливостей розвитку суспільства XIX ст., а його праці - джерелом у вивченні історії слов'янських народів.

03.18.04.0270/215068. Трансформації фокусу уваги в дослідженнях історичної пам'яті XX-XXI століть. Лазука К.Д. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.63-66. - укр. УДК 101.122 129.

У статті розглядається еволюція такого значущого напрямку сучасної гуманітаристики, як Memory Studies, визначаються сучасні проблеми, досліджувані в цьому напрямі. Фіксуються тенденції розвитку досліджень колективної пам'яті від засновників напрямку до нашого часу. Показано, що після відкриття феномена колективної пам'яті (М.Хальбвакс) інтерес до нього концентрується спочатку на ідеологічних моментах буття пам'яті, а останніми десятиліттями переходить на сфер, що традиційно не досліджуються істориками філософії. З'ясовано значення трагічних подій XX століття для трансформації філософсько-історичних досліджень, методологічний потенціал досліджень історичної травми. Проаналізовано дослідження історичної пам'яті як інструмента державного примусу. Зафіксовано дослідження багатозаровості історичної пам'яті (архіви та канони пам'яті, пост-пам'ять, фантомна пам'ять тощо). Розкрито потенціал досліджень перформативного виміру історичної пам'яті, зокрема підприємств пам'яті, кулінарної ностальгії тощо.

03.18.04.0271/215251. Тетяна Петрівна Воронова - краєзнавець та громадський діяч Криворіжжя (до 90-річчя з дня народження). Товстоляк Н.М. // Історія і культура Придніпров'я: невідомі та маловідомі сторінки. Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2016, №12, С.71-78. - укр. УДК 908 (477.63).

Стаття присвячена журналісту, громадському діячу, почесному громадянину Кривого Рогу Т.П. Вороновій. Автор аналізує її життя, громадську діяльність, історичні дослідження про Кривий Ріг, її роботу в редакції газети "Червоний гірник" і керівництво рубрикою "Ріднокрай".

03.18.04.0272/217006. Архетипи творчості в історіософії Івана Франка. Ясінський М.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.135-141. - укр. УДК 930.1(477) І. Франко.

У статті представлено на матеріалах біографічних досліджень постаті Івана Франка соціально-історичне середовище, що було підґрунтям його творчості, а також визначило майбутнє спрямування його громадської та суспільної діяльності. Автором з'ясовано обставини, при яких соціальне розуміння історії разом із схильністю Івана Франка до історичного аналізу соціального середовища призвели до формування історіософських поглядів цього мислителя. У статті логічно обґрунтовано наявність у молодого селянського хлопця Яся певного обсягу знань, досвіду, вражень, думок та мрій, що призвели до формування яскравої особистості Івана Франка та стали основною причиною наступного розвитку його філософського світогляду.

03.18.04.0273/217697. Соціально-гуманітарні виміри когнітивної динаміки сучасної філософії історії. Айтів С.Ш. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія і філософія науки і техніки. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №25, С.38-43. - укр. УДК 130.2.

Проаналізовано вплив соціально-гуманітарних аспектів сучасної філософії історії на її когнітивну динаміку та пізнавальний діалог із філософськими та соціально-гуманітарними науками.

03.09 Загальна історія

03.18.04.0274/214933. Про право на збройний опір: теологія та внутрішня дипломатія Філіпа Меланхтона. Котляров П. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.39-42. - укр. УДК 94(430) "15". Стаття присвячена аналізу трактування права на озброєний опір в теології та внутрішній дипломатії одного з провідних діячів Реформації - Ф. Меланхтона (1497 - 1560 рр.). Питання правомірності збройного захисту релігійних переконань і військового опору опонентам, у тому числі й імператору, було одним із найбільш важливих у реформаційному русі. Для Ф. Меланхтона питання права на збройний опір складалося з трьох проблем: по-перше, застосування зброї легітимною владою для дотримання порядку на підвладних територіях; по-друге, про право підданих на повстання проти існуючої влади; по-третє, про застосування зброї євангелічними князями проти свого суверена. Якщо теологічне обґрунтування правильності першого і недопустимості другого виду опору не викликало суперечок, то щодо останнього думка Меланхтона розійшлася з думками інших реформаторів - Н. Амсдорфа та Й. Бугенхагена: Меланхтон був впевнений, що захист віри має здійснюватись лише за столом переговорів та засобами дипломатії. Діяльність Меланхтона, безперечно, послужила каталізатором розвитку напрацювання цієї важливої доктрини та задала вектор протестантській дипломатії раннього нового часу.

03.18.04.0275/214934. Педро Куберо Себастьян: перша навколосвітня подорож у східному напрямку. Купрієнко С. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.43-49. - укр. УДК 929:057.1+94(460) "167 168".

Здійснено аналіз книги "Паломництво світом", написаною мандрівником-паломником Педро Куберо Себастьяном в 1682 р. Виокремлено основні маршрути його подорожі, встановлено її датування та висунуто гіпотезу про штучний характер маршруту, зображеного в його книзі. Зроблено висновок про відкриття, які Педро Куберо зробив завдяки своїй подорожі. Вдалося з'ясувати, що Педро Куберо: 1) першим здійснив навколосвітню подорож у східному напрямку та 2) подорож сухоходом і морем; 3) першим знайшов місцезнаходження Трої (до Шлімана); 4) першим спростував свідчення старовинних авторів про існування в далеких країнах "монстрів" та чудовиськ, і першим у філології висловив припущення, що мова йшла лише про метафори або неправильний переклад метафор (наводячи приклад китайців та їх розуміння метафоричного виразу "однооких людей"); 5) першим описав зубра; 6) першим описав рослину корицю; 7) першим описав дію шарової блискавки; 8) першим зібрав свідчення про різні традиції виготовлення алкогольних напоїв (пива, квасу, горілки, бражки, медовухи, вина тощо) і про необхідні правильні компоненти для цього виготовлення.

03.18.04.0276/214938. Принципат Тиберія в "Historiae Romanae" Веллея Патеркула. Пількевич А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.63-65. - укр. УДК 94(37):355.311.1.

У статті розглядаються особливості зображення правління імператора Тиберія Веллесем Патеркулом. Змістова частина "Historiae Romanae" аналізується на предмет пропаганди та специфіки викладу фактологічного матеріалу автором. Техніка риторичних прийомів при створенні характеристик історичних діячів складає предмет особливої цінності, враховуючи першість автора у використанні багатьох елементів, що випереджають свій час. Веллей Патеркул був сучасником та безпосереднім учасником багатьох подій, що припадають на історію Раннього принципату, у зв'язку з чим його оцінка критично переглядається та порівнюється із паралельною наративною традицією, в основу якої покладені твори Публія Корнелія Тацита, Гая Светонія Транквілла, Діона Кассія та інших античних авторів. Розкривається проблема судових процесів та страт за звинуваченням у *crimen laesae majestatis*, як одна із головних складових політичної практики принципату Тиберія із врахуванням системності впливу цих явищ на історіографічне поле в окресленій хронології. Охарактеризовано кінцеву мету написання "Historiae Romanae" та витоки у формування образу ідеального правителя, що містяться у завершальній частині цієї праці.

03.18.04.0277/214988. Протириччя Версальської системи в Центрально-Східній Європі (1921-1925 рр.). Мезга М.М. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.251-256. - укр. УДК 94:341.24(4-191.2+4-11)"1921 1925".

У статті виявлено та охарактеризовано протириччя, що існували між країнами Центрально-Східної Європи в період становлення та еволюції Версальської системи міжнародних відносин.

03.18.04.0278/214990. "Іспанське питання" на Потсдамській конференції та в Організації Об'єднаних Націй. Бойко Н.І. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.259-265. - укр. УДК 94(100:460)"1945":061.100Н.

У статті аналізуються історичні передумови, основні етапи та вирішення "іспанського питання", визначаються його значення і місце у Ялтинсько-Потсдамській біполярній системі міжнародних відносин та роль генези "холодної війни".

03.18.04.0279/215067. Античність і середньовіччя: порівняльний аналіз вирішення проблеми смислу історії. Кротов К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.59-62. - укр. УДК 1 930.1.

У статті зроблено порівняльний аналіз стосовно вирішення проблеми смислу історії в античній філософії та класичній християнській. Акцентовано увагу на тому, що антична філософія розглядає історію як циклічний процес, де немає очікування чогось нового. Класичне християнство висуває лінійну модель розуміння історичного процесу, де історія рухається до певного фіналу, який пов'язаний із другим пришествям Христа. Наголошується на домінуванні в античній філософії саме ідеї розуму людини, а в християнській філософії місце розуму посідає саме віра. Розум без віри втрачає будь-який сенс. Християнство збагачує античну думку ідеєю особистості й уводить розуміння гуманності в його сучасному смислі. Відмінністю християнської та античної думки є також різний підхід до проблеми людини в історії. При цьому виділяють два типи соціального буття: життя в повсякденності, яке позбавлене великих історичних передчуттів, і життя, яке спроектоване на історію.

03.19 Історія окремих країн

03.18.04.0280/214649. Дослідження феномена української національної ідеї у вітчизняній історіографії. Федоренко С.А., Мальков В.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.200-203. - укр. УДК [325.86:930.1](477).

У статті відображено загальну логіку розвитку вітчизняної історіографії (з XIX століття до нашого часу) у вивченні феномена української національної ідеї; особливе місце відведено аналізу наукових досліджень, що з'явилися в Україні за роки незалежності. Розкрито специфіку існуючих концептуальних підходів у поясненні особливостей національної ідеї, сформованих на різних етапах становлення української державності. Здійснений аналіз наукових досліджень сучасного періоду продемонстрував наявність різноманітних поглядів щодо змістового наповнення феномена "національна ідея" та бажання авторів якомога детальніше й точніше окреслити коло.

03.18.04.0281/214650. Історичне пізнання як засіб національної ідентифікації. Чаркіна Т.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.204-207. - укр. УДК 1 (091).

У статті розглядаються аспекти історичного пізнання як засобу здійснення та формування національної ідентифікації. Дається визначення поняття "нація", "національна ідентифікація". Показано вплив історичного пізнання на формування національної ідентичності, названо чинники, що цьому сприяють. У результаті дослідження зроблено висновки про залежність національної ідентифікації від впливу об'єктивних чинників: історичних, територіальних, культурних, мовних, політичних. Впливають на її формування і суб'єктивні чинники: національна свідомість, ціннісні орієнтації, традиції, почуття, переживання, прагнення. Усі ці конструкції й складають зазначене поняття. Вони поєднуються між членами спільнот, які мають спільну пам'ять, міфи й традиції. Історичне пізнання як засіб національної ідентифікації формує відкритість особистості, усвідомлення нею свого "місця у світі", спонукає її до вивчення культурних цінностей свого народу, розуміння та повагу до інших народів. Воно спрямовує особистість на конструктивний діалог із представниками інших соціокультурних спільнот.

03.18.04.0282/214696. Думи про море: загальна характеристика та способи передавання числової символіки. Юрченко О.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.177-180. - укр. УДК 94(477) 398.87 2-135.3 "134 1648".

Стаття є самостійним науковим дослідженням, присвяченим вивченню концепту числового символізму як складової світосприйняття людності українських земель у XV-XVIII століттях. Актуальність теми зумовлена необхідністю комплексного підходу до реконструкції історичного минулого, важливим елементом якого є система цінностей і народна культура.

03.18.04.0283/214853. Концепт нації та її ознак у творчості М.Драгоманова. Поцюрко О.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.90-92. - укр. УДК 141.5(477)"18 19".

У статті розглядається проблема нації в поглядах М.Драгоманова. Націю мислитель уявляв собі як певну духовну єдність, природним станом якої є об'єднання. Коли якийсь народ був поділений між кількома державами, то це перешкоджало частинам цього народу жити вільно. Розрізняючи націю та державу як окремі об'єднання, учений доводить, що надмірний централізм породжує національний автономізм. Обґрунтовується позиція М.Драгоманова стосовно того, що нація та національність мають величезну соціальну й культурно-політичну вартість для людини. Ключовою категорією, що визначає націю, є національна свідомість, котра формується та залежить від науки й мови. Крізь призму ХХ ст. критично проаналізовано розуміння М.Драгомановим значення національних ознак (мови, релігії, календаря, одягу) для формування нації. Доведено, що головною метою свого життя М.Драгоманов уважав залучення української інтелігенції до справи визволення народних мас.

03.18.04.0284/214875. Розвиток освіти на Поділлі на початку ХХ століття. Юрченко О. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2015, №20, С.87-98. - укр. УДК 94(4 9).

У статті на основі аналізу архівних матеріалів досліджено розвиток освіти на території Подільської губернії на початку ХХ століття. Розглянуто освітнє становище національних меншин Поділля.

03.18.04.0285/214876. Соціогуманітарний простір поляків Волині у роки Першої світової війни. Білобровець О. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2015, №20, С.99-104. - укр. УДК 94(4 9).

У статті аналізується позиція польського населення Волині щодо участі Росії у Першій світовій війні, діяльність польських громадських організацій з підтримки біженців і постраждалих у війні, розвиток культурно-освітнього простору і зміни, що відбулися у польському соціумі під впливом війни.

03.18.04.0286/214877. Перші кроки Генерального секретаріату (за неопублікованими протоколами). Лебедева І. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2015, №20, С.105-121. - укр. УДК 94(4 9).

У статті здійснена спроба реконструкції діяльності Генерального секретаріату влітку - восени 1917 р. на підставі неопублікованих протоколів його засідань. Їх текст наводиться у пропонованій публікації.

03.18.04.0287/214878. Союз земельних власників і партія народної свободи в уряді Павла Скоропадського. Коноваленко Г. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2015, №20, С.122-133. - укр. УДК 94(4 9).

У статті розглянуто основні напрямки діяльності політичних партій та організацій консервативного і ліберального спрямування в Україні в квітні-грудні 1918 р. Аналізується їх вплив на державотворчі процеси доби гетьманату Павла Скоропадського.

03.18.04.0288/214879. Промисловість поділля в добу гетьманату Павла Скоропадського. Антонішин А. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2015, №20, С.134-139. - укр. УДК 94(4 9).

У статті розглядається процес стабілізації промисловості в Подільській губернії в період Української Держави (квітень-грудень 1918 р.). Аналізуються різні аспекти діяльності гетьманської адміністрації з цього питання. Розглядаються економічні програми гетьманської влади.

- 03.18.04.0289/214880. Військова політика української держави П. Скоропадського. Сидоренко А. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2015, №20, С.140-153. - укр. УДК 94(4 9).
У статті досліджується становлення Збройних Сил Української Держави у 1918 р. На основі джерельних та історіографічних даних аналізуються плани в'язана П. Скоропадського щодо вирішення військового питання, визначається роль німецько-австрійського командування, взаємозв'язки тогочасних військових формувань з керівництвом Української Держави, їх участь у антигетьманському повстанні.
- 03.18.04.0290/214881. Релігія і церква в політичній діяльності В'ячеслава Липинського. Терещенко Ю. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2016, №21, С.3-36. - укр. УДК 94(4 9).
У статті на основі епістолярію В. Липинського розкривається бачення вченим ролі релігії та церкви у політичному процесі. Показано, що він вважав християнські цінності важливим фактором піднесення духовності українського громадянства, забезпечення гармонізації суспільних відносин і державного життя.
- 03.18.04.0291/214882. Берлінський період життя та діяльності В'ячеслава Липинського. Осташко Т. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2016, №21, С.37-61. - укр. УДК 94(4 9).
У статті на підставі нових архівних документів розглядається громадсько-політична і наукова праця В. Липинського у період його життя у німецькій столиці та роботи в Українському науковому інституті, розкривається його роль у створенні цієї інституції та вплив на процес реорганізації гетьманського руху у 1926-1927 рр.
- 03.18.04.0292/214883. Становлення політичного консерватизму в сучасній Україні. Перегуда Є. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2016, №21, С.62-70. - укр. УДК 94(4 9).
У сучасному світі політичний консерватизм поділяється на традиційний, лібертарний та неоконсерватизм. За роки незалежності на політичній сцені України діяли кілька консервативних течій. Вони відрізнялися різним співвідношенням положень традиційного консерватизму та неоконсерватизму, а також прив'язкою до регіональних систем цінностей. За умов соціокультурного розколу перспективи українського суспільства залежать від того, наскільки консервативні політичні рухи зможуть стати більш ліберальними, зокрема, в економічній та культурній сферах.
- 03.18.04.0293/214884. Державно-правова політика російської та австро-угорської імперій щодо німецької спільноти в Україні (кінець XVIII - початок XX ст.). Васильчук В. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2016, №21, С.71-86. - укр. УДК 94(4 9).
У статті розглядаються етапи заселення й економічного освоєння значних просторів України - одна з важливих, складних і суперечливих проблем історичного процесу. Розкривається державно-правова політика Росії і Австро-Угорщини щодо етнічних німців в Україні наприкінці XVIII - на початку XX ст., особливостей їхнього соціально-економічного, суспільно-політичного та освітньо-релігійного життя. Підкреслюється, що від етнонаціональних чинників значною мірою залежить, наскільки будуть враховані уроки історичного минулого, а особливо період, коли значна частина українських земель входила до складу сусідніх держав. У цих важких умовах німецькі поселенці брали активну участь у суспільному житті України, сприяли розвитку економіки, культури своєї нової Батьківщини.
- 03.18.04.0294/214885. Польська суспільна думка і розвиток польської освіти в підросійській Україні В 1914-1916 рр. Білобровець О. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2016, №21, С.87-93. - укр. УДК 94(4 9).
У перші роки світової війни початку XX століття в підросійській Україні на сторінках польської преси відомі польські громадські діячі і публіцисти висловлювалися щодо важливості розвитку польського шкільництва. Напередодні війни урядом Росії було дозволено організувати приватні школи з рідною мовою навчання. Польська громада скористалася цим правом і розпочала процес їх створення. З появою в українських містах і селах великої кількості біженців з Царства Польського і Галичини виникло питання організації навчання польських дітей і молоді. До цієї справи долучилися громадські благодійні організації.
- 03.18.04.0295/214886. Тривалість життя і смертність населення Київщини у другій половині XX - на початку XXI ст. Деркач С. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2016, №21, С.94-103. - укр. УДК 94(4 9).
У статті розглянуто проблему стану здоров'я, тривалості життя і смертності населення Київщини. Досліджено основні чинники та їх динаміку. Висвітлено загальні показники за віком та за статтю; середню очікувану тривалість життя чоловіків і жінок за даними Головного управління статистики у Київській області.
- 03.18.04.0296/214889. Зародження передумов розвитку туризму у Великій Британії у XVIII ст. Лебедева І. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2016, №21, С.124-130. - укр. УДК 94(4 9).
У статті розглядається XVIII століття у Великій Британії в контексті створення передумов для становлення організованого туризму.
- 03.18.04.0297/214894. Найдавніша доба історії Британії (на допомогу студентам, які вивчають "Країнознавство Великої Британії та країн англоспівного світу"). Лебедева І. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2016, №21, С.156-168. - укр. УДК 94(4 9).
Стаття знайомить читача з історією країн Великої Британії та країн англоспівного світу.
- 03.18.04.0298/214895. Підпільна діяльність УВО та ОУН на території Поліського воєводства (1928 - 1939). Антонюк Я. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №1(128), С.4-9. - укр. УДК 908 (477:438) "1928 1939".
У статті розглядаються характерні особливості створення та діяльності осередків Української військової організації (УВО) і Організації українських націоналістів (ОУН) на території Поліського воєводства Другої Польської Республіки, тобто, на землях, які тепер належать Білорусії. Доведено, що місцеве корінне населення - "поліщуки" - активно підтримувало український національно-визвольний рух. Перші осередки УВО з'явилися там майже одночасно з сусідньої Волині. Крім того, Ковельський повіт центром поширення українських націоналістичних впливів на північ. У той час основною метою діяльності ОУН було досягнення впливу на легальні українські організації для пропаганди своїх ідей. Регіональною особливістю були сильні позиції комуністичних підпільних організацій, які були основними суперниками українських націоналістів в даній місцевості. Встановлено, що гнучка тактика керівництва УВО на Поліссі дозволила досягнути тимчасового переміж'я з ними та сформувати найбільший антипольський повстанський підрозділ в західній частині України, що називався "Поліське Лозове козацтво". Він став попередником визвольного руху більш широкого рівня, що став підґрунтям для появи Української повстанської армії на Поліссі.

03.18.04.0299/214896. Культурно-цивілізаційний чинник у формуванні євроінтеграційної політики уряду Р. Ердогана. Бойко А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №1(128), С.10-13. - укр. УДК 94(560):327.39.

Питання вступу Турецької Республіки до Європейського Союзу є однією з центральних проблем історії міжнародних відносин. Витоки цього питання варто шукати ще у процесах, які сформували сучасну турецьку державність, тобто у часи правління першого президента Республіки - Мустафи Кемаля Ататюрка. З приходом у 2002 р. до влади уряду на чолі з Реджепом Ердоганом, Туреччина повністю переглянула зовнішньополітичну стратегію. Зокрема, було активізовано зусилля, спрямовані на вступ країни до ЄС. Проте ці наміри не вдалося реалізувати через низку причин. У статті розглянуто вплив культурно-цивілізаційних чинників на формування зовнішньої політики Турецької Республіки у сфері європейської інтеграції. Простежено формування та еволюцію поглядів турецьких урядів на ідею "вестернізації" держави. Головну увагу приділено ідеям Ахмета Давутоглу та його стратегії зовнішньої політики Туреччини. Досліджено його погляди щодо значення східних культурно-цивілізаційних цінностей та релігії для міжнародного становища країн Сходу, та, зокрема, їх вплив на відносини з європейськими країнами. Зроблена спроба аналізу культурно-цивілізаційних відмінностей як фактору, що перешкоджає вступу Туреччини до Європейського Союзу.

03.18.04.0300/214897. Українська періодика в Російській імперії (1907 - 1914 рр.): ідеї автономії України. Боровець І. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №1(128), С.14-18. - укр. УДК 94(477):050"1907 1914".

У статті висвітлюється обґрунтування ідеї автономії України на сторінках української періодики 1907 - 1914 років у Російській імперії, що є частиною політичної складової "українського питання". Метою дослідження є всеосяжне охоплення і комплексний розгляд матеріалів щодо ідеї автономного устрою, опублікованих в українських періодичних виданнях в Російській імперії (1907 - 1914). У статті розкрито погляди української інтелігенції на передумови виникнення потреби автономного устрою. Зроблено узагальнення щодо причин виступів за автономію України. Дослідження розглядає питання потенційних національно-територіальних меж нового утворення. Прослідковано активність окремих видань у публікаціях матеріалів, пов'язаних із вимогами щодо автономії України. Виокремлено показники економічного становища українських територій, котрі автори визначали як одну з основних причин автономістських вимог. Стаття розкриває як позитивні, так і негативні позиції авторів періодичних видань у питанні встановлення автономного устрою для України. Дослідження розкриває зміст окремих автономістських проектів, що були оприлюднені на сторінках української періодики. Розглянуто дискусії щодо обрання типу автономного устрою для українських територій. Висвітлено варіанти перерозподілу владних повноважень між центральними імперськими та місцевими органами влади.

03.18.04.0301/214899. Зовнішня політика та дипломатія Наполеона Бонапарта в роботах сучасних вітчизняних істориків. Захарчук О. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №1(128), С.23-29. - укр. УДК 930.1: [477+44] (045).

Аналізуються погляди сучасних вітчизняних дослідників щодо зовнішньої політики та дипломатії Наполеона І. За часів СРСР авторами дисертацій та монографій про добу Наполеона ставали переважно російські історики. Землі сучасної України як об'єкт зовнішньої політики й дипломатії імператора французів не вважалися актуальним та пріоритетним предметом вивчення, хоча фаховий рівень українських радянських дослідників дозволяв здійснювати серйозні розвідки в межах означеної проблеми. Після проголошення незалежності України розпочався новий етап розвитку вітчизняного наполеонознавства. Використання нових методологічних підходів дало можливість поступово відійти від ідеологічних стереотипів, характерних для радянської історіографії. Розширення джерельної бази дозволило українським вченим досліджувати нові напрями зовнішньої політики Наполеона. Залучення матеріалів австрійських, французьких, польських та інших європейських архівів відкрило перспективи для переосмислення загальновідомих фактів та вийти на новий рівень дослідження з даної проблеми. Водночас окремі автори, незважаючи на здобутки сучасної вітчизняної історіографії, продовжують дотримуватися застарілих або відверто міфологічних поглядів.

03.18.04.0302/214900. Юнацькі роки та становлення особистості останнього головнокомандувача УПА Василя Кука (1913 - 1934 рр.). Коваль А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №1(128), С.30-33. - укр. УДК [930.253: 94] (092) (477) "1913 1934".

Стаття присвячена дослідженню життя та діяльності останнього головнокомандувача УПА - Василя Кука в роки становлення його особистості. Основну увагу спрямовано на вивчення перших етапів його життя: дитинства, юності й навчання у Золочівській гімназії та університеті у Любліні, приєднання до українського визвольного руху і його участь в перших акціях, спрямованих проти польської влади на українських землях. В статті проаналізовано історіографію тематики та стан джерельної бази. Окремо зосереджено увагу на дослідженні родини Василя Кука. Простежено родинні корені, соціальне та національне походження батьків, описано їхнє світобачення та особисті якості, які вони прививали своїм дітям. Досліджена доля окремих близьких родичів, які могли б відіграти роль у подальшому становленні особистості генерала. Автор, через особисті й родинні спогади В. Кука, аналізує становлення його поглядів, персональних ідейно-політичних бачень в конкретних історичних умовах й періодах. За архівними документами та персональними спогадами Василя Кука подається розлогий опис й науковий аналіз передумов та причин формування поглядів персоналії в напрямку прийняття української ідеї створення власної незалежної й соборної держави. Загалом, в статті вивчено основні віхи й аспекти становлення й розвитку особистості Василя Кука в юнацькі роки.

03.18.04.0303/214902. Вибори гласних до київської міської думи 23 липня 1917 р.: підготовка, проведення, результати. Купчик Я. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №1(128), С.38-42. - укр. УДК 94(477):342.25"1917 1919".

У статті на основі аналізу архівних матеріалів та періодичних видань висвітлено муніципальні вибори до Київської міської думи, що відбулися 23 липня 1917 р. Автором висловлено думку, що досвід цих виборів міг би знадобитись при проведенні виборів до місцевих рад у сучасній Україні. Водночас здійснено короткий огляд наукової розробки проблеми. Доведено, що українські історики досі розглядали лише окремі аспекти виборів до Київської міської думи в 1917 р. Проаналізовано виборче законодавство, яке регулювало організацію та проведення міських виборів. З'ясовано, що вибори відбувалися на основі загального, прямого, рівного й таємного виборчого права. Відповідно до пропорційної системи виборів (списки кандидатів від політичних партій, громадських об'єднань, професійних організацій чи їх блоків) обирали 120 гласних, повноваження яких мали бути припинені 1 січня 1919 р. Встановлено чисельність виборців, їх соціальне походження та явку на виборах. Визначено, що у виборах взяли участь 65% від загальної кількості осіб, наділених правом вибору. В статті вказано на заповнюваність виборчої кампанії. Зауважено, що кандидати акцентували увагу на "справі революції", а не покращенні житлово-комунальних умов. Досліджено електорат політичних партій та блоків, які провели до міської думи своїх гласних. Зазначено, що "соціалістичний блок" підтримали незаможні прошарки, які мешкали на окраїні міста. Проаналізовано результати міських виборів та новий склад Київської міської думи. Переміг на виборах "соціалістичний блок" (44 гласних), далі йшов "український блок" (УСДРП-УПСР), який провів до ради 24 гласних. Третє місце посіли монархісти (18 гласних). Більшовиків у раді представили лише 7 гласних.

03.18.04.0304/214903. Литва-Україна-Литва - життєвий та творчий шлях професора Олександра Міцкевича. Марценюк Р. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №1(128), С.42-48. - укр. УДК 929(475.5)+(477)Міцкевич О.

У статті на підставі архівних та історіографічних джерел здійснено аналіз життя та науково-педагогічної діяльності Олександра Міцкевича, одного з перших професорів Університету св. Володимира. Також це спроба, з одного боку, схарактеризувати проблему самовизначення для окремо взятої особи, яка представляла й тисячі тих, хто внаслідок поділів Польщі наприкінці XVIII ст. опинився в складі нової держави, а з іншого, проілюструвати тогочасну освітню та національну політику Російської імперії стосовно останніх.

03.18.04.0305/214904. Залучення лівобережних козацьких полків до придушення польського повстання 1863 - 1864 рр. Оліяничук А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №1(128), С.48-54. - укр. УДК 94(477):365.15:355.426(=162.1)"1863 1864".

Стаття присвячена вивченню історії Лівобережних козацьких полків, створених для участі у придушенні польського повстання 1863 - 1864 рр. Автор дійшов до висновку, що пам'ять про козацькі часи продовжувала жити серед населення Лівобережжя України і в середині XIX ст. Саме завдяки цьому уряд відновив козацькі полки у 1863 р. Вони були зручною формою мобілізації населення для боротьби з польськими повстанцями. Всього було створено 3 козацькі полки. Початковою метою їх формування було недопущення поширення повстання на територію Полтавської та Чернігівської губерній. На Правобережжя України вони були перекинуті для відновлення традиційного порядку та участі у придушенні можливих селянських виступів. Однак, у зіткненні з противником козаки не вступали через відсутність необхідності. Водночас, особовий склад був задіяний в охороні громадського порядку та захищав військове майно. Встановлено, що козацькі полки активно залучались для підвищення авторитету діючого режиму, шляхом проведення парадів у місцях формування. Також, визначено чисельність та втрати Лівобережних козацьких полків у кампанії з придушення польського Січневого повстання.

03.18.04.0306/214905. Проблеми створення та діяльності перших старшинських шкіл УПА (серпень 1943 р. - січень 1944 р.). Поніпалак О. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №1(128), С.54-58. - укр. УДК [94(477):355.231:323.1]"1943 1944".

Стаття досліджує історію вишколу та підготовки офіцерів і командирів в Українській повстанській армії (УПА), її офіцерський склад як важливий компонент функціонування й існування будь-якого війська. У статті вивчено створення і діяльність перших старшинських шкіл УПА на Волині в серпні 1943 - січні 1944 років. Розглянуто характер, спрямування та умови роботи старшинських шкіл УПА "Дружинники" і "Лісові Чорти". Опрацьовано історіографію та джерельну базу проблеми. Основну увагу зосереджено на вивченні історії вишколу старшин в УПА, а саме на початковому етапі створення повстанських офіцерських шкіл. Проаналізовано умови, обставини й причини заснування старшинських та підстаршинських шкіл в УПА. Досліджено військово-політичні біографії командирів шкіл, зокрема Лева Криська (псевдо "Горинь", "Кріс"), Василя Брилевського (псевдо "Боровий"). Охарактеризовано викладацький і командний склад старшинських шкіл "Дружинники" і "Лісові Чорти". В роботі надається дослідження навчальних матеріалів, літератури та вишкільних інструкцій для курсантів та викладачів шкіл. Висвітлено передумови та причини передислокації бази старшинських вишкільних інституцій УПА з Волині до Українських Карпат.

03.18.04.0307/214906. Освітня політика польської влади на беларуській території громадянського управління східних земель (лютий 1919 року - вересень 1920 року). Трубочко О. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №1(128), С.58-62. - укр. УДК 940.5(476).

Стаття присвячена вивченню освітньої політики польської влади на окупованій беларуській території. Проблема східного кордону стала ареною політичних дискусій серед польської делегації на Паризькій мирній конференції. Суперництво між федератами та інкорпорантами виявилось в постановках польського Законодавчого сейму, відбивалося у громадських міркуваннях і на сторінках тогочасної преси. Польська адміністрація, маніпулюючи можливістю вибору мови навчання, діяла все ж у дусі федералізму. До кінця 1919 року Польська держава не фінансувала розвиток шкільної освіти, що послаблювало позиції відділу просвіти. Це давало змогу окремим шкільним інспекторам діяти відповідно до своїх власних політичних уподобань. У сфері освіти відбувалась боротьба між урядовцями, котрі підтримували ідею федерації, й прихильниками інкорпорації беларуських земель до складу Польської держави. Швидкий зріст польських шкіл спостерігався в основному в Брестському та Віленському округах. Матеріальну підтримку польським школам надавали громадські організації, підготовку вчителів для беларуських земель здійснювали в семінаріях Польщі. Беларуска освіта реалізовувалася лише в Мінському окрузі.

03.18.04.0308/214908. Дешифрування числових рядів "хроніки Биховця". Юрченко О. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №1(128), С.69-72. - укр. УДК 94(477):398.87:2-135.3"134 1648".

Стаття є самостійним науковим дослідженням, присвяченим вивченню концепту числового символізму як складової світосприйняття людності українських земель в XV-XVIII століттях. Актуальність теми обумовлена необхідністю комплексного підходу до реконструкції історичного минулого, важливим елементом якого є система цінностей та народна культура. Автору вдалося розкрити та систематизувати наявні зрізи семантичної природи чисел на прикладі пам'яток білорусько-литовського циклу та запропонувати нову систему вивчення особливостей числового символізму. Поглибивши уявлення про досліджуване явище, розкривши його нові грані, автором було виділено основні контексти побутування зазначених чисел та природу їх ідейно-образного та художнього навантаження.

03.18.04.0309/214909. Грошове забезпечення військовослужбовців збройних сил України (1991 - 2011 рр.): історичний аспект. Автушенко І. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.4-9. - укр. УДК 94:355.6(477)"1991 2011".

У статті аналізується грошове забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України, яке є основною складовою їх матеріального забезпечення. Грошове утримання військовослужбовців упродовж 1991-2011 рр. поступово збільшувалося, але воно все рівно було в рази меншим за заробітну плату військовослужбовців зарубіжних країн, у тому числі і Російської Федерації, а також меншим за середню заробітну плату по країні. Все це негативно впливало на морально-психологічний стан військовослужбовців та членів їх сімей. Головною перешкодою реального підвищення заробітної плати військовослужбовців було введення великої кількості різного роду доплат, надбавок та премій. Ці надбавки не мали постійного характеру, а премія могла бути скасована командирами (начальниками). Заробітна плата виплачувалась не завжди своєчасно. У 1997 р. борг по заробітній платі сягав кількох місяців. Поступово ситуація змінювалась на краще. Премія почала носити постійний характер, але розмір її коливався. У 2008 р. суттєво підвищилися посадові оклади, були скасовані неефективні щомісячні надбавки та додаткові винагороди, які встановлювались військовослужбовцям у межах наявних і, як правило, недостатніх фінансових ресурсів. Це сприяло збільшенню заробітної плати загалом. Але, на жаль, це підвищення було останнім.

03.18.04.0310/214910. Особливості здійснення публічної та культурної дипломатії США. Гавриленко І. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.9-12. - укр. УДК 327.8.

Стаття присвячена дослідженню публічної та культурної дипломатії США як специфічного засобу реалізації зовнішньої політики держави. Простежується виникнення та еволюція здійснення цієї діяльності Сполученими Штатами, визначаються специфічні риси. Особлива увага приділяється питанню ефективності публічної та культурної дипломатії США.

03.18.04.0311/214911. Ставлення митрополита ГКЦ А. Шептицького до В. Липинського та Гетьманського руху в 1920 - 1930-ті роки. Гентош Л. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.13-16. - укр. УДК 94 (477.82-2).

Діяльність митрополита УГКЦ А. Шептицького в суспільно-політичній площині не є глибоко вивченою, особливо його позиція щодо українського консерватизму. Метою статті є з'ясувати ставлення митрополита А. Шептицького до В. Липинського, до гетьманського руху та до гетьмана П. Скоропадського в міжвоєнні роки. Взаємини А. Шептицького та В. Липинського відзначала повага і довіра, а філософські засади та історіософські погляди В. Липинського мали вплив на погляди митрополита А. Шептицького, який підтримував, у тому числі і фінансово В. Липинського в останні роки його життя. Митрополит став хранителем значної частини інтелектуальної спадщини В. Липинського. Ставлення митрополита до гетьманського руху в значній мірі визначалося його глибокою симпатією до особи В. Липинського.

03.18.04.0312/214912. Освітньо-виховна робота серед представників національних меншин у збройних силах Польщі (1918 - 1939 рр.). Дмитрук Я. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.16-21. - укр. УДК [94(438):323.1:37.014:355.1]"1918 1939.

У статті висвітлено політику військового керівництва Польщі в освітньо-виховній сфері, яка проводилася серед представників національних меншин у збройних силах у 1918 - 1939 рр. Автор розкриває основні причини здійснення освітньо-виховної роботи серед солдат непольської національності, а також аналізує різні погляди військового керівництва щодо ставлення до представників нацменшин у збройних силах. Досліджено нормативно-правову базу впровадження освітньої політики у Війську Польському в міжвоєнний період, окреслено основні напрямки освітньо-виховної роботи - боротьба з неписьменністю, громадянська освіта, формування фізичної культури з базовими знаннями в області особистої гігієни. Значну увагу приділено питанню навчання грамоті, оскільки це була одна із ключових проблем у польській армії в міжвоєнний період. Автором з'ясовано особливості впровадження громадянської освіти у Війську Польському та подано порівняння впливу освітньо-виховних заходів на солдат-представників національних меншин. На основі проаналізованих матеріалів зроблено висновки про характер та роль освітньо-виховної роботи у Війську Польському по відношенню до солдат непольської національності.

03.18.04.0313/214913. Міри ваги в системах вимірів держав Близького і Середнього Сходу XI - XIX ст. Зубко А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.21-26. - укр. УДК 006.915(495) "71". Арабські грошова та вагова термінологія, монетна справа відчували на собі потужний вплив цивілізацій Давнього Сходу, Римської імперії, Візантії. В VII ст. араби захопили у Візантії Сирію, Палестину, Єгипет, Північну Африку. Одночасно арабські війська завоювали Іран і Середню Азію. Утворилася всесвітня держава мусульман - Арабський халіфат, котра простягнулася від Марокко до Індії. Розпад Арабського Халіфату на окремі феодалні володіння відбувався протягом тривалого часу. З цих феодалних володінь за період з XI по XX ст. сформувалися сучасні національні держави. Головним чинником оновлення грошової систем держав Близького Сходу був розвиток ремесла і торгівлі. Вагові міри були гнучко пристосовані до кількості й особливостей краму, яким торгували купці. Звідси виникла велика кількість місцевих мір. Влада Арабського Халіфату, а згодом Османської імперії намагалася створити узагальнені системи мір. Однак у повній мірі це їй не вдалося. Дослідження мір ваги в системах вимірів держав Близького Сходу в наш час є актуальним питанням. В статті відтворена структура вагових систем, співвідношення їх одиниць, визначені еталони мір ваги, а також встановлене походження вагових систем держав Близького та Середнього Сходу XI-XIX ст. і їх взаємозв'язок між собою.

03.18.04.0314/214914. Громадянська війна в Анголі (1975 - 2002) та доля радянських військовослужбовців: на прикладі представників білорусі. Кузнецова-Тимонова О. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.27-31. - укр. УДК 94(470) "19 20".

Подана стаття містить інформацію про долю та участь у Громадянській війні в Анголі в 1975 - 2002 роках радянських, згодом білоруських, військовослужбовців. Акцентується увага на тому, що колишня офіційна радянська статистика (12 тисяч учасників та 54 осіб, що загинули) не є достовірною. Територія Анголі розподілена на 17 провінцій. На чолі кожної провінції знаходився комісар. Під час Громадянської війни ті або інші провінції входили до складу певного військового округу. Основних округів було шість: 1-й - Негаже, 2-й - Кабінда (обидва - північ країни), 3-й - Луена (схід), 4-й - Уамбо (центр), 5-й - Лубанго, 6-й - Менонге (обидва південь). У залежності від інтенсивності бойових дій, усі округи поділялися на категорії: бойові та небойові. Бойовими округами протягом усієї Громадянської війни були 3-й та 6-й. В різні періоди бойовими вважалися також 1-й, 4-й та 5-й округи. Кожний радянський військовослужбовець, перебуваючи у службовому відрядженні, повинен був мінімум рік (із обов'язкових двох років без сім'ї або трьох із сім'єю) провести в бойовому окрузі. Вказується, що на відміну від Афганістану, в Анголі ніколи не воювали регулярні радянські війська. Всі представники радянських збройних сил в Анголі носили загальну назву - "радянські військові радники й спеціалісти" (РВР й С) та умовно поділялися на наступні групи: військові радники, військові спеціалісти, військові переключачі, солдати.

03.18.04.0315/214915. Місія УНР у США в 1919 - 1921 рр.: проблеми становлення. Ластовець Н. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.31-33. - укр. УДК 327(477:73)'1919-1921':341.74.

Дана стаття присвячена історії встановлення дипломатичних відносин між УНР періоду Директорії та США на початку XX століття. Досліджений вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на стосунки між УНР та США в 1919 - 1921 рр. через аналіз кадрового складу місії УНР. Сукупно з внутрішньою нестабільністю та упередженістю у ставленні до України як до самостійного суб'єкта міжнародних відносин саме дисбаланс у наповненні представництва посприяв неефективності роботи по налагодженню контактів з США.

03.18.04.0316/214916. Роль одеських науковців у розвитку відносин у галузі культури із США в першій половині XX століття. Левченко В. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.34-37. - укр. УДК 304.44:327(477.7).

У статті аналізується роль одеських вчених у розвитку відносин із США у галузі культури в першій половині XX ст. Увага акцентується на переважно індивідуальному співробітництві одеських науковців і їх американських колег у царині культури на тлі політики радянської влади 1920-1930-х рр.

03.18.04.0317/214917. Витоки франко-канадського націоналізму (XVIII - перша третина XX ст.). Машевський О., Барабой М. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.37-41. - укр. УДК 94(71).

У статті досліджено питання витоків франко-канадського націоналізму у XVIII - в першій третині XX ст. Визначено вплив асиміляторської політики Великої Британії на генезу франко-канадського питання, зокрема проаналізовано британські колоніальні акти, що стосувалися управління Канадою. Розкрито еволюцію франко-канадського націоналізму, а саме перехід від мирних шляхів відстоювання своїх прав до збройного повстання 1837-1838 рр. та заворушень під час Першої світової війни.

Висвітлено відмінності у поглядах на майбутнє Квебеку двох течій франко-канадського націоналізму: поміркованої та націоналістичної (радикальної).

03.18.04.0318/214918. Захоплення селянами адміністративних центрів УСРР навесні 1930 р. Патриляк Б. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.41-45. - укр. УДК 94(477):323.269.6:[323.3:63-051]"1930".

У статті на основі аналізу архівних матеріалів та публікацій документів і матеріалів відслідковуються випадки захоплення та дезорганізації селянами органів державної влади в адміністративних центрах УСРР навесні 1930 р., під час наймасштабніших заворушень і повстань проти суцільної колективізації. Здійснено короткий огляд наукової розробки проблеми. Розглянуто найактивніші дії українських селян, спрямовані на ліквідацію органів радянської влади та силових структур в ході масових виступів та заворушень. З'ясовано, що навесні 1930 р. повсталими українським селянам вдалося взяти під нетривалий контроль чотири районні центри у Бердичівській, Тульчинській та Могилівській округах. Проаналізовано випадки запровадження повсталими селянами альтернативних органів влади і ступінь загрози устоям більшовицької влади в Україні завдяки ліквідації українськими селянами органів радянської влади на місцях. Автор статті робить висновок, що попри грандіозні масштаби антиколгоспного селянського руху його антидержавна складова була порівняно незначною.

03.18.04.0319/214919. Північнокорейська політика адміністрації Б. Обама: прорахунки та здобутки. Погорелова І. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.45-48. - укр. УДК [94(73): 327]: 94(519) "2008 2016".

На основі аналізу офіційних американських джерел, поглядів провідних американських дослідників розглянуто ставлення демократичної адміністрації Б. Обама стосовно північнокорейської ядерної проблеми. Простежено еволюцію зовнішньої політики США щодо держав Корейського півострова впродовж двох каденцій адміністрації Б. Обама, із виокремленням здобутків і прорахунків демократичної команди.

03.18.04.0320/214920. Висвітлення діяльності АРА (Американської адміністрації допомоги) за часів голоду 1921 - 1923 рр. в Україні та СРСР на сторінках енциклопедичних видань радянської доби. Погромський В. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.49-51. - укр. УДК 930.2:94(477) "1921 1923".

В статті висвітлено діяльність АРА (Американської адміністрації допомоги) за часів голоду 1921-1923 рр. на території радянської України та інших територій колишньої Російської імперії, які опинились під контролем більшовиків. Аналіз проведено за матеріалами енциклопедичних видань, що публікувались за радянської доби на території СРСР.

03.18.04.0321/214921. "Доктрина Монро": еволюція трактування та спроби реалізації. П'ятничук Т. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.51-54. - укр. УДК 327 (73) "18".

В статті проаналізоване місце "доктрини Монро" в системі міжнародних відносин XIX ст. Розглянуті спроби практичного застосування та еволюція її трактування. Автором також висвітлено ставлення великих держав до "доктрини Монро".

03.18.04.0322/214922. Міністри закордонних справ УРСР (1944 - 1991 рр.): історико-біографічний аналіз. Якубець А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.54-58. - укр. УДК 94(477) "1940-1980".

Стаття є спробою персонального та узагальнюючого аналізу осіб та діяльності керівників міністерства закордонних справ Української Радянської Соціалістичної Республіки у 1940-1980-х рр. Зокрема, висвітлюється соціальне походження, географія місць народження, освіта (вищі навчальні заклади), основні етапи життєвого шляху міністрів, причини та обставини їхнього приходу до МЗС та відставок з посади, особисті та професійні якості. Охарактеризовано процес інтеграції УРСР у міжнародні структури (ООН, ЮНЕСКО, МОТ, МАГАТЕ та ін.) як основний допустимий в умовах Радянського Союзу напрям діяльності республіканського МЗС. Здійснено порівняння із аналогічною структурою Білоруської РСР. Зроблено висновок про, здебільшого, декоративний характер зовнішньополітичного відомства УРСР щодо самостійності міжнародних контактів. Водночас, відзначено позитив наявності власного МЗС стосовно виховання кадрів у сфері зовнішньої політики. Останнє, в свою чергу, дозволило Україні вступити у незалежність із уже сформованим професійним дипломатичним корпусом.

03.18.04.0323/214923. Придушення опору: "зачистка" території України радянськими органами державної безпеки в 1946 році мовою документів. Патриляк І., Ляпіна О. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.59-85. - укр. УДК 94(477)"1946".

Пропонований увазі читачів масив документів є двотижневими звітами Другого Управління Народного комісаріату державної безпеки - Міністерства державної безпеки УРСР за 1946 рік про "хід чистки" території України від так званого ворожого елемента. Матеріали були розсекречені Службою безпеки України в 2009 році й зберігаються у відомчому архіві. У публікації міститься 24 документи, які майже ідентичні за своєю структурою. Кожен документ складається зі списку областей (із вказаною кількістю арештованих протягом двох тижнів на території області), реєстру, в якому подавалась статистика за категоріями "злочинців" (учасники українського визвольного руху, ворожа агентура, учасники "буржуазних" партій тощо) та підсумкового абзацу з інформацією про викриті організовані групи, серед яких особливий наголос робився на виявленні структур підпілля ОУН та підрозділів УПА. Аналіз опублікованих документів вказує на те, що загалом протягом 1946 року Друге управління НКДБ-МДБ заарештувало на території України 21756 осіб. Понад 53% ув'язнених походили із територій, приєднаних до УРСР між 1939 і 1945 рр., більше 45% затриманих звинувачували у причетності до підпілля Організації українських націоналістів або підрозділів Української повстанської армії, понад 42% інкримінували співробітництво з німцями, румунами та угорцями в роки Другої світової війни. Більше 54% арештів припали на перші чотири місяці 1946 року, коли на території західних областей України здійснювалися масштабні операції проти ОУН та УПА, відомі як "Велика блокада".

03.18.04.0324/214924. Драматичне товариство в таборі Фрайштадт (Австро-Угорщина): інституційний аспект. Срібняк М. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №2(129), С.85-91. - укр. УДК 415.8:061.235(430=161.2).

У статті проаналізовано зміст статуту Драматичного товариства імені Івана Котляревського табору полонених українців у Фрайштадті (Австро-Угорщина) протягом Першої світової війни. Статут складається з XII розділів, які у свою чергу поділяються на параграфи (загалом 43). Цей документ описує правила, за якими діяло товариство, зокрема обрання на посади, обов'язки дійсних членів і членів-співробітників, порядок проведення вистав і внесення коштів. Важливу роль у діяльності Драматичного товариства відігравав Союз Визволення України, завдяки якому першопочатково надавалася матеріальна допомога в організації театральних вистав, виборі літератури, декорацій та реквізиту. Полонені, які брали участь у виставах, мали покращені умови життя у порівнянні з іншими таборянами, зокрема могли за дозволом покидати табір на деякий час, користуватися теоретичною літературою у бібліотеці товариства, у зв'язку з участю у виставах звільнялися від примусових робіт. Членство надавалося за порукою двох дійсних представників, і в разі обрання Радою товариства члени повинні були дотримуватися статуту, брати участь у виставах або їх організації та внесення коштів. Перелік адміністративних посад Драматичного товариства імені І. Котляревського складався з голови, першого і другого заступників, писаря, адміністратора майна, скарбника, впорядника, делегата Просвітнього Відділу, гардеробника, реквізитор, "буфетчика", режисер. Обсяг їх

повноважень визначалася Радою товариства і загальними зборами, що обговорювали адміністративні та артистичні питання. Статут Драматичного товариства ім. І. Котляревського відображає важливу частину життя полонених українців в Австро-Угорщині, що дозволяє здійснити вичерпний аналіз культурно-мистецького життя українського народу періоду Першої світової війни.

03.18.04.0325/214925. Організаційно-правова діяльність Радянської влади щодо створення системи охорони здоров'я в Українській СРР (1920-ті роки). Адамська І. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.5-9. - укр. УДК 94(477) "192".

У статті розглянуто політику комуністичної партії та уряду УСРР в сфері охорони здоров'я. У 1920-х роках більшовики намагалися організувати власну модель цієї галузі. Вже у 1918 р. вони почали формувати систему державного контролю над нею. За зразок брали правові акти радянської Росії. Впродовж 1920-х років було прийнято низку законодавчих актів, які регулювали процес творення та діяльності центральних та місцевих органів. Розроблену на початку десятиліття схему управління удосконалювали та прилаштовували до змін, що відбувалися в країні, як наприклад втрата контролю над територією України в результаті воєнних дій чи проведення адміністративно-територіальної реформи. Значний вплив на структуру управління галуззю мали переходи від "воєнного комунізму" до непу, а потім до планової економіки. Адже поява нових завдань, таких як контроль над приватною практикою чи торгівлею медикаментами, а пізніше - формування планів розвитку охорони здоров'я та їх узгодження з загальнодержавними господарськими планами, потребувала відповідних змін у структурі наркомату та місцевих органів. До кінця 1920-х рр. радянський уряд успішно реалізував ідею підпорядкування всієї системи охорони здоров'я "єдиному керівництву".

03.18.04.0326/214926. Політика комуністичної влади щодо католицької церкви в Польщі (1948 - 1949). Антонюк О. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.9-13. - укр. УДК 94(438):272 273"1948 1949".

У статті досліджується ставлення партійно-державного керівництва до католицької церкви в період від утворення Польської об'єднаної робітничої партії у грудні 1948 р. до зриву переговорів між урядом та єпископатом Польщі в грудні 1949 р. Комуністична влада намагалася ліквідувати незалежність церкви та підкорити її державі. Із цією метою протягом 1949 р. була проведена низка політичних, адміністративних й економічних заходів антирелігійного характеру. Був посилений контроль за релігійними зібраннями та процесіями. Церковні лікувальні заклади були передані у державну власність. Велика кількість учителів отримала заборону на викладання релігії в школах. Почали масово закриватися церковні школи або переводитися до розряду звичайних шкіл. Був встановлений державний контроль податків духовництва та церковних установ. Польські органи безпеки арештували 98 ксьондзів і ченців. 5 серпня 1949 р. розпочалися переговори змішаної комісії, до складу якої ввійшли представники влади та Єпископату. Уряд вимагав від церкви підтримки реформ, що проводилися в країні, перш за все, колективізації села. Однак, для єпископату питання кооперації села було майже неприйнятним. Неможливість досягти компромісу призвела до зриву переговорів у грудні 1949 р.

03.18.04.0327/214927. Інформаційні ресурси і сервіси Інтернет в роботі державних архівів України. Божук Л. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.14-18. - укр. УДК 930.25:004.738.5(477)(045).

У статті проаналізовано діяльність державних обласних архівів України як своєрідної інформаційної системи, яка не лише забезпечує постійне накопичення архівного фонду як ресурсу інформації, але й здійснює його аналітико-синтетичну обробку, вдосконалює залучення до наукового й культурного обігу суспільно важливої інформації. Охарактеризовано інформаційні ресурси і сервіси Інтернет в роботі державних архівів України, зроблено висновок, що вони є потужними електронними довідниками і в міру наявних можливостей намагаються забезпечити всім членам українського суспільства умови рівного, нічим не обмеженого доступу до документальної ретроспективної інформації. Проведений аналіз щорічних звітів про підсумки діяльності Державної архівної служби України, розміщених на веб-порталі "Архіви України" в електронному форматі за періоди 2010-2015 рр., показав усвідомлення українськими архівістами важливості наближення діяльності архівів до потреб суспільства. Звітна інформація дозволила зробити висновки, що пріоритетним завданням в діяльності державних архівів України у зв'язку з глобальним поширенням інформації, впровадженням концепції відкритого суспільства в нашій державі, є розширення доступу до архівних документів, а це, в свою чергу, надає можливість українському суспільству мати більше інформації про своє історичне минуле.

03.18.04.0328/214928. Адміністративні повноваження Івана Хорвата у Новій Сербії (1752 - 1762). Ганул А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.18-23. - укр. УДК 94(477.4):35.071.3 "17".

У статті висвітлені питання керівництва генерала Івана Хорвата адміністративно-територіальним утворенням Новою Сербією. Аналізуються як юридична, так і фактична сторони повноважень цієї особи на посаді командира Гусарського полку та Новосербського військового корпусу, від початку діяльності Хорвата в Новій Сербії і до його відсторонення від управління територією. Пріоритетна увага діловим взаєминам генерала з головним командиром поселення, комендантами фортеці Святої Єлисавети та київським генерал-губернатором. Прослідкований процес поступового розширення владних повноважень Хорвата й підпорядкування йому Новослобідського козацького полку, а також створення канцелярії Новосербського корпусу. У контексті даної проблеми відстежуються почергові підвищення Хорвата у військових званнях, від полковника до генерал-поручика. Окрім того, розглядаються питання, пов'язані з вербуванням генералом нових вихідців з-за кордону та їхнього переселення до Нової Сербії. На підставі опрацювання як архівних, так і опублікованих джерел та історіографії здійснена спроба виокремити з загального масиву новосербської проблематики адміністративний аспект управління провінцією безпосередньо Хорватом та розкрити його з урахуванням чинників, які вплинули на концентрацію влади в руках генерала.

03.18.04.0329/214929. Політика США щодо України за президентства Дж.Г.У. Буша (1989 - 1993 рр.). Городня Н. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.24-29. - укр. УДК 94(477+71) "1989-1993".

Висвітлюється політика США щодо України в умовах дезінтеграції СРСР і в перші місяці незалежності нашої держави. Досліджуються чинники, що впливали на її формування. Політика аналізується на тлі американсько-радянських і американсько-російських відносин, та основних завдань, що стояли перед США у період краху міжнародної біполярної системи. Показано підтримку адміністрацією Дж.Г.У. Буша реформ М. Горбачова, включаючи формування нового Союзу. Зроблено висновок, що зрешті США здійснили вибір не між підтримкою єдності СРСР і незалежністю України, а між М. Горбачовим і Б. Єльциним, який зосередив у своїх руках більше влади. Одним з наслідків дезінтеграції СРСР адміністрація Дж. Буша вбачала потенційний російсько-український конфлікт, який намагалася попередити. Після розпаду СРСР американський уряд зробив ставку на співробітництво з Росією, а діалог з Україною обмежив переважно питаннями ядерного роззброєння. Це обумовлювалося, між іншим, складністю і масштабністю міжнародних проблем, з якими він був змушений взаємодіяти, а також виборчою кампанією 1992 р. Негативний вплив на американсько-українські відносини мала також непослідовна політика молодого Української держави щодо ядерного роззброєння, обумовлена складними проблемами у сфері безпеки, з якими вона зіштовхнулася вже на початку свого існування. У цілому Україна, на відміну від Росії, не посідала важливого місця в зовнішньополітичному порядку

денному адміністрації Дж.Г.У. Буша, хоча вона й розуміла значення нашої держави для майбутньої архітектури пострадянського простору.

03.18.04.0330/214936. Автономістський рух в Україні наприкінці XVIII - на початку XIX століття. Могильний Л. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.54-57. - укр. УДК 94(477).

У статті аналізуються передумови та головні причини формування серед представників української козацької старшини і шляхти ідей автономістського руху на лівобережжі України наприкінці XVIII - в першій чверті XIX ст. Розглянуто тогочасні писемні джерела, які відстоювали автономний статус українських земель і критикували централізаторські заходи влади Російської імперії за часів правління Катерини II, Павла I та Олександра I. Досліджено дискусійні елементи праці С. Дівовича "Разговор Великороссии с Малороссиею..." і невстановленого автора "Історії Русів", які виникли в результаті наступу на автономні права Гетьманщини з боку адміністрації Російської імперії. Проаналізовано заходи гуртка автономістів, який діяв у Новгород-Сіверському і складався з представників українського дворянства. Розглянуто діяльність найвидатніших учасників новгород-сіверського гуртка автономістів та учасників "Таємного малоросійського товариства" в національному русі. Проаналізовано процес згордання українського автономістського руху в першій чверті XIX ст. та встановлено напрями його впливу на розвиток українського національного відродження першої половини XIX ст. Розглянуто роль і значення представників українського шляхетства у відстоюванні невід'ємного права на самовизначення форми державності українського народу.

03.18.04.0331/214939. Польова жандармерія армії Української Народної Республіки у 1920 р. Руккас А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.66-69. - укр. УДК 94(477):351.742"1920".

За допомоги польських союзників навесні 1920 р. відбувалось відродження регулярних збройних сил Української Народної Республіки. Важливе місце у цьому процесі відводилось створенню військових органів правопорядку, а саме частин польової жандармерії, що мали слідувати за порядком та забезпечувати належний рівень дисципліни серед військовослужбовців. У запропонованій статті досліджуються обставини формування перших жандармських куренів в Армії УНР, висвітлюються особливості комплектування особовим складом, розглядаються програми фахового навчання майбутніх жандармів та умови служби їхньої як в тилу, так і на фронті.

03.18.04.0332/214940. Історико-культурна спадщина на веб-сайтах системи державних архівів областей України: стратегія доступу. Тюрменко І. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.70-75. - укр. УДК 32:651.5 (045).

У статті проаналізовано контекстну поведінку веб-сайтів Державних архівів областей України для встановлення пріоритетних напрямків удосконалення їх змісту, оформлення та наповнення з метою покращення умов вільного доступу користувачів до інформаційних ресурсів, у тому числі і до історико-культурної спадщини. Зокрема, на основі розробленої методики експертної оцінки веб-сайтів здійснювався їх моніторинг за процесами: прозорість, ефективність, доступність, реактивність, засоби доступу, актуальність інформації, мови сайту, наявність електронного архіву. Моніторинг проводився у декілька етапів. У статті подається порівняльна характеристика отриманих даних за 2014 та 2016 рр. Результати дослідження свідчать, що особливої уваги потребує вихід архівів у соціальні мережі, удосконалення навігації та функції пошуку по сайту, встановлення такої модульної архітектури, яка б полегшила доступ до ресурсів людям з обмеженими можливостями зору, створення електронних баз даних, забезпечення вільного доступу до електронних реєстрів описів фондів, збільшення кількості підбірок карт, унікальних документів та загалом цифрових експозицій. На основі аналізу отриманих результатів були зроблені висновки щодо необхідності розроблення стратегії доступу до історико-культурної спадщини. Результати та висновки, викладені у статті, є складовою наукових розроблень, проведених в рамках міжнародного проекту Inter PARES Trust.

03.18.04.0333/214942. Особливості типологічної структури домогосподарств сільських мешканців Полтавського полку (за матеріалами сповідних розписів 1775 р.). Бороденко О.А. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.13-17. - укр. УДК 930:316.334.55(477.53)"1775".

Авторка статті аналізує окремі історіографічні аспекти у дослідженні типологічних особливостей в структурі домогосподарств людських спільнот, за матеріалами сповідних розписів визначає кількісні показники різних типів сімей сільського соціуму Полтавського полку та проводить історико-порівняльний аналіз із подібними даними окремих європейських країн та інших регіонів Гетьманщини другої половини XVIII ст.

03.18.04.0334/214943. Внесок приказів громадської опіки у розбудову системи медичного обслуговування населення України наприкінці XVIII - XIX ст. Андріяка Г.О. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.17-25. - укр. УДК 342.72 73:615.478:94(477)17 18.

У статті проаналізовано діяльність приказів громадської опіки у започаткуванні перших державних медичних закладів для обслуговування соціально-незахищених верств населення у містах та повітах губерній Російської імперії. Враховуючи те, що на той час більшість населення, особливо сільського, потерпало від інфекційних та інших типів захворювань, а також не мало кваліфікованої медичної допомоги, створення мережі лікувальних установ було важливим кроком у становленні охорони здоров'я на державному рівні. Хоча ці установи мали ряд недоліків у своїй роботі, вони стали невід'ємною частиною у житті населення щодо ліквідації небезпечних захворювань й покращення медико-санітарного стану міст та сіл держави.

03.18.04.0335/214944. До питання історії розвитку російської музичної педагогіки (на прикладі діяльності М.А. Римського-Корсакова та П.І. Чайковського). Шатковська І.С., Фрицюк В.М. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.25-31. - укр. УДК 37.013: 78 (09) (470+571) "18".

На матеріалах епістолярної спадщини, спогадів та мемуарів М.Римського-Корсакова і П.Чайковського, розглядається їх педагогічна діяльність, аналізуються їх погляди щодо музичної освіти та виховання. Окрема увага приділена навчальним підручникам та посібникам композиторів.

03.18.04.0336/214945. Система духовної освіти для жінок православного сповідання в кінці XIX - на початку XX ст.: статистичні виміри. Кукуруза А.В. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.31-37. - укр. УДК 94 (477) "185 192" + 37 (09).

Використовуючи офіційну церковну статистику про духовну освіту доньок православного духовенства, автор статті показує динаміку чисельності учнів навчальних закладів духовного відомства та забезпечення освітнього процесу в кінці XIX - на початку XX ст. У статті розмежовуються жіночі училища духовного відомства, які перебували під патронатом російської імператриці, і жіночі училища єпархіального підпорядкування. Хоч організація освітнього процесу мало відрізнялася у цих двох типах училищ, все ж 13 училищ духовного відомства були привілейованими навчальними закладами для дівчат духовного стану. Збільшення кількості учнівського контингенту було переконливим свідченням прагнення духовенства до підвищення освітнього рівня своїх дітей, що відповідало загальним тенденціям суспільного розвитку.

03.18.04.0337/214946. Освітній процес у початкових церковних школах XIX ст. Янчук М.М. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.37-42. - укр. УДК 94(477)"18"+268.

У статті показані особливості освітнього процесу в церковнопарафіяльних школах XIX століття. Підкреслюється, що не дивлячись на основне завдання школи - озброєння учнів знаннями, основною метою початкових церковних шкіл визначалося релігійне виховання, що розумілось тоді як формування релігійного світогляду та відданості самодержавству. Звертається увага на те, що, вирішуючи для себе таке важливе питання, уряд не планував виділення коштів для цього. Відкриття початкових церковних шкіл було визначене як обов'язок парафіяльного духовенства, а матеріальне забезпечення цієї справи покладалося на міські та сільські товариства.

03.18.04.0338/214947. Сім'я православного парафіяльного духовенства Київської єпархії XIX - початку XX ст. Тацієнко В.С. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.42-46. - укр. УДК 262.1-055(477.41).

У статті розглядається сімейний побут православного парафіяльного духовенства Київської єпархії XIX - початку XX ст. Зроблено спробу проаналізувати один з головних аспектів повсякденного життя - шлюбно-сімейні стосунки осіб духовного стану, зокрема, умови укладення шлюбів. З'ясовано, що безшлюбність парафіяльного духовенства сприймалася виключно як негативне явище, шлюби укладались, як правило, всередині духовного стану, часто з прагматичних розрахунків. Акцентується увага на родинному укладі та дозвіллі сімей.

03.18.04.0339/214948. Церковний спів в системі духовної освіти київської єпархії XIX - початку XX ст. Кузнець Т.В. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.47-51. - укр. УДК 94(477)"180 192"+783.

У статті обґрунтовується особливість такої навчальної дисципліни в школах Київської єпархії, як церковний спів, який мав особливу важливість для церковного життя. Православне населення надзвичайно цінувало і любило церковний спів як складову частину богослужбової практики, а тому Православна церква під пильним контролем тримала і викладання цього навчального предмету в усіх типах шкіл, і підготовку учительських кадрів, і періодичне підвищення їх кваліфікації через систему навчання на спеціальних курсах.

03.18.04.0340/214949. Політика російських чорносотенців відносно євреїв на Волині на початку XX ст. Цецик Я.П. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.51-56. - укр. УДК 94 (477.8).

У статті досліджено роль російських чорносотенців в ускладненні міжнаціональних взаємовідносин на Волині на початку XX ст. Проаналізовано роль органів місцевої влади у примусовому виселенні євреїв з ряду населених пунктів. З'ясовано значення Російської православної церкви у зміцненні впливів Союзу руського народу в краї.

03.18.04.0341/214950. Особливості музичної творчості українського композитора Миколи Леонтовича. Завальнюк А.Ф. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.56-62. - укр. УДК 78:929.

У статті досліджуються особливості музичної творчості видатного українського композитора Миколи Леонтовича, його методів опрацювання фольклорних піснених жанрів, висвітлюється стиль гармонізації і поліфонізації народних мелодій, розглядається характеристика досконалості і унікальності його творчості іншими композиторами, зокрема, таких всесвітньо відомих хорових шедеврів як "Щедрик" і "Дударик", релігійних піснеспівів - "Херувімських", духовних кантів, колядок, "Літургії Іоанна Златоуста" та ін.

03.18.04.0342/214951. Доля українських патріотів в умовах радянського режиму 20-30-х рр. XX ст. (за спогадами І.Д. Юрченка). Мельничук О.А. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.62-66. - укр. УДК 94(477)"192... 193...":929 Юрченко.

У статті висвітлено політичний репресії радянської влади 20 - 30-х рр. XX ст., спрямовані проти активних учасників національно-визвольних змагань в Україні на основі спогадів очевидця тих подій І.Д. Юрченка. Автор стверджує, що основною метою діяльності правоохоронних органів була боротьба проти формування національної самосвідомості українського народу, проти будь-яких спроб відродити українську державність.

03.18.04.0343/214952. Початок функціонування органів прокуратури в Україні у 1920-х рр. Кузьмінець Н.П. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.66-71. - укр. УДК 94: 343. 163(477) "192...".

У статті досліджено процес становлення, місце і роль органів прокуратури у державному механізмі УСРР в 20-ті рр. XX ст., розкрито специфіку правовідносин органів прокуратури та інших елементів державного механізму, з'ясовано їх організаційні та правові засади.

03.18.04.0344/214953. Українські губернські міста 1920-х рр. у процесах уніфікації соціальної структури: факторологічний аналіз. Мазур-Стукальська І.В., Войнаровський А.В. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.71-76. - укр. УДК 94(477.4)"1920 1925".

Стаття аналізує специфіку українських губернських міст за переписами 1920-х років, згідно положення в занятті, відстежує динаміку багатоманітних груп та верств міського населення, що обумовлювало розгалужену соціальну структуру. Характеризує закономірності та тенденції основних таких груп за статистичними об'єктами. Містить факторологічний аналіз чинників, що вплинули на процеси соціальної стратифікації губернського міського населення 1920-1926 рр.

03.18.04.0345/214954. Методи хлібозаготівель 1928 р. В Україні у контексті репресивної політики більшовиків. Петренко В.І., Марценюк Н.М. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.76-82. - укр. УДК 94(477) "1928".

У статті досліджується політика "воєнного комунізму" в українському селі 1928 року: репресивні методи проти селянства в ході систематичних хлібозаготівельних кампаній, які запровадила більшовицька влада з метою реалізації виконання рішень партійних форумів щодо проведення індустріалізації та примусової суцільної колективізації сільського господарства.

03.18.04.0346/214955. Проблеми розвитку польської загальноосвітньої школи в УСРР в 20-х - на початку 30-х рр. XX ст. Ніколіна І.І., Вознюк О.М. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.82-86. - укр. УДК 930.85(477)"19":371.

У статті досліджується еволюція загальноосвітньої школи для польської національності в УСРР в 20-х - на початку 30-х рр. XX ст. Розкриваються складнощі, які постали перед польськими загальноосвітніми навчальними закладами в цей період.

- 03.18.04.0347/214956. Київська фельдшерсько-акушерська школа у роки німецької окупації (1941-1942). Балицька А.В. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.86-91. - укр. УДК 94:378.6:618.2(447-25) "1941 1942".
Аналізується діяльність Київської фельдшерсько-акушерської школи у 1941-1942 навчальному році, під час німецько-фашистської окупації столиці. Досліджується широке коло проблем, що стояли перед населенням окупованого міста, перед викладачами та студентами закладу.
- 03.18.04.0348/214957. Медичний огляд - обов'язкова умова депортації населення з окупованої нацистами Харківщини до Німеччини. Скрипниченко Ю.Ф. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.91-94. - укр. УДК 930.1:94(477.54) "1941 1945".
Дослідження присвячене маловідомій, практично недослідженій в повній мірі в історичній науці темі проходження громадянами Харківщини медичного огляду, як обов'язкової умови депортації населення з окупованої окупантами території Харківщини до Німеччини. Основні ідеї викладені на основі невідомих та маловідомих документальних матеріалів Державного архіву Харківської області, праць відомих наукових дослідників. Значна увага приділена вивченню засобів, які застосовували представники окупаційної влади до громадян Харківщини, щоб активізувати їх прихід до збірних пунктів для проходження медичного огляду і подальшої відправки на різноманітні роботи до Третього рейху. Зроблено висновок про те, що проходження громадянами Харківщини медичного огляду було необхідною умовою для депортації цивільного населення до Третього рейху на примусові різноманітні роботи і невід'ємною складовою частиною нацистського нового порядку на окупованій території міста і області. Для вітчизняної і зарубіжної історичної науки дане дослідження має важливе значення, оскільки воно дає можливість всебічно і більш правдиво розкрити одну із найбільш трагічних подій в історії людства - історію Другої світової війни.
- 03.18.04.0349/214958. Функціонування військово-польової жандармерії у военній окрузі 4 "Говерля" (1944 - 1945 РР.). Ільницький В.І. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.95-100. - укр. УДК 94(477)"1944 1945".
У статті вперше, на основі невідомих та маловідомих документів висвітлюється питання особливостей функціонування військово-польової жандармерії Военної округи 4 "Говерля". Встановлено, що на військово-польову жандармерію покладалися надзвичайно важливі завдання, які без перебільшення забезпечували життєдіяльність УПА. З'ясовано, що ВПЖ ділилася на обласну, окружну, повітову, районну та ставала розпорядчим органом командира, яка діяла паралельно з територіальною мережею і її структурами (СБ). Виявлено структуру ВПЖ УПА Станіславської області, одночасно щодо існування ВПЖ у ВО-5 "Маківка" значно менше інформації, невідомим питанням залишається існування окремого апарату ВПЖ УПА на Буковині. Доведено, що саме завдяки вмілій боротьбі ВПЖ проти ворожої агентури, провокацій, а також відкритої бойової та пропагандистської діяльності відділи УПА у ВО-4 "Говерля" проіснували до 1949.
- 03.18.04.0350/214959. Основні напрямки відновлювальних робіт на залізничному транспорті України 1945 - 1950-х рр. Мазило І.В. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.100-104. - укр. УДК 657. 2 : 625.173.004.67 (477) " 1945 1950".
Стаття присвячена аналізу основних напрямків відбудови залізничного транспорту України у післявоєнний період.
- 03.18.04.0351/214960. Особливості державної податкової політики для колгоспного селянства УРСР в перші повоєнні роки. Романюк Б.І. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.105-108. - укр. УДК 94: 336.225.4(477) "1944 1953".
У статті висвітлюються характерні особливості податкової політики радянської держави по відношенню до колгоспного селянства України в перше повоєнне десятиріччя. Наша увага сконцентрована першочергово на системі селянських грошових повинностей у досліджуваній період.
- 03.18.04.0352/214961. Проблеми працевлаштування випусників загальноосвітніх трудових політехнічних шкіл України в 1958-1964 рр. Романюк І.М., Яніцький О.Ю. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.108-111. - укр. УДК [94:37.014.3](477).
У статті розглянуто причини труднощів з працевлаштуванням випусників загальноосвітніх трудових політехнічних шкіл у 1958-1964 роках в Українській РСР у контексті проведеної в ці роки реформи системи освіти. Проаналізовано позитивний та негативний вплив освітньої реформи 1958 року на стан працевлаштування випусників шкіл у республіці.
- 03.18.04.0353/214962. Державна політика радянської влади щодо протестантських релігійних організацій України у перше повоєнне десятиліття ХХ ст. Зінко І.Ю. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.112-117. - укр. УДК 94 (477)2.28:283.
У статті аналізується мережа, структура та склад протестантських релігійних організацій. Охарактеризована нормативно-правова база регулювання питань культурної релігійної діяльності. Розкрита роль і завдання окремих державних інституцій у здійсненні урядової антирелігійної політики.
- 03.18.04.0354/214963. Правове регулювання діяльності іудейських релігійних громад в Україні у радянський період (1919-1991 рр.). Кононенко В.В. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.117-122. - укр. УДК 94: [34:26-78](477)"1919 1991".
У статті аналізується правова база діяльності іудейських релігійних громад в Україні протягом радянського періоду. Автор аналізує становище іудеїв в контексті релігійної політики радянської влади в СРСР і УРСР. Детально досліджуються основні положення нормативних актів, що регулювали діяльність релігійних громад. У статті проаналізовано особливості антирелігійної політики влади стосовно іудейських громад та особливості правового статусу іудеїв у порівнянні з іншими релігійними конфесіями.
- 03.18.04.0355/214964. Історичні архетипи поезії Ліни Костенко в сучасному музичному відображенні. Синицін В.М. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.123-126. - укр. УДК 784: 821.161. 2-1-029-9.
Статтю присвячено дослідженню взаємозв'язку поезії Ліни Костенко з можливостями її музичного відображення в сучасній українській музиці на основі історичних архетипів художнього мислення. У аналітичному розділі головну увагу приділено творчій спрямованості на розкриття шляхів утворення музично-поетичної форми від різноманітних звичайних психологічних ознак людського побуту до одвічних проблем буття.
- 03.18.04.0356/214965. Проблеми функціонування української публіцистики в добу перебудови. Храмова І.А. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.127-131. - укр. УДК 94(477)"1985 1991":070.
На основі критичного аналізу історичних джерел та здобутків історіографії з'ясовано та проаналізовано основні умови та проблеми функціонування української публіцистики в часи перебудови в Україні.

- 03.18.04.0357/214967. Місце єврейського населення в економіці Уманського повіту XIX ст. Мельник І.В. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.138-143. - укр. УДК 94 (477.46) (=411.16) "18".
У статті досліджуються особливості економічної діяльності єврейського населення в селах та містечках Уманського повіту. У дослідженні зроблено спробу показати роль і вплив єврейського капіталу на економічне життя регіону. За приклад взято борошномельну та винокурну галузі промисловості, де єврейське представництво було значним. Також зосереджується увага на взаємовідносинах між євреями, українськими селянами та поміщиками. У статті показано вплив єврейського населення на економічний розвиток українського села, охарактеризовано оренду як одне з головних занять євреїв у сільській місцевості.
- 03.18.04.0358/214968. Репатріанти як важливе джерело трудових ресурсів Поділля. Гальчак С.Д. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.143-147. - укр. УДК 94 (477. 43 44). "1945 - 1950".
У статті йдеться про працевикористання колишніх подільських "остарбайтерів", які після повернення на Батьківщину розглядалися радянською державою як важливе джерело трудових ресурсів.
- 03.18.04.0359/214969. Музично-освітні заклади м. Вінниці (кінці XVIII - початку XX ст.). Черкашина О.В. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.147-154. - укр. УДК 37:78(477.44-25)"17 19.
У статті досліджується період становлення освітніх навчальних закладів Вінниці кінця XVIII - поч. XX ст. Особлива увага приділяється діяльності музично-освітніх установ, які заклали міцний фундамент подальшої музичної професійної освіти та культурного розвитку як Вінниці, так і Подільського регіону зокрема.
- 03.18.04.0360/214970. Вплив містобудівної практики на розвиток цегельної галузі м. Вінниці в другій половині XIX - на початку XX ст. Грабовська О.В. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.154-158. - укр. УДК 725.1:62-033.71(477.44)"19-20".
У статті розглядається розвиток мережі цегельних заводів м. Вінниці в другій половині XIX - на початку XX ст. Встановлюється місце розташування цегельні вказаного періоду та масштаби їхнього виробництва, визначаються власники підприємств. Аналізуються статистичні показники по м. Вінниці та Вінницькому повіту щодо кількості цегельних підприємств, суми їхнього доходу та чисельності зайнятих робітників. Досліджуються закономірності змін в обсягах цегельного виробництва. Простежується вплив містобудівної практики у м. Вінниці на розвиток її цегельної галузі.
- 03.18.04.0361/214971. Протиепідемічні заходи у м. Вінниці в роки Першої Світової війни. Сологуб В.О. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.159-162. - укр. УДК 94: [346.548:616-036.22](477.44-25)"1914 1918".
У даній статті автор аналізує епідемічний стан міста Вінниці під час Першої Світової війни. Досліджено основні заходи місцевої влади та напрямки по боротьбі із висипним тифом та холерою, порівнюючи із загальноімперськими даними, а також їх результати.
- 03.18.04.0362/214972. Бюджет повітового міста як індикатор його розвитку (на прикладі Вінниці 1880 - 1916 рр.). Кароєва Т.Р. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.163-168. - укр. УДК 336.1:352(477.44) "1880-1916".
У статті доведено, що бюджет міста може бути індикатором його розвитку. На прикладі Вінниці простежується динаміка поступу міського бюджету упродовж 1880 - 1916 рр. Аналіз змін прибуткової та видаткової його частин дозволив окреслити основні напрями розвитку населеного пункту. Головним висновком дослідження є те, що напередодні Першої світової війни Вінниця розвивалася скоріше як адміністративний, військовий, освітній, культурний центр, ніж як економічний та торгівельний.
- 03.18.04.0363/214973. Діяльність Олександра Ліпкіна на посаді Літинського повітового старости (1918 р.). Кравчук О.М., Марценюк Н.М. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.168-174. - укр. УДК 94(477.44)"1918":929 Ліпкін.
У статті висвітлено управлінську діяльність О. Ліпкіна на посаді Літинського повітового старости у червні-листопаді 1918 р. як провідника політики гетьманату на тлі подій, що відбувалися в Подільському регіоні. Автори доводять, що ця діяльність засвідчує крах спроб реставрації дореволюційних політичних та соціально-економічних відносин. Спроба розбудови незалежної гетьманської держави методами царської монархії виявилася абсолютно неконструктивною і була відкинута українським населенням.
- 03.18.04.0364/214974. Повсякденне життя безпритульних дітей в установах соціального захисту дитинства на Поділлі у 1920-ті рр. Єрмакова В.Я. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.174-178. - укр. УДК 94 (477) "1920 1925" (477. 43 44).
У статті на основі аналізу джерел та літератури досліджується матеріальне забезпечення вихованців дитячих будинків на Поділлі. Автор аналізує умови в яких проживали діти: ступінь оснащення дитячих будинків, забезпечення продуктами харчування, одягом, взуттям. На основі архівних джерел відтворюється картина повсякденного життя дитячого будинку.
- 03.18.04.0365/214975. Продовольча політика на Поділлі в першій половині 1920-х рр. Мурашова О.П. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.178-182. - укр. УДК 94 (477) "1920 1925" (477. 43 44).
У статті досліджуються особливості проведення продовольчої політики радянською владою у першій половині 1920-х рр. Характеризуються принципи, умови та засоби реалізації поставлених завдань. Розглядаються питання законодавчого оформлення вилучення продовольства. Визначаються головні наслідки даної політики для населення.
- 03.18.04.0366/214976. Заходи радянських структур з ліквідації неписьменності серед подільського селянства в роки нової економічної політики. Стадник О.О. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.183-188. - укр. УДК 94: 37. 014. 22 (477. 44) "192...".
В статті на основі опублікованих і неопублікованих джерел висвітлюється питання подолання неписьменності серед сільського населення Поділля в роки нової економічної політики, подано процес становлення та розвитку шкіл для неписьменних, розглянуто питання організації навчальної роботи, хід та результати проведення кампанії з ліквідації неписьменності на Поділлі.
- 03.18.04.0367/214977. Фабрикування звинувачень як засіб викорінення вільнодумства на прикладі боротьби з "польською організацією військовою" та "українськими націоналістами" в окремих районах Вінниччини в 1933-1938 рр. Слотюк П.В. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.188-195. - укр. УДК 94(477.44) "1933 1938".

У статті розкривається фабрикація радянськими репресивними органами справи щодо діяльності "Польської організації Військової" та "українських націоналістів" у період з 1933 по 1938 рік в окремих районах Вінницької області, причини і механізм нищення польських та українських активістів в умовах посилення репресій і придушення національного опору на теренах України після голодомору 1932-1933 рр.

03.18.04.0368/214978. Релігійне життя Вінниччини в німецькій зоні окупації (1941 - 1944). Павлуник О.А. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.195-199. - укр. УДК 94:2 (477.44) "1941 1944".

У статті досліджується релігійне життя Вінниччини під час нацистської окупації області в роки Другої світової війни. Зокрема, висвітлюються проблеми церковно-державних відносин, становища церкви та віруючих в німецькій зоні окупації, що була складовою генералбейцера "Житомир" рейхскомісаріату "Україна", ставлення до вирішення актуальних проблем духовності населення регіону членами похідних груп українських націоналістів.

03.18.04.0369/214979. Марія Гавриш - одна із засновників першого в Україні сільського спортивного товариства на Вінниччині в перші повоєнні роки. Лозовик М.П., Романюк І.М. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.199-203. - укр. УДК [94:796.062(477.44) "1946 1955"] : 929 Гавриш.

У статті на основі комплексного аналізу джерел та літератури показана роль М. Гавриш у створенні сільського спортивного товариства "Колгоспна нива" на Вінниччині в 1945-1950 рр., окреслені основні життєві віхи відомої плавчині. В повоєнні роки в Україні гостро постала проблема створення нових форм та методів фізкультурно-спортивної роботи. Тому ініціатива селян Березівки, щодо створення сільського спортивного товариства найшла широкую підтримку на всіх рівнях керівництва державою, а спортивні досягнення М.Гавриш стали прикладом для сільської молоді, каталізатором процесів розвитку фізкультурно-спортивного руху.

03.18.04.0370/214980. Технології нищення українського села напередодні й на початку "великого перелому" на прикладі Поділля. Кравченко П.М. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.203-210. - укр. УДК 94 (477.43.44) "1929 1930".

У статті досліджуються процеси, що відбувалися в сільському господарстві Поділля напередодні та на початку насильницької колективізації. На основі архівних джерел показані технології нищення заможного сільського господаря - головного виробника хліба - шляхом розпалювання "класової боротьби". Причини цього полягали, крім хлібозаготівельних планів, у цілеспрямованій політиці режиму, метою якої було винищення хліборобської еліти української нації. За висновками автора, події 1928-1929 рр. в сільському господарстві України, зокрема, Поділля, стали початком геноциду, спрямованого проти українців.

03.18.04.0371/214981. З історії освіти на Поділлі першої половини ХХ ст. (за спогадами Жука М.З. (1908-2015). Косаківський В.А. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.211-222. - укр. УДК 37(09)(477.43.44) "195...".

У статті на основі спогадів вінничанина Жука М.З. (1908-2015) подано важливі моменти історії освіти на Поділлі в першій половині ХХ ст. Значне місце займають спогади про Вінницький педінститут, викладачем якого з 1938 по 1949 рр. був оповідач.

03.18.04.0372/214982. Донбас і Поділля у взаємному соціокультурному дискурсі: "свій-чужий-інший" (за результатами етнографічних експедицій). Жмуд Н.В. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.222-227. - укр. УДК 39 (477.6 : 477.43.44).

У статті на основі польових етнографічних матеріалів відстежуються площини діалогів "свого/чужого/іншого" та їх маркери кризь призму сприйняття мешканцями Донбасу і Поділля один одного.

03.18.04.0373/214983. Весільний обряд села Метанівка Теплицького району Вінницької області. Пилипак М.А. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.227-230. - укр. УДК 392.5(477.43.44)"19 20".

На основі експедиційних записів автор статті аналізує особливості весільного обряду села Метанівка, виділяє локальні особливості та трансформації.

03.18.04.0374/214984. Діти в повсякденних практиках у другій половині ХХ - початку ХХІ ст. (на матеріалах Вінниччини). Гребеньова В.О. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.230-235. - укр. УДК 39-053.2(477 44) "195... 200...".

Стаття присвячена дослідженню дитячих повсякденних практик у другій половині ХХ - початку ХХІ ст. на Вінниччині. Відстежено й проаналізовано основні види дитячих занять, різні види допомоги батькам, залучення до ремісництва, з'ясовано динаміку їх змін й найбільш типові приклади побутування на Вінниччині до сьогодення в дитячому середовищі.

03.18.04.0375/214986. Правління Яреми Могили та його вплив на історію України I половини XVII ст. Ступко К.В. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.240-245. - укр. УДК 93(477)"1601-1650".

У даній статті автор, базуючись на розробках попередників, розглядає політичну біографію молдавського господаря Яреми Могили (Іеремії Мовіле), умови його перебування на молдавському престолі і вплив на подальшу історію молдавської держави. Також розглядається вплив роду Могили на розвиток подій в Україні в першій половині XVII ст.

03.18.04.0376/214987. Роль нейтральних країн Європи в американо-німецьких торгових відносинах у роки ізоляціонізму під час першої світової війни (1914-1917 рр.). Казаків Г.І. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.245-250. - укр. УДК 341.355(4)(73)(1-652)"1914-1917".

У поданій статті простежується участь нейтральних держав в американо-німецькій торгівлі у роки Першої світової війни. Автором статті було зроблено висновок про те, що нейтральні країни Європи стали важливим пунктом у торгівлі двох держав. Орієнтація в торгівлі на нейтральні країни, а не прямої торгівлі між США та Німеччиною було обумовлено з одного боку нейтралітетом США та англійською морською блокадою Німеччини - з іншого боку. Вступ США у війну у квітні 1917 р. суттєво зменшує обсяги торгівлі з нейтральними країнами Європи, що було обумовлено припиненням торгівлі з Німеччиною.

03.18.04.0377/214989. Формування образу радянської жінки на сторінках журнальної графіки СРСР у 1920-1930-х рр. Покляцька А.І. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.256-259. - укр. УДК 94(47+57).

У статті досліджується процес конструювання та трансформації візуального образу радянської жінки у періодичних виданнях СРСР 1920-1930-х рр. аналізуються методи та прийоми зображення жінок. У статті наголошується, що формування жіночого образу залежало перш за все від політичного курсу радянської держави, а періодичні видання виступили конструкторами нової ідентичності.

- 03.18.04.0378/214991. Празький град за президентства Т.Г. Масарика. Кравчук О.М. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.265-273. - укр. УДК 94(437-25)"1918 1935".
У статті висвітлено історію Празького Граду в роки президентства у Чехословаччині Т.Г. Масарика. Показано, як Т.Г. Масарик визначив спрямованість в організації реконструкції Граду: перетворення з монархічного символу на резиденцію голови демократичної республіки. Висвітлено діяльність головного архітектора Граду Й. Плечніка. Завдяки реконструкції Град став завершеним замковим ансамблем, що виконує функції резиденції голови чеської держави й історичної пам'ятки, відкритої для громадськості.
- 03.18.04.0379/214992. Вплив житлової реформи М. Хрущова на повсякденність радянського суспільства. Коляструк О.А. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.273-277. - укр. УДК 94(47):394"195 196".
У статті йдеться про те, як здійснена в межах офіційної десталінізації і демократизації суспільного життя в СРСР після смерті Й.Сталіна житлова реформа позначилась на повсякденному житті радянських людей і формувала його нову модель.
- 03.18.04.0380/214993. Безпекова і оборонна політика консервативного уряду Дж. Мейджора у контексті розвитку "особливих відносин" із США (1990-1997 рр.). Поліщук П.А. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.278-283. - укр. УДК 355.02(410):94(73) "1990-1997".
У статті автор знайомить із еволюцією поняття "безпека" у постбіполярному світі та аналізує зміни в системі міжнародних відносин після розпаду СРСР. Розглядаються основні аспекти військового співробітництва США та Великої Британії з 1990 по 1997 рр., а також їх вплив на "особливі відносини" цих країн, а саме: співробітництво у сфері ядерної оборони; внесок Британії у розв'язання ірако-кувейтської кризи; взаємодія та протиріччя США і Великої Британії під час кризи в Югославії (1992 - 1995 рр.); вплив ірландського питання на "особливі відносини".
- 03.18.04.0381/214994. Україна та Молдова у співробітництві з ЄС (1992-2014). Гладченко І.А. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.283-288. - укр. УДК 327(477+478.9:061.1ЄС).
У статті досліджуються ключові моменти євроінтеграції України та Молдови від проголошення незалежності до підписання ними Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом. Відзначено важливість допомоги ЄС у здійсненні трансформаційних процесів в Україні та Молдові, захисті їхньої територіальної цілісності. Охарактеризовано основні ініціативи ЄС щодо зміцнення стосунків України та Молдови на регіональному рівні.
- 03.18.04.0382/214995. Інформаційні технології у навчанні персоналу в Польщі на початку XXI ст. Жмур Є.І. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.288-292. - укр. УДК 94(420).
У статті досліджується впровадження інформаційних технологій в організаціях, установах та на підприємствах Польщі на початку XXI століття. Електронне навчання не замінило традиційні форми підготовки персоналу, проте органічно інтегрувалося у систему управління людськими ресурсами і використовувалося у комбінації з класичною системою для рекрутації та відбору кадрів, визначення необхідних компетенцій, формування індивідуальних та групових навчальних програм, оцінки роботи працівників та їх мотивації. Інноваційні форми передачі знань стимулювали інтерес з боку співробітників до самоосвіти як форми підвищення кваліфікації персоналу.
- 03.18.04.0383/214996. Миротворчі місії і стабілізаційні операції збройних сил республіки Польщі у Південно-західній Азії на початку XXI ст. Захарчук В.О. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.292-296. - укр. УДК 94(5-15):355.1(438) "20".
У статті досліджується участь польського військового контингенту у Південно-західній Азії на початку XXI століття. Визначено передумови, причини та форми участі військового контингенту Республіки Польщі у миротворчих місіях та стабілізаційних операціях. Участь у миротворчих і стабілізаційних операціях, сприяла підняттю рівня бойової підготовленості і модернізації польської армії, проте, дала досить дискусійні результати. Найбільші сумніви викликала інтервенція коаліційних сил в Іраку, яка, на думку чималої групи аналітиків, була позбавлена юридичної міжнародної легітимізації.
- 03.18.04.0384/214997. Організаційні засади діяльності неурядового сектору Польщі. Окуньовська Ю.В. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.296-301. - укр. УДК 341.215.2 (438).
У статті розглянуто організаційні засади діяльності неурядового ("третього") сектору Польщі в контексті європейської інтеграції. Проаналізовано джерела та літературу з даної теми. Досліджено особливості процесу реєстрації організацій та оформлення їх діяльності. Розглянуто процес становлення громадського суспільства у відповідності до законодавчої бази Польщі та Європейського Союзу.
- 03.18.04.0385/214998. Впровадження е-адміністрації у Польщі протягом 2000-2010 рр. Киенко-Романюк Є.С. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.301-305. - укр. УДК 94(420).
У статті досліджується законодавча база е-адміністрації та аналізуються відомі державні проекти із впровадження е-адміністрації у Польщі у першій декаді XXI століття. Протягом 2000-2010 років у Республіці Польщі було запроваджено ряд ініціатив та прийнято відповідну законодавчу базу для функціонування електронної адміністрації, яка б відповідала вимогам і стандартам, що діяли на той час в країнах Європейського Союзу. Приклади успішно реалізованих проектів показують, що було досягнуто значного успіху в даній сфері. Проте, невисока оцінка рівня розвитку ключових послуг, визначених Європейською Комісією, вказувала на недостатній поступ у впровадженні електронної адміністрації у життя польського суспільства.
- 03.18.04.0386/214999. Образ Польщі в країнах-партнерах (перша декада XXI ст.). Неприцький О.А. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.305-309. - укр. УДК 94(420).
У статті проаналізовані результати досліджень, що були проведені в з метою вивчення національної репутації Польщі та поляків у країнах-партнерах протягом першої декади XXI століття п'ятьма відомими інституціями: Інститутом Польської Марки, Польською Агенцією Розвитку Підприємництва, Польською Туристичною Організацією, Інститутом Громадських Справ, ТОВ "PL.2012". Результати показали збільшення поінформованості громадян інших країн про Польщу та покращення її іміджу, але цей процес мав тривалий і повільний характер та чітку кореляцію із політичною та економічною ситуацією в країні.
- 03.18.04.0387/215000. Карта поляка і національна самоідентифікація поляків в Україні, Білорусі та Литві (2007-2015 рр.). Боблієнко О.П. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.310-314. - укр. УДК 94(420).

У статті досліджується історія формування законодавчої бази Республіки Польща щодо карти поляка та проаналізовано зміст чинного законодавства. Показано, що карта поляка стала одночасно істотним чинником стимулювання самоідентифікації поляків, які проживають на території колишніх республік СРСР, і в той же час ефективним інструментом польської закордонної політики, що викликало неоднозначну реакцію урядів Білорусі та Литви. Продемонстровано, що розробка законодавчих засад, які визначають права власників карти поляка, знаходиться в процесі активного обговорення у політичних та наукових колах Республіки Польщі.

03.18.04.0388/215001. Новітня українська історіографія історії римо-католицьких громад на українських землях у складі Російської імперії. Орлов В.М. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.315-318. - укр. УДК 930:94(477)"179 1917": [272].

У цій статті запропонований огляд науково-історичних праць, які були опубліковані в період незалежності України. Вони детально ілюструють нові методологічні тенденції у вивченні історії релігії та церкви на українських землях у період існування Російської імперії протягом останнього десятиліття XVIII - початку XX ст. Охарактеризовано наявні праці загальноукраїнського та краєзнавчого виміру з історії католицизму в Україні дорадянського періоду.

03.18.04.0389/215003. Стаття С. Петлюри "Війна і українці" та її оцінки в історичній літературі. Криворучко О.І. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.324-327. - укр. УДК 930.1: [94(100=161.2)1914:929 Петлюра].

У статті досліджуються обставини та причини видання С. Петлюрою статті "Війна та українці", аналізується зміст публікації, характеризуються її позитивні та негативні оцінки в історичній літературі.

03.18.04.0390/215004. Римо-католицька церква на Поділлі в 20-х рр. XX ст.: історіографія проблеми. Андрущак Р.І. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.327-331. - укр. УДК 930: 272 (477.43.44) "192...".

У даній статті автором проаналізовані наукові праці, що торкаються питання Римо-католицької церкви на Поділлі в умовах антирелігійної політики радянської влади в окреслений період. Досліджено основні історіографічні напрямки вивчення даної проблеми як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями.

03.18.04.0391/215005. Становлення та діяльність органів прокуратури УСРР в 1922 - 1933 рр.: історіографія проблеми. Пашенко І.І. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.331-335. - укр. УДК 930: [94: 343. 163] (477) "1922 1933".

У даній статті автором досліджено наукові праці, що торкаються питання становлення та діяльності органів прокуратури УСРР у 1922-1933 рр. Автором проаналізовано завдання та функції органів прокуратури, комплексно розкрито їх історична характеристика в державному механізмі Радянської України в 20-х-на початку 30-х рр. XX ст.

03.18.04.0392/215006. Основні напрямки канадознавчих досліджень: огляд української та російської пострадянської історіографії. Бурцева М.В. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.336-342. - укр. УДК 94 (477+470+571 : 71).

Стаття є спробою систематизації та узагальнення наукових досягнень українських науковців на ниві канадських студій у пострадянський період. Проведений поділ опублікованих текстів та напрацьовань за сферами дослідження історії та політики Канади у різних галузях економічного, політичного, внутрішньо соціального, культурного та міжнародного життя цієї держави. Визначені основні напрямки канадознавчих досліджень в історіографії. Зазначено, які питання вивчені доволі ґрунтовно, а також ті аспекти, які є недостатньо вивченими і залишаються так званими білими плямами у сучасній пострадянській історіографії.

03.18.04.0393/215007. Суспільно-політична модернізація як предмет наукового дискурсу в українській історіографії. Калінічева Г.І. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.342-348. - укр. УДК [314 316:32]-048.35:930(477).

У статті здійснено концептуальний аналіз наукових досліджень процесу модернізації, визначено наукові підходи українських вчених до змісту та проблем суспільно-політичної модернізації. Виокремлено напрями наукових розвідок модернізаційних процесів в українській історіографії, вказано, що суспільно-політична модернізація в Україні є об'єктивною необхідністю, закономірністю та відповіддю на виклики часу.

03.18.04.0394/215245. Кому міг належати католицький медальйон з Новобогородицької фортеці. Шалобудов В.М. // Історія і культура Придніпров'я: невідомі та маловідомі сторінки. Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2016, №12, С.4-8. - укр. УДК 902 904.

Вводиться до наукового обігу медальйон, знайдений на території Новобогородицької фортеці. Розглядається його атрибуція і можлива належність Стефану Гласковському.

03.18.04.0395/215246. "Основними причинами дезертирства являються...": умови праці та побуту робітників на підприємствах індустріальних регіонів України у повоєнний період. Титаренко О.Ю. // Історія і культура Придніпров'я: невідомі та маловідомі сторінки. Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2016, №12, С.20-29. - укр. УДК 94 (477) "1943 1947".

У публікації висвітлено умови побуту та праці робітників індустріальних регіонів України - Донбасу та Придніпров'я - в період повоєнної відбудови. Наводиться текст виявленої у фондах Центрального державного архіву громадських об'єднань України доповідної записки Голови воєнного трибуналу Українського округу, в якій міститься аналіз причин дезертирства з промислових підприємств, охарактеризовано ключові чинники, що сприяли виникненню та поширенню цього явища.

03.18.04.0396/215247. Ім'я Г.І. Косагова в історії богородицької фортеці. Ковальова І.Ф. // Історія і культура Придніпров'я: невідомі та маловідомі сторінки. Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2016, №12, С.30-37. - укр. УДК 902 904.

В статті розглянуті життєвий шлях та службова кар'єра стольника, думного дворянина, воеводи та намісника, генерал-поручика Г.І. Косагова, з ім'ям котрого пов'язані важливі події регіональної історії XVII ст.

03.18.04.0397/215248. Директори катеринославської казенної суконної фабрики (кінець XVIII - 30-ті рр. XIX ст.). Швидько Г.К. // Історія і культура Придніпров'я: невідомі та маловідомі сторінки. Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2016, №12, С.38-56. - укр. УДК 94(477)"17 18".

Розглядається структура адміністративного управління та діяльність директорів першого на Півдні України підприємства легкої промисловості від його виникнення до ліквідації.

03.18.04.0398/215249. William George Wagstaff - British consul, responsible for Ekaterinoslav province and ports of the sea of Azov. Lyman Igor, Konstantinova Victoria. // Історія і культура Придніпров'я: невідомі та маловідомі сторінки. Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2016, №12, С.57-62. - англ. УДК 341.81(410)(477.7)р у 111р у 161.2.

Стаття присвячена біографії одного з офіційних представників Великої Британії у Катеринославській губернії та у портах Азовського моря. Подробичі діяльності Вільяма Георга Вагстафа вивчені на підставі як архівних матеріалів, так і широкого комплексу англійських джерел, включно із консульськими рапортами Вагстафа до Лондона.

03.18.04.0399/215250. Катеринославський робітничий депутат Георгій Кузнєцов: думські канікули з кримінальною складовою (1909 р.). Коник О.О. // Історія і культура Придніпров'я: невідомі та маловідомі сторінки. Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2016, №12, С.63-70. - укр. УДК 94(477.7):342.534"1909".

У статті розглянуто особистість депутата Державної думи Російської імперії 3-го скликання від робітників Катеринославської губернії Георгія Кузнєцова, особливості його обрання і політичної діяльності в Думі, обставини арешту чинами поліції під час нелегальної зустрічі з катеринославськими соціал-демократами на Воронцовському острові у липні 1909 р.

03.18.04.0400/215252. Дворяни-землевласники Верхньодніпровського повіту (друга половина XIX ст.). Кочергін І.О. // Історія і культура Придніпров'я: невідомі та маловідомі сторінки. Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2016, №12, С.79-150. - укр. УДК 94(477).

В публікації представлено список дворян-землевласників Верхньодніпровського повіту Катеринославської губернії другої половини XIX ст. Наведено дані про площу та місцезнаходження маєтку, чин, титул, прізвище, ім'я та по-батькові землевласника.

03.18.04.0401/215253. Особливості формування міського бюджету Катеринослава наприкінці XIX - на початку XX ст. Двуречанська О.С. // Історія і культура Придніпров'я: невідомі та маловідомі сторінки. Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2016, №12, С.151-159. - укр. УДК 94(477.63)"1870 1918".

У статті розглядаються особливості укладання міського бюджету Катеринослава. Досліджено діяльність органів самоврядування і особисту участь гласних міської Думи та окремих мешканців у вирішенні фінансових проблем міста.

03.18.04.0402/215254. Ассирійці Дніпропетровська у тоталітарних експериментах радянської влади. Маргулов А.Х. // Історія і культура Придніпров'я: невідомі та маловідомі сторінки. Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2016, №12, С.160-165. - рос. УДК 94(477.63)(р у 411.112)"192 193.

Концепція сталінської національної політики у період 1920-1930-х рр. чітко відображає еволюцію тоталітарного устрою радянської держави. Ассирійська національна меншина стала заручником і одночасно жертвою таких інновацій. На прикладі ассирійців міста Дніпропетровська можна прослідкувати усі негативні моменти даної політики по відношенню до меншості.

03.18.04.0403/215255. "У невеличкому і не дуже цікавому Катеринославі...": образ міста на Дніпрі у подорожніх записках О.С. Афанасьєва-Чужбинського. Кавун М.Е. // Історія і культура Придніпров'я: невідомі та маловідомі сторінки. Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2016, №12, С.166-177. - укр. УДК 477.63 "18".

Вперше в історіографії проаналізовано формування та складові образу Катеринослава у літературно-етнографічній творчості О.С. Афанасьєва-Чужбинського середини XIX ст.

03.18.04.0404/215256. Жінки в історії та діяльності Сімейно-педагогічного гуртка Катеринослава на початку XX ст. Лучка Л.М. // Історія і культура Придніпров'я: невідомі та маловідомі сторінки. Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2016, №12, С.178-184. - укр. УДК 94: 02(477.63) "1902 1917".

У статті висвітлено історію створення та діяльність жіночого товариства - Сімейно-педагогічного гуртка, визначено соціальну роль жінки у культурно-громадському просторі та внесок освітян у розвиток бібліотечної справи Катеринослава на початку XX ст.

03.18.04.0405/215257. Участь композитора І.В. Щербакова в громадському житті України. Бекетова В.М. // Історія і культура Придніпров'я: невідомі та маловідомі сторінки. Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2016, №12, С.192-197. - укр. УДК 78.071.1 (477.63) "20".

Зроблена спроба реконструкції життєвого та творчого шляху відомого українського композитора та громадського діяча, уродженця Дніпропетровська, Ігоря Володимировича Щербакова.

03.18.04.0406/215258. З документів про посткозацьке минуле місцевого краю. Мицик Ю.А., Тарасенко І.Ю. // Історія і культура Придніпров'я: невідомі та маловідомі сторінки. Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2016, №12, С.202-214. - укр. УДК 94:355(477)"14 17".

Розглянуто архівні документи з минулого Дніпропетровської області: Новоросійської губернської канцелярії (далі-НГК), Катеринославського намісницького губернатора (далі - ЕНГ), Новоросійського губернатора (далі - НГ), які були вміло упорядковані в два збірники.

03.18.04.0407/215259. Добираючи інших слів: невідомі щоденники Ірини Хорошунової. Боровик М. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.5-9. - укр. УДК 94(477)(093.3)"1932 1943".

Присвячено аналізу невідомі досі щоденника та подорожніх нотаток Ірини Хорошунової, автора одного з найцитованіших щоденникових джерел про життя в Києві під час нацистської окупації. Цей аналіз є внеском до дискусії про природу "радянської суб'єктності" й механізми соціального контролю, що функціонували у сталінському СРСР. Особливу увагу приділено дискурсивним особливостям аналізованих текстів у їхньому ставленні до офіційного радянського дискурсу соціалістичної революції. Показано, що в передвоєнний час Хорошунова займала критичну позицію щодо реалій радянського соціалізму й не належала до беззастережних прибічників радянської влади. Аналізовані джерела дозволяють повніше уявити ідеологічний клімат, а також картину соціальних поділів та ієрархій у сталінському СРСР. Доводиться, що уявлення про повне домінування комуністичної ідеології у світогляді представників "першого радянського покоління" не відбиває всієї складності історичних реалій того часу. Також показано, що у свідомості та соціальних практиках радянських громадян, поряд із класовими характеристиками, які є традиційними для нашого розуміння радянського суспільства, усе ще зберігали свій вплив старі імперські поділи й ієрархії.

03.18.04.0408/215261. Київська крайова інспектура охорони пам'яток культури та збереження Софійського собору в Києві. Іванисько С. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.17-20. - укр. УДК 94(477): 351.853:726:27-523.41"1920 1930".

Присвячено діяльності Київської крайової інспектури охорони пам'яток культури для вивчення та збереження Софійського собору в Києві. Зокрема, досліджуються питання проведення ремонтних робіт і реставрації монументального живопису, проблеми, що пов'язані з охороною та збереженням пам'ятки, перетворенням храму на музейну установу. Також аналізується проблема відсутності підтримки Київської інспектури з боку органів влади у справі охорони та збереження Софії Київської (наприклад, зволікання з прийняттям необхідних рішень і недофінансування тощо).

03.18.04.0409/215263. Київська Андріївська церква: заходи з ремонту та охорони пам'ятки у XIX - на початку XX століття. Кравченко І. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.31-35. - укр. УДК 94(477):351.853:726:27-523.42"18 19".

Андріївська церква є визначним шедевром архітектури Києва. На основі аналізу архівних джерел висвітлюється історія ремонтів церкви у XIX - на початку XX ст. Розглядаються причини, із яких будівля постійно їх потребувала. Приділяється увага джерелам фінансування капітальних і поточних ремонтів храму й гори, на якій він побудований. Згадуються особи, які відіграли особливу роль у справі збереження пам'ятки. Досліджується роль Київського товариства охорони пам'яток старовини й мистецтва в охороні Андріївської церкви.

03.18.04.0410/215264. Сучасний стан і перспективи збереження палеолітичних пам'яток Середнього Подніпров'я. Лизун О. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.35-37. - укр. УДК 902:528.9(477.41+477.46)"632".

Незважаючи на присутність у регіоні Середнього Подніпров'я палеолітичних місцезнаходжень, які вже набули статусу "класичних", щороку з'являються нові археологічні та палеонтологічні пункти. Ураховуючи це, надзвичайно актуально постає проблема збереження таких пам'яток, особливо враховуючи їх високу атрактивність та потенційні можливості для музеєфікації. Подано загальний огляд проблем, які супроводжують сферу охорони культурної спадщини в Україні, і запропоновано вірогідні шляхи їхнього вирішення. Незважаючи на те, що на території Середнього Подніпров'я існує один частково музеєфікований комплекс, усе ще існують гарні перспективи для створення нових музеїв, археологічних парків чи польових шкіл на базі преісторичних пам'яток регіону. Однією з таких може стати пізньопалеолітична стоянка Межиріч, де вже протягом кількох десятиріч процес музеєфікації перебуває у стані стагнації. Через незахищеність від коливань температури та вологості, кістяні залишки на пам'ятці невідворотно руйнуються. Першим кроком зі збереження стоянки могла б стати підготовка проектної документації для створення повноцінного музею за авторством різнопланової команди у складі інженера-геолога, археозоолога, археолога й інших спеціалістів.

03.18.04.0411/215266. Заснування церковно-археологічних музеїв при духовних академіях і у єпархіях в Україні: ідея, витоки, роль М.І. Петрова. Панчук О. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.41-44. - укр. УДК 93 94+322:069.01(472-25)"18 19".

Біля витоків Церковно-археологічних музеїв при духовних академіях у другій половині XIX ст. знаходилися ідеї, сформульовані на перших Археологічних з'їздах. Заснування їх тривало в часі й мало свої особливості для Московської, Санкт-Петербурзької й Київської духовних академії. Завдяки принциповій позиції М.І. Петрова музей у Києві від часу заснування став осередком для започаткування наукової школи в галузі церковної історії та музейництва, орієнтиром для створення єпархіальних музеїв в Україні. Усі єпархіальні музеї й давньосховища в українських єпархіях засновували колишні випускники Київської духовної академії, члени створеного при ній Церковно-археологічного товариства, за зразком Церковно-археологічного музею та за прямої чи опосередкованої участі М. Петрова. Завдяки його науково-методичним консультаціям, особистої участі в упорядкуванні фондів єпархіальних музеїв і давньосховищ вдалося не лише здійснити належну атрибуцію експонатів, а й виявити справді цінні, навіть унікальні серед них, уникнути свідомих чи мимовільних фальсифікацій. Однією з таких пам'яток став в рукопис "Аристотелевих воріт" - давньоруський варіант надзвичайно популярного за часів європейського Середньовіччя і відомого під назвою "Secretum Secretorum" (Таїною тайн) трактату Псевдо-Аристотеля. Опублікована за вказівкою М. Петрова О.І. Соболевським, ця пам'ятка продовжує досліджуватися науковцями різних країн, і актуальність її тільки зростає.

03.18.04.0412/215267. Розбудова археологічного музею під відкритим небом у місті Олевськ Житомирської області. Петраускене А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.44-47. - укр. УДК 902:069.424 (477.42).

На північно-східній околиці міста Олевськ, в урочищі Бабина гора знаходиться археологічна пам'ятка - городище давньоруського часу. Пам'ятка збереглась майже в первозданному вигляді і уникла більш пізніх антропогенних втручань, якщо не враховувати лінію окопів другої світової війни по периметру городища. На ньому під час візуального огляду відзначено добре збережений оборонний рів напільного боку та вал, висотою до 3 м, в'їзд та майданчик городища. З 2009-го року на запрошення Олевського міськвиконкому в місті постійно працює Житомирська археологічна експедиція ІА НАНУ. Роботи експедиції спрямовано по основних напрямках: дослідження культурних нашарувань в центрі сучасного міста, вивчення археологічного комплексу городища в ур.Бабина гора, дослідження археологічних пам'яток в найближчій окрузі стародавнього міста та розбудова музею під відкритим небом. Пропонується до музеєфікації територія вільна не тільки від наземних перепланувань та забудови але й від комунікаційних мереж, що дозволяє продовжувати дослідження пам'ятки і отримувати нові дані для поточного уявлення про об'єкт музеєфікації та поповнення його експозиції. У статті висвітлюється три основні розділи з яких складатиметься музей: городище, передмістя та розділ живої історії - етнографічний.

03.18.04.0413/215268. "Українська античність" як соціокультурний чинник у контексті євроінтеграційних прагнень України. Пількевич А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.48-50. - укр. УДК 94(477):008"652".

Проаналізовано вплив античної цивілізаційної спадщини на формування унікальної соціокультурної парадигми на українських теренах у загальноєвропейському контексті. Розглянуто особливості процесу рецепції культурних здобутків Стародавніх Греції й Риму у стінах Києво-Могилянського колегіуму, серед митців і науковців XIX ст., представників "Празької школи" й українських неокласиків. Показано зв'язок культурно-цивілізаційного впливу античних модусів на формування вітчизняних ментальних моделей, співзвучних із європейськими тенденціями. Обґрунтовано твердження, що традиційна європейська парадигма цінностей є цілком зрозумілою й бажаною для вітчизняного соціокультурного простору значною мірою завдяки рецепційованому в українському культурному полі "античному впливу". Однією із ключових ланок у системі спільного соціокультурного простору Європи, що логічно визначає приналежність до "Західного" чи "Східного" архетипу своєї ідентичності, неодмінно залишається ставлення до античного та постантичного спадку. Урахування світового історичного досвіду є невід'ємною складовою побудови успішної державної стратегії, у тому числі і в мілітарному аспекті. Зроблено висновок, що "Антична цивілізація", її образи та надбання входять до кола стійких символів української духовної культури, перебувають у нерозривному зв'язку з нею.

03.18.04.0414/215272. Формування університетського простору в Києві (до історії перших будинків університету святого Володимира). Самчук Т. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.69-75. - укр. УДК 378.4(477-25)(091).

Розглянуто історію перших приміщень Університету св. Володимира в контексті формування університетського простору в Києві. Висвітлено подробиці будівництва будинків орендованих університетом і встановлено місце їхнього розташування в міському просторі Києва. Для цього були широко використані архівні й картографічні джерела. У публікації розглянуто історію таких університетських будівель і територій: будинок Самойловича, Ахте, Гудим-Левковича, Бухтеева, садиба Бегічева й манеж для верхової їзди. Проаналізовано деталі орендних договорів щодо найму будинків для Університету св. Володимира. Вказано, які колекції та структурні підрозділи університету розташовувалися в кожному з орендованих будинків. Головні висновки вказують на те, що університетський простір включав не лише будівлі, а й значні за площею орендовані садиби з рядом господарських приміщень. Будівлі Університету св. Володимира розташовувалися поруч із тогочасним адміністративним центром міста й губернії у престижних, аристократичних районах Києва - Липках і Печерську.

03.18.04.0415/215273. Реконструкція історичної топографії Переяслава за розписним списком 1684 року. Філіпова Г., Колибенко М. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.75-80. - укр. УДК 94(477.41): 004.922 "1684".

Ідеться про перспективи дослідження та реконструкції історичної топографії Переяслава кінця XVII ст. за розписним списком міста, датованим 1684 р. Розглянуто значення нововиявленого документу в контексті вивчення та введення до наукового обігу подібних джерел, а також його основний інформативний потенціал. Подано стислий перелік споруд, згаданих у розписному списку, із короткими їхніми характеристиками. Містить практичну частину, що окреслює технічні можливості графічного 3D-реконструювання за даними, наведеними в розглянутому джерелі, а також можливості доповнити їх за допомогою аналогій, беручи за основу вже існуючі розробки дослідників питання.

03.18.04.0416/215274. Інтеграційні процеси Україна - європейський союз: на прикладі співпраці у сфері вищої освіти. Хан Є., Слюсаренко А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.80-84. - укр. УДК 378.4(430).

Представлені та проаналізовані основні документи й угоди, підписані Україною, що стосуються міжнародного співробітництва, взаємного визнання й участі України у створенні єдиного європейського освітнього простору. А також участь українських університетів у європейських програмах, що забезпечують ефективну реалізацію академічної мобільності студентів і викладачів, поліпшують співпрацю в галузі вищої освіти та поширюють європейські освітні принципи і традиції в українській вищій школі. Наведено приклади міжнародної співпраці України та Європи у сфері освіти й науки, зокрема, участі України у європейських освітніх програмах і проектах, які призначені для забезпечення ефективності міжнародного співробітництва, міжнародного визнання, академічних обмінів і покращення академічної мобільності. Проаналізовано й охарактеризовано процес інтеграції української вищої освіти до загальноєвропейського освітнього простору на прикладі двосторонніх і багатосторонніх міжнародних угод, які підписала наша держава (Угода про партнерство та співробітництво, Лісабонська конвенція, Болонська декларація) та участі у міжнародних освітніх програмах, зокрема таких як Темпус, Еразмус Мундус, Жан Моне, Еразмус + та ін. Матеріали статті можуть бути використані в дослідженнях міжнародних освітніх і культурних зв'язків і для інформування й популяризації європейських освітніх програм серед академічної спільноти, українських студентів і викладачів. Крім того, у статті наведено конкретні приклади участі України в таких європейських освітніх програмах і проектах.

03.18.04.0417/215275. "Необхідна рішуча боротьба зі скарбошуканням": наукова спільнота УСРР VS скарбошукачі у другій половині 1920-х років. Яненко А., Зиновієва Ю. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.89-97. - укр. УДК [902.2:343.37] (477)"1925 1929".

Висвітлено практики взаємодії з шукачами скарбів, випрацювані представниками наукового співтовариства, насамперед співробітниками й дійсними членами ВУАК та кваліфікованими музейниками, протягом другої половини 1920-х рр.: роз'яснення законодавства й відповідальності, напоумлення щодо неприпустимості самовільного дослідження пам'яток, визначення монополії "учених-фахівців археологів" на експедиційні роботи, фіксація інформації щодо перспективних місць дослідження, звернення до органів НКВС із проханням якнайширше використовувати практику письмового зобов'язання/підписки про нездійснення самовільних розкопок тощо. Вперше до наукового обігу вводиться знаковий документ щодо принципів протидії самовільному хижацькому скарбошукацтву здебільшого напівграмотними й фанатичними любителями пригод протягом 1920-х рр. - висновок археологічного відділу ВУАК з приводу шукання скарбів за підписом С.С. Гамченка.

03.29 Історія окремих процесів, сторін і явищ людської діяльності

03.18.04.0418/214597. Майбутнє минулого: право на історію з точки зору жертв у сучасній Німеччині. Шапіро Г.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.154-160. - рос. УДК 902.

У статті розкривається проблема можливості включення в сучасний німецький історичний наратив пам'яті про жертв союзницьких бомбардувань, насильницьких депортацій, а також ситуації масового згвалтування німецьких жінок переважно Червоною Армією. Наявна на рівні індивідуальної пам'яті та в перші повоєнні роки занесена в архів пам'ять про ці події, що травмують, лише на початку XXI століття починає входити в соціальну й культурну пам'ять про минуле. Досліджуючи суспільну дискусію, що стосується перспектив подальшої інституалізації цих жертвовних свідчень, яка знайшла своє відображення переважно в музейних виставках, літературних творах і художніх фільмах, автор доходить висновку, що, незважаючи на той факт, що ці спогади не конфліктують і не викликають реваншистських настроїв у німецькому суспільстві, нині вони не можуть бути включені в загальнонаціональний історичний наратив.

03.18.04.0419/214648. Раціонально-добродійні засади західноєвропейського міста. Туренко О.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.197-199. - укр. УДК 141.7.

Виявлено раціонально-добродійні засади європейського міста та визначено засоби підтримання тривалої солідарності його громадян у Ранньому Середньовіччі. Робиться висновок, що засадою ранньосередньовічних міст є раціональне обговорення принципів сумісного життя, переговори, які легалізуються публічною клятвою й затверджуються двома владами. Таким чином, формувались аксіологічні доміанти солідарності городян, які на перше місце ставили поняття розумно-добродійного миру, правової постійності та традиції колективної відповідальності й довіри. Процес формування європейських міст був пронизаний християнським месіанством та очолений церковним кліром. Більш того, створення міських гільдій було зумовлене пошуком втілення християнського ідеалу *ordo Dei* та суверенізації індивідуального спасіння окремого віруючого. Визначені ознаки залишаються онтологічними засадами міста, бюргерського образу мислення, усієї західноєвропейської цивілізації.

03.18.04.0420/214654. Особистий досвід громадян УРСР в освоєнні "Заходу" в 1953-1964 р. Ярликова О.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.220-224. - укр. УДК 93(47)"1953 1964".

Мета статті - дослідити головні джерела особистого досвіду пізнання "Заходу" громадянами УРСР у 1953-1964 рр. та визначити їх вплив на процес формування образу "Заходу" в суспільній свідомості радянської людини. На базі новітніх історичних досліджень та аналізу значного масиву архівних джерел розглянуто процес знайомства громадян УРСР із "капіталістичним Заходом". У статті наведено основні джерела пізнання "Заходу" радянською людиною. Простежено, як впливав особистий досвід громадян УРСР 1953-1964 рр. на формування образу "західного світу". Підкреслено, що трофеї Другої світової війни були поштовхом для народження інтересу населення УРСР до життя капіталістичних країн. Доведено, що особистий досвід радянської людини в пізнанні "Заходу" призвів до конфлікту зі сталою радянською ідеологією, що знайшло прояв в інтересі радянської молоді до західного стилю життя, появи субкультури "стиля", збільшенні кількості "антирадянських проявів" тощо.

03.18.04.0421/214710. Історичні метаморфози рабства на тлі сучасного суспільства. Захарчук О.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.56-60. - укр. УДК 902.

У статті проаналізовано основні форми постіндустріального рабства та виділено його основні форми, такі як примусова праця, сексуальне рабство, примусовий шлюб, духовне рабство, заангажованість об'єктами й речами та віртуальне рабство. Зауважено, що між цими формами не існує чітких розмежувань, оскільки одна й та сама людина може перебувати в кількох

формах фактичної залежності. Наголошено, що, на відміну від класичного рабства, яке базувалося на економічному підґрунті, постіндустріальне рабство має психологічне підґрунтя. Зазначено, що постіндустріальне рабство перетворює людину на специфічну форму товару на ринку праці, позбавляючи її права вибору. У результаті проведеного дослідження автор робить висновки, що форми сучасного рабства характерні перш за все для постіндустріальних країн зі слабо розвинутою економікою та низьким рівнем соціальної захищеності населення, які є країнами-до-норами для торгівлі людьми з метою подальшої експлуатації. На сьогодні поруч із сучасними формами рабства існують і традиційні форми, значний відсоток яких припадає на дітей.

03.18.04.0422/214870. Україна та європейський історичний контекст у "листах до братів-хліборобів" В'ячеслава Липинського. Терещенко Ю. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2015, №20, С.3-42. - укр. УДК 902.

У статті розглядаються найбільш оптимальні зразки організації державного і суспільного життя країн Заходу, які були узагальнені В. Липинським у його "Листах до братів-хліборобів". Їх зіставлення вченим з проявами стабільності, єдності та організованості в українському історичному процесі відкривало для українського громадянства практичні дороговкази творення власної національної держави після драматичних подій 1917-1921 рр.

03.18.04.0423/214871. Родина В'ячеслава Липинського. Осташко Т. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2015, №20, С.43-55. - укр. УДК 902.

У статті на підставі нових архівних джерел переважно з особистого архіву видатного українського громадсько-політичного діяча, вченого та дипломата В. Липинського простежується його шлях у політичне українство та аналізується вплив родини на формування його національного самоусвідомлення.

03.18.04.0424/214872. Формування ідей російського слов'янофільства. Гедін М. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2015, №20, С.56-68. - укр. УДК 902.

У статті аналізується історія зародження, становлення та сутність слов'янофільства як суспільно-політичної течії в Російській імперії першої половини - середини XIX століття, а також його вплив на українську історичну та суспільно-політичну думку середини XIX століття. Зазначається, що слов'янофільство виробило своєрідну ідею історичного розвитку Росії, а також знайшло відображення в поглядах і діяльності українських учених.

03.18.04.0425/214873. Життєвий шлях М. Драгомирова - київського, подільського і волинського генерал-губернатора. Васильчук В. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2015, №20, С.69-77. - укр. УДК 902.

У статті розглядається життєвий шлях М. Драгомирова - київського, подільського і волинського генерал-губернатора. Аналізується його творчий доробок, який охоплює різноманітні сфери суспільної та наукової діяльності, військової справи. Констатується, що Михайло Драгомиров як військовий та громадський діяч, науковець і публіцист був однією з найяскравіших постатей свого часу, виявив при цьому глибоке шанування української духовної спадщини.

03.18.04.0426/214898. Подолання дискримінації жінок та захист їх прав міжнародними організаціями (1945 - 1967 роки). Власова А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №1(128), С.18-22. - укр. УДК 94:342.83:329.79(44)"1945 1967".

"Жіноче питання" у французькому суспільстві залишилось невирішеним після надання жінкам виборчих прав, які фактично зрівнювали їх із чоловіками. Дискримінація за гендерним принципом у Франції посіла місце у традиційному мисленні, основною тезою якого було стереотипне сприйняття жінки як другорядної та слабкої особистості в сім'ї та суспільстві. Жіноцтво потребувало захисту та затвердження своїх прав. Міжнародні організації взяли на себе обов'язок захисту жінок від дискримінації та проведення політики поліпшення умов їх життя. Ряд декларацій, конвенцій, пактів, прийнятих Організацією Об'єднаних Націй та Міжнародною організацією праці, були направлені на зміну взаємовідносин між членами суспільства шляхом надання рівних прав у всіх сферах життя незалежно від статі, національності, релігії, майнової приналежності чи якихось інших можливих характеристик людини. Формування державної політики Франції проходило у відповідності до рішень міжнародних організацій, постійним членом яких вона являлась. Політика подолання жіночої дискримінації була спрямована на знищення стереотипних поглядів щодо ролі жінок у французькому суспільстві в економічному, соціальному, політичному та повсякденному житті.

03.18.04.0427/214901. Теорія історичного нарративу в сучасних методологічних дискурсах. Кошелев А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №1(128), С.34-38. - укр. УДК 930.1.

У статті розглядається процес розвитку теорії історичного нарративу протягом другої половини XX - початку XXI століть. Увага зосереджена на питаннях зв'язку історичного нарративу із реальністю минулого та впливу суб'єкт-об'єктних відносин у процесі викладу істориком результатів свого дослідження. Прослідковується трансформація сприйняття теоретиками історичних нарративів проблеми зв'язку між текстом і реальністю минулого. Дослідження теорії історичного нарративу розпочинається із розгляду аналітичної традиції бачення зв'язку тексту історика та минулого, яке він досліджує. Робиться акцент на логіко-дедуктивному елементі побудови істориком результатів своїх досліджень, розглядається специфіка сприйняття аналітиками даної проблематики. Спираючись на досягнення аналітичної філософії історії у статті, проаналізовано постмодерну нарративістську теорію історії, розроблену американським дослідником Х. Уайтом. Вивчення цієї теорії розглядається у зв'язку з аналітичною традицією, прослідковуються спільні корені обидвох течій та визначаються відмінності між ними. Увагу зосереджено на поетикориторичному елементі історичного нарративу та питанні адекватності відображення реальності минулого в тексті історика. Подальший розвиток теорії історичного нарративу вивчається у зв'язку із питанням про можливість вийти за рамки текстуалізму та сприйняття минулого за допомогою безпосереднього досвіду.

03.18.04.0428/214907. Воєнно-технічна характеристика "корабля-черепахи". Черевко І., Кононенко А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №1(128), С.62-68. - укр. УДК 94(519):355.326.

Ця стаття - перша спроба в українській історіографії реконструювати та технічні характеристики корейського кобуксона - "корабля-черепахи". В статті подається інформація щодо параметрів корабля, кількості гармат та обладнання. Конструкція корабля дозволяла вести обстріл у всі напрямки, проте завдяки "панциру черепахи", вкритому залізними шипами й списами, команда була практично невразливою не тільки для стрілі куль, а й навіть для абордажу. Кобуксон був першим броньованим воєнним кораблем XVI століття, який удосконалив талановитий адмірал Лі Сунсін. Саме "черепаха" відіграла визначну роль у перемозі Чосону в Імджинській війні 1592-1598 років. Через відсутність археологічних знахідок, ми спиралися на азійські писемні джерела XV - XVIII ст., які є практично недоступними для українських дослідників, а саме: "Хроніки королівської династії Чосону", записи з "Повної закінченої збірки документів князя-Вірного воїна, Лі Сунсіна", а також працю Рю Сонгрюнга, котрий був Першим міністром Чосону, "Записи про сумні уроки минулого, щоб остерігатися бід у майбутньому". Крім того, у цій роботі систематизовано основні відомості про кобуксон та надано часткові переклади першоджерел українською мовою. До того ж, представлено думки дослідників щодо проблеми броні.

03.18.04.0429/214930. Архіви у цифрову епоху: виклики і можливості. Дручук Г., Станішауске К. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.30-32. - укр. УДК 930.25(100).

У статті аналізуються окремі аспекти взаємовідносин між архівами, архівістами та сучасними технологіями; визначаються певні переваги та загрози цифрової епохи з метою стимулювання обговорення становища та перспектив розвитку архівів; презентується особисте бачення місії архівів та архівістів у інформаційному суспільстві. Упродовж останніх п'ятнадцяти років різноманітні інформаційні технології широко використовуються в архівній галузі та у сфері управління документами. Тим не менш, сьогодні все ще складно визначити, наскільки успішними є архіви у своїх спробах отримати максимальну вигоду з переваг цифрової епохи. Можливо, саме зараз прийшов час зупинитися, озирнутися навколо, оцінити пройдений шлях та ситуацію, що склалася, і намітити перспективи та пріоритетні напрямки подальшого розвитку. Важливо дати відповідь на питання: чи зусилля архівістів подолати виклики цифрової ери призведуть до покращення діяльності архівних служб, чи вони тільки збільшать проблеми і витрати, пов'язані із забезпеченням достовірності документів, збереженням та використанням інформації державного сектору? Незважаючи на переваги цифрової епохи, архівісти повинні глибоко і чітко усвідомити свою відповідальність за збереження історичної пам'яті. Чим швидше архівісти дійдуть згоди, що саме це є головним пріоритетом у діяльності архівів, тим легше для них буде підтримання об'єктивного ставлення до можливостей, які надає цифрова епоха, і які, безумовно, є широкими, вражаючими та у багатьох відношеннях корисними. З іншого боку, ми стоїмо перед викликом, в якому напрямі слід розвиватися архівам, а також загалом архівній спільноті: у напрямку поглибленого професійного розуміння сутності архівних документів та процесів управління документацією, чи ефективного застосування інформаційних технологій? Отже, з одного боку, незважаючи на переваги та можливості цифрової доби, ми не повинні втратити наш основний пріоритет - збереження документів, достовірної інформації. З іншого боку, цифрова ера надає такі унікальні можливості та ефективні інструменти для архівів, як перехід від стану пасивного об'єкту до активного суб'єкта, здатного запропонувати більш широкий спектр суспільних послуг задля успішного подолання викликів сучасного суспільства, що динамічно розвивається. За допомогою високих технологій архів може стати відповідним та зручним місцем для змістовного проведення часу кожним, незважаючи на вік, соціальний статус тощо. Це, вірогідно, становить основний виклик архівам у контексті цифрової епохи.

03.18.04.0430/214931. Аудіовізуальні колекції: оцифрування та доступ (на прикладі центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г.С. Пшеничного). Ємельянова Т. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.33-35. - укр. УДК 930.253-028.26(477).

Висвітлено досвід Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г. С. Пшеничного щодо архівування й актуалізації аудіовізуальних колекцій у цифровому просторі. Пріоритетним напрямом у сфері забезпечення збереженості та доступу до архівних колекцій визнано оцифрування документів. Викладено основні науково-методичні засади та технологічні рішення створення цифрових копій документів і формування фонду користування. Показано роль онлайн-публікацій, у т.ч. віртуальних виставок в актуалізації аудіовізуальних колекцій. Визначено стан та перспективи створення електронних каталогів з метою оперативного та ефективного задоволення попиту користувачів на архівну інформацію, описано основні особливості електронного каталогу кіно- і відеодокументів. Сформульовано пропозиції щодо першочергових завдань, вирішення яких є необхідними для формування комплексних цифрових ресурсів аудіовізуальної спадщини. Наголошено на потребі фахового перегляду та удосконалення відповідної законодавчої бази. Акцентовано увагу на доцільності розробки й прийняття фінансово забезпеченої національної програми збереження цифрової спадщини, орієнтованої на взаємодію між архівами, бібліотеками та музеями, що сприяло б реконструкції розпорошеного між вказаними інституціями аудіовізуального сегменту, запобігало б зайвому дублюванню документальних ресурсів.

03.18.04.0431/214932. Європейський контекст "українського авангарду": між мистецтвом та ідеологією. Ковбасюк С. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.35-37. - укр. УДК 008:821.161.2 "19".

У цій статті аналізується шляхи розвитку мистецтва "українського авангарду" у європейському контексті. Особлива увага була присвячена розкриттю ролі політичного фактору в художній еволюції авангарду. Послідовно розкриваються європейські витоки українського авангарду, порівнюються ідейна основа та особливості формування і функціонування двох осередків мистецької освіти в Німеччині та Україні (школа "Баухаус" та Київський художній інститут), аналізуються причини переслідування художників авангардистів у нацистській Німеччині та тоталітарному Радянському Союзі. Встановлено, що український авангард, як колись до того українське бароко, був яскравим проявом європейського цивілізаційного вибору, який у 1930-тих роках був придушений радянською владою. Ця еволюція стосунків, властива і для розглянутого нами "Баухаусу", дуже характеристична: у часи відносної гнучкості радянської влади та "золотих 20-тих" Веймарської республіки, авангард та політика були нероздільні, доповнюючи та підтримуючи одне одного. Коли ж на зміну існуючим владним структурам прийшли тоталітарні режими, митці авангарду були репресовані, або змушені емігрувати. Їх мистецтво було засуджене як "дегенеративне" і в нацистській Німеччині, і в Радянському союзі. На зміну кубізму, конструктивізму, супрематизму та кубофутуризму прийшла тоталітарна естетика - "соц. реалізм", який на довгі десятиліття ствердився в якості партійно схваленого, офіційного мистецтва.

03.18.04.0432/214937. Архівіст інформаційного суспільства: проблеми модернізації системи професійної освіти. Палієнко М. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.57-62. - укр. УДК 930.25: 004.738.5(477).

У статті проаналізовано проблеми підготовки професійних архівістів в умовах розвитку інформаційного суспільства в Україні та світі. Відзначено, що потужні зміни суспільно-політичного, культурного та інформаційно-комунікаційного середовища на межі ХХ і ХХІ ст. призвели до необхідності переосмислення та оновлення теоретичних засад і методологічного інструментарію архівної науки, практики професійної діяльності та концепції архівної освіти. Охарактеризовано два основні вектори підготовки архівістів та документознавців в університетах України: на базі історичних факультетів та на факультетах соціальних комунікацій. Визначено основні тенденції модернізації архівної освіти у світі, а також проблеми адаптації навчальних програм до потреб інформаційного середовища. Підкреслено, що нова модель професійної освіти має бути побудована на міждисциплінарній основі та органічно поєднувати підготовку архівістів - зберігачів суспільної пам'яті, світової історико-культурної спадщини, та управлінців документацією, здатних забезпечити роботу з документами упродовж всього їх життєвого циклу, адаптуватися до вимог інформаційного середовища. Підкреслено, що реформування архівної освіти в Україні можна здійснити тільки на основі розширеного діалогу та взаємодії архівознавців, професіоналів-практиків та викладачів університетів. В освітніх програмах з підготовки архівістів має бути встановлений баланс між вивченням історичних, правознавчих та інформаційних дисциплін; вони мають забезпечити ширшу інтеграцію практичних аспектів до навчального процесу. Водночас наголошено на важливості наукових досліджень, сприяння міжнародній мобільності студентів та викладачів з метою інтеграції українських архівістів у європейське та світове професійне співтовариство.

03.18.04.0433/214941. Тенденції та перспективи історії ранньомодерної дипломатії (на прикладі дослідження діяльності габсбурзьких дипломатів у Константинополі в ранньомодерну епоху). Штроемер А. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.75-86. - укр. УДК 94(436):327"16 17".

Дослідження ранньомодерної дипломатії вступило у свою надзвичайно динамічну фазу, розпочату запозиченням теорій та методів з культуральних наук. Постали нові сфери дослідження, розробка яких значно поглиблює наше знання

ранньомодерного періоду загалом. Взявши за приклад Габсбурзьких дипломатів у Константинополі було вибрано чотири сфери дослідження в рамках "Культуральної історії дипломатії" або "Нової історії дипломатії": мікрополітика та мережі, символічна комунікація, гендерні студії та медіальність дипломатичної комунікації. Звичайно, є і інші напрями досліджень, які є не менш багатобічними. Дослідження в цьому напрямку мають враховувати, що історія дипломатії стикається з тими ж викликами, як і інші історичні науки: з огляду на обмежені ресурси вона має довести свою значущість для суспільства сьогодення. Було виділено два предметні поля, особливо актуальні на сьогодні: інтеркультуральність та історичне дослідження миру. Незважаючи на значну історіографічну традицію, "Нова історія дипломатії" потребує нової синтези, ґрунтованої на всеохоплюючому підході, що включає і культуральні студії. Важливими точками відліку мають бути мікрополітика та дослідження дипломатичних мереж, символічні форми комунікації, гендер та медіальність.

03.18.04.0434/214966. Монетно-речові скарби XVI - першої половини XVII ст. із с. Рудка Дунаєвецького р-ну Хмельницької області. Бакалець О.А. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.132-137. - укр. УДК 373.

Виявлення, детальний опис та аналіз скарбових монетних комплексів має неоціненне значення для вивчення економічного розвитку та торговельних зв'язків певного регіону. Автор статті проаналізував два нових скарби західноєвропейських срібних монет XVI - першої половини XVII ст., виявлених у 2014 та 2015 р. поблизу с. Рудка Дунаєвецького району Хмельницької області. Охарактеризований якісний склад, основні грошові номінали, країни - емітенти монетно-речових комплексів, проілюстровано рідкісні монети, які трапляються у західноєвропейських скарбах на подільському грошовому ринку XVI - першої половини XVII ст.

03.18.04.0435/214985. Історичні передумови виникнення театру ляльок. Барановська І.Г., Мозгальова Н.Г. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.236-240. - укр. УДК 688.721.25-029:9.

В статті досліджуються історичні передумови виникнення лялькового мистецтва в Стародавній Греції, Античному Римі, країнах Стародавнього Сходу, розглядаються особливості конструкції ляльки-маріонетки та ляльки рукавички, аналізується еволюція створення типових образів народних лялькових героїв від середньовіччя до нашого часу. Особлива увага приділяється етапу поширення вертепного лялькового мистецтва на Україні кінця XVI - XVII століття. Робиться спроба філософського осмислення значення ляльки-маріонетки та ляльки рукавички.

03.18.04.0436/215002. Відображення нелегальної діяльності більшовиків в документах і спогадах учасників дореволюційної страхової кампанії 1912 - 1917 рр. Протасов О.Д. // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Історія. Вінниця: Вінницький державний пед. ун-т ім. М.Коцюбинського, 2016, №24, С.318-323. - укр. УДК 349.2: 32.019.57.

Важливе місце у вітчизняній історіографії історії страхування робітників за законодавством від 23 червня 1912 року займає робоча страхова кампанія. Більшовики висунули свої страхові гасла, програму і законопроект. Для об'єднання трудящих і керівництва антиурядовою діяльністю вони використовували легальні робочі організації - лікарняні каси. Документи і спогади учасників страхового руху розкривають деякі особливості використання страхових законів для боротьби більшовиків з урядом, промисловцями і меншовиками-ліквідаторами.

03.18.04.0437/215031. Теоретичні суперечності як "родимі плями" українського націоналізму (кінець XIX - початок XX ст.). Перегуда Є.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.89-92. - укр. УДК 329.17.

Еволюція політичної думки в Україні на зламі століть віддзеркалювала специфіку розвитку капіталізму в регіоні та соціальної структури суспільства. Теза про єдність соціальних і національних завдань українського руху була теоретично правильною, але ставила складні проблеми в політичній сфері. До суперечностей "Братства тарасівців" належали одночасне декларування інтересів нації та висунення соціалістичних гасел, хитання між концепціями етнічної й політичної нації, висунення проміжних цілей у боротьбі за незалежність України при декларуванні "екстремізму щодо відступників". М.Міхновський намагався розв'язати ці суперечності шляхом переходу на платформу концепції етнічної нації та пріоритету національних питань над соціальними, але зворотнім боком цього стали ігнорування новітніх тенденцій соціального розвитку й неспроможність розбудови соціальних і політичних союзів, розширення соціальної бази до масштабів, які б давали змогу реалізувати цілі руху.

03.18.04.0438/215104. Розвиток єврейської емансипації в контексті національно-визвольних рухів у Європі XVIII-XIX століть. Фісун К.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.77-80. - рос. УДК 130.2.

Стаття присвячена дослідженню єврейської емансипації як феномена європейської культури XVIII-XIX століть. Автор аналізує розвиток єврейської емансипації в контексті інших національно-визвольних рухів і практик XVIII-XIX століть, а також виявляє головні підходи до їх осмислення, які відобразилися в європейській літературі та філософії цього часу. Визначено, що відродження єврейської культури відбувалося завдяки становленню культурно-просвітницького руху "Гаскала", розквіту єврейської літератури й філософії, піднесенню єврейської національної самосвідомості. Аналізуючи історико-філософські праці XVIII-XIX століть, а також спираючись на сучасні історичні дослідження, автор показує, що вимоги єврейської емансипації були спільною потребою європейського суспільства.

03.18.04.0439/215265. Проблемні питання організації системи охорони культурної спадщини. Моця Б. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.37-40. - укр. УДК 351.853.

Подано стислу характеристику сучасного стану системи органів охорони культурної спадщини й актуальні проблеми її функціонування у правовому полі України, аналізується стан розроблення нормативно-законодавчої бази, забезпечення відповідних структур кадровим ресурсом і необхідним фінансуванням. Розглянуто найгостріші проблем організації охорони культурної спадщини України. Визначено стратегічні напрями пошуку шляхів вирішення питань, що потребують першочергової уваги.

03.18.04.0440/215269. Діяльність ЮНЕСКО у сфері збереження світової культурної спадщини. Пількевич В. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.50-52. - укр. УДК 94 (100).

Досліджено політику ЮНЕСКО у сфері збереження культурної спадщини. На основі аналізу Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини (1972) визначено основні аспекти номінування культурних об'єктів у Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, завдання, які стоять перед країною, що подає цю пам'ятку до міжнародного розгляду, основну діяльність Комітету з охорони культурної спадщини. Звернено увагу на питання виключення пам'яток зі Списку й умови щодо вирішення цього. Приділено увагу основним критеріям, за якими об'єкт може бути включеним у Список. Відзначено становище пам'яток України (Софіївський собор із прилеглими монастирями та Києво-Печерська лавра), які мають універсальну цінність, але які перебувають під загрозою виключення. Відмічено також важливу роль, яку відіграє Конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту (1954), оскільки сучасний світ знаходиться у стані постійних конфліктів, збройних суперечок, і тому питання охорони культурної спадщини є невід'ємною складовою світової політики. Визначено основні проблеми розвитку

культурної сфери та подано ідеї щодо їх вирішення. Показані переваги країн, які мають культурну спадщину, що знаходиться під охороною світової спільноти, а також значення збереження культурних пам'яток для світу загалом.

03.18.04.0441/217707. Научно-технические основы развития производительных сил общества (к вопросу о методологических основаниях истории науки и техники). Гриффен Л.А. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія і філософія науки і техніки. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №25, С.115-140. - рос. УДК 62:930.8:71:06-9 13.

Розглянуто об'єкт і предмет історії науки і техніки, її місце в системі наук. Обговорено питання, пов'язані з еволюцією комплексу технічних засобів (техносфери) і суспільної свідомості (ноосфери), що спільно і у взаємодії складають продуктивні сили суспільства.

03.41 Археологія

03.18.04.0442/213422. Слов'янські поселення Лука Райковецької культури в Українському Прикарпатті: стан і перспективи дослідження. Филипчук М.А. // Вісник Інституту археології. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2016, №11, С.16-35. - англ. УДК 904:911.37(477.83.86)"19 20".

Висвітлено основні результати дослідження слов'янських поселень Луки Райковецької культури в Українському Прикарпатті наприкінці XX - початку XXI ст. Охарактеризовано стан вивчення селищ і городищ у регіоні впродовж 50-80-х рр. минулого століття, зокрема, методику формування джерельної бази та окремі аспекти їх інтерпретації. Вдосконалення традиційних та обґрунтування і застосування нових методів наукового пошуку під час формування джерельної бази та її інтерпретації дало підстави з нових позицій вирішити низку актуальних питань: топографії поселень, хронології і періодизації культури, планування селищ і городищ, економічної і соціальної структури населення тощо.

03.18.04.0443/213423. Східне прикордоння і зовнішня політика Риму у II - на початку III ст. Н.е.: стан і перспективи археологічних досліджень. Гуменний В.Л. // Вісник Інституту археології. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2016, №11, С.36-48. - укр. УДК 94(37):904(394).

Проаналізовано стан археологічних досліджень східного прикордоння Риму. Незважаючи на стаціонарні дослідження цілого ряду міст та реалізацію дослідницьких проєктів (на зразок Limes Arabicus Project), більшість археологічних робіт мають розвідковий характер. Даний регіон розглядається у контексті дискусії про характер римської стратегії доби Імперії та функціонування лімесу. Розглянуто можливості використання епіграфічного та археологічного матеріалу для конкретної ідентифікації римських військових з'єднань та окреслено актуальні напрямки у подальшій розробці даної проблематики.

03.18.04.0444/213424. Деякі питання теорії формування культурного шару слов'янських пам'яток раннього середньовіччя. Филипчук А.М. // Вісник Інституту археології. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2016, №11, С.49-65. - укр. УДК 902.01:904(=16)"04 06".

Розглянуто окремі аспекти теорії формування культурного шару на слов'янських пам'ятках раннього середньовіччя. Проаналізовано питання формування нашарувань на відкритій площі селищ, а також у заглиблених об'єктах. Зачеплено проблему визначення рівня денної поверхні та його значення для стратифікації ранньосередньовічних слов'янських пам'яток.

03.18.04.0445/213425. "Антський скарб" з городища Коропові Хутори на Харківщині. Колода В.В. // Вісник Інституту археології. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2016, №11, С.66-77. - укр. УДК 930.85:391.7(477.54)"07".

Уведено до наукового обігу та проаналізовано комплекс прикрас, виявлений нещодавно на городищі Коропові Хутори (Зміївський р-н Харківської обл.). До складу скарбу входять срібні прикраси, серед яких виділяються: пара фібул, гривна, браслет, скроневі підвіски й намистовий набір. Комплекс відноситься до другої хронологічної групи "антських скарбів" середини VIII ст. Він має найбільш повні аналогії серед низки синхронних комплексів: Зайцівського, Пастирських (1949, 1992 рр.). Найхарактернішими предметами цієї групи скарбів є певні типи браслетів, фібул та скроневих підвісок. Деякі види прикрас (спіральні пронизки та декотрі види намистин зі скляної пасти) свідчать про контакти слов'ян цього періоду із кочовим та напівкочовим населенням Північного Причорномор'я.

03.18.04.0446/213426. Соціальна організація ремесла на поселеннях Прут-Дністерського межиріччя у X - першій половині XIII ст. Возний І.П. // Вісник Інституту археології. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2016, №11, С.78-90. - укр. УДК 904:67(477.85)"09 12".

Розглянуто проблеми соціальної організації давньоруського ремесла на теренах Прут-Дністерського межиріччя. Як свідчать писемні та археологічні джерела, за соціальним походженням організаторами ремісничого виробництва були сільські общини, державна влада, великі земельні вотчинники-князі, церква і вільні міські ремісники. Всі вони засвідчені на досліджуваній території. Доведено, що структура ремісничого виробництва на досліджуваних теренах цілком відповідала структурі ремесла всієї давньої Русі. Тут представлені у різні хронологічні періоди общинне, державне, помісно-вотчинне, церковно-монастирське та посадське ремесла.

03.18.04.0447/213427. Антропологічні матеріали X-XIII ст. з Пересопниці. Долженко Ю.В., Прищеп Б.А. // Вісник Інституту археології. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2016, №11, С.91-110. - укр. УДК 904:572.71(477.81)"09 12".

Розглянуто етнічні ознаки на черепях із давньоруського міста Пересопниця, піднятих у 2003 р., а також з розкопок К. Мельник та Р. Якимовича. Жіноча серія характеризується мезокранною, помірно високою черепною коробкою. Обличчя ортогнатне, помірної ширини і малої висоти, сильно профільоване на рівні орбіт і передньоносової ості. Орбіти помірної висоти. Ніс помірної ширини, кут його виступання помірний. Перенісся низьке. Визначено, що за класифікацією антропологічних типів Т. Рудич, жіночу групу можна віднести до мезокранного з середньоширокими обличчям краніологічного типу, де перебувають полянки киявські. Два чоловічі черепа брахікранні. Враховуючи морфологічні ознаки на черепі, за типологією В. Дяченка чоловіче поховання 18 певною мірою можна віднести до Степового краніологічного типу, особливо за черепним показником, висотою черепа, орбіт. Поховання 13 не вкладається у середньовічні слов'янські типи.

03.18.04.0448/213428. Епіграфічні матеріали з городища літописного Бужська. Довгань П.М., Ціхоцький І.Л. // Вісник Інституту археології. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2016, №11, С.111-122. - укр. УДК 930.27:003.349]:904(477.83).

Описано й інтерпретовано низку епіграфічних артефактів та супутніх предметів, виявлених під час археологічних досліджень городища літописного Бужська у 2000-2015 рр. Це, зокрема, мергелеве біконічне пряслице із графічними символами, виявлене у культурному шарі на глибині 2,2-2,4 м під час досліджень у 2015 р. та конусовидний кістяний предмет, віднайдений у 2008 р., зовнішня відполірована до блиску поверхня якого поділена на сектори горизонтальними та вертикальними прорізами, в одному з яких вирізані два символи, що нагадують кириличну букву Н. В археологічному сезоні 2008 р. у культурному шарі XII ст. знайдено також берестяний сувій (довжина 47,8 см, ширина 3,5 см). Поруч із ним лежало кістяне писало, що дозволило атрибутувати знахідку як заготовку для грамоти. Окрім цього, до наукового обігу введено так звану буську бронзову пластину - випадкову знахідку з буського середмістя, виявлену наприкінці 90-х рр. XX ст. під час приватних земляних робіт на глибині 0,5-0,6 м. Вона вкрита складним геометричним орнаментом, який за стилістикою виконання схожий на графічні знаки. Розглянуто

також колекцію (дев'ять екземплярів) кістяних виробів, які попередньо атрибутовуються як обламани писачки (писала, рильця, стилоси), які використовувались для написів на вощених дощечках або бересті.

03.18.04.0449/213429. Королівський замок Нялаб. Прохненко І.А., Жиленко М.А., Мойжес В.В. // Вісник Інституту археології. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2016, №11, С.123-154. - укр. УДК 904:728.82(477.87)"12 16".

Розташований біля селища Королево Виноградівського р-ну Закарпатської обл. України замок Нялаб характеризується потужним культурним шаром, складною стратиграфією та значною кількістю речового матеріалу. У польових сезонах 2007, 2011-2014 рр. експедиція Ужгородського національного університету дослідила на ньому три житлові кімнати, простежила конструкції чотирьох кахлевих печей, виявила тисячі фрагментів керамічного посуду, кахлі, вироби зі шкіри, кістки, скла та металу. Сумарне датування колекції знахідок - кінець XIII - середина XVIII ст.

03.18.04.0450/213430. Дерев'яні дороги Львова (за матеріалами археологічних досліджень). Шніцер М.Г. // Вісник Інституту археології. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2016, №11, С.155-156. - укр. УДК 904:711.7-035.3(477.83-25)"14 16".

Під час археологічних досліджень, що проводились протягом останніх десятиліть у Львові, виявлено низку конструктивних елементів дерев'яних доріг - фрагментів дерев'яного настилу пізнього середньовіччя та нового часу. Два з них досліджено на території середмістя (пл. Катедральна та вул. Лесі Українки), решта - за його межами, на території колишнього Краківського передмістя (пл. Князя Ярослава Осмомисла, вул. Б. Хмельницького, вул. Городоцька). Подано їх загальну характеристику та особливості конструкції. Зіставивши результати археологічних досліджень з історичними матеріалами та існуючими історикоурбаністичними розробками, розглянуто основні напрямки доріг, а також деякі аспекти розвитку планувальної структури Львова на різних етапах його формування.

03.18.04.0451/213432. Поселення східних слов'ян на р. Білий Стік. Конопля В.М., Сілаєв О.М. // Вісник Інституту археології. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2016, №11, С.180-186. - укр. УДК 903 904:911.37(477.83) "632 652".

За останні роки науковці Інституту українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України та НДЦ "Рятівна археологічна служба" Інституту археології НАН України за участі місцевих краєзнавців провели обстеження в басейні р. Білий Стік і виявили 11 поселень пізнього періоду райковецької культури IX - початку X ст., розташованих в сс. Бендюга і Комарів Сокальського р-ну Львівської обл. Зібрано матеріали ранньослов'янського часу, зокрема фрагменти ліпних і кружальних горщиків, частини яких декоровано горизонтальними та хвилястими орнаментом.

03.18.04.0452/213433. Нові матеріали до вивчення християнських могильників Пліснеська. Филипчук Г.В. // Вісник Інституту археології. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2016, №11, С.187-197. - укр. УДК 904:911.37(477.83-22)"08 09".

Опубліковано матеріали з нового християнського могильника в ур. Високе Городиско (Пліснеський археологічний комплекс). Проаналізовано виявлені поховання та показано місце некрополя у топографії літописного Пліснеська.

03.18.04.0453/213434. Візантійські та угорські монети з Чорнівського городища. Пивоваров С.В., Калініченко В.А., Ільків М.В. // Вісник Інституту археології. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2016, №11, С.198-213. - англ. УДК [904:737.1] (477.85) "17".

Під час досліджень Чорнівського городища першої половини XIII ст. у 1999-2014 рр. було виявлено нумізматичний матеріал: чотири візантійські та чотири угорські монети. Ці знахідки значно уточнюють хронологічні рамки існування Чорнівського городища та дозволяють з нових позицій розкрити його значення у військово-політичному, соціально-економічному і культурному розвитку давньоруського населення регіону.

03.18.04.0454/215260. Трипільська спадщина середнього Дністра: загроза руйнації та рятівна діяльність. Желлага Д., Радомський І. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.14-16. - укр. УДК 902:903*13.

Розглядається стан археологічних пам'яток території середньої течії Дністра, проблеми антропогенного чинника їхнього руйнування та шляхи виходу з цієї ситуації. Вказано коротку історію досліджень пам'яток Трипільської культури. Також розглядається законодавство України, що мало б захищати пам'ятки археології. Через недостатню проінформованість, нерозуміння що таке культурна спадщина, несвідомість будівельники та, що гірше, органи місцевої влади не звертають увагу на руйнацію археологічних пам'яток. Причиною цього є декілька взаємопов'язаних чинників: мала кількість інформації у медіа просторі України про наукові надбання власне українських учених, у тому числі про археологічні дослідження; несвідомі дії органів місцевої влади стосовно кадрової політики (ту невелику кількість робочих місць в охоронних органах часто не займають спеціалісти в окремій галузі); скорочення власне робочих місць і скорочення бюджетних місць для підготовки молодих кадрів. Якщо ці питання вирішуватимуться, то проблем з охороною культурної спадщини буде набагато менше. На основі археологічних досліджень можна прокласти туристичні маршрути, розвивати невеликі міста, піднімати рівень свідомості та поваги до минулого громадян.

03.18.04.0455/215271. Межиріцька стоянка: яке майбутнє в нашого минулого? Самойленко Л., Шидловський П. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.62-69. - укр. УДК 902.2(477.46)"632".

Висвітлено 50-річну історію дослідження унікальної пам'ятки археології - стоянки мисливців на мамонтів, що виникла в середині 15 тис. до н. е. на території сучасного с. Межиріч Канівського р-ну Черкаської обл., на мисі, у межиріччі р. Рось і р. Росави, трохи західніше р. Дніпро. Подано огляд сучасного стану об'єкту. Поінформовано про перебіг науково-практичного семінару, що відбувся 22 липня цього року. Його організували співробітники та студенти кафедр археології та музеєзнавства за ініціативи Центру палеоетнологічних досліджень ім. Хв. Вовка з нагоди півстолітнього ювілею дослідження пам'ятки верхньопалеолітичної доби із залишками архітектури з кісток мамонта. Окремо приділено увагу деяким пропозиціям до порятунку знахідки, що має виняткове значення для вітчизняного та східноєвропейського палеоліту, його музеєфікації й організації подальшого використання на рівні сучасних стандартів як для наукової, навчальної, так і для культурно-просвітницької діяльності.

03.61 Етнографія й історична антропологія

03.18.04.0456/214874. Історичні та етнографічні дослідження Поділля першої половини XIX ст. Поліш В. // Вісник Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Історія, економіка, філософія. Київ: Київський нац. лінгвістичний ун-т, 2015, №20, С.78-86. - укр. УДК 39(4 9).

У статті аналізуються історичні та етнографічні дослідження Поділля у першій половині XIX ст. Характеризуються особливості зародження наукових та аматорських підходів до вивчення історії і культури краю, їх ідеологічна спрямованість та значення для розвитку українського руху на Поділлі.

03.18.04.0457/216258. Етногеографічні процеси в українській діаспорі Молдови. Зубик Андрій. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20(1), С.166-172. - укр. УДК 39:911.3 (=161.2:1-87).

Україну та Молдову об'єднують не лише спільні кордон та історичне минуле, але і чисельна українська діаспора у Молдові та молдовська в Україні. Актуальність дослідження української діаспори у Молдові зумовлена незначною кількістю наукових праць присвячених українцям у цій країні. За результатами перепису населення 2004 р. у статті проаналізовано розселення українців у розрізі адміністративних одиниць Молдови та типом поселень, поширення української мови як рідної та мови, якою зазвичай розмовляють. Здійснено картографування розселення українців та поширення української мови у Молдові в розрізі районів.

04 СОЦІОЛОГІЯ

04.01 Загальні питання соціології

04.18.04.0458/213763. "Соціальна відповідальність соціології: актуальні виклики" ("Круглий стіл" в рамках XIX Міжнародної наукової конференції "Харківські соціологічні читання"). // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №1-2, вип.13-14, С.98-108. - укр. УДК 316:061.2.4.

"Круглий стіл" "Соціальна відповідальність соціології: актуальні виклики" відбувся 5 листопада 2015 року в рамках XIX Міжнародної наукової конференції "Харківські соціологічні читання". Організаторами "круглого столу" виступили Соціологічна асоціація України та соціологічний факультет Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серед учасників "круглого столу" були провідні соціологи України, студенти та аспіранти, керівники соціологічних служб, журналісти. У фокусі уваги присутніх були питання соціальної відповідальності соціології у сучасному світі, професійної солідарності соціологів, академічної свободи та свободи слова в цілому.

04.18.04.0459/213824. Про проведення III Конгресу Соціологічної асоціації України. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1-2, вип.15-16, С.108-110. - укр. УДК 316:061.2.4.

12-13 жовтня 2017 року відбудеться III Конгрес Соціологічної асоціації України "Нові нерівності - нові конфлікти: шляхи подолання". Місце проведення Конгресу - м. Харків, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. Організатори Конгресу - Соціологічна асоціація України, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, соціологічний факультет. Метою Конгресу є визначення можливих шляхів подолання соціальної напруженості, що викликана поглибленням соціальної нерівності в нашій країні, появою її нових форм, що виявляються в нерівному доступі українців до таких соціальних ресурсів, як якісна середня та вища освіта, зайнятість, гідна оплата праці та пенсійне забезпечення, якісні медичні та рекреативні послуги, власний бізнес, політична участь, влада, Інтернет-ресурси, культурні ресурси, зокрема мовні компетенції, тощо.

04.18.04.0460/214855. Теоретична соціологія та філософія. Райхерт К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.97-100. - рос. УДК 316+1.

У статті розглядається проблема демаркації між теоретичною соціологією та філософією і ставиться питання про співвіднесеність теоретичної соціології з філософією, особливо у світлі того факту, що філософія є теоретичною базою соціології. Обґрунтовується, що немає чіткої різниці між теоретичною соціологією та філософією на докритичній і критичній стадіях розвитку соціології: докритична теоретична соціологія (позитивізм, неокантіанство) - це соціальна онтологія; критична теоретична соціологія (марксизм, критична теорія) - це соціальна аксіологія. На посткритичній стадії розвитку соціології можна теоретизувати дві тенденції. Перша тенденція розвитку посткритичної соціології пов'язана з утворенням постфілософської соціології (Н.Еліас, Н.Луман, Дж.Уррі, Б.Латур). Друга тенденція розвитку посткритичної теоретичної соціології - зі зближенням теоретичної соціології з філософією й перетворенням теоретичної соціології на філософію (П.Вінч, Ф.Хатчінсон, Р.Рід, В.Шеррок, Дж.Ло).

04.11 Загальні проблеми сучасної соціології

04.18.04.0461/214716. Філософські засади соціального конструктивізму. Кравчик М.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.82-85. - рос. УДК 316.2.

У статті розглянуто філософські засади одного із сучасних напрямів у соціології - соціального конструктивізму. Конструктивістські ідеї набули розвитку в західній філософії та науці із середини ХХ ст., але вони мають досить певну й тривалу філософську традицію, яку можна зафіксувати ще в античну добу. Так, поява скептицизму порушила питання відносин між суб'єктом і його сприйняттям навколишнього світу, які стали основними в конструктивізмі. Найбільш вагомий внесок у розвиток конструктивістських ідей було зроблено в кантівській філософії, що виокремлює предмети досвіду як предмети наукового пізнання. Фікціоналізм певним чином розвиває кантівські інтенції щодо існування меж пізнання світу.

04.15 Методологія соціології. Методика і техніка соціологічних досліджень

04.18.04.0462/213593. Методологія проведення соціологічних опитувань мігрантів на основі виділення малих груп дослідження. Овчиннікова О.Р., Вальков О.Б. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №4(238), т.2, С.185-189. - укр. УДК 314.174:519.7.

У статті проаналізовано питання інформаційного забезпечення міграційних процесів. Визначено, що найбільшою проблемою в процесі дослідження трудової еміграції з України є відсутність достовірної статистичної бази. Тому в такій ситуації виходом є застосування вибіркового соціологічного опитування. Запропоновано використання сучасних методів математичного забезпечення соціологічних досліджень, які базуються на малих об'ємах вибірок, при цьому достовірність а репрезентативність опитування не змінюється (а в деяких випадках є більш точною), а витрати на організацію та проведення опитування зменшуються.

04.18.04.0463/213740. Евристичні можливості соціології знання в аналізі ідентичностей: від топології до типології. Голюков О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2014, №1-2, вип.11-12, С.37-47. - рос. УДК 316.74:001.

У статті здійснюється аналіз ідентичності як знаннєвого конструкту, тобто як процесу і результату синтетичного (макро- і мікро-) вибудовування агентом і структурами соціального знання. Із залученням методології "синтетичних" теоретиків (П. Бурдьє, Е.

Гідденс, Н. Луман, П. Штомпка), дослідників проблематики ідентичності (Р. Брубейкер, Д. Шнаппер, Б. Андерсон, С. Холл) і ряду інших теорій автор доводить, що ідентичності при всьому різноманітті своїх проявів і підстав мають гомологічну внутрішню структуру, у фундаменті якої лежать схожі знаннєві механізми. Підкреслюється, що знання, що знаходиться в конституції ідентичності, може бути гетерогенним, незвідним лише до одної з його форм, пов'язаним з різними типами і способами раціональності, що не дозволяє ієрархізувати континуум ідентичностей. Робиться висновок, що уніфікований дискурс ідентичностей, часто панівний в сучасній соціології, є нерелевантним до свого предмету вивчення як в силу уніфікуючої тенденції аналізу підстав ідентичності (що не тотожне аналізу механізмів ідентифікації), так і в силу амбіцій до ієрархізації.

04.18.04.0464/213758. Теоретичні засади соціологічного дослідження політичного дискурсу. Битко А. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №1-2, вип.13-14, С.66-70. - укр. УДК 316.334.3.

У статті визначаються можливості застосування основних підходів до вивчення дискурсу, які активно використовуються в соціологічній традиції, для аналізу політичної сфери суспільства, зокрема політичного дискурсу. Розглядаються концепції М. Фуко, Е. Лакло і Ш. Муфф, Т. А. ван Дейка, в межах яких дискурс аналізується як складний соціолінгвістичний феномен, що значною мірою детермінується соціокультурними чинниками і впливає на формування смислових структур. Підкреслюється спільне та відмінне у філософських передумовах і методологічних засадах французького структуралістського дискурс-аналізу, критичної лінгвістики, соціальної семіотики, соціокогнітивного аналізу та інших підходів до вивчення дискурсу. Акцентується увага на таких питаннях, що розглядаються в межах цих підходів, як суб'єкт дискурсу, структури, що впливають на нього; відносини між дискурсом та соціальним і культурним розвитком, який характерний для різних сфер суспільного життя.

04.18.04.0465/213815. Можливості та проблеми теоретичного та емпіричного дослідження ментальності. Лісеєнко О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1-2, вип.15-16, С.37-42. - рос. УДК 32.001.76:316.3(477).

У статті розглядаються проблеми та можливості наукового, зокрема теоретико-соціологічного та емпіричного, аналізу феномену ментальності. Акцентується увага на особливостях соціологічної інтерпретації поняття "ментальність"/"менталітет", наводиться авторська концептуалізація структури ментальності. Аналізуються деякі методологічні підходи та досвід емпіричних досліджень ментальності в європейській та вітчизняній соціології. Формулюється висновок про актуалізацію соціологічного вивчення такого багатовимірного феномену, як ментальність, у контексті соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства.

04.18.04.0466/213933. Теоретико-методологічні засади концепції культурної репродукції П.Бурдьє: можливості використання на сучасному етапі розвитку соціологічної теорії. Мороз Є.О. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.14-21. - укр. УДК 316.01.

У статті представлено та проаналізовано причини відмінностей у результатах практичних соціологічних досліджень, спрямованих на перевірку теоретико-методологічних положень концепції культурної репродукції П.Бурдьє на сучасному етапі розвитку соціологічної теорії. Було виявлено перелік факторів, уточнення яких дало б можливість деякою мірою подолати наявні пізнавальні суперечності щодо тез П.Бурдьє.

04.18.04.0467/213934. Соціологічний досвід презентації темпоральних аспектів вимірювання дошлюбних та шлюбних відносин. Золотнюк О.П. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.21-29. - укр. УДК 314.56.

Стаття присвячена розгляду темпоральних аспектів взаємодії пари що перебуває у дошлюбних та шлюбних відносинах. Автор демонструє соціологічний досвід фіксації стажу шлюбу. Стаж шлюбу у даній статті позиціонується як основний спосіб темпоральної фіксації шлюбних відносин. На основі залучення досвіду соціологічних досліджень підкреслюється важливість розуміння стажу шлюбу як фактору, що впливає на задоволеність ним. Акцентується увага на наявності складнощів, що супроводжують перехідні етапи сімейного циклу.

04.18.04.0468/213935. Реалізація підходу "mixed-mode" у вибіркового соціологічному дослідженні. Казанжи А.П. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.30-37. - укр. УДК 303.621.

Стаття присвячена підходу "mixed-mode" у якому поєднують різні методи при зборі емпіричних даних у соціологічних дослідженнях. У статті фокус уваги зосереджений на можливостях та обмеженнях даного підходу. Окрім того, авторка аналізує типи дизайну комбінованого збору соціологічної інформації в масових опитуваннях.

04.18.04.0469/213936. Основи математичного моделювання для соціологів: використання логістичної моделі П.Ф. Ферхюльста для прогнозу розвитку популяції без зовнішнього впливу. Сидоров М.В.-С. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.37-49. - укр. УДК 303.09, 303.733.

У роботі розглядається базова логістична модель Ферхюльста, наводиться її розв'язок у явному вигляді. На базі моделі ілюструється демографічний прогноз населення Землі до 2100 року. Недоліки моделі частково ілюструються за допомогою експерименту Келхуна.

04.18.04.0470/214562. Ризик як характеристика сучасного суспільства: специфіка, можливості, протиріччя наукового осмислення. Удовичка Т.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.171-175. - укр. УДК 316.4.066:65.011.3.

У статті висвітлено основні підходи щодо визначення суті соціальних ризиків, проаналізовано протиріччя їх наукового пізнання у взаємозв'язку з практикою їх виникнення й функціонування, визначено існуючі напрями їх наукових досліджень, найбільш актуальні проблеми й завдання щодо подальшого вивчення ризику як соціального феномена. На підставі робіт теоретиків ризикології й "суспільства ризиків", насамперед У. Бека, показана проблемність застосування наукових знань до практики оптимізації ризиків, прогнозування наслідків їх виникнення, що актуалізує подальший пошук методів і напрямів їх соціологічного вивчення.

04.18.04.0471/214578. Реконфігурація практик концептуалізації концепту "успіх" у полі української соціології. Гудзенко О.З. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.55-59. - рос. УДК 316.75:316.728.

Стаття присвячена розгляду теоретичних аспектів концептуалізації концепту "успіх" у соціологічному дискурсі української соціології. На основі вивчення наявних підходів було класифіковано кілька основних інтерпретаційних схем використання концепту в соціальній епістемології. Зазначено й запропоновано підходи щодо змістового наповнення досліджуваного концепту, які варіюються залежно від методологічних уподобань учених. Відзначаються практики реконфігурації дискурсивного поля української соціології щодо дослідження концепту "успіх", які простежуються в недостатній розробці цієї проблеми з позиції сучасних теоретичних підходів. Актуалізується потреба в дослідженні концепту в межах структурно-конструктивістської парадигми.

04.18.04.0472/214586. Суперечності методологічної парадигми в дослідженні духовності українського народу. Троянський В.А., Мойсей А.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.94-99. - укр. УДК 1:3 6.3 316:13.2.

У статті розглядаються суперечності методологічної парадигми духовності, пов'язані з різноспрямованістю дослідження, світоглядної рефлексії, виділення людиною самої себе зі світу, усвідомлення себе як суб'єкта самопізнання, самовідштовхування, самооцінювання, природничих, технічних і гуманітарних галузей знання, необхідністю їх синтезу та інтеграції за умови всебічної кризи українського суспільства, утрати особистістю гідних основ самореалізації та самоствердження. Особливість методологічної інтеграції духовності в Україні полягає в тому, щоб чітко визначитися з її предметом, знайти концептуальні містки між індивідом, індивідуальністю, особистістю й суспільством, створити інтегральну систему методологічних засобів, здатних охопити в єдиному синтезі біологічну, соціальну, психологічну та духовну сфери творчої активності людини.

04.18.04.0473/214639. До питання про синергетику як постнекласичну методологію дослідження соціальних явищ і процесів. Печеранський І.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.161-165. - укр. УДК 101: 316.

У статті проаналізовано окремі аспекти синергетики як постнекласичної трансдисциплінарної парадигми, філософсько-методологічний та теоретичний потенціал останньої щодо дослідження соціальних процесів і явищ. Звернено увагу на евристично-інтегративний потенціал синергетики як методології, що помітно вирізняє її з-поміж класики та неклассики, коли йдеться про вивчення соціальної реальності. Доведено, що як методологія багатовимірного процесу соціальних змін синергетика змінює усталене бачення суспільства як системи, даючи фундаментальне обґрунтування новому підходу, в основі якого - відокремлення раціоналізму від механічного детермінізму, глибокий аналіз станів хаосу та порядку як динамічних станів, які досить часто залежать від неочікуваних випадковостей, а також перехідних трансформаційних станів - хаотичного порядку та впорядкованого хаосу. Тому синергетичні принципи становлять методологічне ядро нового еволюційно-холістичного підходу, що розкриває конструктивні аспекти коеволюції суспільства, людини та природи.

04.18.04.0474/214688. Методологія дослідження соціології реклами. Согорін А.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.141-144. - укр. УДК 316.1.

Методи є основою науковості результатів дослідження соціології реклами. Соціологія реклами є відносно новим напрямом досліджень у соціологічній науці, тому розроблення проблеми її методологічного забезпечення є перспективним і актуальним. У статті подано характеристику основних методологічних категорій, концепцій, теорій, методів і підходів, які є важливими в процесі соціологічного вивчення реклами як соціального явища. Характеризуються такі методологічні особливості соціології реклами, як вивчення цінностей у рекламній діяльності, окремих видів реклами (політичної, соціальної). Зазначається, що досягнення дослідницьких завдань у сфері практичної соціології реклами має здійснюватись із використанням таких методів соціологічного дослідження, як опитування (анкетування, інтерв'ю), соціальний моніторинг, експертне опитування, аналіз документів, метод вторинного аналізу результатів соціологічних досліджень.

04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси

04.18.04.0475/213736. Соціальна самоорганізація і механізми регуляції соціальної поведінки. Бевзенко Л. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2014, №1-2, вип.11-12, С.6-17. - укр. УДК 316.3.4.

У статті проаналізовано проблему регуляції соціальної поведінки з точки зору соціо самоорганізаційного підходу, в рамках якого виділяються два механізми соціальних змін - самоорганізаційний і організаційний. Показано, що регулятивний ефект цих механізмів залежить від ступеня стабільності соціальної системи. Використання поняття "соціальна ентропія" дозволяє описати різноманітні стани соціальної системи: стабільність, нестабільність першого роду та нестабільність другого роду. Доведено, той факт, що тільки у випадку нестабільності першого роду можлива успішна комбінація двох названих механізмів регуляції з метою забезпечення еволюційного розвитку суспільства.

04.18.04.0476/213813. Українське суспільство: шляхи трансформації. Головаха Є. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1-2, вип.15-16, С.26-31. - укр. УДК 316.32(477):316.422.

У статті аналізуються процеси соціальної трансформації, що відбувалися в Україні за часів її незалежності. Наводиться авторська періодизація трансформації українського суспільства. Розглядаються основні типи соціальної трансформації: природна, відновлена природна, волонтарна та вимушена. Акцентується увага на позаекономічних чинниках трансформації, зокрема на такому, як стан суспільної свідомості. Сучасне українське суспільство визначається як "суспільство стихійної громадянської трансформації і відкладеного декларованого транзитиву", якому притаманні такі характеристики, як подвійна інституційна система, масова аномічна деморалізація, цінності "спотвореного модерну", неостанові утворення, відсутність "інституційної" довіри, негативні ідентичності. Доводиться, що шляхи трансформації, якими йдуть країни Центральної та Східної Європи, принципово відрізняються. Робиться висновок щодо необхідності реалізації комплексу заходів, орієнтованих на вирішення таких питань, як визначення пріоритетів у державній внутрішній політиці, налагодження ефективного громадського контролю, створення життєздатних ідеологічних партій тощо. Підкреслюється роль соціології у визначенні конкретних шляхів і механізмів соціальної трансформації, необхідність "соціологічної інтервенції" в українське суспільство.

04.18.04.0477/213814. Перспективи розвитку ситуації в Україні у сприйнятті українських та польських студентів: факторна зумовленість. Сокурянська Л. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1-2, вип.15-16, С.31-37. - англ. УДК 316.648:316.35-075.875]:32(477).

У статті представлено деякі результати українсько-польського дослідження проблем життєдіяльності сучасної студентської молоді. Акцентовано увагу на сприйнятті українськими та польськими студентами перспектив розвитку ситуації, що склалася в Україні. Застосовано соціокультурний підхід до аналізу феномену сприйняття. Виокремлено чотири групи студентів за характером їхнього сприйняття майбутнього України: "абсолютні оптимісти", "помірковані оптимісти", "абсолютні песимісти" та "помірковані песимісти". Проаналізовано об'єктивні та суб'єктивні характеристики українських та польських студентів, які належать до цих груп. Визначено чинники, що зумовлюють ту чи іншу позицію респондентів щодо "українського питання". Акцентовано увагу на таких із них, як матеріальне становище студентів, їхні політико-ідеологічні уподобання, потенційна протестна активність, соціокультурні, економічні та політичні характеристики країни проживання. Зроблено висновок, що більш високий рівень оптимізму українського студентства зумовлений його суб'єктивним досвідом, патріотичними почуттями, громадянською позицією, прагненням відстояти свободу та незалежність своєї країни.

04.18.04.0478/214571. Формування демократичного суспільства в Україні: актуальність поглядів С.Л. Франка. Бичков'як О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.21-24. - укр. УДК 321.7(477):1(092)(470).

У статті розглянуто демократичні засади формування сучасного українського суспільства та зроблено спробу окреслити проблеми й перешкоди, які долає наша країна на цьому шляху. Визначено, що демократія є найзатребуванішою формою політичного устрою суспільства, яка надає людям можливість не тільки обирати керівників, а й контролювати владу.

Обґрунтовується, що, незважаючи на всі проблеми, що постають у межах демократичної форми організації суспільства, його державно-політичного устрою, саме влада народу найкраще справляється з викликами сучасності. Авторка робить спробу використати політичні погляди С.Л. Франка як одну з альтернатив подолання труднощів у становленні демократичного ладу, його засад і впровадження їх на практиці. З'ясовано, що свобода та вільний розвиток особистості є необхідною умовою функціонування демократичного суспільства. Позиція С.Л. Франка з цього приводу активно-діяльна й вольова, основана на християнських принципах любові. Свобода, демократія, соборність, всеєдність, творчість, мораль - такі культурні блага в політичній концепції С.Л. Франка.

04.18.04.0479/214684. Гендерні особливості соціального захисту населення. Пірог Л.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.124-127. - укр. УДК 364.4-055.057+305.

У статті розглядаються гендерні аспекти соціальної політики й соціального захисту населення. Представлена необхідність гендерної рівності між жінками та чоловіками з метою забезпечення стабільного розвитку суспільства. Акцентується увага на відмінності в соціальному становищі жінок і чоловіків і дотриманні принципу соціальної справедливості, що передбачає рівний доступ до суспільних ресурсів, створення рівних умов для самореалізації особистості.

04.18.04.0480/214744. Сучасне суспільство & соціологічна теорія: проблеми концептуального осмислення з позиції Е. Гідденса. Денисенко І.Д. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.37-39. - укр. УДК 316.324.8+316.3.

Статтю присвячено визначенню основних стратегій побудови теорії, що адекватно інтерпретує зміст і динаміку сучасного суспільства. Особлива увага акцентується на систематизації вимог, які висуваються до такого рівня теоретичних побудов із боку представників соціологічного наукового співтовариства. Як основні дослідницькі стратегії в процесі побудови шуканої соціальної теорії пропонується розглядати пропозиції одного з провідних соціологів сучасності Е. Гідденса.

04.18.04.0481/214753. Соціальний капітал у посткапіталістичних суспільних відносинах. Іщенко О.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.69-72. - укр. УДК 316.334.2.

У статті досить детально аналізується концепція соціального капіталу. Під час дослідження автор послуговується теоретичними та практичними опрацюваннями відомих західних мислителів ХХ ст. - П. Бурдьє, Дж. Коулмена, Р. Патнема й Ф. Фукуями. Найчастіше соціальний капітал зводять до феномена довіри, а також до некомерційних зв'язків і контактів різного роду - сімейних, дружніх, релігійних, суспільних аж до членства в добровільних організаціях, структурах громадянського суспільства. У посткапіталізмі соціальний капітал розглядається як некомерційний (неринковий) соціальний зв'язок індивідів. Специфічною основою соціального капіталу є посткапіталістичні суспільні відносини (солідарність, взаємодопомога, партнерство, добровільна діяльність). Ці відносини в більшості своїй дають змогу компенсувати провали не лише ринку, а й держави. Отже, позаринкові за своєю природою відносини та зв'язки людей є засобом для збільшення прибутку й одним із мультиплікаторів процесу накопичення капіталу.

04.18.04.0482/214807. Пострадянський соціальний простір у форматі діалогу з провідними акторами глобалізації: філософсько-політичний аспект. Розова Т.В., Гайтан В.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.115-119. - укр. УДК 327.2(470+477+57).001.73 76.

У статті розглядаються процеси, що відбуваються на пострадянському соціальному просторі, крізь призму філософії політики, яка відіграє особливу роль, оцінює антропологічні, цивілізаційні, культурні ризики глобалізаційних процесів. Трансформація культурно-історичного потенціалу пострадянського соціального простору часто пов'язується лише з транзитом - переносом західних моделей розвитку, ідеологій, політичних механізмів регулювання, що не завжди є результативним. Виникають форми незахідної глобалізації. Хоча вестернізація відбувається, вона не свідчить про те, що радикально змінює ідентичність тих країн, які вступають у глобальні відносини. Виникають альтерглобалістські проекти, коли глобалізація здійснюється не за західним сценарієм, а за азійським. Виникає ще одна ніша, яка в контексті мультикультуралізму свідчить про новітні можливості трансформації соціального простору.

04.18.04.0483/215009. Трансформація системи духовно-інформаційних цінностей в умовах сучасної культурної доби. Антіпова О.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.8-11. - укр. УДК 130.123 130.2.

У статті досліджено основні тенденції трансформації системи духовно-інформаційних цінностей. Доведено, що сформованість ціннісних орієнтацій особистості є ключовим критерієм ступеня інтегрованості людини в нове інформаційне середовище. Проаналізовано роль інформації та інфообміну як основних чинників формування ціннісних орієнтирів сучасників.

04.18.04.0484/215027. Феномен креативності у професійній діяльності менеджера соціальної роботи. Лескова Л.Ф. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.76-78. - укр. УДК 364:78.

У статті розглядаються основні ознаки креативності, що є чинником успішності менеджера соціальної роботи й запорукою ефективного управління. Автор наголошує, що креативний потенціал є в кожній людині, але для менеджера завдання реалізації та нарощування цього потенціалу є обов'язковим.

04.18.04.0485/215030. Традиційні й нові моральні цінності азербайджанського суспільства. Омаров В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.86-88. - рос. УДК 378.14:371.113.

У статті розповідається про роль світової цивілізації в такому універсальному явищі, як етнокультура Азербайджану й національно-культурне багатство, про взаємозв'язок національно-культурного багатства з критерієм сучасного розвитку, зі змістом, при цьому значення етнокультурних процесів було досліджено з урахуванням філософсько-етичного погляду.

04.18.04.0486/215078. Ціннісний портрет українського суспільства: за даними World Values Survey. Сакало О.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.99-101. - укр. УДК 316.3 (477).

У статті аналізується один із основних інтегративних чинників суспільства - соціальні цінності. Для вивчення системи соціальних цінностей сучасного українського суспільства використовуються дані, отримані в ході найбільш масштабного сьогодні міжнародного дослідницького проекту вивчення соціальних цінностей - World Values Survey. Розглядаються ціннісні орієнтації українців в абсолютних різних сферах життя: сімейних відносинах, професійній діяльності, політиці, релігії, міжгрупових і міжособистісних соціальних відносинах тощо. Згідно з методологією проекту, всі цінності зводяться до чотирьох основних типів: цінності виживання, цінності самовираження, традиційні цінності й секулярно-раціональні цінності. На основі аналізу соціологічних робіть висновок про те, що українському суспільству більш притаманні цінності виживання та секулярно-раціональні цінності. Однак водночас мають помітне поширення й традиційні цінності, тобто наявний певний ціннісний симбіоз.

04.18.04.0487/215098. Перспективи революційного й духовного розвитку цивілізації в епоху інформаційно-високотехнологічного прогресу. Поліщук Н.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.50-54. - укр. УДК 1:316.422.44.

У статті обґрунтовано, що розвиток науки й техніки та використання їх можливостей мають завжди підкорятися головній меті - духовному та соціальному прогресу людства, збереженню його екологічних і кліматичних перспектив. Усі досягнення інформаційно-високотехнологічного науково-технічного прогресу (ІВТ НТП) мають цивілізовано використовуватися на користь людству в розв'язанні глобальних економічних, екологічних, кліматичних, енергетичних, продовольчих, медичних та інших проблем. Але така перспектива можлива, коли кардинально поліпшиться "технологія" мислення, його одухотворення й антропокозмізація, таке нове мислення обов'язково має стати загальною вимогою життя, тобто науково-філософсько-антропокозмічною культурою розумової праці має стати масовою. Тільки в такому разі майбутнє інформаційно-високотехнологічне, антропокозмічно-духовне, ноосферне суспільство буде суспільством безпроблемним і сформується як період всезагального миру та благоденства, потім перейде у високорозвинену антропокозмічну інформаційно-високотехнологічну цивілізацію. Наведено етапи революційного й духовного розвитку людської цивілізації в епоху інформаційно-високотехнологічного науково-технічного прогресу. Показано, що тільки в єдності досконалого розуму та високої (божественної, за М.Бердяєвим) духовності людства можливе практично вічне існування людського суспільства у вигляді космічно-екзопланетної (КЕП) цивілізації. Доведено, що ніякий інший розвиток - економічний, науково-технічний, високотехнологічний, інноваційний чи інформаційний - не може вивести людство з історичної безвиході - його краху, якщо такий розвиток не буде підкріплений антропокозмічною високодуховною революцією, перебудовою в антропокозмічному сенсі свідомості і світогляду, людських духовних і моральних якостей і цінностей, переселенням хоча б деякої антропокозмічно налаштованої частини людства на штучні космічні житлові комплекси й найбільш сприятливі для життя планети, наприклад, Місяць або Марс, у межах Сонячної системи, а згодом і на екзопланети космосу з метою збереження генофонду людства у вигляді космічно-екзопланетної цивілізації.

04.18.04.0488/215101. Феномен формування світового громадянського суспільства. Романкова Л.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.64-68. - укр. УДК 001.12:316.3:316.454.52.

У статті проаналізовано особливості формування світового громадянського суспільства. Акцентується увага на його економічній, соціальній, політичній і культурологічній сферах. Зазначається, що в "класичному" Європейському сегменті світової цивілізаційної структури є підстави стверджувати про наявність "європейського громадянського суспільства". Саме до цього сегмента й тяжіє Україна. Тому в цьому ключі повинна бути переосмислена вся професійна підготовка студентської молоді.

04.18.04.0489/215142. Міфотворення в контексті здійснення логіки історичного процесу. Шедяков В.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.130-135. - укр. УДК 316.35.

Міфотворення досліджено, з одного боку, як суттєвий елемент об'єктивних історичних процесів, що формують всесвітньо-історичні виклики, з іншого - як напрям суспільної регуляції/саморегуляції, який дає можливість оперативно відкликатися на них. Впливаючи на світосприйняття, міфотворення стає міцним чинником підготовки та реалізації змін. Як чинник соціально-політичних трансформацій міфотворення може ініціювати/підтримати і позитивні, і негативні суспільні мутації. Причому якщо знижується тиск з одного боку соціально-політичного протистояння, то посилюється з другого, слабшає один фактор - зростає роль інших. Фіксація кінцевого вектора трансформацій у процесі цього може суттєво розмежовувати основні дієві сили змін і утримувачів (безпосередніх та у довготривалій перспективі) головної вигоди від подій.

04.18.04.0490/217373. Сучасні підходи щодо визначення понять соціальної згуртованості та соціального капіталу. Гриненко А.М., Кирилук В.В. // Соціально-трудові відносини: теорія та практика. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2017, №1(13), С.135-141. - укр. УДК 316.47.

У статті розглянуто теоретичні аспекти соціальної згуртованості та соціального капіталу і можливості їх взаємозв'язку. Досліджено генезис понять "соціальна згуртованість" і "соціальний капітал". Визначено та узагальнено основні сучасні підходи щодо визначення понять "соціальна згуртованість" та "соціальний капітал".

04.18.04.0491/217378. Інформаційно-семіотичні виміри інформації як головного тренду інформаційного суспільства. Кириченко М.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.57-67. - укр. УДК 316.774.

Семіотика постає необхідною характеристикою інформації, яка пронизує інформаційне суспільство. Представлено мету і цілі концепції інформаційно-семіотичних вимірів інформації як головного модусу і тренду інформаційного суспільства. Проаналізовано поняттєво-категорійний апарат розвитку інформаційно-семіотичних вимірів інформації як головного модусу і тренду інформаційного суспільства та розкрито сутність інформаційно-семіотичних вимірів інформації. Проаналізовано проблеми інформаційно-семіотичних вимірів інформації як головного модусу інформаційного суспільства та знакові механізми, призначення яких експлікувати і раціонально висвітлювати інформацію, що в них закладена. Термін "семіотика" (semiotics) - синонім семіології, яка визначає дослідження знаків, користується деяким впливом у тих сферах філософії, які мають справу з комунікаціями в інформаційному суспільстві, так як мета семіотики - розробка методу аналізу повідомлень, як вербальних, так і невербальних.

04.18.04.0492/217384. Концептуальні засади інформаційної безпеки в Україні як умови інноваційного розвитку держави та сучасного тренду суспільства. Соснін О.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.130-139. - укр. УДК 351.746 : 007 (477).

Представлено концептуалізацію подолання проблем інформаційної безпеки як умови інноваційного розвитку держави та сучасного тренду суспільства. Для реалізації цієї мети проаналізовано комплекс проблем інформаційної безпеки, які пов'язані з проникненням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у усі сфери життєдіяльності людини; розкрито причини відставання України у розвитку інформаційного суспільства в контексті цивілізаційного розвитку сучасного світу та показано шляхи їх подолання. З'ясовано проблеми, чому знання та інформація не сформувалися в Україні як впливова економічна та соціально-політична сила; виявлено проблеми організації безперервної освіти і вдосконалення освітньої сфери, яка виявилася загальною тенденцією (трендом) світового розвитку і основою інноваційного суспільства.

04.18.04.0493/217550. Полідержава як територіальний устрій інформаційного суспільства. Канищев Г.Ю. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №1, С.78-86. - укр. УДК 341.213+342.573.

Статтю присвячено проблемі трансформації територіального устрою постсучасних держав Західного світу у зв'язку з подальшим розвитком інформаційного суспільства в цих країнах.

04.41 Соціальні класи, спільноти і групи

04.18.04.0494/214598. Трудова та професійна соціалізація молоді як елементи культурного капіталу. Шапошникова І.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.161-165. - укр. УДК 316.334.37.

У статті досліджено взаємозв'язок між культурним капіталом і трудовою соціалізацією випускників вищих навчальних закладів. Автор зауважує, що вивчення проблеми обґрунтовується за трьома концептуальними напрямками: соціокультурними суб'єктивно-ціннісними теоріями, концепціями освіти розвитку культури, теоріями культурного капіталу. Зазначено, що в сучасних умовах навчальні заклади реалізують соціокультурну функцію, спрямовану на формування соціально значущого культурного потенціалу індивідів. Тому навчальні заклади виступають як соціальні системи, моделі суспільства, що допомагає акторам набути моральні принципи, соціальні норми, навички спілкування.

04.18.04.0495/214745. Польська молодь у світлі соціологічних досліджень. Длугош П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.40-43. - англ. УДК 316.3.

Метою статті є представлення дослідницького доробку соціології молоді в Польщі. Наведена інформація свідчить, що польська соціологія молоді характеризується багатою традицією, початок якої закладено ще в передвоєнний період. Поряд із соціально-політичними трансформаціями зазнавали змін і проблеми, якими вона займалася. На специфіку розглянутих проблем впливає також розташування академічних центрів, які займаються дослідженням молоді. Головні академічні центри вивчають проблеми молоді переважно в глобальному масштабі. У свою чергу прикордонні університети досліджують тематику, пов'язану зі специфікою цього прикордоння. З прискоренням соціальних змін особлива увага звертається на проблематику молоді. Однією з головних проблем, над якою працюють багато дослідників, є аналіз адаптаційних стратегій до викликів капіталізму. Результати численних пошуків свідчать, що молодь до нього є адаптованою частково. Як і раніше, серед молоді помітні риси особистості homo sovieticus, які можуть ускладнювати впровадження подальших змін.

04.18.04.0496/214748. Трагізм соціальної стигматизації ВІЛ-позитивних людей. Дишлевий І.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.52-56. - рос. УДК 316.452:472.

У статті розглядаються змістові напрями, витоки у владі, душевні наслідки для суб'єкта, аморальний і неправо-вий характер соціальної стигматизації соціальної спільноти ВІЛ-позитивних людей. Як загальний показник цього широкого випадку соціальної стигматизації, що розсіяний на різних рівнях соціальних взаємодій і відносин у соціумі, виділено трагізм, що полягає в приреченості людей, які живуть із ВІЛ, на сильні екзистенційні страждання від аморального за своєю природою засудження їх у публічному дискурсі та масовій свідомості суспільства. Розкривається зв'язок соціальної стигматизації з владними технологіями, які задіюються державою. Також аналізується зумовленість соціальної дискримінації ВІЛ-позитивних людей як обмежень і позбавлення їх доступу до прав людини соціальної стигматизацією.

04.51 Соціологія сфер соціального життя, соціальних явищ та інститутів

04.18.04.0497/213737. "Спільна мова тротуару"? Критика дискурсу публічних просторів. Мусієздов О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2014, №1-2, вип.11-12, С.18-22. - рос. УДК 316.334.56.

У статті аналізуються основні положення критики дискурсу публічних просторів. Актуальність такого аналізу зумовлена тим, що публічні простори привертють до себе увагу як важливе джерело формування територіальних спільнот в цілому та міської спільноти, зокрема. Згідно з поширеним поглядом, публічний простір є місцем взаємодії різних людей і спільнот. Підкреслюється, що завдяки цій взаємодії можуть формуватися спільна культура, толерантність і взаємоповага. Проте насправді соціальні та культурні відмінності потенційних учасників перешкоджають цьому. Тому публічні простори або стають місцями конфліктів, або "приватизуються" певними "публіками", інші городяни виявляються виключеними із взаємодії. У будь-якому випадку вони не виконують приписуваної їм ролі.

04.18.04.0498/213738. Соціальна безпека: сутність, загрози та шляхи забезпечення. Подольська Є., Назаркіна В. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2014, №1-2, вип.11-12, С.23-27. - англ. УДК 316:351.

У статті аналізується сутність та джерела загроз соціальної безпеки, визначаються шляхи її забезпечення. Розкривається методологічний потенціал теорії людського капіталу, моделі людського розвитку та концепції безпеки, підкреслюється їхня роль в обґрунтуванні переходу від концепції безпеки, зорієнтованої на державу (state-centred), до концепції безпеки, зорієнтованої на людину (person-centred). Обґрунтовується нове бачення сутності безпеки: замість переважної орієнтованості на територіальну безпеку - орієнтованість на безпеку людей; замість безпеки, що досягається завдяки можливості захищатися від небезпеки за допомогою зброї, - безпека як результат стійкого людського розвитку. Акцентується на додаткових смислових значеннях безпеки як соціального явища. Соціальна безпека на макросоціологічному рівні розглядається не тільки як захист від загроз, але й як інструментарій оцінки ступеня реалізації цілей соціальної політики. Представляються емпіричні індикатори соціальної безпеки, на основі яких виділяються загрози соціальній безпеці в умовах сучасної України. Визначаються основні шляхи забезпечення соціальної безпеки в сучасному українському суспільстві: модернізація, громадянська самоорганізація та легітимізація.

04.18.04.0499/213741. Колективна ідентичність, солідарність і довіра як конструкти масової мобілізації у Східноєвропейському пограниччі. Хижняк О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2014, №1-2, вип.11-12, С.48-58. - рос. УДК 316.4.06.

Стаття присвячена визначенню ролі колективної ідентичності, колективної солідарності та довіри в динаміці сучасного Східноєвропейського прикордоння. Характеристика та перспективи масової мобілізації на Східноєвропейському прикордонні зумовлені особливостями цього Прикордоння: соціальним складом його жителів, їхніми ментальними рисами, інституційними та соціокультурними чинниками. Розвиток Східноєвропейського прикордоння залежить від того, як колективна ідентичність, колективна солідарність і довіра будуть здійснюватися в процесі мобілізації мас під час соціальних міжкультурних взаємодій. Обґрунтована теза про те, що мобілізація мас дає динамізм процесам розвитку Східноєвропейського прикордоння. Мобілізація мас базується не тільки на соціально-економічних факторах, але також має соціально-культурну складову. Роль ідентичності, солідарності та довіри у розгортанні колективного соціальної дії полягає в тому, що вони спрямовують масову соціальну мобілізацію. Концепція автора виходить з того, що конструктами масової мобілізації на Східноєвропейському Прикордонні виступають, по-перше, колективна ідентичність, яка задає межі колективної дії, відрізняє його учасників і не учасників; по-друге, колективна солідарність, яка формує стійку мотивацію на колективні дії; по-третє, довіра, яка в колективній соціальній дії покликана інтегрувати її учасників.

04.18.04.0500/213748. Життєвий світ IT-фахівців: можливості і проблеми дослідження в контексті соціології повсякденності та візуальної соціології. Даниленко О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2014, №1-2, вип.11-12, С.103-111. - укр. УДК 316.728:004.007.

У статті представлено варіанти виокремлення та вирішення проблем соціологічного дослідження життєвого світу IT-фахівців на теоретичному і емпіричному рівнях. Обґрунтовується перспективність застосування методів, що базуються на ключових принципах соціології повсякденності та візуальної соціології, до вимірювання життєвого світу IT-фахівця. Стаття має пошуковий характер та актуалізує питання, що пов'язані з дослідженням повсякденного життєвого світу представників різних професій, у тому числі IT-фахівців, пропонуючи шляхи та способи його емпіричного вимірювання. Особлива увага приділяється тлумаченню ключових понять феноменологічної соціології, перш за все поняття "повсякденний життєвий світ" в роботах А.

Шютца. Аналізується операціоналізація цього та інших понять в наявних нечисленних дослідженнях з феноменології професій. Викладаються основні результати авторської апробації індикаторів вимірювання життєвого світу IT-фахівців здійсненої в межах досліджень, що були проведені у період з 2011 по 2015 рік.

04.18.04.0501/213749. Соціологія одного міста: інтерв'ю з польським соціологом професором Яцеком Курчевським. Курчевський Я., Щудло С. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2014, №1-2, вип.11-12, С.112-117. - англ. УДК 316.334; 304.3.

З професором Яцеком Курчевським спілкувалася та підготувала вступне слово доктор соціологічних наук, професор Світлана Щудло. Не раз задавалася питанням, наскільки добре ми знаємо, як розвивається соціологічна наука у наших західних сусідів. Чи, зокрема, є зацікавлення доробком сучасних соціологів Польщі - країни, з якою межує Україна? Відповідь напрошується досить очевидна - маємо обмаль інформації. Знаємо класичні праці З. Баумана, Л. Гумпловича Ф. Знанецького, Б. Маліновського, С. Оссовського, М. Оссовської та інших науковців, до яких часто апелюємо у своїх наукових розвідках. Однак захоплюючись працями соціологів-класиків, ми залишаємо поза увагою цікавий соціологічний доробок сучасних дослідників. Дзеркально виглядає ситуація і в польській соціологічній науці.

04.18.04.0502/213751. Щастя, задоволеність життям та благополуччя населення у перехідних суспільствах. Кізілова К., Херпфер К., Кізілов О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №1-2, вип.13-14, С.16-27. - англ. УДК 316.728:14.023.34.

Статтю присвячено аналізу динаміки рівня благополуччя населення країн пострадянської Євразії, які в 1991 році вступили на шлях демократичних перетворень. Розглянуто такі суб'єктивні показники благополуччя, як рівень загальної задоволеності життям і відчуття щастя, які використовуються для розрахунку індексу суб'єктивного благополуччя. До аналізу включено результати дослідження "Світові цінності" від першої (1981-1984) до шостої хвилі (2010-2014), зокрема дані, що отримано у 10 країнах пострадянського простору: Вірменії, Азербайджані, Білорусі, Грузії, Молдові, Казахстані, Киргизії, Росії, Україні та Узбекистані. Здійснено аналіз динаміки рівня суб'єктивного благополуччя у зазначених країнах в перехідний період. Представлено дані порівняльного аналізу рівня суб'єктивного благополуччя в пострадянській Євразії та інших регіонах світу. На підставі результатів багатомірного аналізу та застосування регресійних моделей визначено основні фактори, що впливають на рівень суб'єктивного благополуччя людей в різних частинах світу.

04.18.04.0503/213753. Феномен "двох Донбасів": вектори розвитку колективної свідомості населення різних частин Донбасу в умовах гібридної війни. Рущенко І. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №1-2, вип.13-14, С.34-43. - укр. УДК 316.355.01:316.6.

У статті проаналізовано розвиток колективної свідомості на Сході України у зв'язку з перебігом російсько-української гібридної війни. Висунуто припущення, що Донбас є штучною регіональною конструкцією, яка відповідала політиці комуністичної влади в Україні. Внутрішня неоднорідність Донецької та Луганської областей сповна проявилася у феномені "двох Донбасів". Зокрема, як свідчать дані масового опитування на підконтрольній Україні території, проведеного на початку 2015 р. за ініціативи Української миротворчої школи (N=1200), на звільнених територіях відбувається оздоровлення масової свідомості. Домінують українські тенденції, відновлюється почуття громадянськості (84% опитаних відчувають себе громадянами України "повністю" або "у значній мірі"). Немає принципової різниці у настроях етнічних українців і етнічних росіян. Лідером довіри є волонтерський рух, доволі високий індекс довіри (на рівні довіри до церкви) мають Збройні сили України. На окупованій території спостерігаються інші тенденції. Так, має місце феномен "луганського синдрому" (термін запропонував проф. І. Кононов), ширяться настрої утриманства, советизація свідомості на тлі штучної ізоляції регіону. Синдроми соціального божевілля та аномії (явища весни 2014 р.) трансформуються у соціальну апатію та готовність прийняти будь-яку владу, що гарантує мир, роботу, пенсії.

04.18.04.0504/213754. Місто як середовище формування постмодерних цінностей: теоретичне обґрунтування гіпотези. Мусієздов О., Халіна О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №1-2, вип.13-14, С.44-50. - англ. УДК 911.375 + (316.324.8 : 316.752).

У статті здійснюється теоретичне обґрунтування гіпотези про те, що умови для формування постмодерних цінностей існують в містах, в групах, життєдіяльність яких пов'язана з глобальною постіндустріальною економікою. Розглядаються різні концепції постсучасного суспільства, зокрема, теорії "постіндустріального суспільства" (Д. Белл, П. Дракер та ін.), "інформаційного суспільства" (Й. Масуда та ін.), суспільства "третьої хвилі" (А. Тоффлер), "глобального суспільства" (З. Бауман, У. Бек, Р. Робертсон та ін.), "простору потоків" (М. Кастельс), "дезорганізованого капіталізму" (С. Леш, Дж. Уррі), "високої модерності" (Е. Гидденс), "постмодернізму" (Ж.-Ф. Ліотар) та ін. Акцентується увага на інтерпретації постмодерних цінностей Р. Інґлахартом і результататах Всесвітнього дослідження цінностей (World Values Survey). Для обґрунтування авторської гіпотези використовуються концепції М. Кастельса (про "космополітичні еліти" та "локальні маси"), Р. Флориди (про "креативний клас"), Е. Соджи (про "синойкізм"), а також результати сучасних досліджень українського суспільства, проведених провідними соціологічними центрами під час подій Євромайдану та Революції гідності.

04.18.04.0505/213757. Інтегровані маркетингові комунікації в електоральному маркетингу. Шинкаренко О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №1-2, вип.13-14, С.61-65. - укр. УДК 316.334:3:324.

У статті розглянута важлива проблема електорального маркетингу, пов'язана із використанням маркетингових комунікацій в процесі його реалізації. Аналізуються дві основні групи маркетингових комунікацій: перша група - це комунікації, що адаптовані до політичного і електорального маркетингу із маркетингу комерційного (політичний піар, політична реклама та BTL); другу групу складають специфічні комунікаційні технології, що використовуються в електоральному маркетингу: маркетинг подій, менеджмент новин, директмаркетинг та директ-мейл, телемаркетинг, телефонний маркетинг, інтернет та інші. Акцентується на необхідності комплексного використання зазначених маркетингових комунікацій у рамках інтегрованих маркетингових комунікацій.

04.18.04.0506/213760. Соціокультурні норми регулювання грошових відносин: історія і сучасність. Гаврилик О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №1-2, вип.13-14, С.75-83. - рос. УДК 316.334.2.

У статті представлений аналіз соціокультурних норм, що регулюють грошові відносини. На основі методології П.О. Сорокіна та запропонованої ним класифікації норм, які опосередковують соціальні взаємодії, розглянуто вплив норм моралі, етикету, права, правил-приписів на монетарну поведінку населення історично конкретних суспільств. Зміст норм розкривається через позицію "повинно бути - неприпустимо", що дозволило порівняти норми різних культур на основі базових категорій, простежити їхні зміни в соціокультурній динаміці та зробити теоретичні узагальнення щодо сучасної білоруської дійсності.

04.18.04.0507/213816. Багатство та соціальний розвиток націй. Куклін В., Сіренька А. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1-2, вип.15-16, С.42-58. - рос. УДК 330.52:316.42.43.

У статті на базі даних різних джерел аналізується вплив багатства націй на такі показники їхнього соціального розвитку, як рівень охорони здоров'я, освіти, безпеки, економічної свободи, людського розвитку. Акцентується увага на взаємозв'язку між матеріальним становищем населення та якістю його життя. Наводяться дані щодо розподілу багатства (яке розуміється як

фінансові накопичення та нефінансові придбання без боргів) представників різних соціальних груп у розвинених країнах та тих країнах, що розвиваються. Здійснюється порівняльний аналіз різноманітних соціальних показників у залежності від обсягу багатства в тій чи іншій країні, а також у тих чи інших соціальних групах. Зазначається, що в постсоціалістичних країнах через недосконалість статистики та нерозвиненість ринку землі оцінки багатства населення є не зовсім коректними, що ускладнює аналіз впливу багатства на показники соціального розвитку країни.

04.18.04.0508/213817. Життєві плани старшокласників Одеси (за результатами моніторингового дослідження). Романенко С. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1-2, вип.15-16, С.58-65. - рос. УДК 316.477.

У статті наведені результати первинного аналізу даних останнього етапу моніторингу "Старшокласник - 2016. Життєві орієнтації і настрої; сучасна сім'я: батьки, діти", який проводиться відділенням соціології Інституту соціальних наук Одеського національного університету імені І.І. Мечникова з 1993 року з періодичністю один раз на три роки. Представлені матеріали дослідження викликають цікавість, як з погляду вивчення нинішнього покоління випускників шкіл, так і з погляду можливості зіставлення результатів аналогічних моніторингових, які проводяться практично всіма регіональними відділеннями Соціологічної асоціації України. Автор пропонує колегам-соціологам об'єднати зусилля з розробки загальної стратегії проведення наступного етапу моніторингу в рамках єдиної методики під керівництвом дослідницького комітету САУ. Така стратегія створить нові перспективи для переходу від опису окремих фактів, явищ і процесів, властивих одному місту, регіону, до пошуку загальних закономірностей, формулювання гіпотез, розробки концепцій, що змалюють цілісну картину по Україні, а також стануть у нагоді при проведенні міжнародних (порівняльних) досліджень.

04.18.04.0509/213820. Динаміка бідності в Україні в 2005-2015 роках. Струченков О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1-2, вип.15-16, С.81-88. - укр. УДК 316.4:364.662(477).

У статті на основі статистичних та соціологічних даних аналізуються тенденції динаміки бідності населення України в 2005-2015 роках. Визначено специфіку основних параметрів абсолютної, відносної, деприваційної та суб'єктивної бідності. Виявлено категорії громадян, які найбільше потерпають від нужденності, пов'язаної з відсутністю доступу до тих чи інших соціальних ресурсів. Наводяться результати статистичних обстежень, які свідчать про зменшення монетарної та деприваційної бідності у 2005-2013 роках. Зазначається, що внаслідок політико-економічної кризи 2014-2015 років та агресії Росії ситуація з бідністю значно погіршилася: щонайменше третина населення опинилася за межею бідності. Підкреслюється, що відсутність рішучих дій влади, спрямованих на боротьбу з бідністю, може спричинити посилення соціальної напруженості та викликати нові сплески протестної активності українського населення.

04.18.04.0510/213821. Суспільно-політична активність навколофутбольних субкультур: особливості сприйняття в сучасному українському суспільстві. Артёмов П. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1-2, вип.15-16, С.89-94. - укр. УДК 316.624.3:658.

У статті здійснено аналіз різних дискурсів щодо навколофутбольних субкультур. Підкреслено, що в українському офіційному дискурсі футбольний фанатизм та футбольний хуліганізм актуалізуються лише в контексті міжнародних та загальнонаціональних футбольних турнірів чи окремих футбольних матчів. У контексті медійного дискурсу щодо навколофутбольних субкультур визначено загальноєвропейські тенденції та вітчизняні особливості. Доведено, що на сприйняття навколофутбольних субкультур населенням країн Центральної та Східної Європи впливає суспільно-політична активність представників цих субкультур. Зазначено, що негативне ставлення до навколофутбольних субкультур у свідомості багатьох українців змінилося на їхнє переважно позитивне ставлення до вітчизняних "ультрас", що, зокрема, знаходить своє відображення в медійному просторі України.

04.18.04.0511/213822. Конфігурація громадянської ідентичності східноукраїнського студентства. Щербак І. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1-2, вип.15-16, С.94-102. - укр. УДК 316.343-057.87:323.2(477.52.6).

У статті на основі результатів досліджень, здійснених протягом 2002-2015 р. р. соціологами Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серед пострадянського, в тому числі українського, студентства, аналізується динаміка рівня громадянської ідентифікації студентів Східної України. Підкреслюється, що актуальність такого аналізу зумовлюється тим, що громадянська ідентичність є одним із найкомпромісніших ресурсів процесу солідаризації українського суспільства. Вибір вузівської молоді в якості об'єкту дослідження пояснюється тим, що, у порівнянні з іншими соціальними групами, студентство відчуває чи не найпотужніший вплив різноманітних політик ідентичності. Описується конфігурація громадянської ідентичності східноукраїнського студентства: її форма, рівень, змістовне наповнення, взаємозв'язок з іншими видами соціальних ідентичностей. Доводиться, що громадянська ідентичність посідає одну з провідних позицій у системі ідентифікацій студентської молоді поряд з такими ідентичностями, як локальна, етнічна та європейська. Демонструється зв'язок громадянської ідентичності з позицією студентів відносно подій останніх років в Україні.

04.18.04.0512/213823. Чинники формування репродуктивних практик молодих сімей. Лаже О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1-2, вип.15-16, С.102-107. - англ. УДК 378.316.

У статті представлено аналіз особливостей формування репродуктивних практик сучасної молоді. Акцентовано увагу на посиленні впливу агентів вторинної соціалізації, трансформації традиційної структури сучасних сімей, підвищенні рівня внутрішньогрупового тиску. Визначено та розглянуто окремі види репродуктивних практик, що ґрунтуються на реалізації певним чином трансформованих патернів репродукції. Підкреслено, що патерни виступають своєрідними еталонними шаблонами репродукції, які опосередковано формують тип репродуктивної практики, зокрема такий, як нуклеаризація молодих сімей в умовах неолокації. Зазначено, що дослідження характеристик репродуктивної поведінки дозволяє виокремити соціальні детермінанти умов реалізації репродуктивної поведінки молодих сімей, зокрема визначити якісні показники народжуваності, що надзвичайно важливо в умовах звуженої репродукції, яка є основною стратегією відтворення населення не лише в Україні, а й у більшості розвинених країн світу впродовж останніх десятиліть.

04.18.04.0513/213951. Сутність і форми прояву феномену патріотизму. Тупікова Г.А. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.148-154. - укр. УДК 37:172.15.

У статті уточнено сутність поняття "патріотизм", виявлено різні сфери прояву феномену патріотизму та значення його розвитку як для суспільства, так і для особистості.

04.18.04.0514/213965. Порівняльний аналіз особливостей сприймання молоддю іміджу українських та зарубіжних політиків. Соснюк О.П., Остапенко І.В., Соснюк Є.О., Стіту А. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №2(27), С.84-90. - укр. УДК 316.614.

Стаття присвячена проблемі сприймання іміджу політичних лідерів. Проведено порівняльний аналіз та визначено специфіку сприймання іміджу українських та зарубіжних політиків. Визначено провідні іміджеві атрибути, які молодь використовує для оцінки політиків.

- 04.18.04.0515/214536. Влада - інтелігенція - народ: особливості соціальних взаємовідносин. Горбова І.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.31-34. - укр. УДК 323.2+316.343.652.
У статті розглядаються особливості соціальної взаємодії влади, інтелігенції та народу в контексті сучасних соціальних трансформацій українського суспільства. Інтелігенція виступає провідником триєдиних соціальних взаємовідносин: вона "наближує" рішення політичних сил до народного загалу та формулює, відстоює перед владою ціннісні орієнтири, потреби народу. Незалежність держави внесла свої корективи в "місійні" завдання кожної сторони. Бюрократично-олігархічний клан на чолі державної влади запровадив кримінально-тінюву політику. Натомість основна маса населення України змушена боротися за виживання через низький рівень життя. Матеріальне благополуччя переважної більшості громадян перебуває в пріоритеті. Поширення моралі в суспільстві, боротьба за ідеал є передовою місією інтелігенції, проте високі духовні цінності не знайшли відгуку серед розчарованого й зневіреного населення, особливо серед корумпованої влади. Свавілья політичних сил зрештою спровокувало пробудження національної свідомості.
- 04.18.04.0516/214540. Соціальна мережа як комунікаційна система: погляд крізь призму компаративістського аналізу основних соціологічних концепцій. Коган К.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.50-56. - укр. УДК 316.454.52:304.42.
У статті зроблено порівняльний аналіз основних соціологічних концепцій у контексті обґрунтування ними закономірностей формування й функціонування суспільних структур, які охоплюються поняттям "соціальні мережі". Увагу зосереджено на тих аспектах означених теорій, які представляють комунікацію як системоутворюючий чинник соціальних мереж. Розглянуто умови виникнення, поширення й використання соціальних мереж у формуванні нового соціального середовища здійснення соціальних зв'язків. Аналізуються властивості соціальних мереж та їх вплив на сучасне суспільство. Доведено, що в контексті розвитку системи соціальних комунікацій роль соціальних мереж передбачає як консолідацію нових видів ефективної віртуальної комунікації в суспільстві, так і фрагментацію соціального віртуального середовища, а також руйнування традиційної лінійності суспільних зв'язків.
- 04.18.04.0517/214541. Феномен сміху в соціально-інформаційному просторі сьогодення. Колісник О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.57-61. - укр. УДК 316.4:172.
Розглядається феномен сміху як специфічна духовна діяльність людини й суспільства щодо осягнення явищ навколишньої дійсності та творення значимого світоглядного цілого в інформаційному просторі сьогодення. Стверджується, що феномен сміху своєрідно моделює й відображає свідомість і самосвідомість суспільства, виступаючи своєрідним показником його стану розвитку, домінуючих ціннісних та самоідентифікаційних орієнтацій, суб'єктивних інтенцій. Сміх постає сутнісною складовою інформаційної взаємодії, яскравим методом оптимізації соціального в різних його сферах, способом гармонізації буття індивідів.
- 04.18.04.0518/214543. Гра в медіа просторі. Лисоколенко Т.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.67-72. - рос. УДК [1+159.9]:793-051.
Проводиться аналіз ролі гри в сучасному медіа-просторі. Актуальність дослідження обґрунтовується потребою в проведенні різнобічного дослідження поняття "гра". Спроба аналізу взаємозв'язку гри та медіапростору обумовлюється впливом інформаційних технологій через різноманітні засоби, одним із яких є гра. У медіапросторі ми граємо у велику кількість ігор: від звичних віртуальних ігор до так званих ігор віртуальних товариств. Особливість гри в медіапросторі полягає в наявності глядачів, у забезпеченні одночасної участі багатьох людей. Гра у світі медіа відкриває перед нами нові горизонти пропонованої чи нав'язаної нам реальності, у якій фактично сама гра є реальністю. У результаті проведеного дослідження можемо констатувати, що гра є багатоманітною категорією, має різні варіанти інтерпретації та сфер свого застосування. Однією з таких сфер є медіапростір. Гра в медіапросторі проявляється крізь різноманітні прийоми, техніки створення власного комунікативного дискурсу, зв'язок гри та медіа можлива назвати синкретичним.
- 04.18.04.0519/214552. Теоретико-методологічні засади дослідження представників великого бізнесу як еліт-суб'єктів соціальної трансформації та їх соціальні заміри. Сірий Є.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.116-122. - укр. УДК 316.344.43; 303.684.
В аспекті вивчення окремих компонентів соціальної ієрархії українського суспільства зосереджена увага на поведінці еліт як однієї з рушійних сил системних трансформацій. У межах дослідження висвітлюються його теоретико-методологічні засади, вибудовується дослідницький алгоритм операціоналізації з використанням таких спеціальних методів: альтиметричний (приналежність особи або групи до владної еліти згідно з їх позицією в офіційній структурі влади), аналіз інформації про об'єкт дослідження в ЗМІ, аналіз ухвалення рішень (десизійний підхід дослідження еліти) та ін.
- 04.18.04.0520/214566. Вплив соціального простору на професіоналізацію випускників вищих закладів освіти. Шапошникова І.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.192-197. - укр. УДК 316.334.37.
У статті розглянуто питання професіоналізації випускників вищих закладів освіти та вплив на цей процес соціального простору. Автор простежує взаємозв'язок соціального й життєвого простору індивіда. Запропоновано загальну модель життєвого простору й модель життєвого простору індивіда, які рекомендується розглядати узагальнено - у вигляді блоків, що характеризують приналежність індивіда до певних соціальних інститутів, наявність певних соціальних позицій та існування в нього соціальних очікувань, сформованих соціокультурним полем. При цьому самореалізація (точніше, бачення індивідуальної траєкторії життєвого успіху) розглядається автором як продукт соціокультурного поля й індивідуальних психофізіологічних здібностей, які "викристалізуються" в процесі соціального життя.
- 04.18.04.0521/214579. Теорія кризи владних інститутів як складова кризи суспільства й управління. Забеліна І.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.60-64. - укр. УДК 316.33:321; 316.33:34; 316.33:32.
У статті розглядається криза владних інститутів, її вплив на суспільство, причини виникнення, а також подано тезу про кризу партійного керівництва. Особливу увагу було звернуто на працю французького ученого М. Крозьє "Бюрократичний феномен", який розглядає таке поняття, як "мегаломанія". Головна проблема моралі та політики перетворюється у М. Крозьє в проблему пошуку того рівня політичної дії, яка зможе оптимальним чином поєднувати переваги колективного характеру цієї дії із суто індивідуальними категоріями відповідальності, ефективності особистої свободи. Вирішення цієї проблеми він знаходить на так званому середньому рівні соціальної ієрархії - на мезорівні, там, де найповніше відчуються конкретні стимули дій індивіда в межах обмежень, або примусів щодо його індивідуальної свободи з боку організацій, інститутів і загалом соціальних регламентацій, в рамках яких він діє й реалізує свій інтерес і свою свободу.
- 04.18.04.0522/214590. Особливості вияву ґендерних аспектів соціального виключення і ставлення до них української молоді: світоглядні чинники. Рапаєва М.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.115-119. - укр. УДК 12(316.344).

У статті розглядаються філософські й етикогуманістичні чинники ґендерних аспектів соціального виключення та ставлення до них української молоді. На молодь покладаються сподівання щодо побудови демократичного європейського суспільства й ґендерної рівноваги. Проведене дослідження засвідчило усвідомлення молоддю ґендерних аспектів соціального виключення в Україні, яким сприяють ґендерні стереотипи. На формування ґендерних стереотипів часто впливають засоби масової інформації. Їх робота вимагає детального аналізу й переосмислення. Розуміння молоддю проблем ґендерної дискримінації стане початком практичного подолання ґендерного дисбалансу в майбутньому. Дослідження може сприяти подальшій реалізації системи заходів щодо ґендерної політики.

04.18.04.0523/214600. Роль рідної мови в становленні української національної ідентичності. Шумка М.Л. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.172-177. - укр. УДК 81276.6.323.

У статті проаналізовано роль мови у формуванні національної ідентичності. Наголошується на тому, що національні інтереси та духовне здоров'я нації виражається за допомогою мови. У мовній картині закріплюється світорозуміння народу. Мова володіє здатністю зберігати й передавати історію свого народу. Розвиненість національної мови та володіння рідною мовою є головним критерієм соціальної ідентичності й самодостатності людини та нації. Мова виступає головним чинником консолідації нації. Ступінь розвитку рідної мови залежить від ступеня зрілості народу та глибини його духовної культури. Незважаючи на різні суперечності в мовному питанні, на думку значної частини українців, державна українська мова є найпошанованішою мовою. Розв'язання мовного питання залежить від зміни світоглядних смислів та психологічного клімату в країні. Українська мова повинна бути престижною в досягненні кар'єри. В умовах глобалізаційного простору першорядним завданням для всіх нас є збереження мовної самобутності.

04.18.04.0524/214601. Проблеми побудови національної державності та формування демократичного українського суспільства. Янушевич І.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.178-184. - англ. УДК 316.33:321; 316.33:34; 316.33:32.

Державна політика наповнює смисловим змістом поняття "нація" і "національна державність". Стратегія побудови національної державності вимагає теоретичного обґрунтування. У статті розглядається питання впливу державної політики на вибір шляху побудови національної державності та формування демократичного українського суспільства.

04.18.04.0525/214604. Порівняльний аналіз комунікації і спілкування. Арсентьева Г.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.11-14. - укр. УДК 140.8.130.1.

У статті методом порівняльного аналізу розглянуто феномен спілкування в порівнянні з феноменом комунікація. Знайдено загальні та відмінні ознаки цих феноменів, у результаті чого автор статті доходить висновку, що схожі на перший погляд такі феномени, як спілкування і комунікація, мають абсолютно різний внутрішній зміст і характеристики. Виявлено головний критерій відмінності комунікації і спілкування: різний вид зв'язку між їхніми учасниками: у комунікації - це суб'єкт-об'єктна взаємодія з таким видом корелятивного зв'язку елементів, як субординація, а в спілкуванні - міжсуб'єктна взаємодія зі зв'язком координації між її елементами. З'ясовано відмінні риси цих двох видів зв'язку. Виявлено й інші відмінності між комунікацією та спілкуванням, насамперед різні цілі, способи діяльності і ступінь активності учасників у спілкуванні й комунікації. Також визначено відмінні особливості суб'єктів і об'єктів у комунікації та спілкуванні. Розкрито різні умови й правила протікання комунікації і спілкування, діалогу й обміну монологами.

04.18.04.0526/214609. Місце й роль "історичної пам'яті" в традиції державності. Годжатюрк Н.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.36-39. - рос. УДК 316.454.4:327.94.

У статті досліджується поняття "соціально-психологічні архетипи". Це поняття розглядається в аспекті формування традиції державності Азербайджану. Проведено порівняльний аналіз розвитку національної державності від давнини до сучасності. У цьому аспекті найбільш цікавою є роль "колективної пам'яті" у формуванні національної державності. У статті простежуються історичні етапи розвитку азербайджанської державності. Роль історичної пам'яті в цьому процесі є однією з вирішальних. Якщо суспільство відмовляється від своїх коренів, розвиток національної державності стає неможливим. Тому для Азербайджану найбільш важливим є збереження соціально-психологічних архетипів.

04.18.04.0527/214627. Концепт суспільної довіри в сучасному соціумі. Колісник О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.114-116. - укр. УДК 316.354.

У статті розглядаються особливості трактування концепту довіри в сучасній соціологічній думці й аналізується її місце в суспільстві. Установлено, що в соціальних реаліях сьогодення, які характеризуються такими показниками, як економічна криза, стан гібридної війни, у якій перебуває Україна, явище довіри є одним із основних параметрів формування та накопичення соціального капіталу, який створює соціальну цілісність. Аспекти вияву довіри в суспільстві відображають досвід соціальних взаємин, способи соціальної адаптації до кризових соціально-економічних умов існування за допомогою міжособистісного й міжспільнотного об'єднання. Аналіз цього явища цілеспрямовує суспільні дії на організацію необхідних соціальних структур і норм, які забезпечили б ефективність реалізації соціальної довіри в суспільстві.

04.18.04.0528/214652. Соціокультурний капітал як умова активізації продуктивних сил суспільства. Шедяков В.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.212-215. - рос. УДК 316.35.

У статті ренесанс соціокультурних підстав розглядається як обов'язкова умова трансформації духовної енергії в матеріальний прогрес, розвитку суспільства й господарювання. Це пов'язується з необхідністю розширення опори на його особливості, що постійно відтворюються і зводяться в ціннісно-смислові комплекси. Зокрема, суспільно-економічні системи та несистемні цілісності аналізуються як діалектичне різноманіття якісно відмінних і взаємопов'язаних структур. Успішне розгортання сутнісних сил людини в суспільно-необхідних формах творчості вимагає як удосконалення всього соціокультурного середовища, так і забезпечення точкових змін на ключових напрямках. Так, з одного боку, усе виразніша необхідність переходу від культури орієнтації на надспоживання до споживчого самообмеження на користь творчого вектора розвитку. З іншого ж - створено передумови для посилення суспільного запиту на адекватні організаційно-управлінські форми й механізми забезпечення прориву в розвитку та актуалізації продуктивних сил суспільства.

04.18.04.0529/214653. Тенденції глобалізації, її нові виклики та засоби захисту. Юсіфзаде А.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.216-219. - рос. УДК 323, 327, 339, 574.

Статтю присвячено актуальній проблемі специфіки сучасних глобалізаційних проявів, їх суперечливих тенденцій, нових викликів і загроз, а також новим можливим і необхідним засобам захисту від них. Усі сучасні процеси, що відбуваються в глобальному світі, "ріднить" специфіка та швидкість поширення. Специфічність і швидкість їх дії цілком наочні й зрозумілі тим, що вони відбуваються під дією та в умовах прогресуючого процесу глобалізації. Об'єднуючи, зближуючи, зрощуючи в єдине ціле окремі елементи, вона встановлює між ними тісний взаємозв'язок і сильну взаємозалежність. Нерівномірний розвиток країн світу обумовлює темпи й рівень впровадження глобалізації в різні регіони світу. Суть глобалізації, що розуміється неоднозначно, полягає в поширенні цінностей західної цивілізації у всьому світі. Для визначення основного вектора розвитку світу необхідний багатфакторний аналіз сучасних соціальних процесів, насамперед політичних.

04.18.04.0530/214673. Специфіка й механізми функціонування соціальних ліфтів у сучасному суспільстві. Коваліско Н.В., Сенюра О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.79-82. - укр. УДК 316.344.32.

У статті проаналізовано поняття соціального ліфта як одного із механізмів соціальної мобільності, що заохочує конкуренцію індивідів і забезпечує мобільному індивіду напрям "вверх". Розглянуто концептуальні підходи до вивчення соціальних ліфтів у світовій і вітчизняній літературі, з'ясовано їхню специфіку та феномен виникнення. Прослідковано функціонування соціальних ліфтів, яке виявляється у взаємодії її об'єктивних і суб'єктивних чинників, що перебувають у постійній взаємодії. Установлено, що зацікавленими в мобільності повинні бути як держава, так і сама людина, котра має розвинений комплекс професійно мобільних якостей. Розглянуто освіту як один із найважливіших механізмів соціальних ліфтів. Охарактеризовано основні причини деформації системи соціальних ліфтів у сучасній освіті. Також проаналізовано основні напрями діяльності високоєфективного соціального ліфта.

04.18.04.0531/214693. Соціотехнічне проектування й перспективи інженерії. Шевченко Г.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.163-167. - укр. УДК 130.2 62.

У статті із гуманістичних позицій аналізуються проблеми соціотехнічного проектування й перспективи інженерії. Соціотехнічна діяльність ставить на службу людині потужні сили природи, які неминуче перетворюються на джерело підвищеної небезпеки. Виникає технологічна парадигма культури, що передбачає певний рівень осмислення, розуміння, запобігання небажаним наслідкам необережного, безвідповідального використання сучасних технологій. Установлені теоретична і практична можливість раціонального формування парадигм соціотехнічної діяльності й відповідних їм наукових і організаційних заходів підготовки інженерних кадрів. Розуміння та раціональне перетворення соціотехнічної діяльності й підготовки кадрів у напрямі істинної гуманізації цих процесів вимагає використання комплексного підходу до методів і засобів навчання майбутніх інженерів і менеджерів. Подані основні тенденції формування методів сучасної освіти, відповідних новітньому вітчизняному та іноземному досвіду.

04.18.04.0532/214694. Соціокультурний рівень інформаційної взаємодії. Шедяков В.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.168-172. - рос. УДК 316.35.

У статті досліджуються особливості, можливості й роль соціокультурного рівня інформаційного впливу для культурно-цивілізаційних світів і їхньої взаємодії. Уточнюються напрями та механізми його ефективного здійснення в зрізі формування й розвитку постсучасної інформаційної культури. Інформаційна конкурентоспроможність розглядається як край важлива складова комплексного оцінювання інформаційної забезпеченості загальної конкурентоспроможності, її адекватності зовнішній (умовам існування, зовнішнім викликам і вимогам) і внутрішній (відповідність внутрішній структури завданням розвитку) ситуаціям, яке базується, зокрема, на аналізі інформаційної інфраструктури, можливості своєчасно отримувати й поширювати необхідну інформацію, умінні використовувати ефективні PR-технології та специфіку мережевого суспільства, умінні застосовувати отримані відомості для своєї користі, загалом - маневрувати сукупністю раціональних і ірраціональних ресурсів постсучасного інформаційного забезпечення своїх фундаментальних і актуальних інтересів. Висвітлюється місце ціннісно-смысловий бази та ролі міфічного освоєння дійсності в управлінні суспільними процесами і стратегічному стимулюванні бажаних трансформацій, у створенні й проведенні курсу на стратегічне управління суспільними процесами. Успішна реалізація поточних інформаційних впливів соціокультурного рівня пов'язується як із подальшим удосконаленням інформаційної інфраструктури, так і із забезпеченням точкових змін на ключових напрямках.

04.18.04.0533/214702. Проблеми організації вільного часу в дітей і підлітків у сім'ї: інтеграція між поколіннями. Бугадінова Р.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.26-29. - рос. УДК 316.334:314.5.6; 316.356.2.

Виховання підростаючого покоління обов'язково передбачає високу культуру побуту й вільного часу. Крім того, тут важливим є фізичне виховання, здоров'я дітей і підлітків. У сучасних умовах міського життя основною проблемою є дефіцит руху та засилля пасивного проведення часу. У статті викладено підсумки дослідження вільного часу в дітей і підлітків міста Баку.

04.18.04.0534/214747. Проблеми ефективності соціальної взаємодії регіональних ринків праці й вищої освіти: соціологічний аспект. Дубініна Я.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.48-51. - укр. УДК 37.015.4.

У статті розглянуто основні проблеми взаємодії суб'єктів ринків освіти й праці в регіоні, охарактеризовано можливості застосування концепції маркетингу на ринку освітніх послуг у процесі підготовки фахівців із вищою освітою. Доведено, що впровадження системи маркетингу в практику соціального управління вищими навчальними закладами надає перспектив їхній подальшій модернізації та збільшенню конкурентоспроможності, також визначено критерії ефективності соціального діалогу між суб'єктами професійної освіти й ринку праці в сучасних умовах України.

04.18.04.0535/214751. Соціокультурні аспекти соціальної взаємодії й ідентифікації в мультикультурному регіоні. Запороженко О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.63-65. - укр. УДК 159.923.2:303.094.4.

Стаття присвячена вивченню особливостей міжетнічного соціальної взаємодії й формування ідентичності в багатонаціональному регіоні. Останнім часом активізувався пошук людьми своєї ідентичності, що робить цю проблему актуальною. Коротко розглядаються становлення сучасного поняття ідентичності, об'єктивні соціально-історичні чинники, які мають істотний вплив на формування різних типів ідентичності, називаються й суб'єктивні соціально-психологічні чинники ідентичності. Особливу увагу приділено етнічній ідентичності, яка відображає відчуття належності до певної етнічної групи. Етнічна ідентифікація розуміється як суттєвий чинник розвитку в багатонаціональному регіоні, оскільки вона визначає особливості соціальної взаємодії між представниками різних етносів, можливості й формат спільної економічної та господарської діяльності, ступінь співробітництва, спілкування, толерантності тощо. Розглядається взаємодія кількох ідентичностей, що характерно для багатонаціонального регіону: етнічної, надетнічної й національної, указано структурні елементи національної ідентичності. Особливості формування регіональної ідентичності показано на прикладі Бессарабії (регіон на півдні України), для якої характерні багатонаціональний склад, взаємодія безлічі багатих традиціями етнічних культур. Також розглядаються особливості міжетнічної взаємодії жителів регіону протягом історії, що дає змогу зрозуміти особливості формування регіональної ідентичності, феномен подвійної етнічної ідентичності, характерний для Бессарабії.

04.18.04.0536/214765. Соціальна проблематика штучного абортів крізь призму конструкціоністських стратегій проблематизації й депроблематизації. Салабай Ю.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.112-115. - укр. УДК 316.4.063.24.

У статті подано результати дослідження, що здійснювалось для розкриття сутності соціальної проблематики штучного абортів в сучасному українському суспільстві. Мета дослідження реалізувалась за допомогою застосування конструкціоністських стратегій проблематизації за Д. Лазік і депроблематизації за П. Ібарра і Дж. Кітсьюзом. Ці стратегії присвоювались висловлюванням певних представників суспільства в процесі здійснення дискурс-аналізу тексту двох українських видань ("Дзеркало тижня. Україна" та "Українська правда"). В основній частині статті подаються приклади висловлювань тих

представників суспільства, котрі намагались сконструювати проблему абортів, отже, стали суб'єктами проблематизації, а також тих, хто чинили спротив сконструйованій проблемній сутності й набули статусу суб'єктів депроблематизації. Подано короткі узагальнення, висновки та рекомендації, зважаючи на отримані результати дослідження.

04.18.04.0537/214773. Причини та наслідки соціального сирітства в сучасному українському суспільстві. Чернописька Х.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.142-145. - рос. УДК 316.362.1-055.52-058.862(477)"20".

Статтю присвячено висвітленню проблеми феномена соціального сирітства. Проаналізовано основні причини виникнення соціального сирітства в Україні. До таких причин віднесено як зовнішні (об'єктивні), так і внутрішні (суб'єктивні) чинники. Розглядаючи соціальне сирітство як масштабне та багатоаспектне суспільне явище, зроблено наголос на потребі комплексного розгляду причин його виникнення для можливості застосування в подальшому превентивних заходів його профілактики. Також у статті досліджено наслідки, які зумовлює соціальне сирітство. Зокрема, ідеться про негативні трансформації всередині українських родин під впливом соціального сирітства, а також проаналізовано наслідки цього явища для сучасного українського суспільства.

04.18.04.0538/214778. Патріотизм - феномен парадигми комунікативного суспільства. Аксьонова В.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.7-9. - укр. УДК [002+004+316.42](476).

Глобалізація комунікативного суспільства обумовлює дух патріотизму як складного соціокультурного контексту, що відображає цілісні характеристики освіти інформаційного суспільства, яка перетворює парадигму філософії на засадах тісної взаємодії зв'язків між суспільствами - різновиду етносоціального й планетарного соціуму. Постнеокласичний аналіз викликає необхідність систематизації методологічних основ, принципів, критеріїв, підходів і дискурсів міжкультурної комунікації, розроблених вітчизняними й зарубіжними дослідниками.

04.18.04.0539/214779. До проблеми розуміння західної та східної ідентичності акторів глобалізаційних процесів. Алікберов Р.Д. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.10-12. - укр. УДК 101.1.

Соціокультурна ідентичність є фундаментальним принципом здійснення всіх актів соціокультурної творчості: соціальних дій, економічних, політичних, ідеологічних та інших реалій, що здійснюються в просторі взаємодії культур, цивілізацій. Підхід до оцінки глобалізаційних процесів є досить поліваріантним. Так, існує соціологічна, політологічна, культурологічна, антропологічна моделі ідентичності. Проте сама структура взаємодії продуцентів цих моделей залишається дифузною. У статті надається модель інтегрального соціокультурного підходу.

04.18.04.0540/214781. Специфіка міжетнічних відносин на сучасному етапі суспільного розвитку. Вязова Р.В., Убейволк О.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.16-19. - укр. УДК 316.42:323.11:314.9(477).

У статті розглядаються особливості системи міжетнічних відносин і визначаються сутність, форми вияву міжетнічних відносин у вирішенні міжетнічних суперечностей і етнічних конфліктів. Феномен етнічності глибоко проник у суспільні відносини, супроводжує, а нерідко й визначає політичні та культурні процеси. Сприятливі умови існування етносу надають йому можливість для самовідтворення та збагачення новими особливостями завдяки швидким змінам реальності й присороченій модернізації. Умови, які діють усупереч цьому етнічному факторові, спрямовані на насильницьку асиміляцію. Зроблено висновок про загострення конфліктної складової в міжетнічних відносинах. Цьому сприяє низка факторів як зовнішнього, так і внутрішнього характеру. До зовнішніх факторів варто зарахувати глобалізацію; до внутрішніх факторів - власне етнічність.

04.18.04.0541/214811. Роль гендерної соціалізації у формуванні жіночого лідерства. Со Пюн Сун. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.131-134. - рос. УДК 31.316.46.

У статті розглядається комплексне уявлення з приводу ролі гендерної соціалізації у формуванні жіночого лідерства. Підкреслюється соціальна структура гендерних питань, висвітлюється дискриміноване становище жінок у суспільстві, а також відбувається пошук тем для подальшого дослідження перспектив вирішення проблеми гендерної дискримінації в суспільстві. Актуальність дослідження гендерних аспектів жіночого лідерства зумовлена суперечностями між наявними уявленнями про модель лідерського поведінки чоловіків і жінок і запитами на поведінку лідерів жінок і лідерів чоловіків. Науковий дискурс, пов'язаний із питанням лідерства, диктує необхідність пояснення суперечливих емпіричних даних, потребу у створенні системної концепції жіночого лідерства, яка мала б практичне значення для сучасності.

04.18.04.0542/214812. Особливості використання контент-аналізу для дослідження реклами в друкованих засобах масової інформації. Согорін А.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.135-137. - укр. УДК 316.722.

У статті подано результати контент-аналізу масиву рекламних повідомлень у глянцеvih журналах, проведеного з метою визначення особливостей і потенціалу застосування контент-аналізу для дослідження реклами в межах соціологічної науки. Об'єктом аналізу стали журнали: "Власть денег", "Мой ребенок", "Малыш", "Наша свадьба", "Добрые советы", "Огородник". Результатом дослідження є висновок про те, що контент-аналіз дає змогу зрозуміти тенденції впливу реклами на сучасне суспільство, серед яких диференціація об'єкта реклами за певними ознаками: віком, статтю, рівнем життя, характером зайнятості тощо. Контент-аналіз надає можливість виявити, яку саме "ідеальну картинку" створює рекламне повідомлення, які є моделі поведінки, архетипи, мотиви й цінності, що зустрічаються в друкованій рекламі й мають досить сильний вплив. Також з'ясовано, що контент-аналіз рекламних повідомлень, які відповідають потребам і очікуванням споживача, дає змогу виявити, які зразки прагнуть наслідувати сучасні українці, що є для них ідеалом життя.

04.18.04.0543/214813. Медіаграмотність як складова інформаційної безпеки. Солдатенко І.О., Зінюк А.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.138-140. - укр. УДК 141:371.

У статті розглядається медіаграмотність як складова інформаційної безпеки. Особлива увага звертається на те, що в умовах надлишку різноманітної інформації необхідно грамотно сприймати, розуміти, аналізувати, мати уявлення про механізми та наслідки її впливу. На думку авторів, сучасні мас-медіа створюють симуляцію дійсності, яка починає набувати для споживачів більшого значення, ніж реальне життя. Підкреслюється, що необхідність цього процесу зумовлена тим, що мас-медіа в умовах глобалізації й інформаційного суспільства впливають на те, яким люди сприймають навколишній світ. Отже, медіаграмотність покликана надати особистості інформаційну безпеку завдяки критичному сприйняттю медійних повідомлень.

04.18.04.0544/214828. Соціологія політичного вибору: контури теорії. Яковлев Д.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.194-197. - укр. УДК 316.4.

У статті зроблено спробу визначити контури нового для пострадянських суспільств дослідницького напрямку - соціології політичного вибору. Вибір інтерпретується як інтелектуальна модель прийняття політичних рішень в умовах соціальної нестабільності, кризи традиційної "картини світу", перехідного періоду. Ситуація вибору розуміється як пошук і визначення

оптимального варіанту з-поміж наявних альтернатив. Зазначено, що в сучасному суспільстві на зміну концепціям "homo politicus", "homo ludens", "homo economicus", "homo faber" іде концепція "homo elegit" - "людина, яка обирає".

04.18.04.0545/214832. Соціальні коди чат-комунікації: етнометодологічний підхід. Батаєва К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.6-10. - англ. УДК 316.772.5.

У статті подано результати кризових експериментів, що проведені on-line в кількох чатах. У результаті використання етнометодологічного й соціально-семіотичного підходів до текстових форм взаємодії кіберакторів було виявлено особливості чат-комунікування, які можна помітити у функціонуванні соціальних кодів, - Cocktail-party-коду, Nickname-коду і Spectacle-коду. Програма поверхового спілкування, що міститься в Cocktail-party-коді, водночас включає репресивний шифр, який починає діяти, якщо кіберактори відхиляються від розважальних канонів чат-спілкування. Nickname-код і Spectacle-код найчастіше діють разом: інформація, що міститься в ніку, привертає до себе увагу кіберакторів у тому разі, якщо вона драматично програвється в дискурс-спектаклі.

04.18.04.0546/214840. Переформатування світу: субстанційні засади. Зубов В.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.40-43. - укр. УДК 316.257 (025).

У статті аналізуються основні підходи до розуміння субстанційних засад переформатування сучасного світу. Зазначається, що науковий пошук субстанціональної основи нового світового порядку ведеться навколо феноменів глобалізації, кризи, інтересу й релігійно-етнічного чинника. Необхідним для подальшого розвитку світової спільноти є формування глобальних регулювальних інститутів, здатних приборкати турбулентність на світових фінансових ринках і уповноважених на прийняття універсальних глобальних правил для життєдіяльності й економічної активності соціальних суб'єктів.

04.18.04.0547/214866. Можливості інформаційного впливу під час гнучкого управління. Шедяков В.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.143-147. - рос. УДК 316.35.

У статті досліджується діапазон можливостей інформаційної сфери як ресурсної бази підвищення керованості суспільних процесів. Розглядається специфіка конкуренції ціннісно-смыслових комплексів у мережевому/мережецентричному інформаційному просторі. Аналізуються особливості ролі масових комунікацій часу форсованих трансформацій відповідно до посилення постмодерних тенденцій культури. Робляться висновки про перспективи вдосконалення регулятивних механізмів за рахунок застосування інформаційних засобів реалізації принципів гнучкого управління у формах стимулювання бажаних змін.

04.18.04.0548/215008. Взаємовідносини між медіа і громадянським суспільством в Азербайджані: історія й реальність. Аббасісаєдабад М.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.3-7. - рос. УДК 331.108.

Діяльність медіа-засобів і їх взаємовідносини з громадянським суспільством впливають на різні події та процеси в будь-якому суспільстві. Перехідний соціально-політичний період, який переживає пострадянський простір (у тому числі в Азербайджанській Республіці), робить проблему відносин системи масової комунікації й громадянського суспільства одним із найбільш важливих питань сучасних наукових досліджень. З огляду на вказане в статті проаналізовано проблему з історичного погляду, а також вивчено зв'язок між засобами масової інформації та громадянським суспільством у реальній ситуації. Проаналізовано три етапи становлення та розвитку відносин між ЗМІ і громадянським суспільством. Для дослідження реального стану відносин між медіа та громадянським суспільством проведено соціологічне опитування між 425 респондентами, отримані дані проаналізовано за допомогою програми SPSS. Поряд із описовими статистичними даними визначено показники зв'язку між змінними.

04.18.04.0549/215024. Теоретичні підходи до детермінації феномена насильства над дітьми в сім'ї в соціології. Криницька І.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.64-67. - укр. УДК 316.4.066.

У статті розглянуто наукові підходи та концепції, що формують теоретичний апарат і методологічну основу дослідження сімейного насильства над дітьми. Автор робить спробу соціологічного осмислення цього явища крізь призму презентації його як соціального феномена. Окреслено структурний характер теоретичних напрямів пояснення насильства над дітьми на основі положень наукових напрямів у соціології та інших гуманітарних науках. Подано до розгляду групи факторів, що сприяють виникненню явища, визначено основні детермінанти пояснення насильства відповідно до рівнів аналізу суспільства (мікро-, мезо-, макрорівень). Значна увага приділяється соціокультурним чинникам сімейного насильства над дітьми, а також його інтерпретації як "звичайного" явища.

04.18.04.0550/215058. Взаємини між подружжям як основа успішної соціалізації підростаючого покоління. Бугадінова Р.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.23-25. - укр. УДК 373.3.02.

У сучасному азербайджанському суспільстві статус чоловіка вищий, ніж статус жінки. Саме чоловік приймає важливі рішення, що зумовлює посилення в сім'ї авторитарних тенденцій. Процес соціалізації дітей у сім'ї також схильний до впливу зазначеного стану. Крім того, статусне становище чоловіка і дружини відбивається на розподілі ролей, на духовно-моральній обставонці в сім'ї. Важливу роль відіграють також рівень освіти, середовище проживання, рівень участі жінок у громадських справах. На соціалізацію підростаючого покоління до того ж впливають факти зіткнення цілей і мотивів, на це, у свою чергу, впливає морально-психологічний рівень свідомості й матеріальне становище. У дітей і підлітків, які виростили в різних сім'ях, цілі та мотиви бувають різними, особливо це наочно видно по сім'ях із сільської місцевості або міста. Нарешті, у цій справі є ще один визначальний фактор: велика суперечність між сімейними ролями і громадськими функціями жінки. Причини цього явища - нерівний розподіл ролей у сім'ї між подружжям. У молодих же сім'ях соціальні потреби, норми поведінки як чоловіка, так і дружини можуть відрізнятися настільки, що це призводить до відкритої конфронтації. Усе це позначається на характері й поведінці підростаючого покоління.

04.18.04.0551/215059. Декомунізація як шлях побудови україноцентристської моделі історичної пам'яті. Гурик М.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.26-29. - укр. УДК 321.01(477).

У статті проаналізовано сутність і основні напрями державної політики пам'яті, спрямованої на подолання тоталітарного минулого та формування україноцентристської моделі історичної пам'яті. Установлено, що проблема збереження й відтворення історичної пам'яті постає особливо гостро в посттоталітарних суспільствах, які перенесли колективну історичну травму. Досліджено, що вплив історичних травм глибоко відобразився на історичній свідомості українців і спричинив низку негативних явищ у структурі історичної пам'яті, а саме: історичну травму, історичну амнезію, квазіісторичну пам'ять, фобії, історичні міфологеми, що зумовило амбівалентність історичної пам'яті й появу кількох моделей ідентичності. Зазначено, що процес творення нових пам'яттєвих смислів в умовах перехідного суспільства є необхідною умовою подолання дуалізму історичної пам'яті українців, їх примирення та формування об'єднавчої системи цінностей.

04.18.04.0552/215064. Дослідження про наркозалежних у Туреччині й світі. Йилмаян А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.47-51. - англ. УДК 316.7 340.

Хоча наркоманія сприймається як одна з найбільших проблем і з нею ведеться серйозна боротьба, постійно збільшується кількість питань, які треба буде вирішувати й у майбутньому. Тут спільно повинні працювати фахівці в галузі охорони здоров'я, психології, права та кримінології. Програми щодо боротьби з наркоманією набули значення в усьому світі, тому що після того, як наркоманія стала хворобою, її лікування стає дуже важким. Попередні заходи, ужиті щодо наркоманії, виявляються більш успішними й більш вигідні із соціальних і економічних сторін. Використання наркотичних речовин і стимуляторів, що призводить до злочинів, є спільною проблемою для всього світу. Необхідна міжнародна співпраця із цієї проблеми. Щодо наркотичних речовин і стимуляторів укладаються угоди.

04.18.04.0553/215080. Контент-аналіз реклами як інституту формування ідентичності в сучасному українському суспільстві (на прикладі реклами в глянцевиx журналах). Согорін А.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.106-109. - укр. УДК 316.722.

У статті подано результати контент-аналізу масиву реклами в глянцевиx журналах, проведеного з метою отримання емпіричних даних щодо ролі реклами в процесі еволюції соціальної ідентичності індивідуума та її впливу на моделі поведінки людей і їхні життєві цінності. На базі проведеного дослідження було зроблено висновок, що реклама, являючи собою соціальний інститут, сьогодні стає найважливішим агентом соціалізації, проникаючи практично в усі наявні сфери життя. Реклама поширює моделі поведінки в інформаційному полі, які згодом слугують засобом формування певних цінностей і стереотипів у соціумі. Вона сприяє поширенню культури споживання й загальних норм поведінки у великих групах і стає новим потужним джерелом соціальних цінностей і норм, тобто реклама здатна здійснювати досить істотний вплив на формування свідомості й моделі поведінки людей.

04.18.04.0554/215118. Мас-медіа як чинник формування суспільної свідомості. Зайко Л.Я. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.36-39. - укр. УДК 1:316:930.1.

У статті розкрито сутність мас-медіа як чинника формування суспільної свідомості. Зазначено аспекти впливу на політичну, правову, моральну, естетичну та релігійну свідомість як складові частини суспільної свідомості. Окреслено актуальність використання новітніх мас-медіа в процесі формування суспільної свідомості: наповненні їх контенту позитивними загальнолюдськими ціннісними смислами, смислом цінності життя, смислом цінності взаємоповаги та взаєморозуміння в суспільстві, підтримки людей, які потребують моральної й фінансової допомоги, формуванні почуття патріотизму, актуалізації екологічних проблем і спільному пошуку шляхів їх вирішення, обговоренні і прийнятті спільного рішення з актуальних проблем громад і країни загалом. Зроблено висновки про соціальну відповідальність мас-медіа перед суспільством за можливі негативні наслідки в процесі формування суспільної свідомості. Наголошено на актуальності організації через мас-медіа філософсько-релігійного діалогу для підтримання світового правопорядку та миру.

04.18.04.0555/215126. Пострадянський соціокультурний простір: тенденції розвитку. Лукіян І.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.68-70. - укр. УДК 141.7(470+570).

У статті визначаються соціокультурні пріоритети трансформації культурних, політичних, ідеологічних та економічних цінностей у країнах пострадянського соціокультурного простору. Подається аналіз політичних трансформацій влади в контексті демократичних реформ. Базовим методом дослідження є метод компаративістики, також використовується трансцендентальний, феноменологічний, діалектичний методи, системний і полісистемний підходи. Підкреслено важливість тези про те, що пострадянський соціокультурний простір не можна модернізувати на старих засадах, тобто на засадах старої ідеології. Пострадянський простір виглядає як строката тканина спонук, досить одноманітних політичних технологій та ідеологій, які утворюються на базі різних національних культур. Підкреслюється висновок про те, що подальший розвиток пострадянського соціокультурного простору залежить від того, наскільки та чи інша країна має конкурентоспроможні реалії бути актором глобалізаційних процесів.

04.18.04.0556/215138. Тенденції впливу реклами на формування гендерних стереотипів споживачів. Согорін А.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.114-117. - укр. УДК 316.

Дослідження присвячено визначенню протиріч, які виникають у свідомості різних індивідів і соціальних груп уразі зіткнення гендерних образів, трансльованих рекламою, з образами, які сформовані реальним життям і перетворилися на певні стереотипи. Аналіз гендерних стереотипів дав змогу виявити основні змістовні характеристики цих стереотипів і зафіксувати певні зміни в структурі статево-рольових взаємин і формах репрезентації і самоідентифікації сучасних чоловіків і жінок. На базі проведеного дослідження було зроблено висновок, що реклама не тільки сприяє стереотипним уявленням про роль жінок і чоловіків, а постає також як потужний інструмент у вирішенні складних завдань руйнування стереотипів.

04.18.04.0557/216299. Просторовий вимір місцевого і національного патріотизму: приклад Поділля, Україна. Гнатюк Олексій. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21(2), С.75-79. - англ. УДК 911.3.

Запропоновано методику оцінки місцевого та національного патріотизму населення регіону з використанням соціологічних методів. Досліджено просторові відмінності показників місцевого та національного патріотизму населення Поділля, проаналізовано їх обумовленість історико-культурними факторами, визначено особливості їх співвідношення у представників різних субетнічних груп населення регіону. Розкрито кумулятивний (синергетичний) характер взаємозв'язку між силою місцевого та національного патріотизму. Показано, що в моноетнічному середовищі розвинута місцева (регіональна) ідентичність не тільки не створює загрози сепаратизму, але є передумовою для збереження територіальної цілісності держави.

04.18.04.0558/216306. Сприйняття трансформаційних процесів перетворення міського простору жителями м. Шполи. Мельник Людмила, Батиченко Світлана. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21(2), С.122-125. - укр. УДК 316.334; 304.3.

Розкрито сутність міста, та малого міста зокрема. Розкрито теоретичні аспекти соціологічного опитування як методу дослідження. Окреслені опорні точки опитування мешканців м. Шполи в межах тестової ділянки. Проаналізовано анкетні дані щодо сприйняття трансформаційних процесів зміни міського простору жителями м. Шполи. Розгорнуті запитання анкети розкрили уявлення респондентів щодо зміни функцій району постійного проживання, задоволеність змінами, стан комфортності в майбутньому, а також визначені зміни міського простору, які сприймаються найбільш гостро і спонукають до дій відповідного характеру.

04.18.04.0559/217365. Молоді професіонали на ринку праці: проблеми гармонізації особистого життя та трудової діяльності. Грішнова О.А., Несевра А.І. // Соціально-трудова відносина: теорія та практика. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2017, №1(13), С.49-60. - укр. УДК 378.14.

Визначено сутність та причини понаднормових трудових навантажень; на основі власного дослідження виявлено вплив понаднормових трудових навантажень на здоров'я, особисте та професійне життя молоді; обґрунтовано основні напрями гармонізації особистого та професійного життя молодих професіоналів.

- 04.18.04.0560/217416. Інформаційна безпека: екзистенційні аспекти і мережеві практики. Дзьобань О.П., Мануйлов Є.М. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.42-55. - укр. УДК 1:316.4.
У статті обґрунтовується, що інформаційна безпека посідає одне з ключових місць у системі забезпечення життєво важливих інтересів усіх без винятку суспільств. Це передусім обумовлено нагальною потребою створення розвинутого інформаційного середовища суспільства. Але саме через інформаційне середовище найчастіше здійснюються загрози національній безпеці в різних сферах діяльності особистості, суспільства й держави. Робиться висновок, що інформаційна безпека - це і захист інформації, і захист від інформації. Забезпечення інформаційної безпеки в умовах інформаційного суспільства - це необхідність, яка стає атрибутом сучасного життя будь-якого соціального суб'єкта, і вимагає невпинної роботи з інформацією, що включає в себе взаємодію з різними експертними системами, делокалізацію дій, забезпечення свободи та мінімізацію ризиків.
- 04.18.04.0561/217422. Поняття "національна ментальність". Поліщук І.О. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.105-114. - укр. УДК 323.21(477).
У статті розглядається процес формування та сутнісні аспекти поняття "національна ментальність". Автор наголошує, що виникнення феномену національної ментальності відбувається вже на початку етногенезу. У цей початковий період з'являється оригінальне ментальне ядро-основа, яке залишається з певними модифікаціями протягом усієї національної історії. Це обумовлено існуванням перманентних факторів, серед яких найбільшу вагу мають: біологічний, географічний та геополітичний фактори. Протягом усієї історії того чи іншого етносу від покоління до покоління передається певний поведінковий інваріант, що реалізується на спільній мовній, культурній та морально-етичній основі. На початку виникнення національного характеру особливо прикметну роль відіграє колективне етнічне підсвідоме, яке виникає із залишків спільних переживань етнічної групи як певні неусвідомлювані р (К. Юнг). Робиться висновок, що структура поняття "національна ментальність" (психічний склад нації-етносу) складається з трьох основних елементів: національного характеру, національної свідомості та етнічного підсвідомого.
- 04.18.04.0562/217425. Армія і суспільство: осмислення взаємодії. Требін М.П. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.138-163. - укр. УДК 323.2(355.1+355.2).
У статті здійснено аналіз процесу взаємодії армії та суспільства, виокремлені сучасні концепції інтерпретації цієї взаємодії, що умовно поділені на два великі класи: перший клас - атрибутивні концепції, що роблять акцент на армії як атрибуті суспільства; другий клас - реляційні концепції, які акцентують увагу на взаємодії армії та суспільства з точки зору відносин на елементарних і складних комунікативних рівнях. Доведено, що зазначені концепції відображають різні підходи до аналізу взаємодії армії та суспільства, визначають принципи і тенденції цієї взаємодії, можливі шляхи їх гармонізації в межах домінуючого патерна тієї або іншої концепції.
- 04.18.04.0563/217428. Проблема непотизму в сучасному українському суспільстві. Сахань О.М. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.189-210. - укр. УДК 328.188.5(477).
Розглянуто проблему непотизму в сучасному соціально-політичному просторі України. Доводиться теза про те, що непотизм є одним із негативних проявів та потужних джерел корупції. Автор намагається з'ясувати, яким чином кадрова політика непотизму впливає на усі сфери суспільного життя, несе загрозу розвитку держави. Надано пропозиції щодо зменшення руйнівного впливу непотизму на суспільство і державу.
- 04.18.04.0564/217438. Виявлення особливостей менталітету народу в умовах загрози його безпеці. Кіндратець О.М. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.268-270. - укр. УДК 316.65.
Питання, яке виникає у тих, хто починає вивчати менталітет певного народу, - чи може він змінитися, чи це незмінна його характеристика. Щодо тривалості формування менталітету народу думки науковців співпадають - на його формування йдуть століття чи навіть тисячоліття, якщо народ давніший. А щодо змін менталітету, то єдності в поглядах вчених немає. Одні вважають, що менталітет не змінюється, а на думку інших - зміни в менталітеті народу все ж відбуваються, хоча і повільно. Такі зміни називають по-різному: трансформацією менталітету, руйнуванням його цілісності, чи "нашаруваннями" в менталітеті й т. п. Найчастіше менталітет визначають як особливе світосприйняття, характерне народу, яке сформоване під впливом значимих подій у його житті, природного середовища і ще багатьох різних факторів, які змушують пристосовувати, змінюватися, виживати. Отже, все те, що відносять до менталітету народу - цінності, пріоритети, стереотипи поведінки, емоційні реакції - є продуктом умов його існування.
- 04.18.04.0565/217448. Проблеми міжелітної консолідації в умовах ментального плюралізму українського суспільства. Харченко Л.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.305-309. - укр. УДК 316.33:321; 316.33:34; 316.33:32.
Загроза зашкваруєності усталених форм, особливо якщо ці форми набувають антидемократичного характеру, унеможлиблює перехід соціально-політичної системи загалом і її можливостей вписатися в європейську інтеграцію. Ключову роль у загрозах розвитку відіграють проблеми, що були притаманними українській політико-управлінській еліті фактично на всіх етапах розвитку української державності й які так само свого часу відігравали деструктивну роль у перебігу державницьких процесів. Відсутність політичних конфліктів насамперед є ознакою тоталітарних суспільств. Із зникненням факторів, які обмежують різноманітні свободи, об'єктивно нарастають суперечності. Плюралістичність сучасного соціуму визначається поширенням демократії в усі сфери людської життєдіяльності. Зростання демократизму в політичній царині нашої держави поставило перед українським суспільством нові вимоги під час формування конструктивного політичного діалогу.
- 04.18.04.0566/217449. Ментальні трансформації в сучасному українському суспільстві. Воднік В.Д. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.317-320. - укр. УДК 316.65.
Розвиток будь-якого суспільства, людини проходить під визначальним впливом культури. Поза її досягненнями поведінка і діяльність людини, соціальних спільнот утрачають спрямованість розвитку, сенс існування. Політика, як і будь-який інший вид людської діяльності, має свідомий характер. Визначаючись у кінцевому підсумку об'єктивними економічними й соціальними чинниками, вона водночас здійснюється під впливом свідомості та культури людей. В культурі дістають відображення способи людського буття, набутий досвід, традиції, цінності та механізми їх реалізації. Політичні відносини визначаються не тільки активно існуючим співвідношенням сил, але й нагромадженими в ході історичного процесу уявленнями про світ, цінності, зразки поведінки, що передаються в межах культури.
- 04.18.04.0567/217450. Ментальность и идеология: поиски корреляции. Голованов Б.Д., Фролова О.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.323-327. - рос. УДК 316.65.
В украинском политикуме после распада СССР активизировались усилия по поиску ментального своеобразия украинской нации и формированию национальной идентичности. Внимание многих исследователей сосредоточилось на прояснении значения понятия "национальная идея" и построении национальной идеологии. На первых порах не обошлось без опасных упрощений, проявившихся в том, что ряд исследователей, взявших на себя роль новых "идеологов", предложили создать новую ментальность путем симметричной замены - заменить коммунистическую идею на национальную с сохранением старых

ідеологічних структур. Но эта затея с неизбежностью должна была потерпеть крах, так как в качестве идейнообразующих факторов использовали принципиально различные основания. Структуры, поддерживающие идею, "заточены" под нее. Нельзя систему, созданную с определенной целью, использовать для достижения других целей. Кроме перечисленных моментов, упрощается само понимание ментальности. Предлагаемый подход учитывает только видимый пласт социальных проявлений, а глубинная сущностная характеристика ментальности оказывается недоосмысленной.

04.18.04.0568/217451. Управління політичними конфліктами у транзитних суспільствах. Жеребятнікова І.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.327-331. - укр. УДК 316.33:321; 316.33:34; 316.33:32.

Вивчення конфліктів є одним із провідних напрямів політичної науки, оскільки трансформаційні процеси, що відбуваються в соціально-економічній, політичній й духовно-ментальній системах сучасного українського соціуму, значно підвищують вірогідність непередбачуваних подій, політичної і соціальної нестабільності. Конфліктні протистояння в політичній сфері виявляються в намаганнях суб'єктів політики реалізувати свої цілі та інтереси в системі владних відносин, протікають у латентних та прихованих формах, носять локальний та загальний характер. Але дуже часто конфлікти набувають небезпечного розмаху, виходять з-під контролю як державних, так і громадських організацій; з'являється реальна загроза національній безпеці країни і суспільство опиняється на межі катастрофи. До того ж, у процесі політичних переламів виявляються й специфічні внутрішні протиріччя, що додатково впливають на розвиток усіх та перебіг значної частини політичних процесів. Виходячи з цього, особливої актуальності сьогодні набуває завдання нарощування теоретичного та практичного потенціалу дослідження проблеми конфлікту у всіх її основних аспектах - пізнання сутності та причин, управління конфліктом, розробка шляхів і засобів їх запобігання, регулювання і вирішення тощо. Українське суспільство потребує нагальних засобів, які б запобігали надмірному загостренню суперечностей та гарантували б надійний та ефективний контроль за врегулюванням конфліктних ситуацій.

04.18.04.0569/217457. Мова як суспільно-політичний чинник та національний ідентифікатор в розумінні В. Винниченка. Поцюрко О.Ю. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.351-354. - укр. УДК 316.334:81.

Вирішення питання співіснування в Україні поряд з державною (українською) мовою, мов національних меншин (зокрема російської) сьогодні є вкрай важливим, оскільки і "Революція гідності", і чимало подій, які відбуваються сьогодні в нашій державі, так чи інакше пов'язані з проблемою мовної спекуляції. Вочевидь, для її вирішення раз-у-раз виникає потреба пошуку виторків даної проблеми (звернення до доробку деяких дослідників минулих століть, котрі її розглядали).

04.18.04.0570/217458. Концепція викликів елітам. Приймак Б.І. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.354-358. - укр. УДК 316.33:321; 316.33:34; 316.33:32.

Події, що відбуваються в Україні останнім часом, привернули до себе увагу не лише значної частини вітчизняного суспільства, але й світової спільноти, котра із занепокоєнням стежить за ситуацією, що виникла у результаті боротьби нашої нації за своє європейське майбутнє. Ці події є наслідком складних та неоднозначних процесів творення незалежної Української держави протягом останніх десятиліть. Значна увага приділена й до сучасної політичної еліти, яка мала б очолити націю у цій боротьбі та вивести країну з кризи.

04.18.04.0571/217459. Ментальність українського соціуму в умовах трансформаційних процесів у суспільстві. Сахань О.М. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.358-361. - укр. УДК 316.65.

В умовах соціально-політичних, економічних та духовно-культурних трансформацій, тобто перетворень та змін, що відбуваються з різною інтенсивністю та мають відповідні наслідки для сучасного українського суспільства, змінюється і ментальність соціуму, тобто система інтелектуальних і моральних орієнтацій, в яких виявляється "душа народу", загально визнані цінності, суспільна психологія, особливості світобачення, культурні устремління та соціальна організація. Процес перетворення структурних елементів ментальності українства, що здійснюється під впливом трансформаційних чинників, залишає незмінним базові елементи культурного коду українського народу, тобто те "спільне, що лежить в основі його свідомого і підсвідомого, логічного та емоційного, як глибинне джерело мислення, сприйняття та реакцій на події, ідеологію та віру, почуття та емоції". Потенційна стійкість до руйнування наявних ментальних характеристик українського соціуму протягом певного історичного періоду зумовлює рівень розвитку його ментального імунітету, який, з одного боку, стає кордоном на шляху негативних трансформаційних впливів на ментальність, а з другого - ментальним ресурсом, що використовується в інтересах суспільного розвитку.

04.18.04.0572/217461. Новітній ментальний простір українського суспільства. Стасевська О.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.363-367. - укр. УДК 316.65.

Ментальний простір є середовищем формування та функціонування системи ідей, ідеалів, цінностей, стереотипів людей і, відповідно, нації та держави, а будь-які його трансформації безпосередньо пов'язані із буттям і перспективним поступом країни. У широкому сенсі ментальний простір залежить від спрямованості і механізмів розвитку суспільства, а його стан детерміновано вмістом таких концептів: "менталітет", "ментальність" і "ідентичність". У даному контексті поняття "менталітет" і "ментальність" постають як нетотожні: перше поняття є більш загальним і розуміється як базова характеристика великої спільноти (народу, нації), її тип мислення, який ґрунтується на системі цінностей, як своєрідний стан та спрямованість групової свідомості та підсвідомі начала, що відображають уявлення цієї спільноти про навколишній світ та зумовлюють поведінкові реакції; друге - як сукупність розумових навичок і духовних настанов, властивих окремій людині або невеликій групі. В ментальності індивідуальне і суспільне органічно зливаються і стають нерозривним, тому менталітет народу постає ментальністю його окремих представників. У ментальному просторі саме менталітет є константною базою для визначення суспільством й особистістю лінії поведінки, ціннісних орієнтирів, ціннісно-нормативних настанов.

04.18.04.0573/217463. Моральні трансформації у сучасному суспільстві. Ценко М.Б. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.370-373. - укр. УДК 316.334:17.

Будь-яка зміна соціально-економічних форм життя спричиняє трансформації у суспільній свідомості, в духовному житті суспільства. Суспільна свідомість змінюється повільніше базових, матеріальних основ. Характер, якість, спрямованість таких змін обумовлена змістом і динамікою економічних перетворень. Моральне "обличчя" українського суспільства сьогодні є яскравим свідченням того, як складно країна економічно перебудовується, як важко відбувається пошук шляхів подальшого розвитку держави.

04.18.04.0574/217465. Маніпулятивне спрямування трансформацій ментальності в сучасному українському суспільстві. Ячний А.М. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.377-381. - укр. УДК 316.65.

Сучасне українське суспільство переживає складні часи радикальних змін щодо розбудови системи соціальних відносин на новому якісному рівні. Результативність таких змін залежить від об'єднання зусиль суб'єктів соціальної взаємодії. Суспільство

крокує шляхом формування системи ціннісних національних ознак. На цій підставі виникає гостра необхідність, передусім наукового, визначення критеріїв соціальної консолідації в сучасній Україні.

04.18.04.0575/217466. Розвиток української ментальності та її відмінність від менталітету інших країн. Кузьменко А.О. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.384-386. - укр. УДК 316.65.

Під впливом багатьох факторів не одне сторіччя розвивається українська ментальність. Розвиток ментальності залежить не тільки від історії наших предків, культури нашого народу та етнічних чинників, а й сучасного впливу політичних реалій життя. Зараз Україна обрала для себе європейський напрямок розвитку та інтеграцію до культурного та соціального кола Європи, тому дуже важливо пристосуватися до ментальності європейського народу, які, на мою думку, мають споріднені риси.

04.18.04.0576/217467. Перспективи розвитку української національної ідентичності в контексті євроінтеграції. Лур'є В.К. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.386-389. - укр. УДК 316.65.

Національна ідентичність як певні інтегровані, узагальнені й об'єднані самосвідомості індивідів - одне з ключових питань у формуванні сучасної української політичної нації. Нація, як група людей, яка мала спільне минуле, в теперішньому часі формується ідеями, що спрямовані в "спільне майбутнє". Проте визначення напрямку руху потребує врахування об'єктивно та суб'єктивно зумовлених обставин сучасних світових тенденцій, важливим елементом яких є поняття "сприйняття себе в оточуючому світі". Передусім це питання набуває своєї актуальності в ході євроінтеграційних процесів і об'єктивних впливів європейської ідентичності. Відповідно виникає необхідність зіставлення та типологізації української національної ідентичності з можливостями та перспективами співіснування європейської ідентичності в Україні.

04.18.04.0577/217470. Методологічні основи формування ідеології інформаційного суспільства. Кириченко М.О. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №3(34), С.31-46. - укр. УДК 316.774(477).

Досліджувана проблема є надзвичайно актуальною в сучасну епоху, яка потребує формування ідеології інформаційного суспільства, що повинна відіграти конструктивно-мобілізуючу роль, перейти від насильства до мотивації та набути суб'єктності для всіх. Предметом дослідження є ідеологія інформаційного суспільства як складний соціальний феномен і динамічний процес. Висновок - формування ідеології інформаційного суспільства може сприяти виходу України з кризи, об'єднати націю та сприяти інноваційному розвитку суспільства.

04.18.04.0578/217540. Social phenomenology of cyber-communication. Bataeva K.V. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №1, С.5-11. - англ. УДК 316.772.5:165.62.

У статті представлено соціально-феноменологічну концепцію кіберкомунікації, розроблену в контексті теорії А.Шютца. Проаналізовано негативні ефекти безтілесності кіберкомунікування. Неможливість бачити тіло співрозмовника ставить під сумнів особистісність взаємодії, унеможливорює сприйняття кіберпартнера як унікальної Людини.

04.18.04.0579/217546. Соціокультурна складова як домінуючий фактор сталого розвитку сучасного суспільства (український контекст). Чхеайло І.І., Чхеайло А.А. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №1, С.50-55. - укр. УДК 316.42.

Статтю присвячено аналізу соціокультурної компоненти сталого розвитку в умовах сучасного українського суспільства як соціального параметру усталеності розвитку, націленого на людину, спрямованого на збереження стабільності соціальних і культурних систем, зменшення руйнівних конфліктів усередині країни й поза її межами.

04.61 Соціологія особистості і поведінки

04.18.04.0580/213752. "Той, що повертається додому" в сучасній Україні: постановка проблеми. Даниленко О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №1-2, вип.13-14, С.28-33. - рос. УДК 316.728(477).

У статті аналізуються можливості застосування та розвитку ідей соціології повсякденності А. Шюца до дослідження життєвого світу українських воїнів, які повертаються додому із зони АТО. Зокрема, акцентується увага на його роботі "The Homesomer" (1945, Chicago), в якій проблема дому розглядалася стосовно солдата, що повернувся до рідного дому, який виявляється зовсім не таким, яким він був, яким він очікував його побачити. Розглядаються ключові ідеї і поняття соціології повсякденності, які можуть бути включені до понятійного апарату дослідження життєвого світу українських воїнів, які повертаються додому із зони АТО. Обґрунтовуються можливості і перспективи наукового аналізу проблем солдата, який повертається додому, в перетині соціології конфлікту і соціології повсякденності. Особлива увага звертається на необхідність врахування співвідношення трансформацій життєвого світу і образу конфлікту, а також ситуації конфлікту інтерпретації.

04.18.04.0581/214584. До проблеми ідентичності в соціології. Колісник О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.84-88. - укр. УДК 316.4:172.

У статті досліджується специфіка ідентичності в сучасній соціології як сутнісний вимір буття особи в соціумі. Розглядається й визначається особливості цього поняття на ґрунті аналізу соціологічних інтерпретацій ідентичності. Стверджується, що поняття ідентичності доволі пластичне, за його допомогою можливо інтегрувати соціальний досвід індивіда, результати ідентифікаційних процесів соціальної взаємодії, впливати на формування потреби постійного зростання усвідомленості серед представників сучасного соціального простору. Ідентичність і соціальна структура є наразі взаємозалежними поняттями соціальної дійсності. Соціальна стратифікація постійно виділяє значимі для соціального поділу соціальні статуси, різницю між ними, формує соціальну ієрархію суспільства, у якій вагоме місце посідає ідентичність.

04.18.04.0582/214752. Соціальна турбулентність як підґрунтя змін у світоглядних настановах сучасної людини. Зубов В.О., Кривега Л.Д. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.66-68. - укр. УДК 141.7 316.75.

У статті розглядаються зміни у світоглядних орієнтаціях сучасної людини під впливом соціальної турбулентності. Зазначається, що осмислення новацій у світоглядному горизонті сучасної людини під впливом бурхливих соціальних подій сьогодення набуває все більшої ваги в сучасному філософському дискурсі. У світоглядному комплексі сучасної людини в умовах обмеження можливостей у задоволенні своїх матеріальних і духовних потреб посилюються прагматичні нотки в конструюванні стратегії життя. Зростання масштабів тероризму актуалізувало прагнення людини до безпеки життєдіяльності, підсилило її прагнення досягти соціального простору з розвинутою й безпечною соціальною інфраструктурою. Посилився інтерес у сучасної людини й до містичного забарвлення світоглядної картини світу.

04.91 Історія соціології

04.18.04.0583/214616. Критична теорія й ідеологічний проект у соціології Франкфуртської школи. Єнін М.Н. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.65-68. - укр. УДК 316:334.3.

У статті розглядаються основні характеристики соціальної природи ідеології та проект перетворення індустріального суспільства в критичній теорії Франкфуртської школи. Показується, що негативна діалектика як методологічна основа критики індустріального суспільства не вказувала дієвого виходу його реформування, тому стратегія боротьби лівих рухів проти капіталізму виявилась деструктивною. Водночас критичний огляд індустріального суспільства є актуальним у дискусії щодо напрямів конструювання альтернативного наявному у світі типу соціальних відносин і моделі соціально-політичних інститутів. Ідеології є інструментами вирішення екзистенційних дихотомій (ідея Е. Фромма), тому загострення ідейної боротьби за право легітимності нового соціального устрою в період поглиблення соціальних суперечностей сучасного суспільства є неминучим.

04.18.04.0584/214641. Ключові аспекти структури пам'яті в трактаті Арістотеля "Про пам'ять і спогад" (в контексті сучасних дискусій про "простори пам'яті"). Полякова В.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.170-172. - укр. УДК 141.319.8.

У статті проаналізовано ключові аспекти структури пам'яті, про які йде мова в трактаті Арістотеля "Про пам'ять і спогад". Необхідність розуміння нетотожності "пам'яті" та "спогадів" спонукає звернутись до філософського спадку Стагірита, який є першим, хто чітко відокремлює зазначені поняття, приділяючи увагу таким положенням. Пам'ять є пасивним володінням знанням або відчуттям про минуле та сприймається особливим "місцем", призначеним для збереження нескінченної кількості образів. Її внутрішня структура є складною й вимагає винайдення певної системи для отримання конкретної "одиниці зберігання". Спогади є активною роботою з її змістом та виступають суто людською здатністю. Процес пригадування та свідоме наповнення пам'яті також викликають просторові асоціації, оскільки потребують зв'язку з місцями, предметами. Наведені в цій статті принципові положення взаємозв'язку між пам'яттю й спогадами та місцями й образами є необхідними для подальших досліджень проблеми пам'яті, у тому числі й у контексті актуальної потреби у виробленні сталого змісту терміну "простори пам'яті".

05 ДЕМОГРАФІЯ

05.11 Загальні проблеми народонаселення

05.18.04.0585/213511. Аналіз демографічної ситуації в Україні. Лапшин І.М. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №4(238), т.1, С.175-178. - укр. УДК 65.012.4 (477).

Проведено аналіз демографічної ситуації в Україні, на основі чого встановлено тенденцію та динаміку головних демографічних показників за 1992-2015 рр. За основу для аналізу були взяті показники кількості народжених та померлих, що відображається на природному прирості чи скороченні загальної кількості населення. Було проаналізовано та встановлено закономірність та динаміку таких основних індикаторів демографічної ситуації, як народжуваність та дитяча смертність.

05.18.04.0586/213595. Аналіз зміни шлюбного стану населення. Овчиннікова О.Р., Зелінська І.В. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №4(238), т.2, С.197-202. - укр. УДК 314.305.

У статті розглядається поняття шлюбу, шлюбного статусу, динаміка зареєстрованих шлюбів та розлучень населення. Розмежовано поняття шлюбу та шлюбного статусу. Проаналізовано залежність між зареєстрованими шлюбами і розлученнями. Визначено кількість вдів та вдівців. Описано види і форми шлюбів. Створено прогноз за статистичними даними. Застосовано метод двох крайніх точок для прогнозування шлюбів та розлучень. Пораховано відносне, абсолютне відношення та темп змін за показниками.

05.18.04.0587/216375. Роль міграції в регіональному розвитку та її відображення в теоріях. Патай Тюдде, Харді Тамас. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №22(1), С.7-10. - англ. УДК 332 (330.8).

У статті розкриваються особливості процесів, пов'язаних з міграцією населення, які мають ряд соціальних, економічних і політичних наслідків як для країн вибуття, так і країн прибуття мігрантів. Аналіз проблем міграції та регіонального розвитку здійснюється з акцентом на класичні теорії міграції. Ця стаття також покликана узагальнити особливості міграційної політики, які зустрічаються в літературі. Піднімаються методологічні питання дослідження міграції, зокрема розглядаються типові питання та проблеми. Ці питання є актуальними, оскільки регіональний розвиток тісно пов'язаний з міграційними процесами. В цьому аспекті перспективними є дослідження проблем регіонального розвитку, регіональної політики, міграції.

05.21 Статистика населення

05.18.04.0588/216398. Сучасна українська діаспора в країнах колишнього СРСР. Зубик Андрій, Корнійчук Дмитро. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №22(1), С.161-167. - укр. УДК 39:911.3 (=161.2:1-87).

Близько половини української діаспори проживає у країнах колишнього СРСР, тому актуальним завданням є дослідження сучасного стану української діаспори. За етнокультурними критеріями програм переписів населення, які проводилися у країнах колишнього СРСР, встановлено чисельність української діаспори, особливості розселення в окремих країнах. Подано середньорічні темпи зменшення чисельності українців, виділено основні ареали проживання української діаспори. За останніми результатами переписів населення складено карту сучасного розселення української діаспори.

05.31 Історія населення. Історична демографія

05.18.04.0589/215010. Міграція сільського населення Ірану в міста в період з 1921 по 2006 роки. Бараті Мусса. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.12-14. - рос. УДК 316 325.

Сьогодні однією з найважливіших проблем країн, що розвиваються, є міграція сільського населення в міста. У статті зроблена спроба виявити основні причини міграції сільського населення в міста за 1921-2006 роки в Ірані. Результати дослідження

показують, що міграція сільського населення в міста за 1956-1976 роки відбувалася швидкими темпами через економічний розвиток країни, проведення соціальної політики країни й нафтовий бум. Динаміка міграції сільського населення виявляє, що в за 1976-1986 роки міграція сільського населення в міста становила 70%, з 1986-1996 роки - 21,68%, з 1996-2006 роки - 19,8%. Найбільший відсоток міграції сільського населення в міста пов'язаний із політичними подіями. Так, після перемоги Ісламської революції міграція сільських жителів була неминуча.

05.18.04.0590/216386. Динаміка поселень гміни Балигород із застосуванням ГІС. Козак І., Козак Г. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №22(1), С.74-78. - англ. УДК 528.9+911.3.

У статті проаналізовано характер розміщення поселень, кількість сіл, чисельність господарств, релігійний та національний склад в актуальних межах гміни Балигород (Baligrod) у Лиському повіті Підкарпатського воєводства у південно-східній Польщі. Застосування в аналізах техніки GIS підтвердило домінування греко-католиків у 1785 році та українців у 1939 році. Виявлено зміни традиційних сільських систем та культурних надбань у межах гміни Балигород. Показано подібну конфігурацію еліпсів стандартних відхилень і середніх центрів тяжіння для греко-католиків у 1785 році і українців у 1939 році в межах гміни Балигород. Масштаб і результати таких змін є важливими для подальших досліджень, особливо в аспекті зміни традиційних сільських систем, їх інфраструктури та культурних надбань.

05.41 Розселення населення. Географічна демографія

05.18.04.0591/215801. Особливості розвитку системи розселення в Закарпатті. Голик Й.М., Несух М.М. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №60, С.87-92. - укр. УДК 711.1.

Розглянуто особливості розвитку системи розселення на територіях Закарпаття, визначено основні її етапи формування та особливості адміністративного поділу.

05.18.04.0592/215899. До питання розвитку та формування системи розселення. Голик Й.М., Несух М.М. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №62, ч.1, С.150-153. - укр. УДК 711.1.

Продовжено думку щодо аналізу розвитку і формування системи розселення в Закарпатті, проводиться аналіз історичного розвитку та адаптації закладів обслуговування, їх вплив на формування системи розселення.

05.18.04.0593/216310. Трансформація регіональної системи сільського розселення Запорізької області у пострадянський період. Неліпа Ксенія. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21(2), С.144-147. - англ. УДК 338.43:314.117(477.64)"19 20".

В статті розглянуто трансформацію регіональної системи сільського розселення Запорізької області у пострадянський період. В роботі наведено результати аналізу динаміки чисельності, частки, природного руху сільського населення та структури сільських поселень Запорізької області. Проведено порівняльний аналіз кількості сільських поселень, які зникли та утворилися в Запорізькій області у радянський та пострадянський періоди. Ідентифіковано "вимираючі" села в регіоні та визначено сучасні проблеми функціонування регіональної системи сільського розселення Запорізької області.

05.18.04.0594/216393. Динаміка чисельності населення малих міст, що отримали статус міста в період незалежності України. Мельник Людмила, Кривець Ольга, Батиченко Світлана. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №22(1), С.118-123. - укр. УДК 911.3.

Визначено кількість населених пунктів, яким надано статус міста за часів незалежності України. Розкриті передумови отримання статусу міста досліджуваними населеними пунктами. Виділено три періоди надання статусу міста відповідним населеним пунктам. За критерієм чисельності населення виділено чотири групи малих міст. Проаналізовано динаміку чисельності населення малих міст України. Досліджувані малі міста України згруповані за показниками динаміки чисельності населення у період з 1989 р. по 2016 р., за особливостями та передумовами отримання статусу міста та за їх чисельністю.

10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ

10.01 Загальні питання

10.18.04.0595/214501. Юридичний маркетинг: від теорії до практики. Шевченко Л.С. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(25), С.67-79. - укр. УДК 339.138:34.

Розкрито зміст концепції маркетингу в юридичній сфері. Досліджено основні етапи становлення юридичного маркетингу в Україні. Проаналізовано основні напрями практичної маркетингової діяльності юридичної фірми відповідно до комплексу маркетингу.

10.18.04.0596/217432. Всеукраїнська науково-теоретична конференція "Політико-правова ментальність українського соціуму в контексті європейської інтеграції" (Харків, 27 квітня 2017 р.). Вступне слово. Гетьман А.П. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.246-248. - укр. УДК 34:061.2.3.

Поступальний розвиток будь-якої держави у великій мірі обумовлений тим, наскільки ефективно вона здатна визначити власну стратегічну мету, усвідомити та артикулювати національні інтереси та наскільки органічно поєднуються інтереси самої держави з інтересами її громадян. Важливим є фактор консолідації політичної еліти та громадян держави задля реалізації національної ідеї. Політико-правова ментальність українського народу істотно впливає на рівень, стан, тенденції і перспективи розвитку нашої державної свідомості та політичної ситуації в Україні в цілому. Всебічне осмислення, вивчення та розкриття особливостей української ментальності обумовлено нагальною потребою досягти відповідності державотворчих процесів та формату нашої держави особливостям ментальності, внутрішнім прагненням і потенційним можливостям українського народу.

10.07 Загальна теорія держави і права

10.18.04.0597/213818. Право як форма суспільної свідомості: знання, практики, довіра. Голюков О. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1-2, вип.15-16, С.65-74. - рос. УДК 316.74:001.

У статті здійснюється розгляд права як форми суспільної свідомості в рамках соціології знання. Автор демонструє внутрішню зв'язаність знання, практик, довіри, структур в межах конкретної форми суспільної свідомості. Доводиться відповідність права таким формам суспільної свідомості (як універсуму специфічних суджень), як міфологія, мораль, релігія, наука, повсякденне мислення, для чого автор застосовує власну концепцію співвідношення інстанцій Іншого і Третього. Підкреслюється, що виробництво суджень в рамках будь-якої з форм суспільної свідомості безпосередньо пов'язане з постійними (що не синонімічне повсякденним) практиками самих агентів. Робиться висновок, що право являє собою перш за все не інститути або формалізовані правила, але форму суспільної свідомості.

10.18.04.0598/213830. Активна роль правосвідомості в правовій регламентації людської діяльності. Кравченко П.А. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.61-69. - укр. УДК 340.11:316.

Доведено, що поряд з відображенням правової дійсності правосвідомість виконує активну функцію регулятора поведінки людей. Їй притаманна дієва роль в правовій регламентації людської діяльності на основі відображення і оцінки правових норм у свідомості кожної людини. Суттєвим елементом правосвідомості є впевненість громадян у необхідності права, правової держави, у дотриманні законності. Правосвідомість передбачає обов'язкове перетворення правових знань, ідей в особисту переконаність яка здійснює прямий вплив на вольову діяльність людини, на прийняття нею рішень, утримуючи від протиправних дій, що особливо важливо в процесі сучасного європейського вибору України як держави.

10.18.04.0599/214028. Парадигма забезпечення права споживача на інформацію. Микитенко Л. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №1(84), С.47-56. - укр. УДК 366.6.

Проведено комплексне дослідження реалізації права споживача на отримання інформації про продукцію на підставі аналізу споживчого законодавства України. Досліджено кваліфікаційні ознаки понять "необхідна, доступна, достовірна, своєчасна інформація про продукцію", а також виокремлено загальні обов'язки продавця (виробника, виконавця) щодо надання інформації про продукцію споживачеві.

10.18.04.0600/214064. Система державного макроекономічного регулювання як комплексний об'єкт законодавчого забезпечення. Задихайло Д.В. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №4(27), С.107-117. - англ. УДК 346.22.

У статті здійснено постановку наукового завдання необхідності виділення в системі напрямів економічної політики держави її окремого сегменту - макроекономічної політики. У цьому контексті звернуто увагу на складну синтетичну природу відносин макроекономічного регулювання, що зачіпає цілу низку предметів окремих галузей права і законодавства. Таким чином, поставлено наукове завдання створити єдиний полігалузевий правовий механізм державного макроекономічного регулювання, ураховуючи його надзвичайну суспільну значимість.

10.18.04.0601/214150. Принцип справедливості в правозастосуванні. Костюк Н. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №6(89), С.5-13. - укр. УДК 340.1.

Надано порівняльну характеристику загальних принципів застосування норм права. Обґрунтовано думку про системоутворюючий характер принципу справедливості правозастосування.

10.18.04.0602/214500. Деструкції національного ринку юридичних послуг: зміст та наслідки для формування правової економіки. Марченко О.С. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(25), С.57-66. - укр. УДК 330.123.6:34.

Розкрито зміст та види деструкцій національного ринку юридичних послуг. Обґрунтовано загрози та негативні наслідки юридичного квазіконсалтингу щодо розбудови правової економіки. Доведено необхідність діяльності держави з формування спеціального правового середовища юридичного бізнесу.

10.18.04.0603/214635. Вияви деформації правосвідомості в середовищі сучасної молоді Львівщини. Марусяк Т.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.144-148. - укр. УДК 316.64-053.6:34:303.425 (477.83).

У статті представлена авторська методика дослідження правосвідомості. Подано результати масового соціологічного опитування, яке проводилося в межах Львівської області. Правосвідомість розглянуто як єдність трьох компонентів: когнітивного, оцінного й поведінкового. За результатами дослідження зроблено висновок про риси та можливі вияви деформації правосвідомості серед сучасної української молоді (на прикладі Львівщини). Виявлено наявність правового цинізму саме серед молодого покоління, тобто чим старші респонденти, тим менше вони припускають, що люди порушують законодавство заради власної вигоди. Окрім цього, молодь більше схильна виправдовувати протиправну поведінку, ніж інші вікові групи. Запропоновано сценарії соціального розвитку, (дис)функціонування правосвідомості й виявів деформації в сучасному українському суспільстві внаслідок співдії низки чинників як інституційного, так і соціокультурного характеру.

10.18.04.0604/214672. Філософія соціальної держави: від ідеї до кризи. Іщенко О.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.74-78. - укр. УДК 316 323.65.

У статті в історичній ретроспективі досить детально розглядається й аналізується модель "соціальної держави". Доводиться доцільність реалізації на практиці теоретичної концепції "соціальна держава" в кінці 40-х - на поч. 70-х рр. ХХ ст. й окреслює низку причин, що зумовили кризу останньої. Серед основних причин зазначаються безпосередньо процеси глобалізації (поjaw феномена множинності громадянства, оформлення "транснаціональної буржуазії", транснаціональних корпорацій, майже байдужих до проблеми соціального захисту; зміна просторових масштабів "світ без кордонів", утрата національної ідентичності на рівні держави тощо); соціально-економічні проблеми (різкий спад продуктивності праці, зростання безробітних, старіння населення, економічна стагнація зумовлюють збільшення витрат на соціальні програми); політичні чинники (прихід до влади консерваторів) і процеси трансформації другої половини ХХ - поч. ХХІ ст. Саме вони досить суттєво похитнуть позиції соціальної держави та призведуть окреслений феномен до деструкції.

10.18.04.0605/214742. Антропоцентрична концепція П.Д. Юркевича і філософська рефлексія права. Давидов П.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.29-33. - укр. УДК 101.9 141.7.

У статті розглядаються особливості антропологічної концепції П.Д. Юркевича, зокрема його філософська концепція права, яка ґрунтується на здобутках як європейської (Канта, Фіхте, Шеллінга, Гегеля, Шопенгауера, Прудона, Монтеск'є, Руссо), так і вітчизняної філософської думки. Досліджується їхнє історично-філософське значення й сучасне соціально-практичне значення як у формуванні громадянського суспільства, так і в розбудові правової держави на Україні.

- 10.18.04.0606/214790. Філософські та соціологічні складники юридичної антропології. Завальнюк В.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.50-53. - укр. УДК 101.8.
Статтю присвячено дослідженню філософських і соціологічних складників юридичної антропології. Визначено евристичний потенціал якісних методів дослідження та ситуаційного підходу щодо юридичної науки. Відзначено, що на сучасному етапі розвитку юридичної антропології особливого значення набувають такі філософські й соціологічні принципи-постулати юридико-антропологічної науки, як принцип людиноцентризму, принцип зв'язку індивідуального та соціального, принцип зв'язку матеріального й духовного, принцип соціальної стратифікації тощо.
- 10.18.04.0607/217363. Соціальна держава: генезис і перспективи розвитку. Колот А.М., Герасименко О.О. // Соціально-трудова відносина: теорія та практика. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2017, №1(13), С.8-36. - укр. УДК 330.117+364-146.2.
У статті аналізується феномен соціальної держави від витоків теоретичного осмислення її природи та атрибутів до сучасних траєкторій модернізації класичних моделей. Наведено авторські судження щодо причин і факторів еволюції, функцій і напрямів діяльності, сучасних проблем і перспектив розвитку держави соціального типу. Виокремлено характерні риси постіндустріальної соціальної держави. Ключова квінтесенція статті - становлення нової моделі соціальної держави у відповідь на глобальні виклики сьогодення.
- 10.18.04.0608/217427. Виміри-явища як структурний елемент правового життя. Коваленко І.І., Борисюк Р.Р. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.172-189. - укр. УДК 321.01+340.12+1:316.3.
Стаття показує евристичні можливості концепту "правове життя" в онтологічному аспекті. Смыслові виміри розглядаються як основа вимірів-явищ, що у сукупності утворюють структуру правового життя. Показано, що головним виміром-явищем правового життя є правовий суб'єкт, який реалізує різні способи інтерпретації правового життя і виступає його умовою. Проаналізовані у феноменологічному контексті правосвідомість, поліморфізм правової норми, правові судження як основа буття правових норм, а також соціальний досвід. Обґрунтовано, що виміри-явища дозволяють визначити правове життя як сукупність правових явищ, обумовлених діяльністю суб'єкта права, зв'язаних із соціальним досвідом та закріплених у правових нормах та цінностях.
- 10.18.04.0609/217439. Правова ментальність як ядро правової культури. Клімова Г.П. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.270-273. - укр. УДК 340.11:316.
Реалізація проголошеного в Україні курсу на формування правової держави і громадянського суспільства може бути досягнута, з одного боку, вдосконаленням законодавства и державного управління та, з другого боку, забезпеченням високого рівня правової культури українських громадян. Поняття правової культури - багатогранне, багатоаспектне. Тому для його філософсько-правового аналізу використовуються різноманітні теоретико-методологічні підходи. Серед них: суб'єктивний, діяльнісний, антропологічний, технологічний, соціологічний, аксіологічний та ін.
- 10.18.04.0610/217444. Українська правова ментальність. Мануйлов Є.М. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.290-294. - укр. УДК 340.11:316.
Етногенез українського народу сучасні дослідники простежують приблизно від IX-X ст. Тому й початок формування світоглядної, а також і конкретно-правової ментальності українського народу визначають у межах доби Київської Русі. Не вдаючись у детальний історико-філософський аналіз цього феномену, зазначимо, що з часів Київської Русі сформувалися й існують до сьогодні такі риси української ментальності, як індивідуалізм, несприйняття деспотизму, екзистенційність світоглядних орієнтацій, кордоцентризм. Проте це зовсім не означає, що в українській ментальності відсутні інші, відмінні й навіть альтернативні щодо названих моментів й аспектів риси, хоча вони й існують як "доповнювальні ланки" в "індивідуалістично-екзистенційно-кордоцентричному" контексті, утворюючи з останнім неповторну й неподільну діалогічно-гармонійну цілісність ментальності. Українська правова ментальність є надзвичайно складним, поліаспектним, неоднозначним, суперечливим, але, разом з тим, оригінальним, самобутнім соціально-правовим феноменом.
- 10.18.04.0611/217446. До визначення поняття "політико-правова ментальність". Поліщук І.О. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.296-298. - укр. УДК 340.11:316.
Останнім часом все частіше категорію "правова ментальність" розглядають як доміную політики, а політичну ментальність - як важливий фактор розвитку права. Актуалізуються дослідження різних сторін складного і різноманітного ментального чинника розвитку сучасної Української держави і громадянського суспільства. Тому на часі є теоретична проблема визначення синтезованого поняття "політико-правова ментальність".
- 10.18.04.0612/217447. Правова ментальність європейців. Требін М.П. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.298-305. - укр. УДК 340.11:316.
Ментальність - поняття, яке важко зрозуміти. Воно майже не піддається раціональному тлумаченню. Деякі вчені взагалі не вважають менталітет категоріальним поняттям, а медієвіст Ф. Граус підкреслював, що це лише абстракція, поняття, яке придумали історики, а не явище, відкрите ними в історичній дійсності. Ментальність - це не загальноприйняті правила і звичаї, не традиції, не мова, не світогляд; це щось таке, що відчувається, але не усвідомлюється. Однак вона включає й загальноприйняті правила та звичаї, і традиції, і мову, і світогляд.
- 10.18.04.0613/217453. Філософсько-правові концепції як відображення ментальних основ європейської спільноти (проблеми відповідальності та покарання). Олексюк М.М. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.339-341. - укр. УДК 340.11:316.
Сформована в ході тривалих історичних процесів європейська цивілізація в сучасних умовах представляє собою відображення тих характеристик, які фіксують особливості та своєрідним чином поєднують ті ментальні стани, що властиві тим етнонаціональним спільнотам, котрі населяють європейський континент. Багатоманітність, що проявляється на релігійно-конфесійному, політико-правовому, світоглядному рівні, доповнюється виробленням спільних ознак, котрі в першу чергу виявляються у прагненні до збереження екзистенційного потенціалу, котрий сформував своєрідну європейську спільноту на засадах пріоритету людської цінності. Саме ця закріплена у ментальності турбота про людину, пошанування її прав та гідності - все це стало надбанням європейської цивілізації та забезпечило її поступальний рух на шляху до максимального задоволення потреб людини та суспільства. Ці характеристики зумовлюють і певні концептуальні висновки, котрі стають надбанням європейської філософсько-правової думки, передусім ті, що стосуються проблем відповідальності та покарання.
- 10.18.04.0614/217455. До питання співвідношення правового менталітету та правової свідомості. Підкуркова І.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.345-347. - укр. УДК 340.11:316.
Останнім часом все більшої актуальності набуває дослідження феномену правового менталітету. Однак ця категорія, яку досить часто розглядають як складову правової культури, є дотичною до категорії "правосвідомість". У зв'язку з цим існує потреба у з'ясуванні статусу правового менталітету та його співвідношення з поняттям правосвідомості.

10.18.04.0615/217462. Проблемні аспекти української правової ментальності на шляху європейської інтеграції. Трофименко В.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.367-370. - укр. УДК 340.11:316.

Сьогодні вже немає ніякого сумніву в євроінтеграційному напрямку розвитку нашої країни. Держава виконала всі вимоги Європейського Союзу і 6 квітня 2017 р. Європарламент проголосував за надання безвізового режиму для українців, який є своєрідним маяком визнання досягнень нашої держави. Але, хоча держава і виконала всі формальні умови, чи готовий пересічний українець на рівні свого правового менталітету сприймати європейські правові цінності та виклики? Нехай сьогодні діє лише Європейська асоціація, а не повне членство, так чи немає ментальних перешкод для українців увійти до Євросоюзу? В основі формування правового менталітету українського народу лежить ідея боротьби за власну державність, яка, з другого боку, показує, що основні риси менталітету формувались за тривалої відсутності національних державно-правових інститутів. На тлі такої ситуації можна проаналізувати основні риси правового менталітету, формування яких почалося ще за часів Київської Русі.

10.18.04.0616/217472. Віртуальна природа права крізь семантичний вимір належного і можливого. Мелякова Ю.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №3(34), С.57-64. - укр. УДК 340.12.

В основі віртуальності права лежить розуміння його як реальності абсолютної можливості. Абсолютна можливість нарівні з відкритістю, анонімністю, креативністю і свободою виступає сутнісною характеристикою віртуальної реальності. Це робить можливим застосування самого поняття "віртуальність" у сфері буття права. Більш за все віртуальна природа права виявляє себе в семантичному просторі мови. Тому методологічний дискурс на тему віртуалістики права відбувається саме в полі структурної лінгвістики, герменевтики, феноменології та теорії деконструкції. Уже обґрунтована у філософії деонтологічна сутність права не обмежується розумінням права як Буття-Належності, а розкривається в ще більшій мірі - як Буття-Абсолютна можливість. Правова реальність сьогодні віртуалізована в плані комунікації, вираження, методології розуміння і репрезентації смислів. Право проявляє себе не як невідворотна відплата і вимушеність, а як необмежене поле ймовірності, свобода смислів і прав - віртуальне буття.

10.18.04.0617/217473. Деконструкція каліграми і правового поля (аналіз структурної динаміки). Мелякова Ю.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №3(34), С.65-80. - укр. УДК 340.12.

Застосування принципу інтертекстуальності в герменевтичній онтології права є спробою надати праву динамізму задля кращого прояву його сутності. У даному дослідженні здійснено аналіз техніки деконструкції М. Фуко малюнка Р. Магритта в цілях прикладання її в галузі символічного простору права. Деконструкція задає динаміку реальності права, змінюючи його онтологічний зміст. У ході дослідження всі форми буття права - подія, норма, процес, діяння, рішення - розглядаються як перформативний номологічний метатекст. Деконструкція правового метатексту дозволяє досягнути всю багатогранність розуміння права, відчуття його конкретно-історичний характер, його спонтанно-ситуативне дихання.

10.18.04.0618/217474. Правосвідомість як джерело формування правових смислів (феноменологічний аспект). Коваленко І.І., Лозова Є.С. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №3(34), С.81-97. - укр. УДК 340.12+1:316.3.

У статті використовується логіка феноменологічних процедур, що дозволяє визначити правовий смисл як інтенцію правосвідомості та внутрішньо суперечливе ментальне утворення. Іntenціональний аналіз розглянуто в ейдетичному та конститутивному аспектах. Показано механізм сприйняття правосвідомістю фактів правової реальності. Здійснено аналіз конститутивної діяльності правосвідомості у двох горизонтах - зовнішньому та внутрішньому. Розглянуто темпоральність як особливості синтетичної діяльності правосвідомості. Показано зв'язок темпоральності та інтерсуб'єктивності. Зроблено висновок, що інтенціональний аналіз та феноменологічна редукція дають новий ракурс опису правових явищ та дозволяють визначити правове життя як процес перетворення раніше відомих правових смислів.

10.18.04.0619/217475. Правовиховна діяльність як один з основних напрямів діяльності правоохоронної системи. Трофименко В.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №3(34), С.98-110. - укр. УДК 340.12.

Статтю присвячено аналізу правовиховної складової правоохоронних органів на прикладі національної поліції. Наголошується на певних недоліках нормативно-правового закріплення цього виду діяльності і недостатності практичних знань правоохоронців. На прикладі іноземних держав пропонуються певні зміни в підготовці працівників національної поліції, окреслюється місце юридичної освіти.

10.18.04.0620/217477. Онтологічна валентність філософії права. Качуров Є.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №3(34), С.123-141. - укр. УДК 340.12.+1:316.3.

Досліджується конкуренція в сучасній юриспруденції двох однаково респектабельних наукових дисциплін, що підсилюлася останнім часом: філософії права та теорії права. Проводиться демаркація цих понять; піднімається питання про їх онтологічний статус (сутнісної значущості) по відношенню до буття права, відображенням якої вони є. Виходячи з аналізу екзистенційної критики панівних форм сучасних ідеологій, робиться висновок про залежність існуючих теорій права від цих форм. Констатується стійка тенденція в сучасній філософії повернути юридичну науку до витоків філософського пізнання правової реальності.

10.18.04.0621/217484. Правочини з використанням електронної форми представлення інформації. Філатова Н.Ю. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.40-55. - укр. УДК 347.441.

Розглянуто поняття електронної форми представлення інформації і її співвідношення з формами правочинів. З'ясовано, що чинне законодавство містить різні підходи до визначення місця електронної форми в системі форм правочинів, однак перевага надається підходу, згідно з яким електронна форма розуміється як різновид письмової форми правочину. Однак для того, щоб правочин вважався вчиненим у письмовій формі, його зміст не лише має бути зафіксований на певних носіях інформації, але й підписаний усіма його сторонами. У зв'язку з цим проаналізовано поняття "електронний підпис" і з'ясовано особливості законодавчого регулювання його створення і використання в різних країнах світу.

10.18.04.0622/217642. Поняття вини в українському праві. Шестопалова Л. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №3(92), С.5-15. - укр. УДК 343.144 (477).

Розглянуто науково-теоретичні, законодавчі і практичні юридичні підходи до поняття вини як міжгалузевого інституту права та суміжних з ним понять, варіативність (парність) уживання однокорених термінів цього смислового гнізда в юридичних текстах, наведено їх приклади. Обґрунтовано та запропоновано уніфікований підхід до вибору та правильного застосування в праві юридичних термінів цього смислового гнізда.

10.18.04.0623/217678. Позитивна юридична відповідальність. Шестопалова Л. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №5(94), С.5-12. - укр. УДК 340.1.

Ообґрунтовано класифікацію та здійснено комплексний аналіз типів юридичної відповідальності як правової категорії та інституту права. Доведено онтологічність та аксіологічність буття позитивної юридичної відповідальності не тільки в теорії права, філософії права, в галузевому праві та законодавстві, але й під час реалізації права, в тому числі в правозастосуванні, а також важливість розвитку інституту позитивної юридичної відповідальності як умови подальшої демократизації суспільства та правового поступу загалом.

10.18.04.0624/217679. Зловживання процесуальними правами. Базишевський С. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №5(94), С.13-23. - укр. УДК 343.1.

Проаналізовано концепції зловживання процесуальними правами при здійсненні судочинства. Розкрито основні підходи до визначення поняття "зловживання процесуальними правами" в цивілістичній концепції здійснення суб'єктивних цивільних прав та визначено особливості реалізації положень ст. 13 Цивільного кодексу України й оновлених процесуальних кодексів України.

10.09 Історія держави і права

10.18.04.0625/214805. Проект конституції й українське питання в поглядах М.Драгоманова. Поцюрко О.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.106-109. - укр. УДК 141.5(477)"18 19".

У статті крізь призму проекту конституції М.Драгоманова розглядається українське питання. Головне завдання "Вільної Спілки" М.Драгоманова полягало в перетворенні Російської держави на засадах політичної свободи. Серед цілей українського товариства "Вільна Спілка" мислитель виділяв такі: загальногромадянські та національні. Обґрунтовується позиція М.Драгоманова про те, що політична свобода є тільки умовою забезпечення життя й розвитку українського населення. Українська місцева еліта, яка прагне до політичного визволення держави, крім програми встановлення самоврядування, повинна мати план заходів соціально-економічного та культурного характеру. Новий підхід до розуміння громадянської свободи й самоврядування в Україні допоможе українській нації наблизитися до культури та принципів Європи, які треба покласти в основу регулювання взаємин між українцями й іншими народами, що живуть у нашій державі.

10.18.04.0626/214864. Культура державотворення Словенії та України: компаративний аналіз. Фесенко Г.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.136-139. - англ. УДК 141.7:168.522.

У статті подано історіософський огляд державотворення двох пострадянських країн протягом 1990-2015 рр., а також зазначається, що для культурно-політичного розуміння феномена нації важливо звертатися до особливого бачення - через співвіднесення смислів незалежності/свободи у світі людини й буття нації. Запропоновано компаративний аналіз культурно-політичних феноменів націєтворення Словенії та України. Зазначається, що в обох народів, завдяки такому культурному чинникові, як самоусвідомлення нацією власної унікальної ідентичності, склалася нова форма соціального буття - нація-держава. Описано відмінності в історичних трансформаціях двох країн крізь призму рівня розвитку їхнього соціального капіталу. Звертається увага на те, як саме функціонує "політика пам'яті" в сучасних політичних просторах двох пострадянських країн. Рівень зрілості політичної культури оцінюється з погляду домінуючих у суспільстві "ментальних тяжінь" - до буття "homo soveticus" чи "homo democraticus".

10.18.04.0627/217417. Вселенське канонічне право першого тисячоліття і церковне право Київської Русі XI століття: порівняльний аналіз. Зінченко О.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.55-65. - укр. УДК 322+340.5:271.2(477.25)"0".

Здійснюється порівняльний аналіз ухваленої Вселенськими та Помісними соборами християнської церкви IV-IX століть нормативності та норм церковного права Київської Русі, зокрема, Уставу князя Володимира та Статуту князя Ярослава. Основна увага звертається на встановлення ступеня впливу соборних постанов на визначення спрямованості та змісту князівських документів, а також їхніх спільних ознак та відмінностей.

10.18.04.0628/217480. Центральна Рада і земське самоврядування: березень-жовтень 1917 року. Козаченко А.І. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.8-14. - укр. УДК 340.15.

Висвітлено діяльність Центральної Ради, що мала за мету залучити земське самоврядування до процесу розбудови української державності. Це стало можливим після земських виборів 1917 р., внаслідок чого відбувся процес демократизації і українізації земства. На прикладі Полтавського земства продемонстровано підтримку земського самоврядування національної державотворчої політики Центральної Ради. Але втрата довіри населення до земства у період Першої світової війни та низький рівень його ефективності змусили Центральну Раду розпочати докорінну реформу місцевого самоврядування.

10.18.04.0629/217482. Квазіделікти у праві Давнього Риму. Карнаух Б.П. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.21-31. - укр. УДК 347.53.

Досліджено сутність, істотні ознаки та зміст зобов'язань, які, за давньоримською систематикою, виникали із квазіделіктів. З'ясовано історичні причини виокремлення квазіделіктів у самостійний клас поряд із деліктами. Проаналізовано зміст кожного із зобов'язань, що входили до класу квазіделіктних. Зокрема, досліджено зобов'язання із таких підстав: проступок судді, вилите й викинуте, виставлене й вивішене, а також завдання шкоди пасажиром корабля, постояльцям готелю чи постоялого двору.

10.18.04.0630/217506. Вибір теми порівняльного історико-правового дослідження: питання методики. Шигаль Д.А. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.32-43. - укр. УДК 340.15:340.11.

Розглядаються методичні аспекти вибору теми порівняльного історико-правового дослідження. Окрім загальних вимог до формулювання теми майбутньої наукової роботи, пов'язаних з визначенням її актуальності, проблемності та наукової новизни, аналізуються й специфічні, зокрема, вимоги вибору країни (країн) походження історико-правових об'єктів; визначення об'єктів порівняльного історико-правового аналізу; обрання виду (видів) порівняння. Послідовний розгляд у статті ключових параметрів, що впливають на вибір теми компаративного дослідження, спрямований на покращення методичного забезпечення наукової діяльності у галузі історико-правової компаративістики.

10.18.04.0631/217698. Філософія державотворення теоретиків українського націоналізму 20-х років ХХ століття. Соколівська З.П. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія і філософія науки і техніки. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №25, С.43-47. - укр. УДК 303:94(477).

Стисло розглянуто погляди деяких українських теоретиків націоналістичного руху в 1920-х роках в Україні.

10.15 Державне (конституційне) право і управління

10.18.04.0632/213973. Удосконалення механізмів регулювання діяльності органів судової влади в контексті зарубіжного досвіду правових реформ. Баштанник А.Г. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №1, С.47-55. - укр. УДК 351.82.

Реалізація стратегічного курсу на розбудову України як демократичної, правової держави вимагає, з одного боку, прискорення процесів державотворення, а з другого - суворого дотримання принципів верховенства права, посилення гарантій забезпечення та захисту прав і свобод людини і громадянина. Реалізація такого курсу передбачає наявність високого рівня правосвідомості та правової культури. Проте відсутність в українському суспільстві сталих демократичних традицій сприяє домінуванню правового нігілізму, непоодиноким спроб досягнути політичних цілей не правовими методами. Водночас судово-правна політика держави стає органічною, якщо вона спирається на виключно на право. Не випадково політичні структури прагнуть до легітимізації своєї діяльності як засобу посилення свого впливу на політико-правову ситуацію.

10.18.04.0633/213983. Конституційно-правові засади державної політики побудови спроможних територіальних громад. Жовнірчик Я.Ф., Бандура І.С. // *Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №1, С.147-161. - укр. УДК 351.*

У статті обґрунтовано ступінь проблеми державної політики побудови спроможних територіальних громад в Україні та узагальнено зміст базових понять дослідження. Визначено способи зміцнення організаційного та правового забезпечення місцевого самоврядування спроможних територіальних громад.

10.18.04.0634/214023. Співвідношення політики і права у конституційному процесі : проблеми теорії і практики. Яковлев А.А. // *Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(24), С.224-238. - укр. УДК 342.4:32.*

У статті досліджується співвідношення політичної та правової детермінант у сучасному конституційному процесі в Україні. Автор аналізує вплив політичного процесу та політичної культури на процес модернізації Конституції України, а також роль суспільно-політичних трансформацій в оформленні системи державної влади. Обґрунтовується необхідність збалансування політичної і правової логіки в сучасному конституційному процесі з метою дотримання фундаментальних принципів.

10.18.04.0635/214025. Реформування місцевого самоврядування в Україні. Крегул Ю., Батрименко В. // *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №1(84), С.17-27. - укр. УДК 352(477).*

Досліджено ключові напрями реформування системи місцевого самоврядування в Україні - розмежування повноважень між ними та органами виконавчої влади, між органами місцевого самоврядування різних рівнів, визначення територіальної основи органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, визначення за кожним рівнем органів влади потрібного обсягу ресурсів та встановлення відповідальності органів місцевого самоврядування перед виборцями і державою.

10.18.04.0636/214026. Конституційні засади саморегулювання господарської діяльності. Гончаренко О. // *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №1(84), С.28-36. - укр. УДК 346.1.*

Проаналізовано положення Конституції України на предмет закріплення питань саморегулювання господарської діяльності. Проведено науковий аналіз директив Європейського Парламенту та Ради з приводу саморегулювання. Обґрунтовано висновки про саморегулювання в Європейському Союзі як додатковий засіб, який існує поряд із судовими та адміністративними процедурами; і є добровільним способом здійснення контролю у певній сфері суспільних відносин та ініціативною діяльністю відповідних суб'єктів для прийняття спільних принципів тощо. Доведено потребу внесення змін до Основного закону з питань саморегулювання господарської діяльності, позаяк у Конституції України питання саморегулювання безпосередньо не закріплено.

10.18.04.0637/214522. Конституційно-правове регулювання економічних відносин: пошук сучасного стандарту. Задахайло Д.Д. // *Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №3(26), С.150-158. - укр. УДК 342.5(477).*

Постановка проблеми. Загальновідомою є акцентуація на конституційно-правових змінах, що мають забезпечити процес реформування суспільного життя в Україні після революції Гідності. Це питання судової реформи, прозорості майнового стану державних посадовців, корекції форми державного правління з чітким розподілом компетенції між вищими органами державної влади, а також - децентралізації у сфері відносин центр - територіальні громади. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Конституційно-правові аспекти правового забезпечення функціонування економічної системи розглядалися у монографічних роботах Л.Ю.Кузнецової, О.В.Скупінського та Д.В.Задахайла. роль держави, зокрема і в регулюванні економічної діяльності, була висвітлена в роботах І.І.Дахової, В.В.Марченка, О.В.Совгіри. Формулювання цілей. Стаття присвячена аналізу методології формування сучасного конституційно-правового стандарту, матриці конституційного забезпечення економічної основи життєдіяльності суспільства як інтегративного результату наукових підходів. Виклад основного матеріалу. Економічна багатоманітність як принцип організації економічного життя в Україні має виявляти себе через забезпечення державою таких його складових: - багатоманітності форм власності на економічні активи, що утворюють майнову основу господарювання, і яка включає в себе власність Українського народу, державну, комунальну, приватну, корпоративну, кооперативну та інші форми власності; - багатоманітності організаційно-правових форм підприємництва; - багатоманітності форм економічної діяльності: господарсько-виробничої як комерційної, так і некомерційної; інвестиційної; науково-технічної; трудової; споживчо-самозабезпечувальної та ін.; - багатоманітності укладів та сегментів національної економіки, включаючи малий, середній, великий бізнес, транснаціональний, іноземний, державний, кооперативний тощо. Важливим завданням Основного Закону є створення механізму для розподілу та балансування джерел економічної влади в економічній системі, а також унеможливлення трансформації економічної влади у владу політичну та інформаційну. Висновки. Необхідним є формування нового конституційно-правового стандарту врегулювання економічних відносин з урахуванням входження більшості країн до СОТ та інших міжнародних економічних організацій, що створюють глобальний економічний порядок. Завданням є розбудова нової моделі конституційно-правового забезпечення економічних відносин, по-перше, в їх системному та виокремлено інституційному форматі. Новий конституційно-правовий стандарт нормативного забезпечення економічних відносин є першочерговим етапом розбудови цілісної міжгалузевої системи правового забезпечення функціонування сучасної національної інноваційної економіки. Коротка анотація статті. У статті зроблено спробу визначити низку правових позицій для розбудови нового стандарту конституційно-правового забезпечення функціонування економічних відносин у сучасних умовах. Економічні відносини як об'єкт такого регулювання розглядаються в системному форматі, що викликає необхідність ставити питання про їх системну інституціоналізацію у змісті конституційно-правового регулювання як такого. Увагу акцентовано також на необхідності суттєвого посилення функціональності таких правових засобів, як: функції, принципи, інтегративні властивості економічних процесів, а також питаннях економічної політики, економічної безпеки, економічної влади як найважливіших чинників ефективності Основного Закону.

10.18.04.0638/215819. Реформування місцевого самоврядування: переваги, ризики. Мостовенко О.О., Зінченко М.М. // *Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №60, С.235-240. - укр. УДК 35:316.46(477) (063).*

Розглядається необхідність передачі місцевим громадам функцій, які не можуть вирішуватися центральними органами влади, розширення повноважень місцевих органів.

10.18.04.0639/216647. Децентралізація публічної влади: проблеми становлення і розвиток місцевого самоврядування в Україні. Ситник Л.С. // *Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2017, №2(246), т.2, С.63-67. - укр. УДК 332.012.334.*

У статті окреслено проблеми становлення місцевого самоврядування правового, фінансово-економічного кадрового й суспільно-політичного характеру. Серед них виділено недостатність власних фінансових ресурсів територіальних громад, дублювання повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, корпоративний егоїзм і невисокий рівень правової культури місцевих еліт. Обґрунтовано напрями їх розв'язання в контексті реформування адміністративно-територіального устрою країни і утвердження фінансової спроможності місцевого і регіонального самоврядування. Визначено підходи до вибору моделі децентралізації влади - як реальна загроза цілісності країни або як базова умова припинення війни на сході. Розглянута ймовірність досягнення очікуваних суспільством результатів від реформи місцевого самоврядування. Зазначено перелік необхідних заходів щодо реалізації концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади.

10.18.04.0640/217481. Щодо питання місця права на захист у системі прав людини. Бойчук Д.С. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.15-20. - укр. УДК 340.12:342.7.

Розглянуто актуальні питання щодо місця права людини на захист у системі прав людини. Проаналізовано специфіку права на захист як гарантії відносно інших основоположних прав і свобод людини (право на життя, право на здоров'я, честь і гідність, безпеку і недоторканність тощо). Обґрунтовано особливий характер права на захист, що полягає у наявності двох різновидів функцій такого права. Це й детермінує його особливе місце в системі прав людини.

10.18.04.0641/217505. Дія у часі судових рішень з нормоконтролю в Україні. Пушняк О.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.19-31. - укр. УДК 340.142.

Проаналізовано дію в часі рішень з нормоконтролю Конституційного Суду України та адміністративних судів України. Запропоновано розглядати напрями їхньої темпоральної дії у двох аспектах: як визначення минулої, теперішньої чи майбутньої дати втрати чинності неправомірними законодавчими положеннями, а також як поширення рішення на факти, права та обов'язки суб'єктів, залежно від їх розташування в часі щодо дати набрання сили судовим рішенням. На підставі аналізу вітчизняного законодавства та практики зроблено висновок, що рішення Конституційного Суду України з нормоконтролю мають переважно негайну або перспективну дію, а також у деяких випадках зворотну дію; дія аналогічних рішень адміністративних судів відрізняється можливістю ретроактивності у ширшому колі випадків. Констатовано певні недоліки вітчизняного правового регулювання розглянутих питань.

10.18.04.0642/217681. Конституційні гарантії захисту працівника від незаконного звільнення. Крегун Ю., Хромей В. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №5(94), С.31-46. - укр. УДК 342.734:331.108.644.7.

Досліджено правове регулювання захисту від незаконного звільнення як важливої конституційної гарантії реалізації права на працю та розроблено пропозиції щодо його вдосконалення.

10.17 Адміністративне право

10.18.04.0643/214001. Професіоналізм державних службовців як складова людського потенціалу в органах державної влади. Селіванов С. // Наукові розвідки з держ. та муніципального управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №1, С.126-137. - укр. УДК 35.08.

У статті досліджено актуальні питання визначення сутності поняття "професіоналізм державних органів влади", його трактування різними науковцями, а також досліджено його взаємозв'язок з розвитком людського потенціалу країни, сформовано основні проблеми, формування професіоналізму органів державної влади в умовах системних реформ, які тривають в Україні. Запропоновано наукові засади та пріоритетні напрями формування професіоналізму державних службовців в Україні. Поняття професіоналізму широко вивчається науковцями з галузі державного управління, менеджменту і є достатньо новим в психологічній науці та в акмеології. Коли використовують поняття професіоналізм, то під ним розуміють оволодіння, передусім, безоднями професії, які є фактом, нероздільного розвитку особистості, де об'єднана ефективність виховного впливу, вроджені задатки, освіта, гармонія культури відчуттів, волі та вчинків, єдність яких вельми важна у зв'язку з перевагою практичного мислення в діяльності службовця. Професіонал державної служби це людина, яка має фахову наукову підготовку, високі моральні чесноти. Професіоналізм державного службовця - це професійна підготовка до справи, якою людина займається у певному державному органі, постійне удосконалення та підвищення кваліфікації, самоконтроль та самоаналіз, вміння планувати свій час, володіти фінансовими та інноваційними новинами, вміти управляти персоналом та бути частиною колективу, визначати поточні й стратегічні цілі та шляхи їх досягнення, вміти спрямувати роботу підлеглих на досягнення поставлених завдань, щоб досягти ефективної та результативної діяльності. Професіоналізм державних службовців за своєю суттю є лише однією складовою широкої категорії поняття людського потенціалу держави. Відмінності професіоналізму державного службовця від людського потенціалу країни полягають у тому, що представниками першого є прошарок громадян країни, що наділені спеціальним статусом, мають відповідний рівень вищої освіти, а другого це - все населення держави, ухвалюючи й осіб непрацездатного віку. Від ступеня розвитку людського потенціалу критично залежить соціально-економічний розвиток країни. Основним ресурсом системних реформ в нашому суспільстві є людський потенціал, складовими якого є індивідуальні цінності, знання, відповідна кваліфікація та професіоналізм посадових осіб державних органів. Завдяки скомплектованому людському потенціалу забезпечується розширене відтворення капіталу, розвиток ринку праці, та він є найбільш важливим чинником становлення постіндустріальної економіки держави.

10.18.04.0644/214027. Адміністративно-правовий статус військових формувань. Шамрай В., Вернигора В. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №1(84), С.37-47. - укр. УДК 342.922:355.21. Розглянуто зміст понять "військове формування" та "адміністративно-правовий статус військових формувань". Проаналізовано законодавство України, пов'язане з визначенням їх правового статусу, та обґрунтовано потребу детальнішого його тлумачення на законодавчому рівні.

10.18.04.0645/214030. Адміністративна діяльність із запобігання і протидії корупції у військовій сфері. Шамрай В. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №1(84), С.68-81. - укр. УДК 328.185:355(477).

Досліджено гарантії конституційних прав і свобод військовослужбовців в Україні та їх реалізацію шляхом запобігання і протидії корупції у військовій сфері. Проаналізовано адміністративно-правову діяльність суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції, і правові норми, що їх містить Конституція України та інші нормативно-правові акти антикорупційної спрямованості. Запропоновано впровадження нових дієвих правових механізмів щодо запобігання і протидії корупції у військовій сфері, які сприятимуть ефективній реалізації конституційних прав і свобод військовослужбовців в Україні.

10.18.04.0646/214158. Звернення до публічної адміністрації. Каменська Н. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №6(89), С.85-96. - укр. УДК 342.924.

Проаналізовано особливості взаємозв'язку адміністративно-правових відносин з кореспондуючими адміністративно-правовими нормами та юридичними фактами в межах механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації з функціональної точки зору.

10.18.04.0647/214529. Виконання судового рішення як завершальна стадія розгляду адміністративної справи. Зеленов А.С. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №3(26), С.248-259. - укр. УДК 342.565.4.

У статті досліджуються сутність і правова природа виконання судових рішень в адміністративних справах. Останнє розглядається як завершальна стадія судового адміністративного процесу. На підставі аналізу ознак, притаманних інституту права як складової системи права, норми, які регламентують виконання судових рішень з адміністративних справ, характеризується як інститут адміністративного процесуального права.

10.18.04.0648/216304. Гендерні аспекти міського управління в регіонах України. Мезенцева Наталія, Кривець Ольга. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21(2), С.107-113. - укр. УДК 342.9.07.

Визначено сутність тендерної рівності в управлінні містами. Проаналізовано співвідношення чоловіків і жінок в державній службі України, виявлено регіональні особливості та відмінності. Здійснено просторово-часовий аналіз гендерних співвідношень в сфері управління містами України за період 2009-2015 років, виділено регіональні особливості їх прояву. Розроблено серію картосхем, що відображають просторово-часові відмінності гендерних співвідношень в управлінні містами в регіонах України. Визначено основні тенденції динаміки гендерних співвідношень в міському управлінні в регіонах України.

10.18.04.0649/216305. Кращі практики місцевого самоврядування. Мельничук Анатолій, Остапенко Павло. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21(2), С.114-121. - укр. УДК 342.9(4 9).

У статті проведено аналіз учасників та призерів конкурсу "Кращі практики місцевого самоврядування" у 2014 та 2015 рр. Конкурс проводиться щорічно під егідою Мінрегіону України згідно методології Ради Європи. На основі проведеного аналізу авторами статті розроблено власний рейтинг регіонів-лідерів та органів місцевого самоврядування регіонального та місцевого рівнів - кращих практик місцевого самоврядування. Створено рейтинг найбільш активних та таких, що мають інтенсивний розвиток, областей, районів, міст, селищ та сіл нашої країни. Запропонована методологія побудови рейтингу є унікальною та здійснюється вперше у даній статті.

10.18.04.0650/216385. Адміністративно-територіальна реформа: підсумки об'єднання ОТГ Хмельниччини. Мельничук Анатолій, Мельник Тетяна. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №22(1), С.69-73. - англ. УДК 911.3.

У статті проаналізовано зміни адміністративно-територіального устрою Хмельницької області у зв'язку з реформою територіальної організації влади в Україні. Дано оцінку методиці формування спроможних територіальних громад, проаналізовано визначення спроможної територіальної громади, визначено вимоги до формування необхідної інфраструктури громад. Виділено групи громад Хмельниччини за рівнем спроможності та представлено конкретні досягнення у розвитку громад.

10.18.04.0651/217429. Функціонування органів самоорганізації населення в містах. Майко Т.С. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.217-226. - укр. УДК 323.1:352.07.

У статті проаналізовано взаємодію органів самоорганізації населення з органами місцевого самоврядування. Розглянуто їх основні функції як суб'єктів політичного процесу в Україні. Простежено роль органів самоорганізації населення в залученні громадян до процесу прийняття управлінських рішень з питань розвитку міста і підвищення якості послуг, що надаються населенню. Відзначено сильні та слабкі сторони діяльності цих інституцій. Встановлено, що функціонування цих органів у територіальних громадах може бути досить ефективним для задоволення не тільки спільних інтересів тих осіб, що самоорганізувались, а може бути серйозною допомогою органам місцевого самоврядування у розв'язанні локальних проблем.

10.18.04.0652/217651. Адміністративно-правове регулювання трансфертного ціноутворення. Мельниченко Р. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №3(92), С.99-112. - укр. УДК 342.951:336.56.

Досліджено адміністративно-правовий статус суб'єктів податкового контролю трансфертного ціноутворення, визначено мету, завдання, напрямки та зміст їх діяльності. Проаналізовано основні доктринальні підходи до адміністративно-правового регулювання податкових відносин. Визначено законодавчі прогалини щодо притягнення до відповідальності посадових осіб контролюючих органів трансфертного ціноутворення.

10.21 Фінансове право

10.18.04.0653/213730. Дебіторська заборгованість: виникнення, позова давність. Драбаніч А.В. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №6(242), С.271-274. - укр. УДК 657.432.

Метою статті є розробка заходів щодо недопущення виникнення простроченої дебіторської заборгованості та її скорочення і прискорення процесу погашення. Правильна організація розрахунків буде сприяти зміцненню договірної дисципліни, підвищенню відповідальності підприємства за своєчасне і в повному обсязі здійснення платежів, прискоренню обороту коштів, ефективному використанню тимчасово вільних коштів та ін.

10.18.04.0654/214029. Податок - категорія фінансового права. Сударенко О. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №1(84), С.56-68. - укр. УДК 336.22:347.73.

Розглянуто податок як категорію фінансового права, визначено принципи, на яких він базується. Досліджено ознаки, які дають змогу відмежувати податок від інших обов'язкових платежів до публічних фондів.

10.18.04.0655/214072. Особливості правового статусу державних банків як учасників кредитної діяльності. Карасава О.П. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №4(27), С.204-214. - укр. УДК 346.31.

Визначено основних суб'єктів сектору банківського кредитування. Розкрито особливості правового статусу державних банків у контексті їх участі у кредитній діяльності. Визначено основні суперечливі аспекти регламентування правового статусу державних банків.

10.18.04.0656/214076. Проблеми видання нормативних актів управління у сфері публічних фінансів. Клімова С.М. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №4(27), С.253-266. - укр. УДК 342:351.

Розкрито зміст нормативних актів управління у сфері публічних фінансів, їхні відмінні ознаки від індивідуальних (адміністративних) актів управління. Визначено актуальні проблеми видання нормативних управлінських актів у фінансовій сфері.

10.18.04.0657/214157. Правове регулювання діяльності Державної аудиторської служби України. Панькевич В., Сідак С. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №6(89), С.75-84. - укр. УДК 341.233.1.

Проаналізовано окремі проблемні аспекти нормативно-правового регулювання діяльності Державної аудиторської служби України та внесено пропозиції з вдосконалення чинного фінансового законодавства щодо її діяльності.

10.18.04.0658/214505. Правовий механізм формування інвестиційної політики держави. Бударна В.О. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(25), С.160-170. - укр. УДК 346.543.

Доведено, що інвестиційна політика є складовою частиною економічної політики держави. Інвестиційна політика - це важливий важіль впливу як на економіку країни, так і на підприємницьку діяльність та її господарюючих суб'єктів. Встановлено, що немає чіткої системи розробки та здійснення інвестиційної політики, однак основною перешкодою можна назвати недосконалість процесу її модифікації в конкретні законодавчі дії, що робить проблему здійснення державної інвестиційної політики надзвичайно актуальною. Обґрунтовано, що механізм державного регулювання інвестиційними процесами становить сукупність інструментів і методів впливу держави на інвестиційну політику суб'єктів господарювання. Формування механізму реалізації інвестиційної політики пов'язано з використанням усіх ринкових механізмів із регулювання інвестиційної діяльності.

10.18.04.0659/214524. Інвестиційна політика держави: стан законодавчого забезпечення. Бударна В.О. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №3(26), С.176-187. - укр. УДК 346.543.

У статті доведено, що метою інвестиційної політики є забезпечення реалізації соціальних, економічних та науково-технічних програм розвитку економіки держави, а також захист і підтримка інвестиційної діяльності. Установлено, що, незважаючи на значну кількість нормативних актів, недосконалість законодавства сьогодні є однією з основних причин, які гальмують розвиток інвестиційної діяльності. Обґрунтовано, що регулювання інвестиційних відносин відбувається за допомогою методів, притаманних господарському праву, що пов'язано з організаційно-майновим характером цих відносин, поєднанням у них публічних та приватних інтересів, а відтак - необхідністю комплексного регулювання цих відносин із застосуванням різних методів з метою забезпечення збалансованого врахування різних категорій публічних і приватних інтересів.

10.18.04.0660/216035. Аналіз законодавчої бази страхування життя в Україні. Мельничук Ю.М. // Актуальні проблеми розв. економіки регіону. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаніка, 2015, №2, С.181-189. - укр. УДК 369.

У статті розглянуто теоретичні питання страхування життя в Україні. Розкрито суть страхування в цілому та страхування життя як його підвиду. Проаналізовано законодавчу базу діяльності страхування життя. Досліджено розвиток страхового законодавства в хронологічному порядку. Простежено за утворенням та формуванням страхових компаній з страхування життя на страховому ринку України. Виявлено позитивні зрушення та недоліки в законодавчій базі з страхування життя. Проаналізовано договори страхування, розглянуто вимоги до страховиків. Зроблено висновки та запропоновано пропозиції щодо поліпшення страхового законодавства з метою удосконалення страхування життя на сучасному страховому ринку України.

10.18.04.0661/217649. Організаційно-правові засади адміністрування податків в Україні. Гуржій Т., Коваленко Ж. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №3(92), С.78-89. - укр. УДК 336.225(477).

Проаналізовано сучасний стан правового регулювання адміністрування податків в Україні та зарубіжний досвід. Запропоновано шляхи підвищення ефективності вітчизняного механізму правового регулювання адміністрування податків.

10.18.04.0662/217650. Правове регулювання доходів місцевих бюджетів. Мушенко В. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №3(92), С.90-98. - англ. УДК 347.73:[336.14:332].

Постановка проблеми. Політичним вектором нашої держави є посилення ролі місцевого самоврядування шляхом децентралізації та створення всіх необхідних правових, соціальних, економічних, політичних та інших умов для функціонування і розвитку об'єднаних територіальних громад. Ефективність влади може бути досягнута за умов наявності норм права, які забезпечуватимуть фінансово-економічну спроможність місцевої громади. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз правового регулювання наповнення коштів бюджетів за допомогою системи оподаткування здійснено такими провідними фахівцями у галузі фінансового права, як Є.О. Алісов, Л.К. Воронова, І.Б. Заверуха В.І. Курило, М.П. Кучерявенко, О.А. Лукашев, О.А. Музика-Стефанчук, А.А. Нечай, О.П. Орлюк та ін. Однак реформування системи місцевого самоврядування вимагає ефективно діючого механізму фінансово-бюджетного забезпечення місцевих громад. Мета статті - дослідження сучасної податкової нормативно-правової бази на предмет сформованості механізмів забезпечення фінансової спроможності системи місцевого самоврядування. Матеріали та методи. При написанні статті використано акти податкового законодавства за період незалежності України, в тому числі норми Податкового кодексу України, які регулюють систему місцевого оподаткування. Для забезпечення достовірності результатів досліджень застосовано такі методи наукового пізнання, як історико-правовий, системний аналіз, формально-юридичний тощо. Результати досліджень. Вирішення питання вдосконалення процесу формування доходів місцевих бюджетів та пошук резервів їх збільшення є надзвичайно актуальним протягом усього процесу розбудови незалежності нашої держави, оскільки впродовж цих років спостерігається негативна тенденція до зменшення частки власних джерел надходження коштів у структурі доходів місцевих бюджетів та, відповідно, збільшення кількості дотаційних бюджетів. Недостатність власних стабільних доходів значно обмежує вплив місцевих органів влади на соціально-економічний розвиток власних територій. Розширення та оптимізація джерел наповнення місцевих бюджетів - надзвичайно актуальне завдання, вирішення якого сприятиме підвищенню рівня фінансової незалежності та стабільності об'єднаних територіальних громад і якісному виконанню покладених на них завдань та функцій. Вітчизняні науковці обґрунтували елементи загальної стратегії та розробили окремі пропозиції щодо можливостей підвищення формування дохідної частини бюджетів територіальних громад та визначили, що стратегія держави вимагає змін у сфері фінансів, які повинні бути орієнтовані на регіон, адже ринкова економіка вимагає суттєвого збільшення використання фінансових ресурсів на території їх створення. За результатами аналізу позицій інших науковців сформульовано загальну помірковану пропозицію щодо спрямування до місцевих бюджетів відрядування від тих податків, зборів і плат, які надходять до державного бюджету з відповідної території у вигляді певного відсотка відрядувань від загальнодержавних податків, або фіксації стабільних часток для різних рівнів влади (центральної, регіональної, місцевої) при розподілі загальнодержавних податків. Незважаючи на реформування податкової системи та прийняття Податкового кодексу, в Україні відбувається досить повільне зростання податкових надходжень місцевих бюджетів, а основним чинником збільшення цієї частки є зростання надходжень єдиного податку. Частка доходів від місцевих податків і зборів залишається незначною порівняно з аналогічними показниками зарубіжних країн. Здійснені дослідження актуалізують потребу реформування бюджетоформуючої складової місцевих податків, які повинні стати найвагомішим джерелом доходів у місцевих бюджетах, подібно до практики розвинених зарубіжних країн. Пропонується внесення змін до чинного законодавства з метою зміцнення економічного і фінансового забезпечення місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад. Висновки. Для збільшення фінансової бази місцевих бюджетів необхідне реформування нинішньої системи місцевих податків і зборів відповідно до принципів Європейської хартії. Діюча система місцевого оподаткування не враховує реальні можливості платників податків, а самі податки не виконують

стимулюючу функцію. Такі недоліки впливають на дотримання принципів єдності, повноти, достовірності, відкритості структури бюджету місцевих громад. Проблеми формування місцевих бюджетів в Україні слід вирішувати шляхом: удосконалення існуючої нормативно-законодавчої бази з метою більш ефективного регулювання процесу формування та використання фінансових ресурсів у місцевих бюджетах об'єднаних територіальних громад; здійснення переходу до децентралізації управління місцевих бюджетів, що надасть можливість місцевим фінансам стати більш незалежним інститутом; реформи місцевого оподаткування щодо передавання деяких податків (податку на доходи фізичних осіб) з категорії загальнодержавних до місцевих та встановлення більш справедливого розподілу міжрегіональної частки податків; надання органам місцевого самоврядування, в межах своєї компетенції, права запроваджувати пільгові податкові ставки, повністю скасувати окремі місцеві податки і збори або звільнити від їх сплати певні категорії платників податків чи надати відстрочку у сплаті місцевих податків і зборів.

10.18.04.0663/217691. Правові засади податкового планування міжнародних корпорацій. Мельник Ю. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №5(94), С.148-161. - укр. УДК 351.713:336.226.12.

Досліджено економіко-правову сутність податкового планування міжнародних корпорацій. Проаналізовано основні схеми корпоративного податкового планування та оцінено наслідки їх практичного застосування відомими міжнародними корпораціями. Оцінено поточний стан регулювання податкового планування на міжнародному та національному рівнях. Визначено основні проблеми щодо напрямів удосконалення правового регулювання податкового планування міжнародних корпорацій.

10.23 Господарське право

10.18.04.0664/214010. Економіко-правові засади розвитку правової економіки в українській системі формування доходів. Губін К.Г. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(24), С.67-75. - укр. УДК 330.341.2;330.564.2.

Охарактеризовано головні перешкоди розвитку правової економіки в українській системі формування доходів. Висвітлено економічні та правові засади формування правової економіки у сфері доходів населення. Обґрунтовано необхідність комплексного економіко-правового підходу до розвитку правової економіки у сфері доходів.

10.18.04.0665/214012. Договірні аспекти господарсько-виробничих відносин у сфері електронної комерції. Мілаш В.С. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(24), С.87-99. - укр. УДК 346.3(477).

Розглянуто проблемні аспекти правового регулювання господарсько-виробничих відносин договірного характеру, які виникають, існують і припиняються в мережі Інтернет. На основі аналізу українського законодавства та європейського досвіду правового забезпечення відносин у сфері електронної комерції запропоновано ряд рекомендацій, спрямованих на оптимізацію й удосконалення правового регулювання господарських відносин у межах національного сегменту електронної комерції B2B.

10.18.04.0666/214013. Третій етап розвитку господарського законодавства України: його систематизація. Остапенко Ю.І. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(24), С.100-112. - укр. УДК 346.13 (094).

Присвячено особливостям створення та поетапного розвитку систематизаційних процесів у господарському законодавстві України за допомогою створення Господарського кодексу України - третій етап реформ національного господарського законодавства. Проаналізовано історію самого процесу кодифікації господарського законодавства. Визначено законодавчі положення окремо щодо кожного новоствореного господарсько-правового комплексу у цей період та розглянуто суттєві зміни, які відбулися у вже сформованому господарському законодавстві. Встановлено шляхом системного аналізу невідворотність процесів кодифікації господарського законодавства.

10.18.04.0667/214014. Антиконтурентні узгоджені дії як система окремих складів господарських правопорушень. Швидка Т.І. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(24), С.113-123. - англ. УДК 346.546.

Одними з найважливіших конституційних принципів забезпечення свободи підприємницької діяльності в Україні є державний захист економічної конкуренції. Інструментом реалізації цього принципу є сукупність правових норм, які визначають засади захисту економічної конкуренції в Україні. В сучасному українському суспільстві таке регулювання забезпечується системою норм антимонопольно-конкурентного законодавства, що має на меті створення й підтримку умов оптимального функціонування товарних ринків, свободи господарювання, вільного руху товарів і захист економічної конкуренції. Серед правопорушень у сфері конкурентного законодавства виділяють такі правопорушення, як антиконтурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання, які шкодять споживачам і завдають збитків економіці держави, порушуючи загальні правила здійснення конкурентної боротьби на ринку.

10.18.04.0668/214016. Інноваційне інвестування: проблеми господарсько-правового забезпечення. Врублевська К.М. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(24), С.137-147. - укр. УДК 346.543:330.341.1.

Розглядаються актуальні проблеми господарсько-правового забезпечення інноваційного інвестування. Докладно аналізуються корпоративна та договірні форми інвестування. З метою вирішення проблем у цій сфері підтримується ідея прийняття Інноваційного кодексу України або як менш радикальний вектор реформування законодавства у цій сфері пропонується внесення відповідних змін до Господарського кодексу України.

10.18.04.0669/214017. Державна регуляторна політика та дерегуляція: господарсько-правовий аспект. Колесніков О.А. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(24), С.148-158. - укр. УДК 346.5 (477).

Проаналізовано співвідношення термінів "державна регуляторна політика" та "дерегуляція". Надано правовий аналіз змісту цих термінів. Запропоновано правове закріплення терміна "дерегуляція". Запропоновано деякі законодавчі зміни з метою приведення законодавства про державну регуляторну політику до вимог сучасності.

10.18.04.0670/214018. Господарсько-правове забезпечення малого підприємництва в Україні. Омаров А.М. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(24), С.159-170. - укр. УДК 346.2(477).

У статті розглядаються особливості господарсько-правового регулювання малого підприємництва в Україні. Приділяється увага економічним та юридичним критеріям кваліфікації малого підприємництва. Зазначаються існуючі проблеми правового вирішення цих питань та пропонується підходи до його удосконалення.

10.18.04.0671/214031. Захист від недобросовісної конкуренції: перспективи правового регулювання. Бакаліньська О. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №1(84), С.82-91. - укр. УДК 346.545 546+346.9.

Досліджено проблеми удосконалення норм конкурентного законодавства. Визначено, що головне значення для розвитку конкурентного законодавства України має створення комплексної моделі його систематизації та уніфікації. Її мають здійснювати на основі аналізу результатів моніторингу та оцінки дієвості як окремих норм, так і інститутів конкурентного законодавства

загалом. Запропоновано покласти в основу моніторингу та оцінки чинного законодавства розроблений ОЕСР Інструментарій для оцінки впливу на конкуренцію відповідних норм і приписів.

10.18.04.0672/214060. Юридичний консалтинг у системі правової економіки. Марченко О.С. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №4(27), С.67-76. - укр. УДК 330.123.6:34.

Розкрито зміст правової економіки у широкому та вузькому розумінні. Охарактеризовано роль юридичного консалтингу як форми платної правової допомоги та суспільного регулятора економічної поведінки суб'єктів господарювання. Обґрунтовано загальні, інфраструктурні і вмінені функції юридичного консалтингу.

10.18.04.0673/214065. Особливості правової регламентації процесу адаптації українського корпоративного законодавства до стандартів ЄС. Погрібний Д.І. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №4(27), С.118-128. - укр. УДК 346:334.7+347.72.

Статтю присвячено визначенню сучасних завдань щодо гармонізації та адаптації вітчизняного законодавства до корпоративного законодавства ЄС. Проведено аналіз правової регламентації діяльності суб'єктів корпоративних правовідносин в Європейському Союзі. Зокрема, досліджено генезис та основні тенденції правової регламентації діяльності суб'єктів корпоративних правовідносин. Визначено можливі шляхи більш ефективної імплементації норм корпоративного законодавства ЄС у вітчизняне законодавство у світлі виконання зобов'язань, визначених Угодою про асоціацію України з ЄС.

10.18.04.0674/214066. Арбітражна угода і угода про застосовне право у зовнішньоекономічних зобов'язаннях: співвідношення категорій. Щокіна О.О. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №4(27), С.129-144. - рос. УДК 346.58.

Статтю присвячено проблемі співвідношення арбітражної угоди і домовленості про застосовне право, яка часто розглядається як умова арбітражної угоди. Обґрунтовується самостійна правова природа угоди про застосовне право, її автономність як від зовнішньоекономічного договору, так і арбітражної угоди, до якої її може бути включено, можливість укладання у будь-якій формі.

10.18.04.0675/214069. Впровадження та застосування програми "Ieniency " в законодавство України за антиконкурентні узгоджені дії. Швидка Т.І. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №4(27), С.169-180. - укр. УДК 346.546.

Стаття присвячена розгляду проблеми застосування відповідальності та впровадження програми звільнення від відповідальності ("Ieniency") в українське законодавство за антиконкурентні узгоджені дії. Поряд із проблемою повного звільнення від відповідальності актуальною є можливість запровадження в українське законодавство механізму часткового звільнення від відповідальності для стимулювання розкриття антиконкурентних узгоджених дій та застосування ефективних покарань до правопорушників.

10.18.04.0676/214073. Господарські організації великого бізнесу як об'єкти правової політики держави: постановка проблеми. Менів Я.О. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №4(27), С.115-226. - укр. УДК 346.2:330.33.

Окреслено проблемні питання правової регламентації діяльності господарських організацій великого бізнесу. Констатовано, що відсутність ефективних концепцій упорядкування діяльності організацій великого бізнесу створює перешкоди розвитку господарсько-правового регулювання даних економічних відносин. Встановлено основні негативні та потенційно прогресивні економічні властивості великого бізнесу. Обґрунтовано необхідність детальної законодавчої урегульованості усіх аспектів діяльності відповідних представників макроекономічної влади.

10.18.04.0677/214155. Попередній договір та протокол про наміри у підприємницькій діяльності. Регурецька О. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №6(89), С.52-61. - укр. УДК 347.44.

Розглянуто поняття попереднього договору, його ознаки, правові проблеми, які виникають при його укладенні, правові наслідки у випадку, якщо сторони не уклали основний договір, а також деякі питання порівняння правових категорій попереднього договору та протоколу про наміри.

10.18.04.0678/214156. Правове регулювання укладення електронних господарських договорів. Кучаковська Н. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №6(89), С.62-74. - укр. УДК 346.34:347.44.

Проведено аналіз законодавства України щодо укладення господарських договорів у письмовій та електронній формі. Розглянуто проблеми правового регулювання укладення електронного договору з використанням електронного підпису та запропоновано напрями їх вирішення.

10.18.04.0679/214503. Законодавче регулювання відносин у сфері господарювання: порівняльно-правовий аспект. Остапенко Ю.І. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(25), С.133-148. - укр. УДК 346.13.(094).

У статті розглянуто питання історичного досвіду організації системи законодавства в частині структурування галузей, що покликані регулювати економічні відносини. У зв'язку з цим у порівняльно-правовому вимірі досліджено співвідношення предметів господарського, економічного, комерційного, бізнесового та подібних до них галузей права й законодавства. Обґрунтовано невідворотність створення в системі законодавства і права міжгалузевих комплексів, що призначені створювати всебічне правове забезпечення для особливо актуальних макрооб'єктів. Стосовно цього визначено, що господарське право і законодавство є законодавчим результатом розвитку законодавства у сфері економічних відносин.

10.18.04.0680/214504. Удосконалення механізму господарсько-правової відповідальності у сфері економічної конкуренції. Швидка Т.І. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(25), С.149-159. - укр. УДК 346.546.

Вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції завдає значної шкоди як економіці, так і суспільству України. Зловживання монополією становищем на ринку, антиконкурентним узгодженим діям, іншим виявам дискримінації суб'єктів господарювання неможливо протидіяти лише шляхом законодавчих заборон. розв'язання цього завдання покладено на такий важливий елемент правового забезпечення протидії порушенням антимонопольно-конкурентного законодавства, як система охоронних засобів правового впливу (санкцій), що застосовуються до правопорушників. Дуже важливим аспектом у цьому питанні є вчасність виявлення та припинення таких порушень та застосування відповідальності, співрозмірної з наслідками, завданими правопорушенням.

10.18.04.0681/214506. Договірні-правові форми інноваційного інвестування. Врублевська К.М. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(25), С.171-182. - укр. УДК 346.543:330.341.1.

розглянуто актуальні проблеми договірних-правових форм інноваційного інвестування в контексті формування комплексного інституту господарського права, а саме інституту інноваційного інвестування як одного з найперспективніших питань правового

забезпечення господарської діяльності в Україні. Докладно проаналізовано такі договірні форми, як комерційна концесія (франчайзинг), ліцензійна угода.

10.18.04.0682/214509. Господарсько-правове забезпечення інноваційної діяльності у сфері обігу лікарських засобів. Останіна А.В. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(25), С.204-215. - укр. УДК 346.7.

Досліджено проблеми забезпечення господарсько-правового забезпечення інноваційної діяльності у сфері обігу лікарських засобів, зокрема у сфері їх промислового виробництва. Аналізується існуючий правовий зміст поняття "інноваційний лікарський засіб", запропоноване власне правове визначення цього поняття. Проведено короткий огляд сучасних досягнень у розробці та застосуванні інноваційних лікарських засобів та визначений правовий статус лікарських засобів, що втратили право патентного захисту. Доведено, що сучасний ринок фармацевтичної продукції являє собою багаторівневу систему і, донедавна, зі стабільно високими темпами зростання виробництва, продажів і значними показниками рентабельності. Проаналізовано досвід розвинутих країн, який свідчить, що структурна перебудова економіки постіндустріального суспільства, підвищення її конкурентоспроможності можливі лише за умови широкого впровадження інновацій, тобто активізації інноваційної діяльності.

10.18.04.0683/214511. Законодавча політика держави щодо удосконалення механізму державного регулювання. Шпаков В.В. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(25), С.230-246. - укр. УДК 346.656.

Досліджується специфіка державного регулювання ринкових відносин у контексті законодавчої політики держави. розглянуто розвиток нормативно-правового забезпечення державного регулювання.

10.18.04.0684/214517. Інтелектуальний ефект масштабу та якість як характеристики консалтингового юридичного циклу. Марченко О.С., Пронкіна Л.І. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №3(26), С.83-92. - укр. УДК 330.123.6:34.

Розкрито зміст та головні стадії консалтингового юридичного циклу. Проаналізовано виробничу функцію, інтелектуальний ефект масштабу та якість юридичного консалтингу. Обґрунтовано види та результати юридичного обслуговування бізнесу.

10.18.04.0685/214521. Економічна влада як ключовий об'єкт реформування економічних відносин (питання юридичної ідентифікації). Задихайло Д.В. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №3(26), С.138-149. - англ. УДК 346.22:332.021.

Постановка проблеми. Україна відзначила 25-річчя своєї незалежності у складних політичних умовах. Однак одним із джерел оптимізму щодо життєздатності української держави є її національна економіка, що інтегрована в глобальну економічну систему і має певні параметри власної конкурентоздатності. разом із тим слід визнати, що ефективність вітчизняного господарського механізму викликає дуже багато застережень. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика економічної влади є доволі нерозкритим науковим питанням у його предметному контексті. разом із тим кратологія як наука, предметом якої є влада як така, отримала увагу в роботах В.В.Желтова, В.Ф.Халіпова, В.Г.Ледяєва, Е.Вейнера, Ф.І.Шамхалова. Формулювання цілей. Основна мета цієї статті полягає в з'ясуванні феноменології самої категорії "економічна влада", системної природи її функціонування, виділенні типових суб'єктів економічної влади та їх зв'язку із відповідними категоріями господарського права. Виклад основного матеріалу. Як уявляється, економічна влада є самостійним базовим типом суспільної влади, що виникає та реалізується в межах економічної системи у відносинах між її суб'єктами, яким властивий особливий за характером, змістом та інтенсивністю вольовий вплив на економічну поведінку інших суб'єктів, на порядок функціонування економічних інститутів з метою використання приналежних переваг для забезпечення власних інтересів. Слід зазначити, що економічна влада, її властивості тісно "прив'язані" до функціональної природи суб'єктів - її носіїв, їх місця в самій економічній системі. І якщо в економічній системі створено дисбаланс на користь якогось одного типу економічної влади, то економічний розвиток країни відповідно буде спотвореним. У цьому сенсі механізм засобів державного макроекономічного регулювання є фактором другого порядку в проблемі забезпечення гармонійного та перспективного економічного розвитку країни. Але, кажучи про топографію такого розподілу економічної влади, слід урахувувати не тільки визначені її типи, але й інші критерії сегментації національної економіки. Отже, розподіл економічної влади можна визначити як одну з найважливіших функцій держави в економічній сфері, яка полягає в забезпеченні економічної багатоманітності, економічної конкурентності, економічного народовладдя та суверенітету держави, яка реалізується засобами економічної політики з метою встановлення відповідного балансу між основними носіями публічної та приватної, сукупної та одноосібної економічної влади в усіх найважливіших сегментах національної економічної системи, наслідком чого має стати досягнення такої внутрішньосистемної топографії економічних влад, за якою вони взаємодіятимуть у режимі стримувань і противаг. Режим стримувань і противаг між суб'єктами економічної влади може бути встановленим лише як наслідок створення відповідної моделі та механізму, по-перше, розподілу таких влад на окремі сегменти, щаблі тощо, по-друге, - встановлення балансу між ними, що виключає руйнівне домінування будь-якої з них у масштабі системи. Висновки. 1. Проблемою господарсько-правової науки та законодавства слід визнати необхідність визначення системи кваліфікаційних критеріїв господарських організацій - суб'єктів економічної влади. 2. Актуальним питанням господарсько-правової науки слід визнати розробку організаційно-правових форм для консолідації інших типів суб'єктів економічної влади - малого бізнесу, споживачів, власників прав на об'єкти промислової власності тощо. 3. Правової інституціоналізації не тільки на господарсько-правовому рівні, але на рівні конституційно-правового регулювання потребують поняття: "баланс економічної влади в економічній системі"; "розподіл економічної влади в економічній системі"; "економічне народовладдя". Коротка анотація статті. У статті поставлено проблему дослідження феноменології економічної влади, систематизації її суб'єктів та визначення конфігурації її розподілу як ключовий концепт взаємодії держави та суб'єктів економічних відносин, у першу чергу суб'єктів господарювання. Для господарських організацій наявність ознак економічної влади може бути пов'язана з певними параметрами економічної концентрації, з домінуючим положенням на ринку певних товарів та послуг, але може кваліфікуватись і без зазначених ознак. Особлива проблема вбачається у формуванні кола типів суб'єктів економічної влади, що пов'язані між собою системою економічних та правових зв'язків. Тому зроблено висновок, що саме конфігурація розподілу економічної влади в національному господарстві буде визначати наявність тих чи інших дисбалансів, а відтак і дисфункцій у національному господарському механізмі.

10.18.04.0686/214523. Моделювання організаційних форм суб'єктів господарювання як тенденція розвитку господарського законодавства. Остапенко Ю.І. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №3(26), С.160-175. - англ. УДК 346.13.(094).

Постановка проблеми. У статті проаналізовано поняття суб'єкта економічної діяльності, звернуто увагу на законодавче визначення останнього як суб'єкта господарювання. Проаналізовано юридичну природу видів суб'єктів господарювання та надано їх класифікацію, а також проілюстровано історичний досвід щодо формування останніх. Автором надано правову конфігурацію організаційно-правових форм господарювання та встановлено деякі окремі типи корпоративних об'єднань. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі аспекти стосовно суб'єкта економічної діяльності у національній правовій науці почали формуватись ще у середині ХХ ст. на рівні вчених двох конкуруючих правових наук - цивільного права (частіше за все з точки зору її окремих різновидів) та господарського права (корпоративне право). Серед цих науковців-правників більшість аспектів було проілюстровано такими вченими, як: цивілістична думка - С.С.Алексєєв, В.І.Борисова, В.В.Бараненков, І.В.Спасибо-Фатеева та ін.; господарська думка - В.К.Мамутов, Д.В.Задихайло, Г.Л.Знаменський, В.Л.Мусяка, Е.Р.Кібенко, О.М.Вінник,

В.С.Щербина, О.В.Бринцев, Д.І.Погрібний, О.П.Подцерковний, І.В.Лукач, К.О.Кочергіна та ін. Серед закордонних учених розробка цього питання почалась значно раніше, значний вклад у інститут організаційно-правових форм суб'єктів економічної діяльності внесли такі вчені, як: Ф.Істербрук, Д.Л.Фисчел, Ж.С.Давис та ін. У той же час зазначені науковці не приділили достатньої уваги як самому поняттю суб'єкта економічної діяльності, а з ним і проблемі еволюції розвитку організаційно-правових форм останнього, яке виступає ключовим фактором у процесі стабілізації правового забезпечення всіх існуючих на сьогодні форм його функціонування, адже виникнення у процесі розвитку ринкових відносин новітніх конфігурацій соціально-економічних інтересів призводить до неадаптованості правового забезпечення останніх. Формулювання цілей. Метою статті є розробка законодавчої концепції визначення змісту організаційно-правових форм суб'єктів економічної діяльності, удосконалення існуючого законодавства стосовно даного питання, а також конструювання більш корисних моделей організаційно-правових форм економічної діяльності. Вклад основного матеріалу. Із моменту проголошення України суверенною, незалежною, демократичною, соціальною та правовою державою починається новий етап її розвитку - побудова ринкової економіки. Саме в цей час на тлі ліквідації системи детективного планування й адміністративного управління економікою, цін державного регулювання, приватизаційного процесу влада і населення сподівалися на автоматичне функціонування, саморегулювання та правове забезпечення демократичних основ у економічній сфері, що, у свою чергу, стало однією з причин значних промахів і помилок у державній економічній політиці. Глобалізаційні процеси, кризові явища, поглиблення розвитку і розширення даних процесів по всіх сферах економіки, поява нових секторів останньої, а також зміни у структурі і динаміці вітчизняного соціального та політичного середовища закономірно призводять до процесу ускладнення структури економічного простору, а з ним узагалі економічних відносин, а також до появи в сучасних економічних відносинах різноманіття колективних утворень, кожне з яких має свій унікальний правовий статус. Багатоманітність та розмаїття організаційно-правових форм суб'єктів економічної діяльності ускладнює і, безумовно, призводить до тривожної картини - відсутності сталого правового забезпечення останніх. Такий стан речей створив невідворотні процеси у національній економіці, а саме процес концентрації капіталу, де інтегровані бізнес-групи (так звана "економічна еліта") вже займають монополістичне становище чи лідируючу позицію по майже всіх існуючих ключових сферах економічної системи. Таким чином, законодавча економічна політика створюється під ретельним наглядом останніх та правове формування нового механізму економічного розвитку включає саме їх інтереси, однак процеси виникнення і створення нових чи альтернативних ринків супроводжуються процесом зміни економічних інтересів у середовищі бізнес-еліти, але методи координації законодавчого процесу не змінюються. У цьому контексті актуалізується питання сучасного стану законодавчої розробленості організаційно-правових форм господарських організацій, особливо - холдингових компаній. Відсутність оптимальних методологічних підходів і теоретичних досліджень у праві щодо інституту організаційно-правових форм суб'єктів господарської діяльності та сучасних економічних реалій їх створення і функціонування на практиці є значною перешкодою до формування адекватної законодавчої бази в економічному середовищі. Висновки. Звісно, дані твердження підкреслюють важливість дослідження категорії суб'єкта права, однак традиційний погляд на суб'єкта економічної діяльності приводить нас до того, що картина встановлення правової реальності у визначенні суб'єкта економічного права, по-перше, повинна починатися з питання його організаційно-правового забезпечення. Традиційний перелік організаційно-правових форм суб'єкта (мова йде про юридичну особу) економічної діяльності перебуває в постійному стані активної динаміки, адже кожна з даних категорій як у законодавчому, так і в науковому розумінні є нестатичною, оскільки активно розвивається стосовно ринкових відносин. Таким чином, в умовах відсутності на рівні існуючих законів України зведеного переліку всіх організаційно-правових форм як суб'єктів економічної, так і суб'єктів господарської діяльності, а також переліків юридичних осіб публічного і приватного права має під собою негативні наслідки, наприклад, державні реєстратори змушені користуватися Статистичним класифікатором організаційних форм суб'єктів економіки. Зазначений класифікатор є не нормативно-правовим, а нормативно-технічним актом і, на жаль, недосконалим. Зокрема, з назви цього акта випливає, що він стосується організаційних форм суб'єктів економіки, але поряд з господарюючими суб'єктами в ньому опинилися політичні партії, громадські організації, профспілки, релігійні організації і навіть органи державної влади й органи місцевого самоврядування, які безпосередньо не можуть бути віднесені до суб'єктів економіки, тим більше що останнє поняття у законодавстві не визначене. Окрім цього, у класифікаторі в якості організаційно-правових форм фігурує значна кількість узагальнюючих категорій, які не позначають конкретних юридичних осіб, а використовуються для позначення окремих груп юридичних осіб, як-от: "державне підприємство", "господарське товариство", "релігійні організації" та ін. Тобто, іншими словами, тут ми бачимо ту саму відсутність єдиного підходу до визначення організаційно-правових форм юридичних осіб, що і в згаданих вище законодавчих актах. Це тягне за собою проблеми на практиці. Наприклад, якщо виникає необхідність створити благодійний фонд, державні реєстратори часто змушують засновників зазначити у реєстраційній картці і в статуті найменування на зразок "Благодійна організація "Благодійний фонд "За успіх"". Справа в тім, що згаданий класифікатор не містить такої організаційно-правової форми, як "благодійний фонд", там є тільки "благодійна організація". З іншого боку, зазначений класифікатор дозволяє не вказувати вид організації у назві, але тоді виникає проблема індивідуалізації юридичної особи. Крім того, внаслідок змін у законодавстві щодо визначення організаційно-правових форм виникають проблеми, коли у статуті юридичної особи й у виписці з реєстру виявляються різні найменування, що викликає необхідність доказування ідентичності найменування. Коротка анотація статті. У статті проаналізовано поняття суб'єкта економічної діяльності, звернуто увагу на законодавче визначення останнього як суб'єкта господарювання. Проаналізовано юридичну природу видів суб'єктів господарювання та надано їх класифікацію, а також проілюстровано історичний досвід щодо формування останніх. Автором надано правову конфігурацію організаційно-правових форм господарювання та встановлено деякі окремі типи корпоративних об'єднань.

10.18.04.0687/214525. Основні правові форми інвестування інноваційного продукту. Врублевська К.М. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №3(26), С.188-203. - укр. УДК 346.543:330.341.1.

Розглядаються актуальні проблеми основних правових форм інноваційного інвестування в контексті формування комплексного інституту господарського права, а саме інституту інноваційного інвестування як одного з найперспективніших питань правового забезпечення господарської діяльності в Україні.

10.18.04.0688/216514. "М'яке право" у регулюванні господарських відносин. Остапенко Ю.І. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(28), С.98-107. - укр. УДК 346.13.(094).

У статті досліджується "м'яке право" у регулюванні господарських відносин, його природа та структура, аналізуються теоретичні погляди науковців на сутність та значення вказаного феномену.

10.18.04.0689/216516. Місце інноваційного інвестування в господарському праві України. Врублевська К.М. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(28), С.119-131. - укр. УДК 346.543:330.341.1.

Розглянуто актуальні проблеми кодифікації інвестиційного та інноваційного законодавства, можливість самостійного розвитку та законодавчої інституціоналізації інноваційного інвестування. З метою вирішення проблем у цій сфері пропонується ідея прийняття Закону України "Про інноваційне інвестування в Україні".

10.18.04.0690/217488. Застосування судами України надімперативних норм при розгляді справ, що виникають із транскордонної недобросовісної конкуренції. Ребриш Б.Ю. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.89-105. - укр. УДК 341.94.

Висвітлено проблемні питання застосування надімперативних норм конкурентного законодавства України при розгляді судами справ, ускладнених іноземним елементом. Проаналізовано підходи різних учених щодо визначення поняття надімперативної норми. Зроблено акценти на відмінностях застосування надімперативних та імперативних норм конкурентного права України.

10.18.04.0691/217489. Деретуляція ринку металобрухту: господарсько-правовий аспект. Шимко А.Р. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.106-115. - укр. УДК 346.7:669(477).

Досліджується господарсько-правове забезпечення дозвільної системи господарської діяльності щодо здійснення операцій з металобрухтом. Виявлено суттєві недоліки господарського законодавства, що регламентує ринок металобрухту. Запропоновано способи модернізації та вдосконалення чинного законодавства у досліджуваній сфері. Пропозиції ґрунтуються на вивченні зарубіжного досвіду регулювання вказаних господарсько-правових відносин з урахуванням специфічних властивостей вітчизняного сектору обороту металобрухту.

10.18.04.0692/217493. Неефективність договорів про надання державних послуг / Die unwirksamkeit von vertragen fur offentliche dienstleistungen. Пуделька Й. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.153-160. - німецька УДК 346.3.

Досліджується правова природа і застосування договорів про надання державних послуг. З одного боку, ці договори розглядаються як гарантована конституцією свобода, а з іншого - як підпорядкованість державним органам, які діють в односторонньому порядку з використанням імперативного методу управління. Окреслено переваги односторонніх публічних договорів для компаративного аналізу та їх види.

10.18.04.0693/217507. Ліцензійно-правові умови здійснення господарської діяльності, пов'язаної з виробництвом особливо небезпечних хімічних речовин (об'єктів). Андрейцев В.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.44-55. - укр. УДК 346.1:349.6.

Розкрито особливості ліцензування у системі засобів державного регулювання і забезпечення господарської діяльності, пов'язаної з виробництвом особливо небезпечних хімічних речовин. Значну увагу приділено додержанню ліцензійних правових умов здійснення господарської діяльності, обтяженої ризиками небезпечних речовин.

10.18.04.0694/217508. Господарсько-правовий механізм реалізації державної регіональної політики. Тертишна Л.С. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.56-65. - укр. УДК 346.22.

Досліджено суб'єкти державної регіональної політики, які у механізмі її реалізації використовують організаційно-господарські повноваження. Визначено, що такими повноваженнями наділені органи державної влади та місцевого самоврядування, які застосовують як основні, так і спеціальні засоби регулювання у відповідності до державної регіональної політики. Встановлено, що використання спеціальних господарсько-правових засобів потребує детального вивчення їх особливостей, обсягу закріплення на законодавчому рівні та створення ефективних механізмів реалізації.

10.18.04.0695/217509. Методологія формування спеціального режиму інноваційної діяльності: постановка проблеми. Вакім В.Е. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.66-74. - укр. УДК 346.5:005.591.6.

Розглянуто поняття, функціональні види та основні ознаки спеціальних режимів господарювання. Проаналізовано цілі та особливості впровадження спеціальних правових режимів господарювання у різних сферах економіки на прикладі суднобудування та обігу лікарських засобів. Проведено аналіз національного законодавства України щодо моделей спеціальних режимів інноваційної діяльності. Запропоновано елементи національної інноваційної системи, які потенційно могли б стати об'єктами спеціального режиму інноваційної діяльності.

10.18.04.0696/217643. Визначення статусу суб'єктів інвестиційної діяльності. Тищенко Ю. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №3(92), С.16-23. - укр. УДК 346.543.

Визначено коло осіб, які є суб'єктами інвестиційної діяльності. Проаналізовано положення вітчизняного законодавства, а також міжнародно-правові акти, що містять визначення цього поняття. Досліджено доктринальні дефініції поняття "суб'єкт інвестиційної діяльності".

10.18.04.0697/217644. Правове регулювання державної допомоги суб'єктам господарювання. Бакалінська О. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №3(92), С.24-33. - укр. УДК 346.542.

Розглянуто державну допомогу суб'єктам господарювання як підтримку у будь-якій формі за рахунок державних ресурсів, що створює переваги на ринку окремим підприємствам та спотворює умови економічної конкуренції. Проаналізовано принципи, критерії ЄС у сфері державної допомоги, що дозволить забезпечити ефективне правозастосування в Україні. Окреслено концептуальні засади вирішення правових проблем державної підтримки господарської діяльності.

10.18.04.0698/217645. Відповідальність за порушення грошового зобов'язання: гарантії справедливості. Примак В. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №3(92), С.34-47. - укр. УДК 347.51.

Проаналізовано актуальні аспекти застосування заходів відповідальності за порушення грошового зобов'язання. Зроблено висновки про необхідність врахування особливостей правового статусу споживача, практики Європейського суду з прав людини, вимог справедливості та доступності ефективного засобу юридичного захисту.

10.18.04.0699/217682. Звичай ділового обороту: засіб саморегулювання господарської діяльності. Гончаренко О. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №5(94), С.47-55. - укр. УДК 346.7:339.

Досліджено питання особливих характеристик звичаю ділового обороту (торгівлі) як засобу саморегулювання господарської діяльності. Усталений звичай ділового обороту порівняно з "інноваційними правовими технологіями", охарактеризовано як усталений засіб саморегулювання господарської діяльності та форма уніфікації правил міжнародної торгівлі. Зроблено висновок про те, що динамічність звичаю покликана забезпечити ефективність, доцільність та своєчасність правового регулювання господарської діяльності.

10.18.04.0700/217687. Адаптація конкурентного законодавства України відповідно до угоди про асоціацію Україна-ЄС. Бакалінська О. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №5(94), С.96-106. - укр. УДК 346.5(477+061.1ЄС).

Досліджено правові засади співробітництва України та Європейського Союзу з питань захисту конкуренції відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Визначено та досліджено прогалини українського конкурентного законодавства, а також перспективи і тенденції розвитку правового забезпечення захисту конкуренції в Україні.

10.18.04.0701/217690. Право платника податків на оскарження бездіяльності податкових органів. Сударенко О. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №5(94), С.134-147. - укр. УДК 34.038:336.225.3.

Досліджено питання правового регулювання права платника податків на оскарження бездіяльності податкових органів та їх посадових осіб в адміністративному порядку, враховуючи новації законодавства України. Вироблено пропозиції вдосконалення законодавства України у зазначеній сфері.

10.27 Цивільне право

10.18.04.0702/214154. Гармонізація цивільного та цивільного процесуального законодавства. Нескороджена Л. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №6(89), С.42-51. - укр. УДК 347.1+347.9.

Проаналізовані важливі нормативно-правові акти цивільного та цивільного процесуального законодавства України. Запропоновано при їх гармонізації враховувати Директиви та Регламенти Європейського Парламенту та Ради.

10.18.04.0703/216517. Розвиток законодавчих механізмів захисту цивільних прав сторін договору банківського вкладу (депозиту) на сучасному етапі. Моїсеєнко Ю.М. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(28), С.132-143. - укр. УДК 347.45.47.

Статтю присвячено аналізу новітнього нормативного акта відносно захисту порушених цивільних прав вкладника як сторони договору банківського вкладу (депозиту), разом з тим досліджено окремі положення проектів Господарського процесуального кодексу та змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо особливостей здійснення процесуальних дій при розгляді справ вказаних категорій.

10.18.04.0704/217483. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності авіаперевізника за порушення умов договору перевезення пасажирів та багажу. Уразова Г.О. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.32-39. - укр. УДК 347.763.2.

Аналізуються підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності авіаперевізника за порушення умов договору перевезення пасажирів та багажу. З'ясується сутність понять "непереборна сила" і "надзвичайні обставини", розкривається їх зміст; розглядаються окремі обставини як підстави звільнення авіаперевізника від цивільно-правової відповідальності з врахуванням практики Європейського суду справедливості.

10.18.04.0705/217485. Форми захисту цивільних прав сторін договору банківського вкладу (депозиту). Моїсеєнко Ю.М. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.56-63. - укр. УДК 347.45.47.

Аналізуються форми захисту цивільних прав сторін договору банківського вкладу (депозиту) враховуючи статистичні дані щодо банківських установ, які допускають порушення вказаних прав, та необхідність відновлення останніх компетентними органами. Закріплення у цивільному законодавстві низки можливостей захисту зазначених прав поряд з існуючою економічною кризою, зокрема у банківській сфері, мають практичну значущість, виходячи з ефективності тієї чи іншої форми. Досліджуються особливості захисту порушених цивільних прав вказаного договору у судовій, адміністративній та інших формах, а також особливості функціонування різних форм захисту. Наголошуючи на певній тривалості судового захисту, автором розглядаються альтернативні можливості захисту та відновлення порушених прав сторін договору банківського вкладу (депозиту). У зв'язку з відсутністю у національному законодавстві дієвих механізмів для захисту прав сторін вказаного договору пропонуються окремі шляхи вдосконалення захисту порушених прав сторін договору банківського вкладу (депозиту).

10.18.04.0706/217486. До питання про поняття і функції грошей у цивільному праві. Петрофанова К.Р. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.64-71. - укр. УДК 347.122 (477).

Розглянуто економічну специфіку грошей, з'ясовано, як проявляють себе гроші у цивільних правовідносинах, сформульовано функції грошей у цивільному праві. Дано визначення грошей як категорії приватного права.

10.18.04.0707/217693. Електронне урядування у сфері реєстрації прав на нерухоме майно. Турчин В. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №5(94), С.178-190. - укр. УДК 342.951.

Досліджено сучасні тенденції формування системи електронного урядування в Україні, зокрема у сфері державної реєстрації прав на нерухоме майно. Проаналізовано недоліки електронної системи державної реєстрації нерухомості. Визначено шляхи подальшого розвитку електронного урядування у сфері реєстрації прав на нерухоме майно.

10.31 Цивільно-процесуальне право (цивільний процес)

10.18.04.0708/217487. Преюдиційний запит як інструмент забезпечення єдності судової практики: сутність і механізми впровадження у цивільне судочинство. Попов О.І. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.72-81. - укр. УДК 347.958.

Досліджуються питання запровадження інституту преюдиційного запиту в національній системі цивільного судочинства. Розкрито сутність преюдиційного запиту, а також його значення для забезпечення єдності судової практики як фундаментальної вимоги принципу правової визначеності. Проаналізовано досвід використання інституту преюдиційного запиту в діяльності Суду Європейського Союзу та деяких європейських країн. Особливу увагу зосереджено на питаннях правового регулювання процесуальної форми преюдиційного провадження. Дано розгорнуту характеристику підстав для звернення із преюдиційним запитом, об'єктів преюдиційного запиту, суб'єктів звернення, процесуального порядку розгляду і вирішення питань, поставлених у запиті, а також процесуально-правових наслідків ухвалення преюдиційного рішення Верховним Судом України. Додатково звернуто увагу на дискусійних питаннях, які можуть виникати під час запровадження інституту преюдиційного запиту в системі цивільного судочинства.

10.35 Винахідницьке і раціоналізаторське право. Патентне право. Ліцензійне право

10.18.04.0709/214520. Юридичні послуги у сфері інтелектуальної власності: економічна та соціальна ефективність. Левковець О.М. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №3(26), С.124-137. - укр. УДК 330.1:347.77 78.

Сформульовано проблему суперечності економічної та соціальної ефективності юридичних послуг у сфері інтелектуальної власності (ІВ). Класифіковано основні групи (види) юридичних послуг у сфері ІВ, визначено особливості сучасних технологій убезпечення. Виходячи з цілей, принципів системи ОЗПІВ як соціальної технології, правового інституту, з урахуванням специфіки функціонування юридичної фірми як суб'єкта підприємницької діяльності, особливостей відносин у сфері ІВ продемонстровано конфліктний потенціал економічної та соціальної ефективності юридичних послуг. Здійснено оцінку наслідків для формування правової економіки. Визначено шляхи нейтралізації означених ризиків.

10.47 Сімейне право

10.18.04.0710/214669. Правові аспекти захисту родини в сучасних викликах глобалізаційних процесів. Дорожко І.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.63-66. - укр. УДК 37.018.1 392.3.

Для родинного виховання в сучасному глобалізованому світі принципового значення набувають правові механізми захисту особистості. У статті розкриваються актуальні питання, що постають у площині родинного виховання під тиском глобалізаційних процесів. Спосіб сучасного сьогодення - постійні зміни. Зміни стосуються політичної, економічної, соціальної сфери. Утрачають якісне значення стосунки, людські спільноти, належність до яких визначається продовженням роду, народженням дитини, а не мимовільним існуванням міжособистісних зв'язків. Трансформація традиційної сім'ї є об'єктивним процесом, який прискорюється внаслідок глобалізаційних процесів. Науковий світ вивчає дітей і дитинство як об'єкт і продукт діяльності дорослих. Знання про підростаюче покоління завжди були своєрідною проекцією уявлень світу дорослих. Визначення потреб дитячого світу й важливості забезпечення повноцінного догляду за дітьми є одним із найважливіших етичних, психологічних, педагогічних принципів, відомих як громадянські права. Визнання цінності особистості, захист її гідності є життєво необхідним пріоритетом сьогодення.

10.18.04.0711/216979. Права та обов'язки подружжя на розпорядження майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності. Гірик І. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.155-158. - укр. УДК 347.626.6.

У статті аналізується питання про виникнення права спільної сумісної власності подружжя на майно, яке належало до шлюбу дружини або чоловікові. Розглядаються права та обов'язки подружжя на розпорядження цим майном. Якщо майно за час шлюбу істотно збільшилось у своїй вартості внаслідок спільних трудових чи грошових затрат, або затрат другого з подружжя і у разі спору може бути визнане за рішенням суду об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

10.51 Аграрне право

10.18.04.0712/217689. Стимулюючий вплив правової регламентації оподаткування аграрних виробників. Мушенко В. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №5(94), С.125-133. - укр. УДК 346.7:[336.2:338.43].

Досліджено теоретико-правові засади фіскальної функції оподаткування вітчизняних аграрних виробників, яка полягає у посиленні на них податкового навантаження шляхом законодавчого обмеження чи скасування державою: окремих податкових пільг для галузі, спрощеної системи оподаткування, спеціального режиму оподаткування податком на додану вартість, доведено необхідність правового забезпечення стимулюючої функції податкового регулювання в аграрному секторі економіки України.

10.53 Правові проблеми охорони довкілля

10.18.04.0713/214067. Екологічні інновації як форма міжгалузевої конвергенції господарського та екологічного права. Задихайло Д.Д. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №4(27), С.145-156. - укр. УДК 349.6:346.14. У статті акцентовано увагу на необхідності змістовної інкорпорації положень концепції сталого розвитку до засад державної екологічної політики України. Розглянуто питання про роль інновацій у справі збереження довкілля. Визначено основні функціональні напрями впливу інновацій на охорону навколишнього середовища та завдання інституціоналізації категорії "екологічні інновації", необхідність чіткої правової визначеності із відповідним понятійним правовим апаратом.

10.18.04.0714/217491. Національна екологічна мережа як об'єкт еколого-правового регулювання: теоретико-правове розуміння. Статівка О.О. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.133-143. - укр. УДК 349.6.

Окреслено сучасні теоретико-правові підходи до розуміння екологічної мережі як невід'ємного об'єкта правової охорони навколишнього природного середовища. Виявлено зародження ідеї екомережі ще у радянський період, яка тоді охоронялася як комплексне поняття "особливо охоронювані природні території". З урахуванням поліфункціональності вживання терміна "екологічна мережа" запропоновано визначення екомережі, яке охоплює сукупність найважливіших ознак і виражає особливості її функціонування.

10.18.04.0715/217510. Екологічне право: роздуми про його витoki та перспективи розвитку. Гетьман А.П., Зуєв В.А. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.75-91. - укр. УДК 349.6.

Екологічному праву останніх років притаманне розширення кола суспільних відносин, що підпадають під дію його правових норм. Поряд із появою традиційних екологічних відносин - ландшафтних, флористичних, екомережових, з'являються ядерні та енергетичні, розширюється ресурсна складова, яка не належить до усталених природних ресурсів, наприклад, побутові та радіаційні відходи, природно-кліматичний потенціал тощо. Разом з тим спостерігається тенденція до штучного виділення з екологічного права з фактичним паралельним функціонуванням окремих його складових. Особливо яскраво це проявляється на прикладі науки земельного права, представники якої вважають, що земельне право трансформувалось та вийшло на галузевий рівень системи права. Який шлях пройшло екологічне право та яке його майбутнє? Саме цьому питанню присвячена ця публікація.

10.18.04.0716/217511. Проблеми доступу до правосуддя при захисті екологічних прав. Єрмолаєва Т.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.92-100. - укр. УДК 349.6.

Розглянуто основні проблеми, які перешкоджають належним чином захищати екологічні права громадян у судовому порядку. До них віднесено наявність вичерпного переліку підстав звернення природоохоронними організаціями до суду, що є обмеженням відповідно до міжнародних стандартів. Наступна проблема стосується правової неозізнаності громадян щодо способів захисту екологічних прав та їх нерациональне використання, зловживання правом. Перешкоджають реалізації екологічних прав у деяких випадках і інтереси інших осіб, а також неналежне дослідження всіх обставин справи судом.

10.55 Земельне право

10.18.04.0717/213979. Антикорупційна складова системи державного управління земельними відносинами: теоретичний аспект. Шкуропат О.В. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №1, С.105-118. - укр. УДК 351:332.2 3.

У статті розглянуто антикорупційну складову системи функціонування державного управління земельними відносинами на основі цілісного та ціннісного підходів, досліджено його зміст, місце та вплив на формування особистості державного

службовця. Наголошено на особливості сфери управління земельними відносинами (сакральні, часові, територіальні, виробничі, мережеві властивості землі), що вимагає від держави спеціальної, осмисленої, якісно нової підготовки державних службовців та управлінців, кожен із яких має представляти собою ціннісно-орієнтовану особистість, вмотивовану у процеси служіння громадянам і державі.

10.18.04.0718/214484. Соціально-економічні аспекти обмеження реалізації права власності на землю сільськогосподарського призначення в Україні. Мішенін Є.В., Коблянська І.І. // Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроекології і природокористування НААН, ТОВ "Екоінвестком", 2016, №1, С.112-120. - укр. УДК 349.412.2.

Подано результати дослідження соціо-еколого-економічних наслідків дії наявних обмежень щодо реалізації прав власності на землі сільськогосподарського призначення та перспективи розвитку сільського господарства України в цих умовах. Наголошено на необхідності якнайскорішої реалізації ринкових перетворень у сфері відносин власності на землю в агросекторі.

10.18.04.0719/214487. Сучасні методи масової оцінки ринкової вартості земель несільськогосподарського призначення. Кошель А.О. // Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроекології і природокористування НААН, ТОВ "Екоінвестком", 2016, №1, С.133-136. - укр. УДК 332.628.

Проведено детальний аналіз існуючих методів оцінки земель в Україні та світі. Розглянуто класичні методики оцінки і наведено нові їх алгоритми. Представлено розроблений автором алгоритм масової оцінки ринкової вартості земель несільськогосподарського призначення з використанням гібридних систем.

10.18.04.0720/214490. Роль державного земельного кадастру в інформаційному забезпеченні системи управління земельними ресурсами. Таратула Р.Б. // Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроекології і природокористування НААН, ТОВ "Екоінвестком", 2016, №1, С.146-149. - укр. УДК 502.33 : 332.2 : 007.

Досліджено принципові моменти формування і функціонування системи управління земельними ресурсами з урахуванням результатів переходу до економічно та екологічно ефективної системи використання, відтворення та охорони земельних ресурсів. Проаналізовано значимість земельно-кадастрових даних в інформаційному забезпеченні управління земельними ресурсами. Визначено взаємозв'язки земельного кадастру з економічними процесами управління земельними ресурсами та економічний ефект від них.

10.18.04.0721/215806. 3D кадастр, як інструмент регулювання майнових відносин у сфері землі та нерухомості. Дубницька М.В., Крельштейн П.Д. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №60, С.124-131. - укр. УДК 332.2:332.3.

Окреслена необхідність створення 3D кадастру як ефективного інструменту регулювання майнових відносин у сфері землі та нерухомості у великих містах. На прикладі конкретної земельної ділянки доведена ефективність оперування різними інтересами щодо неї в просторі, а не на площині.

10.18.04.0722/216012. Особливості регулювання земельних відносин в Україні. Шеленко Д.І., Копчак Ю.С., Баланюк С.І. // Актуальні проблеми розв. економіки регіону. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаніка, 2015, №1, С.1-6195-200. - укр. УДК 332.3 (477).

Обґрунтовано важливість регулювання земельних відносин в умовах сучасної трансформації соціально-економічних умов життєдіяльності суспільства. Досліджено стан й проблеми довгострокової оренди землі. Наведено нові ставки та порядок розрахунку земельного податку. Визначено обставин, які спонукають власників до передачі землі та майна в оренду. На основі власних досліджень та систематизації поглядів науковців-економістів встановлено, щоб орендарі по-можливості краще використовували орендовану землю і підвищували її родючість, а державні органи управління всіх рівнів проводили виконання ними зобов'язань з метою забезпечення їхніх прав власності на здані в оренду земельні ділянки.

10.18.04.0723/217186. Сучасний стан і тенденції використання зелених зон у м. Києві. Деркульський Р.Ю. // Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроекології і природокористування НААН, ТОВ "Екоінвестком", 2016, №2, С.88-93. - укр. УДК 332.2.

Проаналізовано чинні нормативно-правові акти, що регулюють використання земель загального користування та, зокрема, зелених зон у м. Києві. Проведено порівняння рівня забезпеченості озелененими територіями у м. Києві та країнах Європи.

10.18.04.0724/217191. Стан та проблеми методичного забезпечення оцінки земель сільськогосподарського призначення в Україні. Третяк А.М., Третяк В.М., Ковалишин О.Ф., Третяк Н.А. // Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроекології і природокористування НААН, ТОВ "Екоінвестком", 2016, №2, С.113-118. - укр. УДК 332.2.

Здійснено аналіз запропонованої Держгеокадастром України методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та представлено новий підхід щодо розроблення ефективної методики для цілей оподаткування й державного регулювання земельних відносин.

10.18.04.0725/217194. Аналіз міжнародних стандартів щодо оцінки земель з метою оподаткування. Кошель А.О. // Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроекології і природокористування НААН, ТОВ "Екоінвестком", 2016, №2, С.127-130. - укр. УДК 332.628.

Проведено аналіз існуючих європейських та інших міжнародних стандартів оцінки нерухомого майна. Наведено класифікацію стандартів оцінки нерухомого майна за їх критеріями та видами. Представлено стандартизовані етапи масової оцінки на підставі провідного досвіду країн світу.

10.18.04.0726/217195. Методологічні основи запровадження платності землекористування та розвитку системи оцінки міських земель. Новаковська І.О. // Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроекології і природокористування НААН, ТОВ "Екоінвестком", 2016, №2, С.130-137. - укр. УДК 332.628.

Викладено результати дослідження процесу формування та розвитку інституту плати за землю, здійснення нормативно грошової оцінки земель населених пунктів та обґрунтовано пропозиції щодо скасування індексації оцінки та внесення змін до чинного законодавства.

10.18.04.0727/217197. Особливості фрагментації земель в країнах Східної Європи та колишнього Радянського Союзу. Аврамчук Б.О. // Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроекології і природокористування НААН, ТОВ "Екоінвестком", 2016, №2, С.141-145. - укр. УДК 332.2 (4-11 + 47+57).

Висвітлено проблему фрагментації земель у країнах Східної Європи та колишнього Радянського Союзу, яка сталася після розпаду СРСР внаслідок проведення масштабної земельної реформи, зокрема роздержавлення земель та приватизації земель колективної власності. Запропоновано, на основі досвіду Західної Європи, універсальний шлях боротьби з роздрібненістю земель.

10.18.04.0728/217226. Масова оцінка як компонент системи оподаткування земель. Кошель А.О. // Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроекології і природокористування НААН, ТОВ "Екоінвестком", 2016, №3, С.156-158. - укр. УДК 332.628.

Проведено аналіз масової оцінки в контексті системи оподаткування земель та нерухомості. Розглянуто економічний сенс податку на нерухомість та майнового податку. Запропоновано використовувати поняття "поточна ринкова вартість" як назву ринкового інструменту визначення вартості земель.

10.18.04.0729/217239. Теоретико-методологічні засади розроблення реєстру малопродуктивних і деградованих земель. Кузін Н.В. // Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроекології і природокористування НААН, ТОВ Екоінвестком, 2016, №4, С.22-26. - укр. УДК 332.33.

Обґрунтовано теоретико-методологічні підходи до розроблення реєстру малопродуктивних і деградованих земель. Обґрунтовано методологію створення такого реєстру малопродуктивних і деградованих земель, яка розглядається як система, що поєднує принципи, дослідницькі підходи, критерії та методи формування реєстру.

10.18.04.0730/217262. Особливості землевпорядного забезпечення кадастрової діяльності. Грещук Г.І. // Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроекології і природокористування НААН, ТОВ Екоінвестком, 2016, №4, С.142-147. - укр. УДК 349.4 (477).

Розкрито зміст землевпорядної та кадастрової діяльності, а також визначено їх взаємозв'язок і взаємозалежність. Досліджено світовий досвід землевпорядного забезпечення кадастрової діяльності та можливості його адаптації до вітчизняних умов. Обґрунтовано структуру, зміст та розроблено методіку землевпорядного забезпечення кадастрової діяльності в Україні.

10.18.04.0731/217267. Розвиток системи планування раціонального використання та охорони земель сільськогосподарського призначення. Чудовська В.А. // Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроекології і природокористування НААН, ТОВ Екоінвестком, 2016, №4, С.177-182. - укр. УДК 332.36:502.33:631.

Обґрунтовано концептуальні положення системи планування раціонального використання та охорони земель сільськогосподарського призначення на основі фундаментальних законів економічної теорії та особливостей розвитку землеустрою з урахуванням сучасних трансформаційних перетворень і засад державного управління у сфері аграрного землекористування.

10.18.04.0732/217739. Деякі аспекти впорядкування існуючих сільськогосподарських землеволодінь і землекористувань. Бугаєнко О.А. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2017, №63, С.38-44. - укр. УДК 332.6.

Проаналізовано положення чинного законодавства, якими регулюється впорядкування існуючих землеволодінь та землекористувань в Україні. Виокремлено основні механізми, які лягли в основу впорядкування сільськогосподарських земель. Розглянуто рекомендації щодо правового регулювання перерозподілу земель в умовах їх фрагментації. Визначені економічні пріоритети впорядкування сільськогосподарських земель та розглянуто математичне моделювання процесу перерозподілу в складі вказаних заходів.

10.63 Трудове право

10.18.04.0733/214036. Соціально-правові аспекти зайнятості в Україні. Бондаренко Н. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №1(84), С.133-140. - укр. УДК 349.2(477).

Проаналізовано особливості правового статусу безробітних в Україні та причини молодіжного безробіття. Надано загальну характеристику законодавства України, яке регулює питання зайнятості населення в Україні, та сформульовано пропозиції вдосконалення національного законодавства з огляду на європейський досвід. Позаяк в умовах ринкової трансформації економіки держави істотного значення набуває вдосконалення правового регулювання відносин, пов'язаних саме із зайнятістю населення та соціальним захистом безробітних, форми якого мають відповідати новим соціальним та економічним реаліям.

10.18.04.0734/217521. Трудове законодавство і продуктивність праці в Нігерії (англійською мовою). Нвоча М.Е. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.192-198. - англ. УДК 349.23.

У статті розглянуто різноманітні законодавчі акти, що стосуються проблем зайнятості в Нігерії, а також властиві їм недоліки, які негативно позначаються на продуктивності праці працівників. Зазначені чинники негативно впливають на національну економіку, створюють можливості для шахрайства та корупції як у державному, так і в приватному секторах. Установлено, що недосконале трудове законодавство, неналежний рівень компетентності нігерійських судів при розгляді трудових спорів, негативне ставлення до них самих працівників, погані умови праці в промисловому секторі є причиною низької якості продукції і продуктивності праці. Запропоновано способи усунення цих негативних тенденцій, зокрема шляхом унесення поправок до законодавчих актів щодо промисловості, а також поліпшення умов праці.

10.67 Право соціального забезпечення

10.18.04.0735/213988. Правове забезпечення соціального захисту учасників АТО і членів їх сімей. Биркович Т.І. // Наукові розвідки з держ. та муніципального управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №1, С.6-13. - укр. УДК 364.42.44:355.134.

У статті досліджено механізми державного забезпечення соціального захисту учасників АТО і прирівняних до них осіб та членів їх сімей. Умови реабілітації постраждалих військовослужбовців з зони АТО та їх сімей, вчасної та кваліфікованої допомоги всім учасникам даних подій.

10.18.04.0736/213997. Нормативно-правова база в системі державної соціальної політики. Бандура І.С. // Наукові розвідки з держ. та муніципального управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №1, С.88-96. - укр. УДК 35.

У статті оцінено якість нормативно-правової бази системи регіонального й територіального управління. Визначено державний стратегічний підхід до регіонального соціально-економічного розвитку.

10.18.04.0737/215412. Подальше реформування пенсійної системи в Україні: проблеми та можливості. Савченко Т.В. // Проблеми і перспективи розв. підприємництва. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2016, №4(15), т.2, С.30-34. - укр. УДК 336.

У статті розкриті основні проблеми діючої пенсійної системи України. Пенсійна реформа в Україні була почата ще в 2003 році і передбачає пенсійне забезпечення на трьох рівнях. Але другий рівень так і не працює, хоча це самий дієвий напрямок наповнення пенсійного фонду. В статті аналізується, чому ця проблема і досі не вирішена, які напрями в реформуванні здійснюються урядом останніми роками і чи дійсно ці кроки можна назвати реформуванням? В статті також аналізується соціальний аспект пенсійних змін, перш за все - пенсійний вік, який було переглянуто з огляду на європейські норми і чому для Європи ці зміни не такі проблематичні, ніж для України. Загальні висновки: подальше підвищення пенсійного віку працюючих - категорично не сприйняття. Реальне реформування повинно передбачати наступне: відміну спеціальних пенсій, впровадження

обов'язкової накопичувальної системи пенсійного страхування, встановлення єдиного принципу пенсійного забезпечення без надання пільг для будь-яких професій (крім військових), розширення бази для внесків в систему соціального забезпечення. Забезпечення більш тісних зв'язків між пенсійними внесками і розміром пенсій, повинно, у свою чергу стимулювати громадян декларувати свої реальні доходи. "Пенсійна бідність" у нашій країні - це слідство низьких заробітних плат, мізерної ціни робочої сили, високий рівень безробіття. Не здолавши загальну бідність, ми не зможемо вирішити проблему пенсійного забезпечення. Аналізуючи дії уряду сьогодні, також робимо висновок, що з 1 січня 2017 року вибуху реформи не буде. Другий рівень пенсійної системи не запрацює. Основна причина - дефіцит бюджету ПФУ, який вже запланований у бюджеті і реальних джерел для його ліквідації не видно.

10.18.04.0738/216065. Вплив демографічних чинників на фінансовий стан пенсійної системи України у сучасних умовах. Рудик В.К. // Актуальні проблеми розв. економіки регіону. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаніка, 2016, №1, С.15-24. - укр. УДК 631:368.914.2.

Розглядаються питання впливу демографічних процесів в Україні на необхідність реформування вітчизняної пенсійної системи. Аналізуються тенденції в демографічній сфері протягом останніх десятиріч, характеризуються її основні показники, досліджується їх вплив на доходи громадян пенсійного віку. Особлива увага приділяється вивченню демографічного навантаження в пенсійній системі України протягом останніх десяти років, розглядається співвідношення між громадянами працездатного віку і пенсіонерами, як воно впливає на фінансування пенсійної сфери, досліджено зміни коефіцієнта заміщення за досліджуваний період. Проведена оцінка фінансового стану національної системи за допомогою основних показників, які дозволяють зробити відповідні висновки щодо подальшого проведення пенсійної реформи в Україні.

10.77 Кримінальне право

10.18.04.0739/214022. До питання про зміст та місце гіпотези у структурі норми кримінального права. Шевченко Є.В. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(24), С.213-223. - укр. УДК 343.01.

У статті розглядаються питання, пов'язані зі структурою кримінально-правової норми і змістом утворюючих її елементів. Аналізуються різні концептуальні підходи до вирішення питання про зміст гіпотези як структурного елементу норми кримінального права, особливості її викладення та доктринальні погляди, що існують у сучасній теорії кримінального права з цього приводу.

10.18.04.0740/214033. Кримінально-правовий захист потерпілих в Україні. Малютін І. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №1(84), С.101-110. - укр. УДК 343.122(477).

Досліджено нагальні проблеми кримінально-правового забезпечення захисту потерпілих в Україні на основі чинного законодавства з огляду на глобальні виклики сучасності, які вимагають спрямування наукових досліджень на пошук нових концепцій у сфері кримінальної юстиції, які сформувавши б наукову доктрину якісно нового підходу щодо захисту потерпілих від кримінальних правопорушень, зважаючи на положення конституційного принципу пріоритету інтересів людини над державою.

10.18.04.0741/214034. Затримання підозрюваного в дипломатичних представництвах України. Смітєнко З., Кобилянська І. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №1(84), С.111-122. - укр. УДК 343.3.7.

Висвітлено особливості затримання особи, підозрюваної у вчиненні кримінального правопорушення, у порядку, передбаченому главою 41 Кримінального процесуального кодексу України; визначено підстави, строки, уповноважені законом на затримання суб'єктів, і процесуальний порядок проведення такої процесуальної дії; з'ясовано зміст надання правової допомоги особі, затриманій главою дипломатичного представництва чи консульської установи України за межами нашої держави; розглянуто проблемні питання правової регламентації здійснення законного затримання у приміщенні дипломатичних представництв, консульських установ України.

10.18.04.0742/217499. Характеристика об'єкта злочину, передбаченого статтею 206-2 Кримінального кодексу України. Федулова І.М. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.215-224. - укр. УДК 343.21.

Досліджуються наукові підходи до визначення поняття об'єкта складу злочину як обов'язкового елемента, який визначає суспільну небезпеку діяння; здійснюється характеристика об'єкта злочину, передбаченого ст. 206-2 Кримінального кодексу України, в тому числі за класифікацією "по вертикалі" та "по горизонталі"; аналізується класифікація злочинів у сфері господарської діяльності відповідно до їх безпосередніх об'єктів, визначається місце ст. 206-2 КК України у системі злочинів у сфері господарської діяльності.

10.18.04.0743/217512. Безпосередній об'єкт диверсії (стаття 113 КК України). Климосюк А.С. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.101-112. - укр. УДК 343.31.

Досліджується безпосередній об'єкт диверсії (ст. 113 КК України). Пропонується визначити безпосередній об'єкт диверсії стосовно кожної форми її вчинення шляхом конкретизації сфери суспільних відносин та тієї основної соціальної цінності в ній, яка охороняється ст. 113 КК України. Обґрунтовується, що для правильного концептуального вирішення зазначеного питання основне значення мають положення Закону України "Про основи національної безпеки України".

10.18.04.0744/217516. Деякі питання визначення вини як обов'язкової ознаки суб'єктивної сторони сепаратизму. Вітрова Д.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.142-148. - укр. УДК 343.325.

В основу дослідження проблеми суб'єктивної сторони сепаратизму покладено існуючі в науці кримінального права загально визнані позиції суб'єктивної сторони кримінального правопорушення, його змісту, елементів та ознак. Особливу увагу приділено вивченню такої основної категорії суб'єктивної сторони, як вина. Розглядається питання суб'єктивних ознак кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України, деякі з них взяті нами за основу у дослідженні процесів сепаратизму в Україні.

10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес)

10.18.04.0745/217518. Правовий статус особи, у житлі чи іншому володінні якої проводиться обшук. Вегера-Іжевська І.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.157-167. - укр. УДК 343.132.2.

Досліджується правове регулювання процесуальних прав і обов'язків особи, у житлі чи іншому володінні якої проводиться обшук. Проаналізовано правозастосовну практику України та Європейського суду з прав людини, зарубіжне кримінальне процесуальне законодавство, з'ясовано недоліки нормативного врегулювання правового статусу особи, що можуть перешкоджати реалізації права на недоторканність житла чи іншого володіння особи. Розроблено пропозиції щодо доповнення чинного законодавства положеннями про добровільну видачу об'єктів, зазначених в ухвалі, або вказання місця знаходження

розшукуваної особи; оскарження рішень, дій та бездіяльності слідчого або прокурора під час проведення обшуку; обов'язкової участі адвоката в обшуку.

10.81 Кримінологія

10.18.04.0746/214035. Генезис злочинної поведінки. Корягіна А. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №1(84), С.123-132. - укр. УДК 343.97.

Досліджено механізм індивідуальної злочинної поведінки, головними елементами якого є мотивація, планування, виконання та результат. Проаналізовано конкретні життєві ситуації та наявні концепції щодо їх класифікації. Доповнено схему механізму індивідуальної злочинної поведінки блоком посткримінальної поведінки.

10.18.04.0747/217413. Корупція в Україні та досвід Польщі: філософсько-політичне підґрунтя проблеми. Владленова І.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.7-16. - укр. УДК 321.01+316:1.

У статті аналізується філософське підґрунтя проблеми корупції. Виводиться, що засади корупції також фундаментальні в ментальних характеристиках та світоглядних установах, які обумовлено культурою та історією. Досвід поляків, що мають близькі ментальні характеристики з українцями і загальні історичні паралелі, безцінний для України. Хабарництво і корупція мають не тільки економічний, але й моральний аспект. Основне завдання філософії полягає в тому, щоб усунути корупцію шляхом зміни стимулів, настанов, світоглядних орієнтирів. У довгостроковій перспективі стратегії боротьби з корупцією повинні підтримуватися моральним вихованням і зміцненням етичних принципів, що лежать в основі суспільства.

10.18.04.0748/217494. Як стають жертвами злочинів. Головін Б.М. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.161-172. - укр. УДК 343.988.

У статті окреслено механізм і умови віктимізації від злочинів, основні сценарії заподіяння жертвам шкоди протиправними посяганнями.

10.18.04.0749/217496. Поняття "вчинення злочину організованою групою": концептуальні засади дослідження. Невідома Н.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.181-192. - укр. УДК 343.237.

Доведено, що вчинення злочину організованою групою є кримінально-правовим явищем і поняттям (феноменом), яке вперше знайшло законодавче визначення в українському КК 2001 р. У ч. 3 ст. 28, що є результатом впливу наукової думки на правові процеси в нашій країні, а також упровадження норм міжнародних документів, визнаних Україною. Для дослідження поняття "вчинення злочину організованою групою" застосовано концептуальний підхід, який дозволив провести комплексне вивчення на 4-х рівнях системно-правового аналізу: 1-й - аналіз на рівні інституту співучасті; 2-й - на рівні організованої співучасті у злочині, а 3-й - на рівні норми, що міститься в ч. 3 ст. 28 КК, з аналізом юридичних конструкцій (законодавчих моделей) "вчинення злочину організованою групою" та "злочин, вчинений організованою групою", а також 4-й - на рівні дослідження поняття (терміна) "організована група". Зазначено, що терміни "організована група" для визначення злочинного об'єднання, як і "вчинення злочину організованою групою" і "злочин, вчинений організованою групою", є некоректними. Тому обґрунтовано доцільність використання терміна "організована злочинна група", як і "вчинення злочину організованою злочинною групою", "злочин, вчинений організованою злочинною групою".

10.18.04.0750/217497. Застосування SWOT- та PESTEL-аналізів у системі протидії злочинам у сфері економіки, а також при визначенні загроз економічній безпеці держави. Некрасов В.А., Мельник В.І. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.193-204. - укр. УДК 343.98.068.

Досліджується стан економічної злочинності в Україні на основі SWOT- та PESTEL-аналізів при визначенні її як загрози економічній безпеці України, а також використання цих аналітичних методик для визначення шляхів протидії економічній злочинності та руйнування кримінальної інфраструктури органом, уповноваженим здійснювати протидію таким проявам.

10.18.04.0751/217498. Соціальні мережі як один із інструментів накопичення та протиправного використання персональних даних громадян. Черниш Р.Ф. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.205-214. - укр. УДК 342:004.738.5.

Розглянуто окремі аспекти накопичення в соціальних мережах особистих даних користувачів. Проаналізовано негативні наслідки розміщення ідентифікуючих даних особи як для неї, так і для інтересів національної безпеки в цілому. Запропоновано конкретні кроки для вироблення принципово нових підходів до забезпечення захисту інтересів особи, суспільства та держави у інформаційній сфері.

10.18.04.0752/217500. Досвід участі громадськості у заходах щодо запобігання корупційній злочинності в Україні. Білецький А.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.225-235. - укр. УДК 343.9.

Викладено результати емпіричного дослідження досвіду участі громадськості у заходах щодо запобігання корупції. Проведене автором анкетування пересічних громадян і учасників громадських антикорупційних організацій засвідчило, що громадяни схильні лише декларувати свої наміри до протидії корупції, в той час як антикорупційна діяльність громадських організацій є більш ефективною.

10.18.04.0753/217501. Урбанізація як об'єкт кримінологічного дослідження. Бойко В.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.236-241. - укр. УДК 343.92:911.375.1.

Розглянуто питання урбанізації як об'єкта кримінологічного дослідження. Аналізується взаємозв'язок урбанізації з процесами, які відбуваються в Україні, розглядається її криміногенний аспект. Окреслено найбільш вагомими чинниками урбанізації, що існують у міських сферах суспільного життя.

10.18.04.0754/217502. Латентність сучасного вандалізму. Бочарова К.А. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.242-249. - укр. УДК 343.9.01:316.4.057.4.

Стаття присвячена латентності злочинів, пов'язаних з вандалізмом, аналізу її причин. Розглянуто основні підходи до визначення латентної злочинності, наведено групи обставин, що обумовлюють розвиток і підвищення її рівня. Зазначено, які злочини вандалізму спрямовані на найбільш поширеними, причини неповідомлення свідками до правоохоронних органів про них та особисте ставлення опитаних до явища вандалізму в цілому. Доведено, що існування латентності досліджуваних злочинів впливає на стан захищеності громадян та їхню довіру до правоохоронних органів, а також завдає значних матеріальних збитків державі і суспільству.

10.18.04.0755/217503. Вплив глобалізації економіки на транснаціональну організовану злочинність. Сідоров В.І., Здоровко С.Ф. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.250-271. - укр. УДК 339.9:[341.4:343.9.002].

Висвітлюються проблеми глобалізації економіки, підстави, що обумовили виникнення та бурхливий розвиток глобального ринку капіталу, зроблено акцент на головну рушійну силу цього феномену - транснаціональні компанії та корпорації (ТНК).

Акцентується увага на негативних наслідках цього процесу; осмислюється, яким чином їх намагаються використовувати транснаціональні злочинні організації, дається стисла криміналістична характеристика цих злочинних угруповань. Аналізуються заходи, що їх вживає міжнародна спільнота під егідою ООН для попередження та припинення цих злочинів.

10.18.04.0756/217513. Змова на вчинення злочину як обов'язкова ознака співучасті. Копйова І.А. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.113-122. - укр. УДК 343.237.

Обґрунтовано визнання змови на вчинення злочину обов'язковою ознакою співучасті. Запропоновано виокремити змову між суб'єктами злочину за відсутності ознак співучасті і змову між співучасниками. Визначено початковий і кінцевий моменти змови для співучасника залежно від його виду. Доведено можливість виникнення співучасті за відсутності виконавця.

10.18.04.0757/217514. Соціально-економічні та нормативні фактори встановлення кримінальної відповідальності за посягання на культурні цінності. Базелюк В.В., Витвіцька О.С. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.123-131. - укр. УДК 343.59.

Досліджено соціально-економічні та нормативні фактори встановлення кримінальної відповідальності за незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Проаналізовано міжнародні та національні нормативно-правові акти у сфері охорони культурних цінностей.

10.18.04.0758/217515. Морально-психологічні ознаки злочинця-іммігранта в Україні. Калініна А.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.132-141. - укр. УДК 343.91 (477).

На основі результатів емпіричного дослідження та анкетування працівників правоохоронних органів дано характеристику морально-психологічних ознак особистості злочинця-іноземця та злочинця-апатрида. Особливу увагу приділено етнопсихологічним рисам національності злочинця. Зроблено спробу виявити можливий зв'язок між національністю особи та видом злочину, який вона вчиняє. Розглянуто проблему соціальної самоідентифікації іммігранта у чужій для нього державі, зокрема, її ціннісний компонент.

10.18.04.0759/217517. Віктимологічна профілактика умисних убивств, що вчиняються з корисливих мотивів. Оберемко Ю.О. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.149-156. - укр. УДК 343.8.

Проаналізовано основні заходи віктимологічної профілактики умисних убивств, що вчиняються з корисливих мотивів. Реалізація зазначених заходів сприятиме зниженню рівня віктимної схильності окремих категорій населення стати жертвами зазначених злочинів.

10.85 Криміналістика

10.18.04.0760/217495. Проблеми визначення сутності психологічного профілю особи невідомого злочинця у слідчій діяльності. Гетьман Г.М. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.173-180. - укр. УДК 343.98.

Висвітлюються сутність та значення використання психологічного профілю особи невідомого злочинця в слідчій діяльності. Поява нових видів кримінальних правопорушень сприяє науковому пошуку нових напрямів під час розслідування кримінальних проваджень. Використання слідчим даного методу при встановленні особи невідомого злочинця сприяє не лише визначенню його психологічних особливостей, мотивів учинення певних дій, а й особливостей біологічного та анатомічного характеру.

10.87 Міжнародне право

10.18.04.0761/214152. Юридичні форми міжнародного економічного права. Тищенко Ю. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №6(89), С.22-31. - укр. УДК 341.018.

Визначено сутність міжнародного договору, міжнародно-правового звичаю, загальних принципів міжнародного права та їх значення для міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин. Обґрунтовано статус рішень міжнародних організацій як спеціального джерела міжнародного економічного права. Проаналізовано вплив рішень міжнародних судів та доктрини на міжнародне економічне право.

10.18.04.0762/217519. Хартія ЄС: її природа, інноваційний характер та горизонтальний ефект (англійською мовою). Керікмає Т. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.168-181. - англ. УДК 341.241.2.

Характеризується Хартія основних прав Європейського Союзу як інноваційний динамічний інструмент, який є необхідним і затребуваним у процесі моделювання майбутньої системи захисту фундаментальних прав людини в ЄС. У центрі уваги - питання впливу прав людини на правовий порядок ЄС, який первісно формувався навколо економічних інтересів (вільний рух капіталів, товарів, людей). Обґрунтовується точка зору, що Хартія позначиться на *acquis communautaire* в цілому, але ступінь такого впливу залишається не визначеним повністю. Чималою мірою він залежатиме від політичних настроїв Європи і від рішучості суддів як у державах-членах, так і в Суді Справедливості ЄС. Розглянуто можливі перспективи розвитку і практичного застосування доктрини горизонтальної дії. Остання вважається суперечливою, оскільки основною метою фундаментальних прав є захист індивідів від порушень їхніх прав з боку публічної влади. Її зміст полягає в тому, що фундаментальні права створюють зобов'язання і висувають вимоги також і до інших (третіх) осіб, які не є наділеними публічно-владними повноваженнями. Зокрема обґрунтовується, що проявом доктрини горизонтальної дії є те, що директиви ЄС, адресовані державам-членам, можуть створювати обов'язки щодо прав індивідів для недержавних суб'єктів.

10.18.04.0763/217646. Критерії прийнятності індивідуальної заяви до Європейського суду з прав людини. Ондрова Ю. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №3(92), С.48-57. - англ. УДК 341.231.14.

Постановка проблеми. Європейський Суд з прав людини має право розглядати два види скарг - міждержавні та індивідуальні. За ст. 33 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод міждержавна скарга може бути подана в суд кожною з Договірних Сторін для розслідування порушень процедур, передбачених цією Конвенцією та її протоколами. Подання індивідуальної скарги є об'єктом коригування ст. 34 цієї угоди. Європейський суд з прав людини може погодитися прийняти скарги, складені будь-якою фізичною особою, неурядовою організацією або групою людей, які вважають себе постраждалими в результаті посягання на їх права, які визначені у Конвенції або її протоколах. Тема забезпечення права на подання індивідуальної заяви до Європейського суду з прав людини має досить широкий спектр проблем, однак питання за цією темою залишаються недостатньо дослідженими у багатьох країнах Європейського Союзу, зокрема вимоги до оформлення та умови прийнятності індивідуальних заяв скаржників. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Європейський суд з прав людини щороку видає Збірник рішень, що сприяє збагаченню існуючої змістовної бази стосовно окремої індивідуальної заяви. Вивченню вироків Європейського суду в окремих випадках та адвокатській практиці присвячено низку наукових праць словацьких вчених. Малодослідженими при цьому залишилися критерії прийнятності індивідуальної заяви до Європейського суду з прав людини. Мета статті є аналіз та характеристика найбільш фундаментальних умов прийняття індивідуальної скарги згідно ст. 34

Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Матеріали та методи. Під час дослідження застосовано методи аналізу та синтезу для оцінки наявного судочинства Європейського суду з прав людини. Результати дослідження. З 1 листопада 1998 р., коли Протокол № 11 Конвенції став чинним, Європейський суд з прав людини став єдиним органом, повноважним приймати рішення щодо скарг про порушення прав заявників, які вважають, що держава порушила їх права та основні свободи, гарантовані Конвенцією та її Протоколами. На веб-сайті Європейського суду представлений бланк заяви на декількох мовах з інструкціями щодо укладання тексту скарги. Офіційними мовами Суду є англійська та французька, однак, до повідомлення про скаргу та звинувачення держави, заявник може спілкуватися з Судом, використовуючи, наприклад, словацьку мову, і це справа суду, щоб забезпечити переклад на одну з офіційних мов, як це зазначено в судовому наказі процесуального регулювання № 34. Висновки. Можливість подати скаргу до Європейського суду з прав людини є ефективним і корисним засобом захисту прав фізичних та юридичних осіб. Таким чином, вони можуть на міжнародному міжнаціональному рівні здійснювати своє право, гарантоване Європейською конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод. Міждержавна скарга може застосовуватися кожною Договірною Стороною Конвенції для розслідування порушення, за яке, на думку заявника, несе відповідальність інша Договірна Сторона. Індивідуальну заяву може подавати кожна людина, неурядова організація або група людей, які вважають себе постраждалими від посягань на свої права. Умови прийняття такої скарги визначено ст. 35 Конвенції і лише повне виконання всіх, задекларованих у ній положень, дає підстави для подальшого оцінювання, вивчення фактів та прийняття вироку Судом.

10.18.04.0764/217686. Право на справедливе правосуддя в діяльності Європейського суду з прав людини. Ондрова Ю. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №5(94), С.85-95. - англ. УДК 341.231.14.

Постановка проблеми. Європейський суд з прав людини був створений державами-членами Європейської ради у 1959 р. у французькому місті Страсбург. Його головне завдання - вирішувати претензії щодо порушення прав, передбачених Європейською конвенцією про захист прав людини та основних свобод або її додатковими протоколами. Конвенція є міжнародним договором з прав людини та правової держави, який набув чинності 30 вересня 1953 р. шляхом ратифікації десятима сторонами, до яких поступово приєднувалися інші держави. Право на справедливий судовий розгляд змінюється Конвенцією у постанові № 6 як невід'ємної частини каталогу основних прав і свобод. У справі Кемпбелла та Фелла проти Сполученого Королівства Європейський суд з прав людини заявив, що "гарантія справедливого судочинства належить до найбільш фундаментальних принципів кожного демократичного суспільства відповідно до цілей окремих норм Конвенції". Без реального викладу зазначеного права та визначення умов його захисту та можливого виправлення у випадках його порушення інші основні права та свободи будуть ілюзорними і матимуть винятково декларативний характер без їх застосування. Право на справедливий судовий розгляд є правом, що Європейський суд з прав людини та основних свобод найчастіше вирішував у процесі прийняття рішень. Аналіз останніх досліджень та публікацій. Зміст права на справедливий судовий розгляд суттєвим чином складається з практики Європейського суду з прав людини та національних судів країн, що є сторонами Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод. Значні висновки з обраного питання також дають широкі коментарі щодо конституційного тексту або тексту міжнародних конвенцій, що визначають зміст права на справедливий судовий розгляд. Мета статті. Стаття, присвячена тлумаченню та застосуванню обраних аспектів права на справедливий процес у судочинстві Європейського суду з прав людини, полягає в характеристиці теоретичних аспектів права на справедливий судовий процес, затверджених статтею 6 пунктом 1 Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод, як одного з найважливіших прав, яке договірні сторони Конвенції надають кожному, хто знаходиться в їх юрисдикції. За змістом вони вносять правки у рішення Європейського суду з прав людини щодо обраних аспектів справедливого судочинства, яке в межах свого стабільного судового процесу розуміється як право бути в змозі звернутися до суду та також як право на справедливе судочинство. Матеріали та методи. Основний метод, застосований у цій статті, полягає у використанні аналізу та оцінки наявної судової системи Європейського суду з прав людини та Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод, і тим самим ознайомити читача з цією темою. Результати дослідження. Практика Європейського суду з прав людини щодо права доступу до правосуддя та права на справедливий судовий розгляд є дуже важливою, оскільки вона закладає фундамент демократичного суспільства кожною зі сторін до Європейської Конвенції про захист прав людини та основних свобод. З 1 листопада 1998 р., коли офіційно набув чинності протокол № 11 Конвенції, Європейський суд з прав людини, який знаходиться в Страсбурзі, є єдиний орган, був уповноважений приймати рішення щодо прийняття скарг тих заявників, які вважають, що їх держава порушує їх права людини та основні свободи, які гарантуються Конвенцією та її протоколами. Бланкова форма, яка подається на веб-сторінці Суду та Судової адміністрації, з її інструкціями щодо подання скарги на кількох мовах, може бути корисною для того, щоб зрозуміти, як подати скаргу до Європейського суду з прав людини. Остаточне рішення Європейського суду з прав людини є обов'язковим, і договірна держава зобов'язана його виконати, включаючи прийняття загальних та конкретних заходів договірною державою щодо запобігання подібним порушенням згідно з Європейською конвенцією про захист прав людини та основних свобод. Висновки. Право на справедливу судову процедуру належить до категорії прав людини та основних свобод, що ґрунтуються на рівності всіх людей, і забезпечує відчутну реалізацію демократичних та законних державних принципів. Вона містить права та норми, іншими словами просто абстрактне поняття "справедливе судочинство", додає реального змісту та забезпечує реальне застосування прав. Зазначені права можуть впливати з нормативного тексту, що змінює право на справедливий судовий процес чи його сутність. Положення № 6, пункт 1 Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод є мінімальним стандартом стосовно інституційних гарантій та правових процедурних можливостей для захисту всіх, хто підпадає під юрисдикцію сторін Конвенції. Ефективність даної статті являє собою широке розповсюдження тлумачення судочинства Європейським судом з прав людини та міждержавним правовим узгодженням договірних сторін, оскільки Конвенція не виключає надання вищого стандарту згаданих прав, які можуть перевищувати рамки Конвенції. Загалом, права, які підпадають під право на справедливе судочинство, в основному порушуються національним застосуванням закону, і рішення про пропозиції щодо внесення змін до порушеного права на справедливий судовий розгляд - основна частина порядку денного при прийнятті рішення Європейського суду з прав людини.

10.18.04.0765/217688. Прикордонний режим ЄС у контексті легальної міграції громадян третіх країн. Штупакова М., Янкурова А., Чайка П. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №5(94), С.107-124. - англ. УДК 341.17.

Постановка проблеми. Поки правила внутрішньої міграції між окремими державами-членами ЄС гарантовані на європейському рівні, що гарантує необмежений вільний рух людей, імміграційна політика з країн, що не входять до ЄС, залишається особливим привілеєм держав-членів. Міграційні потоки з третіх країн відрізняються в окремих європейських приймаючих країнах, головним чином з точки зору їх розміру та складу через колоніальне минуле та попередню імміграційну політику. Метою дослідження є аналіз теоретичних принципів та основних напрямів прикордонного режиму ЄС в контексті законної міграції громадян третіх країн. Матеріали та методи. Методологічну основу дослідження становить сукупність таких методів наукового пізнання як загальнонаукові (діалектичний, формально-логічний, аналіз і синтез, моделювання) та спеціальні (історичні, юридичні, функціональні і правові і т. д.), що дозволяє досягти мети, створює методологічну основу статті. Результати дослідження. У випадку інституційної структури ЄС посилена координація на наднаціональному та національному

рівнях є однією з найактуальніших завдань у сфері міграції. Співпраця та систематичний обмін двосторонніми процедурами між державами-членами відсутні. Посилена координація між наднаціональним та національним рівнем може призвести до зменшення нерозуміння та труднощів між ЄС та країнами-партнерами, дублювання та двосторонньої співпраці в ініціативах, що надаються Союзом, з одного боку, та незалежно діючою державою-членом, з іншого боку. Інституції ЄС займаються питаннями зовнішньої політики щодо імміграції та надання притулку. Європейська комісія та Європейська служба зовнішньої діяльності мають різні пріоритети. Висновки. В даний час, міграційна співпраця між ЄС і третіми країнами, не в змозі забезпечити повний і узгоджений набір інструментів для країн-партнерів, які гарантували б дотримання та двостороннього права в галузі прав людини. Недоліки також виникають внаслідок незв'язаного характеру прийнятих інструментів. Аналіз пріоритетів інституційної системи політичних, правових та оперативних інструментів являє собою розгалужену та несумісну основу політики європейської міграції та притулку. Інституції повинні докладати більших зусиль для роботи над усіма завданнями з однаковою інтенсивністю, які необхідно збільшити для найменш контрольованих завдань, пов'язаних з міграцією та розвитком, міжнародним захистом та можливістю легальної міграції.

10.18.04.0766/217704. Шляхи розвитку міжнародного права та співробітництва у дослідженні Антарктики. Дороніна Г.А. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія і філософія науки і техніки. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №25, С.90-101. - укр. УДК 001:94(91).

Розглянуто та проаналізовано історичний розвиток міжнародно-правової системи, що регулює діяльність в Антарктиці, підкреслено важливість Договору про Антарктику.

10.89 Міжнародне приватне право

10.18.04.0767/217648. Міжнародно-правове регулювання обороту торгових марок. Коренюк О. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №3(92), С.69-77. - укр. УДК 341.241.

Досліджено проблеми міжнародно-правового регулювання торговельних марок, особливості охорони права інтелектуальної власності на них, взаємозв'язок міжнародних актів і національного законодавства у цій сфері права. Розглянуто питання вичерпання виключного права на торговельну марку.

10.18.04.0768/217683. Прецедентне регулювання питань інтелектуальної власності у ЄС. Киричук А. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №5(94), С.56-66. - укр. УДК 340.142:347.77(061.1ЄС).

Розглянуто питання формування правової бази регулювання прав інтелектуальної власності у Європейському Союзі. З'ясовано місце, роль та алгоритм виникнення прецедентних норм європейського права. Охарактеризовано формати функціонування норм прецедентного права в Україні та проаналізовано шляхи гармонізації європейського та вітчизняного законодавства у сфері інтелектуальної власності.

10.91 Держава і право окремих країн

10.18.04.0769/213977. Державний і громадський контроль за місцевою владою в Ізраїлі як приклад забезпечення відповідальності виборних посадових осіб місцевого самоврядування для України. Ткаченко Г.С. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №1, С.83-92. - укр. УДК 352.07.08:351.9:323.2](569.4):(477).

У статті досліджено механізм та особливості організації державного та громадського контролю за місцевою владою в Ізраїлі. Висвітлено особливості роботи органів місцевого самоврядування в Ізраїлі, їхні повноваження та механізм формування. Встановлено, що виявлені та узагальнені характеристики державного і громадського контролю за місцевою владою в Ізраїлі дозволяють більш ефективно забезпечувати відповідальність виборних посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.

10.18.04.0770/213978. Періодизація розвитку гендерної політики Європейського Союзу. Черняхівська В.В. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №1, С.92-104. - укр. УДК 351.

У статті простежено процес формування та розвитку гендерної політики Європейського Союзу від моменту створення європейської спільноти до сьогоднішнього дня. Поклавши в основу критерій зростання впливу гендерного паритету, здійснено періодизацію еволюції гендерної політики на три періоди. До першого відносно періоду від моменту створення Європейської економічної спільноти 25 березня 1957 р. до підписання Маастрихтського договору 7 лютого 1992 р. Другий етап розпочався з підписанням договору про утворення Європейського Союзу на основі Маастрихтської угоди і завершився укладенням Амстердамського договору 2 жовтня 1997 року. Третій період охоплює проміжок від підписання Амстердамського договору про розширення ЄС на Схід Європи і триває до нині. У межах запропонованої періодизації розглянуто та проаналізовано процес формування гендерної політики в контексті її впровадження як де-юре, так і де-факто у різноманітних сферах суспільного життя та простежимо за способами і методами досягнення гендерного балансу. Виявлено здобутки та прогалини на кожному із етапів. Проаналізовано думки європейських вчених щодо впровадження гендерної політики в країнах-учасниках ЄС. Визначено механізм, розроблений Європейським Союзом для досягнення гендерного паритету між чоловіками та жінками. З акцентовано увагу на позитивному досвіді, що може бути використаний в сфері державного управління України для створення належного гендерного балансу.

10.18.04.0771/214002. Розвиток гендерної політики в країнах скандинавської правової системи. Черняхівська В.В. // Наукові розвідки з держ. та муніципального управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №1, С.137-143. - укр. УДК 35.

У статті простежено процес формування та розвитку гендерної політики країн Скандинавської правової системи. Продемонстровано вплив жіночого політичного руху, що став частиною національних ліберальних перетворень, в наслідок якого були внесені зміни до виборчого законодавства країн Великого князівства Фінляндського, Королівства Норвегії та Королівства Данії. Вони надали пасивне та активне право жінкам обирати і бути обраними до органів представницької влади. Визначено механізм подолання гендерної нерівності у сфері державного управління, що практично відобразився у трудовому законодавстві, яке регламентувало порядок і спосіб боротьби із дискримінацією за статевими ознаками, поліпшення умов праці для жінок, рівноправну реалізацію трудових можливостей представникам обох статей та низку інших заходів, що принесли позитивний результат в частині створення гендерного балансу. Актуалізовано процес побудови Шведської моделі гендерної рівності, як країни, що стала першою серед Європейських держав на шляху наділення жінок політичними правами та заклала фундамент для практичних можливостей їх реалізації у сфері державного управління.

10.18.04.0772/214011. Конкурентна діагностика юридичної фірми: світова практика та її запровадження в Україні. Шевченко Л.С. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(24), С.76-86. - укр. УДК 330.1:334.72:340(100).

Розкрито зміст понять "конкурентна діагностика" і "конкурентоспроможність фірми". Аргументовано особливості визначення рівня конкурентоспроможності юридичної фірми шляхом використання аналітичних продуктів; аналізу фінансових показників діяльності; позиціонування у міжнародних та національних рейтингах. Проаналізовано методику оцінювання індивідуальної конкурентоспроможності українських юристів.

10.18.04.0773/214024. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки. Янчук А., Блестів Т., Колесник В., Пригунов П. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №1(84), С.5-17. - укр. УДК 342:351.746.1.

Досліджено проблемне питання формування основ нормативно-правового забезпечення національної безпеки України. Сформовано концепцію її законодавчого обґрунтування та надано конкретні пропозиції щодо підготовки нового Закону "Про національну безпеку України" як базового у відповідній сфері.

10.18.04.0774/214032. Медіація в Україні: проблеми теорії та практики. Мазаракі Н. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №1(84), С.92-100. - укр. УДК 347.965.42(477).

Проаналізовано напрями правового регулювання процедури медіації як сучасного методу вирішення юридичних спорів з огляду на позитивний закордонний досвід, міжнародні зобов'язання України та потребу покращання вітчизняної системи вирішення юридичних спорів. Визначено шляхи удосконалення правового регулювання процедури медіації у нашій державі.

10.18.04.0775/214195. Міжнародний досвід формування інституціонально-правової основи безпекознавства. Корчевська Л. // Міжнародна економічна політика. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2016, №1(24), С.74-102. - укр. УДК 339.97 - 658:005.922.1:33.

Вивчено світовий досвід нормативно-правового та організаційно-управлінського забезпечення економічної безпеки, який пов'язаний із становленням національних економічних інтересів і усвідомленням їх суспільством. Розроблено хронологічну інкорпорацію основних законодавчих актів у сфері забезпечення економічної безпеки. Побудовано стрічку часу "Історія становлення та розвитку безпекознавства", на якій відображено: наукові картини світу, системи світового устрою, війни, зміни технологічних укладів, моделі міжнародної безпеки, парадигми національної економічної безпеки, генезис категорії безпека, вчення про економічну безпеку, що дозволяє наочно представити фундаментальні події та архітектуру економічної безпеки на кожному етапі її історичного розвитку. Досліджено особливості формування інституціональної (законодавчої та організаційної) основи в Україні. Проаналізовано ендогенні та екзогенні фактори, які вплинули на трансформацію систем національної безпеки різних країн. Проведено компаративну оцінку ефективності діючих систем забезпечення національної безпеки держав.

10.18.04.0776/214868. Українська національна символіка як репрезентант національної ідентичності. Шумка М.Л. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.153-157. - укр. УДК 342.228 (477).

У статті проаналізовано поняття "символ", розкривається зміст і значимість української національної символіки як чинника національної ідентичності у творенні української незалежної держави. Автор зауважує, що етноментальні особливості народу, його світобачення, ціннісні орієнтири, історична пам'ять акумулюються в символах. У дослідженні відмічено, що Тризуб є національним символом нашої культурної традиції зі значимим державницьким змістом. Наголошується на значимості тексту Гімну як величного державного символу, який відображає ті найголовніші цінності нації, які кожен за будь-яких умов готовий відстоювати. Це переконливо підтвердили українці, які піднялися на заклик Майдану відстояти ідею незалежності. В історії кожного народу є постаті, з якими пов'язані доленосні події. Для українців - це Тарас Шевченко, Степан Бандера, Герой Крут, Майдану. Вони змінили світогляд української нації та постали символами жертвенності за національну незалежну державу.

10.18.04.0777/215128. Спадкове право в авраамічних релігіях. Мурсалова А.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.74-77. - рос. УДК 316.42.

У трьох авраамічних релігіях більше схожості, ніж відмінностей, хоча історично склалося так, що саме відмінностям надавалося вирішальне значення. Надзвичайно складним і заплутаним було спадкове право, яке до того ж мало істотні відмінності в релігіях. Різні системи уявлень про людину припускають і відмінності в етичних цінностях. Ми постаралися об'єктивно описати спадкове право в цих релігіях.

10.18.04.0778/215135. Ідея української державності в поглядах В.Винниченка. Поцюрко О.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.102-104. - укр. УДК 141.5(477)"18 19".

У статті розглянуто проблему української державності у поглядах В.Винниченка. Напередодні революції, перебуваючи в пошуку шляхів здобуття автономії для української держави, В. Винниченко виділяє три її основні "орієнтації": "на руську ласку", "на німецький штик" та "на свої сили". Для працюючих класів, на відміну від української влади, як стверджував мислитель, побудова української державності сприймалася не як засіб збереження національної ідентичності та соціального визволення, а як проста заміна національної форми - синьо-біло-червоного прапора імперії на жовто-блакитний. Відродження української нації в національній сфері має йти в гармонії з соціальним визволенням. Головна проблема у створенні цієї нової української державності, як вважає В.Винниченко, - "наша бідність на творчих, організаційних та просто інтелігентних сил". Цю проблему, незважаючи на здобуття державності, Україна має і сьогодні.

10.18.04.0779/217419. Політична еліта як суб'єкт державотворення в умовах трансформації українського суспільства. Козловець М.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.74-88. - укр. УДК 323.39:316.46.

У статті на основі аналізу історичного досвіду і сучасної практики України досліджена роль політичної еліти у процесах державотворення. Вказуючи на залежність становлення й зміцнення української державності від власної політичної еліти, автор констатує, що у фазу новітньої незалежності Україна увійшла з квазіелітою, неспроможною реалізувати національну ідею у всій повноті. Обґрунтовується необхідність формування нової генеративної еліти - еліти заслуг (меритократії), спроможної забезпечити ефективне управління країною в умовах стрімких політичних і соціально-економічних змін. Розрізняючи поняття "істеблішмент" і "політична еліта", автор доводить, що трансформації, які відбуваються в сучасному українському суспільстві, формують соціальне замовлення на якісно новий тип політичної еліти, здатної бути суб'єктом суспільних змін, їх ініціатором і координатором. Характеризуючи основні вимоги до процесу сучасного елітотворення, автором пропонуються і шляхи успішної реалізації політичною елітою функцій суб'єкта суспільних трансформацій, якісних змін.

10.18.04.0780/217430. "Третій сектор" Польщі в офіційних документах ЄС. Окуньовська Ю.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.226-234. - укр. УДК 323.21(438)(4-672ЄС)(093.2)"1989 2004".

Дана стаття розкриває сутність поняття загальноєвропейського "третього сектору" та громадського сектору Польщі. У дослідженні проаналізовано основні документи, які регламентують діяльність неурядових (громадських) організацій у Європейському Союзі. Вивчено процес інституціоналізації польського "третього сектору" від 1990 р. (було ініційовано переговорний процес з укладання Європейської Угоди) до 2004 р. (входження Польщі до Європейського Союзу).

10.18.04.0781/217440. Процеси державотворення versus ментальність українців. Козловець М.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.273-278. - укр. УДК 34(4 9).

Роки незалежності принесли українському суспільству багато позитивних змін. Утім, не відбулося головного: утвердження новітньої державності, яка б відповідала вимогам часу. Побудову національної держави, як це мало місце в Європі в епоху модерну, ми нині в Україні не спостерігаємо. Не відбулося народження цивілізованих принципів функціонування держави, відповідальної взаємодії влади з народом. Українська держава перестала виконувати свої базові функції. Вона не в змозі належним чином контролювати кордони та міграційні потоки, фінансовий стан справ у суспільстві, якість продуктів харчування і медикаментів, не забезпечує ні обороноздатності, ні економічної незалежності, ні правосуддя, ні соціальної справедливості. Прояви дезорганізації, деструкції й ентропії спостерігаються в усіх владних інституціях. Осмислення, самоусвідомлення державництва українським народом не відбулося в усіх його прошарках і на всіх рівнях: філософсько-політичному, соціально-економічному, психологічному, правовому, ментальному, ідеологічному, інформаційному, конфесійному, оборонному. Для багатьох українців держава не є екзистенційною цінністю, а перетворилась у чисто інструментальну. Чому ж за двадцять п'ять років незалежності Україна так і не стала ефективною, авторитетною державою, не змогла стати в рівень з іншими державами?

10.18.04.0782/217454. Імплементация міжнародного досвіду в українське державотворення. Орлов С.Ф. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.341-345. - укр. УДК 34(4 9).

У країні капіталістичного устрою із зборами коштами, оскільки існує економічна свобода, не має таких сильних проблем. Як правило, значну частину коштів дають на агітацію невелика кількість багатих людей, які почувають себе економічно незалежними. У цьому випадку, тим, хто зацікавлений у пропагуванні тих чи інших ідей, потрібно лише переконати тих, хто має кошти, щоб вони вклали їх у цю справу. Правда, у цьому випадку існує ще один бік справи. Адже готовність жертвувати свої кошти на певні ідеологічні речі може виходити не лише з мотивів ідеологічних, але і з чисто комерційних. І тут існує певного роду небезпека - комерціалізації всього, що може приводити до певного роду знецінення ідейної складової ідеологічного вчення, і редукування останнього лише до комерційного виміру - наскільки вкладання грошей у проект принесе комерційну вигоду тому, хто ці кошти туди вкладає. Отож, з одного боку - суспільство, у якому є певна економічна незалежність, і є можливість зібрати потрібну суму коштів, проте існує небезпека комерціалізації всього - навіть того, що з аксіологічної перспективи не мало би підлягати такій комерціалізації. З другого боку - маємо справу з суспільством, де економічна свобода є найбільш сильно залежною від ідеологічного рівня, що стає майже неможливим пропагувати ідеї, які суперечать офіційній ідеологічній лінії.

10.18.04.0783/217504. Використання правової доктрини у судовій аргументації. Семеніхін І.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.9-18. - англ. УДК 34(4 9).

Досліджено особливості впливу правової доктрини на процес ухвалення судових рішень в Україні та інших країнах. Зроблено висновок, що правова доктрина не тільки допомагає суддям, але також певним чином обмежує їх при реалізації дискреційних повноважень.

10.18.04.0784/217520. Класифікація та формування законодавчих актів правового регулювання місцевого самоврядування з урахуванням типу, структури та змісту законодавства Індонезії (англійською мовою). Насіхдуддін А.А., Судраят Т., Хандаяні Ш.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №137, С.182-191. - англ. УДК 342.572.

Індонезія - країна, яка впровадила місцеву автономію і має законодавчі норми щодо повноважень місцевої влади здійснювати законодавчу владу і регулювати дії її громадян. Таким чином органи місцевої влади мають право вирішувати різні політичні проблеми, що може негативно позначитися на формуванні законодавчих актів місцевого правового регулювання. На даний момент все ще існує невизначеність щодо стандартів і критеріїв створення нормативно-правової бази місцевого самоврядування (регулювання діяльності губернаторів, регентів, мерів), які можуть повторювати один одного і, як наслідок, повинні бути остаточно скасовані. Актуальність цієї статті визначається насамперед тим, що існує безліч місцевих нормативно-правових актів, які за своїм типом, структурою та юридичним змістом подібні правовій базі місцевого самоврядування. Водночас багато нормативно-правових актів, що визначають функції та статус керівних осіб, які повинні бути відображені в місцевій нормативно-правовій базі, складено у формі правової бази місцевого самоврядування. За своєю суттю законодавчі принципи, на яких базується правова держава, пов'язані з розробкою законодавчих актів, що знаходить своє відображення у формі місцевої нормативно-правової бази та правової бази місцевого самоврядування. Автори виділяють низку проблем, пов'язаних з об'єктом дослідження, які виявляються при створенні законодавчої ініціативи щодо місцевого правового регулювання. Члени Ради місцевого самоврядування, як правило, були схильні створювати різні технічні проблеми у вигляді місцевої нормативно-правової бази з тим, щоб не давати повноважень правовій базі місцевого самоврядування. У той же час в інших регіонах країни існує низка нормативно-правових актів місцевого самоврядування, інтегрованих в місцеву нормативно-правову базу, оскільки їх зміст розглядається як місцева нормативно-правова база.

11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

11.07 Методологія політичних досліджень

11.18.04.0785/214794. Методологічний інструментарій дослідження демократичного транзиту. Кольцов В.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.65-67. - укр. УДК 32.01:323.1:329. Новітня тенденція сучасної політичної науки - концептуальне оформлення теоретико-методологічного напрямку нового інституціоналізму. Теоретичні положення неінституціонального підходу роблять його придатним для переосмислення значення структурних і процесуальних факторів демократичного транзиту, тим самим вони можуть знадобитись під час адаптації транзитологічної парадигми для її застосування щодо осучаснення пострадянських випадків.

11.18.04.0786/217414. Методологія і праксеологія досліджень політичних процесів. Герасіна Л.М. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.16-29. - укр. УДК 321.02:001.82.

Теоретико-методологічний аналіз політичних процесів у даній статті дозволяє дослідити їх природу, специфіку і праксеологію розвитку. Найбільший пізнавальний потенціал містять парадигми інституціоналізму, структурного функціоналізму, біхевіоризму і теорія "раціонального вибору". Політологічний дискурс за багатьма критеріями виділяє різновиди політичних процесів: макро- і мікрорівня; горизонтально і вертикально організовані; процеси стабільного і перехідного типу; світовий політичний процес та ін.

11.09 Історія політичних вчень

11.18.04.0787/216378. Розвиток балтійсько-середземноморської геополітичної доктрини як продовження ідей Степана Рудницького. Сонько Сергій, Кисельов Юрій. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №22(1), С.22-25. - англ. УДК 911.3:32(261.24)+(292.46).

Відзначено, що різноманітні питання, пов'язані з євроінтеграційним геополітичним вектором України, потребують серйозних і всебічних наукових досліджень. Наголошено, що через безпринципну політику провідних західноєвропейських держав щодо України оптимальною стратегією для нашої держави є розвиток нею балтійсько-чорноморської (в перспективі - балтійсько-середземноморської) геополітичної доктрини, заснованої майже сто років тому академіком Степаном Рудницьким.

11.18.04.0788/217003. Принципи справедливості державної політики Платона. Шмат Р.П. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.120-124. - укр. УДК 1 (316).

У статті проаналізовано зразок ідеальної держави мислителя Платона, побудованої на принципах справедливості. Виявлено, що для реалізації ідеї справедливої держави, він тричі відвідував сицилійських тиранів. У поїздах до них Платон неодноразово потрапляв у драматичні ситуації, які загрожували мислителю фізичною загибеллю. Особливо складно розвивалися його відносини з диктаторами (тиранами) головного грецького міста Сицилії - Сіракуз.

11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика

11.18.04.0789/214559. Міфологізація буденної політичної свідомості в українському суспільстві. Суріна Г.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.155-160. - рос. УДК 140.8:165.9:316.74.

У статті розглядаються деякі соціально-філософські аспекти сучасної політичної міфології, які впливають на формування ціннісних і смислових орієнтацій буденної політичної свідомості в українському соціумі. Аналізуються спільні й відмінні риси політичного й архаїчного міфу; завдання й функції політичного міфу; процеси сучасної міфотворчості як маніпулятивної техніки штучного творення міфів; психологічні причини впливу неоміфологічних наративів на буденну політичну свідомість у контексті загальної теорії міфогенезису. Розглянуто деякі особливості проявів неоміфологічних конструктів в Україні в процесі пошуку національної ідеї. Більш детально проаналізовано конкретні вияви українського "героїчного" міфу.

11.18.04.0790/214581. Одномовність чи полілінгвізм? Порівняльний аналіз мовної політики Великої Британії, США та Австралії. Замкова Н.Л. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.69-73. - укр. УДК 81'1:316.47.

У статті розглядаються філософські аспекти проблеми одномовності й полімовності в різних країнах та їхній вплив на формування мовної політики загалом. Представлено національну ідею, кількісний вектор мовної політики, функціональний аспект і основний вектор стратегії міжмовних відносин, юридичний статус мов, основні цінності мовної політики, модальність міжмовних відносин і публічність мов.

11.18.04.0791/214737. Особливості політичної ментальності як фактор електорального вибору на місцевих виборах 2015 року (на прикладі міста Запоріжжя). Ашурбеков А.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.10-13. - укр. УДК 316.4.

Вибори до місцевих рад 2015 року стали ще одним випробуванням для країни на демократичність і відповідність вимогам, що були продиктовані Революцією Гідності. У статті подаються системний аналіз трансформацій політичної ментальності мешканців Придніпровського регіону, а також вияви особливостей ментальності під час місцевих виборів 2015 року та їхній вплив на результати виборчої кампанії. Акцентується увага на відмінності політичної ментальності мешканців Придніпровського регіону від загальноукраїнської. Робиться висновок, що на сьогодні в політичній ментальності населення Придніпровського регіону домінують три основні тенденції: 1. Орієнтованість на консервативні цінності. 2. Окремі зрушення серед молоді в бік запиту на нові обличчя у владі й підтримку незалежних кандидатів; орієнтованість більшою мірою на цінності Революції Гідності. 3. Загальна інертність населення в політичній сфері.

11.18.04.0792/214755. Аналіз проблеми мульти-культуралізму в передвиборчих програмах українських партій. Клименко Д.Л. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.77-79. - укр. УДК 340.126.

У статті проаналізовано події, які вивели питання мульти-культуралізму на перші позиції для лідерів світових держав. Визначено характеристики та індикатори мульти-культуралізму як теорії й політики. Досліджено особливості національного складу населення України, основні шляхи міграції в держави заходу та групи мігрантів, які осідають на території України. На основі індикаторів мульти-культуралізму досліджено передвиборчі програми політичних партій України й заяви представників політичних партій щодо мульти-культуралізму, мігрантів, расизму та ксенофобії. Визначено ставлення політичних партій до представників культурних/національних/етнічних меншин, проблем, пов'язаних із нетолерантністю й особливостям співжиття представників різних культур у межах одного суспільства, та основні напрямки їхньої діяльності в мульти-культурній сфері. Проаналізовано дослідження вітчизняних учених із цієї теми.

11.18.04.0793/214774. Співвідношення процесу політичної соціалізації з проблемами безпеки особистості та її свободи. Шафіїв У.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.146-150. - укр. УДК 378.035.4.

У статті розглядаються питання співвідношення свободи та безпеки на рівні особистості, групи й суспільства в цілому. Якщо людина у своїй діяльності, будуючи відносини з оточуючими її людьми, не може впливати на суспільство через певні норми й цінності, значить, вона позбавлена можливості взагалі правильно взаємодіяти із суспільством в цілому. У цьому сенсі соціалізація не протилежна свободі. Поняття особистої свободи формується лише в процесі впливу індивіда на соціальне середовище. Проблеми соціалізації та безпеки взаємопов'язані з проблемою свободи.

11.18.04.0794/214856. Специфіка політичного плюралізму в умовах політичного процесу 2013-2015 рр. Рябой Ю.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.101-105. - укр. УДК 324.

У статті розглянуто специфіку політичних процесів як факторів політичного плюралізму з осені 2013 р. й до сьогодні. Указується, що події 2013-2015 рр. виявили проблеми політичного процесу в Україні, основними з яких є проблеми політичної еліти й політичної культури. Робиться висновок, що для плюралізації політичного життя в Україні на сучасному етапі необхідною є інноваційна діяльність, спрямована на утвердження цінностей демократичної політичної культури, розбудову дієвого громадянського суспільства, утвердження толерантності в політичних відносинах.

11.18.04.0795/214863. Культурологічний аналіз концепту "політична культура". Уварова Т.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.131-135. - рос. УДК 130.81.32.

Стаття присвячена розгляду політичної культури в контексті культурологічного знання. Систематизуються підходи й дослідницькі традиції вивчення політичної культури як культурологічного концепту. Також виділено сутнісні і структурні компоненти, що впливають на формування політичної культури. Виявлено взаємозв'язок загальнокультурних і політичних цінностей; визначена роль ментальності, міфів і стереотипів у формуванні політичної культури; проаналізовано вплив символів на політичну культуру. Зазначено, що трансформації ментальних настанов, міфів, стереотипів і символів, які функціонують у тому чи іншому суспільстві, можуть викликати зміни політичної культури як індивіда, так і суспільства загалом. Урахування цих факторів є важливим для наукового прогнозування й може стати базою для політико-культурних змін у нашому суспільстві.

11.18.04.0796/215094. Роль медіакратії в реалізації політичних процесів. Кулієв Б. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.34-37. - рос. УДК 32.019.51.

У статті сутність медіакратії, її роль в реалізації політичних процесів досліджені в політологічному аспекті. Показана актуальність проблеми, її зв'язок із важливими науково-теоретичними, практичними завданнями. Автор досліджував взаємини питань медіакратії, медіасистеми, медіаполітики, медіадемократії, які є об'єктом дослідження політичної журналістики, й особливості прояву медіакратії в моделях демократичного суспільства; відфільтрував через сито аналізу різні підходи до проблеми, висловив своє ставлення до кожної цитати, припущення. У статті подано порівняльний аналіз особливостей проблеми в Азербайджані та на Заході, відображено зроблені в ході дослідження висновки, а також теоретичні та практичні рекомендації.

11.18.04.0797/216251. Інтеграція циган як одна з найважливіших внутрішньополітичних проблем Угорщини. Сюлі-Закар Ішван, Палоцзі Агнес, Коті Тібор. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20(1), С.109-120. - англ. УДК 911.3.

У статті охарактеризовано проблему інтеграції циган як однієї з найбільш чисельних етнічних меншин в Угорщині. Соціальна та економічна інтеграція циган, так звана "проблема циган", стала гострою політичною проблемою, що створює серйозний тиск на суспільство. Це пов'язано з відмінностями у рівні освіти, способі життя, з упередженістю більшості громадян щодо циган. Ці проблеми можуть розв'язуватися чи мінімізуватися за допомогою прискорення процесів інтеграції. Соціально-географічні дослідження циган можуть надати ефективний інструмент для ідентифікації та розв'язання даної проблеми.

11.18.04.0798/217421. Українська політична регіоналістика в контексті сучасних суспільно-політичних викликів. Малиновський В.Я. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.95-105. - укр. УДК 321.01.

Суспільно-політичні виклики, що постали перед Україною після Революції гідності у 2014-2017 рр., процеси європейської регіоналізації та децентралізації актуалізували дослідження в сфері політичної регіоналістики. Відповідно, у статті аналізується стан вітчизняної політичної регіоналістики в контексті зазначених трендів та як галузі наукового знання.

11.18.04.0799/217423. Що таке "дефектні демократії" і якими вони бувають. Романюк О.І. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.114-124. - укр. УДК 321.7+324.34.

Статтю присвячено аналізу концепції дефектної демократії німецького політолога Вольфганга Меркеля, розробку якої було спричинено необхідністю більш чіткого відрізнення нових недосконалих демократій від, з одного боку, ліберальних конституційних демократій, а з другого - від автократій, що маскують свою сутність демократичним фасадом. Автор докладно аналізує сутність дефектної демократії, її основні різновиди та робить висновок про теоретичну цінність цієї концепції в умовах сучасного реформування політичної системи України.

11.18.04.0800/217431. Еволюція виборчих технологій в електоральних кампаніях України. Поліщук О.О. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.234-246. - укр. УДК 324.

У даній роботі розглядається специфіка розвитку виборчих технологій у президентських і парламентських виборчих кампаніях України. Акцентується увага на тому, що в новітній час активізація застосування виборчих технологій в Україні пов'язана зі здобуттям незалежності у 1991 р. та становленням демократичного режиму. Ліквідація монополії комуністів на державну владу стала передумовою проведення конкурентних демократичних виборів. Здійснюється спроба виявлення етапів розвитку виборчих технологій за часів незалежності. Автор виділяє важливі фактори, які значною мірою визначили сутнісний зміст застосування виборчих технологій.

11.18.04.0801/217433. Ментальні засади політичної самоорганізації. Березинський В.П. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.248-251. - укр. УДК 32:316.62.

Політична сфера суспільства, що розглядається кризь призму самоорганізаційних процесів, постає як відкрита нелінійна система, спроможна адаптуватися до зміни зовнішніх умов шляхом перебудови своєї внутрішньої структури. При цьому внутрішня структура політичної сфери суспільства розглядається як набір опосередкованих системними взаємозв'язками компонентів, які складаються із сукупності елементів, що перебувають у всезагальному зв'язку взаємозумовленості.

11.18.04.0802/217436. Корелятивність політичної та правової культур у вітчизняному суспільстві: ментально-історичне підґрунтя. Калиновський Ю.Ю., Жданенко С.Б. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.262-266. - укр. УДК 32::008; 32:316.7.

Політична та правова культури у сучасних суспільних процесах мають визначальне значення, оскільки детермінують траєкторію діяльності всіх суб'єктів суспільно-політичних відносин. У свою чергу обидва типи культур уособлюють певні цінності, які мають ментально-історичне підґрунтя. Вочевидь, особливості корелятивності політичної та правової культур визначаються не тільки сучасними суспільно-політичними процесами, а й ментальними константами, традиціями, архетиповими символами буття українського народу.

11.18.04.0803/217437. Социологические аспекты исследования процессов глобализации политической культуры как основы трансформации национальной ментальности. Кириленко О.Н., Чубатенко А.Н. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.266-268. - рос. УДК 32::008; 32:316.7.

Политическая ментальность как важный элемент политической культуры включает стереотипные установки в сфере политических ценностей и отношений, другими словами - определенный политический коллективный образ мыслей. Ментальность имеет и практическое воплощение в системе относительно устойчивых образцов политического поведения. Соответственно этапам исторического развития общества и сферы политики можно выделить три типа политической культуры - тоталитарную, авторитарную и демократическую. Данные формы политической культуры связаны с различными моделями функционирования политических институтов, взаимодействия их с неполитическим/гражданским обществом. В таком аспекте специфика национального политического развития демонстрировала и демонстрирует общие черты политических режимов и политической ментальности. Однако каждая страна имеет и уникальные, особенные характеристики политических феноменов и политической ментальности.

11.18.04.0804/217441. Ментальні ризики в структурі простору влади. Кривошеїн В.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.278-282. - укр. УДК 32:316.37; 242.7.

Особливий вплив на динаміку ризиків у просторі влади надають ментальні структури суб'єктів політики. Ментальні ризики в різноманітних ризикогенних ситуаціях стають центрами перетину соціально-психологічних, соціокультурних, комунікативних чинників, які супроводжують владні відносини між індивідами. Сучасні ментальні ризики пов'язані з глибинним рівнем індивідуальної та колективної свідомості й охоплюють напружені стани життєвого світу, викликані переоцінкою існуючої системи цінностей. Імпульсами ментальних ризиків стають соціальні настрої, викликані погіршенням довкілля, негативними наслідками модернізації. Не досягаючи передбачуваного результату в своїх діях, соціальні суб'єкти наштовхуються на ментальний "вакуум", який породжений тим, що чинні стандарти поведінки, усталені традиції втрачають свою конструктивність і породжують хаос думок і дій.

11.18.04.0805/217452. Політична ментальність перехідного суспільства у контексті перспектив його демократичної консолідації. Лесняк В.Ю. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.335-339. - укр. УДК 32:130.3; 32:316.63.

Розвиток українського соціуму у процесі демократичного транзиту доводить, що при аналізі й прогнозуванні загальнонаціонального розвитку потрібно залучати різноманітні теорії й методи з багатьох суспільствознавчих наук, адже осмислення динаміки розвитку громадянського суспільства в Україні торкається цілого ряду теорій та концепцій на стику політології, соціології, психології, права тощо.

11.18.04.0806/217456. Социально-культурные аспекты демократии. Потоцкая Ю.И. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.347-351. - рос. УДК 321.74.

Демократия является достижением истории западного мира и его важнейшей ценностью. И хотя среди классиков философской мысли немало критиков народолюбия, в настоящее время в западной культуре слово "демократия" "порой отождествляется со всеми мыслимыми добродетелями, включая свободу, прогресс, эффективность и т.д.". В данных тезисах поставлена цель рассмотреть социокультурные аспекты демократии.

11.18.04.0807/217464. Трансформації політичного менталітету української політичної верхівки у добу боротьби за владу між гетьманатом і директорією 1918 р. Яцюк М.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.373-377. - укр. УДК 32:130.3; 32:316.63.

Цього року виповнюється 100-річчя початку Української революції 1917-1920 рр. Українська революція як суспільно-політичний, державотворчий і націотворчий феномен потребує подальшого уважного і неупередженого вивчення. На наш погляд, корисним буде розгляд цього українського явища ще і з точки зору трансформації політичного менталітету передусім української політичної верхівки цієї доби. В межах запропонованих тез автор поставив за мету окреслити головні трансформаційні злами політичного менталітету провідників Директорії УНР. Ці злами безпосередньо впливали на вибір політичних пріоритетів, тактичних і стратегічних рішень.

11.18.04.0808/217552. Політичний PR як інструмент позитивного та негативного впливу на політичну активність і електоральний вибір студентів. Копилов В.О., Лобанова Л.А. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №1, С.94-103. - укр. УДК 130.

У статті розглянуто роль політичного PR у виборчих кампаніях сучасної України, особливості його використання сьогодні, а також вплив PR-технологій на електоральну поведінку студентів. Автори розкривають PR як суспільне явище й механізми його застосування в політичних процесах. Було проаналізовано основні характеристики політичного піару, позначено основні причини появи "брудних" технологій і можливі методи боротьби з ними. У статті також подано результати соціологічного дослідження, присвяченого вивченню ставлення студентів ХАІ до політичного піару й PR-технологій.

11.25 Теорія міжнародних відносин. Зовнішня політика і дипломатія

11.18.04.0809/214576. Парадигма "нового регіоналізму" та європейської регіоналізації. Голуб'як Н.Р. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.45-49. - укр. УДК 327.001.

У статті розглядається зв'язок явищ "нового регіоналізму" та регіоналізації в контексті регіональної політики ЄС. Визначаються процеси й події, які сприяли формуванню регіонального рівня в структурі європейського управління. Здійснено спробу термінологічно відокремити поняття "регіоналізм" і "регіоналізація". Подається розмежування адміністративного та політичного регіоналізму, оскільки останній тяжіє до сепаратизму і здатний створювати загрозу єдності держави. Аналізуються концептуальні підходи "Європа регіонів" і "Європа через регіони". Наводяться особливості моделей європейської регіоналізації та їх типологія відповідно до політико-правового статусу регіонів. Подається характеристика парадигми "нового регіоналізму", який ґрунтується на принципі децентралізації.

11.18.04.0810/214675. Близький Схід: особливості сучасного буття. Кривега Л.Д., Сухарева К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.88-91. - рос. УДК 141.7 [111.82(=111.21) 97.

Стаття присвячена аналізу особливостей сучасного Близького Сходу. Автори вважають, що екзистенцію сучасного Близького Сходу характеризує суперечливий процес формування нового вигляду регіону. Він супроводжується як соціально-конструктивними, так і деструктивними процесами. Відзначається посилення уваги й втручання основних центрів сили в регіональні процеси для забезпечення своїх життєво-важливих інтересів і регулювання доступу до енергоресурсів регіону. Саме енергоресурси є одним із визначальних чинників розвитку світової економіки та національної безпеки сучасних країн. Вплив організації "Ісламська держава", що зростає, з ідеєю створення панісламської держави й переходом згодом до нового світового мусульманського порядку сформувало нову регіональну й глобальну проблему. Це свідчить про те, що Близький Схід залишатиметься одним із небезпечних вогнищ конфліктів у світі, зумовленим переважно такими компонентами, як енергоресурси, міжконфесійні, територіальні, етно-племінні відносини, ісламський радикалізм і тероризм.

11.18.04.0811/214777. Етнотериторіальні конфлікти в геополітичних трансформаціях сучасності. Абізова Л.В., Кушнерьова А.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.4-6. - рос. УДК 316.48.

У статті досліджується етнотериторіальний конфлікт як боротьба етносів за володіння, контроль, державне упорядкування деякої території. Стверджується, що існує загроза початку війни через етнотериторіальний конфлікт. Указується на можливість модифікації етнотериторіального конфлікту залежно від політичних, економічних, соціальних, культурних цілей конфліктуючих сторін. Основною причиною виникнення етнотериторіальних конфліктів, що призводять до масштабних геополітичних криз, визнається процес формування нових національних ідеологій. Подібні ідеології нерідко містять елемент екстремізму. Зроблено висновок про те, що сучасний вибух етнічного сепаратизму й політичної нестабільності спровокували масові потоки вимушеної міграції, які суттєво впливають на внутрішній стан держав і міжнародну політику.

11.18.04.0812/214788. Арабські країни як центр впливу світових сил. Ель Гуессаб Карім. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.44-46. - укр. УДК 005.44:339.1:329.3(53).

У статті проаналізовано вплив на країни арабського світу з економічного й філософського поглядів. Розглянуто розвиток та історичне становлення арабських країн, їх взаємодію й інтеграцію з країнами Заходу в контексті світової глобалізації. З'ясовано політичні та соціальні проблеми співіснування цих країн із різними культурами, релігіями, поглядами на науку й розвиток. Проаналізовано думки західних і вітчизняних філософів і науковців-арабістів, котрі досліджували цю тему, розглядали її крізь призму різних факторів, намагалися знайти варіанти її вирішення.

11.18.04.0813/214809. Вплив глобалізації на функціонування та розвиток політичних процесів у різних цивілізаційних системах. Скриль С.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.124-126. - укр. УДК 316.652.

У статті розглянуті цивілізаційні особливості формування політичних систем в умовах глобалізації. Досліджуються базові цінності, які впливають на світогляд представників європейської, китайської та мусульманської локальних цивілізацій, а також на особливості організації політичних інститутів.

11.18.04.0814/215017. Особливості політичної та економічної сфер життєдіяльності арабських країн. Ель Гуессаб Карім. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.39-42. - укр. УДК 32:33(53).

У статті проаналізовано вплив на країни арабського світу з політичного та економічного поглядів. Розглянуто внутрішні й зовнішні сили змін арабських країн, їхніх народів і держав у різні, переважно суперечливі періоди вирішення цієї проблеми, у результаті чого ця зона відчуває підвищену політичну нестабільність, державну неефективність, економічну інертність, моральне та культурне погіршення. Проаналізовано думки західних і вітчизняних філософів та науковців-арабістів, котрі досліджували цю тему, розглядали її крізь призму різних факторів, намагалися знайти варіанти її вирішення.

11.18.04.0815/216252. Передумови та чинники співробітництва України в Чорноморському регіоні. Копачинська Галина, Козяр Олена. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №20(1), С.1201-126. - укр. УДК 339.94(477).

Вивчено сучасне геополітичне значення Чорноморського регіону для України та інших держав світу. Розглянуто передумови та чинники співробітництва України у Чорноморському регіоні, зокрема вплив соціального та економічного розвитку, історичного минулого, культурно-релігійних факторів та особливостей, географічного та транзитного положення на стан сучасних міждержавних відносин у межах Чорноморського регіону та ролі цих відносин для України. Проаналізовано перспективні напрями міжнародного співробітництва України у Чорноморському регіоні у процесі реалізації національних інтересів.

11.18.04.0816/217551. Консервативная оценка восточной Европы в составе европейского союза как феномена глобализации в работе Маргарет Тэтчер "искусство управления государством. Стратегии для меняющегося мира". Раздина Е.В. // Гуманитарный часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №1, С.87-93. - рос. УДК 130.

У статті досліджено динаміку політичних трансформацій, викликаних сучасними процесами глобалізації, у роботі М.Тетчер. Розглянуто проблеми світової політичної системи в контексті сучасного дискурсу й консервативної теорії. Визначено процеси утворення сучасного світового устрою.

12 НАУКОЗНАВСТВО

12.09 Розвиток науки

12.18.04.0817/214631. Актуалізація ідей В.І. Вернадського для вирішення проблем суспільного поступу. Лазарева С.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.129-132. - рос. УДК 502 504:008.

Останнє десятиліття світова наукова спільнота шукає відповіді на питання онтологічного характеру, адже загострення екологічних, економічних і соціальних проблем потребує пошуку гармонійної моделі існування системи "людина - суспільство - природа". На основі результатів теоретичного аналізу робіт вітчизняного вченого, природознавця, філософа В.І. Вернадського розглянуто становлення ідеї про ноосферу як сферу розуму та якісно новий етап у розвитку людської цивілізації. Розглянуто окремі положення філософії космізму. Досліджено місце вчення В.І. Вернадського в загальній соціоекологічній проблематиці та здійснено оцінку його внеску в розвиток природничих наук і загальну методологію філософії. Виокремлено місце й роль вчення В.І. Вернадського про ноосферу у формуванні теорії сталого розвитку та досліджено умови переходу до неї як до якісно нового рівня розвитку людства.

12.18.04.0818/217675. Історія науки як концептуальна складова науковчення В.І.Вернадського. Супрун А., Войцехович Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.63-67. - укр. УДК 113.

У статті розглянуто особливості наукового світогляду В.І. Вернадського, який визначив історію науки як найважливішу сполучну ланку між природознавством і філософією. Розкрито зміст поняття "науковий світогляд" та його зв'язок з різними сферами суспільного життя, з філософією, релігією та мистецтвом. Окреслено основні способи вивчення історії наукового світогляду та динаміки формування його сутності. Дано аналіз статті В.І. Вернадського "Про науковий світогляд", де і відображені зазначені ідеї. Зазначено, що найбільш характерною ознакою наукового прогресу є розширення меж наукового світогляду. Встановлено, що науковий світогляд, як система поглядів, є результатом синтетичної взаємодії різних наукових принципів та сфер людської діяльності, а кожне положення обов'язково має пройти перевірку на науковість. Визначено, що під науковим методом автори розуміють "ставлення людини до явища, що підлягає науковому вивченню".

12.18.04.0819/217699. Сприйняття теорії відносності в СРСР: науковий і соціальний контекст. Савчук В.С., Романець О.А. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія і філософія науки і техніки. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №25, С.48-58. - укр. УДК 530.1(092).

Розглянуто сприйняття теорії відносності у науковому співтоваристві СРСР у 1920-1950-х рр. в контексті ідеологічних чинників та розвитку світової наукової думки. Зроблено висновок як про існування певного "вододілу" між представниками старшого та молодшого покоління науковців, так і про нерівномірний характер антирелятивістських кампаній з їх затухаючою амплітудою.

12.18.04.0820/217712. Розробка проблеми прогнозування науково-технічного прогресу у працях С.М. Ямпольського. Мініна І.С. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія і філософія науки і техніки. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №25, С.176-182. - укр. УДК 330:001(092).

Висвітлено розробку проблеми прогнозування науково-технічного прогресу у працях видатного вченого, доктора економічних наук, професора, академіка Національної академії наук С.М. Ямпольського. Науковець активно займався розробкою цієї проблеми у контексті дослідження економіки створення та освоєння нової техніки, впроваджуючи академічні знання на практиці у виробництві.

12.18.04.0821/217928. Феноменологічна концепція хімотології. Бойченко С.В. // Вісник Нац. авіаційного ун-ту. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №1(70), С.113-119. - англ. УДК 665.6.7(045).

Мета цієї статті полягає у розгляді цілей та завдань науки хімотології. У роботі представлено сучасне трактування науки, її роль для розвитку техніки і суспільства в цілому. Методи, що використовувалися при підготовці даної роботи включають системний аналіз, системологію, формалізацію, гіпотетичні та абстрактно-логічні методи. Результати: Показано, що з розвитком асортименту сучасних паливо-мастильних матеріалів, розробкою і популяризацією альтернативних палив, розгляд проблем хімотології є неможливим без системного підходу. Крім теоретичної складової науки хімотології, невід'ємною є і прикладна складова, завданням якої є забезпечення енергетичної та екологічної безпеки економіки країни, раціональне застосування традиційних і альтернативних паливо-мастильних матеріалів при експлуатації сучасної і перспективної техніки. Обговорення: У статті акцентується увага на тому, що в останні роки однією з найважливіших є екологічна сутність хімотології, яка полягає у максимально можливій мінімізації негативного впливу паливно-мастильних матеріалів і технічних рідин на екосистеми. Крім того стають актуальними процеси регенерації, відновлення якості, утилізації і рециклінгу паливо-мастильних матеріалів. На закінчення даної роботи показано, що фундаментальність науки хімотології полягає в прояві системних методологічних властивостей під час вирішення сучасних інженерних задач вдосконалення техніки і розвитку джерел енергії для двигунів транспортних засобів.

12.21 Наука і суспільство. Соціологія науки

12.18.04.0822/214572. Екстрасенсорика: між наукою та шарлатанством. Богдановський І.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.25-29. - укр. УДК 298.9 (045.2).

У статті розглядається феномен екстрасенсорики та його значення для сучасної науки. Увага зосереджується лише на тому хронологічному етапі досліджень явищ екстрасенсорики й біоенергетики, який тривав протягом останніх трьох десятиліть існування радянської держави, а також у перші роки становлення незалежної України.

12.18.04.0823/217706. Еволюція концептів популяризації наукового знання. Бороздих Н.В. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія і філософія науки і техніки. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №25, С.106-114. - укр. УДК 001(091).

Проаналізовано еволюцію концептів популяризації наукового знання. Виявлено два аспекти популяризації наукових знань: освітній та комунікативний. Встановлено доповнення терміна "популяризація" терміном "інтерпретація" як необхідної умови для розбудови ефективних суспільних зв'язків між наукою та суспільством. Розглянуто значущі події для виникнення популяризації наукових знань - появу перших наукових товариств у XVII ст. в Європі, Києво-братської колеї в Україні, а також наукової періодики у вигляді журналів.

12.31 Наукова праця. Наукова творчість

12.18.04.0824/213381. Творчість як основний елемент інновацій в науці та освіті. Супрун А.Г., Чухачова В.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.129-133. - укр. УДК 141(477).

Увагу акцентовано на проблемах розуміння сутності сучасного буття науки та усвідомлення її як важливої основи інноваційної системи суспільства. Здійснено філософський аналіз поняття творчості як основного критерію інновації, що характеризує взаємозв'язок філософії, науки та інноваційної діяльності, як логічний результат безпосереднього розвитку науки. Актуальність зазначеної тематики зумовлена конструктивними процесами, які відбуваються в науковому, суспільному, культурному, економічному та політичному житті України та світу. Встановлено, що в нове століття наука входить з новим науковим світоглядом, який формується під впливом сучасних наукових і технологічних новацій і кардинально впливає на зміну дійсності і самої людини.

12.18.04.0825/217404. Модель креативної людини та її менталітет в економіці знань. Мельник Л.Ю. // Соціально-трудові відносини: теорія та практика. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2017, №1(13), С.242-251. - укр. УДК [330.117:159.923.35]:330.342.

У статті розкрито сутність, наведено основні характеристики та особливості креативної економіки. Наведено модель "креативної людини" в економіці знань. Розглянуто категорію "ментальність", яка найбільше відповідає принципу інтеграції в когнітивні процеси сучасної науки. Визначено системний зв'язок цінностей із ментальним полем особистості і суспільства та виділено групи цінностей, які мають пряме відношення до ментальності. Підкреслено вагомість креативних здібностей людини у процесі формування економіки знань.

12.41 Організація науки. Політика в галузі науки

12.18.04.0826/217100. Методика визначення уточненого коефіцієнта компетентності експертів з оцінювання наукової діяльності. Подольчук С.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.123-128. - укр. УДК 005.6-044.5:[378.6:001.89].

У статті представлена методика знаходження уточненого коефіцієнта компетентності експертів, яка в тому числі враховує результати проведення попередніх експертиз. За результатами апробації показана позитивна динаміка щодо збільшення абсолютних значень основних коефіцієнтів після проведення декількох турів експертного оцінювання. Запропоновану методику можна використовувати як допоміжну для підтвердження обґрунтованості визначення коефіцієнта компетентності експертів до початку проведення експертизи.

12.51 Методика і техніка дослідної роботи

12.18.04.0827/214611. Про вимірювання в суспільних науках. Готинян-Журавльова В.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.44-47. - укр. УДК 303.

Вимірювання - один із поширених методів пізнання. Цей метод використовується не лише в природничих, а й у суспільно-гуманітарних науках. Але природа об'єктів, які досліджуються в межах суспільно-гуманітарних наук, інша, тому неможливо просто перенести цей метод у площину суспільних наук, його потрібно трансформувати. Часто використовують вимірювання за допомогою шкал. Результати таких вимірювань важко піддаються математичному обробленню. Також можна зустріти вимірювання за допомогою індексів, але такий метод вимірювання критикується за суб'єктивність. Існує метод вимірювання за допомогою бальних експертних оцінок, але при цьому одиниці вимірювання є невизначеними й неоднорідними, тому питання щодо вимірювання в суспільно-гуманітарних науках є актуальним. Наявні методи потрібно вдосконалювати, а також шукати нові, більш точні й об'єктивні.

12.81 Міжнародне співробітництво в науці

12.18.04.0828/217329. Розвиток міжнародної науково-дослідної інфраструктури регіону Нижній Дунай. Берлінський М.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Екологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №16, С.119-122. - рос. УДК 504.453.

Основна мета носить інформаційний характер про створення, і характер наукової об'ґрунтованості нової дослідницької інфраструктури, яка об'єднує провідні світові експертні знання і забезпечує доступ до цілого ряду річкових і морських екосистем. Забезпечення єдиного центру для обміну знаннями, доступу до гармонізованим даним, платформи для міждисциплінарних досліджень, освіти та навчання що дає можливості для сталого управління і охорони навколишнього середовища. Реалізація спільної мети полягає в розробці якості до загальноєвропейського рівня досліджень. Методи. Міждисциплінарний діалог на різних рівнях, між вченими різних дисциплін. Результати. Здатність обліку міждисциплінарних відносин має вирішальне значення для подолання розриву між науковими дисциплінами, а також бар'єрів між вченими і політиками, водними менеджерами і підприємцями. Розробляється система освіти для розвитку транснаціональної співпраці, щоб полегшити обмін даними і знаннями, що внесе істотний внесок у підвищення ефективності і нарощування потенціалу. Користувачам пропонуються дослідження в галузі геології, біології, екології, хімії, фізики, чисельного та фізичного моделювання, кліматології, соціальних і економічних наук і розробки нових технологій для прісноводних, наземних і морських середовищ і перехідних зон. Висновки. Кінцевий результат дозволяє виділити найважливіші наукові параметри в екосистемі річка - море, визначення поточних екологічних проблем, що охоплюють систему річка - море для вирішення ключових соціальних проблем і пов'язаних з ними наукових і політичних потреб.

13 КУЛЬТУРА

13.07 Теорія, методологія і філософія культури

13.18.04.0829/213838. Філософське осмислення свята як феномену культури. Поправко О.В. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.142-152. - укр. УДК 008.001.14.

Стаття присвячена осмисленню свята як феномену культури. Проаналізовано існуючі наукові концепції свята. На основі аналізу автор побудувала теоретичну модель свята як уособлення ідеального світу, враховуючи всі сутнісні характеристики, які відрізняють його від буденного життя. Сутність свята розкрита в контексті його співвіднесення з буднями. Особлива увага зосереджена на висвітленні структурних компонентів свята, які підтримують його статус в культурному бутті людини.

13.18.04.0830/214162. Ритуал як явище культури посткультурного суспільства. Волкова Галина. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.27-35. - рос. УДК 781.033:782.

У статті досліджено особливості виявлення ритуаліки в умовах посткультурного простору соціуму. Розглянуто специфіку виявлення ритуаліки і ритуалізованих форм відносин у музичній та музично-дидактичній сфері. Охарактеризовано особливості прояву позитивних-негативних, за Е. Дюркгеймом, ритуальних акцій у музично-творчій сфері.

13.18.04.0831/214539. Особливості формування смисло-життєвих інтенцій у культурі. Дуденок В.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.45-49. - рос. УДК 124.5.

У статті аналізується природа цінностей як певної форми ставлення до світу. Зазначається, що проблема цінностей - це проблема значимості чого-небудь, на відміну від власне існування. Аргументується, що значення та смисл - це форми буття цінності для суб'єкта. Особливість смислу полягає в тому, що він безпосередньо пов'язаний із ціле покладанням, з ідеальним образом предмета чи дії, певним взірцем, ідеалом. Об'ґрунтовується, що утвердження загальнолюдських цінностей можливе за умови формування особистісного "Я" з певним рівнем само детермінації та внутрішньої свободи. Акцентується, що вищі загальнолюдські цінності передбачають інший рівень спільності, глибший, ніж спорідненість умов буття. Вони символізують узагальненість людської самосвідомості, її над особистісність, духовну єдність. Підкреслюється, що в сучасному суспільстві відбуваються значні динамічні процеси, визначальною особливістю яких є не лише загострення соціальних диференціацій, а й поглиблення диспозицій у системі переживань.

13.18.04.0832/214556. Інсценізація в просторі моди: філософський вимір. Скалацька О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.138-142. - укр. УДК 1:572:130.2.

У статті розглянуто філософські аспекти інсценування в просторі моди. Автор звертається до аналізу естетичного (Арістотель), соціального (Г. Дебор) і культурного (Л. Іонін) ракурсу інсценування реального простору. Аналіз естетичної сторони розкриває інсценування як мімізис, що виконує гносеологічний процес. Соціальний аспект розглянуто в межах концепції "суспільство спектаклю" як простору образів, що впливають на споживачів. Аналізується інсценізація під час новоутворення культурних

форм на стадії ідентифікації й появи соціального інтересу. Простежується ретроспектива презентації цих концепцій у просторі моди (створення постановочного (сценарного) простору на модних показах для просування товару (одягу), що відображає актуальні соціальні проблеми).

13.18.04.0833/214625. Діалектичний зв'язок традиції й новаторства як сутнісна риса інноваційної культури. Кириленко К.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.106-109. - укр. УДК 008.001.76.

У статті вивчаються сутнісні риси традиції, яка постає як спосіб буття й відтворення культурного спадку, як наскрізна лінія культурної еволюції людства, і новаторства, що є творенням нового, доповненням раніше існуючого. Прослідковується взаємозв'язок традиції та новаторства. Зазначається, що новаторський зміст імпліцитно закладений у традиції як її прагнення до відтворення, а новаторство, у свою чергу, тягнє до набуття ознак традиції. З'ясовується відмінність понять "новаторство" й "інновація". Зазначається, що інновація є таким новим, яке набуло свого впровадження, реалізації, засвоєння, отже, уже деякою мірою стало традицією. Дається класифікація інновацій, зазначаються їхні структурні компоненти. Обґрунтовується базовість поєднання понять "традиція" й "новаторство" для сучасної культури, розглядається ця взаємодія як визначальна сутнісна риса інноваційної культури як така, що спрямована на пошук, творення та упровадження нового за умови збереження існуючого заради перспективи майбутнього.

13.18.04.0834/214644. Культура як символічне безсмертя. Райхерт К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.181-184. - рос. УДК 008+165.212.129.

"Культура" - складне для визначення поняття. Один із можливих способів визначення поняття "культура" - це концептуалізація. Поняття "культура" в принципі можна концептуалізувати за допомогою поняття "символічне безсмертя", яке запропонував американський психіатр Роберт Дж. Ліфтон. Як результат такої концептуалізації можна отримати концептуальну метафору "культура як символічне безсмертя", слотами якої можна вважати такі метафори, як "культура як біологічне (біосоціальне) безсмертя", "культура як творче безсмертя", "культура як природне безсмертя", "культура як теологічне безсмертя" й "культура як досвідно-трансцендентне безсмертя". Можливість отримання такої концептуальної метафори створює додатковий спосіб прояснення поняття "культура" як такого і відкриття нових аспектів культури як соціального феномена.

13.18.04.0835/214656. Цінності мультикультурно-толерантної парадигми в розвитку соціокультурного простору. Ананьєва О.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.7-10. - рос. УДК 177.7+37.03.

У статті розглядаються аксіологічні аспекти мультикультурно-толерантної парадигми в улаштуванні та розвитку глобального соціокультурного простору. Наукова проблема пов'язана із загостренням соціокультурних протистоянь у світі загалом і нашій країні зокрема. Глобальні зміни зробили дослідження соціокультурних процесів особливо затребуваними в сучасному житті, що висунуло проблему формування мультикультурної толерантності як одну з найскладніших у загальнолюдській духовній площині. Соціокультурний простір при цьому розглядається як єдино можливий шлях до найбільш правильного вирішення цих питань. У дослідженнях розвитку соціальних проблем у межах мультикультурності майже відсутнє вивчення мультикультурно-толерантної парадигми в соціальній практиці цінностей. Мета статті - рефлексія й виведення мультикультурно-толерантної парадигми на рівень самостійного аксіологічного концепту при вивченні соціокультурної сфери.

13.18.04.0836/214663. Соціокультурні контексти функціонування іміджу. Вергун Д.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.38-40. - укр. УДК 141.311:159.954:172.

У статті розкрито поняття іміджу та його функції в соціокультурному контексті. Описано різні підходи до розуміння соціокультурної складової іміджу. Аналізуються технології формування іміджу, його структура і способи функціонування в суспільстві.

13.18.04.0837/214758. Гра як феномен культури в описах Й. Гейзінги та Х. Ортеги-і-Гассета. Лисоколенко Т.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.88-90. - рос. УДК 111.11 17.023.36.

У статті аналізується сутність феномена гри в роботах Й. Гейзінги та Х. Ортеги-і-Гассета, виявляються схожі й відмінні інтерпретації досліджуваного феномена. Автор констатує, що Й. Гейзінга і Х. Ортега-і-Гассет не пропонують готової теорії гри, вони лише демонструють читачеві своє бачення проблеми на те, чим є гра в культурі. Обидва філософа, створюючи власні роботи в культурному просторі ХХ ст., уважали, що в сучасній культурі роль ігрового елемента зменшується, зникнення гри призводить до її руйнування. Автор доходить того, що кожний філософ "будує" власну гру. Й. Гейзінга одним із перших запропонував розуміння гри як різномірної категорії, яка виступає в ролі певної культурної універсалії, тоді як у Х. Ортеги-і-Гассета гра являє собою механізм демонстрації складності культурно-трансформаційних процесів, принцип побудови моделі досліджуваного матеріалу, інструмент для роботи з текстом. З аналізу випливає, що двох філософів об'єднує різнобарвність інтерпретації феномена гри.

13.18.04.0838/214775. Полілог як простір стратегічної конкуренції між культурно-цивілізаційними світами. Шедяков В.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.151-155. - укр. УДК 315.28.

Тенденція, яка пов'язана з переходом від монологу й диктату єдності канону до полілогу рівноправних підходів, розглядається як важлива умова постсучасних трансформацій. Це корелює з процесами посилення децентралізації та фрагментації, турботою про різноманіття й відмінності культур. Подальший розвиток ціннісно-сміслових комплексів культурно-цивілізаційних світів аналізується в контексті успішної участі в постсучасному полілозі. Дослідження якості суспільних трансформацій проводиться з точки зору нових перспектив розвитку ефективного соціального управління, визначення його можливостей і меж. Зокрема, інформаційний простір аналізується з позицій здійснення взаємодії культурно-цивілізаційних світів. PR розглядається як важливий напрям управління не тільки людьми, а й суспільними процесами. Таким чином, формуються уявлення про можливості вдосконалення реформ для поліпшення позицій у полілозі як просторі стратегічної конкуренції між культурно-цивілізаційними світами.

13.18.04.0839/214780. Культурно-історичні темпоральності глобалізації культури. Ареф'єва А.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.13-15. - укр. УДК 008 312.421.

Глобалізація культури стає своєрідним міфогенним простором для осмислення мультикультурних процесів, які відбуваються в сучасному просторі культуротворення. Проте ще не існує однозначних дефініцій глобалізації, усі вони страждають на певну метафоричність. Поняття "глобалізація" виникає в інтерпретаціях культурних процесів у 80-ті рр. ХХ ст., пов'язується з інформаційними технологіями й телекомунікаційним універсалізмом, який здійснює широкий пресинг на культуру, надає можливість розгорнути більш універсальну та більш широкую інтеракцію.

13.18.04.0840/214791. Філософський аналіз сучасного соціокультурного простору. Зюганов А.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.54-57. - укр. УДК 1 004.8+172.16+167.7+168.5.

Як теоретизований світогляд філософія повинна виявляти приховану, неочевидну сторону дійсності, тобто виявляти можливості й перші паростки нового, досягти дійсного сенсу майбутніх "флуктуацій". Метою статті є аналіз альтернативних варіантів філософського осмислення, таких феноменів, як конвергентні технології та штучний інтелект. У статті проаналізовано поняття конвергентних технологій з погляду природничих наук, гуманітарних наук, філософії та права. Людство знаходиться у своєрідній "точці біфуркації", у якій вибір того чи іншого атрактора розвитку конвергентних технологій - економіко-технологічного або антропологічного - ще не визначений. Нові технології, штучний інтелект можуть, з одного боку, дати друге дихання проекту модерну й завершити постіндустріальну трансформацію, допомогти людині вирішити глобальні проблеми сучасності. З іншого боку, ринкова економіка за допомогою конвергентних технологій здатна редукувати людину до машиноподібного стану, так, як вона редукує до твариноподібного стану сучасного споживача.

13.18.04.0841/214831. Наукові дослідження поняття культури і її зміст у навчальному курсі "Культурологія". Алієва З.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.3-5. - укр. УДК 008 (075.8).

Метою статті є аналіз поняття культури, проблеми викладання навчального курсу в різних університетах і її дослідження. Також аналізується схожість і відмінність між культурологією й культурними дослідженнями, які вивчають культуру з різних сторін. Культурологія - це вивчення культури як локусу всіх видів діяльності, які існують і можуть звільнити людей від їхньої залежності від природних умов, у тому числі й фізичної. Ідеться також і про владу. Однак культурологія як міждисциплінарна галузь досліджень спрямована на вивчення її предмета з погляду культурної практики і її ставлення до влади. Її основною метою є розкриття відносин влади та вивчення, як на ці відносини впливають форми культурної практики.

13.18.04.0842/214845. Гра як феномен культури в описах Ф.Шиллера, Г.Гессе, Е.Фінка. Лисоколенко Т.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.60-63. - рос. УДК 111.11 17.023.36.

У статті в центрі аналізу перебувають роботи "Листи про естетичне виховання людини" Ф.Шиллера, "Гра в бісер" Г.Гессе, "Основні феномени людського буття" Е.Фінка. Автор підкреслює, що ці різноманітні дослідження об'єднує спроба створення ігрової концепції культури. Увага акцентується на виявленні основних складових компонентів, через які автори робіт розкривають власне розуміння сутності гри. На основі аналізу робиться висновок про те, що загальним елементом усіх розглянутих робіт є створення "ігрових концепцій культури", які базуються на ігровому підході до вирішення більшості порушених питань. Найбільш очевидно розроблені "ігрові концепції" реалізувались у таких положеннях. У Ф.Шиллера - це ігровий підхід як важливий елемент естетичного виховання людини; "естетична видимість", естетична гра, гра як вихід зі стану культурного декадансу. У Г.Гессе - це ігровий підхід до вирішення глобальних проблем сучасної йому культури; ігровий підхід до проблеми збереження культурної європейської спадщини. У Е.Фінка - це гра як спосіб розуміння або бачення буття; гра як певна методологічна основа для побудови дослідження.

13.18.04.0843/215052. Діалектика сакрального та профанного в культурі. Ярошовець Т.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.173-175. - укр. УДК 130.123.1:2-562:008.

У статті розглянуто діалектику сакрального та профанного в культурологічному контексті. Встановлено співвідношення процесів сакралізації й десакралізації. Проаналізовано етичні й естетичні максими містичного досвіду та їх інтерпретації.

13.18.04.0844/215084. Культура як чинник суспільних трансформацій. Шедяков В.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.123-127. - рос. УДК 316.334.

У статті розглянуто особливості, можливості й обмеження дії різних аспектів суспільних трансформацій під впливом традиційного, модерного та постмодерного стану культури. Проаналізовано формування за участі базових ціннісно-сміслових комплексів співвідношень між суб'єктивними й об'єктивними, раціональними та ірраціональними вимірами здійснення культурно-цивілізаційними світами історичних Понадпроектів. Духовні й матеріальні цінності цивілізації досліджено як основний зміст культури. Їх розвиток вивчено як показник стану культурно-цивілізаційного світу; а відношення до людини (насамперед, якість і тривалість життя, права й можливості творчої реалізації кожного), з одного боку, збереження та нарощування рис цивілізованості - з іншого, як основні критерії прогресу.

13.18.04.0845/215109. Філософсько-антропологічні виміри проблеми дослідження екзопланет у контексті сучасної культури: діалог епох. Щедрін А.Т. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.98-101. - рос. УДК 141.319.8 + [52-126+ 524-86]:008.

У статті розглядаються філософсько-антропологічні виміри проблеми пошуків позасонячних планет, які виявляються біля витоків розвитку телескопічної астрономії. Спроби виявлення планет за межами Сонячної системи відбивали розвиток астрономічної картини світу. В універсумі культури Нового часу в проблемі позасонячних планет виявляються філософсько-антропологічні виміри, пов'язані з роботами Вольтера й І.Канта. На підставі принципу наочності класичної науки Нового часу Вольтер створив модель концептуального конфлікту, що неминуче має виникнути під час контакту людства з інопланетним розумом. Нова космогонія І.Канта дала змогу розглядати з позицій еволюціонізму не тільки процес формування Сонячної системи, планетних систем біля інших зірок, а й саме виникнення людства, а також позаземних культур як закономірні ланки розвитку матеріального світу. Розглянуто історію й методологію пошуків, відкриття й вивчення екзопланет, їх роль у програмах "SETI - SETI".

13.18.04.0846/215119. Культура й економіка: ефект взаємодії в ринкових умовах. Зелінський М.Ю., Саракун Л.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.40-43. - укр. УДК 330.130.2.

Культура розглядається як один із потужних рушіїв соціального та економічного розвитку. Основним стрижнем, що проймає всі сфери суспільства, є зміна статусу, ролі й функцій національної культури як важливого чинника суспільного поступу. У статті досліджуються основні аспекти взаємодії культури й економіки та розкриваються механізми фінансування галузі культури в умовах ринку. Обґрунтовується необхідність нової управлінської парадигми, яка вбачається у використанні самоорганізаційних процесів і "самобудуванні" культури. Аналізується економічна креативність у виробництві культурних благ і послуг. Значна увага приділяється визначенню пріоритетних напрямів культурної політики, яка б ґрунтувалася на встановленні конструктивного діалогу й тісній співпраці між державою, комерційними структурами та громадськістю.

13.18.04.0847/217388. Антропологічні та аксіологічні виміри буття інформаційної культури як простору для самореалізації особистості. Мельник В.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.168-178. - укр. УДК 113:159.955.

Мета статті - проаналізувати буття інформаційної культури та дослідити сутність категорії "буття" в історії соціально-філософської думки, яка має багато характеристик. Для реалізації мети досліджено фундаментальні принципи, найбільш загальні категорії і представлено визначення буття інформаційної культури особистості в інформаційному просторі. Методологія - соціоаксіологічний, системний і синергетичний методи і підходи, що дозволили глибоко проникнути в "сутнісну матерію" інформаційного простору. Інформаційне буття культури представлено як особливий зріз інформаційного простору, що створює поле для реалізації специфіки спілкування. Обґрунтовано сутність антропологічного і аксіологічного підходів до буття інформаційної культури як простору для самореалізації особистості. З'ясовано системно-синергетичну методологію буття

інформаційної культури, що являє собою зверхскладну, самоорганізовану систему. Висновок: наукова новизна дослідження в тому, що охарактеризовано інформаційну культуру буття людини у синергетичному розумінні, з точки зору постмодерністської методології як культурного контексту, в основі якого принцип децентралізації соціокультурної реальності.

13.09 Історія культури. Історія вивчення культури

13.18.04.0848/213370. До питання впливу ідеології марксизму на формування культури повсякденності тоталітарного типу (за поглядами Ф. Енгельса). Селевко В.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.74-78. - укр. УДК 130.2:141.82.

Актуальність теми обумовлена переосмисленням феномену соціалізму в сучасному просторі культури. Проведено соціокультурний аналіз ідей і уявлень Ф. Енгельса про характер організації повсякденного життя людини, виходячи з його ідеологічних переконань. Увагу звернено на насильницький, примусовий характер поглядів мислителя на організацію повсякденної сфери. Виявлено, що ідеї та принципи теоретиків соціалізму лягли в основу формування особливого типу повсякденної культури доби соціалізму - тоталітарного.

13.18.04.0849/213827. Політеїзм як фактор давньогрецької ментальності. Бондар І.О. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.31-44. - укр. УДК 008(091).

У даній статті на прикладі давньогрецької міфології розглянуто феномен релігійної віри як атрибут формування національної самосвідомості і культури. Виявлено особливості та типологічні ознаки грецької магії, релігії, міфології, містики. Доведено, що міфологічний світогляд стародавніх греків мав функції регулятора суспільного життя, яскраво відображався у поведінці як окремого індивіда, так і полісної громади, оскільки на цій території відчутною є сильна релігійна мотивація. Проведено аналіз давньогрецької духовної традиції в контексті впливу політеїстичних вірувань на формування етнічної самосвідомості стародавніх греків.

13.18.04.0850/214732. Сутнісні характеристики феномена аріїзму. Хлистун О.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.145-149. - укр. УДК 008(091).

Стаття присвячена актуальній темі - розкриттю основного змісту феномена аріїзму в індоевропейській культурі. Усупереч поширеному останнім часом на територіях європейських країн (особливо України, Росії, Польщі) нечіткому уявленню про це явище в роботах расологів, енографів та істориків, ми спробували провести комплексний аналіз світоглядних основ аріїзму й дати характеристику цього явища, спираючись на пам'ятки літератури та філософські праці, які безпосередньо пов'язані з арійським спадком. Точка зору автора на цю проблему суттєво розходиться з поширеною в сучасній соціально-філософській і художньо-публіцистичній літературі, яка позиціонує феномен аріїзму як спадщину язичницької Європи. Тому як термін, що належить до найменування цього явища й передає більш широке його розуміння, пропонується "аріїзм", замість поширених раніше "арійство" або "нордизм".

13.18.04.0851/217545. Орієнталізм: його сутність і прояви. Северин Н.В. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №1, С.44-49. - укр. УДК 130.2.

У статті подано ретроспективу українсько-російських крос-культурних відносин з погляду постколоніальних теорій. Визначено модель українсько-російських культурних відносин через призму орієнталізму. Наведено літературні приклади, які пояснюють інтерес Росії до культур сусідніх народів.

13.11 Культура в сучасному світі

13.18.04.0852/213367. Концепція нового Середньовіччя в системі сучасної культури. Орищенко Н.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.61-66. - рос. УДК 130.2.

Статтю присвячено феномену Нового Середньовіччя, як культурній моделі, що йде на зміну сучасній світоглядній системі, що знаходиться у стані кризи. На основі концепцій М. Бердяєва, Х.У. Гумбрехта, У. Еко та К.С. Льюїса, проаналізовано як особливості середньовічної Моделі, з її прагненням до систематизації і орієнтованістю на внутрішнє, так і можливість і перспективи прийняття середньовічних категорій культурою ХХІ століття. У ході проведеного дослідження, заперечується ідеалізація Нового Середньовіччя і припускається його роль, як необхідного перехідного етапу.

13.18.04.0853/213932. Специфіка відтворення етнічних субкультур. Аза Л.О. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.6-13. - укр. УДК 316.723.

У статті увага акцентується на механізмах відтворення етнічних субкультур. Розглядаються проблеми, пов'язані з особливостями ідентифікаційної структури етнічних субкультур, їхнім інноваційним потенціалом.

13.18.04.0854/214589. Культурна індустрія отаку. Райхерт К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.110-115. - рос. УДК (520)316.723.

Субкультура отаку (тобто фанатів японських коміксів - манґа, анімації - аніме та відеоігр) є однією з можливих форм концептуалізації практик отаку, причому з позицій соціології та культурології. Автор статті пропонує розглядати практики отаку як периферійну культурну індустрію, периферійну стосовно культурних індустрій аніме, відеоігр і манґа. Два феномени японської масової культури - додзінсі та косплеї - визначають культурну індустрію отаку. Додзінсі визначають культурну індустрію отаку через ринки додзінсі, на яких отаку можуть представляти та розповсюджувати зроблену ними самими манґу, причому роблять вони це серед отаку. Косплеї визначає культурну індустрію отаку через так звані "косплеї-ресторани" (кафе покоївок і дворецьких), які, по суті, реалізують сексуальні фантазії отаку. Феномени додзінсі та косплею існують на периферії культур аніме, відеоігр і манґа, запозичуючи образи й ідеї з них.

13.18.04.0855/214671. Крос-культурний пастиш як феномен сучасності. Зубов В.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.70-73. - укр. УДК 141.7:316.75.

У статті розглядаються філософські аспекти крос-культурного пастишу як феномена сучасності. Розгортання глобалізаційних і міграційних процесів, зростання мобільності й темпів життя, освоєння новітніх інформаційно-комунікаційних технологій і виникнення нових зовнішніх обставин сприяло формуванню крос-культурної пастишності. Концептуалізовано розуміння крос-культурного пастишу як суттєвої характеристики сучасного соціального розвитку; як складової світоглядних пошуків сучасної людини; як самостійного соціального утворення, для якого характерна багатобарвистість стилів соціального буття, соціокультурна неоднорідність і відсутність аксіологічних пріоритетів. Обґрунтовується спрямованість крос-культурного пастишу до приватизації й витіснення корінних культур, появи нових культурних комплексів, що складаються з еkleктичної суміші елементів із різнотипних культур життєдіяльності людини. Визначено атрибути та модули крос-культурного пастишу.

- 13.18.04.0856/214735. Інтеркультуралізм і толерантність країн Західної Європи в умовах новітніх міграцій. Ананьева Е.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.3-6. - укр. УДК 123.241.
У статті досліджуються питання підтримки інтегративності європейського суспільства, у зв'язку з чим аналізується концепт інтеркультуралізму поряд із висвітленням питань про толерантність. Інтеркультуралізм вивчається як мульти-культуралізм Західної Європи через новітні виклики міграції.
- 13.18.04.0857/214741. Критика антропоцентризму як основної підстави обґрунтування практики спесицизму в західній культурі. Ворона В.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.25-28. - укр. УДК 17.
У статті розглядаються етико-філософські аспекти критики антропоцентризму як основної підстави в обґрунтуванні видової дискримінації в західній культурі. На думку автора, релігія, філософія і право західної культури є антропоцентричними за своєю сутністю, що є значним моральним недоліком. Автор вважає, що антропоцентризм не обов'язковий етап у розвитку культури як такої, а багатьом іншим культурам він узагалі не притаманний. Наводяться аргументи на користь того, що критика антропоцентризму має зосереджуватись не на ґрунті сучасних екологічних проблем, що є загрозою виживання людства, а насамперед на етичному аспекті, згідно з яким ця критика нерозривно пов'язана з нашими моральними уявленнями про добро, зло та справедливість.
- 13.18.04.0858/215092. Культура медіарозмаїття як горизонт самоідентифікації. Доброносова Ю.Д. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.28-30. - укр. УДК 130.2.
У статті визначено медіарозмаїття як характерну особливість сучасної медіакультури, виявлено перспективи розуміння медіарозмаїття як важливого чинника самоідентифікації та її смислового горизонту. На основі аналізу характерних тенденцій у медіакulturі автор звертає увагу на те, що розвиток медіакультури сучасності пов'язаний із поступом нових медіа й цифрової техніки та нових повсякденних комунікативних практик. Нові медіа є новим етапом у розвитку масової комунікації, співіснують із медіа попередніх століть, і різні покоління медіа створюють складні мультимедійні мережі. Пропонуються дві головні тези: по-перше, нині медіадосвід стає рушійною силою самоідентифікації й суб'єкт є частиною медіасередовища; по-друге, сучасний медіадосвід є мультимедійним і поліфункціональним.
- 13.18.04.0859/216992. Мультикультуралізм і європейський традиціоналізм у контексті аналізу національної ідентичності. Ковтун Ю.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.60-64. - укр. УДК 316.722.
У статті розкрито сутнісні ознаки мультикультуралізму і традиціоналізму через призму їх впливу на формування національної ідентичності. Якщо політика мультикультуралізму спрямована на збереження культурної багатоманітності на основі принципів полікультурності, толерантності та терпимості, то в традиціоналізмі обґрунтовується орієнтація на збереження культурної традиції титульної нації та уніфікацію етнічних культурних традицій іммігрантів. Автором встановлено, що використання традиціоналістських підходів в умовах постіндустріального суспільства має базуватися на виробленні сталого співвідношення між різними елементами соціальної системи, на балансі між уніфікацією і збереженням соціокультурної ідентичності, між повагою до традиції і дотриманням прав і свобод іншого.
- 13.18.04.0860/217415. Глобалізація культури: протиріччя та тенденції розвитку. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.29-42. - укр. УДК 327.39+130.2-027.511.
Розглядаються основні теоретичні підходи до дослідження проблеми глобалізації культури. Констатується, що глобалізація культури - це процес інтеграції окремих національних культур в єдину світову культуру на основі розвитку транспортних засобів, економічних зв'язків та засобів комунікації. Робиться висновок про суперечливість та багатоваріантність процесу глобалізації культури.
- 13.18.04.0861/217668. Традиція і традиційна культура як фактори розвитку глобального суспільства. Віктор І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.30-34. - укр. УДК 165.12:2-291.13.
У статті проаналізована традиційна культура і традиція як фактори розвитку глобального світу, значення традиційних цінностей для розвитку культури. Досліджені кумулятивні, діалектичні і міфологічні характеристики традиції. Поняття "паралаксу" дозволяє пояснити сумісність традиційних культур і глобального суспільства, масової культури. Діалектичний процес розвитку традиції включає як зникнення етнічних стереотипів, так і розповсюдження нових міфів у локальних традиціях.
- ### 13.15 Організація і управління в галузі культури
- 13.18.04.0862/213998. Методи і засоби узгодження економічних інтересів суб'єктів державного регулювання розвитку соціально-культурної сфери. Бородин О.Д. // Наукові розвідки з держ. та муніципального управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №1, С.96-108. - укр. УДК 351.85.
У статті розглядаються методи і засоби узгодження економічних інтересів суб'єктів державного регулювання розвитку соціально-культурної сфери. Визначено, що основними з них є програмно-цільове планування, індикативне планування, соціальні стандарти, соціальний маркетинг, державно-приватне партнерство, а також пропонуються шляхи покращення їх застосування.
- 13.18.04.0863/215086. Прояв культурологічної сутності моральних цінностей в державній культурній політиці. Аббасов Н.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.6-8. - рос. УДК 008.001.
Культура як одна з форм змістовної сили людини, є показником масштабу та ступеня процесів у різних соціальних групах суспільства, показує єдність різних форм, ідей, поглядів, характер цілісного напруження або практичної діяльності. У культурі відбиваються та зміцнюються соціальні й особистісні якості творчої сили людини та суспільства. Кожне суспільство має свою специфічну культуру або соціально-культурну систему, збігається певною мірою з іншими системами. Різниця між культурними системами пов'язана з фізичними умовами, ресурсами, діапазоном можливостей, які стосуються різноманітних галузей діяльності, типом ритуалів і традицій, використанням і виготовленням інструментів, ступенем соціального розвитку. Культура впливає на відносини, цінності, ідеали та вірування індивідів, серед яких вона існує. Система управління суспільством на рівні соціальної політики держави повинна враховувати характер соціальних норм і цінностей, пов'язаних із духовною культурою.
- 13.18.04.0864/216081. Теоретико-прикладний аналіз культурної політики в наукових дослідженнях вітчизняних і зарубіжних учених. Кінаш І.П., Сенічак В.В. // Актуальні проблеми розв. економіки регіону. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаника, 2016, №1, С.114-119. - укр. УДК 316.4.063.4.
Стаття здійснює аналіз культурної політики в наукових дослідженнях вітчизняних і зарубіжних учених. З'ясовано, що в різних країнах світу вона є складовою соціальної політики та важливим інструментом розвитку. Визначено роль культури як потужного засобу консолідації суспільства, утвердження національної самосвідомості й патріотизму. Запропоновано в сучасних умовах

розвитку України реалізувати мету культурної політики через ідею національно-культурного відродження та відновлення єдності держави.

13.19 Культура окремих країн і народів

13.18.04.0865/213825. В.Г. Короленко як ідеолог українського культурного націоналізму. Кравченко П.А., Блоха Я.Є. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.10-20. - укр. УДК 008(4 9).

У статті розкриті погляди одного з найбільш відомих українських мислителів, письменників і громадських діячів кінця XIX - початку XX століть Володимира Галактіоновича Короленка на проблему націоналізму. Проаналізовано погляди мислителя щодо співіснування націоналізму, патріотизму та шовінізму, захисту батьківщини, а також трансформація їх у сучасному українському суспільстві.

13.18.04.0866/214130. Видозміни традиційної календарної обрядовості Слобожанщини у XX столітті. Олійник Наталія. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.153-162. - укр. УДК 398.3(477.54)"19".

У статті розглянуто видозміни календарної обрядовості Слобожанщини у XX столітті, досліджено календарні свята, які були актуальні в новій обрядовості. Наголошено, що однією з особливостей святкування є намагання колишньої влади по-різному заідеологізувати їх, щоб назавжди позбутися релігійності, наповнити свята та обряди новим змістом. З традиційної культури запозичуються народний пісенно-музичний матеріал, елементи дійств, атрибути та дійові особи. У результаті чого сакраментальна календарна обрядовість була видозмінена, інакше розставлені акценти, що спричинило зникнення першооснов традиційних свят.

13.18.04.0867/214655. Колізії становлення української культури на зламі XIX-XX ст. Абдрахманова М.Ж. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.3-6. - укр. УДК 930.85:008"18 19".

У статті розглядається процес становлення української культури кін. XIX - поч. XX ст., а також проблема її формування як національної. Відповідно до цього, показано, що хоча національна культура є результатом націєтворення, однак для витворення єдиного простору національної культури необхідно, щоб сформувалась сама нація як політична спільнота. Невдала спроба вибороти державну незалежність на початку XX ст., а також незрілість національної свідомості вплинули на те, що українська нація не була сформована. Це стало на заваді витворення єдиного простору національної культури, що потребує більш складних комунікативних зв'язків, стандартизації освіти, а також нівеляції регіональних і культурних відмінностей. Невдалі зрушення в націєтворчих процесах позначилися на характері української культури, що залишалася на рівні етнічної культури.

13.18.04.0868/214660. Дім як оберіг українського народу. Богомолець О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.27-30. - укр. УДК 130.3 293.21.

У статті розкривається зміст, світоглядне й функціональне значення дому в житті українського суспільства загалом і окремої людини зокрема. На цьому тлі виявляється тісний змістовий взаємозв'язок дому із традиційним для українських давніх вірувань культом предків, анімістичними та дуалістичними віруваннями, що, як засвідчено у статті, яскраво виявляє специфіка оздоблення дому й побутова українська обрядовість. Важливе теоретичне значення має виявлене під час дослідження космологічне значення дому, що постає як своєрідна "репліка Всесвіту", обмеженість якої формувало світоглядні засади не тільки культурної ідентичності, а й просторової організації. На цьому тлі підкреслюється історично та світоглядно зумовлений зв'язок українців із домом, який, постаючи своєрідним осередком земного вияву вічного життя, розглядається як головний оберіг українського народу й важливий чинник трансляції традиційних форм суспільного життя.

13.18.04.0869/214803. Казкова картина світу: український дискурс. Наседкіна О.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.99-101. - укр. УДК 141.7:316:398.21(=161.2).

У статті в контексті дискурсивного аналізу досліджена українська казкова картина світу. Мета статті - здійснити аналіз українського казкового фольклорного дискурсу. Розглянуто елементи казкової картини світу: міфологічні уявлення, релігійні вірування, образи народних визволителів, соціальні мрії про справедливість, морально-етичні настанови. Особлива увага приділяється соціальним почуттям, а також рисам національного українського характеру. Досліджено, що казкова картина світу являє собою діалектичне поєднання ірраціонального та соціокультурно зумовленої реальності, що складається в народній свідомості. Соціалізується не лише людський казковий світ, а й анімалістичний. Казкова картина світу українського народу, опираючись на слов'янську міфологію, характеризується національно забарвленим сприйняттям соціальної дійсності.

13.18.04.0870/215113. Боротьба тенденцій у російській культурі XIX століття. Частина I. Бурий А.Р. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.14-18. - укр. УДК 930.85(470)"18".

У статті досліджено ключові бінарні смислові структури в російській культурі її "золотого" періоду. Зокрема, актуалізовано суперечливість полеміки західників і слов'янофілів, які пропонували ідеалізовані шляхи розв'язання реальних проблем культурно-історичного розвитку Росії. На підставі аналізу протистояння "консерваторів" і "прогресистів" осмислено роль літератури й літературної критики в російській культурі XIX століття, їхній вплив на громадсько-політичну думку. Обґрунтовано невдачу лібералізму як "третьої сили" російської класичної культури, що послідовно відтісняється й дискредитується одночасно й охоронницькою, і радикальною стороною культурного протистояння. Доведено, що соціокультурне укорінення насильства та радикалізму в російській культурі мало доленосний для її розвитку характер.

13.18.04.0871/217004. Ретроспектива української культури другої половини XX століття. Шмегельська Ю.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.124-129. - укр. УДК 008(477)"19".

У статті розглянуто основні поняття та аспекти розвитку української культури другої половини XX століття. Висвітлено процеси її занепаду та національно-культурне відродження. Проаналізовано й досліджено еволюційні етапи становлення української культури в боротьбі за її національну незалежність та значиме місце в світовій культурі через призму здобутків українських діячів.

13.18.04.0872/217588. Дослідження творчості українського художника Миколи Прокопенко. Мусієнко В.О. // Вісник Київ. нац. ун-ту технологій та дизайну. Технічні науки. Київ: Київський нац. ун-т технологій та дизайну, 2017, №2(108), С.168-176. - укр. УДК 75.09.

Мета. Провести дослідження творчості відомого художника М. Прокопенко та зробити аналіз етапів його становлення і професійного розвитку. Встановити взаємозв'язок та вплив соціально-політичної ситуації в суспільстві на зміст робіт, композицію, характер та зміну колірного колориту у творчості митця. Методика. Дослідження ґрунтувалися на основі аналізу робіт художника, які зберігаються у фондах музею. Результати. Уперше розкрито та проаналізовано етапи становлення та творчого зростання митця М. Прокопенко. Досліджено вплив соціально-політичного стану суспільства, життя людини на мотиви,

зміст та зміни колірнього колориту. Такий вплив проаналізовано і розкрито в кожній серії робіт митця. Встановлена залежність психоемоційного стану художника від ситуації в суспільстві та життя людини, її права в цих умовах. Наукова новизна. Встановлено основні етапи становлення та розвитку професійної майстерності відомого художника М. Прокопенко. Багата спадщина художника М. Прокопенко вперше досліджена та встановлено взаємозв'язок етапів розвитку і становлення митця у відповідності до стану соціально-політичної атмосфери в суспільстві та її вплив на психоемоційне сприйняття художником, який реалізує цей стан специфічними художніми засобами при створенні нових творчих робіт. Практична значимість Встановлено безпосередній взаємозв'язок та залежність соціально-політичної ситуації в суспільстві, рівня дотримання прав людини, умов її життя, які мають вирішальний вплив на психоемоційний стан художника, його сприйняття існуючої дійсності. Таке сприйняття митця знаходить відображення в сюжетах, композиції, колірному колориті, які передані у відповідних його творах (книжкова графіка, історичні портрети, сюжетні твори, начерки та замальовки).

13.18.04.0873/217672. Просвітницька діяльність Сергія Раєвського як чинник соціокультурної динаміки слобожанського модерного суспільства: культурно-філософський зміст. Фрадкіна Н.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.49-52. - укр. УДК 801.

У статті висвітлено забуту постать видатного просвітителя Слобожанщини ХІХ ст. С.О. Раєвського. Філософські осмислюється його всебічна культуротворча діяльність, яка демонструє нам приклад безкорисливого служіння своєму народові справжнього інтелігента. Наголошується, що використання виховного потенціалу постаті Сергія Раєвського дозволяє говорити про зв'язок часів і виховання нової етики української інтелектуальної еліти.

13.31 Бібліотечна справа. Бібліотекознавство

13.18.04.0874/215088. Система бібліотечно-інформаційного забезпечення фахівців з архітектури і будівництва. Гаджиєва Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.14-16. - рос. УДК 026.06. Стаття присвячена формуванню бібліотечно-інформаційної системи забезпечення таких напрямів архітектури, як дослідження національно-архітектурних шкіл в історії Азербайджану та діяльності сучасних архітектурних шкіл, наукові розроблення молодих архітекторів тощо. Дослідження може стати підмогою для наукових доробків молодих архітекторів у вивченні науково-культурних і освітніх сфер науки, визначення ролі інформаційно-бібліотечних ресурсів у своїй роботі.

13.51 Музейна справа. Музеєзнавство

13.18.04.0875/215270. Освіта в музеї й музейна освіта в історії Київського університету. Самойленко Л. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №4(131), С.53-62. - укр. УДК 378(477-25)КНУ:069.1 "1834-2016".

Присвячено огляду діяльності музейних підрозділів в історії Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Подано етапи формування різнопрофільних колекцій, їхній вплив на формування освітніх програм і розвиток науки. Значну увагу приділено сучасному статусу університетських музеїв, їхньому місцю у структурі університету та внеску у формування Музейного фонду України. Проаналізовано досвід університету із запровадження навчальних курсів у галузі музеєзнавства й охорони пам'яток історії та культури. Викладено історію введення в середині 1940-х рр. музеєзнавства до переліку університетських дисциплін і організацію нового для України напряму підготовки фахівців для музейної галузі від 1953 р. Зроблено висновок про необхідність застосування сучасних технологій у організації збереження, обліку, інтерпретації та використання музейних колекцій.

13.18.04.0876/215905. Розширення музеїв на терені пострадянського простору. Дивак В.І. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №62, ч.1, С.186-190. - укр. УДК 069 727.7. Розглядаються причини виникнення розширення художніх музеїв та їх розвиток на території пострадянського простору.

13.18.04.0877/217341. Культурно-освітні засади діяльності чеських музеїв (на прикладі "наукового центру "Техманія" у місті Пльзень"). Валенкевич О.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.39-44. - укр. УДК 37.031.2:437.3.

У статті розглянуто діяльність чеського дитячого музею "Науковий центр "Техманія" у місті Пльзень", де навчають та розвивають дітей з використанням інтерактивних технологій. На основі вивчення напрямів науково-технічної освіти конкретної дитячої музейної установи (ігрові форми, 3D-кінотеатр, програма діяльності Дитячої групи, розвиток інфраструктури музею) визначено місце дитячого музею в системі неформальної освіти Чеської Республіки. Зроблено висновок про необхідність запровадження досвіду такої роботи у вітчизняних дитячих музейних установах.

13.18.04.0878/217549. Новітні технології в дизайні музейних експозицій. Северин В.Д. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №1, С.73-77. - укр. УДК 7.01.

Статтю присвячено з'ясуванню впливу новітніх технологій на організацію музейного середовища. Автор приділяє увагу розгляду естетичного, емоційно-психологічного й соціокультурного аспектів у створенні музейного середовища. З'ясовано, що сучасні мультимедійні засоби сприяють створенню якісного діалогу музею з відвідувачем.

13.18.04.0879/217749. Етапи розвитку художніх музеїв. Дивак В.І. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2017, №63, С.103-107. - укр. УДК 069 727.7.

Розглядається розвиток художніх музеїв, визначаються етапи та їх основні характеристики.

14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА

14.01 Загальні питання народної освіти і педагогіки

14.18.04.0880/213378. Становлення та розвиток методології та філософії освіти. Лаута О.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.117-121. - укр. УДК 130:130.123.4.

У статті досліджено особливості становлення і розвитку методології та філософії освіти. Проведено історико-філософський аналіз зародження філософії освіти, дано аналіз формування нових ідеалів освіченості та нових уявлень стосовно процесу навчання й виховання. Показано вплив природничо-наукового та гуманітарного пізнання на розвиток освітніх методик і практик. Охарактеризовано сучасні філософські концепції методології освіти та основні принципи існування сучасної освіти.

14.18.04.0881/213380. Сучасні проблеми філософії освіти в контексті традицій та інновацій. Савицька І.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.125-129. - укр. УДК 37.014.544.

Досліджуються радикальні зміни в системі освіти, що відбуваються як відповідь на виклики глобальних і локальних чинників сучасної епохи й охоплюються поняттями "модернізація" та "інновація". Проаналізовано зв'язок і взаємну обумовленість глобальних проблем сучасності та кризи освіти. Доведено, що для успішного подолання кризи важливу роль може мати її філософське осмислення та нова освітня парадигма. Визначено, що в онтологічному відношенні філософія освіти є філософією людини і одночасно її способом буття в універсумі культури в контексті модернізації освітньої галузі України.

14.18.04.0882/213687. Вітчизняний та міжнародний досвід фінансування інклюзивної освіти. Гавловська Н.І., Рудніченко М.М. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №6(242), С.40-45. - укр. УДК 37.07.

У статті наведено основні проблемні моменти впровадження інклюзивної освіти в Україні. Наведено кількість дітей, що навчаються у інклюзивних класах. Представлено рейтинг факторів впливу на розвиток інклюзивної освіти. Охарактеризовано існуючі моделі фінансування інклюзивної освіти. Розглянуто джерела фінансування інклюзивної освіти. Обґрунтовано, що найбільш реальним джерелом фінансування вітчизняної інклюзивної освіти є кошти об'єднаних територіальних громад.

14.18.04.0883/214568. Філософія освіти щодо ціннісного зміщення актуальності гуманітаристики. Алексеєва К.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.3-8. - укр. УДК 171.130.1.130.2.

У статті провадиться філософсько-аксіологічний аналіз актуальності гуманітаристики в сучасному освітньому процесі на тлі "міжціннісного" досвіду існування особистості, що виявляє симптом зміщення ієрархії життєвих пріоритетів. Робота присвячена проблемі експлікації поняття ресентимента й обґрунтуванню його принципової значущості для сучасного філософського дискурсу. Провадиться аналіз філософських, етичних та освітніх контекстів інтерпретації гуманітаристики. На основі протиставлення й порівняння цих теорій запропоновано обґрунтування актуальності вивчення гуманітарних дисциплін, що покликані прояснити осмислення людського "тут-буття-у-світі".

14.18.04.0884/214612. Нелінійність як концептуальна ідея сучасної філософії освіти. Гуменюк А.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.48-51. - укр. УДК 37-029:165.242.2(045).

У статті експліковано феномен нелінійності в предметному полі сучасної філософії освіти. Проаналізовано провідні методологічні позиції, у яких відображено основні підходи до розуміння нелінійності як феномена постнекласичної раціональності, зокрема для аналізу концепту залучено концепції постмодернізму, пост-структуралізму, постпозитивізму, у межах яких нелінійність розкривається через такі ідеї: ризоми (Ж. Дельоз і Ф. Гваттарі), інтертекстуальності (Ю. Крістева), нелінійного письма (Ж. Дерріда), стрибкоподібного чергування епістем (Д. Фуко), неупорядкованого й різноспрямованого розвитку та принципу проліферації (П. Фейєрабенд) тощо. Висвітлено методологічний потенціал цього концепту для розуміння сучасних освітніх процесів, у тому числі і явища модернізації.

14.18.04.0885/214622. Сучасна освітня парадигма в контексті медіа культури. Карпець Л.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.95-98. - укр. УДК 378.037.

У статті розглядається макросвіт медіакультури як доміанти культури інформаційного суспільства, окреслюються пріоритети медіакультури у формуванні векторів особистісного розвитку людини, значення медіакультури в інтерпретації дійсності та формування векторів особистісного розвитку. У контексті становлення інформаційного суспільства розкривається зміст освіти як палітри різних сфер культури. Сучасні тенденції вимагають створення нової освітньої парадигми, яка викликає інтерес фахівців філософії освіти, зокрема, потребують розгляду аспекти взаємодії аудиторії та ЗМІ щодо особливостей впливу масової психології й персональної мотивації.

14.18.04.0886/214667. Нелінійне мислення: сутність і потенційні можливості для освіти. Гуменюк А.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.53-56. - укр. УДК 37.013.73:141.319.8.

У статті експліковано феномен нелінійного мислення в предметному полі філософії освіти. Проаналізовано провідні методологічні позиції, у яких відображено основні підходи до розуміння цього типу мислення, а також визначено його основні характерні риси, серед яких ризоматичність; інноваційність; цілісність (холістичність); інтегративність; прогностичність; трансгресивність; плюралістичність; можливість; критичність; відкритість; масштабність; готовність до діяльності в ситуаціях нестабільності; доповнюваність; спрямованість на виникаюче ціле. Розкрито потенціал нелінійного мислення для освіти.

14.18.04.0887/214680. Проблеми століття гуманізації освіти. Назаров М.Х. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.109-111. - укр. УДК 37.014(08).

Вирішення проблем освіти є одним із актуальних завдань сучасного світового розвитку. Причини світової економічної, фінансової, екологічної тощо кризи набагато глибші, ніж ті, про які говорять експерти. Річ зовсім не в процесах глобалізації, не в ефективності сучасних фінансових, регулятивних тощо механізмів. Глибинні причини зазначених явищ криються не в матеріальній, а в духовній сфері. Вони полягають в ерозії фундаментальних життєвих цінностей і орієнтирів людей, домінуванні технократичності мислення, установок на корисність і практичність, розриві між знанням і моральністю. У статті аналізуються актуальні питання сучасної освіти у світлі подій, що відбуваються в суспільстві, й обґрунтовується думка про необхідність її гуманізації та гуманітаризації. Відзначається, що знання, освіченість тільки тоді відіграють роль у розвитку людини, коли водночас націлені на вирішення проблем її морального вдосконалення.

14.18.04.0888/214708. Освіта як модус духовного виробництва в умовах сучасності (досвід системного аналізу). Долголенко І.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.49-51. - рос. УДК 37.01:001.8.

У статті аналізуються основні аспекти філософії освіти. Розкривається детермінуюча роль методологічного аспекту в дослідженні цього ціннісного феномена духовного виробництва. З'ясовується сутність системно-параметричного аналізу, розкриваються основні параметри будь-якої системи, а також з'ясовується зміст основних складових цього методу - структури, субстрату й концепту, відповідно до освіти як категорії соціальної філософії.

14.18.04.0889/215047. Ноогуманістична світоглядна культура як методологічна проблема філософії освіти. Шиндаулова Р.Б. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.153-156. - рос. УДК 378.032.

У статті досліджуються методологічні аспекти феномена "ноогуманістична світоглядна культура" з позицій сучасної філософії освіти, виходячи з факту, що пошук стратегій розвитку освіти, відповідних сучасним цивілізаційним запитам, є однією з ключових проблем сучасної філософії освіти протягом кількох десятиліть. Аналізується її зв'язок із філософськими концепціями ноосфери, російського космізму, теорією коеволюції тощо, демонструючи їхній продуктивний зв'язок та роль у становленні концепції ноогуманізму в сучасній освіті. Обґрунтовується теза, що принцип гармонії соціоприродних систем як цивілізаційний принцип виживання людства, закладений у вченні про ноосферу, філософії російського космізму, пронизує весь духовний континуум сучасного суспільства, знаходячи свій статус як моральний ідеал ноогуманізму. Автором розкривається роль ноогуманістичної світоглядної культури для підготовки сучасних студентів.

14.18.04.0890/215054. Соціальна нерівність у глобалізованому світі на прикладі сучасної освіти. Алексеева К.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.8-10. - укр. УДК 316.4 37.06+130.2. У статті засвідчено універсальність явища соціальної нерівності в глобалізованому світі на прикладі сучасної освіти крізь призму контроверсійних конотацій і застосувань поняття нерівності. Теоретико-аналітична рефлексія передумов і критеріїв соціальної нерівності в сучасному соціумі є симптоматичним інтелектуальним трендом постмодерного суспільства споживання, що формує нові запити й виклики освітнім процесам у нашій новітній історії. Результати означеного дослідження засвідчили, що поняття рівності є гаслом і пустим поняттям, придатним лише для суспільних маніпуляцій, де люди з дієвих критичних суб'єктів починають сприйматися як об'єкти впливу. Офіційний навчальний план є лише частиною загального освітнього процесу, на який впливає багато аспектів контекстуального навчального плану (самоосвіта й культурне середовище). Сплав горизонтів цих двох освітніх форм відіграє вагомий роль в особистісному самоздійсненні. Наголошено на тому, що поняття соціальної нерівності має остаточно позбутися негативних конотацій, які ще інерційно відгукуються пережитком пострадянської дійсності. Соціальна нерівність є наслідком конкуренції вільного ринку та передумовою трансгуманістичного прогресу людства.

14.18.04.0891/216112. Особистість керівника навчального закладу в європейському освітньому просторі. Задорожна-Княжницька Л.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.43-49. - укр. УДК 371.134.007.

У статті розглянуто погляди провідних сучасних європейських науковців на проблему управлінської майстерності керівника закладу освіти. Розкрито її сутність та складові. Схарактеризовано умови досягнення директором школи вершин управлінської майстерності.

14.18.04.0892/216371. Упровадження проектів, спрямованих на здоров'я, в освіті Сумщини. Успенська В.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.167-174. - укр. УДК 371.72; 371.78.

У статті розкрито питання сутності, мети, умов упровадження здоров'яспрямованих проектів у навчальних закладах Сумської області. Розглянуто проекти, які охоплюють діяльність усього закладу, а також ті, які спрямовані на окрему вікову категорію учнів. Дано характеристику проектам, які координуються лабораторією з проблем здоров'язбережувальної діяльності в закладах освіти Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

14.18.04.0893/216454. Характеристика структурних компонентів політичної культури вчителя. Грицай С.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.212-218. - укр. УДК 378. 370.013.

Демократизація української держави та її інтеграція в європейський простір спонукають до реформування системи освіти. Ускладнення розвитку українського суспільства в умовах глибокої трансформації передбачає активне залучення молоді до участі в державотворчих процесах. У політичній сфері молодь здатна здійснити значну підтримку новобраного політичного курсу, сприяти європейській демократичній цінності з урахуванням власних національних традицій. Об'єктивно виникає запит суспільства на створення умов для формування політичної культури громадян і перш за все учнівської та студентської молоді. Це завдання виконати належним чином якісно і продуктивно можуть інституції освіти.

14.18.04.0894/217492. Законодавче регулювання відносин у сфері інновацій в освіті. Легенький М.І. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №136, С.144-152. - укр. УДК 342.95:351.851.

Обґрунтовано актуальність інноваційності в освітній сфері та важливість належного правового регулювання зазначеної діяльності. Проаналізовано законодавчу базу, яка регулює інноваційні відносини в освітній сфері. Визначено проблемні аспекти та внесено відповідні пропозиції. Уточнено зміст поняття "правові інновації".

14.18.04.0895/217667. Проблема інформатизації та комп'ютеризації освітньої галузі. Лаута О.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.26-30. - укр. УДК 371:004.

У статті досліджуються актуальні проблеми становлення інформаційного суспільства та його вплив на новітню філософію освіти. Розглянуто проблеми щодо ефективного впровадження і застосування ІКТ в освітньому просторі. Відмічені позитивні сторони інформаційного суспільства, в якому освіта відіграє ключову роль. Зазначено, що стрімкий розвиток нових інформаційних систем за останні роки та впровадження комп'ютерних технологій в освіту є логічним та необхідним кроком у розвитку сучасного інформаційного світу в цілому.

14.18.04.0896/217674. Трансформація парадигми філософії освіти в сучасних умовах. Савицька І.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.60-63. - укр. УДК 378.14.

Розглянуто проблеми соціальної та когнітивної інституціоналізації філософії. Обґрунтовується, що сучасна філософсько-освітня парадигма є основним предметом філософії освіти як самостійної галузі знань і теоретико-методологічною основою здійснення освітніх реформ. Досліджено проблему плюральності філософсько-освітнього знання в контексті формування інтегрованої методології розвитку освіти в сучасному єдиному світі. Розроблено напрями концептуалізації парадигмального знання для практичного впливу на процес освітніх реформ. Особливу увагу приділено процесам гуманізації вітчизняної освіти, соціокультурної переорієнтації освітньої діяльності та впливу глобальних соціальних процесів на трансформації системи освіти в рамках формування інформаційного суспільства.

14.07 Загальна педагогіка

14.18.04.0897/213953. Проблема ліворукості в історії розвитку медичної та психолого-педагогічної науки. Шкарбан Л.В. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.161-166. - укр. УДК 37.015.31:159.943.75.

У статті здійснено наукове тлумачення проблеми ліворукості в історії розвитку медичної та психолого-педагогічної науки, розглянуто гіпотези вчених, які пояснюють причини виникнення ліворукості.

14.18.04.0898/214703. Розвиток особистості у філософській концепції прагматичної освіти Джона Дьюї. Васюк Ю.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.29-32. - укр. УДК 37.03.

У статті виконано філософсько-педагогічну інтерпретацію поняття "розвиток особистості" в руслі концепції прагматичної освіти американського філософа Дж. Дьюї як представника реформаторської педагогіки кінця XIX - початку XX ст. для генерування її ідей і принципових положень у практиці сучасної вітчизняної системи освіти. Актуалізовано ідеї самоцінності особистості на всіх етапах її формування, значущості дослідницько-експериментального освітнього середовища, співробітництва і співтворчості в розвитку особистості, цілісності процесів індивідуалізації та соціалізації особистості в концепціях діяльності навчальних закладів нового типу.

14.18.04.0899/214714. Рефлексія як спосіб розвитку творчого потенціалу особистості у просторі освіти. Ковальчук В.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.74-77. - укр. УДК 37.03.

Виходячи із визнання неминущої актуальності проблеми творчого потенціалу людини, у статті з'ясовуються його сутність, особливості розвитку у просторі освіти. Системне уявлення про склад потенціалу дає змогу моделювати мету освітнього процесу - пізнання внутрішнього світу особистості, розкриття сутнісних глибин і всього спектру її потенційних можливостей. У зв'язку з цим постає питання використання такої методології дослідження й таких методологічних принципів, які надавали б змогу не просто виявити потенціал, а зрозуміти його ество і значення, сенс для людського життя. Історико-філософський аналіз свідчить, що універсальним способом виявлення стану психіки людини, джерелом адекватного самопізнання, збагачення пізнавальної діяльності є рефлексія. Рефлексія розглядається як спосіб пізнання творчого потенціалу особистості й обґрунтування його особливого статусу.

14.18.04.0900/214715. Формування інтелігентності як гармонійне поєднання духовного, чуттєвого та практичного буття людини. Косенко В.Д. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.78-81. - укр. УДК 37.03.

У статті аналізується поєднання духовного, чуттєвого та практичного буття людини у феномені інтелігентності. Інтелігентність є соціально зумовленою якістю людини, що формується в результаті історичного розвитку людства і є його характерною ознакою, адже у процесі еволюційного розвитку й соціальних змін змінюється також і зміст самої інтелігентності. Підкреслюється, що практичне, духовне, чуттєве у своїй сукупності становлять єдність, існують спільно в кожній окремій людині, матеріальна та духовна сутність якої є взаємодоповнюючими виявами буття. Здатність людини діяти відповідно до загальнолюдських інтересів становить основу поєднання духовного, чуттєвого та практичного, що виявляється у вигляді сутнісної характеристики феномена інтелігентності.

14.18.04.0901/214756. Особливості розвитку творчого потенціалу особистості. Ковальчук В.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.80-83. - рос. УДК 101. 37. 923.

Необхідність науково-практичного пошуку ресурсів людини для збереження стабільності її буття й разом із тим визначення динаміки здібностей нестандартного, оригінального вирішення проблем адаптації зумовлює актуальність досліджень творчого потенціалу людини. Процес індивідуального розгортання творчого потенціалу пов'язаний із властивостями цілісної психіки як системи, що являє собою діалектичну єдність двох протилежних тенденцій - до самозбереження та саморозвитку. У статті здійснюється аналіз захисних механізмів психіки як внутрішніх регуляторів динаміки творчого потенціалу особистості.

14.18.04.0902/215061. SMART-країна: освіта. Діденко Л.В., Кондрашова-Діденко В.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.34-37. - укр. УДК 1+37.

У статті розглядається поняття "SMART-освіта" як одна з відповідей на глобальні виклики та внутрішньокраїнові потреби. Вона постає новою формою освіти на завершальному етапі розвитку індустріального типу країни й усіх її складових - економіки, політики, охорони здоров'я, юриспруденції тощо. Головною метою означеної освіти є формування SMART-людини загалом і підготовка SMART-Актора зокрема, які потрібні для становлення й розвитку країни у формі SMART, а також для процвітання народу країни. SMART-країна - секторно сформований феномен, що базований на морально-інтелектуальних засадах. SMART-країна неможлива без головних елементів - Акторів. SMART-освіта постає сутнісно новим утворенням, що поєднує характеристики термінів "SMART" і "освіта". Характеристиками SMART-освіти є інтелектуальність, чеснотність, мудрість, фронесис.

14.18.04.0903/215093. Методи виховання як засіб соціалізації вихованців. Дубовик Н.А., Кожедуб О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.31-33. - укр. УДК 316.614.5.

У статті визначається, що соціалізація являє собою процес інтеграції особистості вихованця в соціальне середовище за рахунок його взаємодії з педагогом-вихователем. Автори визначають методи виховання як засоби соціалізації вихованців, розкривають специфіку застосування різних груп методів виховання. Група методів безпосереднього виховного впливу (переконання, приклад, вправи, заохочення, покарання, примус тощо) характеризується тісною взаємодією вихователя й вихованців, у результаті якої вихованці опановують соціальний досвід, формують ціннісні орієнтації та світогляд. Опосередкований виховний вплив на формування особистості вихованця здійснює мікро-, мезо- й макросередовище. Засобами такого впливу є активна участь вихованців у ритуалах і різних видах діяльності, опанування традицій, дотримання розпорядку дня. Автори наголошують на тому, що процесу соціалізації сприяє самовиховання як самовплив вихованця на самого себе з метою формування бажаних і необхідних якостей.

14.18.04.0904/215124. Психолого-педагогічні аспекти становлення правосвідомості. Кравцов Ю.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.62-64. - укр. УДК 37.01:5+78.03.

У статті розглядається одна з найважливіших проблем сучасного гуманітарного знання - проблема відповіді на питання: "Хто Я?". Вивчаються процеси формування ідентичності як відповідності людини певній характеристиці або ролі, яку вона виконує в життєвому просторі, що супроводжуються глибоким переосмисленням комунікативної природи соціальної реальності, зміною уявлень про інформацію як сутнісної характеристики самого суспільства. Автор показує, що у виявленні ідентифікації власної життєвої траєкторії, набутті досвіду самостійної діяльності й особистої відповідальності людини праву сьогоденні належить особливе місце. Підкреслюється, що право, будучи одночасно й галуззю науки, і галуззю практичної діяльності, надає унікальні можливості не тільки придбати правові знання, а й розвинути особливі здібності та практичні навички дії в соціальній сфері. Унікальність права як специфічної форми суспільної свідомості й суспільної практики зумовлює також значний виховний

потенціал навчальних правових курсів. Розглянуто психолого-педагогічні аспекти правової ідентифікації, що впливають на формування правової свідомості людини.

14.18.04.0905/215132. Особливості формування сенсу життя в контексті виховання світської та християнської духовної свідомості молодого покоління. Поліщук Н.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.89-93. - укр. УДК 37.034: 130.122.

У статті розглядаються в зіставленні основні концепції атеїзму й теїзму щодо сенсу життя нинішньої студентської молоді. Показано, що саме християнська філософія привнесла в життя людини обґрунтування аскетичної практики та водночас накреслила магістральний шлях дійсно повноцінного (блаженного) життя - життя в гармонії не тільки з тлінною природою, а й із вічним Богом. Показано, що основні положення щодо настанов, які стосуються сенсу життя людини на Землі, були викладені в Нагінній проповіді Ісуса Христа й в інших частинах Біблії. Підсумовуючи, можна сказати, що християнський сенс життя нині зводиться до таких етичних норм, як люби Бога як самого себе; навчайся все життя; твори науку, нові технології й техніку; не вбий; не кради; не зраджуй: ти завжди відповідальний за тих, кого наблизив до себе; не свідчи брехливо, уникай неправди; не бажай того, що належить іншим; люби та шануй батьків і дітей своїх; люби працю і працею сумлінно; не завдавай шкоди навколишньому світові; остерігайся згубних звичок; будь милосердним і поважай інших: чини з іншими так, як хотів би, щоб чинили з тобою. Якщо кожний українець буде виконувати ці заповіді, то можна буде стверджувати, що духовно-моральні якості української нації базуються на нормах загальнолюдської (світської) моралі, принципами якої є стриманість, поміркованість, доброзичливість, безкорисливість, гостинність, виконання культурних, етичних і естетичних норм поведінки в суспільстві, виключаючи грубість, чванство, пихатість, нетерпіння, недовіру та, навпаки, включаючи повагу до історичного минулого народу, його мови, культури і традицій, турботу про долю України, дбайливе ставлення до природи, народних культурних і мистецьких надбань. З'ясовано, що сенс людського існування набагато глибший і цікавіший, ніж виживання та самообслуговування. Людина приходить у цей світ, щоб працювати й учитися, а не лише для збільшення матеріальних благ і не тільки для насолоди своїми мисленевими або іншими здібностями. Вона приходить у цей світ, щоб удосконалити себе і Всесвіт.

14.18.04.0906/216110. Захисна адаптація з позиції сталих індивідуальних рис особистості. Вільш І. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.36-43. - англ. УДК 376.5: 316.6.

Обґрунтовано доцільність застосування основних положень концепції сталих індивідуальних рис особистості до вибору професії та адаптації. Доведено, що набір сталих індивідуальних рис особистості може бути використаний як критерій при виборі професії та адаптації до професійної діяльності.

14.18.04.0907/216126. Теоретико-методологічні підходи до вивчення лідерських якостей: узагальнення зарубіжного та вітчизняного теоретичного досвіду. Мороз В.П. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.120-125. - укр. УДК 378 + 316.46+316.6.

В статті визначені основні підходи до дослідження лідерських якостей молоді. Узагальнений зарубіжний та вітчизняний досвід їх досліджень. Аналіз підходів довів, що вчені різних гуманітарних наук мають свою оригінальну точку зору щодо визначення лідерських якостей. У статті підтримується соціально-психологічний підхід.

14.18.04.0908/216142. Дитячий театр як засіб організації активного дозвілля дітей і підлітків. Юдін М.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.215-220. - укр. УДК 379.81 (043.3).

У статті розкрито роль дозвілля у вихованні дітей, зміст процесу репетицій в дитячому театрі та суть визначення "репетицій". Визначено окремі види репетицій, які використовуються у практиці театру для дітей; визначено мету кожного типу репетицій, конкретних завдань і способів їх творчих рішень; розглянуто проблеми естетичного виховання дітей та молоді на сучасному етапі розвитку українського суспільства, висвітлено роль театру в цьому процесі.

14.18.04.0909/216144. Створення та функціонування фермерських господарств в Україні: педагогічний аспект. Росновський М.Г., Логінов М.І. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.225-230. - укр. УДК 378.

В статті розглядаються питання підготовки робітничих і інженерно-педагогічних кадрів в аспекті для їх навчання в умовах становлення і розвитку фермерських господарств України. Підкреслюється, що в сучасних умовах необхідно створювати практично нову школу підготовки кадрів для фермерських господарств, які будуть мати різносторонні знання і практичні вміння.

14.18.04.0910/216195. Професійна мобільність і профорієнтована компетентність як складові конкурентоспроможності педагога. Зінченко В.П., Завалевський Ю.І. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.34-41. - укр. УДК 378.

Охарактеризовано сутність конкурентоспроможності вчителя. Обґрунтовано важливість формування профорієнтованої компетентності як чинника розвитку професійної мобільності та конкурентоспроможності вчителя. Розкрито основні аспекти процесу формування профорієнтованої компетентності педагога.

14.18.04.0911/216209. Соціальна і педагогічна значущість української мови для становлення і розвитку особистості. Шрамко О.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.141-150. - укр. УДК 378.

У статті обґрунтовано актуальність проблеми мовної освіти школярів, аспекти взаємодії історії, культури й освіти. Визначено соціокультурні функції освіти, проблеми формування мовно-мовленнєвої особистості на основі національно-культурної спадщини українського народу. Розглянуто проблему формування мовної компетентності особистості, шляхи й засоби формування національно-мовної особистості на уроках української мови, висвітлено особливості добору лінгвістичного матеріалу на початковому етапі вивчення української мови з метою виховання мовної особистості, розкрито лінгводидактичну основу національно-мовного виховання особистості засобами українського фольклору.

14.18.04.0912/216211. Проблема феномену "самоефективність" у психолого-педагогічній теорії та практиці. Макаренко І.Є. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.157-164. - укр. УДК 37.091.12.011.3-051.

У статті проаналізовано та розкрито сутність поняття "самоефективність" у психолого-педагогічній теорії та практиці. Виокремлено низку найбільш істотних ознак самоефективності, а також наголошено на значущості ролі цього феномену в цілісному процесі професійно-особистісного самовдосконалення педагога.

14.18.04.0913/216222. Освіта як соціокультурний феномен. Султанова Л.Ю. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.25-31. - укр. УДК 378.126: 316.7.

У статті акцентується увага на феноменальності культури. Освіта розглядається як один з феноменів культури. Окреслюються три напрями аналізу взаємодії культури та освіти, які спостерігаються у наукових дослідженнях. Визначається

взаємозалежність культури і освіти. Аналізується сучасне розуміння освіти. Обґрунтовується бачення людини як посередника між культурою і освітою та вживання поняття "людина культури".

14.18.04.0914/216359. Оптимізація патріотичного виховання молоді в сучасних умовах. Леоненко А.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.81-87. - укр. УДК 37.035.6-057.875:796.011.3.

У статті висвітлено сучасні напрями оптимізації патріотичного виховання учнів, зокрема: важливість військово-патріотичного виховання, виховання патріотизму на традиціях українського козацтва, військово-патріотична робота засобами хортингу, участь молоді в розбудові сучасної незалежної України, виховання національно свідомого громадянина-патріота. Автором наведено визначення понять "патріотизм" та "патріотичне виховання". Проаналізовано нормативно-правові акти та навчально-методичну документацію, що активізують необхідність перегляду змісту патріотичного виховання молодого покоління. Визначено основні підходи до визначення ролі школи та держави у вихованні сучасної молоді.

14.18.04.0915/216364. Роль соціокультурного простору освітнього закладу в соціалізації підлітків. Алексеєва О.Р. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.113-122. - укр. УДК 37.013.42-053.6.

У статті розглянуто проблему соціокультурного простору як специфічну просторово-часову цілісність, що є результатом генезису та функціонування культури у взаємозв'язку з соціальними параметрами, як систему зв'язків та відносин усіх суб'єктів соціалізації. А також виокремлено основні характеристики соціокультурного простору освітнього закладу з огляду на взаємодію різних соціальних інститутів за типом "спільнота - спільнота" як важливої передумови забезпечення ефективної соціалізації підлітків.

14.18.04.0916/216427. Передумови та формування екологічної культури особистості в контексті збалансованого розвитку. Совгіра С.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.7-14. - укр. УДК 37.03.

У статті розглянуто процес формування екологічної культури суспільства і особистості, як необхідну умову вирішення екологічних проблем. Проблему формування екологічної культури особистості розглянуто з позицій збалансованого розвитку.

14.18.04.0917/216452. Стратегії реалізації батьківства сучасної молоді. Лук'янова К.А. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.199-206. - укр. УДК 37.013.42-055.52.

У науковій статті автор, визначаючи причини знецінення у сучасному світі, зокрема й в Україні, культури батьківства серед молодих людей, акцентує увагу на актуальності даної проблематики. Запропоновано тлумачення поняття батьківства, визначено його структуру. На основі проаналізованих наукових джерел автором виокремлено два різновиди стратегій реалізації батьківства: перша - сприйняття батьківської ролі як тимчасового чи постійного обмеження для власної самореалізації; друга - сприйняття батьківської ролі як появу нових можливостей для самореалізації та власного розвитку. Як радикальний прояв першої стратегії розглядається ідея добровільної бездітності (child-free). Окрім того, зазначено умови вибору молоддю найбільш оптимальної стратегії, а саме - наявність компонентів батьківської зрілості, обумовлену зрілістю психологічною та соціальною.

14.18.04.0918/216453. Розвиток інтелектуального потенціалу як умова успішної соціалізації особистості. Решетняк В.Ф. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.206-212. - укр. УДК 37.032 (477).

У статті розглянуто проблему структурування загальноосвітніх закладів як чинника розвитку інтелектуального потенціалу учня в умовах переходу системи освіти на особистісно орієнтовану модель навчання. Обґрунтовано необхідність приведення загальноосвітнього процесу з урахуванням задатків і здібностей учнів як умови підвищення ефективності пізнавальної діяльності.

14.18.04.0919/216949. Ідея народності у вченні К.Д. Ушинського як основа сучасного національно-патріотичного виховання. Калита Н. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.21-24. - укр. УДК 37.035.6(091)(477)"18".

У статті виявлено сутність вчення К. Ушинського про народність як фактор виховання, зокрема національно-патріотичного. Встановлено, що основні положення Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015 р.) корелюються із ідеєю народності у педагогіко-антропологічному вченні К. Ушинського.

14.18.04.0920/217007. Індивід як предмет педагогічних та соціальних досліджень / Jednostka jako podmiot badan pedagogicznych i spolecznych. Яницька-Панек Т. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.5-10. - польська УДК 316.37:37.013.42.

Метод індивідуальних випадків - це спосіб ведення досліджень, який включає в себе аналіз індивідуальних людських доль, занурених у певні виховні ситуації, або в аналізі конкретних явищ виховної природи, через призму індивідуальних людських біографій, з акцентом на розробку діагностики випадку або явища з метою здійснення терапевтичних заходів. Через необхідність визначення складних ситуацій, їх природи і причин виник метод, який включено до практичних цілей усунення порушень або надзвичайних ситуацій в індивідуальних людських доль. Його особливий родовід і тісний зв'язок з методом соціальної роботи обґрунтовують соціальні обставини функціонування індивіда, очікуваних результатів терапевтичних і прогнозованих змін. Термін "випадок" використовується по відношенню до різних індивідів, які живуть і працюють в певних соціальних умовах, що відрізняються від інших, від своїх однолітків, наприклад, коли справа стосується учнів в школі чи дітей в дитячому садку. Відхилення від норми не вважається дефектом, так як окремий випадок дослідник (педагог, вчитель) занурює в добре відому йому теорію, а опис випадку, який не має відображення в теорії, може збагатити і трансформувати її.

14.18.04.0921/217012. Підходи до формування економічної компетентності особистості у науковій літературі. Антонюк Д.С. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.32-37. - укр. УДК 378:33.

У статті досліджено підходи до формування економічної компетентності особистості у науковій літературі. Проаналізовано підходи, що пропонуються до розгляду та впровадження на всіх рівнях освітньої траєкторії. Аналіз та узагальнення дали змогу отримати уявлення про рівні знань, умінь та навичок особистості в галузі економіки, що очікуються як результат процесу формування економічної компетентності на кожному з рівнів освітньої траєкторії. Запропоновано гіпотезу щодо підходів до формування економічної компетентності студентів технічних спеціальностей.

14.18.04.0922/217024. Формування громадянської відповідальності підлітків: законодавчий аспект. Грітчина А. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.22-25. - укр. УДК 37.017.4.

У статті проаналізовано найважливіші законодавчі документи в галузі освіти щодо формування громадянської відповідальності у контексті виховання громадянських якостей особистості. Автор наголошує на необхідності взаємодії між органами державної влади й навчальними закладами.

14.18.04.0923/217055. Ефективний професійний розвиток педагогів: принципи та компоненти. Яремко Г. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.164-168. - укр. УДК 371.13.

У статті розглянуто елементи ефективного професійного розвитку вчителів. Подано трактування понять "неперервна освіта", "навчання впродовж життя", "професійний розвиток учителів". Висвітлено потреби педагогів щодо професійного розвитку. Прослідковано зв'язок ефективного професійного розвитку із реформуванням освіти та впровадженням змін у педагогічну діяльність вчителів.

14.18.04.0924/217074. Сутність понять "компетентність" і "компетенція" в сучасній науковій парадигмі. Айзенбарт М. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.88-92. - укр. УДК 37.147.091.31.

У статті проаналізовано поняття "компетенція", "компетентність" в теорії освіти. Визначено взаємозв'язок між цими поняттями, обґрунтовано їх розмежування та узагальнено погляди вчених на формування компетентної особистості. Компетенція - коло питань, в яких людина добре обізнана. Компетентність - інтегративне утворення особистості, що є результатом опанування компетенції.

14.18.04.0925/217154. Людина - основа соціокультурних цінностей суспільства. Барно О.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.14-19. - укр. УДК 130.122:+37.

У статті окреслено ключові завдання освіти як найважливішого інституту культури. Охарактеризовано педагогіку як гуманітарну науку про виховання людини. Окреслено основні напрямки педагогіки в історичному контексті її розвитку. Здійснено аналіз поняття "духовність", яке автор пов'язує з "вищою частиною людської істоти", з "внутрішнім життям" і "духовною сутністю" людини на відміну від того, що пов'язано з матеріальною, тілесною галуззю людського життя. Духовний розвиток особистості - розвиток, спрямований на індивідуальний прояв у системі мотивів двох фундаментальних потреб - ідеальної потреби пізнання й соціальної потреби жити й діяти для інших.

14.18.04.0926/217158. Науково-методичні основи формування етнокультурної компетентності особистості. Березюк О.С. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.47-50. - укр. УДК 377.134:004.

У статті обґрунтовано необхідність здійснення етнокультурного виховання молоді як актуальну проблему сучасної педагогічної теорії й практики в умовах нової освітньої парадигми. Розглянуто складові компоненти та науково-методичні основи формування етнокультурної компетентності особистості. З'ясовано, що технологією формування етнокультурної компетентності особистості є певна педагогічна система множини взаємопов'язаних і взаємообумовлених цілісних компонентів, що становлять єдине ціле в своїй структурі та спрямовані на поетапне становлення в молоді особистісного, гносеологічного, операційного, проєктивного компонентів етнокультурної компетентності. Проаналізовано механізм етнокультури, її основні функції. Визначено етапи формування етнокультурної компетентності, рівні її сформованості в особистості, окреслено основні методи, форми, засоби впровадження в педагогічний процес.

14.18.04.0927/217279. Принцип культуровідповідності виховання підростаючого покоління в контексті сучасних державних освітніх пріоритетів. Дусь Н.А. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.112-117. - укр. УДК 378.094.015.31:316.74.

У статті проаналізовано місце принципу культуровідповідності в змісті сучасних освітніх нормативних документів. Увага зосереджена на національній ідеї як ключовому понятті всієї системи виховання в Україні. Доведено необхідність реформування системи освіти в Україні на засадах культуровідповідності виховання. Зазначено, що принцип культуровідповідності виховання є провідним принципом національного виховання і передбачає органічний зв'язок з історією народу, його мовою, культурними та прогресивними родинно-побутовими і релігійними традиціями, з народним мистецтвом, традиціями і культурами інших народів світу, забезпечення духовної єдності, наступності та спадкоємності поколінь, зв'язок виховання з життям. Визначено пріоритетні напрями реалізації основних завдань і принципів виховання у національній системі освіти.

14.18.04.0928/217282. Загальнонауковий контекст категорії "уміння". Іськова Л.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.130-134. - укр. УДК 378.046-021.68-057:355(477).

В статті розглянуто загальнонауковий контекст категорії "уміння". Визначено, що проблема формування умінь має давню історію. Узагальнено, що на основі праць грецьких філософів закладено наукове підґрунтя для розроблення проблеми формування умінь у процесі викладання освітніх наук. Досліджено, що в психолого-педагогічній науці приділяється велике значення формуванню різноманітних умінь та розмаїття поглядів науковців з даної проблеми. Проте, на наш погляд, досі не подається однозначного визначення категорії "вміння". Аналізуючи наукову літературу, ми побачили, що найчастіше уміння пов'язують із здатністю вирішувати певну діяльність, яка спрямована на досягнення конкретної мети. Виходячи з цього, вважаємо доцільним розглядати вміння як здатність здійснювати будь-яку діяльність у відповідності з поставленою метою. Адже вироблення умінь - найважливіша умова підготовки студентів до навчально-професійної діяльності, шлях встановлення зв'язку теорії з практикою.

14.18.04.0929/217287. Аналіз проблеми поліетнічного середовища в науково-педагогічній літературі. Копетчук В.А. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.157-160. - укр. УДК 378:37.032.

У статті проаналізовано науково-педагогічну літературу з проблеми поліетнічного середовища в сучасній системі освіти, визначено основні підходи до його формування, складові поліетнічного виховання та полікультурної освіти. Розглянуто поняття патріотизму, толерантності, охарактеризовано функції міжнаціонального спілкування.

14.18.04.0930/217302. Художньо-педагогічний наратив як засіб формування культури педагогічного спілкування. Семеног О.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.243-248. - укр. УДК [37:008]:37.011.3-051:[7-047.29].

У статті окреслено сутність наративу, особливості художньо-педагогічного наративу, здійснено аналіз деяких аспектів реалізації педагогічного спілкування у художньо-педагогічних творах Олександра Захаренка та Івана Зязюна. Розповіді відомих учених-педагогів і письменників або розповіді про них, представлені у вигляді художньо-педагогічного наративу, дозволяють на конкретних прикладах відрефлексувати індивідуальний досвід, яскравіше усвідомити нерозривну єдність наукового і творчого пошуку талановитих педагогів-наставників, підвищують рівень засвоєння інформації про культуру педагогічного спілкування як ефективного механізму особистісної взаємодії, що спрямована на взаємопізнання та взаєморозуміння.

14.18.04.0931/217309. Проблеми і завдання педагогічної науки України: аксіологічний підхід. Чернілевський Д.В., Сіранчук Н.З. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.282-286. - укр. УДК 378.011.3(477)"20".

У статті обґрунтовано проблему перетворення людини в особистість як основне завдання інформаційно-технологічної діяльності освітньої системи. Здійснено аналітичний огляд сучасних парадигм освітньої системи сьогодення України. Проаналізовано поняття "особистість", "освіта". Розглянуто поняття "освітлогія" як напрям інтегрованого пізнання світу, спосіб креативного пошуку у розв'язанні суперечностей між формальною і неформальною освітою, спрямований на розробку теорії освітньої діяльності, вітакультурної методології, інноваційної оргтехнології модульно-розвивального навчання та масового соціально-психологічного експерименту. Визначено основні етапи розвитку освітлогії. З'ясовано значення самовдосконалення в процесі перетворення людини в особистість. Обґрунтовано думку про те, що самоосвіта, самовиховання та самоактуалізація є основними сутнісними складовими професійного самовдосконалення фахівця будь-якої сфери.

14.18.04.0932/217386. Світоглядний потенціал гуманітарної освіти як фактор сталого розвитку сучасного українського суспільства. Черниш Т.М. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.149-158. - укр. УДК [101:37]:316.422.

Проаналізовано феномен багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти в умовах глобалізації та здійснено концептуалізацію основних напрямків розвитку багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти в умовах глобалізації. Проаналізовано глобалізаційні тенденції, в контексті яких розвивається багатовимірний сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, та які впливають на розвиток гуманітарної освіти. Виявлено причини деформації цінностей, що впливають на складову світоглядного потенціалу гуманітарної освіти; та проаналізовано принципи багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, що включає соціальну і гуманістичну спрямованість. Як висновок, обґрунтовано багатовимірну сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, що представляє собою форму антропологічного, психологічного та аксіологічного антропоцентризму.

14.18.04.0933/217390. Світоглядні виміри якості освіти. Вишневецький М.І. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.187-196. - рос. УДК 14: 37.01.

У статті обґрунтовується сутність світоглядної освіти особистості, яка передбачає її прилучення до філософських знань, що забезпечує надійне розрізнення справжніх та уявних цінностей буття. Світогляд розуміється як сукупність основоположних переконань щодо сутності навколишньої дійсності, природи людини та її місця у світі. Розкривається суперечливий характер світогляду особистості, що ускладнює чітке формулювання вимог до якості освіти. Ці вимоги часто мають дуже загальний характер і зводяться до набору побажань. Світоглядний синтез пояснений як з'єднання раніше розрізнених або відокремлених світоглядних понять, уявлень і відзначається, що жодне з філософських вчень не забезпечує загальної згоди щодо цінностей та цілей людського життя, які визначають вимоги до якості освіти. Проте, філософські категорії і способи аргументації зберігають свій авторитет як високі прояви людської розумності.

14.18.04.0934/217676. Роль переконання у виступах фахових педагогів / Rola perswazji w wystapieniach publicznych edukatorow doroslych. Блашак І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.67-81. - польська УДК 130.2.

Риторична традиція, безперечно, була започаткована під впливом софістів, а її витoki вкорінені в стародавній історії. Вона отримала подальший розвиток внаслідок вдосконалення і створення принципів комунікації. Риторичне запитання, як правило, відноситься до вербальної комунікації, яка існує між одним мовцем і групою комунікантів. В історії головне завдання стародавніх риторів полягало в тому, щоб оволодіти майстерністю говорити з натовпом. У цьому сенсі існує досить точна аналогія дій сьогоденних фахових педагогів / Tradycja retoryczna powstała pod wpływem wystapien sofistow, jej korzenie siegaja starozytnych dziejow. Rozwinela sie w wyniku udoskonalania i tworzenia zasad komunikacji. Mowa retoryczna zazwyczaj dotyczy przekazu slownego, istniejacego pomiedzy jednym mowca a grupa odbiorcow. W dziejach starozytnych glownym zadaniem retorow bylo opanowanie umiejetnosci przemawiania do tlumu. Wystepuje tu dokladna analogia do dzisiejszych dzialan podejmowanych przez edukatorow osob doroslych.

14.18.04.0935/217808. Системно-динамічна організація онтогенезу мовленнєвого розвитку. Лопатинська Н.А. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.131-145. - укр. УДК 376.37: 81-23.

Стаття присвячена висвітленню мовленнєвого феномена, який до цього часу зумовлює наукові дискусії вітчизняних і зарубіжних дослідників. У статті представлено міждисциплінарні дані про онтогенез мовленнєвого розвитку дітей із умовно-типовим психічним розвитком, накопичених нейронауками та онтолінгвістикою. Ретельний аналіз розвідок, присвячених онтогенезу мовленнєвого розвитку дітей, дозволяє розкрити системно-динамічне становлення мозкової організації мовлення. Звернуто увагу на взаємодію між нейробіологічними, соматичними та психічними процесами дитини, які є підґрунтям, базисом для онтогенезу субординаційних підкірково кіркових внутрішньомозкових зв'язків мовленнєворухомого та мовленневослухового аналізаторів та онтогенезу міжпівкульних взаємодій. Обґрунтовано, що активне мовлення є інтегративною функцією мозку, а маркерами мозкової зрілості функціональної системи мови та мовлення є умовно-типові показники сформованості базової структурної організації мовлення. Представлено багаторівневу метадисциплінарну модель онтогенезу мовленнєвого розвитку, яка ґрунтується на теоретико-методологічних засадах, рушійних силах та механізмах мовленнєвого розвитку. Розкрито дефініцію "логоген" та механізм утворення міжлогогенних зв'язків та вербальних мереж. Визначено взаємозалежність та взаємовплив каузального рівня та рівня передумов на рівень оволодіння дитиною з умовно-типовим психічним розвитком базовим та феноменологічним рівнями мовномовленнєво комунікативного розвитку.

14.18.04.0936/217816. Характеристика процесу розуміння усного мовлення як структурного елементу імпресивного мовлення. Свідерська М.М. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.222-231. - укр. УДК 373.2.016:81-028.31.

У статті розглядається розуміння усного мовлення дітьми як складовий елемент імпресивного мовлення, яке включає мотив та думку, є мовленнєвим рефлексом, позбавленим рухової активності. Розуміння мовлення описується як своєрідний засіб передачі інформації із зовнішнього мовлення мовця до внутрішнього мовлення слухача і тим самим демонструє взаємозв'язок та залежність цих двох процесів. Процес розуміння є способом зв'язку з навколишнім середовищем та основою для формування комунікативних навичок і набуття знань. Теоретичне узагальнення проблеми свідчить, що на розуміння мовлення впливають: сприймання зовнішнього оформлення слова та його змістовного наповнення; бажання слухача отримати інформацію, яка входить в коло його інтересів і полегшує її сприймання; супровідні невербальні засоби комунікації, які також містять певну інформацію для доповнення почутого; обсяг короткотривалої та довготривалої пам'яті, за рахунок яких утримується інформація до її повного опрацювання та ін.

14.18.04.0937/217823. "Педагогічний діагноз" мовного розвитку в ранньому віці. Шереметьєва Е.В., Трофімова Н.Е. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.297-304. - укр. УДК 371.9.

У статті розглядається питання кваліфікації мовної недостатності у формі логопедичного висновку дітей раннього віку. Актуальність даного питання, обумовлена збільшенням дітей, що мають порушення мовного розвитку різного генезу, котрі не дозволяють надалі повноцінно соціалізуватися, засвоювати програму дошкільних установ, а потім шкільну програму. Рання діагностика, попереджувальні або коректувальні заходи, що проводяться з дітьми раннього віку, дають можливість мінімізувати ризики виникнення надалі вторинних відхилень. У свою чергу, така робота, повинна спиратися на висновок, який дасть фахівець. Тому виникає необхідність логопедичного висновку саме для даної категорії дітей, який чітко відображатиме мовну патологію, прогноз, коректувальні заходи. В даний час існують труднощі із застосуванням того або іншого логопедичного висновку для дітей саме раннього віку, оскільки немає підкріплення нормативно-правовими актами. У мінливому просторі з'являється необхідність рухатися вперед, враховуючи нове в логопедії і вживання цих знань, у тому числі, при формулюванні логопедичного висновку.

14.18.04.0938/217843. Особливості розвитку психомоторної активності дітей. Сімко А.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.205-215. - укр. УДК 376-056.36(075.8).

У статті здійснено теоретичний аналіз наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних дослідників щодо проблеми психомоторного розвитку та рухової активності дітей. Розглянуто дослідження щодо вияву відмінностей прояву психомоторної активності дошкільників 4-7 років з вродженими, або рано набутими, вадами інтелектуальної сфери та дітей з нормативним розвитком. В результаті були визначені особливості психомоторної активності у дітей з розумовою відсталістю та дітей з нормативним розвитком дошкільного віку. Встановлено, що діти дошкільного віку з вродженими або рано набутими стійкими органічними порушеннями пізнавальної діяльності поступаються за показниками психомоторної активності в спілкуванні, грі, вольовій регуляції дітям з нормальним психофізичним розвитком. Доведено, що недостатня психомоторна активність гальмує психічне обумовлені розумові та моторні дії. Психомоторика є невід'ємною складовою всіх форм активності дитини, в яких вона виявляє себе як індивід, індивідуальність, особистість. У процесі онтогенезу дітей формуються їх психомоторні уміння і розвиваються психомоторні якості.

14.09 Історія освіти і педагогіки. Персоналія

14.18.04.0939/216109. Науково-методологічні підходи до проблеми підготовки педагогічних кадрів гуманітарних спеціальностей другої половини XIX - початку XX століття. Западінська І.Г. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.30-35. - укр. УДК 371.13(045).

У статті розглянуто науково-методологічні підходи до проблеми підготовки педагогічних кадрів гуманітарних спеціальностей другої половини XIX - початку XX століття.

14.18.04.0940/216113. Процесуальні засади управлінської діяльності А. Макаренка: аналітична функція. Гавриленко І.І. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.49-55. - укр. УДК 371+37.07:371.47.022.

У статті розглядаються процесуальні засади управлінської діяльності А. Макаренка в період завідування Трудовою колонією ім. М. Горького (1920-1928 рр.), в аспекті аналізу як функції управління. Автор посилається на творчий теоретичний доробок А. Макаренка, документальні матеріали Трудової колонії ім. М. Горького, матеріали інших установ, діяльність яких була пов'язана з колонією.

14.18.04.0941/216224. Напрями соціально-педагогічної діяльності вітчизняної системи пенітенціарних закладів для неповнолітніх у 20-30-ті роки XX ст. Швець Т.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.39-46. - укр. УДК [37.013.42:343.811-053.6](477)"1920-1930"(091).

У статті розглянуто проблему соціально-педагогічної роботи у пенітенціарних закладах для неповнолітніх засуджених початку XX ст. Акцент зроблено на прогресивних моментах педагогічної концепції боротьби з правопорушеннями неповнолітніх.

14.18.04.0942/216277. Досвід підвищення кваліфікації фахівців із трудової підготовки у 70-х рр. XX ст. в УРСР. Кузьменко Ю.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.213-217. - укр. УДК 378.046-21.68:331.101-051.

У статті висвітлено досвід підвищення кваліфікації фахівців із трудової підготовки у 70-х роках XX століття в системі післядипломної освіти педагогічних кадрів. Окреслено та схарактеризовано нормативно-правове забезпечення роботи інститутів удосконалення вчителів у досліджуваній період. Підкреслено, що на початку 70-х років відбувалося оновлення змісту, удосконалення форм і методів роботи з педагогами в системі післядипломної освіти в контексті тогочасних вимог розвитку шкільної та позашкільної освіти. Виявлено позитивний досвід організації системи післядипломної освіти вчителів з метою його подальшої екстраполяції в сучасний простір неперервної освіти педагогічних кадрів України.

14.18.04.0943/216284. Фізична підготовка учнівської молоді у школах України у XX сторіччі. Рошні І.Г. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.259-269. - укр. УДК 371.321.1.

Стаття присвячена розгляду сутності фізичної підготовки школярів як основної форми їх фізичного виховання. Представлено результати ретроспективного аналізу нормативної бази діяльності загальноосвітніх шкіл щодо фізичного розвитку і виховання учнів.

14.18.04.0944/216286. Філософсько-педагогічні традиції європейської початкової освіти. Ярова О.Б. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.276-283. - укр. УДК 373.3:371.214(4).

У статті розглянуто еволюцію європейської початкової освіти в контексті філософських і педагогічних ідей від античного світу до сучасності. Визначено концептуальні засади початкової школи наприкінці XX ст., що є результатом педагогічних пошуків попередніх історичних етапів.

14.18.04.0945/216456. Розвиток прогресивних ідей П. Каптерєва у психолого-педагогічній науці XX - XXI століть. Герасименко Л.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.225-233. - укр. УДК 371.013.77 (Каптерєв П.) "19 20".

У статті виявлено спадковість сучасної дидактики і прогресивних ідей видатного педагога другої половини XIX - початку XX століття П. Каптерєва. З'ясовано напрями розвитку теорії вченого в педагогіці XX-XXI століть: обґрунтування гуманістичної парадигми навчання, поглиблення теорії цілісного педагогічного процесу; вдосконалення змісту освіти, методів і форм навчання; розроблення особистісно-орієнтованої, розвивальної технології навчання; поглиблення ідеї фурації.

- 14.18.04.0946/216458. Екологізація змісту освіти в початковій школі на засадах сталого розвитку. Рудишин С.Д. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.238-242. - укр. УДК 373.1 : 140. 8.
- У статті обґрунтовано необхідність та шляхи екологізації освіти в початковій школі на засадах сталого розвитку; конкретизовано поняття "екологічна компетентність"; обґрунтована необхідність включення екологічної компетентності до державних стандартів вищої освіти. Розглядається три складових освіти для сталого розвитку системи "суспільство-біосфера": економічна, соціально-культурна, екологічна (захист довкілля і природовідповідність діяльності).
- 14.18.04.0947/216813. Соціально-педагогічні засади розвитку системи національної кооперативної освіти на західноукраїнських землях (кінець XIX - початок XX століття). Потапюк Л.М., Потапюк І.П. // Економічний форум. Луцьк: Луцький нац. техн. ун-т, 2017, №1, С.11-18. - укр. УДК 37. 018.1 (477.8) "18 19".
- У статті досліджено соціально-педагогічні засади розвитку системи національної кооперативної освіти на західноукраїнських землях наприкінці XIX - на початку XX століття. Вказано на значення кооперації як форми соціального компромісу у вихованні людини-громадянина. Виявлено сутність кооперативного руху для формування тогочасної економічної освіти населення. Акцентується увага на діяльності національних культурно-освітніх та економічних товариств, громадських організацій, спілок та об'єднань, які сприяли піднесенню української господарської культури краю, формуванню національної свідомості.
- 14.18.04.0948/216967. До питання дослідження педагогічних поглядів Івана Франка. Гушак Ж. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.102-106. - укр. УДК 37 (091) (477.83):821.161.2.09 (092).
- У статті означено окремі етапи педагогічного франкознавства. Досліджено розвідки громадсько-політичних діячів та митців перших двох дорадянських періодів: прижиттєва оцінка педагогічних ідей Івана Франка та вивчення педагогічної спадщини мислителя у міжвоєнний проміжок часу. Проаналізовано погляди мислителя на освітньо-виховні проблеми в контексті його багатогранної творчої діяльності та визначено гуманістичну спрямованість педагогічних ідей.
- 14.18.04.0949/216968. Ретроспективний аналіз розбудови середньої технічної освіти Катеринославщини наприкінці XIX - початку XX ст. Бабенко М. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.107-111. - укр. УДК 377.091.
- У статті проведено узагальнюючий аналіз розбудови системи середньої технічної освіти Катеринославщини наприкінці XIX - початку XX ст. Висвітлено загальні принципи організації навчально-виховної та господарської діяльності середніх технічних навчальних закладів. Автором зосереджено увагу на таких організаційних аспектах розбудови освіти, як створення та узгодження нормативної бази, проведення кадрової політики, формування учнівського контингенту, форми та методи забезпечення навчального процесу, зміст виховної діяльності. Виявлені відмінні особливості роботи технічних училищ, спричинені підпорядкуванням різним галузевим міністерствам.
- 14.18.04.0950/216969. Формування педагога-вихователя в контексті концепції дитиноцентризму Яноша Корчака. Мисько В. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.112-116. - укр. УДК 37(09)(438):37.011.3.
- У статті характеризуються основні етапи формування педагога-вихователя до роботи з дітьми в контексті концепції дитиноцентризму Я. Корчака, описується трирівнева система професійної реалізації, сформульовані професійні риси педагога-вихователя.
- 14.18.04.0951/217016. Освітньо-виховне питання регіонів України на сторінках протестантської періодики (кін. XIX - I пол. XX ст.). Вознюк О.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.54-59. - укр. УДК 37.011.3:[282:050](477)"18 19".
- У статті представлено характер і спрямування друкованих видань протестантської конфесії у справі додаткової популяризації загальноосвітніх знань, в контексті вітчизняного просвітницько-культурного руху. Впровадження інтелігенцією, науковцями, педагогічною громадськістю, ідей служіння простому народу у справі просвітницької діяльності знаходили своє втілення серед протестантів, зокрема, через духовно-моральний вплив на дітей, молодь та доросле населення. Засобами реалізації протестантами освітніх завдань були недільні школи, ініціативні заняття, гуртки для молоді, сімейні зустрічі. Про важливість освітньо-виховних питань свідчить також тематика, висвітлена на сторінках протестантської періодики регіонів України. На шпальтах друкованих видань протестантів містилися відомості з різних галузей знань - медичних, господарських, мистецьких. Розширенню власного світогляду читача сприяли статті і навіть дискусії з питань свободи волі, совісті, вільного вибору, цінності особистості, зокрема, дитини. Таким чином, преса входила в розряд інтелектуального, морального, світоглядного збагачення як громад віруючих, так і тих, хто цікавився різноплановими знаннями і широкою інформаційною тематикою. Використання друкованих видань сприяло обміну думками, підвищувало інтерес читачів до оточуючого середовища, формувало й стимулювало здатність всіх і кожного шукати істину, обґрунтовувати власну позицію та переконання. Немає важливе значення для популяризації протестантських видань мало використання народної, живої, зрозумілої мови; публікації статей щодо ролі жінки у суспільному процесі, її активної участі в громадському житті, що засвідчувало прогресивність поглядів авторів та наближеність їх міркувань до європейських.
- 14.18.04.0952/217017. Естетичні засади професійної підготовки майбутніх учителів у жіночих духовних училищах Поділля (друга половина XIX-початок XX ст.). Зузяк Т.П. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.60-63. - укр. УДК 37.014.521: 371.132(477.43.44)"18-19".
- У статті на основі аналізу історичних джерел розглянуті естетичні засади підготовки майбутніх учителів у жіночих духовних училищах Поділля другої половини XIX - початку XX століття, визначено особливості змісту навчальних програм розглядуваного періоду, окреслено значення вивчення для майбутнього вчителя церковного співу, музики, рукоділля, малювання. Визначено значення літературних читань та літературних вокально-музичних заходів, які були уведений в освітній процес духовних жіночих училищ та їх важливість у контексті розвитку особистості майбутнього вчителя. Розглянута педагогічна діяльність М. Леонтовича в Тульчинському єпархіальному жіночому училищі.
- 14.18.04.0953/217060. Традиції музично-історичної освіти Галичини. Кобрин Н. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.15-20. - укр. УДК [781.7.03:37.016](477.83.86).
- Відродження національних традицій музично-історичної освіти є вагомим проблемою професійного формування майбутнього музиканта. У статті проаналізовано джерельні, історіографічні та музично-дидактичні матеріали, які стосуються викладання історії музики в Галичині. Зокрема, основну увагу звернено на факти викладання цієї дисципліни у різних спеціальних музичних школах, її зміст і тематику, окремі методичні принципи викладів.
- 14.18.04.0954/217090. Просвітницька діяльність та погляди представників вітчизняної педагогічної думки XVII - XIX сторіччя. Прокопович М. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.167-171. - укр. УДК 378.015.31:17.022.1.

У статті аналізується професійна спадщина видатних вітчизняних педагогів XVII - XIX ст., визначаються пріоритетні риси української педагогічної думки. Автор доходить висновків, що діяльність М. Смотрицького, П. Беринди, Б. Грінченка, М. Драгоманова, Х. Алчевської мала великий вплив на розвиток української педагогічної думки, а їх надбання можуть бути взяті до уваги та адаптовані в умовах сучасної освіти провідними фахівцями.

14.18.04.0955/217094. Військово-патріотичне виховання молоді в українській радянській школі у 50-90 роках XX століття. Кульчицький В.Й. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.88-93. - укр. УДК 37.035.6(477)"19".

У статті проаналізовано проблеми військово-патріотичного виховання молоді в українській радянській школі у 50-90 роках XX століття; окреслюються мета і зміст військово-патріотичного виховання підростаючого покоління; висвітлюються форми виховної роботи з військово-патріотичного виховання серед учнів загальноосвітніх шкіл; зосереджено увагу на завданнях військово-патріотичного виховання української молоді у другій половині XX століття; зроблено висновки про те, що військово-патріотичне виховання молоді діалектичне, поєднує в собі низку окремих напрямів виховання: військового, морального, правового та інших.

14.18.04.0956/217096. Розробка цільового компонента навчання іноземної мови в умовах відновлення вітчизняної шкільної освіти в повоєнний період (1946 - початок 1950-х років). Литньова Т.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.100-105. - укр. УДК 373.1(477):811.1.

У статті розглянуто напрями розвитку цільового компонента навчання іноземної мови в Радянському Союзі в умовах відновлення шкільної освіти в повоєнний період. На основі офіційних документів і шкільних програм розкрито зміст практичної, освітньої і виховної цілей навчання в середній школі. Визначено причини рецептивно-репродуктивної спрямованості навчання іноземних мов у 1946 - на початку 1950-х років. Проаналізовано вплив урядових освітніх постанов на формулювання цільового компонента навчання іноземної мови.

14.18.04.0957/217281. Образи героїв у поемі "Слово о полку Ігоревім" та їхнє трактування у шкільних підручниках XX століття. Йовенко Л.І. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.123-129. - укр. УДК 37 (477)(09+821.161.2(07)(09)).

В статті на основі аналізу поеми "Слово о полку Ігоревім", а також окремих шкільних підручників XX століття, здійснено характеристику образів героїв художнього твору, з'ясовано їхнє трактування в історії літературної освіти означеного періоду. Встановлено, що образи героїв поеми зумовлені реаліями дружинного побуту кінця XII століття, віддзеркалюють світоглядні уявлення особистості означеного періоду, а також символізують невмирущі ідеї патріотизму, національної волі, честі, єдності, прагнення утвердити національну самобутність українського народу. Зроблено висновок, що поема "Слово о полку Ігоревім" у шкільних підручниках XX століття трактувалася як апофеоз воїнської доблесті, вірності Батьківщині, відваги й хоробрості. Найкращі лицарські чесноти українців, що втілилися в образах героїчної поеми, слугували цілям радянської ідеології, адже спрямовувалися на формування радянського патріотизму й інтернаціоналізму, розуміння згубності чвар для добробуту "широких народних мас".

14.18.04.0958/217700. Донецький фізико-технічний інститут імені О.О. Галкіна: короткий історичний нарис (1965-1980). Звонкова Г.Л. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія і філософія науки і техніки. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №25, С.58-65. - укр. УДК 50(091)+62.

Проаналізовано досягнення академічної наукової установи в галузі фізики твердого тіла, зв'язку фізичних і хімічних властивостей твердих тіл з їх структурою. Показано результати фундаментальних і прикладних досліджень вчених у створенні принципово нових технологій і матеріалів, приладів і обладнання для машинобудування, металургійної, електронної, гірничодобувної та інших галузей промисловості.

14.18.04.0959/217825. Науково-експериментальна та лікарсько-педагогічна діяльність Володимирського А.В. у період становлення спеціальної освіти в Україні (1900-1936). Бондар В.І., Золотоверх В.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.15-24. - укр. УДК 616:89(091):376 "194".

Стаття присвячена науково-експериментальній і лікарсько-педагогічній діяльності вченого-дефектолога, доктора наук, професора Володимирського А.В. У статті аналізуються оригінальні теоретичні і методологічні ідеї і положення вченого, які істотно впливали на становлення шкільної освіти дефективних дітей, підготовку дефектологічних кадрів та роботу Київського лікарсько-педагогічного кабінету, спрямованих на вивчення причин, природи і структури порушеного розвитку, обстеження дітей за спеціально розробленими схемами медичної, психологічної і педагогічної діагностики, аналізу педагогічного процесу, його впливу на розвиток дітей, їх поведінку та успішність, які не втратили цінності і в нашу добу.

14.15 Система освіти

14.18.04.0960/213324. Дистанційна освіта як чинник підвищення зайнятості населення. Гук Н.А. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №2(234), т.1, С.38-41. - укр. УДК 3741:331.526.

Головною запорукою продуктивності праці та зростання рівня зайнятості є формування адаптивної робочої сили, що може адекватно сприймати виклики в умовах сучасної економіки. Розвиток інформаційного суспільства викликає необхідність неодноразово впродовж життя, професійної кар'єри змінювати професійний статус, постійно підвищувати кваліфікацію. Забезпечення безперервності освіти - це соціальне замовлення суспільства і дистанційна освіта є ефективною системою підготовки і безперервної підтримки високого кваліфікаційного рівня фахівців різноманітних сфер та галузей.

14.18.04.0961/213989. Особливості державної політики розвитку освітньої системи Азербайджанської республіки. Гамідов Габіл. // Наукові розвідки з держ. та муніципального управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №1, С.14-22. - рос. УДК 323.1; 327.39.

У статті аналізуються деякі політичні аспекти державної освітньої стратегії Азербайджанської Республіки. Проводячи порівняльний аналіз зарубіжних дослідів з урахуванням міжнародних тенденцій, узагальнено основні напрями розвитку системи азербайджанської освіти.

14.18.04.0962/214004. Методичні підходи до оцінки якості освітньої політики в Україні. Шістопал Ю.М. // Наукові розвідки з держ. та муніципального управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №1, С.154-163. - укр. УДК 351.

У статті проаналізовано методичні підходи до оцінки якості механізмів державного управління сферою безперервної освіти в Україні. Також розглянуто поняття методологія, моніторинг, інтеграція та інновації. Визначено критерії, щодо оцінки якості державної освітньої політики відповідно до інтеграції. Для підвищення ефективності регулювання освітніх послуг в Україні пропонується удосконалювати систему моніторингу.

14.18.04.0963/214637. Непослідовність розробки та впровадження освітньої політики України. Нежива О.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.153-156. - рос. УДК 37.014.5(477):162.5.

Автор намагається розглянути причини непослідовності розробки та впровадження освітньої політики України. Адже в освітній політиці будь-якої держави існує як мінімум три пріоритети, які в тій чи іншій мірі прописані на законодавчому рівні та за якими можна визначати ступінь досконалості освітньої політики. Мова йде про якість, ефективність і рівність в освітній політиці. Також у статті розглянуто формальність та декларативність проєвропейського курсу, тотальна залежність державної освітньої політики від поточної політичної кон'юнктури, еkleктичність державної освітньої політики, надмірна централізація освітньої системи України. Оскільки на це потрібно звернути увагу у впровадженні освітньої політики в Україні, яка необхідна за сучасних умов. Адже під час формування державної освітньої політики Україна, як і Європейський Союз свого часу, повинна знайти баланс між несхожістю та єдністю двох різних систем освіти: радянської освіти, яка дісталася в спадок після розпаду СРСР, і європейської освіти, яка була об'єднана вимогами Болонської конвенції.

14.18.04.0964/216120. Реалізація концепції впровадження медіа-освіти в Україні. Бірюк Л.Я. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.89-93. - укр. УДК 378.

У статті визначено теоретичні засади реалізації Концепції медіа-освіти у вищих навчальних закладах України: розглянуто мету та завдання, принципи, форми, напрями, умови.

14.18.04.0965/216311. Компонентна структура освітнього комплексу Чернігівської області. Рябоконт Олена. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21(2), С.148-152. - англ. УДК 911.3.30 (477.51).

У статті визначено компонентну структуру освітнього комплексу Чернігівської області, детально проаналізовано його основні структурні одиниці: компонент навчальних закладів, компонент галузевої науки, компонент спеціалізованого виробництва та компонент обслуговування. Встановлено, що нерівномірний розподіл навчальних закладів на території області залежить від низки демографічних, розселенських і соціально-економічних чинників. Визначено динаміку освітніх закладів області та міжрайонні відмінності їх поширення.

14.18.04.0966/216382. Оптимізація мережі закладів шкільної освіти України в умовах адміністративно-територіальної реформи: причини, регіональні відмінності, шляхи реалізації. Барановський Микола, Барановська Ольга. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №22(1), С.47-52. - укр. УДК 911.3.30 (477).

Проаналізовано динаміку мережі загальноосвітніх навчальних закладів України у пострадянський період. Виявлено загальні та регіональні невідповідності у темпах скорочення кількості закладів освіти і контингенту учнів, що є головною причиною зростання мережі малокомплектних шкіл. Розкрито особливості фінансування загальноосвітніх навчальних закладів в об'єднаних територіальних громадах, які сформувалися навколо різних типів поселень. Обґрунтовано доцільність і визначено шляхи оптимізації мережі закладів шкільної освіти у територіальних громадах України.

14.18.04.0967/216442. Удосконалення якості відкритої освіти завдяки модернізації її змісту. Губіна О.Ю. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.122-129. - укр. УДК 378.1 "312".

У статті розкрито поняття змістових засад відкритої освіти як глобальної освітньої системи та визначено тенденції її розвитку в сучасних умовах; досліджено основні документи, що регулюють зміст відкритої освіти. Отже, в результаті дослідження було визначено, що обсяг знань, умінь та навичок, необхідних для успішної реалізації процесу навчання розкриває поняття змістових засад. Основними документами в системі вищої освіти, що регулюють її зміст, є стратегічні програми та навчальні плани, що сприяють підвищенню якості навчання та викладання завдяки використанню засобів відкритої освіти, а саме ІКТ.

14.18.04.0968/216945. Модель здобуття, обробки та управління знаннями у навчальній організації / Model pozyskiwania i przetwarzania wiedzy w zarządzaniu organizacją ucząca się. Ясінська Й., Барна К. // Економічний форум. Луцьк: Луцький нац. техн. ун-т, 2017, №2, С.352-356. - Польська УДК 330.8.

Робота описує модель отримання, обробки та управління знаннями в освітній установі. У цій роботі розглянуто предмет розвитку студентів організації. Вибір теми був цікавий для авторів з точки зору інтересів, які включають в себе розвиток організації, в якій вони працюють. Робота присвячена огляду досліджень в галузі управління знаннями, які є важливими з точки зору актуальності цієї тематики в практиці функціонування сучасних організацій, очікувань, отриманих вигод і вирішення загальних проблем. / Praca prezentuje model pozyskania i przetwarzania wiedzy w zarządzaniu organizacją uczącą się. W pracy podjęto tematykę rozwoju organizacji uczących się. Wybór tematu był interesujący dla autorki z punktu widzenia jej zainteresowań, które obejmują rozwój organizacji, w której autorka pracowała Praca zawiera także przegląd badań z obszaru zarządzania wiedzą, wskazujący na poziom zainteresowania tematem w praktyce funkcjonowania współczesnych organizacji, oczekiwania, osiągnięte korzyści oraz najczęściej pojawiające się problemy.

14.18.04.0969/216956. Підготовка менеджерів освіти до здійснення контрольньо-діагностичних функцій. Ручкіна М. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.51-54. - укр. УДК 378.013+658.3+379.

У статті визначено сутність поняття "підготовка", представлено педагогічні умови підготовки менеджерів освіти до здійснення контрольньо-діагностичних функцій, розкрито особливості та структуру спецкурсу "Контрольно-діагностичні функції в управлінні загальноосвітнім навчальним закладом".

14.18.04.0970/217068. Модернізація управлінської діяльності відділу освіти в умовах децентралізації та демократизації. Лісова Н. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.56-61. - укр. УДК 37.014.3.

У статті розглядається питання модернізації управлінської діяльності відділу освіти на сучасному етапі. Подаються нові підходи до управління в умовах децентралізації влади та демократизації суспільства. Висвітлено діяльність органів управління освітою саме в період трансформаційних змін, які відбуваються в тому числі в освітній галузі. Автором розкриваються механізми залучення громадськості до управління загальною середньою освітою в громадах малих міст. Підкреслено значущу роль модернізації управлінської діяльності відділу освіти. Особлива увага звернена на питання співпраці органів влади та органів самоврядування в контексті забезпечення розвитку сучасної української школи.

14.18.04.0971/217301. Організаційна культура як інноваційний напрям управління навчальним закладом. Свистун В.І. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.237-242. - укр. УДК 371.091.12:005.

В статті з'ясовано значущість організаційної культури як інноваційного напрямку управління навчальним закладом, представлено різні погляди дослідників щодо розуміння суті організаційної культури, що уможливило визначення її характеристик і дало змогу виокремити специфічні відмінності організаційної культури навчального закладу від інших організацій і тим самим визначити її властивості, функції і структуру.

14.18.04.0972/217306. Актуальні проблеми та перспективи розвитку професійної освіти в умовах ринку праці. Ткачук С.І. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.266-270. - укр. УДК 37:331.

У статті розкриваються актуальні проблеми та перспективи розвитку професійної освіти. Визначено модернізацію за європейським зразком як один із головних напрямів її реформування з метою приведення вищої освіти до єдиних стандартів та критеріїв. У статті обґрунтовано положення про те, що професійна підготовка майбутнього фахівця - це педагогічний процес професійної освіти, результатом якого є формування його готовності до трудової діяльності. Розглянуто компетентність як характеристику, що дається людині унаслідок оцінки ефективності її дій, спрямованих на вирішення певного кола значущих для даного співтовариства завдань. Обґрунтовано компетентнісний підхід як провідний у системі професійної освіти майбутнього фахівця. Визначаються стратегічні підходи до вирішення проблем професійної освіти, її ролі і місця в системі розвитку національної освіти в умовах ринку праці.

14.18.04.0973/217307. Суб'єктно-діяльнісний підхід до розвитку фахової компетентності посадових осіб кадрових органів у системі післядипломної освіти. Тракалюк О.Л. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.271-275. - укр. УДК 378.046-021.68-057:355 (477).

У статті розглядаються розвиток фахової компетентності посадових осіб кадрових органів Збройних сил (ЗС) України - інтегрального професійно-фахового утворення фахівців кадрового органу згідно з провідними ідеями та положеннями суб'єктно-діяльнісного підходу. Фахова компетентність посадових осіб кадрових органів (ПОКО) характеризує їх фахову підготовленість, суб'єктну та фахову здатність, фахову, психологічну та суб'єктну готовність, необхідні для успішного здійснення ними своєї фахової діяльності як суб'єкта кадрового органу. Розвиток фахової компетентності визначається як розгорнутий у часі процес і результат кількісних і якісних змін посадових осіб кадрових органів, в їх практичному мисленні, почуттях і поведінці, а його результат - їх становлення суб'єктами фахової діяльності в кадрових органах ЗС України. Розвиток представляє складний педагогічний процес, поступальний рух, тобто прогрес, удосконалення, еволюція, зростання, фаховий їх світогляд. Акцентовано увагу на тому факті, що у процесі розвитку фахової компетентності слід мати на увазі особливості їх фахової підготовки як дорослих.

14.23 Дошкільна освіта. Дошкільна педагогіка

14.18.04.0974/216137. Розвивальне навчання на заняттях з англійської мови в дошкільному навчальному закладі. Кролевецька І.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.184-191. - укр. УДК 371.3.

У статті здійснено аналіз досліджень з проблеми використання розвивального навчання в практиці роботи дошкільних навчальних закладів. Розкрито особливості організації розвивального навчання для дітей дошкільного віку на заняттях з англійської мови. Подано комплекс ігрових вправ на англійськомому матеріалі для всебічного розвитку дитини.

14.18.04.0975/216216. Рівні розподілу рухливих ігор та ігрових вправ для вдосконалення рухових навичок у дітей старшого дошкільного віку. Бабачук Ю.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.201-208. - укр. УДК 373.

У статті здійснено аналіз досліджень умов удосконалення рухових навичок засобами ігор з елементами спорту в дітей старшого дошкільного віку. Розкрито значення ігор із елементами спорту для вдосконалення рухових навичок у дітей дошкільного віку. Визначено та охарактеризовано рівні розподілу рухливих ігор та ігрових вправ для вдосконалення рухових навичок засобами ігор із елементами спорту у дітей старшого дошкільного віку.

14.18.04.0976/216218. Впровадження елементів оздоровчого туризму у процес фізичного виховання спеціалізованих дошкільних навчальних закладів (будинки дитини). Мулик К.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.217-225. - укр. УДК 376.64:379.852.

У статті представлено зміст експериментальної методики, яка розкриває форми роботи з фізичного виховання із використанням прогулянок-походів та засобів міні-туризму для дітей-сиріт дошкільного віку. Доведено, що впровадження елементів міні-туризму у виховний процес у спеціалізованих дошкільних навчальних закладах впливає як рівень здоров'я, так й на психологічний стан дітей-сиріт дошкільного віку.

14.18.04.0977/216261. Формування управлінської культури фахівців дошкільної освіти як умова ефективного фізичного виховання дошкільників. Пономаренко Т.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.102-110. - укр. УДК 371.1:372.

У статті розкрито сутність управлінської культури фахівців дошкільної освіти. Окреслено важливість формування досліджуваної якості. Визначено зміст та особливості формування управлінської культури фахівців дошкільної освіти як умови ефективного фізичного виховання дітей дошкільного віку.

14.18.04.0978/216263. Формування компонентів фізичної готовності дітей до систематичного навчання: практичний аспект. Кот Н.А. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.117-124. - укр. УДК 372:37.037.

У статті розглянуто деякі аспекти формування фізичної готовності дошкільників до систематичного навчання: визначено змістовий бік, окреслено проблеми та умови її формування у сучасній практиці роботи дошкільного навчального закладу.

14.18.04.0979/216264. Огляд сучасних тенденцій у сфері фізичного виховання дітей дошкільного віку. Гаращенко Л.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.124-131. - укр. УДК 373.2.037.1(091).

У статті розглянуто сучасні тенденції розвитку фізичного виховання та оздоровлення; основи технології реалізації фізичного виховання дітей дошкільного віку. Обґрунтовано необхідність використання багатого арсеналу фізкультурно-оздоровчих засобів та доцільність застосування у системі фізичного виховання здоров'язбережувальних технологій як дієвого засобу збереження, зміцнення і формування здоров'я дітей.

14.18.04.0980/216268. Навчання дітей 6-го року життя ігор з елементами спорту в умовах сучасного дошкільного навчального закладу. Бабачук Ю.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.147-155. - укр. УДК 373.

У статті здійснено аналіз досліджень із проблеми навчання дітей старшого дошкільного віку ігор з елементами спорту. Визначено роль ігрового методу в навчанні дошкільників ігор спортивного характеру. Розроблено та теоретично обґрунтовано структурно-функціональну модель технології навчання ігор з елементами спорту дітей 6-го року життя в умовах дошкільного навчального закладу.

14.18.04.0981/216270. Засоби розвитку координаційних здібностей у дітей старшого дошкільного віку. Луценко Р.В., Юденко В.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.163-170. - укр. УДК 373.21.

У статті проаналізовано дослідження з проблеми розвитку координаційних здібностей у дітей дошкільного віку. Уточнено поняття "координаційні здібності" та розглянуто їх структуру. Обґрунтовано теоретичні основи та засоби розвитку координаційних здібностей у дітей старшого дошкільного віку в процесі рухової діяльності.

14.18.04.0982/216273. Організація неперервного виховання здорового способу життя дітей у дошкільному навчальному закладі й початковій школі. Бабюк Т.Й. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.182-189. - укр. УДК 373.2+373.3:37.013:613.8.

У статті описано методику організації роботи з вихователями дошкільних навчальних закладів та вчителями початкової школи з підготовки їх до неперервного виховання здорового способу життя дітей. Вказано шляхи залучення до цієї роботи батьків вихованців. Проаналізовано ефективні методи роботи зі старшими дошкільниками та молодшими школярами з виховання здорового способу життя.

14.18.04.0983/216372. Збереження психічного здоров'я вихователя дошкільного навчального закладу як умова ефективності професійної діяльності. Тітаренко С.А. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.175-182. - укр. УДК 378:159.944.3.

Здійснено аналіз досліджень з проблеми збереження психічного здоров'я вихователя дошкільного навчального закладу. Охарактеризовано основні показники психічного здоров'я. Виокремлено напрями вирішення проблеми збереження психічного здоров'я педагога.

14.18.04.0984/216946. Підготовка вихователів до роботи з дошкільнятами на засадах антропологічного підходу. Ашиток Н. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.7-10. - укр. УДК 371.09(477).

У наш час у теорії та практиці дошкільної освіти відбуваються кардинальні зміни, пов'язані з переглядом цілей і принципів розвитку дошкільнят. Цьому сприяє пошук ефективних форм виховання і навчання дітей на основі антропологічного підходу. У зв'язку з цим особливого значення для розвитку дошкільнят набуває професійна підготовка педагогів дошкільних освітніх закладів.

14.18.04.0985/216954. Плани по орієнтуванню освіти та виховання для дитячих садків Німеччини як цільові формулювання у сфері освіти та впровадження їх у вітчизняне дошкільня. Хало З. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.42-46. - укр. УДК 373.2.016(430).

У статті обґрунтовано основні положення програми щодо оптимізації роботи німецького дошкільня. Визначено шляхи впровадження плану по орієнтуванню освіти та виховання для дитячих садків Німеччини у вітчизняне дошкільня.

14.18.04.0986/217011. Виховання базових якостей особистості з дошкільного віку: аналіз програмового забезпечення. Агіляр Туклер В.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.25-31. - укр. УДК 373.2:37.013.

У статті представлено результати аналізу програмово-методичних документів з дошкільної освіти у яких відображено питання виховання базових якостей особистості. Показано, що результати дослідження проблеми виховання базових якостей у дітей дошкільного віку впливають на вдосконалення змісту програмового забезпечення освітнього процесу в дошкільних навчальних закладах і можуть слугувати орієнтиром у визначенні стратегій його перебудови.

14.18.04.0987/217026. Формування педагогічної культури батьків в умовах ДНЗ. Хомишак О., Хомишак Г. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.32-35. - укр. УДК 37.064.1.

У статті розглядається проблема формування педагогічної культури батьків в умовах ДНЗ на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Обґрунтовано необхідність формування педагогічної культури батьків з метою підвищення ефективності виховного процесу в умовах сім'ї. На основі вивчення навчально-методичної літератури визначено сучасні форми, методи та прийоми педагогічного просвітництва батьків в умовах ДНЗ. Проаналізовано провідні ідеї теорії і практики підготовки батьків до сімейного виховання та розроблено авторську програму з метою творчої реалізації в навчально-виховному процесі українських дошкільних навчальних закладів.

14.18.04.0988/217054. Розвиток мовлення в процесі соціальної адаптації дітей старшого дошкільного віку. Солонська А., Кульчицька Т. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.161-164. - укр. УДК 373.2.091:81'233.

У статті проаналізовано особливості соціальної адаптації старших дошкільників у процесі розвитку мовлення, визначено провідні напрями цієї роботи і умови, що визначають її ефективність. Виявлено та обґрунтовано комплекс психолого-педагогічних умов, які сприяють розвитку мовлення та успішній соціальній адаптації старших дошкільнят з недорозвиненням мовлення.

14.18.04.0989/217099. Методичні засади формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників. Максимова О.О. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.118-122. - укр. УДК 371.011 (07).

У статті подається визначення поняття "здоров'язбережувальна компетентність дошкільників", розкривається його суть з точки зору триєдності сторін здоров'я (фізичне, психічне, духовне), аналізуються завдання, які стоять перед вихователем щодо збереження, підтримання та примноження здоров'я дітей, окреслюються принципи валеологічного виховання дітей. Визначено умови оптимального формування здоров'язбережувальної компетентності, де більш глибоко проаналізовано технології, які можна використовувати у ДНЗ з даного напрямку роботи, та форми роботи з педагогічним колективом.

14.18.04.0990/217839. Соціально-побутові навички дошкільників із типовим розвитком та дитячим церебральним паралічем: теоретичні витoki та сучасні напрями дослідження. Роменська Т.Г. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.153-168. - укр. УДК 372.36: 376.22.

У статті автором проаналізовано наукові розвідки щодо змістового наповнення поняття "соціально-побутові навички" у дошкільників із типовим розвитком та дитячим церебральним паралічем (далі ДЦП). У контексті компетентнісної та особистісної зорієнтованої парадигми освіти визначено сутнісні складники в структурі соціально-побутових навичок: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, праксеологічний та соціокультурний. Теоретично обґрунтовано необхідність імплементації міждисциплінарного підходу до проблеми формування соціально-побутових навичок у дошкільників із ДЦП. Доведено, що в межах міждисциплінарного підходу постає закономірним упровадження в корекційно-реабілітаційний процес елементів інтегральних технологій (сенсорної інтеграції, методики М. Монтесорі, кондуктивної педагогіки А. Петью, ерготерапії та інших). Розкрито, що міждисциплінарний вимір проблеми передбачає паритетне представлення у структурі соціально-побутових навичок як соціальної складової, пов'язаної зі сферою соціуму, так і побутової, що корелює зі сферою традиційно-побутової культури.

14.25 Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи

14.18.04.0991/213743. Навчальні практики школярів Харківщини: показники, динаміка, фактори актуалізації. Борисов Р., Шеремет І. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2014, №1-2, вип.11-12, С.70-78. - рос. УДК 316.45:316.023.6:316.4.066.

У статті аналізується феномен навчальних практик школярів Харківщини. Використовуючи розробки сучасних дослідників у галузі освіти, автори надають власне визначення поняття "навчальні практики", виокремлюють показники та чинники актуалізації відповідного феномену. Акцентується увага на таких чинниках навчальних практик, як ціннісні орієнтації, мотивація навчальної діяльності, ставлення до навчання, в тому числі до окремих навчальних дисциплін. Серед ідентифікованих навчальних практик розглядаються відвідування занять та виконання домашніх завдань. Особлива увага приділяється такому ключовому показнику (не) ефективності навчальних практик, як академічна успішність школярів. Наводяться результати порівняльного аналізу даних, що були отримані у ході досліджень, здійснених серед школярів Харкова у 1999 р. та 2013 р. Підкреслюється, що такий аналіз дозволив дійти висновку щодо суттєвої трансформації структури мотиваційних установок навчальної діяльності школярів, що знаходить своє відображення в показниках навчальних практик сучасних школярів.

14.18.04.0992/213947. Експериментальна перевірка положень, що відображають стан оцінювання інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу на різних етапах педагогічного експерименту. Онищук Л.А. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.125-131. - укр. УДК 377.

У статті систематизовано результати експериментальної перевірки положень, що висвітлюють стан оцінювання інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу на різних етапах педагогічного експерименту.

14.18.04.0993/216132. Здатність та готовність до міжкультурного спілкування як компонента лінгвосоціокультурної компетентності. Осадча Н.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.156-163. - укр. УДК 37.016:81'111-028.31.

Стаття присвячена дослідженню змісту формування здатності та готовності до міжкультурного спілкування як компонента лінгвосоціокультурної компетентності в учнів школи філологічного профілю в руслі сучасних тенденцій у галузі профільної освіти. У публікації наведена загальна характеристика компонентів здатності та готовності до міжкультурного спілкування як компонента лінгвосоціокультурної компетентності в учнів школи філологічного профілю, включаючи спостережливість, сенсифікацію, зіставлення рідної та іншої культур, аналіз їх відмінностей, рефлексію, емпатію, толерантність, неупередженість та доброзичливість, якими учень школи філологічного профілю повинен оволодіти в освітньому процесі.

14.18.04.0994/216135. Музична грамота в структурі уроку музики в загальноосвітній школі. Мішеченко В.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.175-179. - укр. УДК 372.4.036.

У статті розглядається музична грамота як складова багатогранного поняття "музична грамотність", під якою розуміють здатність сприймати музику як живе й образне мистецтво.

14.18.04.0995/216136. Тестовий контроль у навчанні англійської мови у початковій школі. Петренко-Агді О.П. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.179-184. - укр. УДК 372.

У статті розглянуто проблеми тестового контролю у навчанні англійської мови та обґрунтовано доцільність його використання у початковій школі. Визначено специфіку організації тестування у процесі навчання англійської мови у початковій школі. Наведено приклади структури тестових завдань для контролю вмій читання англійською мовою.

14.18.04.0996/216139. Характеристика рухової активності старшокласників у процесі занять баскетболом. Кузюра Г.М., Клиндух Т.І., Пильтай С.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.197-201. - укр. УДК 37.032+613.

У статті зроблено огляд науково-методичного доробку вітчизняних та зарубіжних фахівців з фізичного виховання дітей шкільного віку з питань використання спортивних ігор як засобу реалізації оздоровчих завдань фізичного виховання школярів. Пропонуються результати педагогічного дослідження рухової активності учнів під час занять баскетболом.

14.18.04.0997/216140. Розвиток професійної орієнтації школярів в умовах реформування системи освіти України. Коломієць М.Б. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.202-207. - укр. УДК 37.048.45.

У статті розглянуто особливості організації профорієнтаційної роботи зі школярами в зарубіжних країнах у зв'язку із необхідністю розвитку професійної орієнтації в умовах реформування системи освіти України. Визначено спільні підходи різних країн до організації профорієнтаційної роботи зі школярами і запропоновано напрями її розвитку в Україні.

14.18.04.0998/216141. Вплив патологічних станів дітей на навчально-виховний процес у загальноосвітніх навчальних закладах. Петрюк С.Є. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.207-214. - укр. УДК 371.7.

У статті розглядаються теоретичні аспекти медико-гігієнічного впливу різноманітних захворювань і патологічних станів дітей шкільного віку на навчально-виховний процес та його учасників. Виокремлено основні групи захворювань за їх модифікуючим впливом на процес навчання та засвоєння знань школярами. профорієнтаційної роботи зі школярами і запропоновано напрями її розвитку в Україні.

14.18.04.0999/216194. Формування проектної компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів: концептуальна модель. Ковальчук В.І. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.26-33. - укр. УДК 37.015.31: 17.022.1: 373.5:7.

У статті обґрунтовано концепцію формування проектної компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів, яка охоплює принципи, цілі, завдання та модель означеного процесу. Модель розглядаємо як відображення системи змін освітньої діяльності в освітньому середовищі школи шляхом створення відповідних організаційно-педагогічних умов.

14.18.04.1000/216208. Інтеграційний підхід до змісту предметів природничого та художньо-естетичного циклів як засіб формування інтелектуальних умінь молодших школярів. Захарова Н.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.135-140. - укр. УДК 372.31.

У статті розглядаються теоретичні та методичні підходи до формування інтелектуальної сфери молодших школярів на основі інтеграції змісту предметів природничо-естетичного циклу. Ця сфера охоплює формування логічного і образного мислення, спостережливості, уваги, мовлення, уяви, фантазії, пізнавального інтересу.

14.18.04.1001/216210. Формування лексичної компетентності молодших школярів у руслі концепції розвивального навчання. Сіранчук Н.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.150-156. - укр. УДК 372.461 - 057.874:37=161.2.

- У статті висвітлено позитивні та негативні аспекти формування лексичної компетентності молодших школярів у руслі концепції розвивального навчання. Проаналізовано сучасні психолого-педагогічні концепції розвивального навчання в початковій школі.
- 14.18.04.1002/216215. Комунікативно-діяльнісний підхід на уроках української мови у початкових класах. Гамза А.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.193-201. - укр. УДК 373.3.016:811.161.2(07).
- У статті розглядаються основні аспекти комунікативно-діялісного підходу на уроках української мови; визначено характер вивчення мовного та мовленнєвого матеріалу за допомогою комунікативного та діялісного підходів; проводиться аналіз вправ на даному етапі та подаються результативні дані ефективності вивчення та застосування комунікативно-діялісного підходу молодшими школярами на уроках української мови.
- 14.18.04.1003/216220. Формування управлінської культури керівника школи: сучасний стан проблеми в педагогічній теорії. Семанчина В.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.13-20. - укр. УДК 371.113:371.14.
- У статті розглянуто проблему управлінської культури майбутніх керівників загальноосвітніх навчальних закладів. Розкрито педагогічні умови формування управлінської культури майбутніх керівників та висвітлено стан дослідження проблеми в сучасній педагогічній теорії.
- 14.18.04.1004/216274. Професійна готовність майбутнього вчителя технологій: сучасні проблеми та перспективи. Лівшун О.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.189-198. - укр. УДК 37.091.12.
- У статті розкрито значення вчителя технологій у сучасній школі в контексті його ролі у підготовці фахівців, здатних у майбутньому задовольнити ринок праці. Проаналізовано основні історичні етапи становлення трудового навчання, а також досліджено основні завдання, котрі необхідно вводити до змісту професійної підготовки майбутніх учителів технологій у вищій педагогічній навчальній установі. Розкрито особливості формування професійної готовності майбутнього вчителя технологій взагалі і до викладання у профільній школі, зокрема. Запропоновано власне бачення вдосконалення процесу формування професійної готовності майбутнього вчителя технологій із залученням акмеологічних технологій, які передбачають використання засобів і методів навчання, що активізують навчальну та науково-дослідну діяльність студентів (майбутніх учителів).
- 14.18.04.1005/216283. Практичні роботи у навчанні геометрії учнів основної школи. Терех О.Я. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.253-258. - укр. УДК 371.3 : 514.1.
- У статті на основі аналізу літератури введено поняття "практична робота з геометрії". Розглянуто особливості застосування практичних робіт у курсі геометрії основної школи. Наведено методичні рекомендації щодо підготовки та проведення таких робіт на уроках геометрії. Запропоновано приклад практичної роботи.
- 14.18.04.1006/216288. Компетентнісний підхід до розвитку музичної пам'яті молодших школярів. Рожко І.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.288-295. - укр. УДК 371.315.6:[78:159.953-057-874]:373.3.
- У статті визначено ключовий напрям розвитку музичної пам'яті молодших школярів, основна частина наукової розвідки спрямована на побудову розвивальної моделі цього багатогранного та об'ємного поняття. Автором окреслено загальні особливості, що характеризують перебіг процесів музичної пам'яті, наголошується на важливості осмисленого запам'ятовування в музичній діяльності дітей молодшого шкільного віку. У статті розглянуто наявні теоретичні підходи до значення та місця асоціацій у структурі музично-мнемічної діяльності молодшого школяра; розкрито роль мотивації та активності особистості для розвитку музичної пам'яті дітей початкових класів.
- 14.18.04.1007/216289. Методичний аспект опрацювання геометричного складника предметної математичної компетентності у процесі вивчення молодшими школярами освітньої галузі "математика". Непомняща Г.І. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.296-306. - укр. УДК 373.
- Сучасна початкова школа не може залишатися осторонь від процесів модернізації освіти, які проходять сьогодні в усьому світі і в Україні зокрема. Початкової ланки освіти стосуються всі світові тенденції й інновації: особистісно-орієнтований підхід, інформатизація, інтеграція тощо. До них належить і компетентнісний підхід, поява якого пов'язана насамперед з кризою освіти, що полягає в суперечностях між програмовими вимогами до навчальних досягнень учнів і потребами самої особистості в освіті. Компетентність розглядається як нова одиниця виміру освіченості людини, при цьому увага акцентується на результатах навчання, в якості яких розглядається не сума завчених знань, умінь, навиків, а здатність діяти в різноманітних проблемних ситуаціях.
- 14.18.04.1008/216361. Упровадження британського досвіду управління якістю освітніх послуг у системі середньої освіти. Шаповалова О.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.95-99. - укр. УДК 373.5.014(410).
- У статті надано рекомендації щодо впровадження британського досвіду управління якістю освітніх послуг у системі середньої освіти. Охарактеризовано прогресивні ідеї британського досвіду в Україні на національному, місцевому та інституційному рівнях. З'ясовано особливості побудови національної системи середньої освіти, а також особливості соціально-економічного та історико-культурного розвитку нашої країни.
- 14.18.04.1009/216362. Концептуальні підходи до розгляду культури школи в сучасній теорії освіти США. Довгополова Г.Г. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.100-105. - укр. УДК 371.1:37.035.91:008.
- Стаття присвячена висвітленню питання передісторії виникнення концептуальних підходів в американській теорії освіти, покладених в основу визначення ролі культури школи в досягненні навчальних результатів учнів. Серед зазначених підходів, зокрема, визначено соціологічний, згідно з яким соціальне походження учнів є більш важливим фактором академічних успіхів, ніж власне навчальна діяльність школи, процесуальний, за яким культура навчального процесу відіграє суттєву роль у досягненні навчальних результатів учнів, та організаційний концептуальний підхід, у контексті якого культура школи розглядається як один із найважливіших факторів, що визначає успішність школи та освітніх реформ у цілому.
- 14.18.04.1010/216363. Підготовка вчителя до формування в учнів початкових класів умінь розв'язувати сюжетні задачі. Непомняща Г.І. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.106-112. - укр. УДК 378.147: 51(043).
- У статті розглянуто особливості підготовки майбутніх учителів до формування у молодших школярів умінь розв'язувати сюжетні задачі. Наведено приклади задач і розкрито методика роботи над ними.

- 14.18.04.1011/216366. Упровадження прогресивних ідей професійної підготовки старшокласників в освітньому просторі України. Козак Т.Б. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.131-138. - укр. УДК 377.
У статті здійснено порівняльний аналіз професійної підготовки старшокласників в Україні та Німеччині, виявлено прогресивні ідеї досвіду професійної підготовки старшокласників у закладах середньої освіти другого ступеня Німеччини та визначено можливості їх реалізації в освітньому просторі України.
- 14.18.04.1012/216367. До проблеми творчого розвитку молодших школярів на уроках музичного мистецтва. Стефіна Н.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.138-143. - укр. УДК 378.147:371 (075.8).
У статті розглянуто теоретичні положення щодо розвитку молодших школярів на уроках музичного мистецтва та конкретизовано сутність означеного феномену.
- 14.18.04.1013/216368. Музика в школі як навчальний предмет і урок мистецтва. Мішеченко В.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.144-149. - укр. УДК 378.
У статті розглянуто роль, місце і значення уроку музики в музичному розвитку учнів, вихованні музичної культури як необхідної частини їх духовності.
- 14.18.04.1014/216369. Багатовекторна модель взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків. Серих Л.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.149-159. - укр. УДК 373:374 - 043.5:37.015.31:7 - 053.6.
У статті розкриті теоретико-методологічні засади розроблення багатовекторної моделі взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків. Визначені технології, групи методів, форм, які забезпечують ефективне естетичне виховання підлітків завдяки означеній взаємодії.
- 14.18.04.1015/216947. Світові глобалізаційні зміни та суб'єктність як соціокультурні детермінанти розвитку соціальної компетентності особистості вчителя початкової школи. Варецька О. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.11-16. - укр. УДК 373.3.011.3 - 051:005.336.2:316.4.066:005.44(045).
У статті обґрунтовано актуальність розвитку соціальної компетентності вчителя початкової школи в умовах глобалізаційних змін, окреслено авторський погляд на цей феномен і на соціокультурні детермінанти, що впливають на його розвиток у педагогів, висвітлено погляди на глобалізацію як на важливіший процес сучасності й суб'єктність як властивість індивіда.
- 14.18.04.1016/216951. Довіра й управління в умовах трансформаційних процесів. Лісова Н. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.29-33. - укр. УДК 37.014.3.
У статті висвітлюється сутність явищ "довіра", "культура довіри", роль їх в трансформаційних процесах управління, зокрема в умовах державно-громадського управління розвитком загальної середньої освіти в Україні.
- 14.18.04.1017/216955. Громадянське виховання школярів: зарубіжний досвід. Роговець О. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.46-51. - укр. УДК 37.017.
У статті розглянуто пріоритетні ідеї зарубіжних науковців щодо сутності громадянського виховання школярів та бажаних його результатів, розкрито сучасні підходи до організації та реалізації громадянського виховання в змісті шкільного навчання і позакласної діяльності деяких країн Західної Європи та Сполучених Штатів Америки.
- 14.18.04.1018/216960. Питання з охорони праці та безпеки життєдіяльності у школах. Профілактика дитячого травматизму. Селезень В., Солоденко А. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.70-73. - укр. УДК 614:373.
У статті розглянуто основні питання з охорони праці та безпеки життєдіяльності учнів у школах. Показано основну документацію, яка має бути в кожній школі. Особливу увагу приділено питанням дитячого травматизму та профілактичним діям, щодо запобігання йому. А також наведено етапи організації чіткої системи роботи школи з питань охорони праці та профілактики дитячого травматизму.
- 14.18.04.1019/216973. Загальні цілі освітньої навчальної програми з іноземної мови в середніх школах Польщі: стратегії, навички та підходи. Талалай Ю. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.132-136. - укр. УДК 378.03.041(092) (437).
У статті схарактеризовано загальні цілі освітньої навчальної програми з іноземної мови в середніх школах Польщі, а саме: загальні цілі передбачають індивідуальний підхід до розвитку знань, вмінь та навичок учнів, з урахуванням здібностей та інтересів, а також розвиток навичок соціальної поведінки: культурної самоідентифікації та відповідних канонів спілкування в повсякденному та професійному житті; крім індивідуального підходу виокремлено міждисциплінарний підхід до вивчення іноземної мови, який передбачає формулювання теми, наприклад, розмовної теми, пов'язаної з іншими шкільними предметами (географія, біологія, історія та ін.); у статті виокремлено міжкультурну компетенцію, тобто зацікавленість і відкритість по відношенню до інших культур і здатність сприймати подібності та відмінності різних культур; у статті описано навички та вміння учнів в чотирьох видах діяльності.
- 14.18.04.1020/217022. Розвиток освітніх особистісних результатів учнів сучасної початкової школи: компетентності і парадигми. Павленко А. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.13-16. - укр. УДК 37.02.
У статті розглянута проблема визначення і розвитку особистісних освітніх результатів учнів сучасної початкової школи на основі компетентнісного підходу. Встановлено зв'язок між ключовими компетенціями і провідними ідеями основних освітніх парадигм сучасності.
- 14.18.04.1021/217028. Веб-квест у роботі з учнями загальноосвітньої школи. Карпа І. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.42-46. - укр. УДК 811.111(07):373.091.39.
У статті розглянуто поняття веб-квесту як освітньої технології, окреслено форми та види завдань для веб-квестів, визначено ефективність впровадження короткострокових веб-квестів. Авторка досліджує переваги, а також труднощі і недоліки проведення веб-квесту з учнями загальноосвітньої школи.
- 14.18.04.1022/217029. Використання інтерактивних технологій на уроках правознавства. Стецик Ю. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.46-49. - укр. УДК 371.133.
У статті розглянуті інтерактивні методи навчання та сучасні підходи щодо їх використання при викладанні правознавчих дисциплін в освітніх закладах України. Подано коротку характеристику окремих груп інтерактивних методів.
- 14.18.04.1023/217046. Вокально-хорова підготовка школярів: особливості, інноваційні підходи. Добуш Ю. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.126-130. - укр. УДК 373.3.5.016:78.

Одним із ефективних засобів всебічного виховання особистості є музичне мистецтво. На сьогоднішній час, беззаперечно, навчання та виховання в освітньому процесі вимагає змістовних змін, для яких необхідне чітке бачення перспектив. Вокально-хорова підготовка школярів займає чільне місце в системі освіти і також вимагає пильної уваги педагогів та нових підходів відповідно до вимог часу.

14.18.04.1024/217064. Музика як засіб фізичного виховання молодших школярів. Бартків О., Дмитрів С. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.36-40. - укр. УДК 37.01:796:78 - 057.

У статті розкривається вплив музики на фізичне виховання учнів початкової школи, оскільки виконання рухів під музику виховує дисциплінованість, колективізм, самоконтроль; рухи під музику розвивають м'язи, покращують поставу тіла, зміцнюють серцево-судинну систему, формують опірність до стресів. Наголошено, що використання музики на уроках фізичної культури в початковій школі сприяє ефективній реалізації освітніх, виховних та розвивальних завдань уроку; розвиває особисту творчість дітей у виконанні рухів під час різноманітних фізичних вправ; може виконувати ритмічну, фонову, навчально-пізнавальну, емоційну, виразну та оздоровчу функції.

14.18.04.1025/217072. Журнал "Позакласний час" як інформативне джерело для вчителя музичного мистецтва. Матійчин І. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.76-80. - укр. УДК 373.5.016:78.

У статті висвітлюється роль і значення журналу "Позакласний час" для теоретичної підготовки і практичної діяльності вчителя музичного мистецтва на уроках і в позакласній роботі. Аналізуються різноманітні матеріали часопису (нормативні положення, методичні рекомендації, розробки виховних заходів, сценарії шкільних свят, добірки пісень і т.п.), дотичні до музичної педагогіки, та визначаються можливості їх застосування. При відборі та аналізі особлива увага надається інформативно насиченим матеріалам із значним навчально-виховним потенціалом.

14.18.04.1026/217080. Музично-педагогічні умови розвитку молодших школярів на уроках музики. Чепіга В., Кривоховостов В., Чугай С. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.117-120. - укр. УДК 373.3.063.

У статті представлені музично-педагогічні умови та підходи розвитку молодших школярів на уроках музики. Автори приділяють велику увагу необхідності вивчення практичного досвіду вчителів музики та виконанню основних завдань сучасної школи - формуванню духовних цінностей учнів та гармонійному розвитку особистості учня.

14.18.04.1027/217082. Психологічні засади розвитку творчої особистості на уроках слухання музики. Холевінська Я. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.127-131. - укр. УДК 78.15;78.73.

У статті поставлено важливі педагогічні проблеми розвитку творчого мислення майбутнього музиканта на уроках слухання музики на початковому рівні освіти, зокрема у спеціалізованій музичній школі. Розглянуто різні способи та прийоми ігрового, імпровізаційного, вербально-емоційного та найпростішого аналітичного компонентів педагогічного процесу на уроках. Форми роботи педагога з дітьми базовані на дослідженнях в галузі загальної психології, музичної психології, загальної та музичної педагогіки; психологічних особливостей розвитку дитини та їх адаптації на предметі "слухання музики".

14.18.04.1028/217087. Невербальні засоби комунікації на заняттях з іноземної мови у школі. Кекош М. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.152-156. - укр. УДК 373.31.5.016:81'27.

У статті досліджено роль невербальної комунікації та її компонентів на заняттях з іноземної мови у школі. Проаналізовано функції невербального спілкування, основні невербальні засоби та їх практичне застосування у навчанні іноземної мови. Запропоновано низку вправ та засобів для засвоєння учнями невербальних явищ іноземної культури. Визначено взаємозв'язок і взаємозалежність вербального та невербального спілкування в процесі навчання іноземних мов у школі. Доведено важливість навчання учнів невербальній комунікації для формування мовної та міжкультурної компетенції.

14.18.04.1029/217088. Конструювання системи фізичних вправ і підготовка майбутніх учителів фізичного виховання до її впровадження в загальноосвітні школи України протягом другої половини ХХ та початку ХХІ ст. Турянська М. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.156-162. - укр. УДК 796:378.011.3 - 051:373.5(477)19 20.

У статті розглядається конструювання системи фізичних вправ і підготовка майбутніх учителів до її впровадження в загальноосвітні школи України протягом другої половини ХХ та початку ХХІ ст. Розкрито види фізичних вправ, їхній зміст та методика роботи над ними. Висвітлено вправи з акробатики, легкої атлетики, гімнастики та спортивних ігор.

14.18.04.1030/217168. Світоглядно-екологічний підхід до змісту природничої освіти в школі і ступеня. Грошовенко О.П. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.96-100. - укр. УДК 373.015.31:57.081.1.

Стаття присвячено проблемі реалізації гуманістичного підходу в умовах пошуку нової моделі природничої освіти в школі І ступеня. Проаналізовано стан і перспективи розвитку даної проблеми у сучасній педагогічній науці та практиці, обґрунтовано комплекс педагогічних умов навчально-виховної роботи спрямованої на формування екологічного світогляду дітей молодшого шкільного віку в процесі вивчення природознавства. У статті пріоритетну роль у реалізації світоглядно-екологічних установок молодших школярів відведено вчителю. Ефективність вирішення проблеми виховання дітей, формування у них міцних знань, природничих компетентностей, залежить від здатності вчителя, розвиненості гуманістично-спрямованої системи ціннісних орієнтацій.

14.18.04.1031/217278. Професійна майстерність педагога-вихователя як передумова особистісного зростання учнівської молоді. Дубасенюк О.А. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.106-111. - укр. УДК 376.1.

У статті відзначено актуальність проблеми виховання молоді. Від її культури, рівня вихованості та освіченості залежить подальший розвиток українського суспільства в цілому. Наголошено, що ключовою фігурою в цьому процесі постає педагог-вихователь. У понятті "вихователь" інтегровано професійну роль та громадянську особистісну позицію, прийняту на себе однією людиною і реалізовану по відношенню до іншої людини або до колективу. Виокремлено основні складові успіху вихователя - його високий професіоналізм і моральний авторитет. Увагу акцентовано на важливості таких видів діяльності вихователя як-от: проектувальної, прогностичної, гностичної, діагностичної, комунікативної. Педагогічна майстерність являє комплекс властивостей особистості (гуманістична спрямованість діяльності викладача, його професійні знання, педагогічні здібності і педагогічна техніка), що забезпечує високий рівень самоорганізації професійної діяльності та особистісний саморозвиток суб'єктів навчально-виховного процесу. На цій основі виділено та проаналізовано рівні професійної майстерності педагога-вихователя (репродуктивний, адаптивний, локально-моделюючий, системно-моделюючі знання, системно-моделююча діяльність і поведінка).

14.18.04.1032/217288. Формування та цілеспрямований розвиток обдарованої особистості: аспекти професійного самовизначення. Корінна Л.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.161-170. - укр. УДК 376-056.45.

Статтю присвячено проблемам особистісного самовизначення, професійної орієнтації ліцеїстів у освітньому просторі ліцею-інтернату для обдарованих дітей. Акцентовано увагу на особливостях профільного навчання - першого важливого етапу професійного самовизначення та виховання особистості, здатної до самореалізації, навчання впродовж життя. Визначено основні завдання створення профорієнтаційного простору навчального закладу. При цьому автором статті зазначено, що простір профільного самовизначення - це сукупність структурних підрозділів ліцею-інтернату, що мають загальні цілі, ресурси для їх досягнення та єдиний центр управління. Запропоновано опис педагогічного досвіду забезпечення реалізації творчого потенціалу всіх учасників навчально-виховного процесу. Подано структуру освітньої системи ліцею-інтернату.

14.18.04.1033/217297. Використання завдань відкритого типу на різних етапах уроку як засіб розвитку креативності учнів основної школи. Павленко В.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.213-218. - укр. УДК 37.091.31:3735:37.015.31.

У статті обґрунтовано необхідність подолання репродуктивного стилю навчання та переходу до такої освітньої системи, яка б повною мірою могла забезпечити пізнавальну активність і самостійність мислення учнів. Висвітлено основні психологічні умови, що сприяють розвитку креативності. Визначено завдання відкритого типу одним із засобів розвитку креативності сучасного учня. Здійснено аналіз поняття "відкриті завдання". Запропоновано характеристики основних параметрів та вимоги до відкритих завдань, серед яких автор виділяє: наявність смислового контексту, проблемність, невизначеність, доступність, зв'язок із конкретним навчальним предметом, інтеграція. Проаналізовано особистісні якості, властиві креативним людям: незалежність, висока толерантність до невизнаного, розвинені естетичні почуття та ін. Зазначено, що розвиток креативності залежить від віку та рівня розумового розвитку учнів і самих учителів.

14.18.04.1034/217345. Логіка генерування, розвитку та трансформації ідей (на прикладі дослідження суб'єктності особистості школяра). Галян О.І. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.60-66. - укр. УДК 159.922.73-053.5:37(477)(091)*19".

Статтю присвячено аналізу особливостей розвитку ідей суб'єктності особистості школяра з позиції формальної, психологічної та педагогічної логіки. Розглянута проблема постає як подальша експлікація історико-педагогічного процесу, в якому представлено когнітивний аспект діяльності дослідників освіти, часові зміни педагогічної реальності та її суб'єкти. Розкрито чинники генерування педагогічних ідей у контексті дослідження суб'єктності особистості школяра. Акцентовано увагу на методах і змісті генерування ідей суб'єктності у вітчизняному педагогічному дискурсі ХХ століття.

14.18.04.1035/217346. Значення британського досвіду структурного реформування системи загальної середньої освіти для українського шкільництва. Гарашук К.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.67-72. - укр. УДК 373.5.014.3.018(410)(043.3).

У статті доведено, що реформування вітчизняної шкільної освіти буде ефективнішим, якщо враховувати позитивний зарубіжний досвід у цій галузі. На прикладі реформаторської діяльності британських урядів кінця ХХ - початку ХХІ ст. показано, як послідовне структурне реформування призвело до суттєвого покращення в системі загальної середньої освіти. З'ясовано, що перспективними для української освіти є диверсифікація середньої освіти з дотриманням рівних освітніх можливостей та соціальної справедливості; практичне здійснення персоналізації навчання; розвиток інноваційних шкільних мереж; перетворення школи на центр громадського життя шляхом надання спільноті освітніх та соціальних послуг.

14.18.04.1036/217361. Проблема реалізації компетентнісного підходу в процесі мовної підготовки учнів загальноосвітньої школи. Харченко Г.І. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.153-157. - укр. УДК 378.147(045).

У статті розглядається генеза поняття "комунікативна компетентність" у науковій вітчизняній літературі, визначається важливість формування комунікативної компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Автор аналізує сутність комунікативної компетентності, особливості формування мовної та мовленнєвої компетенції в контексті сучасної мовної політики, приділяє увагу комунікативному підходу як одному з пріоритетних, акцентує на важливості взаємозв'язку шкільної мовної освіти з реальними потребами суспільного життя.

14.18.04.1037/217370. Кадрова політика в середній освіті України: оцінка трансформацій. Безтелесна Л.І., Пивоварчук Л.В. // Соціально-трудові відносини: теорія та практика. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2017, №1(13), С.108-116. - укр. УДК 338.465.4.

У статті висвітлено теоретичні засади реалізації державної кадрової політики в середній освіті України. Наведено оцінку демографічних та інституційних трансформацій у середній освіті в процесі децентралізації та створення об'єднаних територіальних громад, які контролюють процес наданих освітніх послуг.

14.18.04.1038/217802. Порушення письма як одна з проблем шкільного навчання. Журавльова Л.С. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.55-65. - укр. УДК 373.3.091.21:616.89-008.435.

У статті розглядається проблема порушення письма як одного з видів писемного мовлення. Описані та конкретизуються поняття "письмо", "дисграфія". Підкреслюється складність письма як психофізіологічного процесу. Розглянуті етапи формування навичок письма. Подані основні класифікації дисграфії, що відображають різний стан науки на момент їх розробки та свідчать про різне розуміння вченими механізмів цього розладу. Зазначено, що з позиції психофізіологічного підходу дисграфія розглядається як наслідок порушення аналітико-синтетичної діяльності аналізаторів. З зазначеної позиції розроблена класифікація дисграфії М. Хватцева. Підкреслюється, що з позиції клініко-психологічного підходу дисграфію вивчав О. Корнев. Т. Ахутіною подано класифікацію дисграфії з позиції нейропсихологічного підходу. Зауважено, що автор виділила труднощі під час письма, які часто зустрічаються у дітей, але механізми яких рідко обговорюються у логопедичній літературі. А. Сиротюк виділяє три види дисграфії спираючись на дослідження нейропсихологів стосовно складної мозкової організації письма. Представлено класифікацію дисграфії розроблена Р. Лалаєвою та колективом її кафедри.

14.18.04.1039/217806. Клуб вихідного дня як інноваційна форма організації виховного процесу у спеціальній школі-інтернат. Константинов О.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.113-121. - укр. УДК 37.043.2.

У статті розглянуто інноваційну форму організації виховного процесу учнів з інтелектуальною недостатністю в умовах спеціальної школи-інтернат. Зокрема, звертається увага на організацію виховання дітей під час вихідних днів у формі Клубу вихідного дня. Метою Клубу вихідного дня є створення цілеспрямованого, систематичного багатфункціонального процесу направленого на збагачення духовних, моральних, родинних, патріотичних цінностей та здорового способу життя учнів спеціальної школи-інтернат. Охарактеризовані завдання, а саме: виховання гармонійної особистості шляхом використання новітніх педагогічних технологій; сприяння формування учнівського колективу, враховуючи їх індивідуальні особливості, інтереси, проблеми та думки; збереження здоров'я учнів, виховання бережливого ставлення до власного здоров'я та життя, шляхом створення спеціальних виховних умов; виховання цілісної та морально зрілої особистості, формування адекватного оцінювання навколишньої дійсності у повсякденному житті. Автором визначено напрямки виховання, а саме формування

здорового способу життя та моральне виховання. Формування здорового способу життя передбачає застосування здоров'я зберігаючих технологій навчання, дотримання режиму рухової активності, поєднання рухового і статичного навантаження; заміна авторитарного стилю спілкування на стиль співробітництва, створення емоційної сприятливої атмосфери виховного процесу; формування в учнів усвідомлення цінності здоров'я, профілактика захворювань. Розкрито зміст та методи морального виховання учнів з атиповим розвитком. А саме: методи виховного впливу, серед яких найважливіші - методи етичного інформування, методи створення виховних ситуацій, формування досвіду відповідної поведінки, методи стимулювання належної поведінки, бути корисним членом суспільства. Основним засобом такого виховного впливу виділено виховні заняття у формі гурткової роботи.

14.18.04.1040/217832. Plusy i minusy edukacji wJaczajacej w opinii kazachskich rodzicow uczniow klas pierwszych. Kulesza E.M., Butabayeva L.A. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.85-95. - польська УДК 162.16.

Idea edukacji wJaczajacej i jej stopniowe wdrazenie to priorytet w polityce oswiatowej Kazachstanu do roku 2020. Badania zwiazane z rozpoznananiem i opracowaniem organizacyjnych, prawnych, Srodowiskowych (lokalnych i szkolnych) uwarunkowan integracji prowadzone sa od niedawna. Przegląd zrodel wykazal, ze w literaturze kazachskiej nie analizowano do tej pory opinii rodzicow uczniow pelnosprawnych na temat edukacji inkluzyjnej. Badaniami ankietowymi objeto 102 osoby, w tym 52 rodzicow dzieci szkoły powszechnej i 50 rodzicow dzieci szkoły inkluzyjnej. Analiza wypowiedzi pisemnych respondentow ujawnila, ze srodowisko inkluzyjne przede wszystkim socjalizuje i motywuje niepełnosprawnego ucznia do nauki. Edukacja wJaczajaca kształtuje cechy osobowe i urruejemosci dziecka pelnosprawnego, w tym empatie i postawy prospołeczne. Minusem wspolnej edukacji pelnosprawnych i niepełnosprawnych uczniow jest zwlaszcza hamowanie procesu nauczania dziecko niepełnosprawne, poniewaz "nie nadazana za programem szkolnym". Rodzice uczniow ze szkół powszechnych wskazywali takze na negatywne postawy pelnosprawnych dzieci oraz na poczucie inności niepełnosprawnego ucznia. Badania wykazaly, ze rodzice dzieci uczacych sie w klasach inkluzyjnych dostrzegali wiecej plusow niz minusow wspolnej edukacji niz rodzice dzieci ze szkół powszechnych, co swiadczy o pozytywnym wpływie dotychczasowych zmian oswiatowych w Kazachstanie.

14.18.04.1041/217844. Стратегії класного менеджменту для інклюзивного середовища. Скрипник Т.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.215-223. - укр. УДК 37.013.42.376.

Статтю присвячено усвідомленому й відповідальному процесу розбудови інклюзивного середовища в Україні. Визначено труднощі, які ускладнюють впровадження інклюзії у нашій країні. в історичному ракурсі подано ідею перетворення освітнього середовища як задіяння зовнішніх ресурсів, необхідних для безперешкодної освіти осіб з особливими потребами, а також досягнення ними таких якостей, як: самодисциплінованість, самомотивація й високий рівень відповідальності. Введено поняття "класний менеджмент" як планування цікавого і привабливого розвивального середовища для досягнення навчально-виховних цілей. Наголошено, що для забезпечення успішного керування класом, необхідно відповідним чином використовувати в класі простір, розробляти і застосовувати правила в класі, створювати позитивну атмосферу між всіма учасниками освітнього процесу. Представлено три головні завдання, які пов'язані з особистісним і соціальним зростанням учнів і мають вирішуватися завдяки класному менеджменту: збагачувати індивідуальний досвід кожної дитини; сприяти становленню її самостійності; впливати на розвиток її соціального інтелекту. Йдеться про предметно-просторові, організаційно-сміслові та соціально-психологічні ресурси середовища, на які має бути розповсюджено класний менеджмент. Щодо дітей з аутизмом це стосується передусім таких позицій, як: структурований простір, час, діяльність; візуальна підтримка, соціальний розвиток, сенсорні стратегії, генералізація знань тощо. Стратегії класного менеджменту мають стати зручним інструментом педагогічної майстерності педагога і уможливлувати безперешкодну і відповідну освіту для осіб з особливими потребами.

14.27 Позашкільна (додаткова) освіта і виховання. Позашкільна педагогіка

14.18.04.1042/216143. Питання використання рольових ігор в умовах табірної літа. Корнієнко Т.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.221-225. - укр. УДК 379.835.

У статті автор порушує питання організації рольової ігрової діяльності. Закцентовано увагу на соціально-педагогічних та психологічних можливостях рольової гри для корекційної, адаптаційної, формувальної діяльності; охарактеризовано складові рольової ігрової діяльності; виділено методичні особливості проведення рольової гри; проаналізовано діяльність літніх таборів України з погляду використання рольових ігор у дозвіллевій зайнятості дітей.

14.29 Спеціальні (корекційні) школи. Дефектологія

14.18.04.1043/215018. Проблеми соціальної допомоги підліткам з обмеженими фізичними можливостями в умовах навчання в інтернаті. Ібадуллаєва Н.Т. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.43-46. - рос. УДК 376:64.

У статті розглядаються питання соціальної допомоги підліткам із фізичними та психічними проблемами в умовах навчання в інтернатах в Азербайджані. Інтернати розрізняються за контингентом і характером захворювань дітей. Крім того, має значення вік дитини, її сімейний стан і психосоматичні показники. Визначено, що в інтернатах є проблеми низького професіоналізму персоналу, недоліки в їх спілкуванні з дітьми, а також проблеми санітарії й гігієни. Загальний стан інтернатів загалом можна вважати задовільним, проте потрібно зміцнити матеріальну базу.

14.18.04.1044/216213. Обґрунтування змісту методики дослідження прояву культури людських взаємин у розумово відсталих старшокласників. Шишменцев І.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.173-181. - укр. УДК 376.015.31-056.36:316.42.

Стаття присвячена обґрунтуванню змісту методики констатувального етапу дослідження у розумово відсталих старшокласників прояву культури людських взаємин. Автором визначено компоненти, окреслено основні критерії та показники вихованості культури міжособистісної взаємодії розумово відсталих учнів 7-9-х класів, а саме: когнітивний, емоційно-ціннісний та поведінковий.

14.18.04.1045/217797. Корекція заїкання у вітчизняній та зарубіжній практиці. Арнаутова Л.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.5-14. - укр. УДК 376.3-056.264.

Становленню сучасного комплексного підходу до корекції заїкання передувала розробка різних методів і шляхів подолання цього захворювання. Індивідуальними у виборі методики корекції заїкання залишаються різноманітність клінічних прояв, форми особистісного реагування на дефект і варіанти його перебігу. Для кожної дитини необхідно створення персональної

корекційної програми, яка базується на даних сучасних наукових досліджень і проводиться з урахуванням можливостей дитини. Методи корекції заїкання на заході засновані на психологічній діагностиці і допомогі та використанні їх у роботі, особливо на етапі планування індивідуальної корекційної логопедичної роботи. Західні фахівці надають особливе значення початкового етапу роботи - визначення стану мовних функцій. Американська методика CALMS спрямована на вивчення когнітивної, афективної, лінгвістичної, моторної та соціальної сфер дитини із заїканням. Вона дозволяє визначити переважні порушення в кожному окремому випадку. Спираючись на отримані дані тесту CALMS, визначається подальша корекційна робота.

14.18.04.1046/217798. Використання театралізації в процесі навчання та виховання дітей старшого дошкільного віку із заїканням. Бегас Л.Д. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.15-22. - укр. УДК 376.36.

Художній розвиток дітей, актуалізація закладених в них природою здібностей і задатків сприяє вмінню самоорганізуватися, приймати елементарні рішення, виявляти творчу активність, ініціативність, оригінальність в різних видах творчої діяльності. Саме творчий підхід до справи є однією із умов виховання активної життєвої позиції особистості. В сучасних педагогіці і психології відмічається вплив театралізації на психічний розвиток дитини: формування здібностей, свідомості, моральних норм та правил поведінки, емоційного розвитку. Також театралізована діяльність має великі корекційні можливості. Діти, які приймають в ній участь, знайомляться з навколишнім світом в усьому його різноманітті через образи, кольори, звуки, а всілякі поставлені запитання спонукають їх думати, аналізувати, робити висновки. Розумовий розвиток тісно пов'язаний з удосконаленням мовлення. Використання театралізації на заняттях з дітьми старшого дошкільного віку із заїканням підвищує мотивацію до корекційно-логопедичної роботи, розвиває комунікативні навички, допомагає дитині звільнитися від фіксації на дефекті і забезпечує корекцію порушень комунікативної сфери.

14.18.04.1047/217799. Дослідження стану агресії у молодших школярів з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення. Белова О.Б. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.23-32. - укр. УДК 376-053.5-056.264: 616.89-008.444.9.

Стаття присвячена вивченню стану агресії у дітей з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення. Науково-теоретичний аналіз з проблемами навчання й виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку засвідчує, що недорозвиток мовлення здатен негативно впливати на розвиток когнітивних процесів та емоційно-вольової сфери у даної категорії учнів. Не вирішені мовленнєві проблеми значно впливають на внутрішній стан дітей їх поведінку, викликають проблеми у взаєминах з батьками, вчителями, однолітками, створюють дискомфорт для них самих, обумовлюють труднощі у навчанні. У статті проаналізовано стан проблеми у вітчизняній та зарубіжній психолого-педагогічній літературі, з'ясовано актуальність у корекційній педагогіці та спеціальній психології. Визначено критерії оцінки (за видами та підвидами агресії) та рівні агресії у молодших школярів з порушеннями мовлення. Розроблений діагностичний алгоритм дозволяв вивчити стан агресії у дітей молодшого шкільного віку з ФФНМ у трьох сферах дослідження "Я-Особистість", "Я у сім'ї", "Я у соціумі". Також було досліджено особливості прояву агресії за видами та підвидами. У процесі діагностики визначено рівні агресії (за шкалою балів) та зіставлення їх з показниками учнів з різним рівнем мовленнєвого розвитку.

14.18.04.1048/217801. Науково-методичні аспекти організації пошуково-пізнавальних дій молодших школярів при корекції в них ЗНМ та порушень писемного мовлення. Голуб Н.М. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.44-54. - укр. УДК 376.36+372.46.

Стаття присвячена проблемі корекції і розвитку писемно-мовленнєвої діяльності молодших школярів із ЗНМ та порушеннями читання і письма. В учнів із ЗНМ недостатньою для формування писемного мовлення є не лише усно-мовленнєва база, у них часто виявляються недоліки когнітивних функцій, емоційно-вольової сфери. Одним із засобів активізації писемно-мовленнєвої діяльності молодших школярів із ЗНМ виступають корекційно-розвивальні завдання, під час розв'язання яких ми маємо стимулювати виконання учнями пошуково-пізнавальних дій. Такі дії підвищують пізнавальну самостійність дітей, формують у них інтерес до вивчення рідної мови, сприяють більш успішній роботі з корекції недоліків читання та письма. У статті розглянуто приклади формування пошуково-пізнавальних дій у процесі корекції та розвитку лексико-семантичної, граматичної, фонемографічної, лінгвістичної, орфографічної, когнітивно-сміслової складових змістовно-процесуального компонента писемно-мовленнєвої діяльності. Зважаючи на те, що недоліки мовлення у зазначеній категорії дітей мають системний характер і сполучаються з недостатньою сформованістю в них мотивації, навичок саморегуляції та самоконтролю, при організації виконання учнями пошуково-пізнавальних дій дуже важливими є регуляція і посилений контроль за діяльністю дітей з боку педагога.

14.18.04.1049/217803. Підготовка батьків дитини с генетичною хворобою і вродженою патологією. Значення пренатальної педагогіки в ранній допомозі і спеціальній педагогіці. Залевська П. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.66-73. - укр. УДК 162.16.

У статті пропонується перший етап дисертації: головна ідея, теоретичні здогадки, умови, мета і підготовка до дослідження. У даному матеріалі розглядається проблема, яка є актуальною і популярною в політичній сфері, освіті та житті поляків. Необхідно зазначити, що медичний аспект постійно збільшує свої можливості стосовно дослідження і супроводу пренатального розвитку дитини. Те саме відбувається і пренатальній педагогіці. З кожним роком ми можемо краще ознайомитись з розвитком дитини в череві матері швидше та раніше помітити його дефекти (проблеми). Автор статті прагне визначити, як батьки готуються до народження і виховання дитини з обмеженими можливостями. У зв'язку з цим концепція пропонує дослідження вагітних жінок і майбутніх татусів, які вже знають, що у їхніх дітей вже наявна або може бути генетична хвороба чи вроджена патологія. На основі власних досліджень автор окреслює також значення пренатальної педагогіки в ранній допомозі і спеціальній педагогіці.

14.18.04.1050/217804. Роль електроенцефалографічних досліджень у діагностиці алалії. Зелінська-Любченко К.О. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.74-82. - укр. УДК 376.3:616.89.

У ході викладу матеріалів статті висвітлено проблему диференціальної діагностики алалії, що набула пріоритетного значення на сучасному етапі розвитку корекційної педагогіки. Алалію часто змішують із подібними станами, іншими формами мовленнєвих порушень: глухонімотою, важким ступенем туговухості та затримкою при цьому мовленнєвого розвитку, недорозвиненням мовлення при олігофренії, афазією тощо. У статті визначено, що на сучасному етапі вчення про алалію йдеться про порушення функціонування провідних шляхів між різними областями кори головного мозку, хоча на ранніх етапах розвитку вважалося, що алалія зумовлена недорозвиненням або ураженням так званих мовленнєвих центрів. Автором статті зазначено, що локалізація ураження головного мозку при моторній алалії вивчена недостатньо. У багатьох дітей із моторною алалією ЕЕГ і клінічні дослідження виявляють неврологічні симптоми рухових і мовленнєворухових порушень. Даний метод дозволяє оцінити особливості діяльності (функціонування) головного мозку, а також виявити можливі порушення. Тому у статті виокремлено досить значну його роль у діагностиці моторної алалії.

14.18.04.1051/217805. Методика стимулювання корекції порушень. Золотарьова Т.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.83-97. - укр. УДК 376.1-056.26-056.3.

У статті пропонується евристично-синергетична медико-психолого-педагогічна методика стимулювання корекції порушень. У даній методиці застосовуються синергетичні методи корекції дефекту, які відображають сутність процесу прямої корекції, способами реалізації якого вони є. Методика складається з шести етапів - підготовчого та п'яти основних. Протягом пропедевтичного етапу відбувається встановлення системи взаємозв'язків між активними підсистемами першої сигнальної системи учасників корекційного процесу. В результаті першого етапу роботи виявляють найбільш проблематичну на даний момент підсистему А системи "дефект". На другому етапі знаходять підсистему А системи "особистість", яка співвідноситься з виявленою підсистемою А системи "дефект"; відповідно до наявних елементів підсистеми А системи "дефект" визначають нові елементи підсистеми А системи "особистість", які необхідно приєднати до неї. Протягом третього етапу людина створює синестезичний образ себе з нижчим рівнем розвитку підсистеми А системи "дефект" і вищим рівнем розвитку підсистеми А системи "особистість". Протягом четвертого та п'ятого етапів відбувається ступінчасте зниження рівнів розвитку підсистеми А системи "дефект" і ступінчасте підвищення рівнів розвитку підсистеми А системи "особистість".

14.18.04.1052/217807. Актуальні питання використання творчих ігрових прийомів у корекційно-логопедичній роботі з дошкільниками із загальним недорозвиненням мовлення. Кравченко І.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.122-130. - укр. УДК 376.37.

У статті розглядається можливість використання авторських творчих ігрових прийомів у корекційно-логопедичній роботі зі старшими дошкільниками із загальним недорозвиненням мовлення з метою усунення у них мовленнєвих і супутніх немовленнєвих відхилень у розвитку засобами конструктивно-ігрової діяльності. У ході викладу матеріалів статті доведено, що дитяче конструювання тісно пов'язане з ігровою та мовленнєвою діяльністю. Автор наголошує, що значення гри як провідного виду діяльності дошкільників, дозволяє широко використовувати ігрові прийоми в логопедичній роботі, а також виводить гру на перший план серед різноманітних методів під час корекційного впливу. У статті приділено увагу авторській методиці В. А. Кайе. На основі психолого-педагогічних спостережень, за результатами практичної роботи з дітьми за цією методикою доведено, що ігрові прийоми вносять різноманітність в логопедичні заняття з дітьми із загальним недорозвиненням мовлення, створюють більш широке предметно-розвивальне середовище, помітно підвищують якість мовленнєвої роботи.

14.18.04.1053/217810. Методи діагностично-корекційної роботи з дітьми з аутизмом. Островська К.О. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.156-158. - укр. УДК 156.2:627.

У статті висвітлені методи діагностично-корекційної роботи з дітьми з розладами спектру аутизму (РСА). Представлені результати якісного, кореляційного аналізу у групі 40 дітей з аутизмом дошкільного віку. Ефективна психологічна допомога дітям із аутистичними порушеннями включає проведення психолого-педагогічної діагностики психічного розвитку дітей з РСА за методиками: шкала тестів розумового розвитку А.Біне-Т.Сімона; шкала оцінювання проявів дитячого аутизму (CARS); методика "Психолого - освітній профіль" РЕР-R; нейропсихологічна діагностика А.Р. Лурії. Корекційна робота з дітьми з аутизмом передбачає теоретико-методологічні засади розвитку емоційного інтелекту дітей молодшого шкільного віку зазначеної категорії. Після проведення серії корекційних занять у дітей із спектром аутистичних порушень підвищилися показники у комунікативній сфері - взаємини з людьми, вербальна та невербальна комунікація, покращилися емоційні реакції, знизилася нервозність, підвищився рівень активності та знизилася автоагресія.

14.18.04.1054/217811. Психокорекційна технологія розвитку емоційного інтелекту молодших школярів з мовленнєвими порушеннями. Пилипенко О.М. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.168-180. - укр. УДК 376:159.9]:373.3-056.264.

У статті розглядаються теоретико-методологічні засади розвитку емоційного інтелекту дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку. Визначено теоретичні та організаційно-методичні основи, розроблено технологію безпосереднього розвитку здатностей адекватно ситуаціям впізнавати, розуміти та виражати емоції, регулювати власні емоційні стани у дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку. Розроблено зміст корекційно-розвивальних занять та технологію опосередкованого впливу на емоційний інтелект дітей молодшого шкільного віку зазначеної категорії. Автор акцентує увагу на основних засобах реалізації корекційно-розвивальної програми, а саме: емоційно забарвленим видам діяльності, психогімнастиці, сюжетним та настільним іграм, художнім творам з прикладами й описом емоційних станів героїв тощо. Визначено теоретичним підґрунтям технології опосередкованого впливу - освітнє середовище, тобто систему опосередкованого корекційно-розвивального впливу на становлення базових компонентів емоційного інтелекту дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. Шляхом створення спеціальних умов (просторово-предметних, психодидактичних, соціальних), що сприятимуть збереженню їх здоров'я та формуванню особистості як цілісної структури у єдності таких її компонентів, як пізнавальні процеси й емоційно-вольова сфера, досвід (знання, вміння, навички, звички), потреби, інтереси, цілі та мотиви.

14.18.04.1055/217812. Методи оцінювання психомоторного розвитку дітей дошкільного віку з аутистичним спектром порушень. Пороцько М.І. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.181-191. - укр. УДК 376:616.896-053.4]:159.943.

У статті розкрито значення та особливості психомоторного та фізичного розвитку дітей дошкільного віку з аутистичним спектром порушень для покращення корекційної роботи з ними. Охарактеризовано структуру механізму розвитку психомоторних здібностей та його вплив на фізичний та загальний розвиток цієї категорії дітей. Здійснено аналіз спеціальної літератури різних авторів щодо вивчення питання оцінювання, визначення та розвитку психомоторного і фізичного розвитку дошкільників з аутистичним спектром порушень. Також досліджено стан питання корекційного фізичного виховання дітей з аутизмом у спеціальній літературі. Стаття розкриває механізм та систему визначення фізичного, психомоторного розвитку та функціонального стану організму дітей дошкільного віку з аутистичним спектром порушень. Характеризує критерії оцінювання кожного окремого показника та методику проведення дослідження, враховуючи особливості дітей та специфіку їхнього фізичного розумового розвитку та соціальної сфери в дошкільному віці.

14.18.04.1056/217813. Теоретичні та практичні аспекти музикотерапевтичної роботи з дітьми із аутизмом. Призванська Р.А. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.192-200. - укр. УДК 376.091.33:78]:616.896-053.2.

Стаття піднімає проблему навчально-корекційної роботи з дітьми з аутизмом в умовах інклюзії. Підкреслено актуальність цієї теми в зв'язку з тенденцією до збільшення народжуваності дітей, які мають порушення психофізичного розвитку та складність створення сприятливих педагогічних умов навчання, виховання і корекції дітей із розладами спектру аутизму в сучасному українському суспільстві. Автор здійснює аналіз сучасної науково-методичної літератури, присвяченої цій тематиці. У статті проводиться аналіз музичного впливу на дітей з аутизмом та обґрунтовується доцільність використання музикотерапії у роботі з такими дітьми. Особливу увагу автор приділяє методам, формам, прийомам і засобам роботи з аутичними дітьми, зважаючи на унікальність їхньої психічної організації та подає перелік музичних творів, рекомендованих для корекційної роботи з цією категорією дітей. Наголошено на необхідності індивідуального підходу до навчально-корекційної взаємодії з цією категорією дітей і підкреслюється доцільність індивідуальної форми роботи.

14.18.04.1057/217814. Використання в корекційно-логопедичних цілях розвитку координаційних здібностей у дітей з мовленнєвими порушеннями. Притиковська С.Д. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.201-209. - укр. УДК 372.212.1 + 371.927.

Стаття присвячена вивченню питання застосування впливу рухової діяльності на функціональний стан мозку, зокрема на мовленнєвий розвиток. В статті розглянуті особливості координаційних проявів у дітей з вадами мовлення, сенситивні періоди розвитку різних видів координаційних здібностей, прийоми вдосконалення базових видів координаційних здібностей. У науково-методичній літературі пропонується цілий ряд різних класифікацій координаційних здібностей. Єдиної думки з приводу цього питання в теорії і практиці фізичної культури не існує, тому в статті використовується класифікація координаційних здібностей, запропонована В. Платоновим, М. Булатовою. Для цілеспрямованого розвитку багатьох координаційних здібностей (орієнтування в просторі, рухова реакція, здатність до збереження рівноваги, до узгодженості рухів та ін.) в практиці фізичного виховання фахівці рекомендують використовувати так звані координаційні вправи. В статті підтримується думка науковців, що найбільш ефективно розвиток деяких видів координаційних здібностей буде відбуватися у дітей дошкільного віку, наприклад, здатність розвивати статичну і динамічну рівновагу, швидко реакцію, вміння дітей диференціювати просторові, тимчасові і силові параметри рухів, почуття ритму, здатність орієнтуватися в просторі і узгоджено виконувати різні рухи окремими частинами тіла. Це в свою чергу сприятиме підвищенню ефективності корекційно-логопедичної роботи.

14.18.04.1058/217815. Теоретичний підхід до вивчення батьківського ставлення до аутичних дітей. Руденко Л.М., Федоренко М.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.210-221. - укр. УДК 159.922-055.52:616.89.

У статті здійснено теоретичний аналіз вітчизняної та зарубіжної психологічної літератури з питання особливостей батьківського ставлення до дітей з розладами аутистичного спектру. Описано загальні та специфічні особливості батьківського ставлення до аутичних дітей. Батьківське ставлення до дітей з розладами аутистичного спектру характеризується поєднанням внутрішніх і зовнішніх факторів. Визначена загальна особливість материнського і батьківського ставлення до аутичних дітей, що проявляється у залученості матерів в емоційні відносини з дитиною і відстороненість батьків. Теоретично обґрунтована своєрідність батьківського ставлення до дітей з розладами аутистичного спектру, що характеризується суперечностями між окремими структурними компонентами на рівні емоцій, уявлень про дитину та стилю взаємодії з ним у матерів і батьків. Узгодженість батьківського ставлення до аутичних дітей у матерів і батьків проявляється в показниках когнітивного компонента - нереалістичні уявлення про дитину і прагненні завищити рівень її здібностей. Відмінності батьківського ставлення до дітей з розладами аутистичного спектру проявляються в емоційному і поведінковому компонентах. Подана специфіка особистісних особливостей батьків дітей з розладами аутистичного спектру, що проявляється у матерів в емоційній чутливості, тривожності, орієнтації на оцінки оточуючих, високому рівні вербальної культури і ерудитії, а у батьків - в недостатньому рівні розвитку мотиваційних та вольових якостей, імпульсивності.

14.18.04.1059/217817. Соціально-побутове орієнтування як засіб формування комунікативних умінь у дітей з порушенням розумового розвитку. Стригунова А.І. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.232-241. - укр. УДК 376-056.3: 316.613:159.973.

У статті висвітлено основні види робіт і методи навчання, передбачені курсом соціально-побутового орієнтування для молодших школярів з порушенням розумового розвитку. Обґрунтовано необхідність підготовки таких дітей до самостійного життя шляхом формування умінь організації власного побуту і соціального орієнтування. Наголошено на необхідності більш повного використання педагогічних можливостей курсу СПО. Підкреслено важлива роль використання наочності в збагаченні побутового досвіду дітей. Детально розглянута навчальна екскурсія, словесні методи навчання на уроках, робота з текстом, колективне виконання практичних завдань (сюжетно-рольові ігри-тренінги), які передбачають відтворення обставин, міжособистісних відносин і соціальних ролей на заняттях. Розігруючи реальні ситуації, учні в безпечних умовах розширюють свій соціальний досвід, опановують культурою і етикою взаємовідносин, засвоюють загальноприйняті моделі поведінки. Відзначено проблематичність формування вміння переносити в практичні життєві ситуації навички, засвоєні під час уроків. В процесі спільної соціально-побутової діяльності у дітей природним чином відбувається розвиток способів комунікації, а в арсеналі вчителя виявляється широкий спектр ефективних педагогічних методів і дидактичних прийомів.

14.18.04.1060/217818. Родинний супровід дітей раннього віку з розладами аутичного спектру: шляхи реалізації. Сухіна І.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.251-268. - укр. УДК 159.97-055.52-053.2-056.34:616.896.

У статті висвітлюється проблема надання кваліфікованої та своєчасної ранньої допомоги батькам, які виховують дитину з розладами аутичного спектра. Це важливо, тому що вчасно розпочате раннє втручання створює сприятливе підґрунтя для подальшої соціалізації та інклюзивної освіти дітей з РАС. Для ранньої психологічної допомоги дітям з РАС нами вбачається доречність застосування родинноорієнтованого підходу, який передбачає системні перетворення в межах родини. Для цього нами розроблено програму родинного супроводу дітей раннього віку з розладами аутичного спектру. Застосування цієї програми включає ряд етапів: діагностики, планування, надання допомоги, оцінювання. Ми вважаємо, що провідна роль у реалізації родинного супроводу належить технології домашнього візитування. Також у статті вказується на необхідність підготовки спеціальної документації для встановлення нормативно-правових відносин у ході роботи з сім'єю.

14.18.04.1061/217821. Проблема виявлення гіперактивного розладу з дефіцитом уваги та основні складові педагогічної підтримки дітей з гіперактивним розладом з дефіцитом уваги. Ферт О.Г. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.279-288. - укр. УДК 162.16:37.042.2.

У статті аналізується проблематика виявлення гіперактивного розладу з дефіцитом уваги та основні складові педагогічної підтримки дітей із розладом. Наголошується на важливості оцінювання поведінки дитини з ГРДУ в використанні комплексної поведінкової терапії в рамках педагогічної підтримки дитини з гіперактивним розладом з дефіцитом уваги. Виявлено, що програма поведінкових втручань може бути максимально ефективною за умови послідовної співпраці із родиною гіперактивної дитини, роль вчителя у процесі педагогічної підтримки дитини з ГРДУ є визначальною.

14.18.04.1062/217822. Корекційно-розвивальне навчання з розвитку мовлення дітей з особливими потребами. Хайдарова О.С., Блеч Г.О. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.289-296. - укр. УДК 376.1-056.

У статті розкриваються основні напрями корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Авторами статті представлено структуру та зміст корекційної програми для дітей з помірно розумовою відсталістю "Розвиток мовлення дітей з помірно розумовою відсталістю в процесі ознайомлення з природою", що вперше розроблена в Україні на основі передового досвіду спеціальних навчально-виховних закладів, навчально-реабілітаційних центрів. В програмі авторами окреслено мету, завдання, напрями, етапи корекційної роботи, які орієнтовані на поліпшення психофізичного розвитку школярів в цілому, попередження та подолання труднощів у навчанні, забезпечення соціальної адаптації та інтеграції в суспільство.

14.18.04.1063/217826. Теоретичні основи підготовки дітей з розумовою відсталістю до навчання у школі. Вержиковська О.М. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.25-37. - укр. УДК 376 - 056.36.

У статті розкриті положення щодо вивчення психолого-педагогічних основ підготовки дітей з розумовою відсталістю до навчання у школі, зокрема звертається увага на теоретичні та методологічні аспекти цієї проблеми. Автором чітко визначено та описано психолого-педагогічні умови спрямованості навчально-виховної та корекційної роботи при підготовці дітей з розумовою відсталістю до навчання у школі. У процесі дошкільного виховання, на думку автора, одним із напрямків якого є підготовка дітей з розумовою відсталістю до навчання у школі, провідним в усіх видах діяльності виступає розумовий розвиток, який покладається в основу усіх напрямків виховання і формує у дітей навчально-виховні категорії у когнітивній (знання, розуміння, аналіз, синтез, застосування), емотивній (чуттєве сприйняття, реагування, емоційний відгук, засвоєння та вироблення ціннісних орієнтацій) та психомоторно-регулятивній (маніпуляція, регуляція, саморегуляція, самовиховання) галузях. Відповідні категорії закріплюються у процесі включення дитини у різні види діяльності (предметно-практична, ігрова, образотворча, самообслуговуюча, суспільно корисна діяльності), що проходить концентрично, системно і доповнює кожний віковий етап її розвитку. Окрім цього, під час навчальних занять (ознайомлення з довідками, розвиток математичних уявлень, розвиток мовлення тощо) та корекційно-виховної роботи іде розвиток розумових здібностей, які потім покладаються в основу становлення навчальної діяльності у дошкільників. Автор звертає увагу на те, що саме порушення пізнавальної діяльності у дошкільників з розумовою відсталістю потребує особливої організації психолого-педагогічної навчально-виховної та корекційної роботи з ними щодо переходу їх на новий вид діяльності. Саме тому, вона пропонує увесь навчально-виховний та корекційний процес у спеціальному дошкільному закладі починати з молодших груп і поступово спрямовувати на підготовку дітей з розумовою відсталістю до навчальної діяльності, при цьому проходячи повноцінно, за допомогою дорослого, усі види діяльності дошкільника, як провідні (предметно-практична, ігрова), так і супутні (образотворча, самообслуговуюча, суспільно корисна, трудова). Підсумовуючи результати досліджень автор розглядає психолого-педагогічні основи підготовки дітей з розумовою відсталістю до навчання у школі саме тому, що при аналізі теоретичних положень, практичного досвіду, програмованого та методичного забезпечення вона не бачить чіткого визначення базового основного показника та системи навчально-виховної та корекційно-реабілітаційної роботи, що розвиває не окремі види діяльності дошкільників з розумовою відсталістю чи їх особистісні якості, але й сприяє цілісному розвитку, соціалізації та адаптації даної категорії дітей.

14.18.04.1064/217827. До питання використання піктограм у корекційній роботі з розумово відсталими дошкільниками. Галецька Ю.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.38-46. - укр. УДК 376.2.016:81-028.31.

В статті описано види піктограм, висвітлюються особливості їх використання в практиці спеціальних дошкільних закладів. Визначено, що піктограма – це один із засобів розвитку зв'язного мовлення у дошкільників, що відображає найважливіші пізнавані риси об'єкта, предметів, явищ, які подаються в схематичному вигляді. Використання піктограм у роботі з навчання переказу полегшує запам'ятовування твору, а за тим і сам переказ, з опорою на графічне зображення. Це сприяє розвитку вищих психічних функцій (мислення, уяви, пам'яті, уваги), активізації зв'язного мовлення, орієнтуванню у просторі, полегшує ознайомлення дітей з природою і з явищами навколишньої дійсності. Описано прийоми використання образів-символів у корекційній роботі з дітьми з порушеннями розумового розвитку: оживлення символу, перевтілення, активізація відчуттів, зацікавлення.

14.18.04.1065/217828. Умови забезпечення ефективності процесу формування правосвідомості старшокласників з порушеннями слуху. Дмитрієва О.І. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.47-55. - укр. УДК 376.1: 616.28 - 008.14.

Процес формування правосвідомості учнів з порушеннями слуху має певні особливості. Неповноцінне функціонування слухового аналізатора порушує контакти з оточуючими і в зв'язку з цим, обмежує можливості осіб з порушеннями слуху помічати та усвідомлювати різноманітність стосунків, що існують в умовах суспільства. Учні з порушеннями слуху за законом мають ті ж права і обов'язки, що і чуючі, але їхні знання, уявлення, поняття часто бувають несформованими, а життєвий досвід іноді не дозволяє орієнтуватись у вирі подій. Проте гуманність та обов'язок суспільства полягають у тому, щоб виховати дітей з порушеннями слуху повноцінними громадянами своєї держави, які готові до адекватного сприйняття вимог та програмування своєї поведінки у встановлених межах. Однією з важливих умов забезпечення ефективності процесу формування правосвідомості старшокласників з порушеннями слуху в позаурочний час є забезпечення оптимального професійного співробітництва вчителів та вихователів в організації та керівництві діяльністю під час позаурочних навчально-виховних занять. Важливими умовами ефективності процесу формування правосвідомості старшокласників з порушеннями слуху в позаурочний час є діяльність вихователя; реалізація взаємодії учнів і педагога, інтенсивне використання інтерактивних методів та технологій у виховній діяльності, спрямованих на підвищення інтелектуальної та практичної діяльності цієї категорії дітей.

14.18.04.1066/217829. Індивідуальний підхід до проведення дидактичних ігор з дітьми з особливими освітніми потребами. Докучина Т.О. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.56-63. - укр. УДК 376-056.36:37.026.

Виктор присвячена проблемі використання дидактичних ігор як методу стимулювання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. Організація процесу навчання в умовах інклюзії обов'язково передбачає формування позитивної навчальної мотивації учнів. З цією метою доцільним є використання різних методів та засобів стимулювання у процесі навчання дітей з особливими освітніми потребами, зважаючи на наявну у них низьку пізнавальну активність. Серед методів стимулювання у навчальній діяльності виділяють методи формування пізнавального інтересу та методи стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні. Одним із методів формування пізнавального інтересу є дидактичні ігри, що сприяють не лише формуванню пізнавального інтересу, але й забезпечують різноплановість організації навчального процесу. Ефективність проведення дидактичних ігор передбачає урахування індивідуально-психологічних особливостей учнів різних категорій з особливими освітніми потребами та відповідно реалізацію індивідуального підходу у процесі гри. У статті представлено специфіку реалізації індивідуального підходу у проведенні дидактичних ігор на уроках з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.

14.18.04.1067/217830. Зміст і напрями освіти дітей з особливими потребами гуманістичної педагогіки М. Монтесорі. Ільченко А. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.64-74. - укр. УДК 376:37.018.2:165.742.

У статті проаналізовано педагогічні погляди М. Монтесорі як педагога-гуманіста освіти дітей з особливими освітніми потребами. Визначено зміст освіти Монтесорі-педагогіки, що включає систему наукових, духовних знань, унавички та уміння, оволодіння якими забезпечує формування гармонійно розвиненої, суспільно активної особистості. Зміст освіти за ідеями М. Монтесорі визначається конкретними навчальними розділами, що є необхідними у розвитку дитини з особливими освітніми потребами: навички практичної повсякденної діяльності, сенсорний розвиток, математика, розвиток мовлення, навчання письму та читанню, космічне виховання. Розкрито основні напрями виховання дітей з особливими потребами: розумове, моральне, естетичне, екологічне, трудове, фізичне, їх мету та завдання. Аналіз змісту та напрямів навчання і виховання за ідеями М.

Монтессорі дає підстави стверджувати, що її педагогічні погляди не втратили своєї актуальності й понині. Педагогічна технологія М. Монтессорі є перспективною для організації інклюзивної освіти дітей з особливими освітніми потребами, елементи даної технології доцільно використовувати у корекційному навчально-виховному процесі спеціальних загальноосвітніх закладів.

14.18.04.1068/217833. До питання про методику роботи з творами різних жанрів учнів молодших класів з порушеннями розумового розвитку. Левицький В.Е. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.95-105. - укр. УДК 376.016:821.161.2.

Стаття містить результати теоретичного аналізу психолого-педагогічних основ читання, педагогічної практики з реалізації методики читання та узагальнення методичних рекомендацій з роботи із творами різних жанрів у молодших класах спеціальної школи. У статті описані основні труднощі при формуванні навички читання в учнів молодших класів з порушеннями розумового розвитку, проведено аналіз програми з читання та читанок для спеціальної школи. Описані базові методичні аспекти роботи з творами різних жанрів (оповідання; казки; вірші; байки; малі фольклорні жанри; науково-пізнавальні статті). Узагальнено окремі методичні рекомендації щодо організації роботи з літературними одиницями кожного жанру, підкреслено їх актуальне навчально-виховне та корекційно-розвивальне значення, зв'язок з етнопедогогікою та історією рідної країни.

14.18.04.1069/217834. Окремі аспекти вивчення педагогічної практики з формування основ безпеки життєдіяльності в учнів молодших класів з порушеннями розумового розвитку. Максименко Н.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.105-116. - укр. УДК 376.373.016.

За своїм змістом "Основи безпеки життєдіяльності" - відносно нова інтеграційна дисципліна, якою охоплюється низка соціальних і природничих наук, що визначають: перманентність небезпеки; знання про безпечні способи життя у повсякденних і складних (кризових) умовах; уміння зберігати життєдіяльність та здоров'я під час несприятливих проявів природного, соціального, техногенного та екологічного неблагополуччя. Актуальність проблеми безпеки життєдіяльності і зміцнення здоров'я дітей в період навчання у школі пов'язана з тим, що безпека та здоров'я - один з критеріїв адаптації до навчального процесу і постійно змінних умов довкілля. У ході формування основ безпеки життєдіяльності навчально-виховний процес спрямований на набуття учнями знань та вмінь, необхідних для збереження та зміцнення здоров'я, де зміст складових відпрацьовується у логіці поетапного формування дій відповідно до вікових особливостей дітей та зон актуального і найближчого розвитку. Разом з цим, слід відмітити ряд суттєвих недоліків притаманних даному процесу, це: відсутність цілісної методики навчально-виховного впливу, що призводить до епізодичності та фрагментарності реалізації, однобічності теоретичності із паралельною недостатністю практичної спрямованості окремих тем, слабкості реалізації між-предметних зв'язків, бідність форм проведення. Стаття містить результати теоретико-експериментального вивчення стану педагогічної практики із формування основ безпеки життєдіяльності в учнів молодших класів з порушеннями розумового розвитку. Проведено порівняльний аналіз навчальних програм для загальноосвітньої та спеціальної школи. Окремим підпитанням розглянуто реалізацію між-предметних зв'язків "Основа здоров'я", що включає в себе основи безпеки життєдіяльності та уроків української мови і читання.

14.18.04.1070/217837. Психологічні особливості навчально-пізнавальної діяльності дітей з порушеннями зору молодшого шкільного віку: шляхи корекції та компенсації. Паламар О.М. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.134-144. - укр. УДК 159.922.76-056.262-053.4.

В статті розкрито основні психологічні особливості навчально-пізнавальної діяльності дитини з порушеннями зору молодшого шкільного віку. Проаналізовано специфічні особливості формування системи чуттєвого сприймання дітей даної нозології такі, як низька диференційованість, слабкість аналізу та синтезу сенсорної і несенсорної інформації. Визначено, що провідними напрямками роботи з корекції сприймання дитини з порушеннями зору, є розвиток елементарних функцій сенсорних систем (зокрема, зорової, дотикової) та активізація інших психічних процесів, які включені до процесу сприймання (пам'яті, мислення, мовлення). Автором названі об'єкти корекційно-компенсаторної роботи в процесі навчання дітей з порушеннями зору, зокрема: знижена здатність до розпізнання зовнішніх і внутрішніх ознак в їх взаємозв'язку; невміння використовувати виділені ознаки з метою розпізнання предметів; знижений рівень наочно-дійового та наочно-образного мислення; збідненість предметних уявлень; знижена орієнтувальна активність. Названо об'єкти корекційно-компенсаторної роботи в процесі навчання дітей з порушеннями зору. Надано рекомендації з розвитку узагальненості сприймання об'єктів, що обстежуються дитиною; формування навичок розпізнавання об'єктів; корекції цілісності сприймання в процесі навчально-пізнавальної діяльності. Описано прийоми корекції елементарних сенсорних функцій. Значну увагу приділено висвітленню змісту роботи з розвитку наочно-дійового та наочно-образного мислення, активізації орієнтувальної активності, формуванню довільної уваги, розвитку пам'яті дитини з порушеннями зору.

14.18.04.1071/217838. Особливості індивідуалізації навчання в інклюзивному навчальному закладі. Прядко Л.О. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.144-153. - укр. УДК 376.1:373:371.311.1.

Стаття присвячена розгляду проблеми індивідуалізації навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному навчальному закладі. У статті представлено та обґрунтовано особливості індивідуалізації навчання в інклюзивному навчальному закладі дітей з порушенням розумового розвитку, опорно-рухового апарату та сенсорними порушеннями. Зазначено, що індивідуалізація навчання була і є основоположним фактором педагогіки. Саме вона і є тим фактором, який забезпечує якість і доступність освіти для дитини, не дивлячись на її особливі потреби. Автор розглядає індивідуалізацію навчання в інклюзивному навчальному закладі як пристосування навчального середовища до особливостей учнів з особливими освітніми потребами, створення сприятливих умов для розвитку здібностей і можливостей учнів. Індивідуалізація є рушійною силою реалізації різноманітних цілей навчання і формування індивідуальної неповторності дитини в соціумі. Індивідуалізацію навчання сьогодні треба розуміти більш широко, оскільки вона є динамічною системою, що охоплює усі ланки навчально-виховного процесу: цілі, зміст, методи, засоби навчання. Індивідуалізація навчання розкрита через конкретизацію дій вчителя на уроках для дітей з порушенням розумового розвитку, опорно-рухового апарату та сенсорними порушеннями.

14.18.04.1072/217840. Корекція емоційної сфери у дітей з порушенням функцій опорно-рухового апарату засобами арт-терапії. Саранча І.Г., Синчук Н.В., Моргунова З.П. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.168-177. - укр. УДК 376.1-053.67:37.01.

У статті розглядається роль засобів педагогічної арт-терапії для корекції емоційної сфери у дітей з порушенням функцій опорно-рухового апарату. Здійснено теоретичний аналіз особливостей та видів напрямів арт-терапевтичних методів для ефективного використання під час корекції емоційно-особистісних розладів у дітей з порушенням розвитку, особливим чином дітей з порушенням функцій опорно-рухового апарату. На основі науково-практичних робіт дослідників проблеми корекції емоційної сфери дітей з порушенням функцій опорно-рухового апарату засобами арт-терапії та на узагальненого власного практичного досвіду щодо проведення занять з використанням напрямків арт-терапії з дітьми з порушенням опорно-рухового апарату підкреслено провідну роль використання психологічної корекції через малюнок та мистецтво оригамі, як одних із

провідних видів арт-терапії. У статті також наведено аналіз досвіду роботи гуртка для дітей з особливими розвитку в соціальних та освітніх закладах. Зроблено висновок, що використання ізотерапії та мистецтва оригамі у роботі психолога та корекційного педагога з дітьми з порушенням функцій опорно-рухового апарату є ефективним та позитивним елементом у структурі корекції емоційної сфери, який сприяє гармонійному розвитку особистості вищезазначеної категорії дітей.

14.18.04.1073/217841. Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями зору в умовах інклюзивного навчання. Сасіна І.О., Гребенюк Т.М. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.177-190. - укр. УДК 376-056.262.

В статті, на основі аналізу науково-методичної літератури, визначенні основні завдання психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями зору в умовах інклюзивного навчання та розкривається зміст окреслених завдань. Серед завдань виділяються наступні: дотримання офтальмо-гігієнічних умов навчально-виховного процесу дітей з порушеннями зору; необхідність цілеспрямованої роботи із подолання упередженого ставлення до дитини з порушеннями зору та формування толерантного ставлення до неї; попередження і корекція вторинних відхилень у розвитку дитини з порушеннями зору. Автори звертають увагу на те, що саме мультидисциплінарний підхід, тобто командна робота фахівців: психологів, педагогів, корекційних педагогів (насамперед тифлопедагогів), соціальних педагогів, медичних працівників тощо дозволить правильно визначити шляхи та реалізувати намічені завдання психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями зору в умовах інклюзивного навчання. Подальше дослідження спрямоване на розробку методичних рекомендацій практичним психологам, щодо діагностики та корекційної роботи з зором депривованими дітьми.

14.18.04.1074/217842. Психологія інклюзивної освіти учнів зі спектром інтелектуальних та аутистичних порушень. Синьов В.М., Шульженко Д.І. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.190-205. - укр. УДК 159.61:376.1-056.264.

В статті розкривається психологічна сутність інклюзивного навчання осіб із аутистичним спектром порушень та інтелектуальними порушеннями і роль фахівців в цьому процесі. Проаналізовано труднощі включення аутичних учнів в клас масової школи. Зроблено висновок про відсутність психологічної технології та психологічних умов інклюзивного процесу. Наголошується на важливості переконання педагогів щодо можливостей подолання (корекції) аутистичних порушень під час навчання і дозвілля. Представлено напрями підготовки майбутніх фахівців -корекційних педагогів, які забезпечують в інклюзивному просторі індивідуальний підхід до аутичної дитини та його особливу освітню програму. Виявлено психологічні чинники формування у корекційних педагогів здатності до самостійного творчого процесу щодо вирішення питань інклюзії аутичних дітей (креативність, рефлексивність, інтернальність, емпатія, ступінь усвідомлення інклюзивних проблем аутичних дітей і їх родин, продуктивність та задоволеність життям). Виділені критерії успішного включення аутичних дітей в клас учнів із нормотиповим розвитком (наявність власних пріоритетів надавати аутичним дітям та їхнім родичам психологічну допомогу, індивідуальну корекцію аутистичних порушень; формування способів навчальної діяльності). Запропоновано практичні рекомендації з етики спілкування з аутичними дітьми в інклюзивному освітньому середовищі.

14.18.04.1075/217845. Дослідження стану сформованості професійно-трудової компетентності в старшокласників з порушеннями інтелектуального розвитку. Товстоган В.С. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.223-234. - укр. УДК 376-056.36: 37.016: 62 64] (043.5).

В роботі на основі вивчення державних освітніх нормативних документів, аналізу наукових джерел представлена модель професійно-трудової компетентності учнів з порушеннями інтелектуального розвитку, яка складається з двох базових блоків і одного професійно-трудового. Констатовано, що побудова професійно-трудового блоку ґрунтується на вимогах професіограм робітничих професій, яким навчають учнів у спеціальній школі. З'ясовано, що структура зазначеного блоку включає такі компетентності: спеціальна (профільна) трудова, графічна, обчислювальна, соціальна, професіографічна, інформаційно-комп'ютерна, економічна. Визначено складові кожної компетентності - теоретичні професійні знання, досвід використання знань у професійній діяльності, ставлення до процесу, змісту і результату здобутої компетентності, мотиваційна готовність до актуалізації отриманого досвіду. До кожного складової компетентності розроблено показники, критерії та рівні їх оцінювання. На основі отриманих результатів обстежених учнів розподілено за чотири рівні сформованості кожної зазначеної компетентності: високим, достатнім, середнім, початковим. Якісний аналіз отриманих результатів дав підстави розробити відповідні корекційно-розвивальні та навчально-виховні заходи з учнями спеціальних навчальних закладів.

14.18.04.1076/217846. Методика визначення рівня сформованості математичних знань у дітей з помірною та тяжкою розумовою відсталістю. Утьосова О.І. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.234-244. - укр. УДК 376-056.36: 51 (045).

У статті проаналізовано проблему виявлення рівня засвоєння математичних знань дітьми з помірною та тяжкою розумовою відсталістю молодшого шкільного віку. Засвоєння математичних знань розглядається як складний процес, що поєднує в собі всі пізнавальні процеси, які забезпечують прийом, значеннєву обробку, збереження та відтворення матеріалу. Автор вказує на те, що для забезпечення ефективного засвоєння математики (рахунку) дітей з помірною та тяжкою розумовою відсталістю визначальною є оцінка особливостей їхнього психічного розвитку, зокрема - стану інтелектуальних можливостей та виявлення сформованості актуальних математичних знань (уявлень). При конструюванні методики визначення рівня засвоєння математичних знань у дітей з помірною та тяжкою розумовою відсталістю було використано прогностичний комплексний підхід, який передбачає застосування методу контрольних зрівів математичних знань (уявлень) відповідно до програмних вимог і виявлення розвитку психічних процесів, таких як: сприймання, пам'ять, мислення, мовлення, а також мотивації навчальної діяльності, які опосередковують процес засвоєння знань.

14.18.04.1077/217847. Реалізація педагогічної технології трудового навчання школярів із порушеннями опорно-рухового апарату та інтелекту. Чеботарьова О.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.244-254. - укр. УДК 376.-056.29.

У статті розкривається актуальність розроблення педагогічної технології трудового навчання у спеціальних навчальних закладах. Презентовано педагогічну технологію трудового навчання школярів з комплексними порушеннями розвитку (порушенням опорно-рухового апарату та інтелекту). Охарактеризовано структуру та компоненти педагогічної технології, що передбачають інтегративну модель трудового навчання, алгоритм формування трудових навичок та вмінь у школярів з порушеннями опорно-рухового апарату та інтелекту; програмно-методичне забезпечення на основі модульного навчання; забезпечення корекційно-розвивального впливу на основі реалізації освітніх та корекційно-розвивальних програм; методичних рекомендацій для педагогів та батьків щодо підвищення ефективності формування трудової діяльності школярів. Окреслено принципи її реалізації та етапність навчання. Висвітлено корекційну спрямованість варіативних модулів трудового навчання, які передбачають реалізацію інноваційного змісту, методів та методичних прийомів, форм та засобів, необхідних для ефективної реалізації трудового навчання означеної категорії школярів в спеціальних навчальних закладах.

14.18.04.1078/217850. Особливості навчального процесу дітей з порушеннями слуху на етапі становлення Української незалежної держави. Шевченко С.М. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.272-280. - укр. УДК 376 - 056. 263: 342.725] (477).

У статті розкрито особливості навчального процесу дітей з порушеннями слуху. Автор звертає увагу на те, що лише умовах незалежності України стала можливою вивчати предметно жестову мову. Показано державну освітню політику яка в 1991-2010 рр. спрямовувалася на те, щоб не залишити поза увагою жодної ланки виховної й освітньої роботи та вважалася невід'ємною ідеологічною складовою культури всього багатонаціонального українського народу. Зміст і стан роботи початкової та середньої освіти спеціальних шкіл був спрямований на умови відродження, збереження культури та рідної мови дітей з порушеннями слуху. Представлено як велике значення предмету "Українська жестова мова" у навчанні та житті дітей з порушеннями слуху. Автор статті зазначає, що здійснюючи завдання всебічного розвитку особистості кожного учня, загальноосвітня школа в умовах незалежності України і вчителі намагалися дати знання дітям з порушеннями слуху жестовою мовою не лише на рівні предмету, а й на індивідуальних заняттях.

14.18.04.1079/217851. Соціалізація дітей з особливими потребами в умовах інклюзивної освіти в Україні. Шевченко Ю.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.280-299. - укр. УДК 376.1 - 056.34:372.3.

Стаття присвячена процесу інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами в єдиному загальноосвітньому просторі, що являє собою незворотній процес на сучасному етапі розвитку суспільства і його гуманістичних цінностей. Реалізація цих умов потребує злам стереотипів та оволодіння новими формами роботи всіма учасниками навчально-виховного процесу. На сьогоднішній день все гостріше постає проблема навчання дітей з обмеженими можливостями в умовах масових загальноосвітніх закладів. Освіта дітей, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку, ґрунтується на принципах вираженої педагогіки, орієнтованої на потреби дітей. Саме тому навчання в інклюзивних навчальних закладах є корисним як для дітей з особливими освітніми потребами, так і для дітей з типовим рівнем розвитку, членів родин і суспільства в цілому. Інклюзивні підходи у навчанні й вихованні також корисні для родин дітей з особливими освітніми потребами. Вчителі інклюзивних закладів краще розуміють індивідуальні відмінності й особливості дітей, ефективніше співпрацюють з батьками та іншими фахівцями (реабілітологами, психологами, логопедами, соціальними педагогами).

14.31 Початкова професійно-технічна освіта. Педагогіка професійної школи

14.18.04.1080/216133. Позанавчальна виховна робота в системі формування професійної мобільності учнів ПТНЗ. Ігнатенко Г.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.164-169. - укр. УДК 377.3.

У статті розглядається проблема формування професійної мобільності майбутніх кваліфікованих робітників під час позанавчальної роботи. Акцентується увага на важливості впровадження виховних програм з розробки проєктів.

14.18.04.1081/216437. Модель формування екологічної компетентності майбутніх майстрів виробничого навчання будівельного профілю. Осадча М.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.77-83. - укр. УДК 377.3:015.31:57.081.1.

У статті розкрито цільове призначення моделі формування екологічної компетентності майбутніх майстрів виробничого навчання будівельного профілю, визначено основні структурні елементи даної моделі, з'ясовано їх якісні характеристики.

14.18.04.1082/217157. Аспекти впровадження технології МТН у підготовці висококваліфікованих робітничих кадрів для будівельної галузі в вітчизняній системі освіти з використанням інституту СРО. Белецька Н.Г. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.39-46. - укр. УДК 331.5.024.54.

У статті розглянуто актуальність здійснення модернізації професійної підготовки робітничих кадрів в системі освіти. Проаналізовано наукові дослідження ринку праці, формування і функціонування інституційних засад українського ринку праці. Увагу зосереджено на зарубіжному досвіді впровадження спеціальних інститутів громадського регулювання у різноманітних сферах виробництва, саморегульованих організацій з метою розробки і встановлення стандартів та правил господарської діяльності. Визначено фактори, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності робітника на ринку праці. Запропоновано організаційну схему реалізації професійного навчання за модульною технологією з використанням ресурсної бази СРО. Висвітлені основні шляхи реалізації ефективного функціонування механізму забезпечення ринку робітничих кадрів України кваліфікованими, конкурентоздатними робітниками.

14.18.04.1083/217291. Інноваційні форми творчого розвитку майбутніх фахівців кулінарного профілю у процесі професійної підготовки. Мелько М.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.181-185. - укр. УДК 377.1.

У статті обґрунтовано вплив позитивної динаміки розвитку кулінарної галузі, підвищення якості послуг, збільшення асортименту та кількості закладів на вимоги щодо кваліфікації фахівців кулінарного профілю. Проаналізовано організаційні форми навчання, які застосовуються під час професійної підготовки фахівців. Виокремлено особливості позанавчальних і позаурочних організаційних форм навчання майбутніх кухарів-кондитерів. Доведено доцільність використання інноваційних форм, спрямованих на творчий розвиток майбутніх фахівців кулінарного профілю у процесі професійної підготовки. Зокрема, увагу зосереджено на таких практико орієнтованих формах, як майстер-класи, фестивалі, конкурси, гуртки професійного спрямування, виставки. Запропоновано опис досвіду проведення масових заходів учнівської позаурочної діяльності Будинком техніки у Львівській області.

14.18.04.1084/217356. Удосконалення менеджменту педагогічного персоналу ПТНЗ у процесі трудової діяльності. Одайський С.І. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.121-128. - укр. УДК 377.091.12:005.

Розглядається проблема удосконалення менеджменту педагогічного персоналу ПТНЗ; розкриваються завдання, принципи, організаційні форми, зміст та механізми реалізації управління персоналом; доводиться необхідність активізації стратегії і політики менеджменту персоналу ПТНЗ. Виокремлено ролі та функції керівника, визначено риси діяльності ефективного керівника, класифіковано якості особистості керівника ПТНЗ. Визначено основні напрями інноваційного розвитку ПТНЗ з урахуванням регіональних умов діяльності та потреб економіки.

14.33 Середня професійна освіта. Педагогіка середньої професійної освіти

14.18.04.1085/214414. Джерело успіху - інноваційна діяльність. Рябець В.І. // Механізація та електрифікація сільського господарства. Глеваха: ННЦ "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства", 2015, №1(100), С.276-282. - укр. УДК 001:93 94.

Мета. Висвітлити основні етапи розвитку та становлення Тарашанського агротехнічного коледжу, здобутки колективу викладачів та студентів. Методи. Аналітично - описовий, історико-логістичний. Результати. Виконано огляд найважливіших здобутків з часу заснування коледжу по сьогоднішній день. Акцентовано увагу на потужному кадровому потенціалі, який протягом 95-ти років виконував і продовжує виконувати важливі для країни загальнодержавні завдання у справі підготовки висококваліфікованих фахівців для сільськогосподарського виробництва. Висновки. Вагомі наукові та навчально-методичні

розробки колективу коледжу протягом 95-ти років внесли вагомий вклад у розвиток вітчизняної аграрної науки. Велика кількість навчально-методичних напрацювань апробована і успішно використовується у навчальних процесах вузів I-II рівнів акредитації.

14.35 Вища професійна освіта. Педагогіка вищої професійної школи

14.18.04.1086/213265. Застосування інновацій та інформаційних технологій у системі вищої освіти України. Рибалко Л.П. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №1(232), С.110-114. - укр. УДК 005:330.

У роботі виявлено критерії, які дозволяють конкретніше підійти до розкриття сутності понять новація та інновації і врахувати їх вплив при використанні інформаційних технологій у системі вищої освіти для підготовки фахівців з економіки. Встановлено необхідність застосування інформаційних технологій при викладанні дисциплін студентам на всіх курсах. Запропоновано використовувати можливості, які дає в освітній сфері міжнародна співпраця через програми Європейського Союзу. Обґрунтовано, що це дозволить ВНЗ України відповідати потребам часу.

14.18.04.1087/213297. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на якість вищої освіти. Станкевич І.В. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №1(232), С.286-291. - англ. УДК 338.4:005.6:378.14.

Метою дослідження є аналіз та узагальнення існуючих підходів до визначення факторів, які впливають на якість вищої освіти та обґрунтування авторського підходу до визначення та класифікації факторів впливу на якість вищої освіти. В ході узагальнення наукових напрацювань, автором статті встановлено відсутність єдності і узгодженості у визначенні таких факторів. Це пов'язано зі зміною умов розвитку сучасності та тенденцій, що відбуваються у суспільстві, зокрема у сфері вищої освіти, та зі змінами у самій науці, особливо розвитком підходів до розуміння понять "якість" та "якість вищої освіти". Автором статті обґрунтовано власний підхід до визначення та класифікації факторів впливу на якість вищої освіти з подальшим визначенням їх змістовних складових за функціональною ознакою, таких як організаційно-економічні, соціально-економічні, людські, адміністративно-управлінські, технологічні, політико-правові (на зовнішньому рівні) та психологічні (на внутрішньому рівні) фактори. Проведений в статті якісний аналіз дозволяє автору систематизувати існуючі фактори впливу, що слугуватиме вихідною інформацією для подальшого визначення критеріїв і показників кількісної оцінки рівня якості вищої освіти.

14.18.04.1088/213331. Економічне обґрунтування розмежування витрат на проживання в гуртожитку вищого навчального закладу за джерелами фінансування для реалізації управлінської функції контролю бюджетних установ. Половинчак Л.А., Чебан Т.М. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №2(234), т.1, С.81-86. - укр. УДК 657.474.5:378.4.

В роботі проаналізовані норми чинного законодавства щодо надання бюджетними установами платних послуг. В результаті систематизовано основні вимоги до розподілу витрат на утримання гуртожитків вищих навчальних закладів та економічно обґрунтовано їх розмежування за загальним і спеціальним фондами кошторису. Використання на практиці запропонованого механізму дозволить реалізувати превентивну функцію управлінського контролю та забезпечить законне і ефективне витрачання бюджетних коштів.

14.18.04.1089/213375. Екологічна складова світоглядної підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти. Книш І.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.106-109. - укр. УДК 135.

У статті розглядається феномен освітнього дискурсу та його роль у процесі підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти. При цьому, на нашу думку, саме екологічна освіта має відображати нерозривність зв'язку між суспільством та природою, між гуманітарними та природничими знаннями, та має стати процесом здобування, з одного боку, знань про навколишнє середовище, а з іншого - про екологічні проблеми, передбачення їх негативних наслідків, необхідності та можливості їх вирішення у разі виникнення.

14.18.04.1090/213506. Дослідження процесів скорочення чисельності студентів, що навчаються за однією спеціальністю у вищих технічних навчальних закладах України. Ломоносова О.Е., Ломоносов А.В., Бойко Л.М. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №4(238), т.1, С.153-157. - укр. УДК 338.

У статті на прикладі 17 технічних вищих навчальних закладів здійснений аналіз зміни кількості напрямів підготовки, за якими на І курс за денною формою навчання зараховано 30 і менше студентів. Виявлено, що за період з 2005 по 2014 рік відбулося суттєве збільшення таких напрямів підготовки. В складних фінансових умовах це вимагає від вищих навчальних закладів розробки та впровадження спеціальних заходів, спрямованих на економію витрат, пов'язаних з навчальним процесом.

14.18.04.1091/213562. Взаємодія енергетичних підприємств із ВНЗ у підготовці інженерних кадрів. Бохонко І.В., Щербата Т.С. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №4(238), т.2, С.34-37. - укр. УДК 330.338.4.

У статті розглянуто сучасний стан кадрового забезпечення енергетичних підприємств. Проаналізовано тенденцію та причини зміни чисельності висококваліфікованих працівників в паливно-енергетичному комплексі. Охарактеризовано специфіку діяльності досліджуваних підприємств. Наведено класифікацію необхідних трудових ресурсів для ефективної діяльності підприємства. Визначено основні параметри розвитку партнерських відносин енергетичних підприємств. Наведено схему взаємодії енергетичного підприємства з ВНЗ у навчанні студентів з подальшим працевлаштуванням.

14.18.04.1092/213707. Особливості організації підготовки фахівців вищих навчальних закладів та забезпечення підвищення конкурентоспроможності їхнього людського потенціалу. Матюх С.А., Лопатовський В.Г. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №6(242), С.150-153. - укр. УДК 316:378.

Статтю присвячено оцінці вступної кампанії наступного року на основі затверджених умов прийому до ВНЗ у 2017 році. Автори статті аналізують методику формування конкурсного балу, застосування балансуєючих коефіцієнтів, оцінюють переваги та недоліки нововведень для представників вищих навчальних закладів та вступників.

14.18.04.1093/213714. Роль вищих навчальних закладів у розвитку вищої освіти. Загірняк Д.М. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №6(242), С.184-189. - укр. УДК 378:316:323.

Визначено компоненти ролі вищих навчальних закладів у системі відносин, що існують у сфері вищої освіти, що надає можливість корегувати як окремі аспекти їх діяльності, так і парадигму їх розвитку задля підвищення результативності. Вибір теорії соціальних ролей обумовлений високою соціальною значущістю вищої освіти для розвитку людської цивілізації. Обрано та охарактеризовано компоненти ролі: нормативно-правова база, правила та традиції, які зумовлюють роль; дія у ролі; рольові експектації; варіабельність у реалізації вищими навчальними закладами своїх прав і обов'язків; рольовий конфлікт, який виникає щодо кожного компонента.

14.18.04.1094/213742. Інтегруюча роль класичних університетів у сучасній Україні. Михайлова К. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2014, №1-2, вип. 11-12, С.65-69. - рос. УДК 316.74:378.4(477).

Стаття присвячена класичним університетам як провідним суб'єктам освітнього простору України. Метою статті є виявлення інтегруючої ролі класичних університетів в сучасних умовах. Для досягнення мети використані методи систематизації та класифікації. Показано, що в західній класифікації такий тип університетів відсутній; у вітчизняній же практиці зберігається позиціонування класичних університетів для їхньої номінальної відмінності від інших типів університетів, підкреслення первинності їхньої появи і особливої ролі у вітчизняному освітньому полі. На основі аналізу різних класифікацій вищих навчальних закладів, критеріїв виокремлення класичних університетів зроблено висновки щодо базових ознак даного типу університетів та можливості їхнього ефективного використання в університетському секторі вітчизняної освіти. Виокремлено і проаналізовано деякі проблемні зони в реалізації класичними університетами функції соціальної інтеграції. Визначено потенціал даного типу навчальних закладів у консолідації сучасного українського суспільства.

14.18.04.1095/213762. Про деякі особливості підготовки та викладання навчального курсу "Соціологія тіла". Ковальова І. // Український соціологічний журнал. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №1-2, вип.13-14, С.91-97. - рос. УДК 316.2:378.091.3.

У статті підводяться деякі підсумки підготовки та викладання навчального курсу "Соціологія тіла". Акцентується увага на змістовних особливостях даного курсу, зокрема його теоретичної бази. Наводяться аргументи на користь важливості та актуальності обраної проблематики в історико-соціологічному контексті. При цьому особлива увага приділяється візуальним методичним засобам, які використовуються в межах викладання курсу, в тому числі демонстрації творів мистецтва, що розкривають проблему тіла в соціумі та можуть бути інтерпретовані в системі символів. Підкреслюється, що використання таких засобів змістовно збагачує курс, підвищує його ефективність та значущість у контексті підготовки майбутніх соціологів-професіоналів.

14.18.04.1096/213904. Важливі складові адаптації іноземних студентів до навчання у ВНЗ. Борисенко Т.В., Шахова О.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №60, С.8-11. - укр. УДК 378.015.3-054.62:364-787.522.

У даній статті висвітлені результати дослідження найбільш актуальних проблем іноземних студентів, що ускладнюють їх соціально-психологічну адаптацію. Виявлені типові шляхи вирішення студентами власних проблем. Визначені й описані негативні соціальні явища, що є розповсюдженими в студентському середовищі. Вивчено рівень потреби іноземних студентів у психологічному супроводі й ступінь її усвідомленості, визначені найбільш важливі й цікаві для них форми та методи роботи при здійсненні психологічного супроводу.

14.18.04.1097/213941. А.М. Алексюк про всебічний гармонійний розвиток особистості. Бахмач Л.А. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.81-86. - укр. УДК 378.013.42.091.212-054.6.

В статті розкривається сутність виховання студентської молоді в науково-педагогічному доробку відомого українського вченого, педагога А.М. Алексюка. Педагог А.М. Алексюк вважав, що найвища мета виховання - всебічний гармонійний розвиток вільної, самодостатньої особистості. Важливе місце у справі розв'язання завдань всебічного гармонійного розвитку особистості вчений надавав освітньо-виховним закладам. Саме там відбувається первинна соціалізація дитини, закладається фундамент її подальшого становлення, формування. Виховний процес передбачає виникнення соціальних відносин між вихователем і студентом на основі взаємодії цілеспрямованої діяльності вихователів і активної діяльності студентів.

14.18.04.1098/213942. Особливості розвитку класичних університетів Західної Німеччини. Гаврилюк А.В. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.86-91. - укр. УДК 378.4 (430) (091).

У статті розглядаються особливості розвитку класичних університетів Західної Німеччини в період 1945-2010 рр.; представлено процес відновлення класичних університетів у післявоєнний період; проаналізовано основні вектори розвитку Гейдельберзького, Кельнського, Мюнхенського та Трірського університетів.

14.18.04.1099/213943. Оптимізація модульно-семінарської технології навчання як умова забезпечення якості знань студентів. Гук О.Ф., Автомонов П.П. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.91-97. - укр. УДК 378.147.34.

В статті досліджується оптимізація модульно-семінарської технології навчання вивчення гуманітарних дисциплін де пропонується новий зміст семінарського заняття, який значно ефективніше в плані організації самостійних і групових форм роботи студентів. Модульно-семінарська технологія навчання забезпечує високу ефективність навчального процесу і складається із системи принципів, які стали основою сучасного розуміння побудови модульно-семінарської технології навчання.

14.18.04.1100/213944. Теоретичні аспекти проблеми формування продуктивного стилю професійного спілкування майбутніх викладачів економіки. Дубовик С.М. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.98-104. - укр. УДК 378.091.12.011.3-051:33:316.454.52-027.561.

В статті висвітлені теоретичні аспекти проблеми формування продуктивного стилю професійного спілкування викладача, а саме: уточнене поняття цього стилю, визначені його критерії та показники, а також психолого-педагогічні умови формування у майбутніх викладачів економіки.

14.18.04.1101/213945. Полікультурна сфера освіти: аспект формування міжособистісних взаємин студентської молоді. Ляуріна Т.І. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.105-110. - укр. УДК 37.035.6.

У статті розглядається соціальна значущість і практична необхідність формування міжособистісних взаємин студентської молоді в полікультурному середовищі вищого педагогічного навчального закладу. Закцентована увага на те, що у формуванні комунікативної компетенції завжди надавався високий статус мовно-етикетним знанням як важливому складнику створюваної наукоємної і виховної картини життєдіяльності особистості, дійовому регулятору і корелятив процесу міжособистісних взаємин. Зазначено, що цим знанням постійно адресується пріоритетна роль у збагаченні та розвитку духовно-моральної та фактологічної бази формування міжособистісних взаємин молоді в полікультурному середовищі.

14.18.04.1102/213946. Модель формування умінь самоконтролю студентів економічних спеціальностей в процесі психолого-педагогічної підготовки. Матвієнко Ю.О. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.110-118. - укр. УДК 378.091.212:33:37.041:159.923.

У статті розглядаються основні складові моделі формування умінь самоконтролю студентів економічних спеціальностей в процесі психолого-педагогічної підготовки. Запропонована модель дозволяє: увести процес формування умінь самоконтролю, проаналізувати її етапи, стадії, критерії, рівні, компоненти, форми, методи, прийоми, необхідні педагогічні умови для здійснення самоконтролю; спрогнозувати результати застосування запропонованої моделі.

- 14.18.04.1103/213948. Формування естетичної культури студентів засобами художньої літератури у виховній роботі вищих навчальних закладів. Папушина В.А. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.131-136. - укр. УДК 37.015.31:7+17.023.36(477).
Стаття показує складові формування естетичної культури як однієї з важливих умов людської діяльності і включає рекомендації до вивчення рівня естетичної культури студентів, формування літературно-мистецьких компетентностей та залучення талановитої молоді в процесі позааудиторної роботи до культурно-естетичної діяльності - невід'ємної складової майбутнього фаху.
- 14.18.04.1104/213949. Самоменеджмент у формуванні психологічної готовності до професійної діяльності управлінця. Постернак О.В. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.136-142. - укр. УДК 378.113.
У статті розкрито сутність психологічної готовності майбутніх керівників освітніх організацій до управлінської діяльності та зміст і напрями самоменеджменту. Наведено результати дослідження рівня психологічної готовності та самоменеджменту, а також продемонстровано наявність прямого зв'язку між ними.
- 14.18.04.1105/213950. Формування готовності майбутніх викладачів економіки до професійно-педагогічного саморозвитку на основі групової взаємодії. Саркісова О.Ю. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.142-148. - укр. УДК 378.091.212:33:37.091.31.-059.2:37.015.311-027.561.
У статті розглянуто можливості формування готовності майбутніх викладачів економіки до професійно-педагогічного саморозвитку на основі групової взаємодії. Продемонстровано результати впливу організації групової взаємодії студентів на цілісну професійну підготовленість викладачів економіки в економічному ВНЗ.
- 14.18.04.1106/213952. Інтерактивне навчання у вищій освіті: ефективне використання тренінгових технологій. Федоренко Н.І. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.155-160. - укр. УДК 37.091.313-057.87:378.
У статті розглядаються особливості сприйняття тренінгових технологій студентами. Автором описані результати особистого дослідження щодо ставлення студентів до тренінгових технологій; позитивні та негативні сторони використання тренінгових технологій у навчальному процесі; дієвість та результативність використання тренінгових технологій у навчальному процесі; доцільність впровадження тренінгових технологій в навчальний процес вищого навчального закладу.
- 14.18.04.1107/214053. Державний фінансовий аудит системи вищої освіти. Блакита Г., Откаленко О. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №3(86), С.100-113. - укр. УДК 657.6:378.
Досліджено поняття державного фінансового аудиту, визначено його мету та завдання. Обґрунтовано систему принципів, на яких має базуватися державний фінансовий аудит. Установлено етапи здійснення державного фінансового аудиту та запропоновано описативну модель державного фінансового аудиту системи вищої освіти, яка визначає складові системи державного фінансового аудиту та охоплює процеси формування та використання бюджету вищого навчального закладу.
- 14.18.04.1108/214248. Поняття "агенти перекладу" як компонент змісту навчання майбутніх перекладачів. Черноватий Л. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.174-186. - укр. УДК 378:81'255.2:[811.161.2+811.111]:655.525.
Стаття містить опис дослідження предметного компонента фахової компетентності майбутніх перекладачів у галузі перекладознавства на матеріалі категорії "агенти перекладу" в межах полісистемної теорії перекладу та системно-емпіричного підходу до літератури. Зміст ілюструється прикладами з історії перекладу, зокрема, України. Складено концептуальну схему деяких понять у згаданій теорії та проаналізовано співвідношення складових елементів категорії "агенти перекладу".
- 14.18.04.1109/214255. Питання мовної політики сусідніх держав на заняттях з української мови у вищій школі. Чухліб Т., Скуратівська Л. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.259-267. - укр. УДК 81'26=161.2:32:378-057.87(045).
У статті з'ясовано роль та основні напрями висвітлення мовної політики сусідніх держав на заняттях з української мови у вищій школі для формування мовної стійкості майбутніх фахівців. Наведено ті факти з історії та сучасної мовної ситуації Чехії, Литви, Білорусі та інших держав, які спонукатимуть студентів серйозно ставитись до проблем функціонування української мови як державної.
- 14.18.04.1110/214561. Ідеали глобальної та локальної ідентичності у сфері вищої освіти. Терещиць С.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.166-170. - укр. УДК 378.6.046.
Статтю присвячено висвітленню проблеми взаємодії ідеалів глобальної й локальної ідентичності у сфері вищої освіти. Базуючись на дослідженнях класиків світової глобалістики (Р. Робертсона, З. Баумана, У. Бека та інших), зроблена спроба віднайти зв'язок між збільшенням значення приватної ідентичності в західній культурі й індивідуалізацією навчання в сучасних університетах Європи та Америки. На основі доведення діалектичної єдності сталого та змінного саморозуміння людини здійснюється спроба розкрити сутність новітньої "ринкової" ідентичності. Остання описується як плюралістична й адаптивна функція сучасної соціалізації, що приховує наростаюче розмивання кордонів між розумінням глобального та локального.
- 14.18.04.1111/214632. Світська освіта у вищому навчальному закладі релігійної організації. Лебедев В.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.133-136. - укр. УДК 2.47+(37.07.09:378).
У статті розкривається досвід функціонування в українському освітньому просторі навчальних закладів світської (нерелігійної) освіти, що засновані релігійними організаціями. Зокрема, висвітлюється досвід освітньої діяльності Українського католицького університету, заснованого Українською греко-католицькою церквою. Підкреслюються переваги, що мають навчальні заклади подібного типу (система дисциплін духовно-виховного циклу, більш ретельний підбір професорсько-викладацького складу, тісні міжнародні зв'язки із закордонними навчальними закладами). Акцентується увага на необхідності законодавчого врегулювання створення релігійними організаціями вищих навчальних закладів світського спрямування навчально-освітнього процесу.
- 14.18.04.1112/214645. Соціальні функції університету: за поглядами Хосе Ортеги-і-Гассета. Сакало О.Є. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.185-188. - рос. УДК 378.4:101.9.
У статті аналізуються науково-педагогічні ідеї видатного іспанського філософа першої половини ХХ ст. Хосе Ортеги-і-Гассета. Розглядаються його погляди щодо соціальних функцій вищої освіти або місії університету. Як основне завдання університету визначається необхідність перетворення середнього студента на людину культурну, тобто таку, котра повністю засвоїла культурні цінності сучасної епохи і стоїть на її рівні. Підкреслюються дві функції педагогіки як науки про освіту, на думку Х. Ортеги-і-Гассета: перша - об'єктивне визначення ідеалу, якого потрібно досягти; друга, головна, - пошук інтелектуальних, моральних та естетичних засобів, що допоможуть зробити цей ідеал привабливим для людини, котра навчається. Робиться висновок про те, що погляди Х. Ортеги-і-Гассета являють собою філософію освіти, яка фокусується на культурному формуванні індивіда як члена соціального цілого.

14.18.04.1113/214808. Глобалізація як детермінанта модернізаційних змін у системі виховання вищої професійної освіти. Романкова Л.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.120-123. - укр. УДК 101:378.

У статті розглядається поява "суспільства знань" як закономірного продукту еволюційного розвитку, яке варто прив'язувати до рис соціально-економічної еволюції. Проаналізовано рівні функціонування суспільства й зазначено, що суспільство знань - складний багатозаровий компонент вищого порядку, який входить до складу принципів нового утворення - планетарного соціального організму, що виникає у взаємодії особистості й суспільства. Розглянуто глобалізаційний підхід щодо походження цього явища. Мова йде про становлення онтологічної, інформаційної та організаційної єдностей планетарної спільноти, що реалізуються в горизонті структури, функціональних можливостей і організаційної взаємодії, зливаються в єдиний процес трансформаційних перетворень світосистеми, в основі якої лежить процес соціального метаболізму, щор обслуговує якісно новий тип організації життєдіяльності планетарної спільноти - Світове суспільство знань. Розглянуто морфологію світосистеми, що сьогодні проходить етап становлення. Для вирішення змісту процесу виховання особистості майбутнього фахівця в системі вищої професійної освіти важливо встановити не тільки сукупність і зміст провідних глобалізаційних та інформаційних процесів-тенденцій, про які мова йшла вище, оскільки саме в них має брати участь майбутній фахівець, а й установити більш конкретні процеси і продукти, у виробництві яких вони будуть професійно задіяні протягом XXI століття.

14.18.04.1114/214854. Формування суб'єктності студента як передумова педагогічних відносин. Разуменко О.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.93-96. - укр. УДК 37.013.73.

У статті аналізується поняття суб'єктності студента, яке розглядається як якісна й динамічна характеристика людини, що являє собою індивідуальний стиль активності, "цілісний образ себе" в діяльності. Суб'єктність студента формується та розвивається найбільш інтенсивно як орієнтація на відповідність вимогам діяльності й середовища, подана в роботі компонентами: ціннісно-емоційним, когнітивно-змістовим і діяльнісно-соціальним. Ціннісно-емоційний компонент суб'єктності студента визначається як "причина себе", тобто як базова потреба будувати своє життя відповідно до вимог освітньої діяльності й своєї індивідуальності, емоційно-особистісного ставлення до одержуваної інформації, "органічної" потреби в розвитку, зростанні, спілкуванні, "укріпленні" себе, потреби вільно визначити себе щодо цілісного ходу життя. Когнітивний (змістовий) компонент містить навчально-пізнавальну активність, пізнавальну самостійність, рефлексивну активність, самоосвітню активність. Усі ці види активності об'єднані характером самовияву, самовираження студента в навчанні, спілкуванні та взаємодії з педагогом, іншими студентами. Соціальна (комунікативна) діяльність виступає насамперед як найважливіша форма активності студента як "автора" свого життя, що організує та реалізує способи існування цього "авторства" в суспільстві, у пізнанні, навчанні, спілкуванні. Поняття "комунікативна діяльність" і "суб'єктність студента" взаємодетерміновані.

14.18.04.1115/214937. Архівіст інформаційного суспільства: проблеми модернізації системи професійної освіти. Палієнко М. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2016, №3(130), С.57-62. - укр. УДК 930.25: 004.738.5(477).

У статті проаналізовано проблеми підготовки професійних архівістів в умовах розвитку інформаційного суспільства в Україні та світі. Відзначено, що потужні зміни суспільно-політичного, культурного та інформаційно-комунікаційного середовища на межі ХХ і ХХІ ст. призвели до необхідності переосмислення та оновлення теоретичних засад і методологічного інструментарію архівної науки, практики професійної діяльності та концепції архівної освіти. Охарактеризовано два основні вектори підготовки архівістів та документознавців в університетах України: на базі історичних факультетів та на факультетах соціальних комунікацій. Визначено основні тенденції модернізації архівної освіти у світі, а також проблеми адаптації навчальних програм до потреб інформаційного середовища. Підкреслено, що нова модель професійної освіти має бути побудована на міждисциплінарній основі та органічно поєднувати підготовку архівістів - зберігачів суспільної пам'яті, світової історико-культурної спадщини, та управлінців документацією, здатних забезпечити роботу з документами упродовж всього їх життєвого циклу, адаптуватися до вимог інформаційного середовища. Підкреслено, що реформування архівної освіти в Україні можна здійснити тільки на основі розширеного діалогу та взаємодії архівознавців, професіоналів-практиків та викладачів університетів. В освітніх програмах з підготовки архівістів має бути встановлений баланс між викладанням історичних, правознавчих та інформаційних дисциплін; вони мають забезпечити ширшу інтеграцію практичних аспектів до навчального процесу. Водночас наголошено на важливості наукових досліджень, сприяння міжнародній мобільності студентів та викладачів з метою інтеграції українських архівістів у європейське та світове професійне співтовариство.

14.18.04.1116/215013. Класифікація корупції у сфері вищої освіти: філософсько-освітній аналіз. Вдовиченко Є.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.23-27. - укр. УДК 1 37 378.

У статті розглядається одна з найбільш актуальних проблем української вищої освіти - корупція. Звертається увага на негативні наслідки, породжувані цим явищем. Сфокусовано погляд на необхідності проведення класифікації цього явища. Наголошується, що вже існують різноманітні підходи до типології корупції у вищій освіті, тому відображено корупційні прояви за предметною ознакою. Згідно із цією класифікацією, корупція ділиться на матеріальну (хабарництво, розкрадання, шахрайство, вимагання) і нематеріальну (лобізм, непотизм, блат, клієнталізм). Установлено, що соціальні вигоди корупції найменш вірогідні саме в освітній сфері, оскільки вона впливає на всі соціальні цілі інвестування в освіту.

14.18.04.1117/215043. Ціннісний вимір віртуального університету: між традицією та інноваціями. Цзоу Ч. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.135-138. - укр. УДК 1.316.3.

У статті автор аналізує специфіку віртуальної освіти, виявляє цінності класичного та віртуального університету. У статті представлений ціннісний потенціал віртуальної системи освіти для сучасної особистості. Автор статті доводить необхідність переосмислення феномена освіти на сучасному етапі її розвитку через виникнення нових елементів в освітньо-науковій системі, таких як "віртуальний університет", "віртуальна освіта", "дистанційна освіта". Існування таких форм освіти є необхідною умовою сучасного інформаційного суспільства, а входження елемента освіти до віртуального простору є закономірним етапом її розвитку. У статті представляє важливість існування єдиного освітньо-наукового простору і необхідність впровадження вітчизняного наукового співтовариства до європейських процесів в науці і освіті. Такий підхід української освіти та науки до світових процесів конструктивно вплине на розвиток вітчизняної науки.

14.18.04.1118/215057. Роль і значення викладання курсу "Професійна та корпоративна етика" у вищому навчальному закладі. Баранова Н.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.19-22. - укр. УДК 174.

У статті розглянуто значення виховного впливу етичних дисциплін на професійні й морально-психологічні якості майбутніх спеціалістів. Більш детально приділено увагу впливу етики на майбутніх педагогів, лікарів, юристів і ролі професійної етики у формуванні особистості студента. Підкреслено, що важливою складовою процесу професійно-особистісного становлення майбутнього фахівця є освітнє середовище навчального закладу, у якому студент є суб'єктом власного професійного розвитку, де відбувається усвідомлення та прийняття змісту й технологій майбутньої професійної діяльності, вибудовування індивідуально-творчого професійного стилю. На думку автора, одним із таких формувальних факторів є норми та правила, культура взаємовідносин суб'єктів навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі. Стратегія держави, як

видається автору, у галузі освітньої політики у вищій школі орієнтована на підготовку кадрів нового покоління, яка передбачає вдосконалення компетентності майбутніх фахівців.

14.18.04.1119/215065. Особливості соціологічного оцінювання конкурентного інноваційного потенціалу вищого навчального закладу. Іщенко А.М., Іваненко О.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.52-55. - укр. УДК 101 378 316.4.

Статтю присвячено виявленню особливостей соціологічного оцінювання конкурентного інноваційного потенціалу вищого навчального закладу. Система вищої освіти в Україні на сучасному етапі розвитку потребує інноваційних змін, що є безперечною складовою конкурентоспроможності вищого навчального закладу. Розвиток інновацій у системі надання освітніх послуг надає можливості вищому навчальному закладові досягти лідируючих позицій у рейтингу вищих навчальних закладів. Конкуренція передусім забезпечує постійний розвиток науково-технічного та інноваційного прогресу в освітній сфері. Розглянуто й досліджено основні показники оцінки інноваційного потенціалу, серед яких необхідно виділити підвищення показників якості освіти, поєднання теоретичних і науково-практичних методів навчання, висококваліфікований і компетентний професорсько-викладацький склад. На прикладі НТУУ "КПІ" засвідчено, що соціологічні дослідження й інструментарій є ефективною можливістю оцінювання якості підготовки випускників вищого навчального закладу.

14.18.04.1120/215077. Виховний простір вищого навчального закладу як чинник становлення особистості майбутнього фахівця. Романкова Л.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.94-98. - укр. УДК 378:159.923.

У статті досліджено сучасні особливості філософсько-педагогічної категорії "виховний простір", встановлено всезагальне, особливе й унікальне між виховним простором і освітнім простором, між виховним простором і виховним середовищем. Закцентовано увагу на понятті "освітній простір", специфіка й творчість якого виявляє себе у взаємодії з утвореними сферами - політичною, економічною, екологічною, релігійною, інформаційною, культурною, етнічною тощо; він нерозривно пов'язаний з іншими соціально-просторовими феноменами, утворюючи єдиний ноосферний континуум. Освітній простір характеризується обсягом освітніх послуг, потужністю й інтенсивністю освітньої інформації, освітньою інфраструктурою, належить до найбільш загальних і гранично абстрактних концептів філософії освіти. Аналізуються також основні фактори до створення виховного простору вищого навчального закладу, передумови, принципи розбудови, засоби створення та виховні технології побудови виховного простору.

14.18.04.1121/215127. Необхідність формування філософського світогляду в навчанні студентів технічних курсів. Мамедова К.Н. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.71-73. - рос. УДК 62+1.

У прогресивних країнах, вища освіта - зрозумілий факт. Вона дає знання своєї спеціальності і статус у суспільстві, а також включає ерудицію, засновану на загальнонаукових, філософських, загальнокультурних і спеціальних знаннях, що дають змогу сприймати й усвідомлювати навколишній світ у його цілісності, нести особисту відповідальність не тільки за себе, а й за всіх членів суспільства. У цьому аспекті в статті дано відповідь студентам технічних вишів про необхідність їх навчання основ філософії, в якій автор бачить результат адекватного прийняття навколишнього світу й пізнавальної діяльності, спрямованої на його перетворення. Досвід отриманих досягнень у галузі фізики, математики, теоретичної механіки, хімії, геології доводить, що без філософської бази відкриття в цих фундаментальних науках не сталися б. Стаття спрямована на підвищення інтересу студентів технічних вишів до курсу філософії.

14.18.04.1122/215137. Становлення світ-економіки та її вимоги до професійної підготовки у вищому навчальному закладі людини ринку. Романкова Л.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.109-113. - укр. УДК 316.3:331:377.

У статті висвітлено ідею теорії світ-економіки і зазначено, що сучасна економіка стає глобалізованою та креативною, потребує якісно нової креативної робочої сили, що охоплена ідеологією "людина-ринку". Висвітлено проблему розуміння сутності геоелектрики на сучасному етапі дослідження економічних явищ. Проаналізовано вимоги економічної сфери сучасного суспільства до властивостей майбутнього випускника вищого навчального закладу.

14.18.04.1123/215598. Мультимедійні технології в навчанні декоративно-прикладному мистецтву. Близнюк М.М. // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №43, ч.1, С.66-78. - укр. УДК 371.132.004: 37.035.3.

Педагогічна практика навчання декоративно-прикладному мистецтву проходить новий етап комп'ютеризації з різних наукових дисциплін, викликаний розвитком мультимедійних технологій. В інтерактивному режимі роботи графіка, анімація, фото, відео, звук, текст створюють інтегроване інформаційне середовище, в якому користувач знаходить якісно нові можливості, спроможні відігравати роль вагомого засобу активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів.

14.18.04.1124/215601. Особливості професійної підготовки молодших спеціалістів художників у сучасній мистецькій практиці. Волкова Н.В. // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №43, ч.1, С.92-98. - укр. УДК 378.147.

У статті розкрито один із шляхів підвищення рівня теоретичних знань з дисципліни "Історія образотворчого мистецтва" при професійній підготовці молодших спеціалістів художників і висвітлено практичний досвід з його застосування на базі Миргородського художньо-промислового коледжу імені М. В. Гоголя Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка, що полягає у впровадженні розроблених методичних рекомендацій щодо вивчення даної дисципліни, у яких наведена структура опису творів мистецтва та подані приклади: опис живописного твору за карткою опитування та у довільній формі; порівняльний аналіз живописних творів; приклад розширеного аналізу живописного твору.

14.18.04.1125/215795. Якісна оцінка підготовки фахівців з спеціальності "міське будівництво та господарство". Ващинська О.А.,... // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №60, С.23-26. - укр. УДК 625.712.

Наведено підсумки Всеукраїнських студентських олімпіад та оглядів-конкурсів дипломних і курсових проектів зі спеціальності "Міське будівництво і господарство", проведених в 2014-2016 роках в Одеській державній академії будівництва і архітектури.

14.18.04.1126/215828. Особливості лінгвістичної освіти в сучасному світі. Рубцова С.В. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №60, С.297-303. - укр. УДК 802.

Робота присвячена сучасним тенденціям викладання англійської мови з акцентом на потреби студентів і особливості сучасного світу у рік англійської мови в Україні та популяризації вивчення іноземних мов серед молоді. У статті наведені приклади використання сучасних технічних ресурсів для викладачів і студентів.

14.18.04.1127/215833. Організація і безпека міського руху. Чередніченко П.П. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №60, С.346-350. - укр. УДК 656.11(075.8).

Розглянуто навчальний посібник к.т.н., професора Рейцена Є.О "Організація і безпека міського руху", рекомендований МОН України для вищих навчальних закладів.

14.18.04.1128/215874. Розробка системи керування розкладом занять у вищому навчальному закладі. Астістова Т.І. // Вісник Київ. нац. ун-ту технологій та дизайну. Технічні науки. Київ: Київський нац. ун-т технологій та дизайну, 2016, №4(100), С.13-19. - укр. УДК 685.3.

Мета. Розробити систему керування розкладом занять у вищому навчальному закладі вищого рівня акредитації, що дозволяє створювати, редагувати, перевіряти, вносити зміни в розклад занять начального закладу. Методика. За результатами аналізу роботи навчального відділу були визначені основні вимоги до структури реляційної бази даних; розроблені алгоритми побудови і раціоналізації розкладів відповідно до обраних критеріїв; проведено синтез складу і структури інформаційної системи складання розкладу. Результати. В статті наведено результати розробки автоматизованої системи керування розкладом занять у вищому навчальному закладі, яка вже пройшла апробацію в Київському національному університеті технологій та дизайну. Наукова новизна. Визначена оптимальна структура реляційної бази даних відповідно до вибраних критеріїв. Практична значимість. Система дала змогу здійснювати контроль за плануванням та протіканням начального процесу; своєчасно приймати адміністративні та управлінські рішення; покращити якість організації начального процесу.

14.18.04.1129/215936. Кваліфікаційні вимоги до підготовки аспірантів технічних університетів з дисципліни "іноземна мова". Паніна О.В. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №62, ч.1, С.455-460. - укр. УДК 37.091.214.

Розглядаються кваліфікаційні вимоги до аспірантів і здобувачів наукового ступеня кандидата наук у рамках підготовки з курсу іноземної мови з урахуванням європейських рекомендацій з мовної освіти.

14.18.04.1130/215993. Ендавмент вищого навчального закладу. Дмитришин М.В. // Актуальні проблеми розв. економіки регіону. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаніка, 2015, №1, С.1-864-73. - укр. УДК 336.49:378.3.

У статті розкрито зміст категорії ендавменту у вищих навчальних закладах, визначено необхідність, причини та передумови створення ендавмент-фондів у сфері вищої освіти України. Узагальнено основні положення нормативно-правового регулювання функціонування ендавментів вищих навчальних закладів та управління ними. Проаналізовано діяльність ендавмент-фонду, створеного Інститутом міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Охарактеризовано проблеми та перспективи створення ендавмент-фондів у сфері вищої освіти України. Визначено переваги функціонування ендавментів у вищих навчальних закладах України.

14.18.04.1131/216005. Основні передумови реформування сфери вищої освіти. Почтовюк А.Б. // Актуальні проблеми розв. економіки регіону. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаніка, 2015, №1, С.1-5147-152. - укр. УДК 378.014.3.

У статті розкриті основні кризові явища сучасної вищої освіти та передумови необхідності її реформування. Мета статті. Реалізація мети зумовлена необхідністю визначення і розв'язання наступної задачі: визначити кризові явища у сфері вищої освіти, що робить необхідним її реформування. Методика дослідження. Методологічну базу реформування управління вищою освітою склала логіка наукового пізнання реалізації місії вищої освіти в економіці знань. У статті використано такі методи: при висуненні гіпотези про необхідність зміни парадигми управління - апроксимацію та інтенціональне пояснення; логіко-гносеологічний аналіз, алгоритмізацію, узагальнення. Наукова новизна. Стаття присвячена викладенню методологічних засад реформування управління сферою вищої освіти, суть яких складає комплекс методів, засобів і прийомів наукового пізнання ВО, що дозволяє розв'язати проблему задоволення потреб суспільства, індивідуума, роботодавця та вищого навчального закладу завдяки консолідації їх інтересів. Удосконалено: упорядкування явищ, іманентних сучасній ВО, що дозволило з'ясувати передумови необхідності її реформування, які криються у недосконалості інструментів управління цією сферою через ігнорування інтересів усіх зацікавлених сторін. Практична значущість. Практичне значення одержаних висновків полягає у тому, що результати отримані у ході дослідження доведені до рівня науково-методичних розробок, які у подальшому дозволять консолідувати інтереси держави та сфери вищої освіти.

14.18.04.1132/216104. Міжпредметні зв'язки як чинник забезпечення інтеграції технічних знань. Курок В.П. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.5-9. - укр. УДК 378.

У статті обґрунтовано необхідність реалізації внутрішньо- та міжпредметних зв'язків у процесі вивчення інженерних дисциплін, спричинену наявною тенденцією до інтегрування наукових знань. Подано класифікацію взаємозв'язків залежно від обраних ознак. З'ясовано дидактичну мету встановлення міжпредметних зв'язків у процесі інженерної підготовки студентів: забезпечення цілісної системи технічних знань, розвиток наукового мислення та самостійності як професійно значущих якостей майбутнього вчителя. Визначено функції міжпредметних зв'язків, серед яких діалектична, психологічна, дидактична та логічна. Окреслено шляхи реалізації внутрішньо- та міжпредметних зв'язків у процесі вивчення інженерних дисциплін.

14.18.04.1133/216105. Модель формування проєктувальної компетентності у майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю. Білик В.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.10-16. - укр. УДК 378.147.

У статті розроблено та теоретично обґрунтовано модель формування проєктувальної компетентності у майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю в процесі професійної підготовки. Модель формування проєктувальної компетентності у своїй структурі містить чотири взаємопов'язаних блоки: цільовий, що містить інформацію про цілі функціонування моделі; змістовий, що описує зміст теоретичної та практичної підготовки; організаційно-методичний, у якому міститься інформація про методологічні підходи до організації навчального процесу, розроблений алгоритм та педагогічний інструментарій формування проєктувальної компетентності; результативний блок містить інформацію про критерії, показники і рівні формування проєктувальної компетентності.

14.18.04.1134/216106. Застосування віртуальних динамічних моделей як педагогічна умова формування фахової компетентності майбутніх інженерів-педагогів. Ігнатенко С.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.16-21. - укр. УДК 378.4.

У статті розкрито механізм педагогічного впливу на майбутніх інженерів-педагогів з метою формування фахової компетентності шляхом використання віртуальних динамічних моделей як спеціально створеної умови навчання. Наведено визначення віртуальної динамічної моделі, окреслено її позитивні дидактичні характеристики.

14.18.04.1135/216107. Сутність та структура готовності майбутнього вчителя технологій до викладання варіативних модулів художнього спрямування. Благосмислов О.С., Шелудько І.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.21-25. - укр. УДК 378.016.

У статті розглянуто ступінь готовності студентів до навчання варіативних модулів художнього спрямування учнів основної школи, який оцінюється за відповідними рівнями готовності (високий, середній, низький). Структурними компонентами готовності майбутніх учителів технологій до навчання варіативних модулів є: мотиваційно-орієнтаційно-цільовий, когнітивний,

методичний (технологічний), креативно-діяльнісний та контрольньо-оцінний. З метою оцінки вказаних компонентів їх трансформовано у відповідні критерії, до кожного з яких визначено показники.

14.18.04.1136/216114. Психолого-педагогічні засади реалізації процесу формування особистості майбутнього вчителя. Зінченко Н.А., Зінченко О.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.55-61. - укр. УДК 378.147.

У статті аналізуються психолого-педагогічні умови успішної реалізації процесу якісного формування особистості сучасного вчителя на основі поетапного розроблення системи провідних та похідних суперечностей як визначального механізму досягнення його результативності.

14.18.04.1137/216115. Соціально-економічна ефективність вищої освіти. Онопрієнко І.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.61-68. - укр. УДК 378: 330.131.5.

У статті розглядаються соціально-економічні аспекти ефективності вищої освіти. Надається коротка характеристика розрахунків показників економічної ефективності вищої освіти. Запропоновані показники, які дозволяють визначити якість освітніх послуг для становлення в Україні конкурентоспроможних університетів.

14.18.04.1138/216116. Екологічний вектор вищої сільськогосподарської освіти в контексті стійкого розвитку України. Онопрієнко В.П. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.68-72. - укр. УДК 370.013.46.

Розглянуто актуальні проблеми екологічного вектору вищої сільськогосподарської освіти України в контексті наукового і освітнього супроводу стійкого (збалансованого) розвитку системи «"біосфера-суспільство"; перспективні напрями вдосконалення екологічної підготовки майбутніх фахівців сільськогосподарського виробництва.

14.18.04.1139/216117. Формування екологічної культури студентів у системі вищої освіти. Осадча М.В., Бібік В.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.73-77. - укр. УДК 378.14 : [574 : 008]-057.875.

Стаття присвячена проблемі формування екологічної культури майбутніх фахівців, виокремленню основних аспектів поняття "екологічна культура", з'ясування різних поглядів науковців щодо трактування цього поняття, розгляду екологічної культури, виокремленню складників екологічної культури майбутнього фахівця.

14.18.04.1140/216118. Педагогічні умови формування дослідницької компетентності студентів біологічного профілю. Горшкова Л.М., Коваль Л.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.78-84. - укр. УДК 378.09.

У статті розглянуто сутність дефініції "дослідницька компетентність", її складові, функції та значення в аспекті підготовки фахівців згідно з європейською системою кваліфікацій (ЄСК). Ураховуючи особливості біологічного профілю навчання, розроблено й обґрунтовано низку педагогічних умов, що сприяють формуванню дослідницької компетентності майбутніх учителів біології.

14.18.04.1141/216119. Реалізація майбутнім учителем ідеї природовідповідності в освітньому процесі сучасної школи. Никитюк Л.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.84-88. - укр. УДК 373.545(477)""18 19"".

У статті розкрито шляхи реалізації екологічного виховання з урахуванням поглядів видатних педагогів на стан викладання предметів природничого циклу та проаналізовано внесок учених у збагачення методичного матеріалу з цих предметів в освітньому процесі. Виявлено і схарактеризовано конкретні екологічні зв'язки, які допоможуть учням засвоювати правила і норми поведінки в природі.

14.18.04.1142/216121. Документальне кіно як засіб формування комунікативної компетентності майбутніх учителів. Старченко О.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.93-98. - укр. УДК 378.

У статті проаналізовано роль і можливості використання кіномистецтва як засобу формування комунікативної компетентності студентів шляхом впровадження у навчально-виховну систему роботу з документальними фільмами.

14.18.04.1143/216123. Сприяння розвитку соціальної мобільності студентської молоді у процесі волонтерської діяльності. Андреева М.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.104-109. - укр. УДК 378.013+370.

У статті аналізуються можливості організації студентського волонтерського руху та його вплив на соціальну мобільність молоді. Визначаються сутнісні характеристики студентської молоді, характерні риси і суперечності, досліджується можливість подолання їх засобами самоорганізації та соціальної активності. Дається визначення поняття «"соціальна мобільність»" та характеризується вертикальна та горизонтальна соціальна мобільність. Досліджується досвід Комунального закладу «"Харківська гуманітарно-педагогічна академія»" Харківської обласної ради у сприянні розвитку соціальної мобільності студентства у процесі волонтерської діяльності.

14.18.04.1144/216125. Наявність професійно важливих якостей як умова формування професійного саморозвитку майбутніх соціальних педагогів. Петрикей О.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.114-119. - укр. УДК 378.041.

Стаття присвячена дослідженню проблеми професійного саморозвитку майбутніх соціальних педагогів. Аналізуються педагогічні умови професійного саморозвитку майбутніх соціальних педагогів, зокрема наявність професійно важливих якостей соціального педагога як внутрішньої умови.

14.18.04.1145/216127. Роль лідерської компетентності у формуванні професійного іміджу студентів в умовах ВНЗ. Волосюк Т.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.125-131. - укр. УДК 378.016:37:371.13.

Стаття присвячена проблемі формування лідерської компетентності студентів як одного з важливих аспектів становлення майбутнього спеціаліста і його професійного іміджу, з'ясуванню різних підходів науковців до трактування поняття "лідерство".

14.18.04.1146/216128. Теоретичне підґрунтя професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи до навчання природознавства молодших школярів. Мозуль І.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.132-136. - укр. УДК 378.

У статті розкривається сутність «"поняття професійна підготовка майбутнього вчителя початкової школи»", аналізуються теоретичні ідеї сучасних педагогів, висвітлюються їхні підходи до означеної проблеми.

- 14.18.04.1147/216129. Працеохоронна компетентність як фактор успішної професійної діяльності майбутнього фахівця. Авраменко О.С. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.137-141. - укр. УДК 378.147.3-057:001.89.
У статті обґрунтовується необхідність формування працеохоронної компетентності як фактора професійного розвитку майбутнього фахівця. Виокремлено особливості організації процесу формування даної компетентності під час навчання у вищій школі.
- 14.18.04.1148/216130. Наукові положення лінгвоконцептології та когнітивної лінгвістики в контексті мовної освіти у вищій школі. Крехно Т.І. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.142-149. - укр. УДК 378.147.091.32:811.161.2.
У статті схарактеризовано засадничі принципи когнітивної та концептуальної лінгвістики як основи процесу формування українського професійного мовлення студентів. Окреслено ряд професійно значущих концептів для виробничої діяльності вчителя початкової школи. Одним із засобів формування професійних концептів визначено лексикографічну діяльність.
- 14.18.04.1149/216131. Проблеми визначення змісту та структури лінгвосоціокультурної компетентності в аудіюванні. Кардашова Н.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.149-155. - укр. УДК 378.147:811.111(045).
Стаття присвячена проблемі визначення змісту та структури лінгвосоціокультурної компетентності в англомовному аудіюванні студентів мовних ВНЗ у контексті сучасних досліджень. У публікації наведена загальна характеристика лінгвосоціокультурної компетентності та різні підходи до визначення її компонентів, розкрито зміст лінгвосоціокультурної компетентності в англомовному аудіюванні.
- 14.18.04.1150/216134. Про результати педагогічного експерименту щодо формування критичного погляду на використання ПДМ у навчанні математики. Семеніхіна О.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.169-174. - укр. УДК 378.14: 371.214.46:[004.78:51].
Описано педагогічне дослідження впливу спецкурсу з використання програм динамічної математики на формування у майбутнього вчителя математики критичного погляду на вибір певної програми та застосування її інструментарію. Базою для дослідження став СумДПУ ім. А. С. Макаренка. На рівні значущості 0,05 за критерієм знаків підтверджено гіпотезу про те, що при вивченні спецкурсу потрібно вивчати кілька таких програм та вимагати від студентів здійснювати постійний порівняльний аналіз застосованого інструментарію.
- 14.18.04.1151/216138. Організаційно-методичні основи фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи. Цись Н.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.191-196. - укр. УДК 373.2.
У статті розглянуто проблему біологічного віку студентської молоді, виокремлено чинники, які впливають на стан здоров'я студентів у процесі заняття з фізичного виховання зі студентами спеціальних медичних груп ВНЗ. Акцентовано увагу на ефективності й доцільності визначення біологічного віку як запоруки гармонійного та здорового студента у вищій школі. Висвітлено особливості використання засобів фізичного виховання зі студентами спеціально-медичних груп.
- 14.18.04.1152/216161. Забезпечення інформаційно-комп'ютерного супроводу викладання дисциплін екологічного спрямування. Солошич І.О., Почтовюк С.І. // Людина та довкілля. Проблеми неоекології. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №3-4 (26), С.141-145. - укр. УДК 004: 504.064.
Аналіз ролі забезпечення інформаційно-комп'ютерного супроводу викладання дисциплін екологічного спрямування. Методи. Методи теоретичного дослідження (аналіз і синтез). Результати. Розглянуто застосування різних засобів інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання майбутніх фахівців-екологів. Виділено основні групи напрямків їх використання для ефективного вирішення проблем, що стосуються засвоєння знань і формування науково-практичних навичок студентів. Висновки. Миттєвість доступу до інформації та її передача, мобільність взаємодії студентів між собою і викладачем дозволяє підвищити продуктивність навчання.
- 14.18.04.1153/216191. Професійно-педагогічні цінності - основа процесу становлення майбутніх учителів початкових класів. Левченко Л.С. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.5-10. - укр. УДК 373.3 - 011.3 - 051.013.
У статті досліджується проблема формування професійно-педагогічних цінностей майбутніх учителів початкових класів. Педагогічне дослідження проблеми цінностей розглядаємо як ціннісні орієнтації, які умовно поділяються за певними напрямками: виховання молоді, соціальна проблематика, як проблема психологічного характеру та питання педагогічної проблематики. Визначено основні компоненти структури професійної спрямованості особистості вчителя.
- 14.18.04.1154/216192. "Культурна адаптація" викладача в умовах нової корпоративної культури університету. Гнезділова К.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.10-14. - укр. УДК 378.14:316.723.
Починаючи працювати в університеті, кожен викладач засвоює основи його корпоративної культури, а в подальшому формує її в студентів. Процес "входження" викладача у нову для себе культуру є частиною його соціальної адаптації в університеті. Знання про особливості "культурної адаптації" є необхідною складовою в професійній підготовці майбутніх викладачів вищої школи.
- 14.18.04.1155/216193. Контекстний підхід до професійної підготовки майбутнього вчителя в умовах реформування системи освіти. Петриченко Л.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.15-25. - укр. УДК 37.13:373.3.
У статті розкрито авторський погляд на актуальну сьогодні проблему пошуку шляхів реалізації нових реформаторських стратегій розвитку вищої освіти в Україні через запровадження контекстного підходу до підготовки майбутнього вчителя. Контекстне навчання розуміється як форма активної педагогічної взаємодії студента і викладача, що передбачає поступове насичення навчального процесу професійним контекстом. Авторка наголошує, що моделювання навчально-виховного процесу ВНЗ у межах контекстного підходу пов'язано як із удосконаленням предметного змісту майбутньої професійної діяльності, так і з перетворенням її соціального змісту через відображення у ньому реальної професійної ситуації. З метою вивчення можливостей застосування контекстного підходу в підготовці майбутніх учителів та вихователів проаналізовано освітній процес одного з педагогічних закладів освіти - Харківської гуманітарно-педагогічної академії, у якій готуються педагогічні кадри для загальноосвітніх шкіл та дошкільних навчальних закладів, покликани навчати, виховувати, розвивати учнів й вихованців у сучасних умовах реформування освіти.
- 14.18.04.1156/216196. Роль і місце навчальних посібників з РКІ у процесі формування професійної компетентності іноземних студентів-медиків. Біденко Л.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.41-48. - укр. УДК 378.016: 811.161.1'243.

У статті описано методику формування професійної компетентності студентів-медиків. Автором уточнено поняття "навчально-наукова" та "професійна мова", визначено комплексний зміст аспекту "мова спеціальності". Представлено дидактичні принципи, що реалізуються у відборі текстів спеціальності. Розроблено систему вправ, що сприяють формуванню професійної компетентності іноземних студентів на основі створеного викладачами кафедри мовної підготовки іноземних громадян посібника для студентів перших курсів просунутого етапу "Організм и его системы".

14.18.04.1157/216197. Структура літературознавчої компетентності майбутнього вчителя української мови і літератури. Базиль Л.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.49-57. - укр. УДК 371:811.161.2+378.016:82.09.

У статті висвітлено альтернативне бачення структури літературознавчої компетентності як особистісно-професійного феномену. На основі теоретичного аналізу психолого-педагогічних студій обґрунтовано доцільність і концептуальну логіку авторської позиції щодо структури літературознавчої компетентності майбутніх учителів української мови і літератури.

14.18.04.1158/216198. До питання формування культурологічної компетентності майбутніх учителів іноземної мови. Кадикова Н.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.57-65. - укр. УДК 378.147.

У статті зроблено спробу систематизувати основні положення з питання формування культурологічної компетентності майбутніх учителів іноземної мови у контексті сучасних досліджень. Розкрито принципи, засоби та прийоми формування культурологічної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови.

14.18.04.1159/216199. Діагностика риторичної компетентності майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей. Корчова О.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.65-73. - укр. УДК 378.

У статті зацентовано увагу на необхідності діагностики риторичної компетентності майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей (соціальних педагогів, соціальних працівників, практичних психологів). Здійснено спробу добору діагностичного інструментарію відповідно до загальнодидактичних принципів, структури риторичної діяльності та складників риторичної компетентності; сформульовано визначення поняття "діагностика риторичної компетентності".

14.18.04.1160/216200. Кар'єрна компетентність інженера-механіка як наукова категорія. Клименко М.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.73-79. - укр. УДК 378.147.

У статті на основі теоретичного аналізу наукових розвідок із філософії, соціології, педагогічних і психологічних наук узагальнено світоглядні бачення учених щодо понять "кар'єра", "професійна компетентність", "компетентність інженера-механіка". Автором репрезентовано альтернативне розуміння змісту категорії "кар'єрна компетентність інженера-механіка" та виокремлено вектори психолого-педагогічних і організаційно-педагогічних аспектів формування кар'єрних компетентностей майбутніх фахівців технічних спеціальностей.

14.18.04.1161/216202. Можливості курсу "Методика викладання світової літератури" у розвитку творчої самостійності майбутніх учителів-словесників: реальний стан. Чайка О.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.86-94. - укр. УДК 378.

У статті проаналізовано реальний стан навчально-методичного забезпечення університетського курсу "Методика викладання світової літератури" (чинних робочих програм, планів практичних занять, змісту лабораторних занять, завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів, навчально-методичної літератури) з метою з'ясування сучасних підходів до розвитку творчої самостійності студентів-філологів у процесі їх фахової підготовки. У результаті проведеного аналізу визначено основні недоліки у методичній підготовці майбутніх учителів світової літератури і доведено відсутність ефективної методики формування творчих здібностей і самостійності майбутніх словесників.

14.18.04.1162/216203. Щодо аспектів аналізу народознавчих компонентів художнього твору. Нікольська Г.П. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.95-103. - укр. УДК 371.134:821.161.2:39 (=161.2).

У статті розглянуто питання підготовки майбутніх учителів-словесників до опрацювання художніх творів з народознавчими компонентами. Визначено основні моменти проведення такої роботи під час вивчення історії української літератури у вищому навчальному закладі. Подано зразок аналізу художнього твору з позицій народознавчого підходу на матеріалі повісті Панаса Мирного "Лихо давнє і сьогочаснє".

14.18.04.1163/216205. Організація самостійної роботи майбутніх інженерів-педагогів під час вивчення професійно-орієнтованих дисциплін. Опанасенко В.П., Литвинова Н.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.113-121. - укр. УДК 378.

У статті йдеться про ключову роль самостійної роботи під час формування дослідницьких умінь та професійних компетенцій майбутніх інженерів-педагогів в процесі фахової підготовки. Автори висвітлюють основні напрями організації самостійної роботи, що набули найбільшого поширення в закладах вищої освіти. Розкриваються етапи проведення, їх завдання та види самостійної роботи на прикладі однієї з тем професійно-орієнтованої дисципліни.

14.18.04.1164/216206. Дидактична модель формування організаційної культури майбутнього вчителя технологій. Стешенко Б.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.121-127. - укр. УДК 378.371.

У статті розглянуто процес формування організаційної культури майбутнього вчителя технологій в сучасних умовах. Обґрунтована дидактична модель формування організаційної культури майбутнього вчителя технологій.

14.18.04.1165/216207. Підготовка майбутнього вчителя до формування у молодших школярів текстотворчої компетентності. Каліш В.А., Собко В.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.127-135. - укр. УДК 378.373.

У статті розкриваються завдання, зміст, особливості підготовки майбутнього вчителя до формування у молодших школярів предметної текстотворчої компетентності у процесі навчання української мови; подаються рекомендації щодо розвитку у студентів методичних умінь, необхідних для забезпечення успішної діяльності учнів над складанням усних і письмових творів різних типів.

14.18.04.1166/216214. Проектування професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи. Міненко А.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.182-193. - укр. УДК 378.147:[37.013.32].

У статті розглянуто проблему професійного саморозвитку вчителя початкової школи для забезпечення його швидкої адаптації та здатності до освіти протягом життя. Здійснено аналіз та обґрунтовано змістові та структурні складові при формуванні моделі професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи.

14.18.04.1167/216217. Мотивація як чинник успішної професійної самореалізації майбутніх вихователів. Любивий В.А., Любива В.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.209-217. - укр. УДК 37. 017 : 371. 13 : 37. 015. 3.

У роботі показано взаємозалежність процесу самореалізації майбутніх вихователів і мотивації як рушійної сили інтерактивної взаємодії, вирішення проблем виховання дітей дошкільного віку. Механізмом здійснення такої педагогічної системи (є проектування як набір узагальнених методів реалізації соціальних змін засобами освіти).

14.18.04.1168/216219. Загальнометодичні підходи до формування професійності у студентів ВНЗ: управлінський аспект. Лопатко Л.А. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.7-13. - укр. УДК 378:371.137.

У статті описано методичні підходи до професійної підготовки у вищому навчальному закладі. За допомогою довідкових джерел розглянуто етимологію, походження та сутність дефініції "професія". Зазначено, що залучення студента до власної професійної підготовки як потенційного суб'єкта зорієнтоване на особистість, потребує створення системи психолого-педагогічних і організаційних умов, за яких відбувається становлення особистості як фахівця, його соціокультурна та професійна ідентифікація. Освіта значною мірою орієнтується на особисті здібності індивідів, на розвиток яких спрямовано весь процес управління ВНЗ.

14.18.04.1169/216221. Особливості загального і професійного саморозвитку магістрантів педагогічного профілю у вищих навчальних закладах. Федченко Ю.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.20-25. - укр. УДК 378.1.

У статті розглянуто проблему особистісного та професійного саморозвитку магістрантів педагогічного профілю, з урахуванням особливостей переходу до динамічної ступеневої підготовки фахівців, запровадження сучасних підходів до інтеграції вищої освіти і науки у процесі підготовки магістрів.

14.18.04.1170/216225. Формування професійно орієнтованої особистості майбутнього соціального педагога. Васіна Т.Л. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.46-53. - укр. УДК 378.937+371.03.

У статті розглянуто педагогічні умови формування професійно орієнтованої особистості майбутнього соціального педагога у студентському колективі; уточнено та науково обґрунтовано сутність поняття "професійно орієнтована особистість майбутнього соціального педагога". Розкрито взаємозв'язок між рівнями згуртованості колективу студентської групи і рівнями сформованості професійних та особистісних якостей майбутніх соціальних педагогів.

14.18.04.1171/216227. Модель практичної підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи. Конончук А.І. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.60-67. - укр. УДК 378.07.348.

У статті розглядається проблема практичної підготовки соціальних працівників у контексті загальної структурно-логічної схеми професійної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах. Розкрито модель неперервної практичної підготовки соціальних працівників. Подається стисла змістова характеристика видів практики, які входять у цю модель.

14.18.04.1172/216229. Навчально-методичне забезпечення процесу формування у майбутніх соціальних педагогів умінь і навичок професійно орієнтованого спілкування. Савченко Т.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.78-95. - укр. УДК 37.013.42: 371.134.

У статті висвітлено сутність фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів у процесі навчання у вищому навчальному закладі. Розкрито зміст навчальних програм дисциплін, що належать до навчального плану спеціальності "соціальний педагог". Акцентовано увагу на значенні дисциплін циклу професійної та практичної підготовки для формування у майбутніх соціальних педагогів умінь і навичок професійно орієнтованого спілкування.

14.18.04.1173/216231. Науково-методичне забезпечення професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до патронажної роботи з людьми похилого віку. Голубенко Т.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.93-101. - укр. УДК 37.013.46.

У статті розглянуто проблему науково-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до патронажної роботи з людьми похилого віку. Представлена структурно-функціональна модель формування готовності майбутніх соціальних працівників до даного виду професійної діяльності.

14.18.04.1174/216262. Здоров'язбережувальне середовище вищої школи як чинник формування готовності майбутніх вихователів до здоров'язбережувальної діяльності у ДНЗ. Пріма Р.М., Циплюк А.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.110-117. - укр. УДК [378. 016: 613] - 057. 87 (043. 5).

У статті висвітлюються особливості освітнього простору вищої школи, зокрема з позицій його здоров'язбережувальної спрямованості. Акцентується увага на аналізі змістової сутності поняття "здоров'язбережувальне середовище ВНЗ". Підкреслюється важливість використання технології створення "ситуації успіху" та інтерактивних методів навчання в процесі формування готовності майбутніх вихователів до здійснення здоров'язбережувальної діяльності у дошкільному навчальному закладі.

14.18.04.1175/216265. Педагогічна практика як засіб формування професійної самореалізації майбутніх фахівців дошкільної освіти. Ярославцева М.І. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.132-137. - укр. УДК 378.147.4:373.211.24.

У статті акцентується увага на особливостях професійної самореалізації майбутніх фахівців дошкільної освіти в процесі практичної підготовки. Визначається логічна послідовність організації педагогічної практики. Доводиться важливість забезпечення особистісно-орієнтованого, комплексного, безперервного і творчого характеру підготовки кожного студента. Розглядаються функції та принципи організації педагогічної практики.

14.18.04.1176/216266. Підготовка студентів спеціальності "Дошкільна освіта" до реалізації завдань фізичного виховання дітей у процесі вивчення дисциплін природничого змісту. Загородня Л.П. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.137-143. - укр. УДК 371.132:372.461:378.

У статті здійснено аналіз досліджень з питань культури здоров'я вихователів і їхньої готовності до реалізації завдань фізичного виховання дошкільників. Розкрито можливість використання педагогами у вищій школі дисциплін природничого змісту у підготовці майбутніх вихователів до вирішення завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку.

- 14.18.04.1177/216267. Оновлення змісту фахових навчальних дисциплін у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Денисенко Н.Г. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.143-147. - укр. УДК 37.015.311:796.011.3.
У статті подано науково-теоретичне обґрунтування, методичні положення та практичні рекомендації щодо вдосконалення системи підготовки фахівців в умовах ВНЗІІ рівнів акредитації для діяльності в галузі "Фізична культура". Запропоновано власне бачення викладання професійно-орієнтованих дисциплін у коледжах фізкультурного профілю.
- 14.18.04.1178/216269. Формування готовності майбутніх вихователів до творчої діяльності як умова успішної професійної самореалізації у процесі фізкультурно-оздоровчої роботи з дошкільниками. Любива В.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.155-162. - укр. УДК 37.017 : 371.13 : 37.015.3.
У статті розглянуто проблему формування готовності майбутніх вихователів до творчої самореалізації у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. Теоретично обґрунтовано, що удосконалення змісту підготовки вихователів дітей дошкільного віку до фізкультурно-оздоровчої роботи залежить від формування у них готовності до творчої діяльності в умовах навчання у педагогічному університеті.
- 14.18.04.1179/216271. Особливості формування вмінь здоров'язбереження дітей як складової професійного іміджу майбутнього вихователя у процесі фахової підготовки. Мареева Т.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.170-177. - укр. УДК 371.134.
Стаття присвячена проблемі формування у майбутніх вихователів умінь здоров'язбереження дітей в умовах ДНЗ. Висвітлені основні особливості формування вмінь здійснювати фізкультурно-оздоровчу роботу з дошкільниками як складової професійного іміджу педагога у процесі фахової підготовки у ВНЗ. Наведений перелік орієнтовних завдань для студентів з метою формування вмінь здоров'язбереження як складової професійного іміджу майбутнього вихователя.
- 14.18.04.1180/216272. Технологія формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутнього вихователя дітей дошкільного віку. Сухорукова С.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.177-181. - укр. УДК 378.013:373.2.011.3-051.
У статті розглядається проблема створення технології формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутнього вихователя. Проаналізовано психолого-педагогічну літературу, визначено стан даної проблеми в сучасних дослідженнях, виокремлено та обґрунтовано головні структурні складові розробленої технології формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутнього вихователя.
- 14.18.04.1181/216275. Засоби представлення фахових знань з технічних дисциплін. Герніченко І.І. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.198-206. - укр. УДК 378.147.1.
У статті розглянуто проблему представлення знань про предметну галузь технічних дисциплін. У результаті аналізу наявних засобів навчання і ментальних моделей репрезентації знань у якості адекватної основи для розроблення засобів подання змісту навчального матеріалу технічних дисциплін запропоновано використовувати ієрархічні мережеві моделі, що дають можливість представляти знання про предметну галузь у предметній і структурованій формі.
- 14.18.04.1182/216276. Творча діяльність викладачів і студентів у проектно-технологічній підготовці. Мегем Є.І., Дещенко О.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.207-213. - укр. УДК 378.147.302.2.
У статті розглянуто спільну творчу діяльність викладача і студентів у проектно-технологічній підготовці особистісно-орієнтованого освітнього процесу. Визначені мотиви, рушійні сили та передбачено можливі результати спільної творчої діяльності як для студентів, так і для викладачів. Проектно-технологічна підготовка в особистісно-орієнтованому освітньому процесі неможлива без різномірних, диференційованих завдань з можливістю вибору значущих для студента способів їх розв'язку. Диференційованими за рівнем повинні бути проекти, над якими працюють студенти, і питання, які ставить їм викладач. Важливе завдання викладача - розкривати в собі нові здібності як способи пізнання і осмислення себе і навколишнього світу та навчити цього студентів.
- 14.18.04.1183/216278. Сутність поняття наступності фахової підготовки майбутніх вчителів технологій. Савельєв М.Г. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.217-223. - укр. УДК 37.-022.33.
Здійснено теоретико-методологічний аналіз проблеми наступності у проектно-технологічній підготовці майбутніх вчителів технологій. Розглянуто сутність поняття наступності фахової підготовки майбутніх вчителів технологій.
- 14.18.04.1184/216279. Етапи формування професійної готовності майбутніх учителів технологій до застосування інноваційних методів навчання. Перинський Ю.Є. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.224-232. - укр. УДК 37.091.12+37.02.
Інноваційні технології, методи, форми і засоби навчання є необхідними факторами реформування освіти. Важливим чинником підвищення престижу галузі "Технологія" є формування професійної готовності майбутніх учителів до застосування інноваційних методів навчання. У статті автор аналізує етапи формування цієї готовності.
- 14.18.04.1185/216280. Особливості використання інноваційних технологій як засобу підвищення якості підготовки майбутніх фахівців у політехнічних коледжах. Козуля Л.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.233-236. - укр. УДК 377.4.
У статті проаналізовано особливості використання інноваційних технологій у процесі підготовки майбутніх фахівців у політехнічних коледжах. Доведено, що застосування інноваційних технологій в освіті передбачає не просто поліпшення результатів навчання, а повну або часткову реорганізацію його структури.
- 14.18.04.1186/216281. Лексичні вправи у системі фахової підготовки сучасного вчителя-словесника. Каліш В.А. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.237-244. - укр. УДК 378.
У статті розкрито роль лексичних вправ як важливого складника у процесі формування лексичної компетенції майбутнього вчителя-філолога, визначено їх групи і типи з урахуванням різних наукових підходів до вивчення словникового складу сучасної української мови та їх значущість у подальшій професійній діяльності.
- 14.18.04.1187/216282. Формування мовленнєвих умінь студентів у процесі функціонально-стилістичного підходу до вивчення морфології. Баранник Н.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.244-253. - укр. УДК 378.

У статті розглядаються теоретичні відомості про функціонально-стилістичний підхід до вивчення морфології у вищій школі; пропонується система вправ і завдань із морфології, спрямованих на формування мовленнєвих умінь студентів.

14.18.04.1188/216285. Динаміка показників фізичного стану студентів у процесі занять з фізичного виховання у ВНЗ. Цись Д.І., Цись Н.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.269-276. - укр. УДК 373.2.

Здійснено аналіз наукових досліджень, присвячених проблемі підвищення фізичного стану студентської молоді у вищих навчальних закладах. Проаналізовано динаміку показників фізичного стану студентів I–IV курсів. Встановлено, що у більшості окремих показників стан здоров'я, фізичний розвиток та рухова активність не виходять за межі критичного, що свідчить про відсутність статистично вірогідних розбіжностей між студентами різних курсів. Доведено потребу формування у студентів стійкого інтересу до фізичного самовдосконалення з метою зміцнення власного здоров'я у процесі занять з фізичного виховання.

14.18.04.1189/216287. Деякі аспекти формування предметної компетентності майбутнього вчителя початкових класів із анатомії та фізіології людини. Мондич О.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.284-287. - укр. УДК 372.

У статті розглянуто проблему формування предметної компетентності майбутнього вчителя початкових класів із анатомії та фізіології людини як основи розвитку ключових і загальнопредметних компетенцій - здоров'язбережувальної та природничо-наукової. Визначено види професійної діяльності, якими повинен володіти студент із сформованою предметною компетентністю із анатомії та фізіології людини. Обґрунтовано місце предметної компетентності майбутнього вчителя початкових класів із анатомії та фізіології людини в структурі професійної компетентності в сучасних умовах.

14.18.04.1190/216296. Дослідницькі ініціативи студентів під час вивчення процесу стратегічного планування регіонального розвитку. Мальчикова Даря, Коробов Володимир, Пилипенко Ігор. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №21(2), С.61-65. - англ. УДК 911.8 (332.14+353.2).

У статті визначено методологічні основи і принципи вивчення студентами різноманітних аспектів процесу стратегічного планування регіонального розвитку. Відповідно до діяльнісно-компетентнісного підходу у підготовці студентів і формуванні освітніх програм запропоновано такі принципи і підходи: науковість, системність, міждисциплінарність, тійсний зв'язок із практикою, вивчення проблеми стратегічного планування регіонального розвитку у контексті теорії центр-периферійних відносин, з урахуванням сучасних теорій і показників розвитку людського капіталу; практична активна участь студентів у дослідницькій і громадській роботі по розробці стратегії регіонального розвитку.

14.18.04.1191/216349. Компетентнісний підхід як методологічне підґрунтя формування професійної компетентності майбутнього викладача. Бірюк Л.Я. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.7-12. - укр. УДК 378.

У статті розглянуто роль компетентнісного підходу як методологічної основи формування професійної компетентності майбутнього викладача вищої школи, зокрема визначено перелік інтегральних, загальних та спеціальних компетентностей.

14.18.04.1192/216350. Професійна підготовка майбутніх учителів до роботи в умовах варіативності освітньо-виховних систем. Ковальчук В.А. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.13-22. - укр. УДК 378.147 +371.21 (37.013).

У статті розглянуто проблему професійної підготовки майбутніх учителів до роботи в умовах варіативності освітньо-виховних систем. Відображено результати стану підготовленості студентів-випускників до діяльності в окреслених умовах. Розкрито особливості впровадження розробленої моделі професійної підготовки з метою підвищення її ефективності.

14.18.04.1193/216351. Концепція методичної системи навчання інженерно-графічних дисциплін майбутніх учителів технологій. Нищак І.Д. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.23-29. - укр. УДК 378.14:378.62.

У статті запропоновано концепцію методичної системи навчання інженерно-графічних дисциплін майбутніх учителів технологій, яка відображає авторську наукову позицію щодо можливих механізмів підвищення рівня інженерно-графічної підготовки студентів педагогічних ВНЗ. Успішність реалізації концепції методичної системи навчання інженерно-графічних дисциплін майбутніх учителів технологій забезпечується чіткою послідовністю (етапністю) інженерно-графічної освіти; сформованістю основних компонентів інженерно-графічної підготовки; належним засвоєнням системи інженерно-графічних знань й умінь.

14.18.04.1194/216352. Теоретичні основи підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи. Долинний Ю.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.30-39. - укр. УДК 378.016:376.

У статті розглянуто теоретичні основи підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи. Зроблено огляд літературних джерел, що стосуються питання професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи. Узагальнені сучасні наукові дані про деякі шляхи підвищення ефективної корекції фізичних вад здоров'я інвалідів при застосуванні різних вправ.

14.18.04.1195/216353. Сучасні технології навчання у методичній підготовці майбутніх учителів біології. Грицай Н.Б. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.40-48. - укр. УДК 378.14: 372. 857.

У статті проаналізовано інноваційні технології навчання, які використовують у методичній підготовці майбутніх учителів біології. Розкрито сутність поняття "технологія навчання", подано класифікацію технологій. Схарактеризовано переваги практико-орієнтованих технологій для якісної підготовки майбутніх учителів біології.

14.18.04.1196/216354. Дослідження проблеми формування екологічного світогляду студентів у науковій літературі. Душечкіна Н.Ю. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.49-56. - укр. УДК 378.033.

У статті розглянуто глобальні екологічні проблеми, які необхідно вирішувати шляхом екологізації суспільного життя та забезпечення доступності екологічної інформації для населення й розвиток екологічної освіти. Теоретично розкрито проблеми функціонування соціально-еколого-економічних складових у природокористуванні та формування екологічного світогляду студентів.

14.18.04.1197/216356. Комунікативний підхід як площина реалізації активних та інтерактивних методів навчання англійської мови у СНАУ. Ткаченко О.Б. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.63-68. - укр. УДК 378.046:371.315:811.111.

У статті обґрунтовано зміст та сутність комунікативного підходу до вивчення іноземної мови у вищій школі, визначено принципи комунікативного навчання англійської мови в аграрному ВНЗ, схарактеризовано особливості застосування комунікативного

підходу через систему активних та інтерактивних методів навчання англійської мови, запропоновано заходи щодо покращення оволодіння мовою студентів-аграріїв на заняттях з англійської мови.

14.18.04.1198/216357. Теоретичні та методичні умови формування професійної суб'єктності майбутнього педагога-вихователя у вищому педагогічному навчальному закладі. Журат Ю.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.68-75. - укр. УДК 37.032:37.025:371.

У статті розглянуто проблему формування суб'єктності майбутнього вихователя дітей дошкільного віку як інтегральної професійно важливої якості. Суб'єктність освіти розглядається як ідея формування спрямованості фахівця-педагога на професійно-особистісне самовдосконалення.

14.18.04.1199/216358. Структура готовності майбутніх учителів початкових класів у контексті сучасних вимог професійної освіти. Мозуль І.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.75-81. - укр. УДК 378.

Стаття розкриває тезу про те, що професійна готовність майбутніх учителів є складним структурним утворенням. Автор висвітлює підходи науковців щодо структури готовності майбутніх учителів початкових класів до педагогічної діяльності. У статті розкрито зміст компонентів готовності, охарактеризовано мотиваційну, змістову, процесуальну, комунікативну складові готовності. Автор доходить висновку, що всі компоненти готовності пов'язані між собою, зміни в одному з них впливають на зміни в іншому. Стейке поєднання й високий рівень реалізації зазначених компонентів створюють внутрішні ознаки сформованої професійної готовності педагога.

14.18.04.1200/216360. Технологія рейтингування і формування комунікативної компетентності. Любимий В.А. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.88-94. - укр. УДК 371. 213. 3.

В статті розглянуто освітню технологію "Рейтингування" та значення змагального середовища для ефективності позанавчальної виховної роботи, формування комунікативної компетентності студентів. Окреслена соціально-педагогічна проблема проаналізована кризь призму глобального тренду розвитку рейтингового змагання серед університетів.

14.18.04.1201/216365. Модель підготовки майбутнього вчителя природничих дисциплін до природоохоронної роботи в загальноосвітній школі. Люленко С.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.122-130. - укр. УДК [371.134 : 5(07)] (043.3).

Модель підготовки майбутнього вчителя природничих дисциплін у своїй структурі містить три взаємопов'язані блоки: методологічно-цільовий (охоплює підходи, принципи, мету, компонентний склад підготовки майбутнього вчителя); змістово-процесуальний (містить інформацію про зміст, форми, методи, засоби та технологічні аспекти підготовки майбутнього вчителя природничих дисциплін до природоохоронної роботи); результативний блок (містить інформацію про рівні та результат підготовки майбутнього вчителя до природоохоронної роботи).

14.18.04.1202/216373. Результати експериментальної перевірки ефективності формування готовності правоохоронця до миротворчої діяльності. Павлов Я.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.182-187. - укр. УДК 378.048.2:378.14.

Розкрито загальні питання організації та проведення педагогічного експерименту, обґрунтовано шляхи практичної реалізації запропонованих педагогічних умов розвитку готовності правоохоронця до миротворчої діяльності, проаналізовано результати експериментальної роботи.

14.18.04.1203/216374. Визначення рівнів розвитку творчих здібностей у майбутніх художників-модельєрів одягу. Вороніна М.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.188-194. - укр. УДК 378.147:37.036.

Професійна підготовка майбутніх художників-модельєрів одягу найтіснішим чином пов'язана із наявністю у студента певних творчих здібностей. Результат процесу розвитку творчих здібностей доцільно розглядати як позитивну динаміку проявів особистісних якостей, можливостей і характеристик, найбільш суттєвих для виявлення у фаховій проектній діяльності. Враховуючи багатофакторність профільної креативності, за допомогою комплексного критерію оцінювання визначено інтегративні рівні розвитку творчих здібностей майбутніх художників-модельєрів одягу.

14.18.04.1204/216384. Використання атласів у викладанні географії у вищих навчальних закладах США і Канади. Грін Джеррі, Скрижевська Ліза, Тупс Стенлі. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №22(1), С.62-68. - англ. УДК 911.3.

У статті представлені результати опитування, проведеного серед викладачів університетів США і Канади, метою якого було визначення інтенсивності використання географічних атласів у курсах географії різного рівня. Як показали результати опитування, 39% відсотків опитаних використовували атласи у викладанні курсів географії різного рівня. Більшість опитаних використовують атласи в курсах соціальної географії. Менша кількість викладачів використовують атласи в таких курсах як "Вступ до ГС", "Регіональна географія", "Вступ до фізичної географії". У статті також представлені методичні розробки уроків з використанням друкованих та електронних атласів, які можуть представляти цінність при розробці нових курсів або тематичних блоків у курсах географії вищих навчальних закладів.

14.18.04.1205/216428. Математичне моделювання екосистем у процесі підготовки майбутніх учителів біології до природоохоронної діяльності. Рябко А.В., Самілік В.І. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.15-22. - укр. УДК 378.147:504.06.

У статті обґрунтовано ефективність технології навчання з використанням систем комп'ютерної математики в процесі підготовки майбутніх учителів біології до природоохоронної діяльності. Розглянуті прості математичні моделі, які використовуються для опису чисельності популяції. Диференціальні рівняння розв'язані за допомогою Mathcad.

14.18.04.1206/216429. Чинники модернізації навчального процесу з предметів освітньої галузі "Природознавство". Ярошенко О.Г. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.23-27. - укр. УДК 373.5.016.

У статті розглянуто чинники модернізації змісту і методики навчання предметів освітньої галузі "Природознавство". У якості основних чинників цього процесу обґрунтовані: мінімізація змісту теоретичного матеріалу, реалізація міжпредметних зв'язків у межах галузі, використання передових ідей зарубіжного досвіду, збільшення частки дослідницької складової у навчальному процесі, підвищення престижності природничо-наукових знань, створення належного інформаційного середовища навчання предметів освітньої галузі "Природознавство", удосконалення методичної підготовки майбутнього вчителя.

14.18.04.1207/216430. Теоретичний огляд методологічних підходів до формування інформаційної компетентності майбутніх учителів географії. Макаревич І.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.27-34. - укр. УДК 371.13.

- У статті розглянуто методологічні підходи до формування інформаційної компетентності майбутніх учителів географії. Розкрито сутність діяльнісного, аксіологічного і технологічного підходів у підготовці таких фахівців.
- 14.18.04.1208/216431. Сутність поняття "здоров'я" в аспекті формування здоров'язбережувальної компетентності майбутнього вчителя. Миронюк Т.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка, 2016, №31, С.34-41. - укр. УДК 371.134:57 (07).
- У статті розкрито сутність поняття "здоров'я" на основі теоретичного узагальнення наукових досліджень різних авторів. Подано узагальнене трактування поняття "здоров'я". Виділено його основні складові - фізичну, духовну, психічну, моральну, поведінкову. Доведено, що стан здоров'я оцінюється на трьох рівнях: соматичному, соціальному, особистісному.
- 14.18.04.1209/216432. Педагогічні умови формування екологічної компетентності майбутнього вчителя біології. Баюрко Н.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.41-49. - укр. УДК 37.015.31:502 504-047.22.
- У статті окреслено різні методологічні підходи до визначення педагогічних умов формування екологічної компетентності майбутнього вчителя біології. Визначено такі умови формування екологічної компетентності, як: розвиток потреби особистості у формуванні екологічної компетентності шляхом підвищення екологічної грамотності; опора на життєвий і освітній досвід особистості та набуття нового досвіду у процесі практичної діяльності; забезпечення особистого включення особистості в еколого-освітню діяльність.
- 14.18.04.1210/216433. Формування професійних компетентностей у майбутніх геологів під час вивчення навчальної дисципліни "Геологорозвідувальна справа". Кузько М.С. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.50-57. - укр. УДК 378.016:550.8.
- У статті розкрито питання фахової підготовки майбутніх геологів у курсі "Геологорозвідувальна справа"; здійснено порівняльний аналіз змісту навчальної програми і обсягу годин на її вивчення у різних вищих навчальних закладах; запропоновано шляхи удосконалення змісту навчальної дисципліни та подано методику використання медіа технологій для формування професійної компетентності майбутніх геологів.
- 14.18.04.1211/216434. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (критеріальний апарат). Кравчук Н.П. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.57-65. - укр. УДК 371.134:372.
- Актуальність матеріалу, викладеного у статті, зумовлена модернізацією системи освіти, що висуває нові вимоги до підготовки фахівців нового рівня, здатних здійснювати формування цілісності індивіда, охоплюючи всі сторони його життя, а головною місією педагога є збереження, змінення та відновлення здоров'я дітей. У статті визначено основні критерії (когнітивно-інтелектуальний, мотиваційно-ціннісний, практично-діяльнісний), рівні (високий, середній, низький) та показники сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (потреба у набутті знань, вмінь і навичок щодо власного здоров'язбереження та здоров'язбереження оточуючих людей). Обґрунтовано дефініції "критерій", "показник", "рівень".
- 14.18.04.1212/216435. Принципи професійної підготовки майбутніх магістрів іноземної філології до формування фахової комунікативної компетентності студентів - іноземних філологів педагогічного університету. Беґека Д.А. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.65-71. - укр. УДК 378.147.
- У статті розглянуто навчальні принципи професійної підготовки майбутніх магістрів іноземної філології до формування фахової іншомовної комунікативної компетентності студентів - іноземних філологів педагогічного університету. Дотримання принципів є неодмінною передумовою ефективності зазначеної підготовки.
- 14.18.04.1213/216436. Умови формування фахової компетентності інженерів-педагогів будівельного профілю. Перунок О.М., Ігнатенко С.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.71-76. - укр. УДК 378.
- В статті виконано теоретичний аналіз змісту поняття "фахова компетентність" та розглянуто педагогічні умови, які повинні виконуватися у навчально-виховному процесі, для формування фахової компетентності майбутнього інженера-педагога.
- 14.18.04.1214/216438. Моделювання предметного та соціального контексту майбутньої професійної діяльності студентів у межах гуманітарного освітнього середовища медичного університету. Наливайко О.Б. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.91-97. - укр. УДК 378.094.015.3.
- У статті автором здійснено порівняльний аналіз змістового наповнення категорій "освітнє середовище як педагогічний феномен" та "освіта"; виокремлено низку ключових параметрів вказаних понять. Визначено освітнє середовище вищого навчального закладу (медичного університету) як педагогічний феномен. Висвітлено сукупність компонентів, що характеризують гуманітарне освітнє середовище медичного університету у професійній діяльності майбутніх лікарів. Акцентовано увагу на головному призначенні навчально-виховної діяльності медичного університету - сприяння вдосконаленню культури студентів на основі збагачення соціокультурного досвіду людства; встановленню ціннісно-сміслових відносин, котрі позитивно впливатимуть на актуалізацію творчого потенціалу студентів-медиків.
- 14.18.04.1215/216440. Сучасні тенденції підготовки фахівців фізичної культури і спорту до інноваційної діяльності. Бріжата І.А. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.104-113. - укр. УДК 378.098.016:613.71:005.6:001.895.
- У статті схарактеризовано основні нормативно-правові акти, які підтверджують необхідність удосконалення процесу підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту до професійної діяльності, важливою складовою якої є інноваційна спрямованість. Визначено сутність інноваційних технологій фізичного виховання як різновиду педагогічних технологій. Основну увагу зосереджено на процесі формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності.
- 14.18.04.1216/216445. Новаторський статус викладача іноземної мови в системі нормативно-розвивального навчання. Довженко І.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.144-151. - укр. УДК 378.147:811.
- У статті розглянуто проблему сучасного викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах. Наголошено на провідній ролі викладача в освітньому просторі. Запропоновано методи викладання іноземної мови, що мотивуватимуть студентів до успішного засвоєння матеріалу.
- 14.18.04.1217/216447. Теоретичні засади управління самостійною роботою студентів-бакалаврів ВНЗ. Чернякова Ж.Ю. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.159-166. - укр. УДК 378.147.

У статті на основі аналізу вітчизняних та зарубіжних наукових праць визначено сутність поняття "самостійна робота студентів". З'ясовано провідні функції самостійної роботи студентів; охарактеризовано педагогічні умови, що впливають на ефективність виконання самостійної роботи студентів. Виокремлено етапи управління самостійної роботи студентів та встановлено їх особливості.

14.18.04.1218/216448. Критерії та показники розвиненості художньо-творчих здібностей майбутніх педагогів засобами концертно-виконавської діяльності. Заїка О.Я. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.167-174. - укр. УДК 378.146:005.336.5.

У статті досліджуються критерії та показники розвиненості художньо-творчих здібностей майбутніх педагогів, висвітлюється виявлення рівня розвитку художньо-творчих здібностей у майбутніх педагогів через критерії та показники.

14.18.04.1219/216455. Використання Веб 2.0 технологій у підготовці майбутніх учителів: досвід Канади. Демченко І.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.218-225. - укр. УДК 378:371.13:004(71).

Навчання - у значній мірі соціальний процес. Соціальні групи надають своїм користувачам ресурси для навчання. Джон Сіллі Браун та Пауль Дагід ("Соціальне життя інформації") У статті розглянуто проблему підготовки майбутніх учителів Канади до використання соціальних мережевих технологій у професійній діяльності, висвітлено дидактичні можливості Веб 2.0 технологій в освіті та наведено приклади їх застосування. Проаналізовано, яким чином студенти педагогічних спеціальностей можуть долучитися до глобального інформаційного простору з метою отримання необхідних знань і досвіду.

14.18.04.1220/216704. Використання результатів рейтингової оцінки характеристик індивідуальної пропозиції робочої сили в навчальному процесі. Мазник Л.В., Мазник К.С. // Наукові праці Нац. ун-ту харчових технологій. Київ: Нац. ун-т харчових технологій, 2017, №2, т.23, С.93-99. - укр. УДК 331.5.

У статті обґрунтовано необхідність корегування педагогічних підходів у навчальному процесі на основі рейтингової оцінки індивідуальних характеристик робочої сили та обґрунтовано вибір найбільш важливих для проведення опитування. Оцінку проведено на основі опитування студентів спеціальності "Управління персоналом та економіка праці" різних років навчання з валідацією результатів на основі відповідних статистичних коефіцієнтів і критеріїв. Результати дослідження дають змогу гармонізувати взаємодію всіх суб'єктів навчального процесу з метою формування відповідних компетенцій для студентів вищих навчальних закладів.

14.18.04.1221/216775. Проектування бази даних модуля студента у системі підтримки вивчення дисциплін. Поворознюк Н.І., Бобрівник К.С., Грибков С.В. // Наукові праці Нац. ун-ту харчових технологій. Київ: Нац. ун-т харчових технологій, 2017, №1, т.23, С.7-15. - укр. УДК 004.652:377.169.3.

У статті запропоновано й обґрунтовано структуру моделі студента для інженерно-технічних і технологічних дисциплін. Математична модель ґрунтується на оверлейному методі обробки деклараційних і процедурних знань студента. Це дало змогу визначити функції модуля студента, що призначений для контролю знань, зберігання результатів навчання й адаптивного управління процесом вивчення дисциплін. Для створення модуля студента спроектована база даних, що забезпечить інформаційну підтримку його функціонування і взаємодії з модулем предметної області дисципліни у системі підтримки навчальних дисциплін.

14.18.04.1222/216882. Вплив вищої освіти на економічне зростання: методологія досліджень. Коновалова А.А. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2017, №2(246), т.1, С.194-199. - укр. УДК 339.972.

У статті проведено порівняльний аналіз методологічних підходів, що використовуються у дослідженнях впливу вищої освіти на економічне зростання. Також досліджуються неокласичний підхід на прикладі моделі Кобба-Дугласа та нові теорії економічного росту у визначенні впливу вищої освіти на економічний добробут. За результатом дослідження було зроблено висновок про необхідність уточнення причинно-наслідкового зв'язку між індикаторами освіти та економічного зростання шляхом включення більшої кількості екогенних факторів, що впливають на освіту в економічному аналізі.

14.18.04.1223/216952. Система вправ для формування орфографічної компетенції майбутніх медиків на заняттях латинської мови. Ворона І. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.34-38. - укр. УДК 378.14:811.124.

У статті зазначено, що вивчення латинської мови є важливою передумовою професійного спілкування; проаналізовано одну з проблем при вивченні латинської мови - формування орфографічної грамотності як обов'язкового складника мовленнєвої культури майбутніх фахівців; окреслено основні аспекти формування орфографічної компетенції студентів-медиків у процесі вивчення латинської мови; вказано на типові орфографічні помилки, яких допускають студенти на початковому етапі вивчення латинської медичної термінології; виявлено необхідність засвоєння орфографії у навчальних вправах; подано систему вправ для підвищення орфографічної грамотності.

14.18.04.1224/216958. Застосування комп'ютерного моделювання у процесі електротехнічної підготовки майбутнього вчителя технологій. Петрицин І. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.60-64. - укр. УДК 373.3.

У статті викладені актуальні підходи застосування навчальних віртуальних комп'ютерних середовищ (засобів комп'ютерного моделювання) при організації лабораторного практикуму та фахової підготовки майбутніх вчителів. Розглянуті питання створення і використання віртуального лабораторного практикуму з електротехнічних дисциплін, а також програмна реалізація віртуального лабораторного практикуму, який може використовуватися студентами як денної, так і заочної форм навчання.

14.18.04.1225/216963. Проектна технологія як фактор удосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя. Щербакова Н. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.82-85. - укр. УДК 371.134.314.6.

У статті розглядається проблема підготовки майбутнього педагога до виховання культури поведінки учнів, характеризуються особливості організації діяльності студентів під час використання проектної технології з метою забезпечення практичної спрямованості навчання.

14.18.04.1226/216964. Критерії підготовки здобувачів ступеня PhD з іноземної мови в технічному університеті. Варянюк Т., Іванченко Л. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.86-91. - укр. УДК 377.81.

Стаття знайомить з програмою вступного іспиту з іноземної мови в НТУУ "КПІ" для здобувачів наукового ступеня доктора філософії і освітньо-науковою програмою з іноземної мови третього рівня вищої освіти нефілологічних спеціальностей. Мовленнєві вміння, робочі знання, які повинен мати здобувач при складанні вступного іспиту розглядаються в даній статті. Представлено зміст навчальної програми "Іноземна мова для наукової діяльності".

14.18.04.1227/216965. Роль фізичного виховання і спорту у формуванні соціальної компетентності студентів в умовах вищої освіти: досвід зарубіжних країн. Бабаліч В. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.92-97. - укр. УДК 378.147.091.33 -027.22:796.

У статті теоретично обґрунтовано передумови формування соціальної компетентності у студентів, які навчаються на факультеті фізичного виховання. Представлено соціальну компетентність як важливий компонент, що соціально збагатить професійні знання, уміння і навички у системі фахової підготовки майбутніх вчителів фізичної культури і тренерів. Описано шляхи розв'язання означеної проблеми на досвіді провідних країн світу.

14.18.04.1228/216971. Моделювання процесу розвитку креативного потенціалу майбутніх дизайнерів у професійній підготовці. Яочен Ц. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.123-126. - укр. УДК 378:316.61.

У статті уточнено структуру та зміст моделі процесу розвитку креативного потенціалу майбутнього дизайнера. Розкрито сутність понять "потенціал особистості", "креативність", "креативний потенціал майбутніх дизайнерів", "моделювання". Обґрунтовано етапи розвитку креативного потенціалу майбутніх фахівців. Розкрито принципи ціле покладання, регіоналізації, саморозвитку, творчої активності, партнерської взаємодії у розвитку креативного потенціалу майбутніх дизайнерів. Визначено сутність мотиваційно-цілового, когнітивно-змістового, рефлексивно-творчого компонентів розвитку креативного потенціалу майбутніх дизайнерів. Подано інформацію щодо методів та засобів розвитку креативного потенціалу особистості.

14.18.04.1229/216972. Підготовка майбутніх учителів фізичного виховання до спортивно-масової роботи в загальноосвітніх школах другої половини ХХ - початку ХХІ ст. як педагогічна проблема. Турянська М. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.127-131. - укр. УДК 378.046:796.011.3.

Стаття присвячена актуальній проблемі - взаємозв'язку теоретичної і практичної підготовки вчителів фізичного виховання до організації і проведення спортивно-масової роботи в загальноосвітніх школах України кінця ХХ - початку ХХІ ст. Розглянуто законодавчі та нормативні документи, виконано аналіз використаних джерел, розкрито принципи, завдання, зміст, форми й методи організації і проведення спортивно-масової роботи у загальноосвітніх школах. Акцентовано увагу на плануванні спортивно-масових заходів з учнями загальноосвітніх шкіл.

14.18.04.1230/216975. Підвищення якості вищої освіти як чинник розвитку і модернізації змісту освітнього процесу. Костецька М. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.140-144. - укр. УДК 378:005.6.

У статті висвітлено проблему підвищення якості вищої освіти як чинника розвитку і модернізації змісту освітнього процесу. Проаналізовано визначення поняття "якісна вища освіта" різних науковців. Розкрито основні принципи діяльності, напрями, чинники та передумови забезпечення якості вищої освіти. Схарактеризовано теоретичні аспекти стандартів і рекомендацій, діяльність вищої школи та оцінювання сучасної якості вищої освіти.

14.18.04.1231/216976. Особливості формування соціально-комунікативної культури студентської молоді у соціокультурному середовищі вищих медичних навчальних закладів. Вдовиченко О. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.145-148. - укр. УДК 378.015.31.

У статті представлено теоретичний аналіз проблемного поля дослідження: формування соціально-комунікативної культури студентів вищих медичних навчальних закладів. З'ясовано, що формування соціально-комунікативної культури майбутніх медиків є невід'ємною складовою професіоналізму та необхідною умовою, яка забезпечує підвищення професійної і персональної компетентності в суспільних відносинах.

14.18.04.1232/216977. Методологічна основа формування лідерських якостей майбутніх менеджерів у вищих навчальних закладах. Цзіці Л. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.149-152. - укр. УДК 378:316.61.

У статті розкрито аспекти формування лідерських якостей майбутніх фахівців. Визначено етапи реалізації комплексу педагогічних умов формування лідерських якостей майбутніх менеджерів. Розкрито організаційно-педагогічні умови формування лідерських якостей. Обґрунтовано особливості впливу позааудиторної діяльності вищого навчального закладу на формування лідерських якостей особистості.

14.18.04.1233/216978. Студентські волонтерські групи: особливості та напрями діяльності. Лобська М. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.152-155. - укр. УДК 316.354.4 - 057.87.

У статті аналізується діяльність студентських волонтерських груп у вищому навчальному закладі та обґрунтовується доцільність самореалізації молоді під час волонтерської діяльності. З'ясовано, що така діяльність є доброю практикою самовиховання та професійного удосконалення можливостей студентів.

14.18.04.1234/216980. Ціннісні орієнтири вищої педагогічної освіти Польщі в період трансформацій. Янісвіч Ю. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.159-163. - укр. УДК 378.091(438).

У статті зосереджено увагу на аксіологічних орієнтирах підготовки вчителів в Польщі; підтверджено, що удосконалення змісту педагогічної освіти має ґрунтуватися на антропоцентризмі, професіоналізмі, поєднанні загальнолюдських цінностей (толерантності, справедливості, демократії, свободи, гідності, рівності, честі та ін.) з професійними вартостями майбутнього фахівця; доведено, що у формуванні особистості педагога важливо передбачити систему орієнтацій, що відображає його ставлення до учня, до професії, до самого себе.

14.18.04.1235/216981. Аксіологічна парадигма самоорганізації навчального простору майбутнього вчителя-музиканта. Ямін Я. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.164-166. - укр. УДК [378.011.3 - 051:78]:124.5.

Основними завданнями ефективності освіти у вищій школі вбачається у встановленні закономірностей розвитку й саморозвитку педагогічних систем. Трансформація педагогічних теорій полягає в застосуванні ефективних педагогічних технологій, що уможливило наукове прогнозування і розкриття основних тенденцій та перспектив розвитку та удосконалення педагогічної практики. Вирішенню проблеми подолання освітньої кризи, розвитку ціннісної сфери майбутнього вчителя-музиканта сприяє застосування аксіологічної теорії як одного з основних наукових підходів самоорганізації навчального простору студента.

14.18.04.1236/216988. Філософія та соціально-гуманітарні дисципліни у сучасних ВУЗах. Горохова Л.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.37-41. - укр. УДК 101+316.165:378.

У статті автором проаналізовано питання місця соціально-гуманітарних дисциплін (зокрема філософських) у навчальних планах сучасних вузів. З'ясовано, що соціокультурна ситуація вимагає не лише визначення сутності й змісту сучасної філософії, уточнення її предмету як науки та навчальної дисципліни, а й необхідність перегляду світоглядних позицій викладачів. Констатовано необхідність відновлення філософії та її галузей не тільки в межах вузівської освіти, а й в українському суспільстві загалом.

14.18.04.1237/216996. Методологічні проблеми викладання філософських дисциплін в негуманітарних вишах. Мельничук М.С. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.82-86. - укр. УДК 1(072.8).

В статті актуалізується увага щодо проблем сучасної вищої школи, в якості методологічних моделей викладання філософських дисциплін в системі базової нефілософської освіти. Поставлені автором проблеми, запропоновані ним ідеї, дидактичні та психолого-педагогічні знахідки і висновки зможуть допомогти викладачам філософії підняти рівень пізнавального інтересу студентів, змінити у їхньому уявленні статус філософії з негативного на позитивний і зробити викладання даної дисципліни більш ефективним.

14.18.04.1238/217008. Формування професійних якостей майбутніх юристів у процесі вивчення іноземних мов. Тимошук Н.М., Довгань Л.І. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.11-14. - англ. УДК 378.147.

Одним із найважливіших елементів професійної компетентності майбутніх фахівців є володіння іноземною мовою на рівні, доступному для сприйняття реципієнтом. У статті досліджено особливості формування професійних якостей майбутніх юристів у процесі вивчення іноземних мов. Проаналізовано етапи вивчення іноземної мови та визначено основні комунікативні якості та компетенції, що формуються у спеціаліста у процесі вивчення іноземної мови.

14.18.04.1239/217009. Переваги та недоліки використання інноваційних викладацьких технік Ed TRA у англійській підготовці фахівців туристичної галузі. Войнаровська Н.В., Ткачук І.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.15-18. - англ. УДК 378.147.

У статті проаналізовано схвальний досвід практичного використання сучасних викладацьких розробок, а саме - методики Ed TRA, в процесі іншомовної підготовки бакалаврів "Туризму" у вітчизняних вищих навчальних закладах. Особливу увагу приділено організаційним питанням та сегменту планування у методиці Ed TRA, як вирішальним для подальшого впровадження. Доведено доцільність використання навчальних рубрик та диференційованих рівнів. Виділено загальні переваги та недоліки залучення технологій до процесу викладання іноземних мов.

14.18.04.1240/217010. Визначення та діагностика обдарованих студентів. Вознюк О.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.19-24. - англ. УДК 370.182.

Досліджується проблема обдарованості та шляхи її діагностики. На основі міждисциплінарного аналізу робиться висновок про генетичний зв'язок обдарованості з творчими та інтелектуальними аспектами людини. Дослідження спирається на методологічні підходи, коли дослідження йде від загального до особливого, а від нього - до одиночного. На рівні філософської методології використовується універсальна парадигма розвитку, завдяки якій обґрунтовується, що творчість, обдарованість та інтелект мають певний генетичний зв'язок, який реалізується в процесі розвитку людини: вона розвивається від стану обдарованості, що характеризується функціями правої півкулі головного мозку, які реалізують багатозначне, емоційно-образне відображення дійсності, високу афектно-перцептивну сензитивність, що є ознаками саме обдарованості - того правопівкульового розвивального потенціалу людини, який має сублімуватися в лівопівкульові інтелектуальні (аналітичні, абстрактно-логічні) форми психічної діяльності. На третьому етапі розвитку людини інтеграція право і лівопівкульових функцій виявляє психофізіологічну базу для творчого (парадоксального, діалектичного) мислення й освоєння дійсності. Зазначені етапи визначають відповідні стратегії діагностики обдарованості.

14.18.04.1241/217013. Організаційно-управлінські засади методичної підготовки майбутніх учителів музики. Бодрова Т.О. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.38-42. - укр. УДК 378.091.313-051:78.

У статті здійснено обґрунтування проблеми оптимізації методичної підготовки майбутніх учителів музики на основі підвищення ефективності її організаційно-управлінських механізмів. В результаті аналізу протиріч сучасної мистецької освіти крізь призму контекстного підходу було з'ясовано, що вагомими чинниками успішності в оволодінні студентами методикою викладання музичного мистецтва є етапність, конвергентність, комплексність, інтегративність та концентричність педагогічної взаємодії учасників навчального процесу у всій сукупності зовнішніх і внутрішніх організаційно-управлінських факторів.

14.18.04.1242/217014. Організаційно-педагогічні умови використання вільного та відкритого програмного забезпечення в підготовці вчителів математики, фізики та інформатики. Величко В.Є. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.43-48. - укр. УДК 378.091:004.4.

У статті розглядається проблема впровадження та використання вільного та відкритого програмного забезпечення в процес підготовки майбутніх учителів математики, фізики та інформатики через визначення та обґрунтування організаційно-педагогічних умов, що пов'язані з підготовкою суб'єктів освітнього процесу до використання вільного програмного забезпечення та його методичного супроводу, раціональний і виважений відбір вільного та відкритого програмного забезпечення, що, в свою чергу, сприяє формуванню сучасного світогляду на інформаційні процеси та їх реалізацію.

14.18.04.1243/217015. Впровадження інноваційних методик діагностики знань при підготовці фахівців інженерного профілю. Войцицький А.П., Нездвезька І.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.49-53. - укр. УДК 378.

В роботі наведено порівняльну характеристику основних методів діагностики знань у здобувачів освіти інженерного спрямування, серед яких виділено тестування. Розглянуто дидактичні функції і педагогічні задачі тестування. В ході проведеного дослідження вдалося встановити, що тестування дозволяє реалізувати оперативний взаємозв'язок викладача і студента, самоконтроль студента при самостійному вивченні дисциплін, а також є неодмінною складовою при інтерактивному навчанні.

14.18.04.1244/217018. Теоретичні засади розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю. Козаченко Г.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.64-70. - укр. УДК 378.

У статті представлено теоретичний аналіз та визначення сутності, взаємозв'язку понять "компетентнісний підхід", "компетентність", "компетенція", "професійна компетентність", "педагогічна компетентність викладача фармацевтичного профілю" у контексті освітніх нормативних документів та досліджень науковців з метою подальшого комплексного розуміння проблеми розвитку педагогічної компетентності викладачів фармацевтичного профілю.

14.18.04.1245/217019. Аспекти рефлексії в процесі формування інтеркультурологічної компетенції на заняттях з іноземної мови фахового спрямування. Копил Г.О. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.71-77. - укр. УДК 378.147: 371.398.

У даній статті йде мова про рефлексію як науковий метод, структурний компонент та інструмент формування інтеркультурологічної / міжкультурної компетенції як складової професійної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної

економіки у теоретичному та практичному відношенні. У статті обґрунтовано, що застосування прийомів рефлексивного методу уможливіє ефективний вплив на формування професійної компетентності майбутніх фахівців.

14.18.04.1246/217020. Реалізація компетентнісного підходу на практичному занятті з навчальної дисципліни "Профілактика стоматологічних захворювань". Косенко В.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.78-83. - укр. УДК 377.1:616.314-084.

У статті розглянуто можливість реалізації компетентнісного підходу на практичному занятті з навчальної дисципліни "Профілактика стоматологічних захворювань". Проаналізовані загальні та фахові компетентності, які можуть бути сформовані чи закріплені при вивченні теми "Індексна оцінка гігієнічного стану порожнини рота". Розроблено методичний сценарій професійного тренінгу з елементами рольової гри, запропоновані методи навчання, вказані необхідні матеріали методичного забезпечення.

14.18.04.1247/217021. Методологічне бачення місця основ етикету в змісті загальноосвітньої діяльності галузі "технології" та підготовці майбутніх учителів технологій. Юрженко В., Агалець І. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.6-12. - укр. УДК 378.011.3 - 051:62 69:177.

Стаття пропонує методологічний погляд на практику реалізації основ етикету в змісті предмета "Трудове навчання" в основній школі та у змісті підготовки вчителя технологічної освіти. Розглядається проблема формування особистості в умовах реалізації себе у сучасному світі через формування певного рівня поведінкової культури як адаптивного, гнучкого інструменту для практики вибору елементів власної освітньої траєкторії та осмислення діяльності в умовах високотехнологічного й інформаційно-насиченого виробництва.

14.18.04.1248/217023. Створення нормативно-правової основи системи професійної освіти педагогічних кадрів в Україні. Кузьменко Ю. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.17-22. - укр. УДК 378.046 - 21.68.

У статті аналізується законодавче регулювання процесу розбудови освітньої системи незалежної України в контексті вирішення питання створення нормативно-правової основи системи підготовки педагогічних кадрів.

14.18.04.1249/217031. Діалог як важлива умова формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців із документознавства та інформаційної діяльності. Тур О. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.55-58. - укр. УДК 316.77:37.025.

У статті розглянуто поняття комунікативної компетентності особистості. Визначено принцип діалогу як інтерактивну взаємодію викладача і студентів на основі толерантності, доброзичливості, взаєморозумінні тощо. Окреслено елементи технології комунікативного навчання. Увагу акцентовано на тому, що принцип діалогу обумовлює інтегральність, цілісність комунікативних знань, умінь, навичок, регулює побудову комунікативних стосунків, сприяє комунікативному навчанню, допомагає свідомо керувати розвитком комунікативних знань, умінь, навичок, підвищує рівень сформованості комунікативної компетентності особистості.

14.18.04.1250/217032. Особливості формування професійної компетентності вчителя початкової школи в контексті практичної підготовки. Федорова Л. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.59-62. - укр. УДК 373.3.091.12.011.3 - 051.

У статті зроблено спробу визначити особливості формування професійної компетентності вчителя початкової школи в процесі вивчення дисциплін професійного циклу шляхом застосування інноваційних технологій. Подано дифініційний аналіз поняття "компетентність", визначено ключові, базові та соціально-предметні складові професійної компетентності. Акцентована увага на фундаментальній підготовці майбутнього вчителя шляхом надбання різних видів компетентностей, що відповідають рівню сучасної психолого-педагогічної думки.

14.18.04.1251/217035. Модель формування правової компетентності майбутніх менеджерів у вищих аграрних навчальних закладах. Поліщук О. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.74-78. - укр. УДК 338.43+34.

У статті конкретизовано модель формування правової компетентності майбутнього менеджера аграрної галузі в умовах університетської освіти. Обґрунтовано структуру правової компетентності і функціональні зв'язки елементів цієї структури, які є основою підготовки сучасного фахівця, розвитку його правової компетентності і її склад. Це дозволить випускнику юридично обґрунтовано ухвалювати різні рішення в процесі професійної діяльності, що дасть змогу формувати правову компетентність у студентів в аграрному ВНЗ, навички саморегуляції його діяльності як фахівця, максимально розвинути установки, які створюють домінуючу правову спрямованість особистості, надають юридично обґрунтований сенс всій його професійній діяльності.

14.18.04.1252/217036. Моніторинг самопочуття студентів для визначення ролі фізичної культури в адаптації до учбового процесу. Баштовенко О. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.78-82. - укр. УДК 378.613.796(7).

Дослідження присвячене моніторингу здоров'я студентів. Гессенський соматичний опитувач визначив вплив фізичної культури на процеси адаптації до учбового процесу. Виявлена залежність показників самопочуття від кількості фізичних навантажень студентів університету.

14.18.04.1253/217037. Практичні аспекти проектування та розробки файлового менеджера для ОС ANDROID. Алексєєва Г. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.83-86. - укр. УДК 004.45.001.63.001.76.

У статті розглянуто інноваційний підхід до розробки системного програмного забезпечення в процесі підготовки студентів комп'ютерного профілю. Проаналізовано розвиток файлових менеджерів на платформі ОС ANDROID, спроектований і розроблений файловий менеджер, який виконує всі властиві їм функції; розроблений комплект програмної документації, що включає в себе опис програми та її використання. Підкреслено, що розширення практики випереджаючого навчання та інноваційні підходи до використання програмних засобів є одним з факторів, що впливають на ефективність процесу навчання.

14.18.04.1254/217038. Застосування статистичних методів аналізу для адекватної інтерпретації результатів контролю остаточних знань здобувачів вищої освіти на прикладі парного t-критерію Стьюдента. Кувачов В., Чорна Т. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.87-91. - укр. УДК 378:311.

У роботі на прикладі парного t-критерію Стьюдента розглянуто методологію застосування статистичних методів аналізу для адекватної інтерпретації результатів контролю залишкових знань здобувачів вищої освіти.

14.18.04.1255/217040. Функціонування оновленої виховної системи сучасного вищого технічного навчального закладу: теорія і практика. Лучанінова О. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.96-100. - укр. УДК 378.147.

У статті описано теоретичні й практичні основи створення оновленої виховної системи сучасного вищого технічного навчального закладу на прикладі Національної металургійної академії України, що, на думку автора, дозволить ефективно виконувати поставлене перед закладом завдання: професійна підготовка здобувача вищої освіти як професіонала і особистості.

14.18.04.1256/217042. Формування творчої особистості майбутніх акторів кіно. Гавран І. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.105-109. - укр. УДК 378.015.31:791 - 057.87.

У статті розглядається питання формування творчої особистості акторів кіно. Розкрито значення означеного феномена у підготовці майбутніх фахівців творчої спеціалізації до подальшої мистецької діяльності у сфері кіно, -телемистецтва. Акцентується увага важливості творчого процесу спрямованого на самовдосконалення особистості як однієї з основ досягнення вершин творчого потенціалу.

14.18.04.1257/217043. Оцінка індивідуального здоров'я студентів в умовах навчання. Бурчак Л., Тарасенко С. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.110-114. - укр. УДК 378.371.134.

У статті представлено динаміку розвитку складових індивідуального здоров'я студентів I та IV курсів педагогічного університету в умовах навчання. Описано функціональний стан студентів за всіма складовими індивідуального здоров'я: фізична, психічна, соціальна, особистісна, духовна, репродуктивна, інтелектуальна.

14.18.04.1258/217045. Модель формування готовності до управлінської діяльності майбутніх офіцерів у процесі фахової підготовки. Троцький Р. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.121-126. - укр. УДК 355.23:423.61:355.211.3 (086.48).

У статті представлено модель формування готовності до управлінської діяльності курсантів у процесі фахової підготовки. Обґрунтовано, що модель побудована з урахуванням положень особисто орієнтованого, системного, компетентнісного, культурологічного, діяльнісного підходів, принципів систематичності і послідовності навчання, свідомості і активності у навчанні, науковості, поєднання різних форм організації навчання, позитивної мотивації, відбору індивідуальної освітньої траєкторії, принцип освітньої рефлексії, випереджувального навчання. Охарактеризовано етапи реалізації моделі: ціле-мотиваційний, змістово-актуалізаційний, практико орієнтований, рефлексивно-оцінний етапи.

14.18.04.1259/217048. Вдосконалення навчання іноземної мови в технічних вищих навчальних закладах. Варянюк Т., Іванченко Л. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.134-138. - укр. УДК 377.81.

У статті розглядаються шляхи вдосконалення процесу навчання іноземної мови у вищих технічних навчальних закладах на прикладі "Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського". Особлива увага приділяється забезпеченню цілеспрямованості всього навчального процесу і проектуванню цих цілей на конкретні заняття з іноземної мови. Стаття фокусується на невикористаних резервах, які відіграють важливу роль у підвищенні ефективності роботи викладача з підготовки інженерів нового типу із знанням іноземної мови професійного спрямування.

14.18.04.1260/217052. Поняття соціокультурної компетентності у змісті сучасної професійної підготовки вчителя іноземної мови у ВНЗ. Золотко Ю. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.152-156. - укр. УДК 316.61:378.13(045).

У статті висвітлено етимологію та досліджено ґенезу поняття "соціокультурна компетентність" у змісті сучасної професійної підготовки вчителя іноземної мови у ВНЗ, схарактеризовано її найважливіші компоненти. Соціокультурна компетентність передбачає знаходження відповідної моделі поведінки у полікультурному світі, продуктивну взаємодію з представниками інших мов та культур, а також сприяє розвитку атмосфери довіри.

14.18.04.1261/217056. Активізація процесу фізичного самовдосконалення студентів засобами самостійної роботи. Карасевич С. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.169-173. - укр. УДК (371.134+378.147):796(07).

Стаття присвячена проблемі визначення активізації процесу фізичного самовдосконалення студентів засобами самостійної роботи. Серед яких особливу увагу приділено веденню "Щоденника саморозвитку" та впровадження електронного портфоліо. Обґрунтована та доведена ефективність впровадження електронного портфоліо та ведення "Щоденника саморозвитку" у процесі фізичного самовдосконалення студентів.

14.18.04.1262/217057. Формування навичок композиторської діяльності у майбутніх учителів музики як психолого-педагогічна проблема. Альгейс А. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.174-178. - укр. УДК 378.147:78.

У статті висвітлено деякі теоретичні аспекти проблеми формування навичок композиторської діяльності у майбутніх учителів музики. Уточнено сутність понять "композитор", "музична композиція", розкрито особливості композиторської творчості, обґрунтовано здатність до композиції музичною обдарованістю, особливостями та рівнем розвитку музичних здібностей. Визначено, що зміст дисциплін фахового циклу може виступати основою формування навичок композиторської діяльності у підготовці майбутніх учителів музики. Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю впровадження музичних імпровізацій та композицій у зміст навчально-виховної діяльності зі школярами з метою активізації їх музично-слухових відчуттів, розвитку творчої уяви, фантазії.

14.18.04.1263/217059. Актуальні проблеми маркетингу вищої освіти. Шоробура І. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.11-15. - укр. УДК 378.014.54.

У статті розкрито сучасні проблеми маркетингу вищої освіти, його сутність, специфіку, стратегію. Зокрема, висвітлено, що маркетинг у сфері освіти особливий вид ринкової діяльності, який спрямований на задоволення потреб і запитів населення в освітніх послугах. Акцентовано на трьох групах основоположних принципів маркетингового підходу до надання освітніх послуг: технологія реалізації маркетингу, вибір та формування його стратегії, тактика дій при її реалізації. Визначено функції та стратегії маркетингу у вищій освіті.

14.18.04.1264/217061. До питання розвитку аналітико-адаптивного мислення при подачі англо-німецького білінгвального матеріалу. Дакаленко О., Коваленко Н. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.21-25. - укр. УДК 811.111'246.2+811.112.2'246.2:159.953.3.

У статті розглядається градація адаптивного мислення студента-спортсмена при подачі англо-німецького білінгвального навчального матеріалу. Основну увагу акцентовано на тому, що білінгвального підхід до навчання іноземним мовам є не тільки академічним, а й практичним, а також, як соціальне явище, набуває вагомого значення. Методологія, що пропонується, дає змогу викладачу сприяти підсиленню процесу якісного запам'ятовування студентами лексико-граматичного матеріалу як професійного спрямування так і для загальноповсякденного використання.

- 14.18.04.1265/217066. Формування культури міжособистісної взаємодії майбутніх інженерів у процесі навчання англійської мови. Галацін К. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.45-49. - укр. УДК 37.016:811.111:316.772.
- Стаття присвячена актуальній проблемі сьогодення - теоретико-методичному аналізу процесу формування культури міжособистісної взаємодії майбутніх фахівців інженерно-технічного спрямування на заняттях англійської мови. У статті розкривається сутність поняття культури міжособистісної взаємодії особистості майбутнього фахівця та специфіка її формування у майбутніх інженерів. Визначаються принципи формування культури міжособистісної взаємодії у студентів вищих технічних навчальних закладів; характеризуються апробовані автором інтерактивні методи формування культури міжособистісної взаємодії у процесі навчання англійської мови. У висновках запропоновано напрями активізації досліджуваного процесу.
- 14.18.04.1266/217067. Дидактичний матеріал для навчання майбутніх лікарів англійського професійного діалогічного мовлення. Крисак Л. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.50-55. - укр. УДК 371.333:811.112.2.
- У статті теоретично обґрунтовано і здійснено відбір дидактичного матеріалу та засобів навчання для майбутніх лікарів англійського професійного діалогічного мовлення за трьома групами критеріїв. Перша група стосується відбору фахових автентичних аудіо - та відеоматеріалів. Фахові креолізовані тексти складають другу групу. До третьої групи ввійшли критерії добору мовного матеріалу. Встановлено, що досягнення високого рівня сформованості в майбутніх лікарів вести англійськомовний професійний діалог можливе за умови використання автентичних аудіо - та відеоматеріалів, а також авторського аудіовізуального комбінаторного словника "AUVIS" як основних засобів навчання.
- 14.18.04.1267/217071. Лабораторні заняття як умова професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі загальноосвітнього навчального закладу. Шевців З. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.71-75. - укр. УДК 378.147:373.3.011.3 - 051.
- Обґрунтовано значущість лабораторних занять при формуванні соціально-педагогічної компетентності у майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи. Визначено інноваційні методи проведення лабораторних занять, моделювання майбутньої професійної діяльності, розв'язування соціально-педагогічних ситуацій, робота в малих групах, написання есе. Наведено приклади дидактичної мети окремих тем, практичних завдань і рекомендації, розроблені за курсом "Основи соціально-педагогічної діяльності" з метою формування соціально-педагогічної компетентності майбутніх учителів початкових класів при виконанні педагогічної діяльності в умовах інклюзивного середовища.
- 14.18.04.1268/217075. Підготовка майбутніх фахівців до вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду. Лалак Н. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.93-98. - укр. УДК 378:371.13.
- Статтю присвячено проблемі підготовки майбутніх фахівців до вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду. На основі аналізу наукових джерел розкрито поняття "передовий педагогічний досвід". Проведене дослідження засвідчило різні підходи науковців до визначення сутності цієї дефініції. Автором з'ясовано і розкрито особливості фахової підготовки майбутніх учителів до вивчення та узагальнення досвіду педагогів-новаторів.
- 14.18.04.1269/217076. Особливості формування організаційно-управлінської компетентності майбутніх педагогів. Фенчак Л. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.98-102. - укр. УДК 378:371.13.
- У статті розглядається питання про особливості формування організаційно-управлінської компетентності майбутніх учителів початкових класів. Визначено ключові положення компетентнісного підходу у підготовці майбутніх педагогів та педагогічні умови розвитку організаційно-управлінської компетентності студентів у освітньому середовищі ВНЗ. На основі узагальнення теоретичних підходів конкретизовано поняття "готовність майбутнього вчителя початкових класів до педагогічного управління колективною навчально-пізнавальною діяльністю учнів".
- 14.18.04.1270/217077. Методічні поради до формування готовності майбутніх учителів технологій до навчання економічних предметів старшокласників. Кондратенко Т. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.103-107. - укр. УДК 378.01.
- У статті розглянуті особливості освітнього процесу у формуванні готовності майбутніх учителів технологій до навчання економічних предметів старшокласників, що є обґрунтуванням наведених методичних порад. Рекомендовані до провадження зміни науково-методичного забезпечення освітнього процесу вищого педагогічного навчального закладу з підготовки учителів технологій до навчання економіки старшокласників загальноосвітніх навчальних закладів. Наведений алгоритм організації та проведення викладачем вищого педагогічного навчального закладу інтерактивного навчання студентів економіки, що включає три ключових моменти будови заняття: вступ, основна частина, висновок.
- 14.18.04.1271/217079. Інтеграція математичних та інформативних дисциплін як чинник забезпечення освітніх вимог до професійної підготовки бакалаврів із системного аналізу. Дяченко О. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.112-116. - укр. УДК 378.134:519.6(045).
- У статті визначено напрями корегування змісту професійної підготовки бакалаврів із системного аналізу з використанням інтеграції математичних та спеціальних інформативних дисциплін. Проаналізовані галузеві стандарти, освітньо-професійні програми, освітньо-кваліфікаційні характеристики з метою виявлення між предметних зв'язків. Сформульовано висновки про доцільність оновлення змісту математичної освіти, що ґрунтується на виділенні математичних основ інформатики та інтеграції спеціальних та математичних дисциплін на методологічному, методичному у змістовних рівнях.
- 14.18.04.1272/217081. Сутність хореографічної діяльності в системі естетичного виховання студентської молоді. Царик Т. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.121-126. - укр. УДК 37.015.31:793.3.
- У статті висвітлюються й обґрунтовуються педагогічні умови ефективної організації естетичного виховання студентської молоді у процесі хореографічної діяльності. На основі аналізу психолого-педагогічної мистецтвознавчої літератури розкривається поняття та визначається сутність хореографічної діяльності в системі естетичного виховання, вплив танцювального мистецтва на процес естетичного сприйняття, вироблення естетичних потреб, естетичної свідомості та залучення студентів до художньо-естетичної діяльності у формуванні особистості майбутнього педагога.
- 14.18.04.1273/217083. Формування творчої особистості студента на заняттях хорового класу. Сможаник О. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.132-136. - укр. УДК 378.015.311:78.
- Заняття в хоровому класі сприяють усебічному музичному та ідейно-естетичному розвитку студентів. У хоровому класі студенти закріплюють і розвивають свої знання та вміння з усього циклу музично-теоретичних предметів, постановки голосу, диригування, хорознавства, методики музичного виховання, хорової аранжировки, хорової й музичної літератури.
- 14.18.04.1274/217084. Розвиток вищої європейської освіти в освітньому вимірі. Костецька М. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.137-142. - укр. УДК 378.014.5(4).

У статті висвітлено розвиток вищої європейської педагогічної освіти в освітньому вимірі. Розглянуто тенденції, зміст, форми і методи розвитку вищої освіти. Визначено тенденції: перетворення елітарної вищої європейської освіти на загальну; кількісне зростання контингенту студентів та їх мобільності; подовження тривалості обов'язкової освіти; ускладнення структури вищої освіти та урізноманітнення мережі ВНЗ; збільшення та зростання ролі сектору недержавної вищої освіти; професіоналізація вищої європейської освіти; удосконалення системи управління вищою освітою; забезпечення її якості; розробка механізмів інтеграційної політики в галузі вищої європейської педагогічної освіти. Змістовий аспект включає оновлення навчальних планів і програм, модернізацію ефективних форм і методів навчання.

14.18.04.1275/217085. Модель формування інформативної компетентності майбутнього менеджера економіки. Терещенко С. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.143-148. - укр. УДК 378.147:33.

У статті представлена авторська педагогічна модель, яка спрямована на формування інформативної компетентності майбутнього менеджера економіки в процесі професійної підготовки. Визначено структуру та склад запропонованої моделі, яка складається з концептуально-цільового, методологічного, змістово-процесуального та критеріально-моніторингового блоків. Обґрунтовано вибір структурних компонентів, які входять до складу блоків. Дано характеристику кожного компонента, яка розкриває його внутрішній зміст та зв'язки з іншими компонентами.

14.18.04.1276/217091. Динаміка формування соціально-професійної мобільності майбутніх викладачів інформатики. Сачук Ю. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.172-176. - укр. УДК 378.225.

У статті розглянуто сутність формування педагогічного експерименту та описана динаміка формування соціально-професійної мобільності майбутніх викладачів інформатики у процесі магістерської підготовки. Здійснено аналіз отриманих результатів за кожним із компонентів соціально-професійної мобільності. Ефективність запропонованих педагогічних умов та коректна реалізація розробленої педагогічної технології підтверджена позитивними результатами формування зазначеного психолого-педагогічного феномену у магістрантів-інформатиків.

14.18.04.1277/217093. Рівні, критерії та показники якості професійної підготовки майбутніх геологів у вищому навчальному закладі. Кузько М.С. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.84-87. - укр. УДК 378.14.015.62.

У статті розглянуто якість професійної підготовки майбутніх геологів у вищому навчальному закладі. На підставі нормативних документів було виокремлено критерії та показники якості професійної підготовки майбутніх геологів у вищому навчальному закладі та охарактеризовано показники відповідно до кожного рівня якості професійної підготовки майбутніх геологів.

14.18.04.1278/217095. Шляхи презентації предметної інформації при навчанні галузевого перекладу. Купрієнко Ю.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.94-99. - укр. УДК 378:811.111.

Статтю присвячено важливості формування предметного й термінологічного компонентів фахової компетентності перекладача професійно-орієнтованих текстів. З цією метою було складено поняттєві схеми на основі англомовних текстів за темою "Мова комп'ютерного програмування", які були детально проаналізовані. Були зроблені висновки про необхідність розробки експериментальної методики навчання галузевого перекладу на основі вищезгаданих схем.

14.18.04.1279/217097. Розвиток іншомовної професійної компетентності майбутніх маркетологів за допомогою соціальних мереж. Лихошвед Н.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.106-111. - укр. УДК 378.145.011.

У статті проаналізовано можливості застосування соціальних мереж для розвитку іншомовної професійної компетентності майбутніх маркетологів. Визначено особливості професійної діяльності інтернет-маркетологів та елементи змісту професійної підготовки студентів спеціальності "Маркетинг", які є перспективними для реалізації міжпредметних зв'язків при навчанні іноземної мови. Визначено форми, методи та засоби навчання іноземної мови за допомогою соціальних мереж для курсу "Іноземна мова" для студентів спеціальності "Маркетинг".

14.18.04.1280/217098. Сутність і структура підприємницької компетентності майбутніх фахівців в Україні. Майковська В.І. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.112-117. - укр. УДК 316.334.(- 027,512).

У статті розглянуто сутність підприємницької компетентності майбутніх фахівців. Розкрито її структуру в контексті компетентнісного підходу та погляду на підприємництво як провідну форму господарювання в умовах ринкової економіки. Обґрунтовано доцільність формування підприємницької компетентності в процесі професійної підготовки студентів вищого навчального закладу.

14.18.04.1281/217101. Програма елективного курсу "Компетентнісний підхід у фармацевтичній освіті" як об'єкт педагогічного проектування. Рева Т.Д. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.129-135. - укр. УДК 372.854.

Узагальнено досвід проектування змісту навчальної дисципліни (елективного курсу) "Компетентнісний підхід у фармацевтичній освіті" в умовах упровадження європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи організації освітнього процесу у вищому медичному навчальному закладі. Обґрунтовано послідовність педагогічного проектування (аналітичний, методологічний, організаційно-змістовий етапи) та схарактеризовано науково-методичний підхід до розроблення базових компонентів Програми елективного курсу "Компетентнісний підхід у фармацевтичній освіті": змістового, операційного, підсумково-оцінювального.

14.18.04.1282/217103. Парадигмальний підхід до підготовки фахівців соціальної сфери. Савельчук І.Б. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.142-146. - укр. УДК 37.013.73.

У статті висвітлені особливості застосування категорії "парадигма" у теоретичній та практичній діяльності. Доводиться продуктивність структурно-змістового аналізу категорій "парадигма" та "методологія" щодо виявлення їх сутнісних ознак. Автором запропоновано парадигмальний підхід до підготовки соціальних працівників, що вибудовується завдяки інтеграції парадигм професійної освіти, соціальної педагогіки та соціальної роботи, університетської освіти, інноваційного університету.

14.18.04.1283/217104. Застосування іншомовних подкастів для розвитку іншомовної професійної комунікативної компетенції студентів немовних спеціальностей. Сайко М.М., Мороз М.В., Свисюк О.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.147-152. - укр. УДК 378:811.111.

У статті проаналізовано перспективність застосування подкастів для навчання іноземної мови студентів спеціалізації 'Економіка' та 'Менеджмент'. Розглянуто дидактичні особливості подкастів як додаткового навчального матеріалу, проаналізовано переваги подкастів у порівнянні з традиційними матеріалами для аудіювання. Запропоновано серії подкастів, які є найбільш доцільними для застосування викладачами англійської та німецької мови у ВНЗ для студентів спеціальностей 'Економіка' та 'Менеджмент'. Розглянуто етапи роботи з подкастами.

14.18.04.1284/217105. Особливості підготовки вчителів України та Туреччини в контексті євроінтеграції. Слоньовська О.Б. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.153-157. - укр. УДК 37.013:53.

У статті розглядаються особливості реформування освітніх систем України та Туреччини в умовах євроінтеграції; обґрунтовано необхідність підготовки сучасних вчителів на засадах полікультурності, створення програм та написання підручників із полікультурних позицій, перепідготовки педагогічних працівників, запровадження ефективних методик; розглянуто засоби вдосконалення навчальних програм у підготовці вчителів у вітчизняних вищих навчальних закладах. Виділено кращі зразки підготовки педагогів в університетах Туреччини з метою запозичення позитивного досвіду для вищої педагогічної освіти в Україні. Проаналізовано низку міжнародних та експериментальних проектів та програм, діяльність яких сприяла підвищенню якості вищої освіти Туреччини.

14.18.04.1285/217106. Активне навчання у формуванні професійного спілкування майбутніх авіафахівців у процесі вивчення професійної англійської мови. Тимченко С.В., Зеленська Л.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.158-162. - укр. УДК 378.091.33:656.7.052.4.

У статті розглянуто значення активного навчання у формуванні професійного спілкування майбутніх авіафахівців у процесі вивчення професійної англійської мови. Визначено принципи, які уможливають формування професійного спілкування майбутніх авіафахівців у процесі вивчення професійної англійської мови. Охарактеризовано ділову гру, яка вважається одним із найкращих способів організації комунікативного навчання та є найпоширенішою формою активного навчання, засобом і методом підготовки й адаптації до професійної діяльності та соціальних контактів. Встановлено, що активні методи викличуть інтерес студентів до навчання, забезпечать стимулювання комунікативної активності й формування творчого потенціалу майбутніх авіафахівців.

14.18.04.1286/217107. Модель професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання хореографії. Чернишова А.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.163-167. - укр. УДК 378:373.3:792.8.

У статті актуалізовано проблему професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання хореографії. Розроблено авторську модель професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання хореографії як шлях удосконалення процесу їх підготовки. Уточнено сутність базових понять дослідження - "професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів початкових класів до викладання хореографії", "індивідуальний хореографічний почерк".

14.18.04.1287/217108. Становлення мотиваційної сфери майбутніх учителів початкової школи на основі атрибутивного підходу як педагогічна умова їх підготовки до формування соціальної компетентності молодших школярів. Юрченко О.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.168-172. - укр. УДК 371.134:37.035-053.5.

У статті визначено педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя початкової школи до формування соціальної компетентності молодших школярів. Розкрито сутність та способи впровадження однієї із них - становлення мотиваційної сфери майбутніх учителів щодо формування соціальної компетентності молодших школярів на основі атрибутивного підходу. Визначено шляхи запровадження атрибутивного підходу у підготовці майбутніх учителів початкової школи. Узагальнено основні напрями реалізації програми розвитку мотиваційної сфери майбутніх учителів початкової школи до формування соціальної компетентності молодших школярів.

14.18.04.1288/217110. Застосування інтерактивних технологій навчання у формуванні професійно-правової компетентності студентів у вишах України, Європейського Союзу та Великобританії: порівняльний аспект. Яшук С.П. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.178-182. - укр. УДК 378.4.

У статті розглядається, на підставі порівняльного аналізу, педагогічний процес у вищих навчальних закладах України, Європейського Союзу та Великобританії зі спеціальності "Соціальна робота" в аспекті формування професійно-правової компетентності студентів. На підставі аналізу наукових, довідникових джерел, визначено особливості застосування інтерактивних технологій навчання у освітньому процесі найпопулярніших вищих навчальних закладів, зокрема Норвегії, Великобританії, Фінляндії, Бельгії, з підготовки соціальних працівників зі ступенями бакалавр та магістр.

14.18.04.1289/217145. Семантичні поля лексем рід, народ, нація, мова у сприйманні студентів нефілологічного ВНЗ на сучасному етапі розвитку мови. Прищеп (Шегеда) О.П., Плечко А.А. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.80-87. - укр. УДК 82:11.852.

У статті йдеться про специфіку сприймання студентами нефілологічного ВНЗ лексем рід, народ, нація, мова на сучасному етапі розвитку мови. Матеріал статті базується на результатах асоціативного експерименту, в якому взяли участь 100 студентів Житомирського національного агроекологічного університету. Автори статті пропонують власне бачення ментальності та гендерного аспектів сприймання молодими людьми слів-стимулів рід, народ, нація, мова.

14.18.04.1290/217152. Креативність як провідний компонент готовності майбутнього вчителя до професійної діяльності. Антонова О.Є. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.5-9. - укр. УДК 378.147 - 056.45.

В статті на основі аналізу найбільш відомих підходів до визначення сутності поняття "креативність" пропонується розроблена автором модель педагогічної обдарованості, одним з головних компонентів якої виділяється педагогічна креативність. Запропоновані критерії та параметри оцінювання рівня розвитку педагогічної креативності можуть служити основою для проведення їх оцінювання і самооцінювання майбутніми учителями та вчителями-практиками, а також для розробки на цій основі програм самовдосконалення.

14.18.04.1291/217153. Гармонізація вищої освіти України із системами вищої освіти країн Європи. Барановська Л.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.10-13. - укр. УДК 378.(477):378.014.25(4).

У даній статті визначено ключові положення гармонізації вищої освіти України з Єдиним європейським простором вищої освіти та науки. До них належать: організація навчального процесу у вітчизняних вищих навчальних закладах з використанням кредитно-модульної технології, введення освітніх рівнів бакалавра і магістра; трансформація кандидата наук в доктора філософії (Ph.D), актуалізація ролі іноземної мови як засобу полікультурної освіти і виховання. Проаналізовано результати дослідження українських вчених з проблем порівняльної педагогіки, присвячені підготовці в умовах гармонізації європейського освітнього простору фахівців з іноземних мов. Запропоновано напрями вдосконалення вітчизняної вищої філологічної освіти. Визначено значимість досвіду університетів Німеччини, Фінляндії, Швейцарської Конфедерації в даному аспекті. Запропоновано здійснити удосконалення системи профвідбору вчителів іноземних мов та розвиток їх професійної мотивації; підвищити якість підготовки фахівців - філологів в університетах країни з активним використанням електронного навчання,

широко впроваджуючи такі проекти, як "English through Game-based & Gender-oriented Scenarios", "Introduction to English Historical Linguistics", "SWISSLING", які розроблені в університетах швейцарської Конфедерації, Фінляндії, Німеччини.

14.18.04.1292/217156. Педагогічне моделювання процесу формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів. Бекірова А.Р. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.28-38. - рос. УДК 378.016:373.3.011.

Професійна суб'єктність майбутніх учителів початкових класів обґрунтована як системний психолого-педагогічний феномен, який визначається як їхня інтегральна професійно важлива якість. Вона формується в процесі отримання професійної освіти в педагогічному ВНЗ, яка не тільки визначає ставлення вчителя до педагогічної діяльності, а формує його суб'єктну позицію і стимулює суб'єктну активність у цій діяльності, що в кінцевому рахунку безпосередньо впливає на успішність педагогічної діяльності вчителів у початковій школі. Підкреслено, що педагогічне моделювання - це метод створення і дослідження педагогічних моделей, тобто відображення основних характеристик певної педагогічної системи (процесу, явища) в спеціально створеному об'єкті - в педагогічній моделі в формі мисленнєвого уявлення чи матеріальної реалізації педагогічного процесу (явища), який адекватно відображає предмет педагогічної дійсності, у цій статті - процес формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів. Показано, що педагогічне моделювання процесу формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів дає можливість обґрунтувати логічну, змістовну та методичну послідовність її формування завдяки встановленню зв'язків між основними компонентами їхньої професійної підготовки та надати цьому процесу суб'єктно-діяльнісний характер. Підкреслено, що цілеспрямованому її формуванню сприяє суб'єктно-діялісна модель, яка обґрунтована з урахуванням основних методологічних принципів педагогічного моделювання і складається з цільово-методологічного, змістовного, методично-праксеологічного, оцінно-результативного і суб'єкт-суб'єктного компонентів.

14.18.04.1293/217162. Роль краєзнавства у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів. Волохата К.М., Блажко О.А. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.65-69. - укр. УДК [373.3.015.31:7]:57.081.1.

Статтю присвячено проблемі краєзнавчої освіти майбутніх учителів початкових класів. На основі аналізу наукової літератури висвітлено погляди зарубіжних та вітчизняних мислителів й педагогів на значення краєзнавства в системі освіти. Головна ідея статті - розкрити місце і роль краєзнавчої освіти в системі професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. Зроблені висновки можуть бути використані в організації еколого-краєзнавчої діяльності студентів педагогічних коледжів, що матиме позитивний вплив на підвищення рівня професійної компетентності.

14.18.04.1294/217163. Методика формування надійності співу в майбутніх учителів музики засобами активізації емоційного впливу на процес виконавської діяльності. Волошин П.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.70-73. - укр. УДК 371.134:78.071.2.

У статті порушується проблема підготовки вчителів мистецьких дисциплін до музично-виконавської діяльності, удосконалення технологій навчання співу, які традиційно є обов'язковим компонентом навчання і виховання, зокрема проблема формування надійності у співака компонента музично-виконавської майстерності. Особлива увага у формуванні означеного компонента особистості майбутнього вчителя приділяється добору музичного репертуару та створенню умов для домінування у студентів позитивних емоцій.

14.18.04.1295/217164. Методичне підґрунтя формування професійної акторської майстерності студентів у галузі аудіовізуального мистецтва. Гавран І.А. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.74-79. - укр. УДК 791.635:378.015.31.

У статті розглядається питання формування професійної акторської майстерності студентів. Проаналізовані основні аспекти взаємозв'язку професійних здібностей та загальної обдарованості особистості актора, розкрито їх значення у процесі професіоналізації з позиції еволюційного становлення студентів у галузі аудіовізуального мистецтва. Акцентується увага важливості творчого процесу спрямованого на самовдосконалення особистості як однієї з основ досягнення вершин творчого потенціалу.

14.18.04.1296/217165. Методологічні засади розвитку педагогічної творчості майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Гаврилюк С.М., Поліщук О.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.80-85. - укр. УДК 371.134:372.

Стаття присвячена проблемі розвитку педагогічної творчості майбутніх вихователів в умовах модернізації змісту сучасної дошкільної освіти, упровадження нової парадигми виховання, метою якої є формування людини новітнього часу, розвиток її креативних можливостей та творчого потенціалу. У статті узагальнено та сформульовано визначення поняття "креативність". Обґрунтовано принципи професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості. З'ясовано роль вихователя у розвитку творчого потенціалу особистості, починаючи з раннього дошкільного віку. Визначено показники творчого потенціалу особистості вихователя дітей дошкільного віку. Висновки мають теоретичне і практичне значення для актуалізації творчої діяльності фахівців дошкільної освіти.

14.18.04.1297/217166. Термінологічна складова професійно-графічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів. Гедзик А.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.86-90. - укр. УДК 371.321.

В статті розглянуті питання можливості оптимізації процесу графічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів на початковому етапі вивчення інженерної графіки. Доводиться, що однією з обов'язкових умов, яка повинна реалізовуватись при будь-якому "форматі" графічної підготовки, що дозволяє людині успішно оперувати графічними засобами будь-якого рівня, аналізувати конструктивні та інші особливості предметів і об'єктів різного призначення, приймати, зберігати й передавати інформацію загальноприйнятною в науці і техніці міжнародною графічною мовою, є оволодіння відповідною термінологією креслення. Проведено аналіз термінологічної основи графічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів.

14.18.04.1298/217277. Теоретико-методологічні засади формування досвіду творчої діяльності майбутнього вчителя музики. Дікун І.А. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.101-105. - укр. УДК 378.094.015.31:78.

У статті обґрунтовано спрямування сучасної мистецької освіти на підготовку та виховання фахівця, здатного до творчого саморозвитку та самореалізації, професійного вдосконалення та активної педагогічної творчості. Розглянуто феномен творчості, творчої діяльності в дослідженнях науковців різних галузей знань. Окреслено теоретико-методологічні засади формування досвіду творчої діяльності майбутнього вчителя музики. Розкрито значення художньої діяльності в професійній діяльності вчителя музики. Визначено рівні музичного сприймання та види музичної діяльності, з яких складається інститут музичної культури суспільства. Обґрунтовано спрямованість професійної діяльності педагога-музиканта на формування досвіду творчої діяльності. Визначено роль педагогічної та музичної імпровізації у створенні творчого характеру музично-педагогічної діяльності майбутнього вчителя музики.

14.18.04.1299/217280. Розвиток рефлексивної компетентності та суб'єктності як ознак обдарованої особистості майбутнього педагога у ВНЗ. Желанова В.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.118-122. - укр. УДК 378.011.3-051.

У статті обґрунтовано актуальність проблеми освіти й педагогічного супроводу обдарованої молоді. Проаналізовано феномен "обдарована дитина" у дослідженнях провідних науковців сучасності. Запропоновано авторське трактування рефлексивної компетентності, що ґрунтується на засадах метакомпетентності та інтегративної характеристики особистості. Представлено рефлексивну компетентність та суб'єктність як ознаки обдарованої особистості студента. Розглянуто мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний складники рефлексивної компетентності. Репрезентовано професійну позицію, педагогічну активність, суб'єктний досвід, здатність до рефлексії, антиципацію як компоненти суб'єктності особистості майбутнього педагога. Проаналізовано динаміку розвитку складників рефлексивної компетентності та суб'єктності у форматі процесів рефлексіогенезу та суб'єктогенезу.

14.18.04.1300/217283. Конкурс педагогічної майстерності як засіб визначення рівня загально-педагогічної компетентності майбутніх учителів. Каплінський В.В., Акімова О.В., Асаулук І.О. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.135-139. - укр. УДК 378.4.

Стаття знайомить зі змістом та методикою проведення університетського конкурсу педагогічної майстерності як засобу професійної підготовки майбутніх учителів.

14.18.04.1301/217284. Педагогічні технології підготовки майбутніх учителів до роботи в умовах варіативності освітньо-виховних систем. Ковальчук В.А. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.140-145. - укр. УДК 378:37.013.

У статті обґрунтовано необхідність вдосконалення й коригування професійної підготовки майбутнього вчителя відповідно до соціального замовлення та особливостей розвитку освітнього простору. Обумовлено важливість формування компетентних, висококваліфікованих фахівців, здатних здійснювати професійну діяльність в умовах динамічності соціальних інституцій. Автором статті визначено протиріччя між вимогами сучасної шкільної освіти в умовах нового соціокультурного розвитку та системою фахової підготовки майбутніх учителів. Розглянуто проблему педагогічних технологій професійної педагогічної освіти. Подано характеристику та визначено особливості їх застосування у підготовці майбутніх учителів до роботи в умовах варіативності освітньо-виховних систем.

14.18.04.1302/217285. Особливості професійної діяльності викладачів фармацевтичного профілю у вищому навчальному закладі І-ІІ рівнів акредитації. Козаченко Г.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.146-150. - укр. УДК 378.615.15.

У статті розглядаються особливості професійної діяльності викладачів фармацевтичного профілю у вищому навчальному закладі І-ІІ рівнів акредитації. Визначено завдання фармацевтичної освіти, ключовим серед яких є, зокрема, забезпечення якісної підготовки освічених, компетентних, здатних до прийняття самостійних рішень сучасних фахівців фармацевтичної галузі. Автором запропоновано інформацію щодо навчальних закладів України, що здійснюють підготовку фахівців спеціальності 226 "Фармація" освітнього рівня "молодший спеціаліст" станом на 2016 рік. Виокремлено та охарактеризовано основні функції педагогічної діяльності: навчальну, науково-методичну, виховну. Здійснено характеристику основних форм організації навчання студентів-фармацевтів. З'ясовано, що ефективність професійної діяльності значною мірою визначає педагогічна компетентність викладача, яка формується і розвивається у процесі практичної діяльності.

14.18.04.1303/217286. Формування готовності до мобільності студентів і викладачів в умовах європейської інтеграції освітніх систем. Козлакова Г.О. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.151-156. - укр. УДК 378.1(014.3).

У пропонованій статті представлено деякі передумови щодо виникнення і реалізації одного з принципів Болонського процесу - принципу мобільності. Обумовлено можливість включення усіх учасників навчального процесу до діалогу культур з метою формування у них системи духовних, соціальних, інтелектуальних цінностей як усвідомлених орієнтирів майбутнього життя у суспільстві. Зазначено, що усвідомлення молодими людьми себе як особистості, приналежності до конкретного мовного і культурного співтовариства здійснюється шляхом залучення до традицій і досягнень інших культур через реалізацію міжнародних освітніх проектів і програм. Такі заходи сприятимуть формуванню в молоді поваги й терпимості до іншого способу життя, культурних досягнень та суспільних здобутків інших народів. Автором проаналізовано заходи, що здійснювалися у країнах Європи (Чехія, Словаччина, Німеччина) у 80-90-х рр. минулого століття. Обговорюється перспективи та умови забезпечення мобільності студентів і викладачів університетів у сучасних умовах євроінтеграції.

14.18.04.1304/217290. Формування громадянської компетентності майбутніх учителів початкової школи засобами інноваційних технологій. Майданик О.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.176-180. - укр. УДК 37.01131+1721.

У статті висвітлено значення використання інноваційних технологій у процесі формування громадянської компетентності майбутніх учителів початкової школи; визначено необхідність застосування інтерактивних методів навчання в освітньому процесі педагогічного коледжу; проведено аналіз педагогічних досліджень щодо вказаної проблеми; охарактеризовано сутність поняття "інтерактивні методи" та "критичне мислення", проаналізовано основні завдання розвитку критичного мислення студентської молоді. Автором зазначено, що формуванню громадянської компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічному коледжі має сприяти використання на заняттях суспільно-економічних дисциплін пізнавальних та проблемно-пошукових завдань; обґрунтовано висновок про те, що інноваційний підхід до формування громадянської компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних коледжах спрямований на особистісний розвиток майбутніх фахівців, їхню здатність оволодівати новим досвідом на основі цілеспрямованого формування критичного мислення.

14.18.04.1305/217292. Моделювання основ контекстної підготовки студентів магістратури до професійно-педагогічної діяльності. Мирончук Н.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.186-190. - укр. УДК 378.1.

У статті з'ясовано характеристики методу моделювання, його функції, види, етапи моделювання; зазначено вимоги до побудови практикоорієнтованих моделей (інгерентність, спрощеність, адекватність). Визначено прикладні аспекти застосування методу моделювання у контекстній підготовці студентів магістратури (розроблення моделі підготовки фахівців; моделювання педагогічних ситуацій; моделювання освітньо-професійного середовища з урахуванням предметного, психологічного, просторово-часового, соціального-комунікативного контекстів; розробка моделі готовності майбутнього викладача до самоорганізації у професійній діяльності та ін.).

14.18.04.1306/217294. Експерсія як спосіб формування вторинної мовної особистості іноземного студента музичної спеціальності. Мовчан Т.В., Сянюн Чжан. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.197-202. - рос. УДК 811.161.1:378.14.

Стаття присвячена обґрунтуванню ефективності такого методу формування вторинної мовної особистості іноземних студентів музичної спеціальності як екскурсія. Зазначається, що основою формування професійної компетентності іноземних фахівців є формування білінгвальної мовної особистості. Обґрунтовано першорядне значення мотивації навчання у формуванні мовної компетенції та розширення тезаурусу особистості. У тексті статті запропоновано методику підготовки і проведення екскурсії. Проаналізовано сутність поняття "екскурсія" у науково-педагогічній літературі. Здійснено опис процесу оволодіння грамотністю і соціокультурною інформацією майбутніми фахівцями в умовах максимально наближених до природних.

14.18.04.1307/217295. Художньо-творча обдарованість майбутніх учителів образотворчого мистецтва як передумова професійно-особистісного саморозвитку. Музика О.Я., Король А.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.203-207. - укр. УДК 378.74 (072).

У статті окреслено головні завдання вищої педагогічної мистецької освіти. Визначено вимоги до сучасного учителя образотворчого мистецтва. Здійснено теоретичний аналіз важливої проблеми мистецько-педагогічної освіти: професійно-особистісного саморозвитку майбутнього вчителя образотворчого мистецтва. Розглянуто проблему саморозвитку та становлення особистості в філософському, психолого-педагогічному та мистецькому контексті. Автором статті визначено саморозвиток як спосіб особистісної самореалізації, генетично закладений у людині. Обґрунтовано значення художньо-творчої обдарованості особистості як необхідної передумови досягнення високого рівня саморозвитку. Окреслюються основні психолого-педагогічні умови, які сприятимуть ефективному вирішенню зазначеної проблеми у процесі фахової підготовки майбутніх педагогів-художників.

14.18.04.1308/217296. Вікідидактика: формування і розвиток у системі професійної освіти. Онкович Г.В., Онкович А.Д. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.208-212. - укр. УДК 378.022.

Вікіпедія - глобальна, вільна та багатомовна інтернет-енциклопедія. Бурхливий процес її розвитку триває в усьому світі, що призводить до появи нових понять, термінів. Ціль Вікіпедії - доступ до знань. Це розуміють й вікіпедагоги, адже розвиток української Вікіпедії сприяє популяризації наукових знань в українському суспільстві та розвитку української мови й культури. Освітня програма Вікіпедії - міжнародна програма з поширення практики написання статей у Вікіпедії як форми самостійної роботи студентів або учнів у навчальних закладах. Можливості використання матеріалів Вікіпедії безмежні, тож можемо прогнозувати успіх вікідидактики - нового педагогічного відгалуження.

14.18.04.1309/217298. Формування готовності майбутніх учителів української мови і літератури до творчої професійної діяльності. Петрович О.Б., Лебедь Ю.Б. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.219-223. - укр. УДК 378.147.091.33:[811.161.2+821.161.2.09].

У статті обґрунтовано необхідність підготовки фахівця нового типу, творчого педагога, готового до креативно-інноваційного виконання своєї професійної діяльності в сучасних умовах реформування освіти в Україні. Доведено важливість створення у ВНЗ відповідного творчого середовища й певних педагогічних умов, які стимулюватимуть до творчої діяльності, що пов'язано з потребою суспільства в неординарних креативних особистостях. Проаналізовано психолого-педагогічну літературу з проблеми формування готовності вчителя до фахової діяльності. Досліджено особливості формування готовності майбутніх учителів української мови і літератури до професійної креативності. Описано методику застосування інноваційних освітніх технологій під час вивчення навчальних дисциплін "Методика навчання української мови" та "Методика навчання української літератури".

14.18.04.1310/217299. Обґрунтування і реалізація моделі методичної підготовки майбутнього вчителя музики в аспекті мистецької рефлексії. Проворова Є.М., Чжан Цзінцзін. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.224-230. - укр. УДК [37:008]:37.011.3-051:[7-047.29].

У статті охарактеризовано мету, підходи, принципи, блоки, а також представлено практичну реалізацію моделі методичної підготовки майбутнього вчителя музики в аспекті мистецької рефлексії. Запропонована модель охоплює нормативно-цільовий, теоретико-методологічний, процесуально-змістовий, аналітико-результативний блоки, тісно взаємопов'язані цілями і завданнями щодо методичної підготовленості майбутнього вчителя музики. Окреслено наукові підходи, загальнодидактичні та специфічні принципи, функції, педагогічні умови, етапи реалізації моделі методичної підготовки майбутнього вчителя музики. Перевірку моделі методичної підготовки у межах статті представлено на прикладі реалізації методики формування мистецької рефлексії у майбутніх учителів музики.

14.18.04.1311/217303. Шляхи оновлення підготовки докторів філософії на засадах компетентнісної парадигми. Сидорчук Н.Г. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.249-253. - укр. УДК 378.046 - 021.68.

У статті актуалізовано проблему оновлення підготовки докторів філософії на засадах компетентнісного підходу. Одним із засобів розв'язання поставленого завдання визначено введення у навчальний процес аспірантури обов'язкової навчальної дисципліни "Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу". Розкрито змістове наповнення розробленого курсу та загальні механізми його апробації у ході підготовки слухачів всіх напрямів підготовки.

14.18.04.1312/217305. Зміст навчання російської мови в контексті формування професійної компетентності іноземних аспірантів. Статівка В.І., Цзин Люй, Йин Чжон, Тао Чень. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.261-265. - рос. УДК 811.161.1:378.14(477.52)(075.8).

У статті висвітлено проблему гармонійного поєднання змісту навчання російської мови та професійних інтересів молодих науковців, іноземних аспірантів музичних спеціальностей. Визначено основні принципи опису російської мови для іноземців. Запропоновано характеристику основних моделей опису мови, зокрема семасіологічний опис та ономасіологічний. Охарактеризовано підходи і принципи добору змісту навчання, продемонстровано приклади дидактичного матеріалу для розробленої автором робочої програми. Доведено, що метою курсу російської мови для аспірантів-іноземців є формування мовної, мовленнєвої, комунікативної та соціокультурної компетентності шляхом поглиблення лінгвістичних знань і розширення практики навчально-наукового спілкування в умовах підготовки фахівців вищої категорії музичного профілю.

14.18.04.1313/217308. Українознавчий компонент мовознавчих дисциплін. Циганок О.О. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.276-281. - укр. УДК 398(477):811.161.2(07).

У статті проаналізовано рівень наповнення українознавчим змістом дисциплін мовознавчого циклу, що вивчаються студентами-філологами Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Визначено ключові аспекти проблеми підготовки студентів-філологів до українознавчої роботи в школі та проаналізовано основні напрями вдосконалення мовної освіти фахівців. Доведено, що українська літературна мова є одним із основних чинників формування генофонду нації, визначальною константою в становленні українознавства, в якій зберігається світ поетичних уявлень, мораль, етика, душа народу. Автор статті наголошує на тому, що на заняттях студенти не тільки здобувають мовну освіту - тут формуються їхні погляди, характер, мораль, інтереси, оскільки сучасна школа потребує не просто педагога-викладача, а творчого, креативного, мислячого вчителя, який би вільно орієнтувався у проблемах освітнього простору.

14.18.04.1314/217310. Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. Шевельова О.Б. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.287-291. - укр. УДК 373.31.

У статті розкриті зміст та значення формування професійних компетенцій у майбутніх учителів початкових класів. Обґрунтовано необхідність впровадження технологічного та компетентнісного підходів до фахової підготовки сучасного вчителя в контексті особистісної орієнтації освітнього процесу вищої педагогічної школи України. Визначено головні умови наближення сучасної школи до стандартів європейського освітнього простору. Сформульовано мету фахової підготовки вчителя початкових класів, яка передбачає формування його професійної компетентності. Проаналізовано структуру педагогічної діяльності за різними компонентами, технології навчання у вищій школі. Обґрунтовані вимоги до професійної підготовки та розкрита модель формування професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів у світлі зростаючих запитів суспільства.

14.18.04.1315/217311. Актуальні аспекти підготовки студентів спеціальності "Правознавство" у гуманітарному коледжі. Юзько Т.М., Слугоцька В.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.292-296. - укр. УДК 378.094.016:34.

Стаття присвячена висвітленню важливих питань організації навчального процесу студентів правових дисциплін у гуманітарному коледжі. Автором обґрунтовано необхідність пошуку інноваційних форм і методів організації процесу навчання. Виділено два головні аспекти навчального процесу: навчання як системна цілеспрямована діяльність кафедр (предметних або циклових комісій), що передбачає передачу студентам наукових знань і формування їх особистісних якостей, і учіння як навчальна діяльність студентів. Визначено мету правової освіти, що полягає у вихованні громадян у дусі поваги до закону і прав людини, а також закорінені в їх свідомості небайдужого ставлення до порушень законності й правопорядку. Окреслено головні принципи, форми та методи юридичної освіти майбутніх правників.

14.18.04.1316/217312. Хто має бути результатом підготовки майбутніх спеціалістів у системі вищої професійної освіти: особистість, фахівець, особистість спеціаліста. Ягулов В.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.297-302. - рос. УДК 378.6:355.

У статті проаналізовано результат професійної підготовки майбутніх спеціалістів у системі вищої професійної освіти та сформульовані відповідні методичні положення стосовно того, хто і що має бути таким результатом. Звернено увагу на те, що нині в педагогічній практиці мається кілька варіантів такого результату: особистість, особистість спеціаліста, фахівець як професіонал. Згідно з вимогами суб'єктно-діяльнісного та компетентнісного підходів до професійної освіти акцентовано увагу на формування справжнього професіонала як суб'єкта професійної діяльності - як результату його професійної підготовки в системі вищої професійної освіти, готового до професійної само актуалізації в професійній діяльності.

14.18.04.1317/217313. Феномен готовності майбутніх учителів початкових класів до формування у молодших школярів предметної природознавчої компетентності: теоретичний аспект і практичний стан. Ярошенко О.Г., Мозуль І.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.303-307. - укр. УДК 378.094:[373.3:57.081.1-047.22].

Стаття присвячена характеристиці підготовки майбутніх педагогів до формування у молодших школярів предметної природознавчої компетентності. Обґрунтовано склад, виокремлено та описано компоненти (мотиваційний, змістовий, процесуальний, комунікативний) готовності майбутнього вчителя початкових класів до формування у молодших школярів предметної природознавчої компетентності, рівні її сформованості (відносно високий, середній, початковий). Наведено результати констатувального етапу педагогічного експерименту з виявлення рівнів готовності майбутніх учителів до формування у молодших школярів предметної природознавчої компетентності.

14.18.04.1318/217332. Стандарти вищої екологічної освіти України: сучасний стан та проблеми реалізації. Сафранов Т.А., Лукашов Д.В., Шелест З.М., Владимірова О.Г., Чугай А.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Екологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №16, С.141-149. - укр. УДК 504.5.

Мета. Аналіз становлення, сучасного стану та проблем впровадження стандартів вищої екологічної освіти (СВЕО) України. Методи. Теоретичний системний аналіз. Результати. Проаналізовано процес становлення, стан та проблем впровадження стандартів вищої екологічної освіти України. Розглянуто особливості стандартів вищої екологічної освіти різних поколінь. Дана оцінка сучасного стану та принципів реалізації нових стандартів вищої екологічної освіти України при формуванні освітніх програм і навчальних планів підготовки фахівців-екологів. Висновки. В даний час формуються четверте покоління СВЕО, які є лише деякими орієнтирами освітнього процесу і відкривають значні можливості для автономії ВНЗ. При розробці освітніх програм рекомендовано враховувати вже наявну навчально-методичну базу з екологічної освіти, а саме: знайти відповідність змісту існуючих навчальних дисциплін до визначених компетентностей СВЕО та програмних результатів навчання.

14.18.04.1319/217336. Зміст та структура предметної компетентності з архітектури комп'ютера та конфігурації комп'ютерних систем майбутніх учителів інформатики. Авраменко О.Б., Жмуд О.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.12-16. - укр. УДК 378:373.5.011.3-051:004.

У статті досліджується зміст та структура предметної компетентності з архітектури комп'ютера та конфігурації комп'ютерних систем (АК ККС) майбутніх учителів інформатики. Науковий пошук було спрямовано на конкретизацію елементів для характеристики предметної компетентності з АК ККС. В ході дослідження обґрунтовано поняття предметної компетентності з АК ККС майбутніх учителів інформатики. Основними компонентами в структурі предметної компетентності з АК ККС виділяємо: мотиваційно-ціннісний, організаційно-змістовний, когнітивно-операційний та особистісно-рефлексивний.

14.18.04.1320/217337. Вплив освітнього середовища на якість підготовки студентів у вищому навчальному закладі. Атаманчук Ю.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.17-21. - укр. УДК 378.

У статті розглянуто побудову єдиного інформаційного освітнього середовища навчального закладу, вимог до нього, організація навчально-виховного процесу на його основі, а також всіх його складових частин які є в навчальному закладі. Перспективним напрямом досліджень проблеми використання інформаційних технологій у навчальній діяльності студентів може стати експериментальне дослідження переконань студентів та науково-педагогічних та педагогічних співробітників вищих навчальних закладів щодо електронних засобів навчання та досвіду їх застосування у навчальному середовищі.

14.18.04.1321/217338. Особливості організаційної роботи з підручником як важлива складова професійної компетентності майбутнього вчителя. Березюк Ю.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.22-26. - укр. УДК 378:373.3:81"243.

В статті проаналізовано особливості організаційної роботи з підручником як особливо важливої складової професійної компетентності майбутнього вчителя. Визначено сучасні вимоги до шкільного підручника, розкрито основні теоретико-методологічні основи побудови сучасного шкільного підручника. Досліджено функції підручника, дана характеристика принципам формування навчального матеріалу шкільного підручника, а також основи його проектування.

14.18.04.1322/217340. Факультативний спецкурс як складова технології формування професійно-педагогічної компетентності магістрантів аграрних спеціальностей. Бурмакіна Н.С. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.33-38. - укр. УДК 378.

На основі теоретичного аналізу педагогічної літератури визначено поняття "технологія" та встановлено компоненти її структури. Проаналізовано основні етапи технології формування професійно-педагогічної компетентності магістрантів аграрних дисциплін. Обґрунтовано залучення до програми навчання в магістратурі аграрного спрямування факультативного спецкурсу "Формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх викладачів вищих аграрних навчальних закладів". Подано опис тем, завдань та цілей зазначеного факультативного спецкурсу.

14.18.04.1323/217342. Застосування іншомовного рекламного тексту в змісті курсу "Іноземна мова" для майбутніх маркетологів. Ващенко С.В., Рибак Т.М., Свисюк О.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.45-50. - укр. УДК 378.145.011.

У статті обґрунтовано доцільність застосування рекламного тексту як навчального матеріалу курсу іноземної мови для студентів спеціалізації "Маркетинг". Визначено особливості змісту навчання іноземної мови з огляду на необхідність практичного засвоєння фахових знань та навчальний потенціал іншомовної реклами. Запропоновано напрями впровадження рекламних текстів у навчальний курс іноземної мови для майбутніх маркетологів, а також завдання для успішної інтеграції запропонованого навчального матеріалу та традиційного змісту дисципліни.

14.18.04.1324/217343. Теоретичний аспект підготовки майбутніх вчителів до формування ціннісних орієнтацій школярів в умовах цивілізаційних змін. Власенко О.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.51-55. - укр. УДК 378.147.

У статті розглядається проблема підготовки майбутніх вчителів до формування ціннісних орієнтацій школярів в умовах цивілізаційних змін. Автор розкриває категоріальний апарат дослідження, компоненти у структурі ціннісних орієнтацій школярів у загальноосвітній школі та критерії їх визначення. Дається аналіз цивілізаційної парадигми й представлений огляд ступеня розробленості проблеми. Актуалізація проблем освіти на межі століть зумовлена здійсненням переоцінки цінностей і пошуком змісту загальнолюдської ідентичності, що формується, та нового образу світу.

14.18.04.1325/217344. Педагогічна практика в системі підготовки майбутнього вчителя-філолога подвійного профілю: історія і сьогодення. Гайдай І.О. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.56-59. - укр. УДК 37.013:378.011.3:80.

У статті проаналізовано особливості педагогічної практики у системі підготовки майбутнього вчителя-філолога подвійного профілю. Автор статті аналізує попередній досвід проведення педагогічної практики на філологічних факультетах та факультетах іноземних мов педагогічних вишів України. Дослідниця робить спробу оцінити попередній досвід організації педпрактики студентів-філологів і робить висновки про важливість його використання для вдосконалення сучасної підготовки вчителя-філолога подвійного профілю.

14.18.04.1326/217348. Використання технологій дистанційного навчання як засіб підвищення якості навчання інформатичних дисциплін іноземних студентів. Жмуд О.В., Чирва Г.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.78-84. - укр. УДК 378:373.5.011.3-051:004.

У статті розкрито значення використання дистанційних технологій навчання на сучасному етапі розвитку ІКТ у процесі підготовки іноземних студентів - майбутніх вчителів інформатики. Визначено місце та роль дистанційних технологій навчання у системі вищої освіти. Розглянуто поняття технологій дистанційного навчання, систем підтримки дистанційного навчання й уточнено поняття "електронний навчальний курс", визначено основні принципи методики використання технологій дистанційного навчання і її складові. Розглянуто різні види забезпечення технологій дистанційного навчання. Результатом дослідження є розроблені електронні навчальні курси з інформатичних дисциплін, адаптовані для іноземних студентів, і методичні рекомендації щодо використання технологій дистанційного навчання в підготовці майбутніх вчителів інформатики.

14.18.04.1327/217349. Формування толерантності студента-медика як інструменту міжнаціонального спілкування. Калашнік Н.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.85-90. - укр. УДК 378.03+376.68.

У даній статті проаналізовано підходи до трактування поняття "толєрантність". Представлено організаційний процес формування толєрантної особистості засобами міжкультурної комунікації, який включає: визначення загальної мети і конкретних задач, ознайомлення студентів у процесі навчання мови з системою наукових знань про права й свободу людини та народів, про нації та їхні відносини, про раси та інші культури, розвиток позитивного досвіду культури спілкування тощо. Проаналізовано та розглянуто основні психологічні складові толєрантності - емпатію й комунікативну компетентність. Представлено модель середовища, котре формує толєрантне відношення.

14.18.04.1328/217351. Розвиток творчої обдарованості майбутнього фахівця у відкритому навчально-виховному середовищі університету: практичний аспект. Климova К.Я. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.96-99. - укр. УДК 378:81'271.

Спираючись на дослідження українських та зарубіжних науковців, автор статті окреслює місце і значення художньої літератури як виду мистецтва у розвитку творчої обдарованості студентів. Характеризуючи літературно-мистецький напрям роботи колективу кафедри лінгвометодики та культури фахової мови, дослідниця наполягає на провідній ролі викладача-словесника у розвитку творчої обдарованості майбутніх фахівців, який є генератором ідей, літературознавчим та мовленнєвим авторитетом, креативною особистістю.

14.18.04.1329/217352. Технологія застосування кейс-методу в професійній підготовці вчителя в Україні. Ковальова С.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.100-104. - укр. УДК 378.147:371.3.

У статті розглянуто технологію застосування кейс-методу в професійній підготовці вчителя в Україні. Проаналізовано основні компоненти. Визначено, що робота з кейсами на заняттях дозволяє застосовувати теоретичні знання під час вирішення практичних завдань, допомагає розвивати у студентів самостійність мислення, пов'язуючи теорію з практикою. Зроблено висновок, що робота з кейсами носить творчий характер і є показником високого рівня педагогічної діяльності.

14.18.04.1330/217353. Розробка туристичних інформаційних матеріалів на заняттях з іноземної мови із студентами спеціальності "Туризм". Кубрак С.В., Лихошвед Н.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.105-109. - укр. УДК 338.48:81.

У статті обґрунтовано перспективність реалізації діяльнісного підходу до навчання іноземної мови студентів спеціальності "Туризм". Визначено необхідність підготовки фахівців до розробки інформаційних матеріалів для відвідувачів м. Житомир іноземною мовою. Визначено етапи навчання студентів розробки інформаційного стенду для туристів. Складено перелік

вживаних слів та словосполучень англійською мовою для розробки інформаційних матеріалів. Визначено обсяг краєзнавчого матеріалу про м. Житомир, необхідний для опанування англійською мовою.

14.18.04.1331/217358. Розробка навчально-методичного забезпечення білінгвальної професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери. Ситняківська С.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.135-142. - укр. УДК 37.013.42:81'246.2.

У даній статті представлена структура та зміст навчально-методичного забезпечення білінгвальної професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери, розробленого кафедрою соціальних технологій Житомирського державного університету імені Івана Франка. Для реалізації принципу цілісності, проектуючи систему білінгвальної професійної підготовки фахівців соціальної сфери, процес білінгвального навчання у ВНЗ був поділений на етапи: супровідний етап (I-IV семестри навчання), дубляжний етап (V-VIII семестри навчання), паритетний (I-II семестри навчання у магістратурі), еволюційний (III семестр навчання у магістратурі). До кожного із цих етапів були розроблені спеціальні навчально-методичні матеріали, які в цілому утворили пакет навчально-методичного забезпечення білінгвальної підготовки фахівців соціальної сфери, що відрізняється різноманітністю, комплексністю, відповідає освітній програмі підготовки фахівців соціальної сфери та охоплює усі види навчальної діяльності студентів в умовах білінгвального навчання.

14.18.04.1332/217359. Розвиток навичок іншомовного говоріння через створення ситуацій мовного спілкування. Тарасенко С.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.143-147. - укр. УДК 378.81.

Стаття присвячена аналізу особливостей організації навчального процесу при формуванні навичок іншомовного говоріння у студентів вищих навчальних закладів. Проаналізовано основні специфічні ознаки говоріння як мовленнєвої діяльності. Наведено основні труднощі й причини відсутності прогресу при навчанні навичок говоріння. Охарактеризовано основні передумови їх успішного розвитку. Описано основні види мовленнєвої діяльності, що стимулюють говоріння студентів.

14.18.04.1333/217360. Підвищення рівня іншомовної комунікативної компетентності студентами напряму міжнародних відносин на матеріалі TED Talk. Фугалевич Д.О. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.148-152. - укр. УДК 811.111.327.

У статті висвітлено особливості комунікативного навчання та його вплив на сформованість професійної комунікативної компетентності студентами напряму "міжнародних відносин". Описано результати дослідження і доведено ефективність комунікативної методики, підвищення рівня іншомовної комунікативної компетентності студентами напряму "міжнародні відносини" на матеріалі TED talks. Відзначено, що формування професійної комунікативної підготовки здійснювалось на різних етапах реалізації педагогічної системи професійної комунікативної компетентності студентами напряму "міжнародні відносини".

14.18.04.1334/217362. Формування мовленнєвої компетентності студентів у процесі оволодіння методикою української мови. Шевцова Л.С. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.158-162. - укр. УДК 37.046.14:373.51.

У статті наголошується на необхідності оволодіння студентами мовленнєвою компетентністю. Розглянуто основні комунікативні вміння та навички, які слід формувати у студентів протягом навчання у вищому навчальному закладі педагогічного спрямування. Підкреслюється важливість проведення систематичної роботи над збагаченням мовленнєвого запасу студентів, визначено основні критерії формування якісного мовленнєвого висловлювання (тематичний, інформативно-змістовий, мовно-структурний, ситуативний, евристичний, діяльнісний та ін.).

14.18.04.1335/217391. До проблеми формування професійного ділового спілкування майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах. Зотова-Садило О.Ю. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.197-205. - укр. УДК 378.06.

У статті акцентовано увагу на дослідженні стану сформованості професійного ділового спілкування та міжкультурного ділового спілкування майбутніх фахівців технічного та економічного спрямування. Автор представляє кількісний та якісний аналіз результатів емпіричного дослідження означеної проблеми. Базовим підходом до реалізації проблеми формування ПДС майбутніх фахівців автор вважає системну аудиторну та позааудиторну взаємодію студентів і науково-педагогічного складу вищого навчального закладу. Аналіз результатів дослідження виявив наявну потребу в інтегрованому підході до розв'язання проблеми. Саме така необхідність синтезувати матеріал різних дисциплін гуманітарного блоку в контексті формування і розвитку навичок професійного ділового спілкування зумовила вибір принципів, стратегічних завдань та змістового компонента програми авторського спецкурсу "Професійне ділове спілкування".

14.18.04.1336/217418. Забезпечення якості вищої освіти як пріоритетна детермінанта становлення інноваційного суспільства в Україні. Клімова Г.П. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.65-74. - укр. УДК 323.212+316.74.378.5.

У статті розкривається сутність інноваційного суспільства і розглядаються особливості інноваційного типу соціального розвитку. Аналізуються умови його становлення. Особлива увага приділяється дослідженню якості вищої освіти. Аналізуються система якості вищої освіти: якість потенціалу вищої освіти, якість процесу вищої освіти і якість результату вищої освіти. Розглядаються різноманітні підходи щодо забезпечення якості вищої освіти як необхідної умови становлення інноваційного суспільства в Україні.

14.18.04.1337/217661. Фінансове забезпечення вищих навчальних закладів: досвід Швейцарії та Великобританії. Кладченко М. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №4(93), С.116-129. - укр. УДК 37.014.543(494+410).

Досліджено діаметрально протилежні системи фінансового забезпечення вищої освіти Великобританії та Швейцарії, різні стратегії і сценарії їх розвитку. Проведено аналіз механізму фінансової діяльності вищих навчальних закладів.

14.18.04.1338/217694. Гуманітарна складова підготовки спеціалістів у вищому технічному закладі. Бесов Л.М. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія і філософія науки і техніки. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №25, С.3-13. - укр. УДК [50 (091)+62]:[008+37].

Обґрунтовано необхідність історії науки і техніки у структурі навчальних дисциплін системи національної підготовки інженерних кадрів. Висвітлено досвід викладання й організації наукових досліджень у цій галузі. Показано співробітництво вищої школи з науковими та іншими організаціями й установами.

14.18.04.1339/217709. О научном сотрудничестве кафедры механотроники с центром аэрокосмического образования молодежи имени А.М.Макарова:20 лет совместных научных работ. Сокол Г.И., Никифорова Е.В. // Вісник Дніпровського ун-ту. Історія і філософія науки і техніки. Дніпро: Дніпровський нац. ун-т ім. О.Гончара, 2017, №25, С.146-154. - рос. УДК 001.(09)+62(09).

Наведено результати 20-річної науково-педагогічної співпраці співробітників кафедри механотроніки Дніпропетровського державного університету імені Олеся Гончара та Центру аерокосмічної освіти молоді імені О.М. Макарова.

14.18.04.1340/217741. Методи і моделі оцінювання нерухомого майна. Васильєва Г.Ю., Лютиков А.А., Маляр В.А., Усова О.С., Чередніченко П.П. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2017, №63, С.52-55. - укр. УДК 332.62(075.8).

Розглянуто навчальний посібник "Методи і моделі оцінювання нерухомого майна" авторів: Драпиковського О.І., Іванової І.Б., Терещенко Н.О., рекомендований до видання Вченою радою Київського національного університету будівництва та архітектури, як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів.

14.18.04.1341/217742. Актуальні питання удосконалення підготовки фахівців спеціалізації "Міське будівництво та господарство". Ващинська О.А. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2017, №63, С.56-59. - укр. УДК 625.712.

Наведені актуальні питання, які вирішуються на Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціалізації "Міське будівництво і господарство".

14.18.04.1342/217819. Інноваційне застосування методу case-study в професійній підготовці майбутніх фахівців спеціальної освіти (логопедів). Таран О.П., Бабич Н.М., Супрун Г.В., Мельниченко Т.В., Кібальна К.О. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.251-268. - укр. УДК 378.147:376.37.

Наукова стаття порушує питання вдосконалення підходів до підготовки майбутніх логопедів через застосування інноваційних методів навчання. Автори визначають, що проблема підвищення фахового рівня здобувачів вищої освіти у галузі спеціальної освіти на даний момент є однією з актуальних. Й, відповідно, у діяльності викладачів вищої школи інноваційні методи набувають все більшого значення. У роботі зазначено, що інноваційні освітні технології відповідають пріоритетним напрямкам науки, є важливою умовою переходу до навчання, заснованого на дослідженнях, що визначають конкурентоспроможність навчального закладу. Проведений аналіз наукових джерел з означеної проблеми, дозволив зацентувати увагу на розкритті особливостей інноваційних підходів до фахової підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності "Спеціальна освіта (логопедія)" в Київському університеті імені Бориса Грінченка. Одним із таких підходів обрано метод case-study. Співаторським колективом запропоновано етапи роботи, методичні рекомендації та вимоги щодо складання навчального супервізійного кейсу та представлено фрагменти студентських кейсів, що застосовуються під час навчання, заснованого на дослідженнях.

14.18.04.1343/217824. Особливості підготовки вчителя початкової школи до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі. Бевзюк М.С. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.5-14. - укр. УДК 378:373.3.011.3-051]:376-056.26-053.5.

Статтю присвячено проблемі підготовки вчителя початкової школи до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі. У статті проведено аналіз наукової літератури з теми дослідження. Визначені вчені, сучасні науковці які досліджують проблему підготовки майбутнього вчителя початкової школи до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. На основі аналізу, узагальнення й систематизації наукових джерел висвітлено провідні аспекти підготовки студентів до педагогічної діяльності: функціональний та предметно-технологічний. Їх вивчення дозволяє обґрунтувати необхідність розширення і уточнення функціональних обов'язків вчителя в зв'язку з корекційно-розвиваючою та пропедевтичною діяльністю. Розкриваються терміни: "Функціонал" та "Готовність", висвітлюються структурні компоненти готовності. Методично обґрунтовано необхідність вдосконалення навчально-виховного процесу та нових підходів до професійної підготовки вчителів початкової школи до роботи з дітьми з особливими потребами.

14.18.04.1344/217835. Нова освітня стратегія підготовки майбутніх фахівців зі спеціальної освіти в Київському університеті імені Бориса Грінченка. Мартинчук О.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.116-125. - укр. УДК 378.147.

В статті здійснено спробу висвітлити деякі результати діяльності професорсько-викладацького складу кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка щодо розроблення нової освітньої стратегії підготовки студентів зі спеціальності 016 Спеціальна освіта. Логопедія. Зокрема, в статті акцентується увага на потребі в удосконаленні освітнього середовища університету, що є одним із засобів забезпечення високоякісної підготовки конкурентоспроможних фахівців; подано концепцію діяльності одного з Центрів практичної підготовки студентів вищезазначеної спеціальності - Центру інклюзивної освіти, створення якого планується з нового 2017-2018 навчального року. Для кожного року навчання визначено мету, завдання діяльності Центру, а саме: описано компетентності (загальні і фахові), навички успішної особистості 2020 р. (емоційний інтелект, когнітивна гнучкість, критичне мислення, складання суджень і ухвалення рішень, комплексне розв'язання проблеми), формування і розвиток яких здійснюватиметься в умовах Центру. Особливу увагу приділено розкриттю практичного змісту підготовки майбутніх фахівців зі спеціальності 016 Спеціальна освіта. Логопедія в Центрі інклюзивної освіти.

14.18.04.1345/217876. Роль изучения истории методов преподавания рисования в подготовке архитекторов. Любимова Е.Д. // Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2017, №63, С.256-260. - рос. УДК 741.

У статті аналізується історичний розвиток і формування методів викладання малюнка і його роль в підготовці сучасного архітектора. Актуальність теми обумовлена необхідністю підвищення художньої культури студентів-архітекторів і виховання творчої професійної особистості майбутнього архітектора.

14.37 Освіта дорослих. Підвищення кваліфікації. Самоосвіта

14.18.04.1346/214785. Концепція навчання впродовж життя як засіб створення конкурентоспроможного ринку праці. Давидов П.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.31-35. - укр. УДК 378.4 141.7.

У статті проаналізовано причини формування та європейський досвід функціонування системи освіти впродовж життя як складової європейської соціальної моделі неперервної освіти й окреслено сучасні світові тенденції її розвитку в умовах цивілізаційної кризи. Визначено основні принципи та головні завдання розвитку неперервної освіти в Україні. Обґрунтовано роль освіти протягом життя в забезпеченні національних інтересів Української держави в гуманітарній, соціальній і економічній сферах, її вплив на створення конкурентоспроможного ринку праці.

14.18.04.1347/216108. Освіта дорослих у контексті соціально-економічних змін сьогодення. Буянов П.Г. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.25-30. - укр. УДК 374.7.

У статті аналізується роль освіти дорослих як динамічної та гнучкої системи у контексті сучасних соціально-економічних змін. Наголошується, що освіта дорослих стає важливим фактором соціально-економічного і духовного розвитку та оновлення

суспільства, показником його прогресу. Виконуючи адаптивну, соціалізувальну, соціокультурну та педагогічну функції, освіта дорослих є одним із найважливіших факторів економічного і соціального прогресу.

14.18.04.1348/216204. Історичний аспект становлення та розвитку проблеми самоосвіти. Вовк Б.І. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.104-113. - укр. УДК 374.

У статті подані результати, отримані у процесі комплексного аналізу сутнісних характеристик процесу самоосвіти в різні періоди наукового розвитку. Проведений у статті аналіз історико-педагогічної літератури з проблеми дослідження дозволив виявити сутнісні й цільові характеристики самоосвіти в конкретну історичну епоху, починаючи з античних часів і до наших днів.

14.18.04.1349/216355. Валідація результатів неформальної освіти дорослих у США. Терьохіна Н.О. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.57-63. - укр. УДК 372.7(477).

У статті розглянуто проблему визнання результатів неформальної освіти дорослих та результатів попереднього навчання; визначено основні методи здійснення валідації результатів неформальної освіти дорослих; виокремлено форми визнання результатів навчання: сертифікація, валідація, ідентифікація; охарактеризовано механізми валідації неформальної освіти дорослих, які використовують у США.

14.18.04.1350/216444. Методологічні підходи до підготовки вчителів початкової школи у післядипломній освіті. Криволап О.Ю. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.137-143. - укр. УДК 378:373.3:001.82:37.018.46.

У статті надано теоретичний аналіз методологічних підходів до підготовки вчителів початкової школи в умовах післядипломної педагогічної освіти. До основних методологічних підходів автором віднесено андрагогічний, акмеологічний, аксіологічний, діяльнісний, компетентнісний та особистісно орієнтований. Визначено й обґрунтовано загально дидактичні й андрагогічні принципи організації підготовки вчителів початкової школи.

14.18.04.1351/217300. Педагогічна модель розвитку фахової компетентності викладачів ВВНЗ у системі післядипломної освіти. Рибчук О.О. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.231-236. - укр. УДК 378.046.4.

Стаття присвячена обґрунтуванню педагогічної моделі розвитку фахової компетентності викладачів ВВНЗ у системі післядипломної освіти. У статті проведено аналіз наукових поглядів на проблему вибору оптимальних форм організації навчального процесу; фахового розвитку у системі неперервної освіти; компетентнісного підходу у системі військової освіти. Досліджено підходи до визначення термінів "модель" і "моделювання", запропоновано авторське визначення педагогічної моделі розвитку фахової компетентності. Запропоновано структурно-функціональну модель розвитку фахової компетентності викладачів ВВНЗ у системі післядипломної освіти, до структури якої включено такі блоки: цілепокладання, організаційно-педагогічних умов, теоретико-методологічний, змістовний, організаційно-процесуальний і діагностично-результативний. Розкрито зміст основних структурних елементів моделі.

14.18.04.1352/217398. Сучасні підходи до організації корпоративного навчання в Україні. Кир'янова О.В., Волковська А.І. // Соціально-трудові відносини: теорія та практика. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2017, №1(13), С.174-181. - укр. УДК 331.108.4.

У статті розглянуто сучасні технології корпоративної системи професійної освіти, досліджено сучасні підходи до організації корпоративної системи освіти, визначено їх переваги та недоліки, запропоновано етапи еволюції та окреслено перспективи подальшого розвитку корпоративного навчання в Україні.

14.18.04.1353/217410. Процес професійного навчання персоналу на виробництві в Україні: основні етапи. Гемма М.Д. // Соціально-трудові відносини: теорія та практика. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2017, №1(13), С.295-302. - укр. УДК 377.3:331.361.

Розглянуто важливі етапи процесу навчання на виробництві. Обґрунтовано вибір раціональних форм і методів професійного навчання на виробництві. Проаналізовано основні економічні та соціальні вигоди після професійного навчання.

14.39 Сімейне виховання. Сімейна педагогіка

14.18.04.1354/216212. Застосування різних методів дослідження в процесі вивчення батьківсько-дитячої взаємодії. Марій М.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.165-173. - укр. УДК 37.012: 37.013.42 + 37.018.1.

У статті розглядаються основні структурні елементи батьківської компетентності та доцільність добору методик для вивчення цього системного утворення. Також наголошено на проблемі взаємодії батьків та дітей у процесі виховання дитини та формування дитячої особистості.

14.18.04.1355/216230. Особливості життєдіяльності сімей, в яких перебувають діти під опікою. Водяна О.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.86-92. - укр. УДК 37.013.

У статті розкрито актуальність проблеми соціального захисту дітей-сиріт і дітей, які залишилися без піклування батьків, та обґрунтовано доцільність запровадження сімейних форм улаштування означених категорій дітей. Автором проаналізовано зміст опіки та піклування, їх особливості, відзначено позитивні та негативні сторони цих процесів. Охарактеризовано життєдіяльність сімей, у яких перебувають діти під опікою та виділено її особливості.

14.18.04.1356/216370. Культура родинних комунікацій як фактор формування здорової особистості. Аносова А.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №30, С.159-166. - укр. УДК 371.487.

У статті розглянуто питання впливу культури родинних комунікацій на стан здоров'я членів сім'ї. Наведено критерії і показники фізичного, інтелектуального, морального, духовного складників індивідуального здоров'я. Окреслено напрями зміцнення вольового, емоційного, ментального імунітету крізь призму самопізнавальної діяльності в родині.

14.18.04.1357/216948. Роль сім'ї у формуванні фінансово компетентної особистості. Шпак О., Булавенко С., Примаченко Н. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.17-21. - укр. УДК 37.018.1:33.

У статті розкривається роль сім'ї у формуванні фінансово компетентної особистості. Розглядаються практичні вправи та основні вимоги до фінансового виховання в сім'ї. Особлива увага звертається на помилки батьків при фінансовому вихованні своїх дітей.

14.18.04.1358/217033. Соціально-психологічна класифікація проблем дистантних сімей та їх вплив на особистість підлітка. Голова Н. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.63-67. - укр. УДК 159.923.33:316.5.

У статті розглянуті окремі аспекти дистантної сім'ї як понятійної категорії. Проведено теоретичний аналіз досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців, щодо впливу батьківської відсутності на виховання та розвиток підлітка. Проаналізовано класифікацію проблем дистантних сімей, а також схильність підлітків до поведінкових порушень. Встановлено, що в контексті розгляду цієї проблеми, однозначного вирішення не має, через складне політичне, матеріальне та суспільне становище у нашій країні.

14.18.04.1359/217831. Інтеграційна освіта у перцепції батьків. Котормус О. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.75-85. - укр. УДК 376-056.3.

В представленій статті, котра поділена на умовні дві частини, автор розкриває на прикладі власних досліджень, як батьки сприймають ідею інтеграційного навчання. Досліджень, які показують ставлення батьків до реалізації ідеї інтеграційного навчання або ж описують їхні відчуття і погляди, пов'язані із досвідом у цій формі навчання їхніх дітей, є небагато. В першій частині статті автор приходить до висновку, що підхід, сповнений позитивного сприйняття, тепла, чуйності і любові стимулює досягнення у розвитку дитини, її інтелектуальну і фізичну вправність. Задоволення основної потреби дитини - потреби у безпеці - захищає її від страху в суспільних контактах. В другій частині статті представлено результати власних досліджень батьківських підходів щодо дітей з інтелектуальною неповносправністю та підходу батьків до дітей з рівнем інтелектуального розвитку в нормі. В висновках, серед матерів не виявлено відмінності між середніми, що може бути пов'язано із в загальному більшою, ніж у батьків, тенденцією до здійснення контролю над дитиною, незалежно від того, хвора вона чи здорова.

14.18.04.1360/217836. Робота фахівців з сім'ями, які виховують дітей з особливими освітніми потребами. Миронова С.П. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.125-134. - укр. УДК 376-056.36.

Спеціальні заклади разом із батьками вирішують завдання виховання дітей з особливими освітніми потребами, їхнього розвитку. Ефективність їх розв'язання можлива лише за умови співпраці на засадах партнерства, комплексного підходу до організації навчання та корекційно-виховної роботи. Нормативна база спеціальної та інклюзивної освіти законодавчо регламентує участь батьків у освітньому і реабілітаційному процесі, а роботу з сім'ями визначає як напрям діяльності навчальних та реабілітаційних закладів. Співпраця фахівців з сім'ями, які виховують дитину з особливими потребами, потребує узгодження між усіма спеціалістами закладу, з соціальними службами. На разі постає необхідність удосконалення форм взаємодії закладу і родини з переорієнтацією на індивідуальний підхід; підвищення активної ролі сім'ї у вихованні дитини; зменшенні авторитарності у спілкуванні закладу і батьків. Актуальною проблемою є розробка державних заходів, спрямованих на підвищення батьківської відповідальності, удосконалення механізму матеріальних виплат окремим сім'ям, прийняття закону про захист прав педагогів і батьків у процесі взаємодії.

14.43 Спеціалізовані галузі педагогіки. Виправно-трудова педагогіка

14.18.04.1361/214640. Філософія конфлікту в процесі соціальної роботи. Пісна Ю.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.166-169. - укр. УДК 1.172.3.304.

У статті розглядаються філософські аспекти конфлікту в процесі соціальної роботи, зокрема деонтологічні протиріччя соціального працівника та особливості технології посередництва під час вирішення соціальних конфліктів. Складність дослідження конфлікту в процесі соціальної роботи полягає в міждисциплінарному характері проблеми, що досліджується. Завдяки філософському аспекту вдається охопити досліджуване явище об'єктивно та під різними кутами зору. Саме принцип детермінізму дозволяє проаналізувати причинно-наслідкові зв'язки конфліктної взаємодії соціуму. Внутрішньо особистісний конфлікт розглядається, з одного боку, як конфлікт, що розгортається всередині клієнта соціальної роботи, а з іншого - як деонтологічне протиріччя соціального працівника.

14.18.04.1362/214739. Особливості материнської сфери жінок, які перебувають у складних життєвих обставинах. Борисова Ю.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.18-21. - укр. УДК 364:159.922. 3.

Стаття присвячена аналізу материнської сфери жінок, які опинилися в складних життєвих обставинах. Розглянуто передумови та індикатори перебування в складних життєвих обставинах, педагогічні й психологічні аспекти соціального неблагополуччя. Емпіричним шляхом визначено особливості установок на материнство в жінок у складних життєвих обставинах і ступінь їхньої націленості на такі стратегії подолання життєвих труднощів, як спроможність вирішення проблем, пошук соціальної підтримки, уникнення проблем. Сформульовано окремі рекомендації щодо підвищення ефективності надання послуг жінкам у складних життєвих обставинах в умовах соціальних центрів матері та дитини.

14.18.04.1363/214796. Психолого-педагогічний супровід як вид діяльності соціального педагога з адаптації учнів-сиріт до навчання. Кримчак Л.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.73-75. - рос. УДК 377.1:37.013.42.

У статті розглядаються основи психолого-педагогічного супроводу учнів-сиріт у процесі їх адаптації до навчання в професійно-технічних навчальних закладах. Проаналізовано теорію і практику використання комплексного й особистісно-орієнтованого підходів до адаптаційної соціально-педагогічної діяльності; сучасний стан теорії супроводження. Обґрунтовано необхідність використання психолого-педагогічного супроводу адаптації учнів-сиріт до навчання в професійно-технічних навчальних закладах, ефективність якого полягає в забезпеченні психофізіологічного здоров'я індивіда, його соціального та особистісного зростання. Окреслено особливості психолого-педагогічного супроводу адаптації до навчання. Визначено змістові компоненти психолого-педагогічного супроводу адаптації до навчання, його основні принципи. Звернено увагу на мотиваційно-орієнтований підхід до соціально-педагогічної діяльності з адаптації учнів-сиріт до навчання в професійно-технічних навчальних закладах. Розроблено на базі результатів теоретичних досліджень рекомендації щодо формування основ процесу адаптації учнів-сиріт до навчання.

14.18.04.1364/214801. Робота в Азербайджані з дітьми, які залишилися без піклування батьків. Наджафова Н.Х. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.91-95. - рос. УДК 369.7.

У статті досліджуються проблеми дітей, позбавлених батьківського піклування. Разом із тим аналізуються статистичні дані й реальна картина поширення сирітства в Азербайджані. Також розглядаються причини збільшення кількості неблагополучних сімей, у результаті чого діти опиняються на вулиці, стають безхатьками, жебраками, а в деяких випадках злочинцями. Також підкреслюється політика, що проводиться Азербайджанською державою стосовно вирішення органами опіки та піклування питань щодо життєустрою, виховання й подальшої долі дітей.

- 14.18.04.1365/216122. Організаційні умови реалізації корекційно-реабілітаційної допомоги на рівні регіону. Дегтяренко Т.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.98-104. - укр. УДК 376.1-056.3:32:331.108.
В статті розглянуто проблему якості реалізації корекційно-реабілітаційної допомоги особам з психофізичними порушеннями та/або з інвалідністю. З'ясовано чинники, які негативно впливають на впровадження моделі комплексної медико-соціальної допомоги на рівні регіону.
- 14.18.04.1366/216124. Волонтерська практика як невід'ємна складова професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи в територіальних центрах. Ніколаєнко С.І. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №27, С.109-114. - укр. УДК 371.315.6.015.378.
У статті розкрито роль і місце волонтерської практики в процесі професійної підготовки і професійного становлення студентів спеціальності «Соціальна педагогіка». Охарактеризовано основні завдання й форми здійснення волонтерської практики майбутніх соціальних педагогів, її вплив на процес їх професійного становлення; розкрито аспекти широкого залучення студентів до волонтерської роботи у позаурочний час; визначено форми підготовки майбутніх соціальних педагогів до волонтерської діяльності у ролі організаторів волонтерського руху.
- 14.18.04.1367/216223. Технологічні засади підготовки магістрів соціальної роботи в умовах адаптивної соціально-педагогічної системи. Копилова С.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.31-38. - укр. УДК 378; 37.013; 37.032.
У статті розглянуто технологічний аспект вирішення проблеми підвищення ефективності підготовки магістрів соціальної роботи в умовах адаптивної соціально-педагогічної системи. Увагу зосереджено на технології організації орієнтувальної діяльності магістрів соціальної роботи, яка є складовою цілісної технологічної моделі взаємодії студентів і викладачів, диференційованої відповідно до етапу професійної підготовки. Ця технологія є органічно пов'язаною з технологією управління навчальною діяльністю студентів та технологією створення ситуацій організованого групового спілкування.
- 14.18.04.1368/216226. Вплив внутрішньої мотивації на формування культури соціального педагога та його імідж. Размолодчикова І.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.53-59. - укр. УДК 37.013.42:159.947.5.
У статті зроблено спробу проаналізувати вплив внутрішньої мотивації на формування іміджу сучасного соціального педагога. Досліджується проблема поняття "імідж". Висвітлено вплив культури на формування іміджу соціального педагога.
- 14.18.04.1369/216228. Діагностика роботи центрів соціальних служб сім'ї, дітей та молоді з неблагополучними сім'ями. Сьомкіна І.С. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №29, С.67-77. - укр. УДК 37.013.42:[364-52].
У статті представлена діагностика роботи центрів соціальних служб сім'ї, дітей та молоді з неблагополучними сім'ями. Визначені організаційно-педагогічні засади результативної, конструктивної роботи фахівців центрів з сім'ями, які належать до категорії сімей, що опинилися у складних життєвих обставинах. Автором визначені критерії та показники ефективності роботи таких центрів: критерій позитивної спрямованості життєдіяльності сім'ї, когнітивно-практичний критерій та критерії соціально-психологічної та правової захищеності дитини в сім'ї.
- 14.18.04.1370/216450. Інституціоналізація соціальної роботи як інноваційного соціального інституту. Борох Ю.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.182-193. - укр. УДК 37.013.78-051:316.42.
У статті на основі інституційного підходу здійснено аналіз наукових доробків, присвячених проблемі інституціоналізації соціальної роботи як інноваційного соціального інституту. Охарактеризовано теоретико-методологічні аспекти сучасної соціальної роботи, визначено інноваційні тенденції розвитку соціально-педагогічної та соціальної практики в Україні.
- 14.18.04.1371/216451. Організація профорієнтаційної роботи з безробітною молоддю в сучасних умовах. Земба Б.А. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.193-199. - укр. УДК 37.048.
У статті проаналізовано досвід організації профорієнтаційної роботи з безробітною молоддю в Україні та в країнах-членах Європейського Союзу. Уточнено поняття "молодь" та "безробітна молодь". Розкрито особливості вікових потреб безробітної молоді та особливості відповідної профорієнтаційної роботи. Представлено комплексне вирішення проблеми безробіття серед молоді.
- 14.18.04.1372/216957. Поліфункціональна діяльність соціального працівника як складова сутності соціальної роботи. Ребуха Л. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.55-59. - укр. УДК 378.14:364.46.
У статті висвітлено проблему сутності соціальної роботи, яка має діяльність природу походження, проаналізовано діяльність соціального працівника з позицій цілеспрямованої поліфункціональності, що виступає формою його активності та задає соціальному простору вектор руху, обґрунтовано передумови зреалізування професійної діяльності, яка великою мірою впливає на ефективність впровадження соціальної політики держави, визначає перспективи і стратегічні пріоритети її соціального розвитку та спрямована на перетворення соціального оточення відповідно до потреб кожної людини.
- 14.18.04.1373/216961. Волонтерство як складова соціально-педагогічної діяльності з молоддю. Гук О., Сливка Л. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.74-77. - укр. УДК 316.354.4:37.013.42.
У статті аналізується волонтерство як складова соціально-педагогічної діяльності та обґрунтовуються особливості та напрями такої роботи. З'ясовано, що волонтерська діяльність є ефективною формою роботи з різними категоріями населення та різними соціальними групами.
- 14.18.04.1374/217030. Особливості та спрямованість соціально-педагогічної роботи з сиблінгами. Цюра С. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.50-54. - укр. УДК 37.013.42 - 055.
У статті проаналізовано пропедевтичну діяльність соціального педагога із сім'єю, у якій є більше однієї дитини. Визначено особливості профілактичної роботи соціального педагога, спрямованої на формування досвіду позитивних стосунків у дитячій підсистемі сім'ї, взаємин дитини з її сиблінгом залежно від порядку народження та, відповідно, батьків з дітьми. Уточнено, що її завдання реалізуються шляхом консультативної роботи з батьками та дітьми, а також реабілітаційної роботи з нормалізації виховного середовища розвитку сиблінгів. Конкретизовано особливості діяльності, це спрямованість на: ослаблення чинників, що активізують розвиток ризикованої поведінки, зокрема мобінгу і булінгу; формування батьківської позиції відповідальності за оптимальне співвідношення соціальної позиції сиблінгів у сім'ї з їх правом на свободу розвитку; осмислення і прийняття дитиною позитивних аспектів сиблінгової позиції і взаємодії у дитячій групі сім'ї.
- 14.18.04.1375/217034. Категорії клієнтів фахівця із соціальної роботи в об'єднаній територіальній громаді. Слозанська Г. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.68-73. - укр. УДК 364.62 - 364.65.

У статті схарактеризовано основні види соціальних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді фахівцем із соціальної роботи в ОТГ; проаналізовано основні підходи до трактування поняття "клієнт", які існують у вітчизняній та зарубіжній теорії і практиці соціальної роботи; досліджено етимологію самого поняття; розкрито особливості використання понять "об'єкт", "пацієнт", "споживач", "споживач послуг", "експерт з досвіду як синонімів поняттю "клієнт"; висвітлено типології клієнтів соціальної роботи у вітчизняній теорії і практиці соціальної роботи та за кордоном; визначено типи клієнтів фахівця із соціальної роботи ОТГ.

14.18.04.1376/217058. Формування комунікативної компетентності соціальних працівників у процесі професійної соціалізації. Ашиток Н. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.6-10. - укр. УДК 37.031.1.

У статті розглядаються теоретичні аспекти комунікативної компетентності як однієї із складових професійної компетентності в становленні майбутніх фахівців соціальної сфери. Відзначено зв'язок між змістом професійної підготовки і процесом формування комунікативної компетентності у студентів. Розглядається роль і значення комунікативної компетентності в структурі загальної професійної компетентності соціальних працівників.

14.18.04.1377/217065. Особливості суб'єкт-суб'єктної взаємодії в професійній діяльності фахівців з фізичної та соціальної реабілітації. Волошко Л. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.41-44. - укр. УДК 377.1+331.446.

У статті висвітлено наукові підходи до визначення сутності суб'єкт-суб'єктної взаємодії в системі професійної діяльності фахівців з фізичної та соціальної реабілітації. Визначено спільні риси професійної діяльності фахівців з фізичної та соціальної реабілітації, яка ґрунтується на засадах філософії реабілітації. Обґрунтовано особливе значення, виявлені змістовні компоненти та параметри суб'єкт-суб'єктної взаємодії в системі професійної діяльності фахівців з фізичної та соціальної реабілітації.

14.18.04.1378/217289. Особливості соціально-педагогічної роботи з обдарованою особистістю. Кочубей Т.Д. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.171-175. - укр. УДК 364.78 - 056.45.

У статті обґрунтовано проблему обдарованості як ключову в психолого-педагогічних та соціальних дослідженнях науковців і практиків, визначено її нормативно-правову базу. Розкрито змістове наповнення провідних понять проблеми. Висвітлено ознаки обдарованості та її основні види. Виокремлено проблеми соціальної адаптації інтелектуально обдарованих дітей. З'ясовано психолого-педагогічні аспекти та особливості соціально-педагогічної роботи з обдарованими дітьми та молоддю. Обґрунтовано технології соціальної роботи з обдарованою особистістю. Окреслено методичні прийоми соціально-педагогічної діяльності, спрямовані на соціальних захист, підтримку обдарованих дітей та молоді з метою зменшення негативних наслідків мікросоціуму.

14.85 Технічні засоби навчання і навчальне устаткування

14.18.04.1379/213259. Розробка інтегрованого середовища автоматизації обліку навчального процесу. Яремко С.А., Кузьміна О.М. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №1(232), С.76-82. - укр. УДК 681.518:658 (045).

У статті проведено аналітичний огляд сучасних автоматизованих систем, які використовуються в навчальному процесі. Це дало змогу провести їх порівняльний аналіз та визначити напрямки оптимізації. Розроблено концепцію та основні етапи реалізації інтегрованого середовища автоматизації обліку навчального процесу, що дозволить позбутися трудомісткого паперового документообігу та підвищить ефективність надання освітніх послуг.

14.18.04.1380/216201. Аналіз доцільності розробки дистанційного курсу з навчання аудіювання англійською мовою для майбутніх перекладачів. Мартиненко О.Є. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2015, №28, С.80-86. - укр. УДК 378.147:811.111(045).

У статті розглянуто проблему доцільності впровадження дистанційного курсу з навчання аудіювання англійською мовою для майбутніх перекладачів. Проаналізовано основні тенденції використання інформаційних технологій викладачами та студентами у процесі викладання і навчання англійської мови. Доведено доцільність впровадження дистанційного курсу з навчання аудіювання для студентів заочної форми навчання.

14.18.04.1381/216439. Електронні ресурси бібліотеки ВНЗ в контексті професійної підготовки майбутніх економістів. Яворська Т.М. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.97-103. - укр. УДК 02:004:378.4(045).

У статті визначено сутність та подана характеристика електронних ресурсів сучасних бібліотек ВНЗ. Обґрунтовано необхідність використання електронних ресурсів в процесі професійної підготовки майбутніх економістів.

14.18.04.1382/216443. Мультимедійне середовище професійної педагогічної діяльності викладачів української мови і літератури. Вихор В.Г. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.129-137. - укр. УДК 378.147.33.

У статті висвітлено вплив мультимедійних комп'ютерних технологій на формування компонентів педагогічної діяльності викладача української мови і літератури. Визначено, що вплив мультимедійних комп'ютерних технологій на формування компонентів педагогічної діяльності викладача української мови і літератури можна оцінити за критерієм "вартість-ефективність". Подано аналіз інструментарію для організації навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

14.18.04.1383/216950. Огляд інструментальних середовищ для розробки мобільних додатків в освітніх цілях. Шаров С., Гаджиріга І. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.25-28. - укр. УДК 004.451.9:621.395.721.5.

У статті розглянуто характеристики, недоліки та переваги сучасних операційних платформ для мобільних пристроїв. Виявлено, що, згідно опублікованим рейтингам топ-продажів мобільних пристроїв, найбільш поширеною є мобільна платформа Android. Проаналізовано можливості інструментальних засобів для розробки мобільних додатків для Android, IOS, Windows Phone. Виявлено, що немає універсального середовища розробки мобільного додатку, а його вибір залежить від операційної платформи та вимог, що висуваються до майбутнього програмного засобу.

14.18.04.1384/216962. Комп'ютерні технології як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів початкової школи у навчальній діяльності. Сарієнко В. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.78-82. - укр. УДК 373.3.015.311:004.

У представленій статті розглядається значення і можливість використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі. Розглядаються їх зміст і особливості в початковій школі, вплив на загальний розвиток особистості молодшого школяра.

Висвітлюються умови, завдяки яким комп'ютерні технології активізують пізнавальну діяльність, стимулюють активність пізнавальних процесів, сприяють розвитку пізнавальної самостійності.

14.18.04.1385/216970. Можливості застосування систем електронного навчання у підготовці майбутніх фахівців зі зв'язків з громадськістю. Нуржинська А. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.117-122. - укр. УДК 37.018.43:004:316.77.

У статті визначено основні фахові завдання майбутніх фахівців PR: вміння створювати матеріали для PR діяльності, вміння налагоджувати комунікацію, креативність, вміння презентувати матеріал, організаційні вміння, розуміння соціальних медіа. Констатовано, що під системами електронного навчання розуміють сучасні інформаційно-комунікаційні технології, які націлені на розв'язання основних освітніх завдань професійної підготовки і формування професійних якостей майбутніх фахівців зі зв'язків з громадськістю. Розглянуто системи електронного навчання, які сприяють формуванню основних фахових компетентностей майбутніх фахівців зі зв'язків з громадськістю під час професійної підготовки.

14.18.04.1386/217304. Електронні засоби навчання у системі інноваційних підходів для підвищення ефективності навчального процесу з фізики. Слободянюк І.Ю. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.254-260. - укр. УДК [378.094.091.33:004]:53.

Стаття присвячена питанню використання електронних засобів навчання у процесі вивчення фізики. Автором статті проаналізовано низку праць сучасних науковців у галузі педагогіки та фізики. Обґрунтовано, що використання електронних засобів навчання сприяє підвищенню інтересу і, як наслідок, посиленню ефективності навчання учнів. З'ясовано, що головним завданням електронних засобів навчання є трансформація інформації, що вивчається як візуальна, засвоєння якої є значно цікавішим та продуктивнішим. Подано класифікацію електронних засобів навчання за різними ознаками. На конкретних прикладах продемонстровано застосування деяких електронних засобів навчання на уроках фізики та визначено їх переваги.

14.18.04.1387/217335. Мережні ресурси і сервіси як засоби інформаційно-комунікаційної взаємодії суб'єктів навчальної діяльності вищого навчального закладу. Коневщинська О.Е., Кравченко А.А. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.5-11. - англ. УДК 004.738.1:378.4.

У статті, на основі здійсненого ґрунтовного аналізу психолого-педагогічних та методичних наукових джерел, розкрито основні дефініції досліджуваної проблеми, а також розглянуто особливості будови і використання хмаро орієнтованих інформаційно-аналітичних мережних інструментів, зокрема адміністративного, корпоративного, освітнього, університетського веб-сайту для здійснення науково-освітньої та міжнародної діяльності університету. Обґрунтовано доцільність та можливість використання мережних ресурсів і хмарних сервісів як засобів інформаційно-комунікаційної взаємодії суб'єктів навчальної діяльності вищого навчального закладу. Визначено, що офіційні веб-сайти відносяться до відкритих веб-орієнтованих корпоративних інформаційних систем, що функціонують у наукових установах та вищих навчальних закладах. Окреслено функції освітнього університетського веб-сайту, як важливого засобу для орієнтування студентської молоді в інформаційно-освітньому просторі. Визначено основні вимоги до змістовного контенту освітнього веб-сайту, розроблено критерії відповідності сайту стандартам юзабіліті щодо його наповнення, серед яких: критерії оцінки інтерфейсу; критерії оцінки бізнес-логіки; критерії оцінки інформації; критерії оцінки навігації; критерії оцінки головної сторінки. Досліджено важливість створення власних навчальних веб-сайтів для вищих навчальних закладів, які відображають рівень інформаційно-комунікаційної взаємодії суб'єктів навчальної діяльності, а також відіграють помітну роль у розвитку інформаційного наповнення відкритого освітньо-наукового середовища університету. Розвиток освітньо-наукового середовища вищого навчального закладу із використанням хмаро орієнтованих сервісів, мережних ресурсів, дає можливість поєднання науки і практики, інтеграції процесу підготовки спеціалістів і здійснення наукових досліджень, поліпшення результатів і рівня організації науково-педагогічної та міжнародної діяльності, та є визначальною тенденцією розвитку науково-освітніх інформаційних мереж і систем відкритої освіти і науки.

14.18.04.1388/217780. Використання бізнес-симуляцій та комп'ютерних ділових ігор у навчанні. Скрипник Т.К., Петровський С.С., Демешко В.І. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Технічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2017, №1(245), С.149-155. - укр. УДК 37.0.004(075.8).

В статті проаналізовано сучасні комп'ютерно ділові ігри. Досліджено їх ефективність у навчальному процесі, проведено пошук технології підвищення ефективності комп'ютерного моделювання та перспективи розвитку бізнес-симуляцій у майбутньому.

14.18.04.1389/217849. Мультимедійні технічні засоби навчання дітей з порушеннями слуху в сучасній школі. Шевченко В.М. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.263-272. - укр. УДК 376-056.26:616.28-008.14:37.091.64(086).

У статті автор аналізує сучасні мультимедійні технічні засоби навчання дітей з порушеннями слуху. Автор звертає увагу на те, що в сучасних умовах одним із головних напрямів підвищення ефективності та якості корекційного процесу дітей з порушеннями слуху є впровадження сучасних технічних засобів навчання з використанням цифрових технологій. Основною навчання в сучасній школі мають стати мультимедійні засоби навчання. Вони поєднують у собі всі переваги сучасних ТЗН та комп'ютерних технологій, виводять процес навчання на якісно новий рівень, відповідають тому способу сприйняття інформації, яким відрізняється нове покоління школярів, у якого набагато більша потреба в візуалізації інформації. Автор статті зазначає, що сучасні мультимедійні технології сприяють повноцінному розвитку та навчанню дітей. Реалізація їх можливостей різноаспектна. Це сприяє як ефективній корекції психофізичних порушень, так і загального розвитку дитини.

14.91 Народна освіта і педагогіка в окремих країнах

14.18.04.1390/214662. Гендерні аспекти системи освіти на пострадянському просторі. Вейсова С.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.35-38. - рос. УДК 316. 346. 2-055.2.

У статті досліджується гендерний аспект системи освіти на пострадянському просторі. Відзначається, що мають місце гендерна асиметрія в освітній системі в країнах Середньої Азії, фемінізація вищої школи в Росії, гендерна сегрегація щодо низки спеціальностей вищої освіти в Азербайджані. Гендерний аспект освіти можна розглядати в плані частки жіночої статі серед учнів, а також серед викладацького складу. Аналіз засвідчує, що, незважаючи на відсутність дискримінаційних законів, у реальному житті юнаки й дівчата мають різні можливості в отриманні освіти. Відзначається, що бідність і відродження традиційних ген-дерних ролей є причиною гендерної асиметрії в системі освіти низки азіатських республік СНД. Необхідна оптимізація гендерних відносин у системі освіти в Азербайджані, так як деякі спеціальності, зокрема психологія, педагогіка, є фемінізованими спеціальностями.

14.18.04.1391/214848. Філософсько-антропологічні засади теорії виховання дітей у східній культурній традиції (на прикладі сучасної Японії). Мозгова Т.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.70-72. - укр. УДК 008.001.361(52).

У статті розглядаються філософсько-антропологічні засади теорії виховання дітей у східній (японській) і західній культурних традиціях, які за своєю сутністю є діаметрально протилежними. У європейській культурній традиції максимальною свободою

володіє лише повнолітня людина. У японській культурі в максимально вільних умовах людина перебуває в ранньому дитинстві (до 3-х років). У міру дорослішання на неї все більше лягає тягар відповідальності, підкорюючи її жорстким нормам культури сорому. І лише в старості, після 60 років, японець повертається в той стан, коли він знову вже нічого не соромиться. Отже, дитинство і старість для японців - це зони "вільної території".

14.18.04.1392/215039. Принципи підготовки професіоналів з інноваційної діяльності у провідних країнах світу: філософія і практика. Терещенко М.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.120-123. - укр. УДК 378.147:33.

У статті представлено аналіз принципів та програм підготовки фахівців і менеджерів з інноваційної діяльності у розвинених країнах та формування пропозицій щодо вдосконалення вітчизняної освітньої практики. Як відмінності успішних західних освітніх програм підкреслено такі: орієнтація на підготовку дорослих в рамках короткотермінових курсів, реалізація прикладної діяльності в групах при підтримці тренера в умовах моделювання реальних виробничих процесів, спрямованість на розвиток інноваційної свідомості та культури. Обґрунтовано, що наявна в Україні система підготовки до інноваційної діяльності, яка спирається на магістерські програми, не може задовольнити потребу сталого економічного зростання і має бути трансформована в дієву систему бізнес-освіти.

14.18.04.1393/215307. Развитие крымскотатарского национального образования как экономическая база развития этноса: исторический экскурс. Коралевский Якуб. // Проблемы і перспективи розв. підприємництва. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2016, №3(14), т.2, С.88-92. - рос. УДК 331.37.

Современные исторические и экономические исследования, к сожалению, мало уделяют внимания именно педагогическому национальному обучению, как основа развития этносов и народов. А ведь именно историческое изучение джадидизма дает возможность понять предпосылки современных тенденций развития общества. Общеизвестно, что джадидизм не является мононациональным, замкнутым в себе движением педагогов крымских татар. Как любое прогрессивное гуманистическое явление в общественной жизни, оно имело широкую географию распространения. Разумеется, новые методы обучения, в первую очередь, нашли своих последователей в тех странах, где проживали, прежде всего, народы тюркской языковой группы. Джадидизм в Крыму имел ряд специфических особенностей, совершенно не характерных для развития этого движения в иных регионах империи. Вся борьба за создание и развитие сети новометодных школ обычно шло по пути законности и дискуссия велась лишь в существовавших правовых рамках, лишь изредка выходя за эти пределы. В последних случаях, деятели национального просвещения все же стремились войти в легальную сферу, пытались изменить законодательство путем убеждения чиновников и демонстрацией прогрессивных моментов в крымскотатарском образовании. Таким образом, джадидизм в Крыму оказал глубокое и всестороннее влияние на развитие общественной, культурной, экономической и педагогической мысли в регионе. Идеи джадидизма проникали и за пределы Таврической губернии, везде, где жили тюркские народы, где мусульмане стремились к лучшему, где в детях видели будущее своей нации и цивилизации.

14.18.04.1394/216446. Розвиток обдарованих учнів засобами STEM-освіти у США. Бойченко М.А. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.151-159. - укр. УДК 37.031.4.

У статті окреслено змістово-процесуальні особливості розвитку обдарованих учнів засобами STEM-освіти у США. Схарактеризовано сутність STEM-освіти та історичні аспекти її розвитку у США. Висвітлено особливості діяльності найбільш успішних STEM-орієнтованих державних шкіл: чартерної школи High Tech High, школи-інтернату Illinois Mathematics and Science Academy та школи Thomas Jefferson High School for Science and Technology.

14.18.04.1395/216959. Значення культуротворчого аспекту в освіті США. Колісник-Гуменюк Ю. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.65-69. - укр. УДК 37.013.43(7).

У статті розглянуті особливості освіти США, яка виступає у якості домінуючого фактору процесу розвитку суспільства. Охарактеризовано особливості та проблеми культуротворчого процесу в сфері освіти США. Короткий огляд і узагальнення підходів до розроблення змісту художньо-педагогічної освіти дадуть змогу виділити оригінальні риси національних систем і спільні світові тенденції.

14.18.04.1396/216966. Використання управлінських технологій регіонального розвитку освіти у сфері фізичної культури і спорту з польського досвіду. Мозолів О. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.98-102. - укр. УДК 353:[37.014.5:796.011.1]:005.3(045).

У статті обґрунтовано необхідність побудови нових моделей управління освітою, що сприятимуть упровадженні інноваційних рішень, застосуванні нових управлінських технологій та імплементації передового досвіду інших країн світу. Автором розкрито зміст управлінських технологій регіонального розвитку освіти у сфері фізичної культури і спорту в Польщі, які він пропонує до упровадження в Україні. Проаналізовано структуру побудови моделі упровадження управлінських технологій регіонального розвитку освіти у сфері фізичної культури і спорту Польщі у вітчизняну практику. Визначено кінцеві результати щодо упровадження зазначених технологій.

14.18.04.1397/217027. Досвід навчання викладачів професійно-художнього профілю у Німеччині (культуротворчий аспект). Колісник-Гуменюк Ю. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.36-42. - укр. УДК 378.091.12.011.3051:7(438).

Цікавою, на наш погляд, є вища освіта Німеччини, яка давно притягує студентів з цілого світу. Популярність вищої освіти даної країни не випадкова, адже вища освіта у Німеччині є безкоштовною. Іноземці мають можливість отримати гранти на навчання в Німеччині. Тут створені сприятливі умови для імміграції іноземних студентів, які вільно можуть залишатися в країні після навчання для пошуку роботи, а після двох років трудової діяльності отримати посвідку на проживання в Німеччині. У різних країнах світу існують певні відмінності в підходах до системи і змісту мистецької підготовки в закладах різного рівня. Короткий огляд і узагальнення підходів до розроблення змісту художньо-педагогічної освіти у Німеччині дадуть змогу виділити оригінальні риси національних систем і спільні світові тенденції.

14.18.04.1398/217109. Вокально-педагогічна освіта Китаю та її значення для самоорганізації навчального простору китайських студентів. Ямін Яо. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.173-177. - укр. УДК 378.011.3-051:78]:159.9.018.2(0)510.

Стаття присвячена дослідженню питань музично-педагогічної та вокальної освіти в Китаї. Розглянуто особливості навчальних програм та структури музично-педагогічної освіти в Китаї. Визначено значення попередньої вокальної підготовки китайських студентів для розробки і впровадження методики самоорганізації навчального простору в українських вищих навчальних закладах мистецького напрямку.

14.18.04.1399/217167. Організація навчання іноземних мов на всіх етапах шкільної та вищої освіти у Чеській Республіці. Годунко Л.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.91-95. - укр. УДК 373.542.

У статті проаналізовано організаційні та змістові аспекти навчання іноземних мов у Чеській Республіці та визначено сучасні досягнення у формуванні змісту іншомовної освіти. Вказано на особливостях безперервного навчання іноземних мов у початковій та середній школах та розподілі навчальних годин для вивчення першої та другої іноземних мов. Розглянуто особливості вивчення іноземних мов в університетах. Обґрунтовано впровадження білінгвальної освіти в умовах євроінтеграції та мобільності. Акцентовано на зниженні домінуючої ролі російської мови, збільшенні значимості англійської та інших іноземних мов.

15 ПСИХОЛОГІЯ

15.01 Загальні питання психології

15.18.04.1400/213940. Розвиток особистості та психології в період Радянського Союзу. Погорільська Н.І. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.74-80. - укр. УДК 159.923 + 159.9(091)(47 + 57).

В статті розкриваються та обґрунтовуються особливості розвитку психології в радянський період: відмова від психодіагностики, розвиток лише обмеженої кількості галузей психології, відсутність психотерапії. Описуються умови соціалізації особистості в радянський період, психологічний портрет звичайної радянської людини. Також називаються і описуються психологічні травми українського народу, які виникли та підсилювались в цей час: розрив з землею та природою, відмову від традицій, нав'язування колективізму, відчуження частини досвіду особистості та частини населення та безпорадність батьків.

15.18.04.1401/214800. Євген де Роберті: науковість психології як епістемологічна проблема. Матюшко Б.К. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.87-90. - укр. УДК 165:159.9.01.

Стаття присвячена дослідженню поглядів на науковий характер психології одного з найбільших представників соціології та філософії позитивізму в колишній Російській імперії й інших країнах, ученого зі світовим ім'ям, народженого в Україні, - Євгена Валентиновича де Роберті (1843-1915). На його думку, соціологія та психологія нагромадили великий матеріал, але наявна методологія не дає змоги його опрацювати. Вони мають бути перетворені в дусі позитивізму, тобто за зразком природничих наук, а головним методом дослідження мусить стати опис, який має на меті відкриття наукових законів. Але на цьому шляху психологія зустрічає труднощі: її явища ґрунтуються одночасно на біологічних (фізіологічних) і суспільних процесах. Тому психологічні факти мають бути названі біосоціологічними, а психологія має поступитись місцем фізіології мозку як частини біології.

15.18.04.1402/215035. Г.С.Салліван у тіні Г.Кохута: історико-філософська реконструкція. Романов О.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.105-108. - рос. УДК 1(091).

У статті викладено логіку методологічної модернізації психоаналізу в інтерперсональному підході Г.С.Саллівана й селф-психології Г. Кохута, а також історичні обставини зникнення першого зі сторінок "великої історії" і триумфу останнього. Формуючись на рубежі XIX і XX сторіч, класичний психоаналіз З.Фрейда зазнав величезного інтелектуального впливу з боку натуралістично-сциєнтичних уявлень. На відміну від З.Фрейда, Г.С.Салліван орієнтувався на методологію гуманітарних і соціальних наук, що нестримно розвивалися у XX столітті. Основною інтенцією Г.С.Саллівана було прагнення відійти від механістичного концептуального апарату класичного психоаналізу на користь більш "антропологічної" лексики. У цьому підході переживання ставали головним предметом дослідження. Головним вектором новацій Г.Кохута був емпатично-інтроспективний метод, що припускав частковий відхід від класичної метапсихології З.Фрейда.

15.21 Загальна психологія

15.18.04.1403/213312. Патологічний таннінг. Пономарьова В.В. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №2(6), т.3, С.112-117. - рос. УДК 616.89-008:159.9.07:612.014.44.

У статті розглянуто патологічний таннінг (навмисне опромінення шкіри ультрафіолетом для зміни її кольору, набуття "засмаги") як розлад з групи розладів звичек та потягів (F63 в МКБ-10). Дано визначення патологічного таннінга, критеріїв його діагностики та критеріїв виключення. Наведено результат застосування розробленого автором AUDIT-подібного скрінінг-тесту (т. з. AUDIT-подібний таннінг-тест) для розрізнення патологічного та непатологічного (звичайного) таннінга в межах реалізації метода комплексної оцінки аддиктивного статусу індивіда та популяції за допомогою системи AUDIT-подібних тестів (І.В.Лінський, О.І.Мінко, А.Ф.Артемчук зі співавт., 2009). Встановлено частоту зустрічальності осіб з патологічним таннінгом у регіональній вибірці молодих осіб. Визначено гендерну пропорцію серед осіб з патологічним таннінгом та без нього. Обґрунтовано необхідність подальшого вивчення таннінга як соціального феномена, який має високий аддиктогенний потенціал.

15.18.04.1404/213906. Саморегуляція як метод досягнення психологічного благополуччя. Кривоконь Н.І., Павленко Г.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №60, С.16-20. - укр. УДК 316.628:17.023.34.

Статтю присвячено проблемам саморегуляції та психологічного благополуччя. Саморегуляція розуміється як усвідомлений процес психічної активності людини з побудови, підтримки та управління своєю довільною активністю, яка спрямована на досягнення цілей. Психологічне благополуччя трактується як сукупність особистісних ресурсів, які забезпечують гармонійність взаємин у системі "суб'єкт-середовище". Розглянуто актуальність дослідження феномену саморегуляції, наведені приклади зарубіжних та вітчизняних досліджень, висвітлені основні наукові положення з проблем саморегуляції та психологічного благополуччя. Наголошено на необхідності в подальших теоретичних та експериментальних дослідженнях феномена саморегуляції.

15.18.04.1405/213913. Принципи та методи психологічної корекції гендерного функціонування особистості жінок. Кочарян О.С., Поспелова С.В., Фролова Є.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №60, С.48-52. - укр. УДК 159.922.1+159.9.072.43 - 055.2.

Робота висвітлює питання психологічної корекції деяких проблем гендерного функціонування сучасних молодих жінок, що було визначено у дослідженнях: поширеність незрілих статево-рольових типів; Его-дистонність складових симптомокомплексу маскулітності/фемінітності; дефіцитарність фемінітності; недиференційованість, ригідність та збіднення гендерно-рольової поведінки. У статті пропонується програма психологічної корекції, яка орієнтована на підвищення рівня особистісної і статево-рольової зрілості. У програмі реалізовано групову форму роботи, побудовану на засадах клієнт-центрованої психотерапії. У технічному плані програма є мультимодальною. Наведено результати оцінки ефективності програми із використанням порівняльного аналізу результатів попереднього тесту й пост-тесту. Проаналізовано зміни, які відбулися по завершенню участі жінок у психологічній корекції.

15.18.04.1406/213915. Самовідношення як чинник формування способу життя осіб з особливими потребами. Крейдун Н.П., Поліванова Е.Е. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №60, С.56-58. - укр. УДК 159.923.2-056.26.

У статті розглядається проблема самовідношення особистості як чинник формування способу життя осіб з особливими потребами. Отримані результати дозволяють констатувати наявність психологічного розузгодження між Я-концепцією особи з особливими потребами і її трактуванням вимог, що пред'являються суспільством. Як правило, воно більш виражене у жінок: чекання суспільства жінки перетворюють на свої власні норми. У чоловіків відношення до власної особи пов'язане з цінностями, направленими на збереження власної індивідності: перш за все здоров'я і задоволення вітальних потреб. Виявлені гендерні відмінності відносно власної особистості можуть виступати як один з внутрішніх чинників формування способу життя осіб з особливими потребами.

15.18.04.1407/213917. Вивчення агресії молодих злочинців різними методами. Зуєв І.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №60, С.62-65. - англ. УДК 159.953.

В роботі досліджено відмінності в агресії між молодими злочинцями та їхніми однолітками-школярами старших класів. Встановлено, що проєктивний тест краще проявив здатність виділяти агресивність молодих засуджених - в порівнянні з опитувальником. Виявлено, що в молодих злочинців значно вища агресія за всіма діагностичними показниками проєктивного тесту, особливо: агресивність, афектація, залежність. Вони значно сильніше, ніж їхні однолітки, здатні переживати агресивні почуття до інших людей, але разом із тим відчують потребу в спілкуванні з іншими людьми, в близьких і дружніх відносинах з оточуючими. Також вони значно гостріше переживають почуття залежності від інших людей.

15.18.04.1408/213918. Внутрішні конфлікти особистості в духовно-смысловій парадигмі. Красильников І.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №61, С.8-12. - укр. УДК 159.9.

У статті представлений аналіз теоретичних положень екзистенційно-смыслові психології В. Франкла в контексті внутрішніх конфліктів особистості. Підкреслюється, що смысловий феномен особистості лежить в основі внутрішніх конфліктів людини. Розглядається екзистенційна феноменологія, як методологічний підхід до розуміння суб'єктно-духовних здібностей щодо подолання внутрішньої конфліктності.

15.18.04.1409/213919. Дослідження когнітивного компоненту рольової структури осіб, що переживають особистісну кризу. Ліщина Н.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №61, С.13-18. - укр. УДК 159.922.

У статті наводяться емпіричні дані щодо встановлення та аналізу взаємозв'язків між показниками когнітивного компоненту (у вигляді понять-стимулів) і шкалами особистісної кризи в прошарку життєвих ролей особистості. Надається інформація про наявність та направленість статистичних зв'язків між явищами, що вивчаються, які представлені кореляційними плеядами в двох вибірках, жіночої і чоловічої. Виявлені неоднозначні зв'язки (прямі, зворотні) між більшістю показників, що вивчаються. Встановлено схожості та розбіжності у кількості та направленості зв'язків між показниками, що вивчаються у представників жіночої статті в порівнянні з чоловічою.

15.18.04.1410/213920. Ціннісно-смыслові орієнтації осіб з різним рівнем емоційного вигорання. Матвієнко Л.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №61, С.19-23. - укр. УДК 159.9.

У статті розглядається проблема емоційного вигорання та її взаємозв'язок з ціннісно-смысловію сферою особистості. Наведено результати теоретичного аналізу проблеми у сучасній психологічній літературі, виділено екзистенційно-аксіологічний аспект аналізу "вигорання" як актуальний. В результаті емпіричного дослідження розглянуто показники фаз та домінуючих симптомів емоційного вигорання у представників соціономічних професій, при застосуванні кореляційного аналізу були виявлені обернені значимі зв'язки між показниками осмысленості життя та рівнем емоційного вигорання.

15.18.04.1411/213924. Практика саногенної рефлексії як умова ефективної стрес-долаючої поведінки особистості. Ярош Н.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №61, С.39-43. - укр. УДК 159.955.

У даній статті розглядається питання саногенного мислення та саногенної рефлексії як шляху розвитку ефективності стрес-долаючої поведінки особистості. Аналізується вплив саногенної рефлексії на сфери особистості. Розкрита методика саногенної рефлексії (Ю.М. Орлов), яка є засобом досягнення саногенного мислення. Охарактеризовані результати, які може досягти особистість у ході оволодіння даною методикою.

15.18.04.1412/213926. Фрайбурзький особистісний опитувальник FPI - перевірка валідності та локальна стандартизація. Луценко О.Л. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №61, С.49-54. - укр. УДК 159.923.072.

В статті висвітлюються результати перевірки валідності та локальної стандартизації багатofакторного психометричного тесту - Фрайбурзького особистісного опитувальника - в умовах Східної України (Харківської області та м. Харкова). Проблемою дослідження є те, що даний інструмент був адаптований та стандартизований у Санкт-Петербурзі наприкінці ХХ століття на вибірці молодого віку. Метою дослідження було перевірити валідність та встановити локальні норми для тесту у сучасних умовах на вибірці середнього та старшого віку. Була проведена валідизація за допомогою Копінг-тесту Р. Лазаруса, психофізіологічної перевірки з використанням аналізу варіабельності серцевого ритму, вікової та статевої диференціації. Стандартизація була проведена на вибірці з 335 осіб віком 30-63 років. За результатами дослідження була доведена валідність тесту та розраховані норми у шкалі стенонів.

15.18.04.1413/213931. Психологічні особливості здатності до довільного самоврядування девіантної особистості. Сорока А.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №61, С.75-79. - англ. УДК 159.9 : 34 (075.8).

Психологічні особливості здатності до довільного самоврядування девіантної особистості. У статті представлені результати дослідження особливостей здатності до довільного самоврядування девіантної особистості відповідно до виконання запропонованого нами раніше системо-комплексу [2; 5]. Використовуючи "Систему вольової саморегуляції особистості" нами

виявлені і оцінені показники за допомогою методики "Здатність до самоврядування", розроблена М.М. Пейсаховим яка визначає рівні сформованості здатності до довільного самоврядування особистості (високий, середній, низький). Довільне самоврядування нами розглядається як складова частина вольової саморегуляції особистості. У своїй сукупності, показники субшкал методики, розкривають здатність суб'єкта до управління своєю поведінкою в аспекті діяльнісного підходу. Недостатній розвиток того чи іншого компоненту (етапу), із всього циклу, має негативно вплинути на подальші етапи та на весь процес самоврядування особистості. Нами також виявлені особливості здатності до довільного самоврядування в різних вікових групах досліджуваних після відбування терміну покарання з метою їх оптимізації ресоціалізації у суспільстві.

15.18.04.1414/213939. Аналіз самопізнання особистості в аспекті самопомогли. Кириленко Т.С., Льюшенко О.А. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.66-74. - укр. УДК 159.9.

Стаття присвячена аналізу аспектів самопомогли як напрямку самопізнання особистості. Виокремлено два аспекти самопомогли в самопізнанні: пізнавального та регулятивного характеру. Основна увага зосереджена на поняттях емоційного самопізнання, екопсихологічного самопізнання, особистісної зміни, самовдосконалення.

15.18.04.1415/213956. Особливості сексуальної поведінки осіб з розладами аутистичного спектра. Дубовик М.О. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №2(27), С.19-25. - укр. УДК 159.973:159.922.1.

Стаття присвячена дослідженню сексуальної сфери осіб з розладами аутистичного спектра. Проаналізовано особливості сексуальної поведінки осіб з аутизмом підліткового та юнацького віку. Наведено результати дослідження відмінностей у сфері сексуальності між особами без порушень психологічного розвитку та групою осіб з розладами аутистичного спектра. Розглядаються основні варіанти проявів неприйнятної сексуальної поведінки з боку підлітків та юнаків з аутизмом.

15.18.04.1416/214307. Психофізіологічний профіль студентів першого курсу у процесі адаптації до освітньої діяльності. Третяк Т.О., Севериновська О.В. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Біологія. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(66), С.90-103. - укр. УДК [612.8+613.8].

У контексті завдань навчання у ЗВО адаптація першокурсників вбачається у здатності сприйняти вимоги і норми організації освітнього процесу, а також здатності розвиватися в новому для себе середовищі, реалізовувати свої здібності та потреби, не вступаючи з цим середовищем в суперечності. Від того, як довго відбувається процес адаптації, залежать негайні і перспективні успіхи студентів. Встановлено, що для студентів-першокурсників характерний помірний та високий рівень тривожності (найбільше виражений у екстра- та інтровертів і найменше - у амбівертів) та низька стресостійкість (особливо, у інтровертів), що заважає успішному оволодінню знаннями. Серед студенток домінують амбіверти з слабо вираженим або відсутнім астеничним станом, які характеризуються широким діапазоном пристосувальних можливостей. Більшість з них має сильний тип нервової системи, що відповідає сангвінічно-холеричному темпераменту і обумовлює високу працездатність та витривалість при навчанні. У 70% студентів-першокурсників встановлено високий рівень наочно-образного та предметно-дійового типу мислення, а у 88% студентів середній та високий рівень вербально-логічного типу мислення, яке здійснюється за допомогою логічних операцій. 85% досліджених студентів мають практичний тип мислення (практики), 15% - володіють абстрактним мисленням (логіка), у 65% студентів достатньо розвинута інтуїція (інтуїтивісти), 35% - сенсорики. Встановлені достовірні негативні кореляційні зв'язки між інтроверсією та предметно-дійовим типом мислення і позитивні - між інтроверсією та інтуїтивним мисленням. Менш тривожні студенти-біологи мають позитивну кореляцію між інтроверсією та абстрактно-символічним типом мислення. У екстравертів з помірним рівнем тривоги відмічені вірогідні кореляції між екстраверсією та наочно-образним, словесно-логічним, абстрактно-символічним і креативним типами мислення. У амбівертів з помірною тривожністю існує достовірна кореляція між амбіверсією та майже всіма типами мислення, окрім предметно-дійового. У високо тривожних амбівертів суттєвий кореляційний зв'язок між амбіверсією та наочно-образним, абстрактно-символічним та креативним мисленням. Виконання завдань на більшості типів мислення супроводжувалося тенденцією до збільшення насичення гемоглобіном артеріальної крові. У студентів з високим рівнем ситуативної тривожності всі види мислення супроводжувались вірогідним збільшенням ЧСС, у студентів з помірним рівнем прояву тривоги ЧСС зменшувалась при інтуїтивному та наочно-образному мисленні і збільшувалась при словесно-логічному. Отже першочергове завдання педагогів вищої школи - допомогти студентам у швидкій адаптації до умов навчання у ВУЗі з урахуванням індивідуально-типологічних особливостей та мотивувати до оволодіння засобами мислення і діяльності.

15.31 Психологія розвитку. Вікова психологія

15.18.04.1417/213307. Зіставлення психологічних профілів успішно та посередньо встигаючих студентів. Коброслі А.Х., Простомолотов В.Ф. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №2(6), т.3, С.77-84. - укр. УДК 159.9.07.

Стаття присвячена комплексному дослідженню впливу на успішність студентів таких психологічних факторів, як тривожність, акцентуації характеру, інтро-екстраверсія, тип особистості, а також особливості уваги і пам'яті. Успішність студентів є не тільки важливим критерієм навчання у вузі, але і безпосередньо впливає на розвиток якостей, необхідних у майбутній професійній діяльності. Актуальність дослідження обумовлена тим, що порівняння відмінників і посередньо успішних студентів є однією з основних проблем психології і педагогіки. Дане питання не було вивчено в достатньому обсязі як у вітчизняних, так і зарубіжних працях вчених. Висновки, зроблені при порівнянні різних категорій студентів, дозволяють краще організувати навчальний процес. У цій статті описані результати емпіричного дослідження, достовірність яких перевірена і доведена методами математичної обробки результатів.

15.18.04.1418/213905. Ієрархія цінностей у студентів-першокурсників у зв'язку зі стилем сімейного виховання. Гімаєва Ю.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №60, С.12-15. - англ. УДК 316.64:[316.362:17.022].

Статтю присвячено питанню ієрархії цінностей у студентів-першокурсників дівчат й хлопців залежно від стилю виховання матері й батька. З'ясовано, що найбільш значущими є цінності гедонізму, самостійності й безпеки, найменш - цінність соціальної культури. Переважним стилем виховання матері є позитивний інтерес, стиль виховання батька поєднує позитивний інтерес й автономію. Отримані кореляційні зв'язки між цінностями й стилями сімейного виховання, специфічні для дівчат та хлопців.

15.18.04.1419/213907. Інтелектуально-особистісний потенціал і динаміка стану тривожності у студентів в умовах екзаменаційного стресу. Олефір В.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №60, С.21-25. - укр. УДК 159.942.5.

У статті розглядаються результати лонгітюдного дослідження динаміки стану тривожності студентів в ситуації екзаменаційного стресу. За допомогою методу моделювання латентних змін виявлено нелінійну форму індивідуальних траєкторій змін стану тривожності. Інтелектуально-особистісний потенціал розглядається як коваріата, що пояснює дисперсію як на початковому рівні, так і швидкість змін стану тривожності серед студентів.

15.18.04.1420/213909. Колективна пам'ять про Голокост і національна ідентичність української студентської молоді. Іванова О.Ф. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №60, С.30-34. - укр. УДК 159.953.2:341.485(=411.16):351.858-957.87(=161.2).

Метою даної статті було дослідження колективної пам'яті про Голокост і її зв'язок з національною ідентичністю української студентської молоді. Був проведений теоретичний аналіз концепції колективної пам'яті і національної ідентичності і подані їх характеристики. Було обґрунтовано, що як метод збирання емпіричного матеріалу може бути використане написання есе; були подані особливості вибірки. В якості аналізу емпіричних даних був вибраний і описаний дискурс-аналіз. Було доведено, що можна зробити деякі висновки щодо національної ідентичності на базі колективної пам'яті. Були виділені громадянська, етнічна й ідентичність жертви і їх регіональні особливості.

15.18.04.1421/213910. Особливості уявлення молодших школярів про бідну та багату людину. Яновська С.Г., Туренко Р.Л., Самохін О.О., Зіарманд А.Н. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №60, С.35-39. - укр. УДК 159.922.7:159.875.

У статті досліджено психологічні особливості уявлення молодших школярів про бідну та багату людину. Показано, що в молодшому шкільному віці діти визначають межі, ознаки бідності та багатства, якості особистості бідних та багатих, характер їхніх взаємовідносин з оточуючими, їх соціальну значущість. Уявлення про бідних та багатих пов'язані як з образами бідного та багатого казкового персонажу, так і з образами реальних людей, які формуються у процесі взаємодії з батьками, однолітками та іншими людьми.

15.18.04.1422/213912. Статеві та статоворольові особливості сприйняття підлітками гендерних образів в рекламі. Бровко Д.О., Терещенко Н.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №60, С.44-47. - укр. УДК 159.922.7:159.942.

Проблеми формування гендерної ідентичності є надзвичайно актуальними в психології. Однак особливості цього процесу у підлітків не є достатньо вивченими. Досліджено особливості сприйняття рекламних образів жінки та вплив цього процесу на формування гендерної ідентичності у підлітків. У результаті з'ясовано, що існують розбіжності між декларативним ставленням підлітків до гендерних образів та їх особистісною конотацією. Для дівчат властиві психосемантичне зближення образів ділової і романтичної жінки та образів турботливої матері і сексуальної жінки. Виявлено, що існують статоворольові розбіжності у сприйнятті гендерних образів у дівчат, та зв'язки між самооцінкою та ідентифікацією з різними гендерними образами.

15.18.04.1423/213923. Психологічні особливості особистості старшокласників з суб'єктивно різними рівнями академічної доброчесності. Яновська С.Г., Туренко Р.Л., Шаповал Ю.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №61, С.33-38. - англ. УДК 159.922.72:373.5.015.31:177.3.

В статті визначено психологічні особливості особистості старшокласників з суб'єктивно різними рівнями академічної доброчесності. Показано, що оцінка поняття "академічної доброчесності" пов'язана з суб'єктивним рівнем академічної доброчесності старшокласників. Учні з високим та середнім рівнями власної доброчесності позитивно оцінюють поняття "академічної доброчесності" і вважають, що воно притаманно їх оточенню. Показано, що висока оцінка суб'єктивної академічної доброчесності пов'язана з високим рівнем мотивації досягнення старшокласників та її перевищенням над мотивацією уникнення невдач, сприяє зниженню проявів нечесної поведінки в навчанні.

15.18.04.1424/213925. Пізнавальна активність та креативність старшокласників: зв'язок з рівнями рефлексивності. Сачок К.М., Заїка Є.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №61, С.44-48. - укр. УДК 159.954.

Представлені результати експериментального дослідження особливостей пізнавальної активності і креативності у старших школярів в залежності від різних рівнів сформованості рефлексивності. Показано, що при низькій рефлексивності школярі мають невисокі показники пізнавальної активності і креативності, при середній - середній рівень пізнавальної активності, але високий рівень креативності (зокрема, такого показника як унікальність), а при високій – високий рівень пізнавальної активності, але середній рівень креативності. Запропоновано рекомендації для реалізації тренінгів для старших школярів.

15.18.04.1425/213930. Взаємозв'язок ціннісно-сислової сфери та політичної спрямованості сучасної молоді. Москаленко В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №61, С.68-79. - укр. УДК 159.8:32:37.091.212.

Стаття присвячена дослідженню взаємозв'язку ціннісно-сислової сфери та політичної спрямованості сучасної молоді. Був проведений експеримент у двох групах (учні профтехучилища і студенти ВНЗ). Вибірку склали 62 досліджуваних. Були використані методики виявлення особливостей ціннісно-сислової сфери ціннісної орієнтації, життєві смисли, цінності) та соціально-політичної спрямованості (за шкалами "радикалізм-консерватизм" та "жорсткість-м'якість"). У результаті експерименту були виявлені значущі взаємозв'язки.

15.18.04.1426/213938. Системні процеси сім'ї як чинник розвитку емоційного інтелекту підлітків. Іванова Є.О. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(26), С.57-65. - укр. УДК 159.923.

В поданій статті представлено результати дисертаційного дослідження емоційного інтелекту (ЕІ) підлітка і особливостей його стосунків з батьками. Також, розглянуто теоретичне підґрунтя досліджуваної проблеми, які процеси в сім'ї підлітка сприяють, а які стають на заваді розвитку його ЕІ. Дані емпіричного дослідження підтверджують, що відображення сімейної ситуації виступає одним з факторів, що впливають на формування ЕІ в підлітковому віці. Помічено тенденцію, що завищений рівень самооцінки підлітка пов'язаний з низьким рівнем ЕІ. Проаналізовано включеність підлітка в емоційну систему сім'ї і виділено емоційно-функціональну позицію дитини, яка найтісніше пов'язана з розвитком її ЕІ.

15.18.04.1427/213960. Психологічні особливості розвитку моральної свідомості дітей дошкільного віку. Лазарева О.П. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №2(27), С.46-55. - укр. УДК 159.98.

У статті представлено результати емпіричного дослідження рівня розвитку компонентів моральної свідомості дошкільників: когнітивного, емоційного та поведінкового. Встановлено, що емоційні реакції на моральні норми та категорії здебільшого є адекватними, проте в поведінкових реакціях існує негативне ставлення до моральних норм. Виявлено, що у дошкільників переважає високий рівень розвитку когнітивного компоненту поряд із недостатньо сформованим емоційним та поведінковим. Результати емпіричного дослідження засвідчили нерівномірну динаміку розвитку компонентів моральної свідомості.

15.18.04.1428/213962. Психологічні засоби корекції конфліктної поведінки підлітків. Рогаль Н.І. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №2(27), С.62-68. - укр. УДК 159.964.21.

В статті висвітлено основні принципи та особливості програми корекції та профілактики конфліктної поведінки підлітків. Наведено елементи розробленої і апробованої програми тренінгу та представлено результати оцінки її ефективності.

15.18.04.1429/213963. Психологічні особливості прояву психічних станів у дітей молодшого шкільного віку. Сімович О.Г. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №2(27), С.69-77. - укр. УДК 159.98.

У статті наводяться дані емпіричного дослідження, присвяченого вивченню динаміки психічних станів та їх особливості в учнів першого та третього класів. Виявлено, що протягом навчання у початковій школі зберігається високий рівень тривожності, хоча рівень фрустрації дещо знижується. Показано, що основними чинниками виникнення негативних психічних станів у молодших школярів є: загальне негативне емоційне самопочуття від перебування в школі; проблеми у взаємостосунках з учителем та однокласниками; незадоволеність власною навчальною діяльністю та собою. Виявлено статеві відмінності у виявах негативних психічних станів: дівчатка більш фрустровані та тривожні, ніж хлопчики.

15.18.04.1430/213964. Психосемантичний аналіз уявлень молоді про розкіш. Соснюк О.П., Єфремова А.О. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №2(27), С.77-83. - укр. УДК 316.614.

Стаття присвячена психосемантичному дослідженню уявлень молоді про розкіш. Визначено змістовні характеристики та провідні іміджеві атрибути розкоші. Здійснено візуалізацію семантичного простору поняття "розкіш". Визначено ієрархію атрибутів розкоші в уявленнях молоді.

15.18.04.1431/213966. Уявлення молоді про чинники щасливого подружнього життя. Фомічова В.М. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №2(27), С.90-96. - укр. УДК 159.954.

У статті представлений аналіз уявлень сучасної молоді щодо можливостей створити в майбутньому щасливу родину. Характеризуються особливості поглядів, підходів та мотивації юнаків, на підставі чого вони прагнуть знайти свого майбутнього шлюбного партнера. Означаються виміри та рівні готовності молоді до подальшого сімейного життя.

15.18.04.1432/213967. Психологічні передумови життєтворчості особистості у досвіді дитинства. Шелег Т.В. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №2(27), С.97-103. - укр. УДК 159.923.2.

Стаття присвячена дослідженню проблеми життєтворчості та її аспектів у роботах українських та зарубіжних науковців, проаналізовані основні характеристики особистості, що здатна до самоконструювання та свідомого творення власного життя. Виокремлено основні передумови життєтворчості особистості, що характерні для дитячого віку.

15.18.04.1433/217725. Удосконалення оцінки емоційного стану дітей із психофізичними порушеннями. Гончар Ю.О. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №1(7), т.4, С.79-84. - укр. УДК 159.922.761.762:616.89:159.942.

На базі теоретичного й емпіричного вивчення емоційних особливостей дітей із аномаліями розвитку в зв'язку з недостатністю рухової сфери, із затриманим психічним розвитком конституціонального походження, а також з викривленим психічним розвитком (відповідно до класифікації психічного дизонтогенеза К.С. Лебединської та В.В. Лебединського, 2006) обґрунтовано новий підхід до оцінки емоційних особливостей таких пацієнтів та розроблено модель оцінки цього показника в дітей із психофізичними порушеннями. Модель включає комплекс досліджень функцій емоцій з позицій функціонування, обмежень життєдіяльності та факторів контексту і може бути важливою складовою для оцінки соціальної адаптації в рамках Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я для дітей і підлітків. У статті представлені результати дослідження емоцій дітей старшого дошкільного й молодшого шкільного віку з психофізичними порушеннями: емоційні особливості пацієнтів з дитячим церебральним паралічем, затримкою психічного розвитку та розладами аутистичного спектра.

15.18.04.1434/217726. Психоемоційні та особистісні особливості підлітків зі сколіозом. Коломієць С.І. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №1(7), т.4, С.85-90. - укр. УДК 159.923-053.6:616.711-007.55-071.3.

Метою дослідження було визначення характерних особливостей психоемоційної та особистісної сфери підлітків, які мають сколіотичні прояви різного ступеня вираженості. Для реалізації поставленого завдання було використано теоретико-методологічний аналіз проблеми, а також соціально-демографічний, статистичний і клініко-психологічний методи. Вибірка дослідження включала 169 осіб (85 дівчат і 84 юнаки) віком 14-16 років, у яких було діагностовано сколіоз різного ступеня. Аналіз отриманих даних дозволив виявити переважання у групах обстежених депресії різного ступеня тяжкості. При цьому встановлено, що у переважній більшості підлітків з III і IV ступенем сколіозу спостерігалися депресивні прояви помірного і важкого рівня. Встановлено також, що майже всі пацієнти цієї категорії мали низькі показники за факторами "Оцінка", "Сила" і "Активність". Що стосується ставлення до хвороби, то в обстежених переважали дезадаптивні типи: сенситивний, неврастенічний, тривожний і меланхолійний.

15.18.04.1435/217729. Вивчення факторів формування стресу і його вплив на процеси пам'яті у студентів-медиків і курсу. Рекомендації щодо зниження стресу і поліпшення пам'яті у студентів. Сукачова О.М., Волошина Д.М. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №1(7), т.4, С.107-110. - укр. УДК 159.944.4:378.

Для визначення психологічних характеристик відповіді на стрес серед студентів-медиків було обстежено 77 студентів I курсу медичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (24 юнака та 53 дівчини віком від 16 до 23 років). Дослідження показало, що для першокурсників навчання стає сильним інтелектуальним і емоційним перевантаженням. Під час роботи визначені найбільш яскраво виражені причини стресу. Виявилось, що для юнаків це відсутність підручників, а для дівчат - нездатність організувати свій розпорядок дня, сором'язливість і боязкість. Найпотужніші чинники у формуванні стресових розладів серед усіх студентів, незалежно від статі, - нерегулярний прийом їжі та велике навантаження. Показники смислової і механічної пам'яті серед дівчат були в основному вище, ніж серед юнаків. Це може свідчити про те, що дівчата більш уважні та здатні краще зосереджуватися на процесі навчальної діяльності. Розроблено алгоритм рекомендацій з надання всебічної допомоги студентам з подолання стресу і поліпшення пам'яті.

15.41 Соціальна психологія

15.18.04.1436/213916. Особливості спілкування учасників молодіжних громадських організацій. Яворовська Л.М., Семеніхіна К.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №60, С.59-61. - укр. УДК 316.454.52:061.2-053.81.

У статті розглядається питання дослідження особливостей спілкування учасників молодіжної громадської організації. Основою дослідження є підхід до вивчення спілкування Г.М. Андреевої, згідно з яким виділяють комунікативну, інтерактивну та перцептивну складові спілкування. Результати емпіричного дослідження показали, що існують суттєві відмінності у сфері спілкування між учасниками молодіжної громадської організації та молоддю, що не є представниками молодіжної громадської організації.

15.18.04.1437/213922. Взаємозв'язок психологічного благополуччя та соціальної ідентичності у студентів. Павленко В.М., Перепелиця М.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №61, С.29-32. - укр. УДК 159.923.3-057.87:17.023.34.

В статті розглядається тема взаємозв'язку психологічного благополуччя та соціальної ідентичності у студентів. В дослідженні взяли участь 60 осіб, всі респонденти навчаються на 3 курсі різних навчальних закладів м. Харків. Для дослідження психологічного благополуччя та соціальної ідентичності були використані: опитувальник "Шкала психологічного благополуччя" К. Ріфф; Модифікація методики визначення етнокультурної ідентичності Д. Беррі; Анкета соціально-демографічних характеристик особистості. Дослідивши взаємозв'язок різних видів соціальної ідентичності та психологічного благополуччя, було виявлено, що такий зв'язок статистично підтверджується тільки відносно громадянської та національної ідентичності.

15.18.04.1438/213928. Ігрова творчість як спосіб соціалізації та простір соціокультурної взаємодії дорослих та підлітків. Казарова Г.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №61, С.60-63. - укр. УДК 159.922.7.

У статті аналізується проблема соціалізації підлітків як найбільш важливого та одночасно найскладнішого етапу у розвитку особистості. Розглядаються ігрові способи соціалізації підлітків, які виявилися ефективними на різних етапах історичного розвитку, як можливість здійснення соціокультурної взаємодії між дорослими та підлітками. Визначається, що підліткова рольова гра є як психологічною особливістю даного віку, так і одним з найважливіших засобів соціалізації та самовизначення в культурі. Ігрова творчість підлітків виявляється у своєму існуванні і здійсненні настільки тісно пов'язаною з соціокультурними реаліями соціуму, що стає фактором, який активно впливає на кардинальні зміни цих реалій.

15.18.04.1439/213957. Соціально-психологічні технології корекції рівня стресу в організаціях. Заболотна В.О. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №2(27), С.26-34. - укр. УДК 17.022.1:316.32.

В статті розглядаються соціально-психологічні чинники виникнення стресів в організаціях, а також вплив соціально-психологічних чинників на формування та ступінь прояву, якісні характеристики організаційних стресів. Приділяється увага управлінню процесом впровадження змін. Розглядаються сучасні методи попередження та корекції стресових станів.

15.18.04.1440/213968. Соціальні чинники психологічного благополуччя нерелігійних людей. Ягієв І.І. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №2(27), С.103-109. - укр. УДК 059.9.01.

Релігійні люди показують вищі результати в дослідженнях психологічного благополуччя. Зв'язок релігійності і психологічного благополуччя залежить від ширшого контексту. Соціальними чинниками є релігійний або світський характер суспільства, загальне ставлення в суспільстві до релігії, конгруентність цінностей, що їх сповідує індивід та його спільнота в цілому, соціальна залученість та підтримка.

15.18.04.1441/214610. Переговори як метод урегулювання конфліктів в організації. Головченко В.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.40-43. - укр. УДК 316.485.6.

У статті розглядаються соціологічні та психологічні аспекти вирішення конфліктів і запобігання конфліктній ситуації. Розкрито технології управління конфліктами в організаціях. Запропоновано концепцію врегулювання конфліктів. Описано різні типології та аспекти переговорів, які пропонуються для вирішення конфліктних ситуацій. Розкрито метод переговорів як спосіб пом'якшення конфліктів. Проаналізовано правила ділової етики для сприяння уникнення конфліктів.

15.18.04.1442/214762. Соціально-психологічний аспект питання створення позитивного іміджу ВНЗ. Орехова С.Є., Феоктістова Х.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.103-107. - укр. УДК 159.99.

У статті окреслено необхідність будь-якої організації виділятися на ринку товарів і послуг за допомогою реклами та PR. Визначено поняття позитивного й дієвого іміджу. Виокремлено необхідність урахувувати системні якості іміджу під час його створення. Охарактеризовано основні види іміджу установ. Визначено різницю між поняттями "реклама" та "PR", а також охарактеризовано зовнішній і внутрішній PR. Показано, з якими суб'єктами контактує ВНЗ, окреслено очікування суб'єктів від ВНЗ. Виділено соціально-психологічні аспекти використання іміджу як одного з інструментів PR для зміцнення позицій ВНЗ на ринку освітніх послуг. Доведено, що створення дієвого позитивного іміджу ВНЗ змінить деякі аспекти його функціонування в позитивний бік, допоможе заохотити потенційних споживачів освітніх послуг надати перевагу саме освітнім продуктам цієї установи.

15.18.04.1443/215123. Мобінг як різновид психологічного насильства в трудовому колективі. Качмар О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.58-61. - укр. УДК 316.454.5.

У статті розглянуто різні види мобінгу, розкрито причини, механізми виникнення, здійснено короткий науковий екскурс до першоджерел проблеми, виокремлено наслідки, накреслено шляхи запобігання мобінгу й методи боротьби із цим деструктивним явищем. Як засвідчує аналіз міжнародного та вітчизняного досвіду, проблема мобінгу є надзвичайно складною для подолання, оскільки набуває розголосу тільки в крайніх виявах, а в інших випадках є досить прихованою, такою, що, як правило, не виноситься за межі соціальної групи чи колективу. Зроблено висновок, що в процесі подолання мобінгу потрібно здійснити аналіз та оцінити проблемну ситуацію, виявити жертв та ініціаторів мобінгу, обрати засоби подолання мобінгу, скласти план необхідних заходів і, нарешті, здійснити його реалізацію. Бажано також наприкінці критично оцінити свої дії та вчинки за підсумками подолання мобінгу.

15.18.04.1444/216449. Самотність серед молоді як одна з найактуальніших соціально-психологічних проблем. Гордєєва К.С. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.174-182. - укр. УДК 3781.13:17.022.1.

У статті розглянуто проблему самотності сучасної молоді. Акцентовано увагу на міждисциплінарному характері наукового вивчення цієї проблеми; наведено деякі результати її соціологічного дослідження вітчизняними та російськими фахівцями. Підкреслено актуальність та евристичні можливості застосування методології вивчення самотності як соціально-психологічної проблеми, що набуває поширення у молодіжному середовищі.

15.18.04.1445/217392. Соціально-психологічні засади виробничої діяльності. Куріс Ю.В., Тарасов В.К., Банах А.В. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2017, №68, С.216-224. - рос. УДК 37.013.

В статті здійснено аналіз причин і наслідків соціальних втрат робіт підвищеної небезпеки. Визначено ймовірність нещасних випадків від психологічних і мотиваційних дій працівників. Розглянуто негативний вплив емоцій у колективі та в процесі праці. Наведено психологічну оцінку людини в залежності від типу темпераменту та індивідуальних рис особистості. Запропоновано засоби і заходи підвищення надійності людського чинника в системі "людина-машина-виробниче середовище".

15.18.04.1446/217435. Соціально-психологічне підґрунтя та актуальні політико-правові проблеми ментальної амбівалентності населення сучасної України (на прикладі Галичини). Гулай В.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.258-262. - укр. УДК 159.922.4.

Як вихідне поняття можемо прийняти розуміння ментальності як соціо-психологічного феномену, який характеризує етнічні спільноти і окремих представників етносу і визначає специфіку сприйняття та інтерпретації певною етнічною групою оточуючого світу, а також способи і форми практичного відношення її до природного і соціального середовища. Ментальні характеристики продукуються лише і тільки етнічними спільнотами; будь-які інші соціальні об'єднання людей ментальних ознак не формують, хоча й впливають на форми і способи їх прояву. Ментальність соціуму, передовсім, розкривається через систему його смислоутворення, яка базується на існуючих у конкретній спільноті знаннях та віруваннях, а відтак, і характерних для представників конкретного суспільства переконаннях, прагненнях, соціо-психологічних еталонах, інтенціях та інших соціальних установках.

15.81 Прикладна психологія

15.18.04.1447/213299. Порушення сімейного функціонування жінок після перенесеного психотичного епізоду. Аймедов К.В., Баскіна В.В. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №2(6), т.3, С.14-19. - укр. УДК 616.89-053.26:314.6:159.9.

Сучасними авторами вважається, що маніфест психічного захворювання впливає на всі аспекти життя сім'ї та являє собою важкий психоемоційний стрес, пов'язаний з початком захворювання, втратою короткострокових і довгострокових планів на майбутнє, з труднощами догляду за пацієнтом та зі збільшенням фінансового навантаження, а також зі зменшенням соціальної активності й самостигматизацією. У статті авторами представлено результати дослідження, метою якого було виявлення порушень у родинному функціонуванні жінок, які перенесли первинний психотичний епізод (з 2010 по 2016 рік авторами було обстежено 219 таких пацієнток та їхніх чоловіків). Дослідження включало оцінку якості життя пацієнток, діагностику сімейних стосунків, визначення рівня задоволеності шлюбом та ставлення до батьківської ролі. Проведене дослідження показало, що в обстежуваних жінок спостерігаються загальне зниження якості життя, незадоволеність своїми стосунками у шлюбі, роллю у житті сім'ї та власною несамостійністю. В жінок, які мають дітей, відзначалося порушення емоційного контакту з дитиною.

15.18.04.1448/213308. Механізми психологічного захисту в ґенезі психологічної дезадаптації у співробітників МВС України - учасників АТО. Козира П.В. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №2(6), т.3, С.85-92. - укр. УДК 159.9.07;159.9.07::51-7.

Під час психодіагностичного та клініко-психологічного обстеження співробітників МВС України - учасників АТО виявлено два варіанти посттравматичної психологічної дезадаптації - емоційно-афективний та психопатоподібний. Встановлено зв'язок між клінічними проявами виявлених варіантів, локусами фрустрації, соціальним та сімейним оточенням, біографією та життєвим шляхом, а також результатами впливу травматичної події, життєстійкістю та способами психологічного захисту. Встановлено, що, на відміну від емоційно-афективного, при психопатоподібному варіанті дезадаптації спостерігаються значна напруга та незрілість психологічного захисту. За окремими методиками дослідження наявність високих рівнів схильності до відхиляючої поведінки та дисонансних показників свідчить про наявність явищ когнітивного дисонансу в процесі інтеграції нових способів поведінки та реагування при реадптації учасників АТО до мирного життя.

15.18.04.1449/213311. Професійна дезадаптація у структурі порушень психологічного здоров'я у членів родини, які займаються спільним бізнесом. Маркова А.С. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №2(6), т.3, С.106-111. - укр. УДК 159.923.2:658.3:005.95.96:616.89:615.851.

Світова історія сімейного бізнесу налічує багато століть та знає чимало прикладів як довготривалого розвитку й процвітання, так і справжніх катастроф. Якими причинами обумовлюється вектор розвитку родинної справи? Розуміння цього зараз важливо не тільки для української економіки, але й для психології. В українському бізнесі, до якого залучені переважно члени однієї родини, настає період ротації: ті, хто його започаткував, поступово відходять від справ, і було б логічним, якби їх наслідували діти. Але, виявляється, для молодих таке рішення не очевидне, а для багатьох - небажане настільки, що викликає опір. Ігнорування цієї тенденції призводить до руйнівних змін у здоров'ї молодшого покоління та негативно позначається на здоров'ї старшого. Під час дослідження вивчалися особливості розвитку і клінічної феноменології професійної дезадаптації як прояву порушення психологічного здоров'я у членів родини, які займаються спільним бізнесом. Результати дослідження свідчать про необхідність розробки системи психокорекції їхнього психологічного стану.

15.18.04.1450/213313. Роль сім'ї в реабілітації дітей з тривожно-депресивними розладами. Рябоконт Н.О. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №2(6), т.3, С.118-124. - укр. УДК 616.89-008.454-053.2.5.

Проблема діагностики та реабілітації дітей з тривожно-депресивними розладами (ТДР) з ряду причин вкрай актуальна сьогодні в Україні. Це обумовило необхідність розробки та впровадження моделі профілактики, ранньої діагностики та реабілітації дітей з ТДР. З метою обґрунтування цього кроку було проведено дослідження, під час якого обстежено 160 пацієнтів з ТДР, які знаходилися на лікуванні у Сумській обласній дитячій клінічній лікарні та Сумському обласному клінічному психоневрологічному диспансері. На підставі отриманих даних проаналізовано значення соціально-сімейних факторів у формуванні ТДР у дітей та їх реабілітації. Визначено необхідність розробки моделі медико-психологічної реабілітації на первинному рівні надання медичної допомоги. Модель повинна включати психоосвітні, сихотерапевтичні та психологічні заходи для батьків і дітей. Впровадження моделі сприятиме профілактиці важких резистентних форм тривоги та депресії у дітей та запобігатиме їх психосоціальної дезадаптації.

15.18.04.1451/213447. Роль психологічних особливостей професійної діяльності жінки-керівника в сучасних економічних умовах. Новікова О.С., Атаманчук А.В. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №3(236), т.1, С.76-79. - укр. УДК 159.98-055.2-057.17:378.

Розглянуто проблеми професійного зростання жінок як керівників в сучасних умовах розвитку підприємництва. Йдеться про гендерні аспекти лідерства в професійній сфері, стереотипи, які існують в суспільстві щодо управлінської діяльності жінок. Основна увага зосереджена на психологічних особливостях успішних жінок як ключових факторах їх професійної позиції в економічних умовах розвитку сьогодення.

15.18.04.1452/213908. Структура емоційно-захисних патернів осіб з різним рівнем емоційної зрілості. Півень М.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №60, С.26-29. - англ. УДК 159.942:159.923.2.

Стаття присвячена дослідженню особливостей прояву механізмів психологічного захисту та стійких емоційних рис у випробовуваних з різним рівнем емоційної зрілості. Розглянуті домінуючі механізми психологічного захисту в обох групах. Показані розбіжності в показниках механізмів психологічного захисту в групах осіб з високим та низьким рівнем емоційної

зрілості особистості. Представлена чотирифакторна структура емоційно-захисних патернів емоційної зрілості особистості. Виявлена специфіка прояву виділеної емоційно-захисної структури залежно від рівня вираженості досліджуваного феномену.

15.18.04.1453/213911. Психологічні аспекти навчання у віртуальному середовищі. Лукашенко І.М., Луценко О.Л. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №60, С.40-43. - англ. УДК 37.015.3.018.043:004.77.

Стаття І.М. Лукашенко та О.Л. Луценко "Психологічні аспекти навчання у віртуальному середовищі" націлена на аналіз психологічних аспектів навчання та функціонування людини у віртуальному середовищі. Проаналізовано низку досліджень, в яких висвітлюються такі психологічні аспекти функціонування людини у віртуальному середовищі, як мотиваційний, когнітивний, віковий, педагогічний, соціальний, клінічний, гендерний, психофізіологічний тощо. Навчання у середовищі Інтернет характеризується низкою переваг у порівнянні з традиційним - зниження авторитарності викладачів, підвищення самостійності учнів та студентів, їх відповідальності за власне навчання, розширення меж навчання, економія часу тощо. Водночас Інтернет-простір характеризується специфікою, яка може скласти потенційні загрози для успішності навчання в ньому - формування залежностей, порушення ідентичності, проблеми із захистом інформації, погіршення якості спілкування, розвиток девіацій та специфічної психопатології. Взаємодія з психологами бажана як на етапі розробки курсів дистанційного навчання з метою підвищення їх ефективності, так і протягом його реалізації під час виникнення вищезгаданих проблем.

15.18.04.1454/213914. Самоактуалізація як фактор психологічного здоров'я у жінок, що виховують дітей з особливими потребами. Гуляєва О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №60, С.53-55. - укр. УДК 159.923.2-055.26:616-036.86-053.2.

У статті наведені результати емпіричного дослідження рівня та структури самоактуалізації матерів, що виховують дітей з особливими потребами. Аналіз отриманих даних вказує на те, що таким матерям властиве прагнення до самоактуалізації, вони прагнуть реалізувати себе, а це є ознакою їх психологічного здоров'я. Але згодом рівень самоактуалізації жінок, що виховують дітей-інвалідів, має негативну тенденцію до зниження.

15.18.04.1455/213921. Методологічні засади дослідження особистісної ідентичності військовослужбовців. Мозговий В.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №61, С.24-28. - укр. УДК 159.9.07.

У статті викладено методологічні засади дослідження особистісної ідентичності військовослужбовців. Припускається, що особистісна самоідентифікація військовослужбовця є проявом формування його позитивної "Я-концепції", усвідомлення змісту військової служби як духовної потреби щодо захисту своєї держави та загальнолюдських європейських цінностей. Процес формування особистісної самоідентифікації військовослужбовця може мати певну вікову динаміку. Вона розвивається в залежності від переживання особою значущих біографічних подій та сформованими у неї духовними цінностями, що у подальшому може впливати на виконання нею своїх службових обов'язків. Завданнями емпіричного дослідження є визначення механізмів, чинників та етапів формування особистісної ідентифікації у військовослужбовців, а також розробки діагностичних критеріїв сформованості особистісної самоідентифікації військовослужбовця. Теоретично обґрунтовано структурно-логічну схему та концепцію дослідження психологічних закономірностей особистісної ідентичності військовослужбовців.

15.18.04.1456/213927. Методологія та методи дослідження проблеми професійного зростання спеціалістів в ІТ-сфері діяльності. Ситник В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №61, С.55-59. - укр. УДК 159.9:331.54:004.

У статті висувуються такі припущення: самоконструювання особистості задає загальне спрямування професійного розвитку, обрання траєкторії життєвого шляху особистості. Мотиваційні чинники визначають ті цінності та настанови, завдяки яким спеціаліст обирає конкретну стратегію професійного розвитку в межах свого робочого оточення. Ситуативні чинники впливають на обрання професійного розвитку саме в межах даної ІТ-компанії. Індивідуально-типологічні характеристики спеціаліста зумовлюють успішність його діяльності.

15.18.04.1457/213954. Особливості мотивації політичного лідерства/керівництва. Адамчук Л.М. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №2(27), С.5-11. - укр. УДК 159.920.

У статті висвітлюється проблема мотивації політичного лідерства/керівництва. Йдеться про теоретичні концепції щодо структури та організації потребно-мотиваційної сфери політичних лідерів.

15.18.04.1458/213958. Психологічна готовність до волонтерської діяльності як чинник самореалізації волонтера спортивного профілю. Кабиш-Рибалка Т.В. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №2(27), С.34-40. - укр. УДК 159.923.

В статті висвітлюється психологічна готовність до волонтерської діяльності як чинник самореалізації волонтера спортивного профілю. Психологічна готовність розглядається як необхідність володіння певними навичками та здібностями. В емоційній складовій - це управління власними емоціями, розуміння емоційних станів інших учасників спортивних змагань; в когнітивній - отримання нового досвіду, в поведінковій - це здатність до роботи в команді, до самоорганізації.

15.18.04.1459/213959. Психологічні особливості сприймання звернень про благодійну матеріально-технічну допомогу. Клименко І.В., Качор У.М. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №2(27), С.40-46. - укр. УДК 316.77.

У статті узагальнено теоретичні відомості про зміст та функції благодійної діяльності, конкретизовано уявлення про психологічні аспекти благодійності, проаналізовано мотиви благодійності, здійснено аналіз основних типів звернень про благодійну матеріально-технічну допомогу, до яких вдаються українські волонтерські об'єднання та благодійні фонди, та проаналізовано психологічні особливості їх сприймання.

15.18.04.1460/217155. Шляхи формування духовного світу сучасного юриста. Барно Т.О. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.20-27. - укр. УДК 130.11.

Незаперечним є те, що життєдіяльність людини і духовність взаємозумовлені. Однак ці проблеми ще недостатньо досліджені. Людство не раз охоплювала глибока криза духовності. Сьогодні, на жаль, ми стали свідками духовного спустошення суспільства, що є наслідком скоєних впродовж останніх десятиліть злочинів проти духовності. Все це призводить до загрозливого зростання бездуховності і зростання негативних явищ в суспільстві. За таких умов надзвичайно важливо саме юристам оволодівати культурними здобутками людства і нації, підняти рівень духовності. Формування морально розвинутої особистості є часткою всього процесу духовного становлення молодого покоління. Зміни соціального середовища і моральний розвиток особистості - єдиний взаємозв'язаний процес. Останнім часом особливої актуальності набуває питання духовності в умовах побудови незалежної правової держави. У зв'язку з цим зростає актуальність педагогіко-психологічних досліджень, спрямованих на оптимізацію виховного процесу по формуванню духовного світу молоді.

15.18.04.1461/217160. Особливості прояву іпохондричних розладів у фахівців різних професій. Візнюк І.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.56-60. - укр. УДК 331.446.4:622.86-051.

У статті обґрунтовано необхідність у новітніх підходах до здійснення державної політики щодо збереження оптимального функціонування і працездатності українського суспільства. Здійснено теоретико-методологічний аналіз проблеми психологічного здоров'я та професійного зростання людини. Визначені напрямки цього феномену в психологічній літературі. Виокремлено характерні особистісні риси та стилі поведінки, властиві різним професіям. Зокрема, визначено шість різних стилів поведінки фахівців, які відрізняються за своїми індивідуально-психологічними характеристиками згідно їх компетентності: практичний, дослідницький, суспільний, традиційний, підприємницький, художній. Увагу зосереджено на визначенні особливостей психодіагностичного підходу іпохондричних розладів у фахівців різних професій в аспекті збереження її здоров'я. запропоновано модель формування гармонійної творчої особистості.

15.18.04.1462/217161. Психолого-педагогічні та філософські аспекти агресивної поведінки: спроба міждисциплінарного аналізу. Вознюк О.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.61-64. - укр. УДК 376.1-056.36.

Робиться спроба розглянути соціально-психологічні механізми агресії, використовуючи досягнення синергетики, що дозволяє вичленувати універсальний теоретичний конструкт, пов'язаний з двома базовими станами людини - відкритістю та закритістю. Робиться висновок, що людина сама визначає ставлення до неї оточуючого світу і виявляється органічно пов'язаною з останнім. Тому пропонується центр тяжіння у боротьбі з агресією перенести з зовнішнього життєвого простору в середину людини. Постає завдання з гармонізації перш за все самої людини, що приводить до гармонізації її оточення.

15.18.04.1463/217347. Психолого-педагогічні аспекти професійної кар'єри особистості. Горохова Г.І. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(89), С.73-77. - укр. УДК 378:316.477.

У статті розкривається зміст поняття "професійна кар'єра" та сутність психолого-педагогічних аспектів професійного розвитку особистості. Розглядаються види кар'єри й рівні професійної майстерності, напрямки внутрішньоорганізаційної кар'єри та стадії професійної кар'єри. Також особлива увага відводиться розгляду періодизації професійного розвитку особистості. Визначається що, проблеми динаміки розвитку професійної кар'єри сучасної особистості пов'язані з недостатнім розвитком її кар'єрних орієнтацій щодо активної професійної самоактуалізації, усвідомлення особливостей власного особистісного і професійного потенціалу. З'ясовується і низка невирішених проблем, які мають суттєвий вплив на успішне становлення та подальший розвиток як професійної діяльності самої особистості, так і на розвиток явища кар'єри в цілому.

15.18.04.1464/217534. Проблеми дослідження мовної особистості у психолінгвістиці. Куранова С.І. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.90-97. - укр. УДК 81'23:316.613.5.

Статтю присвячено визначенню основних напрямів дослідження мовної особистості у психолінгвістиці (вікової психолінгвістики; дослідження норми і патології в мовленні; створення типології мовних спільнот і особистостей; характеристика комунікативної поведінки мовної особистості). Виокремлено, охарактеризовано та означено перспективи застосування відповідних чотирьох основних напрямів.

15.18.04.1465/217730. Порівняльний аналіз психологічних адаптаційних механізмів у жінок з невротичними тривожно-депресивними розладами різної психогенези (вимушених переселенців та дружин військовослужбовців - учасників АТО). Шпильовий Я.В. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №1(7), т.4, С.111-117. - укр. УДК 616.891.7.

Серед найсерйозніших захворювань останніх років, від яких потерпає населення України, - дезадаптивні психічні стани. Найбільш схильні до їх виникнення родичі учасників бойових дій та внутрішньо переміщені особи, переважна більшість яких - жінки. Метою роботи було встановлення особливостей психологічних адаптаційних механізмів у жінок з невротичними тривожно-депресивними розладами різної психогенези. Хоча в обстежених встановлено достовірні розбіжності в розподілі неадаптивних копінгів, у цілому можна говорити про наявність напруження неадаптивних методів психологічного захисту та превалювання неадаптивних копінг-стратегій. У той же час виявлено невикористаний адаптивний ресурс, на активізацію якого мають бути спрямовані психотерапевтичні впливи в комплексному лікуванні. З цією метою розроблено комплексну диференційовану систему спеціалізованої медичної допомоги жінкам з невротичними тривожно-депресивними розладами різної психогенези, яка базується на даних цього дослідження.

15.18.04.1466/217848. Психолого-педагогічний супровід дітей з ДЦП в інклюзивному закладі. Чопік О.В. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.2, С.254-263. - укр. УДК 159.922.76-056.36:616.8-009.11.

Стаття присвячена актуальній проблемі психолого-педагогічного супроводу дітей з дитячим церебральним паралічем в інклюзивному закладі. Проаналізовано та узагальнено праці вчених, у яких висвітлено проблему організації навчально-виховного процесу дітей з ДЦП в умовах інклюзивного навчання. Розглянуто поняття, форми, симптоми ДЦП. Визначено сутність психолого-педагогічного супроводу учнів з ДЦП. З'ясовано умови ефективності інклюзивної освіти дітей з ДЦП. Наголошено, що результативність психолого-педагогічного супроводу залежить від тісної співпраці усіх спеціалістів, зокрема, класного керівника, вчителів-предметників, корекційного педагога (ортопедагога, олігофренопедагога), вчителя-логопеда, асистента-вчителя, спеціального і практичного психологів, соціального педагога, батьків дітей. У статті описано роль кожного фахівця у психолого-педагогічному супроводі школяра з ДЦП. Зазначено форми методичної роботи, за допомогою яких формується готовність педагогів, учнів, їхніх батьків до інклюзивного навчання дітей з ДЦП.

16 МОВОЗНАВСТВО

16.21 Загальне мовознавство

16.18.04.1467/214108. Термін "Концепт": проблема визначення та підходи до вивчення. Айзенбарт Л.М. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.314-326. - укр. УДК 820159. 955.

У статті проаналізовано багатоаспектність проблеми термінології концепту, висвітлено різноманітні сучасні підходи до його сутності та дефініції.

16.18.04.1468/214233. Заперечення як основа номінації наукових понять. Баган М. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.7-19. - укр. УДК 811.161.2'81'276.

Стаття присвячена дослідженню особливостей застосування заперечної стратегії в номінації наукових понять. Визначено найпродуктивніші моделі термінотворення, у яких використано словотворчі форманти заперечної семантики. Установлено номінативну специфіку термінів, утворених на основі заперечення. Обґрунтовано їхню релевантність для наукових досліджень та впорядкування української термінології.

16.18.04.1469/214238. Мовна особистість в епістолярному дискурсі: типологія лінгвоіндивідуацій і лінгвоіндивідуалізацій. Загітко А. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.58-72. - укр. УДК 81'1.

У статті на матеріалі 265 листів Юрія Шевельова, адресованих до Олекси Ізарського, схарактеризовано основні комунікативні стратегії й комунікативні тактики, з-поміж яких особливо вантаженими постають: комунікативні стратегії природності, експресивності, активізації діалогу, інтертекстуальності, що корелюють з фатичною, конативною, етикетною та когнітивною функціями. Для епістолярно-дискурсивної Юрія Шевельова визначальним є комунікативним такт і шанобливе ставлення до адресата. Комунікативні стратегії й тактики виступають похідними лінгвоіндивідуацій і лінгвоіндивідуалізацій. Досліджувана епістолярно-дискурсивна практика належить до внутрішніх лінгвоіндивідуацій з максимальним простором лінгвоіндивідуалізацій, що корелюють з лінгвосоціальним, лінгвотериторіальним, лінгвокорпоративним, лінгвокультурним портретами Юрія Шевельова.

16.18.04.1470/214239. Історико-термінологічний словник українських лінгвістичних термінів: теорія і практика укладання. Казмирова І. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.72-86. - укр. УДК 811'161.2.

Наголошено на актуальності досліджень у галузі історії лінгвістичних термінів; показані важливість хронологічної інвентаризації лексем на позначення окремого наукового поняття, висвітлення його власне історичного розвитку та способів представлення цього поняття в різних типах історико-термінологічних словників. Окреслено місце історичного термінологічного словника в опозиції "енциклопедичні лінгвістичні (філологічні) словники"; подано теоретичні засади укладання історичного словника лінгвістичних термінів комплексного типу, а також представлено фрагмент такого словника.

16.18.04.1471/214240. Перифраз у сучасному політичному дискурсі (на матеріалі електронних ЗМІ). Красавіна В. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.86-96. - укр. УДК 81'373.612.2:32.

У статті розглянуто перифрази, що функціонують у сучасному політичному дискурсі інтернет-видань. Проаналізовано структурно-семантичні, стилістичні та текстові функції перифрастичних зворотів.

16.18.04.1472/214241. Лексичні особливості передвиборчої агітації як об'єкт політичної лінгвістики. Круть І. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.96-106. - укр. УДК 81-11.

Стаття присвячена проблемі політичної лінгвістики, її цілям та об'єктам зацікавлення. Розглядаються ключові концепти політичної агітації як маркер агітаційної стратегії: є дуже показовими ключові слова, на які робить акцент штаб кандидата, а також характер лексики, за ними можна визначити на якого виборця зорієнтована агітація і які емоції чи думки актуалізує кандидат. Тематичні групи лексики є важливими для характеристики серйозності та масштабності намірів.

16.18.04.1473/214242. Апелятивні назви рівнини в говірках Івано-Франківщини. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.106-120. - укр. УДК 81'373.21+81'282+ 477.86.

У статті розглянуто народну апелятивну лексику на позначення "рівнини" у говірках Івано-Франківської області. На основі місцевих діалектних назв здійснено лексико-семантичну класифікацію географічної номенклатури за такими ознаками: загальна характеристика географічного об'єкта; розмір. Подано також характеристику лексем, фонетичну й словотвірну, частково акцентуаційну варіативність, походження, порівняння такої лексики в інших джерелах, виділено локалізацію місцевих назв.

16.18.04.1474/214243. Міжтекстова взаємодія в газетному тексті. Назаренко О. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.120-130. - укр. УДК 811.161.2-93:070.41.

У статті розглянуто міжтекстову взаємодію як діалогічне підґрунтя та реалізацію категорії інтертекстуальності в сучасному українському газетному тексті. Розроблено типологію міжтекстової взаємодії представлену цитатами, алюзіями й центонними текстами. Проаналізовано діалогічні відношення між газетними текстами їх маркери вираження, встановлено характер цієї взаємодії, визначено закономірності її реалізації, виокремлено ядерні і периферійні засоби експлікативного вираження текстової діалогічності в основному газетному тексті.

16.18.04.1475/214244. Мікротопонімікон Тростянецьчини (с. Ободівка, с. Оляниця, с. М. Стратіївка Тростянецького р-н. Вінницької обл.). Олександрук І. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.130-138. - укр. УДК 81'373.21(447.44)(045).

Стаття присвячена дослідженню мікротопонімів окремих населених пунктів. Досліджено лексико-семантичну природу базової основи мікротопонімів. Установлено лексико-семантичні групи, за якими здійснено класифікацію матеріалу. Визначено, що серед записаних назв найпродуктивнішим із способів словотворення є морфологічний спосіб творення слів, а саме суфіксальний. З'ясовано лексичні особливості географічних об'єктів.

16.18.04.1476/214245. Принципи побудови українських прислів'їв. Паук М. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.138-150. - укр. УДК 811.161.2'81'367.

У статті визначено основні принципи побудови українських прислів'їв. На основі аналізу визначень прислів'їв було виділено їхні облігативні риси, зокрема афористичність. Афористичність досягається шляхом несподіваного поєднання двох пропозицій. Цей спосіб побудови реалізується не тільки в складних реченнях, він представлений і в простих реченнях завдяки актуалізації згорнутих предикатних виразів.

- 16.18.04.1477/214247. Історія термінів на позначення другорядних членів речення в українському мовознавстві. Чернобров Ю. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.162-174. - укр. УДК 811.161.2.
Представлено історію формування термінів на позначення другорядних членів речення в українській мові; розглянуто дефініції відповідних понять в мовознавчих працях та лексикографічних джерелах, окреслено їх змістову організацію, встановлено тенденції термінотворення, а також відображено внесок мовознавців у формування і розвиток зазначеної термінологічної підсистеми.
- 16.18.04.1478/214849. Дискурс: відмінності дослідних ракурсів. Москова К.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.73-76. - рос. УДК 1 001.8:81 42.
У статті розглядаються особливості дискурс-аналізу на прикладі його лінгвістичного, соціологічного, психологічного та політичного варіантів. Виявлено, що лінгвістичний ракурс дискурс-аналізу на сьогодні формується як симбіоз трьох підходів до розуміння поняття "дискурс": як до висловлювання, що підкреслює взаємодію форми й функції; як до всякого вживання мови; як до мови вище речення та словосполучення. Соціологічний ракурс дискурс-аналізу формується в контексті тверджень про те, що участь у дискурсивних практиках і здатність до творення дискурсу є показником реальності буття соціальних суб'єктів. У межах психологічного ракурсу дискурс-аналізу виявлено спільне методологічне поле із соціологією та лінгвістикою, зафіксовано тенденцію до вивчення людини і її психіки в умовах та з урахуванням її дискурсивних практик. Політичний ракурс дискурс-аналізу подано як форму інституційного дискурсу, який спонукає адресата до дії.
- 16.18.04.1479/215021. Вербальна агресія та шляхи її подолання. Качмар О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.55-57. - укр. УДК 811.161.
У статті вербальна агресія розглядається як негативізуюча мовна поведінка, що реалізується в деструктивних формах. Агресивні комунікативні стратегії реалізуються за допомогою різноманітних мовних засобів, центральне місце серед яких посідає інвектива. Робиться акцент на сутнісних характеристиках різних видів інвективної лексики. Зроблено висновок про те, що основними способами подолання вербальної агресії є ігнорування, переключення уваги, проектування позитивних якостей "агресора", позитивні оцінки висловлювання, гумор, переконання.
- 16.18.04.1480/215029. Емпіріокритицизм як філософська основа мовознавства Володимира Лесевича. Матюшко Б.К. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.82-85. - укр. УДК 165:731.2:81(092).
У статті розглядається застосування ідей засновника емпіріокритицизму Ріхарада Авенаріуса основним представником філософії позитивізму в Україні другої половини XIX - початку XX ст. Володимиром Вікторовичем Лесевичем (1837-1905) у власних дослідженнях мови. Підставою мовознавчих пошуків В.В.Лесевича є вчення про взаємодію індивіда, навколишнього середовища та висловлювань індивіда. Український мислитель наголошує на необхідності вивчення еволюції мови у зв'язку з еволюцією світогляду, а також пояснює невдалі спроби запровадження єдиної всесвітньої мови через неадекватні ("метафізичні") теоретичні підходи до вивчення мови загалом. На основі категорій "індивід", "середовище", "висловлювання", а також дослідження станів коливань і стійкості мови як описуваної ними системи В.В. Лесевич робить висновки про перевагу усної мови над письмовою, неспроможність письмової мови точно передати зміст усної й необхідність більш широкого використання народних мов у різноманітних галузях життя, насамперед в освіті.
- 16.18.04.1481/217132. Переклад як міжкультурна взаємодія. Андрієнко Т.П. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.5-9. - укр. УДК 81 255.4:821.111 (73).
Переклад розглядається як міжкультурна взаємодія між автором, перекладачем і читачем у спільному культурному просторі, причому основна увага приділяється змінам, яких зазнає концепт тексту оригіналу. Спільний культурний простір моделюється як область, в якій перекладач створює ілюзію між спілкуванням автора і читачем і контакту з іншою культурою. Міжкультурна взаємодія в перекладі набуває трьох форм залучення культур, що виявляється у використанні відповідних стратегій перекладу: одомашнення, універсалізації, очуження.
- 16.18.04.1482/217133. Формалізовані мовні структури в дискурсі: конструктивістський підхід. Чугу С.Д. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.10-14. - англ. УДК 81'367.4:811.111(045).
У статті узагальнено підходи, характерні для конструктивістської граматики, і обґрунтовано доцільність використання когнітивно-прагматичних засад інтерпретації дискурсу та художнього тексту. Автор здійснює спробу розширити дослідницьку парадигму вивчення функційного навантаження формалізованих мовних структур у дискурсі з метою встановлення їх прагматичних та семантичних характеристик. Стаття також окреслює перспективи використання результатів наукової розвідки у міждисциплінарних дослідженнях для поглиблення розуміння механізмів продукування мовлення.
- 16.18.04.1483/217134. Функціонально-семантичні та прагматичні особливості актуалізації стереотипних знаків мовленнєвої взаємодії. Вигівський В.Л. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.15-19. - укр. УДК 802.5:413.164.
У статті розглянуто функціонально-семантичні параметри та прагматико-експресивні особливості функціонування релятивів - рекурентних знакових форм діалогічного та ситуативного реагування як способу вираження суб'єктивної модальності в контексті спілкування. Констатовано наявність омонімічних форм у класах словосполучень та речень, що вступають у омографічні відношення формально тотожних, але семантично розбіжних одиниць на рівні словосполучень-релятивів та речень-релятивів. Наявність подібних чи розбіжних взаємних очікувань або уявлень співрозмовників, задіяння механізмів перцептивної сторони комунікації уможливорює активне використання релятивів у якості усталених стереотипних форм інтенціонально обумовленої стратегії спілкування.
- 16.18.04.1484/217135. Динаміка формальної моделі креолізованого віршованого тексту і його прагматичного впливу. Вялікова О.О. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.20-25. - укр. УДК 81'33+801.6:801.631.5.
У статті представлено структуру креолізованого віршованого тексту у вигляді формальної моделі. Під креолізованим віршованим текстом у роботі розуміється візуальна поезія у всіх її проявах: конкретна поезія, фігурний вірш та заум. У статті простежується взаємозалежність динаміки структури креолізованого віршованого тексту та його прагматичного впливу на читача. Структура креолізованого віршованого тексту складається з таких конститuentів, як вербальні елементи, графічні виражальні засоби, графічні стилістичні прийоми й зображувальні елементи.
- 16.18.04.1485/217136. Автоматичний синтаксичний аналіз англійського речення: застосування та перспективи. Гирин О.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.26-30. - укр. УДК 811.111'367.7:659.3.
Стаття присвячена автоматичному синтаксичному аналізу англійської мови; проведено огляд основних сфер використання автоматичного синтаксичного аналізу та визначено завдання, які достатньою мірою не вирішені. У статті обґрунтовано, як

автоматичний синтаксичний аналіз може покращити вирішення того чи іншого завдання в межах проаналізованих сфер використання. У результаті проведеного аналізу було визначено коло лінгвістичних питань, що сприятиме розробці більш досконалої моделі автоматичного синтаксичного аналізу.

16.18.04.1486/217139. Міжмовна синтагматика дієслів у проєкції на предикативно-адвербіальну реченнєву модель оцінної семантики. Іваницька Н.Б. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.40-45. - укр. УДК 81'367.625(161.2=111):81-115.

У статті встановлені корелятивні синтагматичні відношення між дієслівними системами української та англійської мов у проєкції на предикативно-адвербіальну реченнєву модель оцінної семантики як *tertium comparationis* двобічного міжмовного аналізу. Обґрунтовано можливість використання такої моделі як основи зіставлення у світлі теорії номінативного мінімуму речення. З'ясовано, що повна чи часткова некорельованість має формальні показники в межах обов'язкових придієслівних компонентів обставинної синтаксичної семантики.

16.18.04.1487/217140. Мовні засоби ритмізації слоганів німецькомовної комерційної реклами. Ковальова Т.П. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.46-52. - укр. УДК 81'38:811.112.2 (075.8).

У статті на матеріалі німецької мови досліджується ритмічна структура слоганів комерційної реклами. З'ясовано, що фонетичними складовими ритму виступають звукові повтори, рима, метричні компоненти, співрозмірність довжини й побудови мовленнєвих одиниць (ритмічних груп і синтагм). Виявлено лексико-синтаксичні засоби ритмізації, домінуючими серед яких є лексичний повтор, синтаксичний паралелізм та прийом перерахування. Проаналізована роль ритму у стилістичному і прагматичному аспектах.

16.18.04.1488/217143. Лексичний обсяг дієприкметника сучасної турецької мови. Михайлова Є.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.66-74. - укр. УДК 81'366=512,161.

В статті розглядається семантико-граматичний статус дієприкметників сучасної турецької мови. Аналізуються морфологічна будова та синтаксичні функції дієприкметника. Також описуються категорійні ознаки класу дієприкметників сучасної турецької мови. На основі семантичних, морфологічних та синтаксичних ознак визначається лексичний обсяг дієприкметника.

16.18.04.1489/217144. Відтворення експресивності лексичних одиниць при перекладі текстів політичного дискурсу. Моркотун С.Б. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.75-79. - укр. УДК 81'255+811.111.

Боротьба за владу як головний мотив політичної діяльності неможлива без політичної комунікації. Успіх політика значною мірою залежить від того, наскільки переконливо прозвучав його виступ. Логічність, чіткість і послідовність промови важливі, проте у виступі перед масовою аудиторією не меншого значення набуває емоційність, здатність захопити і повести слухачів за собою. У статті розглядається політична лексика у перекладацькому аспекті, висвітлюються прийоми відтворення мовних засобів експресії сучасного англомовного політичного дискурсу на матеріалі політичних статей, розміщених у мережі Інтернет.

16.18.04.1490/217146. Критерії визначення лінгвального статусу іменників-юкстапозитів як самостійних лексико-граматичних одиниць. Радомська Л.А. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.88-92. - укр. УДК 81'373.611.

У статті заналізовано підходи до визначення типів зв'язку між компонентами іменників-юкстапозитів. Для вивчення структурно-семантичних особливостей іменників-юкстапозитів, з'ясування їхньої словотвірної мотивації, визначення типу відношень між складниками, рекомендовано використовувати насамперед семантичний критерій. Залежно від семантичного зв'язку іменники-юкстапозити розподілено на іменники-юкстапозити зі значеннєво нерівноправними та значеннєво рівноправними компонентами.

16.18.04.1491/217531. Комунікативна лінія ідіом ділового спілкування в англомовному дискурсі. Гапеева І.В. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.66-72. - укр. УДК 811.111'373.72.

У статті розглянуто специфіку відтворення ідіом ділового спілкування у художньому та публіцистичному англомовному дискурсі, репрезентовано їхній тематичний ареал, визначено фонетичні, лексичні та структурно-семантичні особливості зазначених лексичних одиниць, акцентовано на їхній багатозначності та ключовій ролі контексту у перекладі з англійської на українську.

16.18.04.1492/217532. Лінгвокогнітивна взаємодія основних типів мовної особистості в німецькому публіцистичному дискурсі. Загороднова В.Ф. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.73-83. - укр. УДК 811.112.2'42.

У межах пропонованої статті зосереджуємо увагу на осмисленні проблеми формування мовної особистості в іншомовному середовищі, становленні культурної ідентифікації особистості й адаптації в умовах сучасного полікультурного суспільства, вихованні культури толерантних взаємовідносин. Звертаємо увагу читачів до лінгвістичного потенціалу процесу формування мовної особистості в умовах міжетнічного культурного спілкування. У статті проаналізовані жанрова палітра, рубрики і стилістика журналу "Deutsch Perfekt".

16.18.04.1493/217533. Архетипові образи вербальних товарних знаків (маніпулятивний аспект). Кононець Ю.В. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.83-90. - укр. УДК 811'42.

У статті розглядаються проблеми архетипових образів вербальних товарних знаків англомовного рекламного дискурсу, які зорієнтовані на вивчення питань, тісно пов'язаних із дослідженням інтеграції вербальних і невербальних компонентів товарних знаків та образотворення в рекламі.

16.18.04.1494/217535. Екстралінгвальні фактори поповнення фразеологічного фонду німецької мови ХХ століття. Махоніна Н.Г. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.97-103. - укр. УДК 811.112.2'373.7'373.43.

У статті розглядається вплив позамовних факторів (прогрес у науці та техніці, розвиток суспільних ідей, окремі історичні події, різні форми контактів з іншими націями) на поповнення фразеологічного фонду німецької мови ХХ століття.

16.18.04.1495/217536. Способи реалізації імпліцитної відмови у контексті сучасних політичних процесів в Україні. Одарчук Н.А., Мірончук Т.А. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.103-110. - укр. УДК 811.111'42:323(477).

У статті розглядається явище імпліцитності та особливості його прояву у відмові. На основі промов політичних діячів, виголошених стосовно сучасних процесів в Україні, виокремлюються способи реалізації імпліцитної відмови. З'ясується її важливість у політичному дискурсі задля уникнення конфліктів. Виділяються мовні тактики, до яких вдаються іноземні політики для непрямого вираження відмови.

16.18.04.1496/217537. Мовна картина світу в англійській та українській фразеології. Пальчикова О.О. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.110-115. - укр. УДК [811.111+811.161.2]373.7. У статті розглянуто поняття "мовна картина світу" та розкрито його сутність. Виявлено, що найбільш яскраво мовна картина світу проявляється у межах фразеологічного корпусу. Констатовано відмінності у мовній картині світу в англійській та українській фразеології, оскільки історико-культурна спадщина українського та англійського народів є нетотожною.

16.18.04.1497/217538. Мовна реалізація емотивного концепту "Задоволення". Федорова Ю.Г. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.115-123. - укр. УДК 811.111'373(045).

Розглянуто емотивність тексту насамперед у зв'язку з авторським баченням і поданням в тексті емоцій персонажів художнього твору. Було охарактеризовано основні теорії базових емоцій та визначено значущі емоції для аналізу. Узагальнено основні підходи до розуміння концепту та проведено дослідження особливостей вербалізації концепту "Задоволення". Окреслено сучасні напрямки в лінгвістичних дослідженнях вербалізації емоцій, та виділено низку особливостей та засобів, що використовуються авторами для цього. Проведено аналіз синонімічних рядів англійських слів, що відповідають обраним емоціям.

16.18.04.1498/217539. Авторська позиція комунікативного медіатора у сучасних французьких статтях. Шевченко М.Ю. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.123-128. - укр. УДК 811.133.1.

Статтю присвячено дослідженню категорії автора у французьких статтях інформувального спрямування. Зокрема, йдеться про роль комунікативного медіатора, яку автор бере на себе при введенні у текст статті прямої мови; виділено основні маркери авторської присутності в ній; запропоновано чотири основні типи інтродуктивних дієслів, що використовуються у секвенції цитування.

16.18.04.1499/217820. Структуризація і трансформація семантичних полів слів в онтогенезі. Ткач О.М. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2017, №9, т.1, С.269-279. - укр. УДК 376.1 - 053.5.

У статті висвітлені погляди науковців на формування семантичних полів слів як складних функціональних утворень, які представлені різними частинами мови, об'єднаними єдиним смислом, спільністю вираження одного поняття, епідігматичними, парадигматичними та синтагматичними зв'язками. Визначено механізм з допомогою якого вони утворюють цілісну мовленнєву систему та виступають засобом репрезентації об'єктивної реальності. Представлені погляди науковців, що проводять дослідження у нейропсихологічному та психолінгвістичному напрямку, які розглядають семантичні поля як динамічну систему, що постійно розвивається. Їй притаманні певні властивості: мотивований та системний характер зв'язку слів, автономність, здатність до трансформації, реполяризації, взаємопроникнення та асоціативного доповнення. Між базовими елементами семантичного поля у процесі життєдіяльності формуються епідігматичні, парадигматичні та синтагматичні зв'язки, що доповнюють один одного та взаємопроникають. Із точки зору психолінгвістики, центральним елементом семантичного поля є його ядро, а допоміжним - периферія, яка підпорядковується ядру. Також, розглянуто послідовність засвоюється семантичних полів від найпростішого лексеме, узагальнюючого та диференційованого значення, засвоєння поняття та усвідомленого мовленнєвого опосередкування суджень та умовисновків. Доводиться гіпотеза про те, що мовленнєва система людини не є сталою, а видозмінюється упродовж усього життя, і одним з основних способів її вдосконалення є протиставлення (диференціація) нових понять старим, усвідомлення їхнього значення. У статті розглядається послідовність структуризації та гармонізації семантичних полів впродовж дошкільного та молодшого шкільного віку.

16.31 Прикладне мовознавство

16.18.04.1500/214234. Прекладацько-інтерпретаційний потенціал теологічного тексту. Білоус Н. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.19-28. - укр. УДК 88'25:22.06=112.2.

У статті розглянуто перекладацько-інтерпретаційний потенціал німецькомовного теологічного тексту з погляду інтерпретаційних можливостей його сприйняття, розуміння та перетворення українською мовою. Було проаналізовано мовні виміри інтерпретаційного потенціалу на матеріалі фрагментів німецькомовних теологічних текстів та їх перекладів українською мовою. Виявлено наявність певних адаптивних прийомів при перекладі теологічних текстів з німецької мови українською мовою.

16.18.04.1501/214246. Поєднання стратегій доместикації та форенізації в аудіовізуальному перекладі. Пилипчук М. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.151-161. - укр. УДК 81'25:7.094(045).

У статті досліджено проблему застосування стратегій доместикації та форенізації в аудіовізуальному перекладі на матеріалі анімаційного фільму "Madagascar" англійською мовою та його перекладу українською мовою. Визначено поняття аудіовізуального перекладу, розглянуто історію виникнення та розвитку стратегій доместикації та форенізації, окреслено причини застосування цих стратегій та основні категорії слів, що піддаються доместикації та форенізації в перекладі анімаційних фільмів.

16.18.04.1502/216754. Вейвлет-пакетні ознаки мовного сигналу у завданні розпізнавання мовця. Корнієнко О.О. // Вимірjувальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2017, №2(58), С.111-117. - укр. УДК 004.934, 621.391, 621.396.67.

Запропоновано новий підхід до формування вейвлетпакетного дерева декомпозиції мовних сигналів, що оптимізований до завдання розпізнавання мовця. Експериментально показано, що використання концепції критичних смуг та цілеспрямованого вибору базисної вейвлет функції для виділення ознак мовного сигналу дозволило зменшити рівень рівних помилок розпізнавання мовця на 1% та 3% в порівнянні з використанням мелчастотних кепстральних коефіцієнтів та вейвлетпакетних ознак, запропонованих Саркаєм, Фаруком та Даттою відповідно.

16.18.04.1503/216770. Стилистический контент-анализатор текстов: часть б - автоматизация распознавания стиля текста. Чепок А.О., Калужный Л.В. // Вимірjувальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2017, №2(58), С.196-201. - рос. УДК 004.62:004.912.

Создана программа "АНТЕхр, v.2", которая нацелена на определение стиля оцифрованного текста. Программа автоматически определяет стиль исследуемого текста с достоверностью 95%. В программе используются хорошо известные процедуры тестирования определенных статистических гипотез. Найдены совокупности сигнатур для статистически достоверного ($\alpha=0,05$) определения стилистики анализируемого текста. Приведены значения средних для факторов сингулярности этих сигнатур. Данную программу можно рассматривать как ядро соответствующей автоматической классифицирующей системы для анализа текстового контента.

16.18.04.1504/216953. Труднощі засвоєння граматичної категорії роду іменників при вивченні польської мови як іноземної. Колодіна Л. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.39-42. - укр. УДК 811.162.1'243'36.

Стаття присвячена вивченню реалізації категорії роду іменників в польській мові, а саме аналізу спільних рис, що зумовлені спільнослов'янським походженням, та вивченню низки граматичних відмінностей, які стають причиною помилок і ускладнюють засвоєння польської мови як іноземної. Наведені та описані основні критерії розподілу за родами іменників польської мови, прокоментовані відмінності реалізації категорії роду в українському-польському зіставленні та найбільш поширені помилки, зумовлені невідповідністю реалізації граматичної категорії роду іменників в українській та польській мовах.

16.18.04.1505/217089. З історії вивчення англійської мови на теренах сучасної України. Лосева О. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.163-167. - укр. УДК 811.111'06(477).

У статті обґрунтовано актуальність вивчення англійської мови в сучасній Україні й дослідження питання в різні історичні періоди. Виявлено, що англійська мова викладалась у всіх вищих освітніх закладах, починаючи з XIX століття. Викладено дані про наявність посібників з іноземної філології бібліотечного фонду Київської духовної академії. З'ясовано факт щодо вивчення іноземної мови, в тому числі й англійської, як обов'язкового предмету у середніх освітніх закладах на початку XX століття та у початковій школі після II Світової війни. Виявлено періодичне зростання та спадання (до повного відмови) зацікавленості вивченням англійської мови в Радянській Україні. Встановлено залежність між змістом програм за та суспільними викликами й запитами.

16.18.04.1506/217102. Особливості формування навичок креативного перекладу в майбутніх перекладачів. Рибінська Ю.А. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(87), С.136-141. - укр. УДК 811.111'25.

Стаття присвячена дослідженню особливостей формування навичок креативного перекладу в майбутніх перекладачів та підвищення рівня іншомовної комунікативної компетентності на заняттях з англійської мови. Розкривається перспектива застосування креативних перекладів та вимоги до їх відбору. Зазначається, що поетичні твори є цінним джерелом під час опрацювання нових термінологічних та підвищують рівень професійної комунікативної підготовки перекладачів.

16.18.04.1507/217953. Дослідження комітету нейромереж у автоматизованій системі розпізнавання мовців критичного застосування. Биков М.М., Гафурова А.Д., Ковтун В.В. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Технічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2017, №2(247), С.144-149. - укр. УДК 681.327.12.

Стаття присвячена дослідженню процесу прийняття рішень у автоматизованій системі розпізнавання мовців критичного застосування у випадку необхідності узагальнення результатів розпізнавання від кількох класифікаторів. В результаті досліджень сформульовано та математично обґрунтовано метод і алгоритм синтезу комітету нейромережових класифікаторів для оптимізації процесу прийняття рішень автоматизованою системою розпізнавання мовців критичного застосування, який адаптовано до специфіки застосування критичних систем і дозволяє об'єднувати у комітет класифікатори різних типів. Для створення окремих нейромереж і комітетів автори застосували можливість крос-платформної бібліотеки чисельного аналізу ALGLIB, яка підтримує основні мови програмування. Результати тестування автоматизованої системи розпізнавання мовців критичного застосування із блоком прийняття рішень, який містив комітет нейромереж, за даними із бази еталонних записів NOISEUS емпірично доводять адекватність запропонованих теоретичних результатів.

17 ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ

17.07 Теорія літератури

17.18.04.1508/213358. Гендерний аспект поетичного дискурсу. Переломова О.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.10-15. - укр. УДК 811.161.2'42 (070.41).

Стаття розглядає жіночу поетичну творчість, особливості жіночого світовідчуття, презентованого в текстах поетичних творів. У статті автор аналізує жіночі твори в українському і російському поетичних дискурсах.

17.18.04.1509/213374. Референційна ілюзія: прагматична концептуалізація Майкла Ріффатера. Дударева О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.100-105. - укр. УДК 82: 801.731.

У статті наведено історичний аналіз виникнення ідеї преференційної ілюзії в літературній теорії. Об'єкт дослідження зображено в контексті передуючих понять теорії літератури, таких як "інтенцій на ілюзія" та "афективна ілюзія", що дає змогу порівняти їх та виявити основні відмінності. Філософсько-антропологічний аналіз поняття "референційна ілюзія" дозволяє продемонструвати ефективність відходу від критики до спроби усвідомлення функції та необхідності подібних феноменів всередині літературного досвіду.

17.18.04.1510/214086. Особливості хронотопу в оповіданні "Планетник" Бориса Харчука. Дубровський Р.О. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.20-29. - укр. УДК 811.161.2.

У статті розглядаються особливості часопросторової структури оповідання "Планетник" Бориса Харчука. Простежено специфіку переплетення реального та казкового топосів, їх взаємодію в межах створеної автором художньої картини світу. Особливу увагу зосереджено на загальних та циклічних темпоральних маркерах, а також співвідношенні загального і локального при зображенні простору.

- 17.18.04.1511/214091. Людина і світ у художньо-філософській концепції Бориса Харчука (На матеріалі тетралогії "Волинь"). Оляндер Л.К. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.71-92. - укр. УДК 821.161.2.09 ББК 83.3.
У статті через поетику на матеріалі роману "Волинь" розглянуто художньо-філософську концепцію людини і світу Б. Харчука в компаративістському вимірі; охарактеризовано специфіку нарації й роль автора / наратора в системі художнього цілого; доведено, що соціальний і Буттєвий плани переплітаються один із одним, різнобічно висвітлюючи стан і дії людини в суспільстві і тим спонукаючи його до осмислення її місця у Всесвіті та самого Життя; визначено роль віршів у прозі та функції кодового слова війна у структурі твору, розкрито значення архетипів в образній системі тетралогії.
- 17.18.04.1512/214093. Жанрова своєрідність повісті "Шлях без зупинок" Бориса Харчука. Ткачук М.П. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.119-139. - укр. УДК 82:801.6; 82Ф1 Ф9.
У статті розглядається повість Бориса Харчука "Шлях без зупинок", з'ясується її наратологічна структура, майстерність прозаїка в цьому жанрі Автор відносить її до жанру описової повісті, характерної для української повісті загалом.
- 17.18.04.1513/214099. "Капелюх Сікорського" В. Даниленка як роман ініціації. Яблонська Н.М. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.213-224. - укр. УДК 82-312.1.
У статті аналізуються жанрові особливості роману "Капелюх Сікорського" В. Даниленка, зокрема увага акцентується на засобах і прийомах модифікації автором інваріанту історико-біографічного роману, як-от: ускладнення наративної структури, "химерна" поетика, кіномонтаж, стильовий поліфонізм, поєднання хронотопів реальності і мрії та ін. Модерні способи моделювання художньо-історичного життєпису Ігоря Сікорського засвідчують появу белетризованого роману ініціації у творчості В. Даниленка.
- 17.18.04.1514/214102. Пригода як наративний центр у творах Марка Леві. Мацєвко-Бекерська Л.В. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.238-254. - укр. УДК 821.133.1-31.09"20".
Проза Марка Леві дає можливість дослідити літературний твір як пригоду (в просторі відшукування смислів), літературний текст як пригоду (в лабіринті словесних конструкцій, що оприявнюють наратив), пізнати літературознавство як гіперпригоду (понад усіма апробованими методологічними підходами) і метапригоду (всюди - понад, попід, поза, всередині, поміж - в палітрі осмислювання, пізнання, реконструювання тощо). Окремі твори, у яких репрезентована нарація пригоди, увиразнюють три основних, незаперечних за статусом та естетичністю як "спільним знаменником" аспекти канону літератури від початку ХХІ століття, а також дають можливість структурувати новочасний науково-дослідницький пошук.
- 17.18.04.1515/214105. "Радісна" модель трагічного світосприймання у романі Дж. С. Фоера "Страшенно голосно та неймовірно близько". Кохан Р.А. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.280-291. - укр. УДК 821.111-31.09(73).
Пропонована стаття присвячена аналізу "поетики трагедії" як ключового сюжетотвірного елементу роману сучасного американського письменника Дж. С. Фоера "Страшенно голосно і неймовірно близько". Літературний твір розглянуто у контексті метамодерністичної свідомості автора у процесі моделювання художнього світу та читача у процесі його рецептивного "розкодування", зважаючи на естетичну своєрідність твору про дитину для дорослих читачів. Складність, багатозначність та неоднорідність проблематики (йдеться про "особливого" хлопчика-підлітка у пост-травматичний період після подій 11 вересня), композиція та інтенційні кореляції з позатекстовою дійсністю утворюють неоднозначні дихотомії художнього та загальнолюдського значення, причому читач стає імпліцитно зумовленим автором ядром єдності "твір-життя". Актуальність, суперечливість та множинність інтерпретаційних можливостей "дитячої" проблематики у "дорослих" творах надають обраній тематиці перспективності у подальших дослідженнях.
- 17.18.04.1516/214107. Образ іншого у прозі Бориса Харчука і Діни Рубіної. Якимович В.А. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.306-313. - укр. УДК 821.161 2-31.
У статті аналізуються образи "інших", "чужих" у творах Бориса Харчука та Діни Рубіної. Акцентується на вирішенні письменниками моральних проблем, пов'язаних із почуттями людини. Повісті "Панкрац і Юдка" Бориса Харчука та "Камера наезжає!" Діни Рубіної об'єднує єврейська тема. Підкреслюється, що Діна Рубіна не протиставляє євреїв представникам інших національностей.
- 17.18.04.1517/214236. Досягнення перекладознавства і теорії художнього перекладу як результат продуктивної перекладацької спадщини. Гудманян А. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.40-47. - укр. УДК 81'255.4(045).
У статті окреслюються основні напрямки розвитку теорії художнього перекладу, що бере початок з практичної діяльності перекладачів античної доби. Визначається важливість поступального розвитку теорії перекладу від класичної лінгвістичної теорії перекладу, крізь призму лінгвокультурологічного перекладацького напрямку Translation Studies, описового підходу Реймонда ван ден Брока до появи когнітивної моделі перекладу Ж. Делеза. Зазначається, що кожна з представлених теорій зробила свій внесок до наукового поступу теорії перекладу, в цілому, і художнього перекладу, зокрема.
- 17.18.04.1518/214237. Перекладацькі трансформації та деформації у художньому перекладі. Єнчева Г., Фірсова Є. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.47-58. - укр. УДК 81'255.2(045).
У статті проаналізовано перекладацькі трансформації та деформації щодо перекладу українською мовою власних назв та значущих імен художнього твору, на матеріалі роману жанру фентезі англійського письменника Дж.Р.Р. Толкіна. Встановлено, що власні імена у творі використовуються з номінативною і характеристичною функцією і позиціонуються автором як один з головних стилістичних засобів, що зумовлює необхідність доперекладацького аналізу і уважного вибору методу формування відповідників онімів. Визначено основні способи та прийоми задля формування відповідників імен художнього твору в українському перекладі. Виконано контрастивний контекстуальний аналіз авторських онімів в тексті мови оригіналу і текстах мови перекладу. Виокремлено приклади непередачі/зміни, деформації інформації, яка міститься в імені власному, при художньому перекладі з англійської українською мовою.
- 17.18.04.1519/214249. Фольклоризми як мовно-естетичні знаки національної культури в ідіостилі Сидора Воробкевича. Шатілова Н. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.187-197. - укр. УДК 811.161.2'38.
У статті простежено вплив мовностилістичної організації текстів народнопоетичного жанру на ідіостиль С. Воробкевича; розглянуто фольклоризми (зменшено-пестливі форми слів, постійні означення, апозитивні конструкції, складні парні комплекси, семантико-синтаксичні паралелізми, традиційні порівняння), що, функціонуючи в художніх текстах письменника як

психоментальні різномірні словесно-образні знаки, ідентифікують автора як національно-мовну особистість і, акумулюючи своєрідну образність, символіку, етичні та естетичні оцінки, маніфестують етнокультуру та мовну картину світу українців.

17.18.04.1520/214250. Лінгвокультурна специфіка фразеологізмів української мови (на матеріалі роману Мирослава Дочинця "Криничар"). Яцьків М. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.198-207. - укр. УДК 881.161.2*373.7.

У статті розглянуто взаємодію мови й культури, особливості функціонування фразеологізмів у художньому творі. У лінгвокультурному аспекті досліджено індивідуально-авторські фразеологічні одиниці, репрезентовані в романі закарпатоукраїнського письменника Мирослава Дочинця "Криничар. Діяріюш найбагатшого чоловіка Мукачівської домінії". У романі М. Дочинця виявлено широке функціонування фразеологізмів, зокрема найбільш уживаними є фраземи з компонентом "слово".

17.18.04.1521/214251. Онтологія читання: рецепція художнього світу дитинства. Кохан Р. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.208-217. - укр. УДК 821.113.5-93.09 Юстейн Гордер:028.5:159.937.

У праці досліджено окремі аспекти моделювання "рецептивного горизонту" в дискурсі літератури про дітей. Із залученням методологічних підходів рецептивної естетики вивчено особливості розгортання художнього світу прози Юстейна Гордера, де у фокусі репрезентації перебуває дитина-підліток. Диференційовано основні типи сприймання твору про дитину (дітей, дитинство), а також визначено деякі особливості у трансформації рецепції та інтерпретації смислу романів та повістей норвезького письменника.

17.18.04.1522/214720. Основні сюжетні лінії казкового сприйняття соціального простору. Наседкіна О.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.98-102. - укр. УДК 82:316.3.

Проблема класифікації казкових сюжетів достатньо досліджена вченими-літературознавцями. Ми поставили за мету розглянути в статті казкові сюжети як малодосліджений феномен у зв'язку із соціальним навантаженням, який вони несуть, схематично описуючи соціальні ролі та соціальну структуру суспільства. Казкові сюжети надзвичайно чутливі до соціальних явищ: соціальної нерівності (бідність-багатство), соціального статусу (король-підданий) і процесів соціалізації. Досліджено сюжетну функцію випробування й виокремлено кілька видів випробування в соціальному просторі казки. Варіації спільних сюжетних ліній являють собою втілення соціальних взаємодій на конкретному національному ґрунті. Стаття демонструє чинники впливу на розвиток національного сюжету - фактори природи, релігії, слідування закону - і досліджує важливість соціального згуртування (родина, товариство, держава), торкається відбиття в казці аспектів страху та обману в соціальних відносинах поряд із поняттями соціальної гідності, соціального приниження й соціальних обов'язків. Ми вважаємо, що перспектива досліджень полягає у подальшому розгляді функцій казкових сюжетів і вивченні соціальних особливостей національних культурних просторів, утілених у тотожних сюжетах.

17.18.04.1523/217137. Семантико-функціональні параметри германізмів у художньому дискурсі Івана Франка. Гук З.Ю. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.31-35. - укр. УДК 81373.613=112.2:821.161.2-1Франко(477.43 86).

Статтю присвячено дослідженню лексичних запозичень з німецької мови в художньому тексті Івана Франка (на матеріалі коротких оповідань). Здійснено розгорнутий та ґрунтовний аналіз фонетичних, семантичних та морфологічних змін германізмів, яких вони зазнали в процесі засвоєння мовою-реципієнтом. У статті наведено функціональні особливості германізмів, з'ясовано їх стилістичний потенціал в українській мові та визначено основні тематичні групи до яких належать запозичення з німецької мови.

17.18.04.1524/217138. Семантико-стилістичне навантаження особових займенників у поезії М. Никончука. Дяченко Н.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.36-39. - укр. УДК 81'366.2.

У статті представлено матеріал про семантичне навантаження й стилістичні функції особових займенників у поезії М. Никончука. З'ясовано, що найвиразніше у творах представлено займенники Я - авторське Я, Я ліричного героя, "приховане" Я, "чуже" (фемініне) Я; ТИ - ТИ адресата, любовне ТИ, ТИ ліричного героя, узагальнювальне ТИ, об'єктне та суб'єктне ТИ; ВИ - шанобливе ВИ, любовне ВИ, узагальнене нейтральне ВИ та зневажливе ВИ. Основними стилістичними функціями цих займенників є семантична й граматична когезія тексту, створення різноманітних стилістичних значень (інтимізуючого, підсилювального, оцінювального, значення приховування особи тощо).

17.18.04.1525/217147. Китайський детектив в європейському варіанті. Рижченко О.С. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.93-99. - укр. УДК 1751.82.821.581.

Стаття присвячена порівняльному аналізу оригінального китайського детективного твору з перекладним китайським детективом, який був здійснений європейським східнознавцем Робертом ван Гуліком. Проведений аналіз показав, що перекладний твір носить швидше характер стилізації, оскільки перекладач прагнув надати своєму твору характер класичного англійського детективу, тоді як оригінальний китайський твір спрямований більше на опис громадського розвитку і функціонування, ніж на опис логічних і аналітичних пошуків злочинця, які характеризують класичний англійський детектив, основні риси якого й наслідуює перекладний європейський роман.

17.18.04.1526/217148. Мовні засоби вираження самотності у сучасній франкомовній літературі. Станіславська О.О. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.100-103. - укр. УДК 811.133.1'38'42:[177.82:82'06-3].

Стаття присвячена дослідженню лінгвістичних засобів вираження самотності у сучасній франкомовній прозі. Представлені наявні зв'язки з різними мовознавчими студіями. Зазначено вагомість вивчення цієї емоції у контексті її значної присутності у постмодернізмі. Вказано на емоційне навантаження, яке наявне у сучасній прозі. Подані приклади з роману бельгійської письменниці Амелі Нотомб "Гігієна вбивці", які вказують на вагоме використання як експліцитних, так і імпліцитних засобів, зокрема завдяки відповідним стилістичним засобам.

17.18.04.1527/217150. Мовленнєва репрезентація маскулітних персонажів у прозі Івана Франка. Шмега К.М. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.109-114. - укр. УДК 821.161.2-3.09Франко І.:7.04-055.1.

У статті досліджено текстуальну особистість чоловіка як носія унікального мовного коду у прозі Івана Франка. Проаналізовано стратегії і тактики маскулітної комунікації та ознаки ґендерлекту, виявлено засоби ословлення маскулітного психотипу. Показано, що мовна тактика у стосунках з жінкою співвідноситься у персонажах Франка з такими ролями: деспот, батько, товариш, захисник. Також встановлено, що внаслідок суспільної стратифікації, яка ділить чоловіків на керівників і підлеглих утворюються і специфічні форми маскулітного нарративу - дискурси домінування, приниження та спротиву.

17.18.04.1528/217524. Міжкультурна комунікація і діалог культур у контексті мультикультуралізму (на матеріалі роману А.Крісті "вбивство у східному експресі"). Коляда Е.К., Шелудченко С.Б. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.19-26. - англ. УДК 008:130.2:316.723.

Статтю присвячено аналізу соціального феномену міжкультурної комунікації як особливого різновиду спілкування. Установлено домінуючу роль праць Ч. Тейлора в галузі досліджень мультикультуралізму. Окреслено роль глобалізації в формуванні мультикультурного суспільства шляхом зставного аналізу праць Ч. Тейлора та Р. Сенета. Досліджено та порівняно дефініції мультикультуралізму як співіснування в інтегральному просторі різноманітних культурних формацій, що взаємодіють на тлі протистояння, комунікації чи взаємообміну. У розвідці йдеться про мультикультурність як фактор ескалації напруження в сучасному світі. Доведено, що мультикультурність є чинником як інтеграції, так і дезінтеграції. Визначено, що міжкультурний діалог є конструктивною формою культурної взаємодії, що ґрунтується на засадах толерантності й облігаторності збереження існуючого культурного різноманіття світу. Міжкультурний діалог визнано визначальним чинником мультикультуралізму задля кооперації в умовах мультикультуралізму. Визначено спільне й відмінне між діалогом культур і цивілізацій. Наведено дефініції поняття субкультури як конституента культури, а відтак вказано на складну організацію та диференційованість будь-якої культури. Розмежовано поняття субкультури та соціальної групи. Виявлено взаємозв'язок культури та її субкультури за формулою "вид - рід". Вивчено проблематику міжкультурних відносин як вагомій складовій етносоціологічних та міжкультурних досліджень. Визнано можливість реалізації міжкультурної взаємодії не лише на макро- й мезорівні, тобто на рівні націй, етнічних груп, культур і субкультур, а й на мікрорівні, що детерміновано безпосередніми міжособистісними контактами. Обумовлено, що комунікація є міжкультурною не стільки за критерієм приналежності учасників до різних культур, скільки за ставленням до комунікантів не як до конкретних індивідів з особистими негативними / позитивними якостями, а як, передусім, до представників, що уособлюють певну етнічність чи культуру. Проаналізовано художній твір задля уяочення міжкультурного спілкування й пошуку відповідних стратегій. Проілюстровано стратегії ізоляції, дискримінації, інтеграції, що де факто реалізовані поведінкою геттоїзації, культурної колонізації та часткової асиміляції. Ідентифіковано, що форма культурного обміну не представлена в фактичному матеріалі, що зумовлено її лише нечастими, поодинокими проявами.

17.18.04.1529/217525. Алюзія як засіб імплікації змісту у ліричних творах Г.М. Енценсбергера. Марченко М.О. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.26-31. - німецька УДК 821.112.2-14.09.

У статті аналізується функціональний аспект алюзії у художньому мовленні постмодернізму, а саме у ліричних творах яскравого представника німецького постмодернізму Г. М. Енценсбергера. Алюзія характерна для художнього мовлення постмодернізму, оскільки мистецтво цієї епохи сприймається як художній код, який несе у собі імпліцитну закодовану інформацію. Ця інформація відповідає не тільки певній культурній парадигмі мовної особистості або певного народу, а й людства взагалі. Алюзія здатна до імплікації, компресії змісту художнього твору постмодернізму та навіть у поодиноких випадках призводить до полісемії змісту. Алюзія має чітку компонентну структуру, функціональну характеристику та тематичну класифікацію. Оскільки алюзія є вербалізацією прецедентних знань певної мовної особистості, то за структурними компонентами вона поділяється на прецедентне ім'я, прецедентне висловлювання та прецедентну ситуацію. За функціональним принципом розрізняються текстотворчі, фрагментарні та рекурентні алюзії. За тематикою алюзивні маркери поділяються на наступні алюзії: 1) мистецькі, 2) політичні, 3) соціокультурні, 4) газетно-публіцистичні 5) крилаті, 6) офіційно-ділові, 7) бібліїзми, 8) наукові, 9) контаміновані експресами. Для художнього мовлення Г. М. Енценсбергера є характерним використання алюзії, як одного з засобів імплікації змісту. Для створення алюзії автор звертається до прецедентних імен, ситуацій та висловлювань. Однак надає перевагу прецедентним іменам, оскільки вони можуть точніше апелювати до прецедентних знань реципієнта. Слід звернути увагу на поліфункціональність алюзії. Тематичний план алюзії у ліричних творах цього письменника є різноманітним, що вказує на багатогранну картину світу та значний ментальний досвід Г. М. Енценсбергера. Але слід визначити, що інтенсивне використання алюзії призводить до ускладнення розуміння змісту, оскільки не завжди прецедентні знання адресанта можуть відповідати знанням реципієнта. Алюзія спонукає адресата до імпліцитного діалогу з адресантом, який звертається таким чином до прецедентних знань свого співрозмовника. Використовуючи алюзію, Г. М. Енценсбергер намагається переосмислити глобальні проблеми людства. У своїх творах він розглядає вплив технічного прогресу, науки, політики, мистецтва, глобалізації світових процесів на людину, суспільство та держави.

17.18.04.1530/217527. Європа на тлі "кінця історії" в романі Малколма Бредбері "Професор Кримінале". Назаренко Н.І., Гриценко А.В. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.39-44. - укр. УДК 821.111-31.09Бредбері М.

У статті досліджено європейські реалії кінця ХХ століття, художню візію яких презентовано в романі М. Бредбері "Професор Кримінале". Розглянуто питання хронотопу, соціальної, національної та культурної ідентичності представників двох різних епох - тоталітарної та посттоталітарної Європи.

17.18.04.1531/217529. Волосся як культурний код у поезії Віри Вовк. Смольницька О.О. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.51-59. - укр. УДК 821.161.2-1.09Вовк(81).

У статті проаналізовано значення волосся у вибраній ліриці української письменниці у Бразилії Віри Вовк. Беруться до уваги символіка, звичаї, обрядовість, вірування української, германської та інших культур. Застосовуються компаративний, ретроспективний, міфологічний, концептуальний, перекладознавчий, лінгвістичний (тезаурусний) аналіз.

17.18.04.1532/217530. Фольклорно-етнографічні джерела роману В.Ліса "Століття Якова". Стасик М.В. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.60-65. - укр. УДК 821.161.2-311.6.09.

У статті на прикладі роману Володимира Ліса "Століття Якова" розкривається роль фольклорно-етнографічного матеріалу для творення художнього образу. Аналіз матеріалу показує цікаві вкраплення в розповідь традицій, звичаїв та обрядів. Зазначається, що письменник одночасно звертався до декількох фольклорно-етнографічних пластів, які мали увиразнити його задум. У романі фольклорно-етнографічний матеріал та реальність не конфліктує, навпаки - доповнюють одне одного, виступаючи структурним елементом тексту.

17.09 Історія літератури

17.18.04.1533/213359. Міф і реальність у нарративних практиках української еміграції. Цимбал Т. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.15-21. - рос. УДК 101:314.74.

У статті представлено досвід дослідження проблеми міфологізації біографії емігрантів, в основному - мотивів перебування за межами батьківщини сучасних українських жінок. У даному випадку нарратив фіксує процесуальність самоздійснення та самовиправдання жінок, які з різних причин обрали еміграцію в якості життєвої стратегії. Нарратив як спосіб міфологізації мотивів еміграції позбавлений онтологічного підґрунтя і виступає як суб'єктивний акт, створюючи тим самим псевдореальність.

Міфи допомагають емігрантам відчутти стан буттєвісної вкоріненості. Однак це тільки ілюзія вкорінення, адже у мовному акті повноти буття сягнути неможливо. Нарративний аналіз у цьому випадку може бути використаний у якості інструменту комунікації, що буде забезпечувати дослідження різних точок зору на складні соціальні й культурні проблеми за умови взаємної участі суб'єктів. У той же час деміфологізація мотивів еміграції може стати одним з факторів зниження міграційної активності жінок.

17.18.04.1534/213363. Клементе Ребора: трагедія війни та поетична мова. Переклад "Лазаря" та поезія під час війни / Clemente Rebor: la tragedia della guerra e la parola poetica. La traduzione di Lazzaro e le poesie di Guerra. Кармініні А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.37-47. - Італійська УДК 7.01:316.

У статті розглядається досвід великого італійського поета Клементе Ребора (1885-1957), який пройшов Першу Світову війну та відкрив поезію як засіб вербалізувати невимовне. Досліджується випадок Ребора та його переклади оповідань Леоніда Андреева, демонструється, як практика перекладу допомагає подолати мовчання та повернутися у поле поетичної мови.

17.18.04.1535/213828. Самотні світи Ежена Іонеско (історико-філософський аналіз). Салій А.В. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.45-50. - укр. УДК 821(091).

Проблема абсурду у сучасному поліорганічному світі набуває нових вимірів. Період, коли реальність втрачає свої традиційні кордони і може розглядатися через призму найнелогічніших ознак, як ніколи повертає потребу нового прочитання текстів румуно-французького мислителя Ежена Іонеско. Епатаж як спосіб самовираження і, одночасно, як потреба зрозуміти себе, своє місце у світі були притаманні йому завжди. Звідси його потреба запитування, постійне самозаглиблення і щире переживання нерозуміння з боку оточуючих. Автор намагається розкрити природу і джерела філософської рефлексії мислителя, пов'язуючи його з типом мислення російського філософа Л.Шестова. Важливим елементом становлення Іонеско як письменника і драматурга відзначається його природна внутрішня закритість і відчуженість і, як наслідок, постійна акцентуація на проблемі самотності особистості, яка розглядається ним як спротив суспільному тиску. Важливою особистою рисою самого Іонеско, у такому контексті, є потреба відчувати себе не таким як інші.

17.18.04.1536/214085. Трохим Зіньківський і Михайло Драгоманов: до історії полеміки 90-х рр. XIX ст. про українську мову, літературу та національну ідею. Кіраль С.С. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.3-19. - укр. УДК 821.161.2:82-92+82-6.

У статті на підставі докладного вивчення періодики, маловідомих та архівних матеріалів охарактеризовано спільне та відмінне в поглядах двох українських інтелектуалів М. Драгоманова й Т. Зіньківського на окремі тогочасні гуманітарні проблеми, зокрема мовно-літературні питання, російсько-українські літературно-громадські контакти, трактування націоналізму та космополітизму у контексті їхньої доби та з погляду сьогодення.

17.18.04.1537/214087. Іманентний аналіз твору Т. Шевченка "Якби зустрілися ми знову...". Краснова Л.В. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.29-37. - укр. УДК 821(091).

У статті здійснено інтерпретацію ліричного твору Т. Шевченка у річищі іманентного підходу. Проаналізовано поетику в цілісності змісту та форми.

17.18.04.1538/214088. Пригодницька повість в контексті когнітивної наратології: аналіз фреймів (М. Коцюбинський "Дорогою ціною"). Лахманюк А.М. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.37-51. - укр. УДК 821.161.2.

У статті досліджується пригодницька повість М. Коцюбинського "Дорогою ціною" з метою виявлення читацьких естетичних реакцій. Теоретичним підґрунтям праці є головні аспекти когнітивної наратології (Д. Герман) - концепція фреймів і скриптів (Ч. Філмор, О. Кубрякова, Д. Герман). Подається огляд розвитку пригодницької літератури в Україні. Простежується формула пригодницької повісті, а також читацькі ефекти: здивування, когнітивна невпевненість, когнітивна невизначеність.

17.18.04.1539/214089. Золоті зливки зі срібної землі. Науменко Н.В. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.51-59. - укр. УДК 821(091).

У статті аналізується збірка творів Миколи Зимомрі "Образки Срібної землі. Obrazki Srebrnej Ziemi". Окреслюється єдність словесного, графічного та візуального образу у новій книзі М. Зимомрі, що виявляє індивідуальний стиль його поетичного мислення.

17.18.04.1540/214090. Роман Марії Матіос "Солодка Даруся" як вирок комуністично-кадебістському режиму. Новиков А.О. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.59-71. - укр. УДК 821.161.2.09.

У статті висвітлюються основні проблеми, порушені в романі М. Матіос "Солодка Даруся", - насильницька колективізація, радянські репресії, збройний опір окупаційній владі Української повстанської армії. Детально аналізується образ головної героїні твору Дарусі Ілашук, яка стала символом понівеченої більшовиками України. Наголошується на тому, що в мовчаннях матері й доньки глибокий філософський підтекст, що Дарусина німота є розплатою за небажання Мотронки розповісти про свою страшну таємницю близькій людині.

17.18.04.1541/214092. Проблема екзистенціального вибору в романі "Сад Гетсиманський" Івана Багряного. Працьовитий В.С. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.92-119. - укр. УДК 821(091).

У статті "Проблема екзистенціального вибору в романі "Сад Гетсиманський" Івана Багряного" автор простежив, як письменник з одного боку показав варварську суть московсько-більшовицького режиму, а з другого - створив складний та неоднозначний образ-характер романтичного героя - нескореного Андрія Чумака, який символізував еліту української нації.

17.18.04.1542/214094. Оповідна структура повісті Т.Шевченка "Музикант". Ткачук О.М. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.139-155. - укр. УДК 821.161.2.09.

У статті досліджується оповідна будова повісті Тараса Шевченка "Музикант" в контексті жанрового синкретизму твору. Визначається роль гомодієгетичного оповідача в сюжетно-композиційній організації повісті, вплив автобіографічних деталей та вставних оповідей, епістолярію на читацьку рецепцію. Аналізуються особливості наративного темпу, перегук з сентименталістським нарративом та явищем бідермаєра.

- 17.18.04.1543/214095. "Правдиві поети ніколи не дозволяють собі тих кольористичних оргій" (Іван Франко про колір). Трачук Т.Я. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.155-172. - укр. УДК 801.631.5-026.613.
У статті проаналізовано головні аспекти Франкової рецепції поетикальної функціональності кольору в художньому творі, здійснено огляд основних літературно-критичних праць письменника, простежено еволюцію його естетико-світоглядних засад в оцінці значущості барви та її образних потенцій.
- 17.18.04.1544/214096. Літературні обрії Миколи Зимомрі. Ходанич Петро. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.181-191. - укр. УДК 821(091).
В статті йдеться про літературну творчість М.Зимомрі, розглядаються питання взаємозв'язків між науковими працями вченого в галузі літературознавства, перекладу і досліджень україно-німецьких культурних взаємин і тематикою малої прози автора. На прикладі окремих творів проаналізовано стилістичні особливості творів.
- 17.18.04.1545/214097. Національно-визвольні змагання 1917 - 1920 років у житті і творчості Володимира Сосюри. Царик Л.І. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.191-202. - укр. УДК 821(091).
У статті на основі спогадів поета та ранніх його творів проаналізовано риси художнього світу Володимира Сосюри періоду 1917-1920 років. Окреслено специфіку індивідуальних та екзистенційних особливостей ліричної творчості митця під час національно-визвольних змагань в Україні, учасником яких він був. З'ясовано роль "Спогадів" Сосюри для рецепції та інтерпретації його творчості 20-30-х років.
- 17.18.04.1546/214098. Народнопоетичне підґрунтя творчого доробку Анатолія Черниша. Щербак С.В. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.202-213. - укр. УДК 804(477.44).
У статті проаналізовані поетичні твори Анатолія Черниша: коліскові, лічилки, загадки, ігри (назву казки підкажи), у яких виявлено та схарактеризовано народнопоетичні елементи: проста як для читання так і для розуміння дитиною змісту творів, тематично різноманітні (про стосунки, тваринний та рослинний світ, навколишнє середовище), мають пізнавальний характер, ґрунтуються на народному світогляді та кращих зразках українського фольклору, допомагають дитині розвивати художнє та логічне мислення, уяву, пам'ять, творчі здібності. Мають народнопоетичне підґрунтя, яке виражається у віршованій формі твору, чіткій ритмізації, малому змісту твору, простій та зрозумілій мові, у відповідності віковим особливостям дітей та пізнавальному характері. Як і народні коліскові, загадки, лічилки так і твори сучасного письменника Анатолія Черниша вчать маленьких читачів спостерігати за природою, спонукають до порівняння та зіставлення речей і також вони є засобом виховання та розвитку дитини.
- 17.18.04.1547/214100. Особливості літературного життя Лондона на зламі XIX -XX століть та їх еволюція у перші десятиліття XX століття. Авраменко Н.В., Стешин І.О. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.225-233. - укр. УДК 82.02.
Стаття присвячена розгляду особливостей розвитку літературних течій в англійській літературі пост-Вікторіанського періоду на рубежі XIX - XX століть та їх еволюції у перших десятиліттях XX століття з точки зору їх філософсько-естетичного наповнення.
- 17.18.04.1548/214101. Наратив як інтенція сповідальності у творах А. Міцкевича і Ш. Бодлера. Бистрова О.О. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.233-238. - укр. УДК 821.162.1. 09:821.133.1.09.
У статті проаналізовано у компаративному вимірі особливості наративу в творчості А. Міцкевича та Ш. Бодлера. Досліджено окремі складові поетики цих двох письменників у з'ясуванні гомогенних та гетерогенних аспектів.
- 17.18.04.1549/214103. "Перехресні стежки" Івана Франка - "Павук" Сюй Ді-шаня: антропологія любові й ненависті. Ван Сяююй. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.254-269. - укр. УДК 821.161.2-1.09.
Статтю присвячено психоаналітичній типізації творів "Перехресні стежки" І. Франка і "Павук" Сюй Ді-шаня крізь призму антропології любові й ненависті. У дослідженні порушуються проблеми символізації архетипів, а також міфологічні образи діалектичного мислення у вимірі антитези добра і зла. Авторка розглядає значення й сенс образів-символів "Перехресних стежок" І. Франка у зв'язку із філософськими концепціями конфуціанства та даосизму, а оповідання "Павук" Сюй Ді-шаня - із християнським світоглядом, аргументуючи цей "парадоксальний" культурологічний феномен тим, що "колективне неусвідомлене" за К.-Г. Юнґом ідеїчне у всіх людях і народів.
- 17.18.04.1550/214104. Творчість Джорджа Ліппарда в дискурсі північноамериканської літератури XIX сторіччя. Калініченко М.М. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.269-280. - укр. УДК 821.111-3.
У статті здійснено першу в історії українського літературознавства спробу аналітичної інтерпретації творчої біографії найвідомішого популярного автора Сполучених Штатів першої половини дев'ятнадцятого сторіччя - сенсаційного літератора Джорджа Ліппарда. Акцентовано на потребі ретельного студіювання всієї повноти і складності митецьких зв'язків письменника із дискурсивними практиками демократичної культури його батьківщини. Розглянуті деякі особливості естетичного та ідейного впливу Ліппарда на творчість головних репрезентантів літератури доби Американського Ренесансу.
- 17.18.04.1551/214106. Архетип дерева в поетичній традиції Олександра Олеся та європейських символістів. Цуркан І.М. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.291-306. - укр. УДК 821.161.2.
У статті досліджується архетип дерева, що став невід'ємною складовою творчості Олександра Олеся, російських, французьких та польських символістів кінця XIX - початку XX століття на тлі загальноєвропейських тенденцій. На численних прикладах автор статті доводить, що у свідомості митців кінця XIX- початку XX століття асоціативна ускладненість символіки дерев найвизраźніше ілюструвала пантеїстичне бачення краси природи як земного вияву абсолютного ідеалу, недосяжного для профанної свідомості, душевну рівновагу у творчому самовираженні та гармонію інтимного почуття.
- 17.18.04.1552/214109. Романтична іронія в наративі поеми "Сон" Т.Шевченка. Ткачук О.М. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Літературознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №45, С.326-340. - укр. УДК 821.161.2.09.
У статті аналізується наративна модель поеми "Сон" Т.Шевченка. Висвітлено художній світ поеми, особливості оніричного дискурсу крізь оптику якого змальовано буття Російської імперії та колоніальний статус українців. Увага приділяється типології наративу у іронічній структурі романтичної поеми Шевченка.

- 17.18.04.1553/214235. Перспективи української мови у сприйнятті Харківської школи романтиків (правописні аспекти). Блик О. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.28-40. - укр. УДК 821.161.2-146.2.09 : 811.161.2.
- Діяльність харківських романтиків у першій половині XIX ст. була багатоаспектною. Одним із суттєвих завдань цього об'єднання був пошук адекватного українського правопису та обґрунтування художньої повноцінності української мови. Орієнтуючись на фонетичний принцип, вони створили декілька варіантів правопису. І. Срезневський та А. Метлинський у своїх наукових працях довели давнє походження української мови. Правописні пошуки харківських романтиків були використані П.Кулішем, котрий об'єднав напрацювання своїх попередників і створив "кулішівку", якою було надруковано ряд українських видань.
- 17.18.04.1554/214252. Забуті письменники-новелісти "розстріляного відродження". Ленська С. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.217-233. - укр. УДК 821.161.2-32.09 "1920 1930".
- У статті розглянуто трагічність особистих доль окремих митців, а також окреслено творчі здобутки репресованих у роки сталінського терору українських письменників-новелістів, які були несправедливо забуті і вилучені з вітчизняного літературного процесу. Доведено, що новелістика О. Бабія, В. Минка, Г. Михайличенка, К. Поліщука, А. Приходька, С. Стеценка, М. Трирога торкається широкого кола суспільно-історичних та морально-етичних проблем, репрезентує модерністські пошуки у царині форми й образотворення, що засвідчує європейський рівень розвитку української культури "розстріляного відродження".
- 17.18.04.1555/214253. Себе-шукання чи шукання-себе в художньому просторі. Мацевко-Бекерська Л. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.233-244. - укр. УДК 821.161.2-32.09"18 19":7.04.
- Представлено проблему форматування гомодієгетичного наратора в інтрадієгетичній ситуації (вторинного дієгетичного наратора) в українській малій прозі кінця XIX - початку XX ст. Акцентовано на основних параметрах моделювання художнього світу, на функціональному навантаженні центру наративу. Подано характеристики основних рівнів розгортання викладу крізь призму наявної смислової та оцінної домінанти. Теоретичні аспекти дослідження аргументовано аналізом деяких оповідань О. Кобилянської.
- 17.18.04.1556/214254. Спростування "білого погляду" у літературному каноні корінних народів Північної Америки. Шостак О. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2016, №33, С.244-258. - укр. УДК 2:81'42:82 (73).
- Стаття присвячена темі етнічних розбіжностей у сучасному суспільстві США та Канади та її втіленні у літературних творах письменників корінного походження. Авторка прискіплює аналізує один із найглибших прихованих расових стереотипів сучасного суспільства, так званий "білий погляд" на оточуючий світ і його проєкцію у літературній традиції корінних народів Північної Америки на прикладі творів Луїз Ердріч, Луїса Оувена, Томаса Кінга, Джералда Візенора, Джулії Лоурі Рассел, Патрісії Рілер. Дослідниця доводить, що формуючи власний літературний канон, письменники-нативісти прагнуть створити альтернативну історію Північної Америки та альтернативну систему етнічних цінностей з метою заявити про себе і своє бачення світу і у такий спосіб протистояти, нав'язаним масовою культурою образам.
- 17.18.04.1557/214538. Античний дискурс у романі Дж. Джойса "Улісс". Дем'янюк М.Б. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.40-44. - укр. УДК 8209(419).
- У статті висвітлюється проблема людини та її меж шляхом використання мотивів античної філософії та міфології в романі Дж. Джойса "Улісс". Визначено споріднені мотиви, що пронизують філософські трактати Платона ("Філеб", "Тімей", "Держава") та роман Дж. Джойса. Зроблено спробу потракування роману як втілення діонісійського начала, яке передує й передчуває аполлонівське. При цьому особлива увага приділяється прагненню до гармонійної єдності трьох начал у людині. Підкреслюється, що звернення до минулого, зокрема, до античних часів, надає тексту рис інтердискурсивності й інтертекстуальності. Це дає можливість розширити змістове поле роману, у якому описано один із найдовших днів в історії літератури, до меж неосяжного й недосяжного, що є основою постструктурологічних досліджень.
- 17.18.04.1558/214565. Критика ранніх протестантів в українській полемічній літературі XVI ст. Шаповал А.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.187-191. - укр. УДК 284.2+1(091).
- У статті розглянуто православну полеміку з ранніми протестантами на території сучасної України. В основу дослідження було взято полемічні тексти Артемія та анонімний текст "Писання проти лютерів", які, на нашу думку, чітко окреслюють основну аргументацію православного духовенства, яке не сприймало реформаційних рухів. Акцентовано на послідовності й поступальності процесу розвитку інтелектуальної думки Артемія щодо проблеми протестантизму. Основна увага в статті приділяється критиці руху соцініан та його очільнику Семену Будному. Проаналізовано автентично український текст "Писання проти лютерів", який є основним джерелом для дослідження критики українського православного духовенства лютеран. Також було проведено порівняльний аналіз текстів Артемія з анонімним автором, виявлено вплив послань Артемія на подальшу полемічну практику православних кліриків проти лютеран та соцініан. Винесено на розгляд основні цитати Артемія щодо проблеми православного духовенства та його полеміки з представниками протестантизму. Засудження неосвіченості українських церковників було виправданим кроком, на чому наголошено в статті. Також здійснено загальний огляд усього корпусу полемічних текстів, які були написані Артемієм та авторами, що потрапили під його вплив.
- 17.18.04.1559/214574. Формування системи духовних цінностей особистості на основі ідей християнського гуманізму в полемічній літературі кінця XVI - першої половини XVII ст. Гапченко О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.35-39. - рос. УДК 37.013(477)"15 16".
- У статті розглядаються феномен полемічної літератури й аспекти формування системи духовних цінностей особистості, які впливали на розвиток християнського гуманізму в Україні кінця XVI - першої половини XVII ст. Завдяки феномену полемічної літератури, українська філософська думка збагатилася висновками щодо змісту таких важливих життєвих цінностей, як любов до ближнього, співчуття, милосердя, рівність, справедливість, людська солідарність, християнська співдружність, благочинність і допомога бідним. Моральність тут постає найвищим критерієм в оцінці людини, її життя й діянь. Можна констатувати, що українськими книжниками та полемістами XVI-XVII ст. був сформульований свого роду етичний ідеал, на який орієнтувалася б українська людина у світі. Звісно, за своєю суттю він був утопічний, водночас це було своєрідним відображенням сутності людських взаємин, які необхідно було реалізувати в земному світі. Крім того, людині надавалася можливість організувати своє життя відповідно до такого ідеалу, дарувати щастя й радість іншим людям.
- 17.18.04.1560/214624. Про історію дослідження творчої спадщини Закира. Керімов Р.Ш. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.103-105. - рос. УДК 821.112.2(436).
- У статті розповідається про дослідження літературної спадщини одного з основоположників азербайджанської сатиричної поезії XIX століття - Гасима бек Закира. Автор із метою усунення наявних помилок провів порівняльні текстологічні дослідження та, спираючись на вперше придбані архівні матеріали, фактично довів свою точку зору. Творчість поета склала окремий етап у розвитку сатиричного мистецтва. Твори поета сприяли розвитку суспільства здоровим шляхом, боротьбі з невіглаством і самоуправством чиновників, їх тиранією. Він писав сатири, у тому числі байки "Лев, Вовк і Шакал", "Лисиця і Вовк", "Дервіш і

бідняк", історії у віршах та інші твори. Гасим бек Закир як видатний художник здійснив позитивний вплив на розвиток реалістичної поезії Ширвані, Сабіра та інших поетів кінця XIX - початку XX століття.

17.18.04.1561/214643. Композиція поеми "Мідний вершник": поетика Пушкіна й діалектика Гегеля. Пустовіт О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.177-180. - рос. УДК 801.73.

У статті досліджено композицію поеми О.С. Пушкіна "Мідний вершник". Форма твору подібна до сонатної форми в музиці. Твір побудовано на конфлікті двох правд (саме так визначає Гегель сутність трагічного конфлікту). Особливу увагу приділено симетричним аспектам сонатної форми, зокрема дзеркальній симетрії епізодів, що належать експозиції та репрізи. Сонатна форма інтерпретується як утілення принципу єдності й боротьби протилежностей - фундаменту гегелівської діалектики. Отже, обґрунтовується положення щодо діалектичного складу пушкінського мислення. Здійснена спроба пов'язати інтерпретацію твору з його структурою. Показано, як саме множинність інтерпретацій твору пов'язана з наявністю суперечностей.

17.18.04.1562/214726. Дискурс свободи у прозових творах Т.Г. Шевченка. Поцюрко О.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.122-125. - рос. УДК 821(091).

У статті розкрито особливості трактування ідеї свободи в повістях, "Щоденнику" та листах Т.Г. Шевченка. Доведено положення про те, що всі герої в Кобзаря обирають свободу власного волевиявлення, борються за "святе право" на свободу, справедливість і щастя, їхнє індивідуальне відчуття свободи є неповторним і глибоко особистим. Природа феномена свободи відкривається крізь призму романтичної аксіології поета. Обґрунтовано, що поняття свободи в письменника як вияв абсолютної гідності, активності й вільного самовиявлення людини корелюється із поняттями відповідальності, добра, любові, милосердя, котрі впливають із його християнського світогляду. Своєрідним символом свободи у Т.Г. Шевченка постає сліпий лірник і кобзар. Найважливішими для людської екзистенції є сім'я, батьківщина та свобода. Трагічна доля Кобзаря є прикладом утілення вічних ідеалів свободи.

17.18.04.1563/216993. Іван Франко як духовно-інтелектуальний будівничий української нації. Козловець М.А. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.65-71. - укр. УДК 159.923.2.

У статті досліджено роль і значення постаті Івана Франка в етнонаціональному духовному просторі українського народу, в обстоюванні державної незалежності та духовності, в утвердженні національної ідеї. Доведено, що своєю творчістю й діяльністю І. Франко обґрунтовує і практично реалізує концептуальні засади культурного націоналізму, розкриває діалектику національного та загальнолюдського в історичному розвитку, окреслює роль та перспективи феномену нації. Проаналізовано розуміння поетом проблеми єдності української нації і націєтворчу функцію інтелігенції, її історичне покликання.

17.18.04.1564/217051. Суспільно-креативна роль музики в творчості Осипа Маковея. Василик Д. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.148-151. - укр. УДК 821.161.2.09:78.

У статті на основі аналізу художніх творів Осипа Маковея - українського поета, письменника, редактора, видавця, педагога, доктора філософії, громадського діяча - висвітлюється його розуміння ролі музики, як суспільно-креативного феномена.

17.18.04.1565/217141. Творчість Тараса Шевченка в інтертекстуальному дискурсі поетів-вісімдесятників. Косарева Г.С. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.53-58. - укр. УДК 821.161.2.09.

У статті актуалізовано поетичну творчість Т. Шевченка крізь призму лірики поетичного покоління 80-х років XX століття. Метою статті є з'ясування інтертекстуальних зв'язків з поезіями Т. Шевченка, зокрема визначення особливостей трансформації змістовних та формальних чинників у творах Н. Білоцерківець, О. Пахльовської, П. Медянки, П. Гірника, О. Забужко. Акцентовано на семантичній ролі паратекстуальних (заголовки-провокація, епіграф), інтертекстуальних (алюзії, прямі цитати, імена, центони) складників.

17.18.04.1566/217142. Військова поезія початку XX століття в літературі Великобританії і Азербайджану. Мамедова Дж.А. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.59-65. - рос. УДК 821.

У поезії Азербайджану і Великобританії початку XX століття спостерігаються схожі принципи творчості, ідейно-змістовні якості. У кожного із зазначених народів до Першої світової війни в поезії більше позначалася тематика ліричного змісту, любов, краса, любовні переживання, писалися твори, що прославляли красу природи в лірико-романтичному стилі. Однак після початку війни сформувалася нова ідейно-змістовна система в літературі, актуальною стала тематика війни і людини в цій війні. Ідейно-змістовна подібність, внесена в поезію війною, найбільше проявляється в георгіанській поезії і творчості азербайджанських романтиків. Саме ця подібність і буде піддано порівняльному дослідженню. Аналіз військової поезії дає можливість виявити в літературі Великобританії і Азербайджану ідейні напрямки за вищевказаною проблематикою, схожість в художньо-філософських підходах поетів як на Заході, так і на Сході, проблеми відображення війни в літературі. Порівняльні дослідження поезії Великобританії і Азербайджану дають можливість виявити цікаві наукові факти. Проблема, поставлена в статті, була проаналізована на основі наукових принципів порівняльного літературознавства, в основному застосовувався метод порівняльно-типологічного аналізу. При дослідженні проблеми були використані можливості типологічного підходу та системного аналізу.

17.18.04.1567/217149. Містичне вчення шейха Ібрахіма Гюльшані. Султанова Х.Г. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.104-108. - рос. УДК 8:811.

Великий мислитель середньовіччя Ібрахім Гулшані - засновник суфійського братства "Гюльшанія", був прихильником Деде Умара Рушені. Його стиль і літературна творчість були пов'язані з містичними темами, досвідом, його власними філософськими поглядами і людськими почуттями. Роботи Гюльшані, такі, як "Манаві", "Панднаме", "Диван" (на трьох мовах) розкривають духовне життя мюридів і добре характеризують його літературну творчість. Вчення про Вахдат-вуджуд, божественне життя, проблеми прав людини досліджуються в його газелях, через різні містичні фігури, поетичні форми. На його творчість вплинули ідеї Юнуса Імре і Насими. Гульшані характеризує моральні якості середньовічних людей, розкриває проблеми теософії і багатьох історичних подій. У своїй життєдіяльності Гюльшані найбільше хотів визначити взаємозв'язок між людиною і навколишнім світом. Гюльшані визнає існування Бога єдиною реальністю всього людства.

17.18.04.1568/217151. "...Се властиво наїзд і душення...": Російська імперія в рецепції Івана Франка. Юрчук О.О. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філологічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(85), С.115-119. - укр. УДК 821.161.2.

У статті актуалізовано погляд Івана Франка на проблему Російської імперії в контексті українського національного самоусвідомлення. Встановлено, що російський компонент (культурний, ідеологічний, політичний) займає вагомe місце в творчій спадщині митця. Помічено, що погляди Івана Франка щодо Російської імперії зазнають трансформації протягом життя. Спочатку письменник сприймає імперію як монархічну владу, до якої ставиться негативно, і російську культуру як таку, яка викликає симпатію. Пізніше з'являється усвідомлення органічності зв'язків між репресивною імперською системою і російською інтелігенцією, що легітимізує цю систему у власній текстуральності.

17.18.04.1569/217522. "Епінікіон" Ф.Прокоповича як зразок урочистої оди у російській літературі XVIII ст. Волік Н.А. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.7-13. - рос. УДК 821.161.1-14Прокопович.

Статтю присвячено проблемі визначення жанрової природи урочистої оди у російській літературі 18 століття та аналізу її композиційної та тематичної характеристик як результат впливу риторики. Ліричний жанр урочистої оди є найбільш популярним взірцем риторичної культури 18 ст. Історією та становленням цього жанру займалися такі вчені як Н. Ю. Алексєєва, Г. О. Гуковський, Г. В. Москвичова, О. А. Погосян, І. З. Серман, Ю. М. Тинянов та інші. Серед попередників урочистої оди називають шкільну оду, панегірик, церковну проповідь. Прокопович відомий як церковний діяч, вчений та письменник розпочинає одичне століття у російській літературі. Більшість похвальних слів належало саме Прокоповичу, який відіграв велику соціальну роль у суспільстві. Саме його "Епінікіон" був присвячений перемозі Петра Великого у битві під Полтавою над шведською армією. У творі поет звертається до мити неможливості виразити високі почуття за допомогою слів. Високий стиль створюється автором завдяки старослов'янській лексиці та давньогрецьким міфологічним образам. Дослідження підтверджують, що ця ода Прокоповича майже повністю повторює структуру панегірика та має деякі спільні теми з класичною урочистою одою.

17.18.04.1570/217523. Ідейна та художня специфіка мемуарної прози української літературної еміграції. Джигун Л.М. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.13-19. - укр. УДК 821.161.2-94.

У статті проаналізовано важливе місце української мемуаристики в національному, культурному та гуманітарному просторі України. Доведено, що автори другої половини двадцятого століття для достовірності описаних подій, фактів, явищ у структуру спогадів "вмонтовують" аналітично-порівняльні елементи, тісно поєднуючи їх із соціально-історичним контекстом.

17.18.04.1571/217526. Шевченкознавчі студії Дмитра Николишина. Меленчук О.В. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.32-39. - укр. УДК 821.161.2.09(477):929Николишин.

У статті вперше здійснено комплексний аналіз шевченкознавчої спадщини видатного письменника, літературознавця і видавця, колишнього учня професора С. Смаль-Стоцького - Дмитра Николишина. Акцентовано на його відомій науковій студії "Т. Шевченко. Історичні поеми", в якій автор подає власне наукове інтерпретування творів Т. Шевченка та визначено її місце в історії розвитку українського шевченкознавства. Крім того, виокремлено й громадсько-просвітницьку діяльність Д. Николишина, яка стосувалася осмислення й популяризування Шевченкових ідей на західноукраїнських землях в першій третині ХХ століття.

17.18.04.1572/217673. Поезія та антропологія війни: подолання німоти (на матеріалі творчості Клементе Ребора). Кармінаті А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №56, С.52-60. - рос. УДК 801:172.4 (Ребора).

У цій статті аналізується досвід італійського поета Клементе Ребора (1885-1957), який воював на фронтах Першої Світової Війни. Для нього одним з найдраматичніших наслідків війни є ізоляція та відсутність комунікації. Поезія постає простором, в якому людина долає німоту та відкривається для зустрічі з Іншим. У 1949 році Теодор Адорно написав: "писати вірші після Освенціма є варварством". Враховуючи тривожну хроніку сучасних подій ці слова знову стають актуальними та повертають нас до питання про сутність та функції поезії. Для того, щоб відповісти на це питання необхідно розглянути поетичну практику у контексті антропології миру та подолання насилля.

17.81 Допоміжні літературознавчі дисципліни

17.18.04.1573/214768. Комунікація й автокомунікація як чинники семіозу художнього тексту. Сковронський Б.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.123-126. - укр. УДК 130.2.

У статті розглядається семіоз художнього тексту під кутом зору взаємодії комунікації як екстеріорного чинника впливу змісту на свідомість людини й автокомунікації як внутрішнього чинника організації свідомості. Зокрема, свідомість розглядається як сфера, яка наповнюється змістом під час сприйняття тексту. Текст у цьому аспекті розглядається як комунікат, який свідомість передає сама собі: текст функціонує як повідомлення, презентований ним зміст впливає на свідомість, формує її, тобто сфера свідомості наповнюється змістом, але по мірі її наповнення починається зворотній процес - відбувається усвідомлення свідомістю самої себе як тексту як певної структури змісту. Так виникають поняття енергеми й ноєми, якими характеризується структура свідомості як показник способу сприйняття змісту і стан свідомості як показник якості того змісту, яким наповнюється свідомість.

17.18.04.1574/215115. Слово як нарративний елемент і риторична фігура. Дем'янюк М.Б. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.23-26. - укр. УДК 130.2.

Предметом статті є осмислення функціонування слова в літературному тексті як першооснови будь-якого нарративного фрагмента й риторичної фігури, що прагне активізувати увагу читача. Досліджується матриця, яка накладається на текст і виявляє його специфіку, аналізує механізми та одиниці перетворення, у тому числі й слово. Зазначено, що саме в контексті слово промовляє, реалізує себе, набуває буттєвості. Визначається вплив дискурсу, підтексту на формування його значення. Звертається увага на те, що лінійний дискурс створюється більш дрібними одиницями, а також на розрізнення в мовних знаках позначення й означеного. Використання лінгвістичного підходу під час аналізу механізмів перетворень є метою як загальної риторики, так і літературознавчої науки та сучасної філософії.

17.18.04.1575/217528. Особливості читацької рецепції в теоретичних роботах У.Еко. Рибалка І.С., Говоренко В.В. // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Філологія. Маріуполь: Маріупольський державний ун-т, 2017, №16, С.45-51. - укр. УДК 82.09(045).

Статтю присвячено питанням ролі читача у функціонуванні художнього тексту як окремої одиниці мистецтва. Задля вирішення цього питання автори порівнюють постулати рецептивної естетики та теоретичні доробки У. Еко. Однак найбільшу увагу приділено проблемі читача та особливостям сприйняття художнього твору. У статті проаналізовано такі твори У.Еко як "Вікритий твір", "Роль читача. Дослідження з семіотики тексту", "Шість прогулянок у літературних лісах".

17.18.04.1576/217544. Діалогічність художнього тексту в контексті "великого часу культури". Залужна А.Є. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №1, С.37-43. - укр. УДК 111.11:17.0.36.

У філософському дискурсі М.Бахтіна розкрито діалогічну концепцію, що набуває виразу події комунікативних зв'язків між автором і героєм, діалогічної взаємодії суб'єктів, культур, ціннісних світів, чужого і власного слова. Показано, що художній текст трансформують фундаментальний гносеологічний дуалізм суб'єкта - об'єкта на взаємовідношення "Я - Інший", автор - герой, поняття людини - на образ людини. Створення нового виду словесної творчості з повноправним розгортанням діалогу автора й героя, із притаманними для нього різноманітними світоглядними настановами, багатоманітністю смислопокладань і культурних традицій актуалізує діалогічну рефлексію оформлення духу, проявляючись у великих творах на рівні "великого часу культури".

18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

18.07 Теорія і методологія мистецтва і проблеми мистецтвознавства

18.18.04.1577/214175. Художній образ у творі мистецтва. Нагай Богдана. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.128-134. - укр. УДК 7.041.

У статті досліджено поняття художнього образу як невід'ємної складової твору мистецтва. Розглянуто художній образ у мистецтві погляду філософії та естетики. Охарактеризовано дві групи образів: автологічні й металогічні. Образи поділяються на вище названі типи за смисловими співвідношеннями між чуттєвим образом та його ідеєю.

18.18.04.1578/214550. Про поняття "техно-анімізм". Райхерт К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.106-110. - рос. УДК 141.141.

Статтю присвячено розгляду поняття "техно-анімізм". На сьогодні є чотири підходи до розуміння поняття "техно-анімізм". Перший підхід - це підхід американських релігієзнавців Дж. Кіркпатріка та Д. Тумміна: техно-анімізм розглядається як вірування, у якому поєднуються анімістичні практики та наукова фантастика; саме це вірування ґрунтується на вірі в космічних істот, які заміщують природних духів у класичному анімізмі. Цей підхід прямо залежить від того, якої концепції анімізму (класичної чи некласичної) дотримується дослідник. Другий підхід - це підхід, якого дотримуються дослідники А. Блок, К. Енсен, М. Ода, Т. Окуно, М. Песке: техно-анімізм розуміється як форма анімізму, вірування, у якому технології, що оточують людину, одухотворені. Третій підхід - це підхід американського культурного антрополога Е. Елі-сон: техно-анімізм є різновидом японської естетики, яка пов'язана з аніме та манґою та в якій центральну роль відіграють технології (меха), що одухотворені. Четвертий підхід - це підхід японського америкознавця Е. Огіхара-Шук: техно-анімізм - це квазіанімізм, який виникає внаслідок взаємодії сучасних технологій і анімістичних традицій Японії та який проявляє себе через аніме.

18.18.04.1579/214580. Ігрові чинники в сучасному мистецтві як ініціативна співпричетність творчості. Зайченко О.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.65-68. - укр. УДК 130.2:316.663.5.

У статті розглянуто проблему ігрового в сучасному мистецтві як такого, що поєднує граничне й метакричне буття. Водночас ставиться питання, наскільки самоцінність гри в сучасному мистецтві здатна актуалізувати особистісні сенси та цінності або, навпаки, замкнути сенсотворчий потенціал в ігрові межі, позбавлені референціальності. Також аналізується можливість причетності постмодерного "карнавалу сенсів" не тільки до граничного, а й до метакричного буття. Прихованість сенсів у сучасного мистецтва розглядається в аспекті потенційного втягування особистості в захоплення гру розкодування його та розігрування класичного в новітньому постмодерному аспекті. Також описується, як саме глибинна потреба у священному людини сучасної культури пов'язана з неабиякою популярністю залучення особистості у творчі або співтворчі діяння, розвитком креативності тощо.

18.18.04.1580/214659. Художньо-естетична концепція школи бойчуків. Бенюк О.Б. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.22-26. - укр. УДК 111.852:167.23.000.7.01.

У статті подано основні ідеї художньо-естетичної концепції школи Михайла Бойчука. Бойчукізм постає як напрям мистецтва модернізму, котрий втілював і реалізовував ідею новаторства й художнього експерименту як основного принципу творення художнього образу. Засновник школи та автор художньо-естетичної концепції Михайло Бойчук як митець виховувався й формувався на класиці європейського живопису, візантійського мистецтва та національному українському малярстві. Через те традиція в концепції школи бойчуків посідає вагомe місце. Проте Михайлові Бойчуку такий потужний зв'язок із традицією не завадив побудувати модерністську художньо-естетичну концепцію - концепцію монументалізму, яка прагнула творити нове шляхом формотворчих експериментів. Модерністський мистецький експеримент у концепції монументалізму виявився багатоплановим, бо реалізувався й у творенні нового стилю, і в специфічній навчально-педагогічній системі, яка мала на меті виховання нового художника-універсала, і в методах та засобах творення художнього образу.

18.18.04.1581/214706. Відображення філософських ідей Ф. Ніцше в мистецтві авангардизму. Демиденко Я.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.41-44. - укр. УДК 7.03.

Мета статті - дослідити відображення ідей Ф. Ніцше в мистецтві авангардизму. Методологія дослідження - для виявлення теоретико-методологічних засад функціонування використані положення філософської, естетичної, культурологічної та мистецтвознавчої думки. Наукова новизна - у статті проаналізовано вплив Ф. Ніцше на мистецтво авангардизму. Погляди Ф. Ніцше виявилися актуальні й затребувані в художній культурі ХХ ст., водночас представники культурної традиції ХХ ст., котрі використали у своїй творчості ідеї німецького мислителя, часто зверталися до них украй вибірково й не завжди контекстуально-коректно. Протягом усього ХХ ст. проголошується "смерть мистецтва", яку посягнували, зокрема, за допомогою філософії Ф. Ніцше. Але на основі аналізу естетики Ф. Ніцше можна переконатися, що ця смерть викликана більшою мірою не "смертю бога", а певною нерозв'язною або навіть замкненою ситуацією у творчій еволюції німецького філософа, яка видається необхідною в силу розвитку, водночас неможливою в силу безвиході, таке поєднання неможливого й необхідного й видається "смертю": бога, людини, мистецтва. Саме такий висновок творчого шляху виявляє в підсумку філософія Ф. Ніцше загалом і його естетика зокрема. Тому аналіз естетики Ф. Ніцше може сприяти постановці діагнозу сучасній філософській і художній ситуації й виявити фактори кризи культури ХХ ст. У висновках доводиться, що творча спадщина Ф. Ніцше може стати інтелектуальною підставою для подолання кризових явищ у сучасній художній культурі та ініціювати сходження Людини до нових духовно-мистецьких вершин.

18.18.04.1582/214802. Епістемологія мистецтва як галузь філософського знання. Назаренко М.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.96-98. - укр. УДК 167 [12].

Статтю присвячено витокам такої галузі досліджень, як "епістемологія мистецтва". Аналізується питання необхідності розвитку цього напрямку в українському контексті. Розглядаються вже сформовані концепції "епістемології мистецтва" А.Ренд і Л.Бергера, доводиться їхня обмеженість. Надається увага питанням еволюції взаємовідносин мистецтва та пізнання, що призвели до формування нової галузі філософського знання. Виділяються три основні лінії в історії мистецького пізнання, які охоплюють період Відродження, авангарду початку ХХ ст. і сучасного концептуального мистецтва. Підкреслюється необхідність нового підходу до визначення поняття "епістемологія мистецтва". Робиться акцент на евристичному й практичному потенціалі цієї галузі філософського знання як у сфері дослідження, так і як академічної дисципліни.

18.18.04.1583/215069. Музичний нонконформізм у контексті стилетворчих інтенцій художньої культури ХХ століття. Легенький І.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.67-69. - укр. УДК 008 312.421.

У статті надається культурно-історична реконструкція формування стилю у ХХ столітті. Визначається, що нонконформізм як стадія стильової динаміки виникає в контексті формотворення, коли культура або культурні практики досягають "квітучої

складності", за К. Леонтьєвим. У нонконформізм інтенції неповноти, незавершеності думки й надлишковість образних інновацій (синтез усіх стильових артефактів) б'ють через край. Доводиться, що нонконформізму властива модельна конфігурація відображення зовнішньої заданості, що завжди пов'язує мистецтво з нормами та зразками наслідування поведінки, а також іманентні реалії заперечення цих норм, що надає той дискурс, який фіксує потік змін, відкритості й незавершеності творчих інновацій. Стиль як загальна номінація означає "письмо" (стилос - паличка, якою писали на дощі), а також певну детермінанту-спонуку, якою спонукали слонів до руху й викликали необхідність реакції, руху в тому чи іншому напрямі. Це передусім спонукка зовнішня та внутрішня. У стилі можна побачити дуже багато аспектів, але найголовніше в них - це певна художня пам'ять, письмо як концентрація інформації, спонукання.

18.18.04.1584/215070. Коеволюційно-резонансна специфіка синтезу християнського сакрального мистецтва. Лещенко А.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.70-72. - укр. УДК 246.001:101.1(045)=161.2.

У статті розглядаються особливості коеволюційно-резонансної специфіки синтезу християнського сакрального мистецтва, а основною функцією синтезу видів і жанрів сакрального мистецтва визнається компенсаційна, яка характеризується еволюційно-приспосувальним значенням і реалізується через підкорення людини ідеям християнства завдяки сугестивному впливу. Доводиться, що саме літургійне дійство поєднує в собі значну кількість різних видів і жанрів сакрального мистецтва й спрямовується на забезпечення відповідної структури художньої організації просторового та часового видів християнського сакрального мистецтва, що розглядається в якості основного завдання Літургії. Разом із безпосередньою культурною дією підкреслюється значення в цьому процесі й естетичного компонента, де художня форма визнається лише допоміжним засобом, який дає віруючим змогу досягати в процесі літургійної дії трансцендентного стану.

18.18.04.1585/215622. Композиційні системи як основа візуальної культури. Ніколайчук Н.І. // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №43, ч.1, С.233-238. - укр. УДК 373.3.025.7.

Стаття присвячена дослідженню феномена композиційного мислення як необхідної форми для створення і розуміння мистецького твору. Візуальний діалог ефективно демонструє живе сприйняття дійсності, дозволяє заглибитись у зміст динамічного сюжету, зосередитися на статичних паузах, які підсилюють силу мистецтва, дають можливість відчутти образ. У статті подано авторське прочитання терміну "композиційне мислення" та прослідковано його роль у процесі формування творчої особистості художника.

18.18.04.1586/215635. Синтез візуальних видів мистецтва: архітектура, фотографія, кіноматограф. Трошкіна О.А. // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №43, ч.1, С.325-332. - укр. УДК 72.01:77.

Стаття присвячена дослідженню взаємовпливу мистецтв архітектури кіно і фотографії.

18.18.04.1587/217548. Видова специфіка мистецтва: творчий потенціал емпатії (на прикладі традиційних видів мистецтва). Матюх Т.М. // Гуманітарний часопис. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №1, С.65-72. - укр. УДК 111.852:159.942 (043.3).

В статті проаналізовано роль емпатії у видовій специфіці мистецтва (на прикладі таких його традиційних видів, як поезія, живопис і музика). Відзначено, що в мистецтві за допомогою емпатії людина олюднює себе, ідеально затверджує в духовній сфері. Створюючи та сприймаючи твори мистецтва, у процесі емпатії людина занурюється в сконденсовану в художньому образі почуттєву атмосферу, що дозволяє залучати предмет художнього сприйняття в систему її особистих цінностей і орієнтирів як реальну складову власного буття.

18.19 Мистецтво окремих країн і народів

18.18.04.1588/214136. Верхній полотняний одяг Опілля. Куцир Тетяна. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.194-204. - укр. УДК 746.4:7.041.6 (477.8).

У статті досліджено особливості верхнього народного одягу, виготовленого з полотна, який побутував на Опіллі у кінці XIX - на початку XX ст. Розглянуто матеріали, які використовувались для його пошиття, характерний крій та способи декорування. Окреслено значення полотняного одягу у комплексі народного вбрання Опілля, принципи його поєднання з іншими компонентами. Особливу увагу приділено полотнянці, її видовій специфіці, конструктивним та художнім особливостям.

18.18.04.1589/215632. Можливості розвитку актуального мистецтва в Україні на прикладі біоарту. Слюсар О.П., Зіненко Т.М. // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №43, ч.1, С.307-314. - укр. УДК 7.02.

Розглядаються можливості розвитку актуального медіа-мистецтва в умовах українських мистецьких реалій через порівняння з розвитком напрямку у світі.

18.31 Образотворче мистецтво

18.18.04.1590/214132. Жанровий діапазон живописного доробку Золтана Шолтеса. Штець Віктор. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.169-174. - укр. УДК 75.03+7.07-05(477.87).

У статті розглянуто мистецький доробок З. Шолтеса у контексті розвитку таких жанрів живопису Закарпаття, як портрет, натюрморт, сакральна тематика, побутовий жанр. Проведено порівняльний аналіз між роботами З. Шолтеса та його сучасників. Здійснено мистецтвознавчий аналіз збережених творів митця у вказаних жанрах, проаналізовано особливості його творчого методу та художньої мови.

18.18.04.1591/214133. Архетипи веб-зображень в аспекті взаємодії суспільства і природи. Куліш Оксана. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.174-181. - укр. УДК 502.1:004.77[004.932]+7.031 7.032.

У статті досліджено у просторі Інтернету зображення архетипів, які відносяться до сфери соціуму і природи. Комунікативну взаємодію глобальної світової мережі та інформаційного суспільства розглянуто крізь нову грань пошуку - ретроспекцію у первісну культуру. Охарактеризовано те, наскільки змінилася актуальність архетипів у хронологічній дихотомії первісної культури і постіндустріальної.

18.18.04.1592/214134. Сучасна китайська каліграфія у наукових дискусіях кінця XX - початку XXI століття. Чжоу Чен. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.181-187. - рос. УДК 76.01 (510): 930.

У статті охарактеризовано нові тенденції в галузі китайської каліграфії, що беруть початок з середини 1980-х рр. XX ст. Досліджено основні напрями в дискусії, що розгорнулася навколо пошуків новітніх форм каліграфії. Розглянуто основні публікації китайських практиків і теоретиків у галузі каліграфії та їхні найбільш відомі проекти.

18.18.04.1593/214135. Керамічні вироби у весільній обрядовості українців. Івашків Галина. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.187-194. - укр. УДК 738:392.5.

У статті проаналізовано основні форми, функціональне призначення й мистецькі особливості глиняних виробів, які використовували у весільному обряді. Йдеться про малі та великі горщики, чарки, миски, полумиски, тарілки, глечики, куманці, баклаги, барила, предмети у вигляді птахів та тварин і т. ін. Вказано, в яких гончарних центрах виробляли таку кераміку, названо імена майстрів.

18.18.04.1594/214137. Образ "Малюка Боні" в англійській сатиричній гравюрі межі XVIII-XIX століть з фондів харківського художнього музею. Філатова Марина. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.204-210. - укр. УДК 769 (410.1) "17 18": 069 (477.54).

У статті досліджено колекцію англійської антинаполеонівської сатиричної графіки кін. XVIII - поч. XIX ст. з фондів Харківського художнього музею. Охарактеризовано індивідуальні особливості творчого почерку відомих англійських карикатуристів, підкреслено прямий зв'язок сюжетів карикатур з політичною ситуацією того часу. Більшість англійських карикатур межі XVIII-XIX ст. пов'язано з ім'ям Наполеона Бонапарта, який і був головним героєм переважної кількості сатиричних аркушів.

18.18.04.1595/214138. Особливості формування і розвитку оригамі як сучасного виду мистецтва. Мисак Мар'яна. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.210-216. - укр. УДК 745.54.

У статті розглянуто особливості формування та сучасний стан оригамі як виду мистецтва. Описано стилістичні форми, техніки складання паперової пластики у різних країнах. Відзначено, що на сучасному етапі оригамі посіло чільне місце у світі, його виняткова багатфункціональність знайшла своє застосування у різних галузях науки і мистецтва.

18.18.04.1596/214190. Японізм у мистецтві України кінця XX - початку XXI століть: творчість Олексія Єсюніна. Ожога-Масловська Алла. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.234-239. - укр. УДК 7.036 (477=520): 7.071.1 (477).

У статті досліджено прояви японізму в сучасному художньому просторі України на прикладі творчості харківського художника Олексія Єсюніна. Розглянуто живописні, пластичні та поетичні твори митця в контексті японських мистецьких традицій. Визначено засоби використання японських технік складання паперу, принципів побудови пейзажу, віршування. Стаття базована на матеріалах приватних і галерейних колекцій.

18.18.04.1597/214687. Орнамент як семантико-комунікативний феномен. Сковронський Б.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.137-140. - рос. УДК 130.2.

У статті висвітлюється значення орнаменту як засобу візуальної комунікації. Досліджується ситуація, у якій орнамент, виконуючи функцію засобу виразності в зображенні, презентує вигляд зображеного предмета за допомогою певних орнаментальних засобів. Отже, орнамент є посередником при трансформації змісту реальної речі (яка зображується) на образний зміст зображення. Ситуація досліджується на матеріалі скіфських рельєфних прикрас "звіриного" стилю, які являють собою випадок "двоного" зображення. Це зображення, з одного боку, є іконічним знаком, а з іншого - являє собою орнамент, оснований на регулярному або відкритому й нерегулярному або прихованому повторенні. З'ясовано, що орнамент виконує інтерпретативну функцію, тобто є інтерпретантом іконічного знака, а його засоби - ритм і повторення - стають способами презентації зображуваного.

18.18.04.1598/214700. Етнопсихологічні й соціокультурні підвалини візантійського іконописного стилю. Богомолець О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.17-20. - рос. УДК 7(091); 7.03.

У статті розкриваються етнопсихологічні й соціокультурні підстави візантійського іконописного стилю. Підкреслюється важливе значення народного мистецтва Сходу в процесі зародження візантійського іконопису та обґрунтовується думка про те, що візантійський іконопис - це все ж таки продукт великого міста й відповідно йому соціальної структури. Підтримання останньої відбувалося всіма можливими засобами східнохристиянської державної ідеології, однак провідну роль відігравали розкішний культ та іконопис, які були спрямовані на формування почуття глибокої провини людини за гріховність.

18.18.04.1599/215602. Монументальний та станковий живопис Тернопільщини другої половини XX століття. Волянчук Н.М. // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №43, ч.1, С.98-103. - укр. УДК 031.2: 746.3.

У статті окреслено особливості монументального та станкового живопису Тернопільщини XX ст., зазначено провідних художників цього часу. Наведено відомі роботи майстрів та проаналізовано їх творчу манеру.

18.18.04.1600/215609. Семантика кольору в контексті культури української вишивки. Домненко Т.В., Зіненко Т.М. // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №43, ч.1, С.141-146. - укр. УДК 7.746.344.

У статті йдеться про значення кольору в вишиванці як важливому символу української нації.

18.18.04.1601/215617. Польські пленери в українському образотворчому мистецтві першої половини XX століття. Логвина Є.А., Зіненко Т.М. // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №43, ч.1, С.191-198. - укр. УДК 7.75.03.

У статті визначаються художні особливості мистецького життя західної України в 20-30-ті роки XX століття та простежується започаткування традиції польських пленерів та їх вплив на мистецьке життя України першої половини XX століття.

18.18.04.1602/215633. Стилістичні надбання в створенні художнього образу художника-графіка Леоніда Володимировича Сойфертиса у жанрі карикатури (1911- 1996 р.). Татарінова К.О., Зіненко Т.М. // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №43, ч.1, С.314-319. - укр. УДК 75.041.5.

Аналізуючи, скрізь призму новітньої української державності та в контексті розвитку європейського мистецтва, стилістичні надбання у створенні художнього образу в творчість художника-графіка - Леоніда.

18.18.04.1603/215639. Вплив творчості Федора Кричевського на розвиток сучасного українського мистецтва. Яворська А.В., Зіненко Т.М. // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: Київський нац. ун-т буд-ва і архітектури, 2016, №43, ч.1, С.352-357. - укр. УДК 75.041.5.

У статті розглядається творчість видатного українського художника Федора Кричевського, який завдяки своїй роботі та принципам у творчості побудував міцні підвалини для становлення та розвитку сучасного українського мистецтва.

18.18.04.1604/216188. Дослідження особливостей створення кінетичної типографіки. Здольник І.Г., Довженко І.Б., Потанін С.Є. // Вісник Київ. нац. ун-ту технологій та дизайну. Технічні науки. Київ: Київський нац. ун-т технологій та дизайну, 2016, №6(104), С.230-235. - укр. УДК 766.012:004.9.

Мета. Виявлення особливостей створення кінетичної типографіки. Методика. Використано систему загальнонаукових та емпіричних методів дослідження: аналізу і синтезу, систематизації і узагальнення, що дало можливість провести аналіз створення типографіки в русі. Результати. В ході вивчення кінетичної типографіки, визначено оптимальний варіант використання базових знань в створенні відеотипографіки. Наукова новизна. В статті проаналізовано та досліджені послідовності та особливості створення типографіки з метою передачі емоцій та подачі певної авторської ідеї до свого глядача через анімаційний текст. Практична значимість. Практичне значення роботи полягає в тому, що результати можуть використовуватись як матеріал для навчання та вдосконалення теоретичної бази студентів спеціальності фотовідеодизайн, а також можуть бути використані при підготовці індивідуальних відео проєктів.

18.18.04.1605/217293. Писанка - унікальний витвір українського народного мистецтва: історія, традиції, сучасність. Михайлишин Р.Р. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(88), С.191-196. - укр. УДК 398.332.12.

У статті розкрито сутність декоративно-прикладного мистецтва як багатогранного художнього явища, що живе на основі спадковості традицій, розвивається в історичній послідовності. На підставі аналізу науково-дослідних праць з'ясовано сутність ключових понять, окреслено теми досліджень. Розглянуто історіографію писанки та зародження писанкарства, особливості орнаментів. Простежено зародження та розвиток традиції писанкарства від часів трипільської культури до наших днів. Проаналізовано археологічні, етнографічні, історико-мистецтвознавчі розвідки на предмет символізму та регіональних особливостей писанкової орнаментики. Окреслено духовний зміст та сакральне значення українського писанкарства. З'ясовано, що українська писанка - мініатюрний шедевр, невід'ємний елемент української культури, писанкарство - найдавніша галузь українського народного мистецтва.

18.41 Музика. Музикознавство

18.18.04.1606/213837. Багатоголосне виконання як образ народного музичного мислення. Скобцова О.М. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.132-141. - укр. УДК 781 781 781.

Проаналізовано виникнення та еволюцію форм багатоголосного виконання як образу народного музичного мислення. Прослідковано тісний зв'язок витоків традиційного народного багатоголосся зі стилістикою регіональної фольклорної традиції України, надано компаративний аналіз наведених форм народного багатоголосся. Визначено загальні стильові ознаки народного багатоголосся.

18.18.04.1607/213839. Філософія Риссорджименто в творчості Джузеппе Верді. Цебрій І.В., Мелешко С.В. // Філософські обрії. Полтава: Полтавський нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка, 2016, №36, С.153-160. - укр. УДК 78.03.

У статті доведено, що спадщина Джузеппе Верді стала найвищим злетом філософії Риссорджименто в мистецтві, втіленням її основних ідеалів. Зважаючи на те, що провідним жанром італійської культури першої половини XIX століття була опера, її театральні підмостки стали трибуною для вираження патріотичних настроїв і політичних переконань суспільства. У даному контексті твори композиторів Джакомо Россіні, Вінченцо Белліні й Джузеппе Верді представлялись рушійними чинниками італійського визвольного руху.

18.18.04.1608/214110. Музично-виразові властивості труби в симфоніях Петра Чайковського. Ластовецький Микола. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.5-10. - укр. УДК 78.461;78.27.

У статті досліджено особливості застосування партії труби в симфоніях Петра Чайковського. Розглянуто специфіку використання її музично-виразових властивостей та технічних можливостей. Охарактеризовано функції партії труби в симфонічних творах П. Чайковського.

18.18.04.1609/214111. Інтеграція фольклору та джазу як одна з характерних особливостей сучасної української джазової музики. Рось Зоряна. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.11-18. - укр. УДК 7.079:792 73.

У статті досліджено актуальну проблему національної джазології - інтеграційні процеси автентичного музичного фольклору і вітчизняного джазу. Розглянуто функціональні особливості даних напрямків української музичної культури. Охарактеризовано ознаки інтеграційних процесів та впливу народної музики на сучасне українське джазове музичне мистецтво.

18.18.04.1610/214112. Неоромантичні стильові показники фортепіанної творчості Олександра Глазунова. Лазаренко Наталія. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.19-25. - рос. УДК 78.038 "19 20".

У статті визначено стильові особливості фортепіанної творчості О. Глазунова в контексті культури неоромантизму, що актуалізувалася на початку XXI століття та історично пов'язана з музичним життям Одеси початку XX ст. Узагальнено матеріали щодо фортепіанної творчості О. Глазунова, а її показники співвіднесені з позиціями неоромантизму як актуальної складової постмодерністської полістилістики.

18.18.04.1611/214113. Музичне та вербальне мовлення: діалектика зв'язку. П'ятницька-Позднякова Ірина. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.26-34. - укр. УДК 781.2.1.

У статті досліджено ґенезу проблематики спорідненості музичного та вербального мовлення на матеріалі музичної критики діячів музичного мистецтва XIX ст. Закцентовано увагу на історичному контексті музичної критики минулого, що була важливою формою презентації музичної культури, набувши значення своєрідної творчої лабораторії музичного просвітництва. Проаналізовано музично-критичні праці XIX ст., що вміщують глибокі наукові рефлексії, які у подальшому лягли в основу теоретичних праць з вивчення музичного мовлення.

18.18.04.1612/214114. Жанр духовної пісні в творчості композитора Максима Копка. Мацієвська Тереса. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.34-43. - укр. УДК 78.9:78.27.

У статті розглянуто духовні пісні Максима Копка на поетичні тексти "Богогласника". Проведено музикознавчий аналіз духовних пісень композитора, відслідковано їх джерела. Висвітлено особливості термінології, мови, характерні риси, притаманні духовним пісням, їх призначення. Визначено роль композитора М. Копка у розвитку української духовної пісні кінця XIX- початку XX століття.

18.18.04.1613/214115. Хори а cappella Віктора Степурка на біблійну тематику: псалми. Бардашевська Ярослава. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.43-51. - укр. УДК 783.3.

У статті досліджено жанрові експерименти в площині такого важливого біблійного жанру, як псалми. Висвітлено характерні ознаки псалмодійного стилю композитора Віктора Степурка. Розглянуто основні творчі рішення митця щодо трактування жанру, що проявляється в самобутньому авторському баченні глибокого сакрального змісту псалмів.

18.18.04.1614/214116. Міфологема землі в українській музиці у контексті весняної тематики: обрядовий і соціальний аспекти. Казимирів Христина. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.51-58. - укр. УДК 784.4 + 398.8.

У статті досліджено трактування міфологеми Землі у контексті тематики весняного оновлення. Вирізняє два ракурси вказаного трактування: перший аналізується на матеріалі хорової опери "Ятранські ігри" І. Шамо, другий - кантати "Весна" М. Скорика на вірші з циклу "Веснянки" І. Франка. Міфологема Землі у контексті весняної тематики постає в її філософській еволюції від календарно-обрядового до соціального аспектів як Земля-мати та Земля-народ, що чекає своєї "весни".

18.18.04.1615/214117. Творча діяльність Богдана Торби на Самбірщині (друга половина XX - початок XXI століття). Дзіндзюра Лілія. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.58-63. - укр. УДК 78.421.1 (477).

У статті проаналізовано творчий шлях Заслуженого працівника культури України, диригента, композитора, педагога Богдана Торби. Висвітлено роль митця у розвитку мистецького життя м. Самбора та регіону. Звернено увагу на його основний композиторський доробок та методику роботи з місцевими хоровими колективами.

18.18.04.1616/214118. Провідні церковно-хорові колективи Харкова: сучасний стан та перспективи. Воскобойнікова Юлія. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.63-74. - укр. УДК 78.087.68:783(477.54) "312".

У статті проаналізовано діяльність провідних сучасних церковних хорів Харкова, описано їх історію, визначено специфіку кожного колективу за різними критеріями, а саме: за кількісним, гендерним, віковим та професійним складом виконавців, рівнем та спеціалізацією їх професійної освіти. Охарактеризовано виконавську манеру розглянутих церковних хорів, окреслено обсяг репертуару, встановлено творчі зв'язки із сучасними церковними композиторами, зафіксовано творчі досягнення колективів на фестивалях та конкурсах.

18.18.04.1617/214119. Кондак на Вознесіння як зразок гімнографічного жанру: богословсько-поетичний контекст. Дерев'янчук Юрій. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.74-88. - укр. УДК 264.681.

У статті досліджено гімнографічний макрожанр кондака на прикладі кондака на Вознесіння. Розглянуто походження та його місце і роль у ранній східнохристиянській гімнографії. Проведено богословський і літературно-структуральний аналіз оригінального тексту повного кондака на Вознесіння. Охарактеризовано богословський зміст і поетику кондака на Вознесіння і його значення в історичній гімнографії.

18.18.04.1618/214120. Йосип Гошуляк: штрихи життєвого та творчого шляху (до першої річниці від дня смерті співака). Молчко Уляна. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.88-94. - укр. УДК 784.821.161.

У статті досліджено маловідомі сторінки життєвого та творчого шляху видатного співака Й. Гошуляка, який своєю працею утверджував українське мистецтво в Канаді. Розглянуто творчі спілкування вокаліста з культурно-освітніми діячами Бойківщини кінця XX - початку XXI століття. Охарактеризовано особисте листування з Й. Гошуляком, на тлі якого представлено духовний портрет маестро.

18.18.04.1619/214122. Іван Небожинський - керівник хорових колективів Львівщини. Чупашко Іван. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.100-106. - укр. УДК 78.071.1 (477.83).

У статті висвітлено творчу діяльність відомого на Львівщині та поза її межами диригента-хормейстера, багатолітнього керівника аматорських хорових колективів Івана Небожинського. Звернено увагу на основні методи роботи диригента з навчальними та аматорськими хорами, а також на вміння проводити з ними організаційно-концертну роботу. Проаналізовано репертуар, виконуваний жіночою хоровою капелюю "Горлиця" Львівського обласного аптекоуправління, та участь колективу в різноманітних концертних виступах і оглядах-конкурсах художньої самодіяльності.

18.18.04.1620/214123. Основні педагогічні методи і прийоми роботи Ігоря Левенця в класі хорового диригування. Смоляк Олег. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.106-112. - укр. УДК 78.087 (477).

У статті висвітлено основні педагогічні методи і прийоми, використовувані провідним викладачем Тернопільського обласного державного музичного училища ім. С. Крушельницької Ігорем Прокоповичем Левенцем на заняттях хорового диригування. Проаналізовано детальний процес роботи над засвоєнням учнями основних схем тактування, показу вступу і зняття звучання в кінці хорового твору, вміння показувати динаміко-агогічні відтінки, штрихи, фразування. Звернено увагу на результативність педагогічної роботи Ігоря Левенця на прикладі його кращих учнів - диригентів професійних хорів і оркестрів.

18.18.04.1621/214124. Фортепіанне тріо Теленків та його роль у культурно-мистецькому житті Тернополя кінця XX століття. Довгань Оксана. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.112-117. - укр. УДК 785.73 (477).

У статті проаналізовано виконавську та культурно-просвітницьку діяльність представників родини Теленків у контексті мистецького життя Тернополя кінця XX століття. Окреслено роль фортепіанного тріо Теленків у розвитку камерного ансамблевого музикування на Тернопіллі. Розглянуто персоналії Романа, Ярослава та Габрієли Теленків як талановитих виконавців та педагогів.

18.18.04.1622/214125. Стилістика фортепіанних творів Михайла Вериківського (20-60-і роки XX століття). Гринчук Ірина, Грищенко Тетяна. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.118-124. - укр. УДК 78.071.2(477) "19".

У статті проведено аналіз стилістичних ознак фортепіанних творів Михайла Вериківського у контексті композиторських пошуків середини ХХ століття. Окреслено визначальні особливості стилістики та семантики фортепіанних творів митця різних періодів творчості. Розглянуто цикл "Волинські акварелі" як один із прикладів композиторського мислення Михайла Вериківського.

18.18.04.1623/214126. Похідні жанри у камерно-інструментальній творчості Генрика Мельцера-Щавінського. Зубко Наталія. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.124-129. - укр. УДК 78.25; 782і.

У статті досліджено місце похідних жанрів у композиторському доробку Г. Мельцера-Щавінського. Розглянуто специфіку композиторського мислення на прикладі парафраза "Думка" для скрипки та фортепіано на пісню С. Монюшка. Охарактеризовано художньо-естетичні принципи епохи романтизму у ставленні композиторів до написання творів на "чужі" теми.

18.18.04.1624/214159. Архетип Мойсея у музичному дискурсі: національне в рефлексіях універсалізму Івана Франка. Драганчук Вікторія. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.5-12. - укр. УДК 78.041.049.

У статті проаналізовано відображення українського національного Еґо у музичному дискурсі кризь призму універсалізму І. Франка. Досліджено інтерпретацію архетипу Мойсея С. Людкевичем і М. Скориком. Укладено висновки про творення універсального, "цілого чоловіка" в музичній франкіані.

18.18.04.1625/214161. Феномен Гленна Гульда в піаністичному мистецтві ХХ століття. Андросова Дарія. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.20-27. - рос. УДК 786.2+78.071.

У статті досліджено виявлення піаністично спеціальної стильової позиції Гленна Гульда у виконавському мистецтві ХХ століття. Розглянуто детермінацію феномена Г. Гульда специфікою національних пересичень Канади, його батьківщини, де поєднання англійських, у музичній сфері надзвичайно "германізованих", та французьких впливів було обумовлено історичними факторами. Охарактеризовано його протистояння академічному оркестральному піанізму з висуненням салонного, у випадку Гульда віртуально здійснюваного через мас-медіа спілкування.

18.18.04.1626/214163. Ідеал чоловічої святості в давньокиївській агіографічній та співочій традиціях (на прикладі образів Антонія і Феодосія Печерських). Каплун Тетяна. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.35-45. - рос. УДК 78.031.

У статті досліджено історичні і джерелознавчі проблеми співочої служби святам Антонію і Феодосію Печерським. Розглянуто особливості формування культу давньоруських святих на агіографічному та богослужбово-співочому рівнях. Проведено аналіз вербального та невменного тексту вказаних служб, який виокремлює коло духовних якостей святих та мелізматичні фігури і послівки, які їх характеризують.

18.18.04.1627/214165. Жанрово-стильові та духовно-сміслові аспекти хорової кантати в творчості Миколи Римського-Корсакова і Сергія Танєєва. Лисенко Наталія. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.53-60. - рос. УДК 78.033.

У статті досліджено історичні шляхи розвитку жанру хорової кантати в європейській музично-історичній традиції Нового часу. Розглянуто специфіку розвитку російської кантати в усьому різноманітті її типологічних проявів, обумовлених соціокультурними умовами її виникнення. Охарактеризовано духовно-сміслові й жанрово-стильові особливості хорових кантат М.А. Римського-Корсакова та С.І. Танєєва, що репрезентували творчі пошуки "московської" і "петербурзької" композиторських шкіл рубежу ХІХ-ХХ століть.

18.18.04.1628/214166. Джазовий фестиваль "Vinnytsia Jazzfest" у культурному житті Вінниччини кінця ХХ - початку ХХІ століття: динаміка розвитку. Москвічова Юлія. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.60-69. - укр. УДК 78.079 (477.62).

У статті проаналізовано діяльність Міжнародного джазового фестивалю "VINNYTSIA JAZZFEST". Розглянуто його динаміку, специфіку фестивалісних програм. Досліджено тенденції розвитку проекту від заснування до становлення широкомасштабної міжнародної культурологічної акції. Визначено місце і роль джазового фестивалю у культурно-мистецькому житті Вінниччини та його значення у розвитку сучасного українського джазового мистецтва.

18.18.04.1629/214167. Взаємодія музичного та вербального типів мовлення: рівні аналізу. П'яницька-Позднякова Ірина. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.69-78. - укр. УДК 781.2.1.

У статті досліджено структурні та сміслові трансформації в контексті взаємодії музичного й вербального мовлення. Проаналізовано складові інтонації та їх функції у процесі взаємодії двох типів мовлення. Наведено різновиди взаємовпливу вербального і музичного мовлення, виявлено рівні аналізу таких структур, що дає підстави стверджувати: вербально-мовне мислення та музичне інтонування є спільними процесами, в контексті яких відбувається кристалізація форм музичної інтонації.

18.18.04.1630/214168. Інтерпретація форм архетипу переродження в українському музичному мистецтві (проекція теорії архетипів Карла Густава Юнга). Плечелюк Ганна. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.79-89. - укр. УДК 78.03 (477) + 008 (477).

У статті розглянуто форми архетипу Переродження за К.Г. Юнгом у проекції на українське музичне мистецтво. Досліджено їх втілення на прикладі творів С. Людкевича, Б. Лятошинського, Л. Дичко, М. Скорика. Здійснено розподіл втілених у музиці форм зазначеного архетипу на рівні.

18.18.04.1631/214169. Виконавське мистецтво Марії Каллас в демонстрації "нової досконалості" сопрано у вокальній творчості ХХ століття. Мірзоян Катерина. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.89-97. - рос. УДК 786.2+78.071.

У статті досліджено феномен Марії Каллас за його національно-грецькою культурною основою, а також за вписаністю в ідею часу. Розглянуто втілення християнських чеснот у творчості Каллас, проведено аналогію її життєдіяльності з митцями відповідної історичної доби. Охарактеризовано її протиріччя академічному вокалу на користь "нової довершеності" сопрано та етики "різких дій" життя і творчості.

18.18.04.1632/214170. Формування тембру оркестрів у концертних залах. Войтович Олександр. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.97-102. - укр. УДК 778.534.4.

У статті досліджено особливості звучання оркестру в концертних залах. Розглянуто чинники, що впливають на формування тембру в умовах замкнутого простору, зокрема музичні інструменти і склад оркестру. Охарактеризовано розміри та форму концертних залів і визначено залежність тембральних особливостей звучання від об'єктивних акустичних параметрів.

18.18.04.1633/214171. Навчальні посібники для саксофона у Китаї початку XXI століття. Кунь Ло. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.102-108. - укр. УДК 78.461.

У статті досліджено навчально-методичний репертуар для саксофона в консерваторіях Китаю. Розглянуто підручник "Школа гри на саксофоні" Ян Цзя Сана та збірку "Етюди для саксофоніста" Ван Ювея як приклади сучасних навчальних посібників. Охарактеризовано комплекс навчальних посібників китайських авторів для саксофона як створених з урахуванням окремих положень західних авторів та орієнтованих на специфіку китайської національної музичної мови.

18.18.04.1634/214172. Прийоми імітації звучання національних інструментів у фортепіанних транскрипціях китайських композиторів. Чжихао Янь. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.108-114. - укр. УДК 78.421+78.2.

У статті досліджено фортепіанні транскрипції китайських народних інструментальних п'єс, в яких відтворені тембральні особливості звучання китайських народних інструментів. Розглянуто специфіку відтворення прийомів звучання національних інструментів у фортепіанних транскрипціях композиторів Китаю XX ст. Охарактеризовано застосування прийомів імітації звучання народних інструментів на прикладі окремих творів малих форм.

18.18.04.1635/214173. "Земле моя" Богдани Фільц: особливості хорового письма. Голубінка Христина. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.114-120. - укр. УДК 78.087.68.

У статті здійснено музично-теоретичний, вокально-хоровий, виконавський аналізи хорового твору "Земле моя" Богдани Фільц на слова Івана Франка, переклад з однорідного жіночого для мішаного хору Володимира Гуцака. Досліджено творчу спадщину сучасних українських діячів мистецтва - Богдани Фільц та Володимира Гуцака. Висвітлено образно-художній зміст хорового твору, особливості хорового письма; обґрунтовано ідею виховання любові до Батьківщини.

18.18.04.1636/214174. Фортепіанний квінтет Франца Шуберта як ідеальне втілення феномену п'ятиричності в камерно-інструментальній музиці романтизму. Зима Людмила. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.120-128. - рос. УДК 785.7.

У статті досліджено феномен "Форель"-квінтета Ф. Шуберта в концепції символіки п'ятиричності, що визначає композиційні, музично-мовні та виконавські засоби. Розглянуто специфіку будови Квінтету Шуберта, в якій концепція п'ятиричного циклу співвідносна із семантикою частин католицької меси, що привносить в інтонаційно-тематичний склад генетично-пісенних образів високий ореол християнської абстракції. Охарактеризовано глибинний зв'язок "Форель"-квінтету з концепцією високого бідермайера, в якій простота пісенного матеріалу та строфічних форм пов'язана з високою символікою богослужбових істин і знаків.

18.18.04.1637/214176. Діяльність українських педагогів академічного співу в Китаї на початку XXI століття. Ван І. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.134-140. - укр. УДК 78.21Б 78.2У.

У статті на основі опублікованих джерел і власного інтерв'ювання досліджено приклади виконавської та методично-педагогічної діяльності окремих українських співаків у Китаї протягом останніх років. Розглянуто аспекти діяльності у Китаї О. Жаровської, Г. Усової та І. Красиліної. Охарактеризовано репертуар їх концертних програм і зміст педагогічної діяльності.

18.18.04.1638/214177. Діяльність Волинських бандуристів як фактор розвитку української культури в межах Польської держави (20-30 роки XX століття). Чернецька Наталія. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.140-149. - укр. УДК 787.6.071(=161.2)(43 8)"192 193".

У статті висвітлено аспекти діяльності громадських об'єднань культурно-мистецького спрямування у 20-30-х рр. XX ст. Досліджено концертно-просвітницьку діяльність волинських бандуристів, вивчено їх репертуар. Наведено факти конструювання та уніфікації інструментів, навчання учнів, функціонування перших ансамблів бандуристів.

18.18.04.1639/214178. Ігор Левенець - керівник самодіяльної народної хорової капели "Галичина" обласного методичного центру народної творчості Тернопільщини. Смоляк Олег. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.149-156. - укр. УДК 78.071.2 (477.84).

У статті висвітлено становлення та діяльність самодіяльної народної хорової капели "Галичина" Науково-методичного центру народної творчості Тернопільщини під керівництвом заслуженого діяча мистецтв України Ігоря Левенця. Проаналізовано концертну діяльність і репертуар колективу та основні методи роботи з ним. Закцентовано увагу на участі хорової капели "Галичина" в міжнародних та всеукраїнських конкурсах і фестивалях та відзначенні її високими нагородами впродовж 1991-1996 років.

18.18.04.1640/214179. Універсальна особистість як феномен музичної культури: доба ренесансу. Коменда Ольга. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.156-164. - укр. УДК 78.071.1.

У статті розглянуто феномен універсальної творчої особистості в контексті музичної культури епохи Ренесансу. Висвітлено основні постаті італійської, французької, нідерландської, іспанської музичної культури XIV-XVI століть з позицій взаємодії різних способів їхньої творчої реалізації. Здійснено спробу виявити вплив основних видів діяльності музикантів - композиції, виконавства, музикознавства - на формування цілісної творчої індивідуальності.

18.18.04.1641/214180. Перспективи побутування академічного вокалу на початку XXI століття. Яромчук Вадим. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.164-169. - укр. УДК 784.21+78.073.

У статті розглянуто основні проблеми, пов'язані з побутуванням академічного вокалу в культурі сьогодення. Висвітлено особливості напрямку Classical crossover, що є певною універсальною системою, базованою на принципі інтертекстуальності, яка ґрунтується на високій виконавській майстерності вокалістів і характерна значним слухацьким інтересом.

18.18.04.1642/214181. Науково-реставраційна та педагогічна діяльність українських регентів В'ячеслава Бойка, Ігоря Сахна та протоієрея Димитрія Болгарського. Воскобойнікова Юлія. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.169-177. - укр. УДК 7.071.2:78.087.68.

У статті проаналізовано науково-дослідницьку та педагогічну діяльність регентів В'ячеслава Бойка, Ігоря Сахна та протоієрея Димитрія Болгарського. Визначені їх основні професійні здобутки, охарактеризовано творчу індивідуальність, виокремлено специфіку наукової, виконавської та педагогічної діяльності. Уведено поняття науково-реставраційної регентської діяльності, яке відповідає не лише вивченню церковно-хорової культури минулого, а й відродженню співацької традиції у виконавській та богослужбовій практиці.

18.18.04.1643/214182. Характерні риси хорової творчості Ганни Гаврилець. Перцова Наталія. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.177-183. - укр. УДК 7.071.1+784.1.

У статті проаналізовано особливості хорової творчості видатної сучасної української композиторки Ганни Гаврилець. Розкрито специфіку композиторського мислення, що пов'язана із взаємодією з фольклором і проявляється у використанні мелодико-інтонаційного, ладового, ритмічного, вербального компонентів народних пісень. Хорові твори, що займають велику частину творчого доробку Г. Гаврилець представляють велику палітру жанрів - псалом, концерт, ораторія, обробки та інші, в яких розкривається весь спектр можливостей різноманітних хорових складів.

18.18.04.1644/214183. Інструментальний фольклор Херсонщини (з рукописів Віктора Кисіля). Шеремет Віта. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.183-192. - укр. УДК 785(477.72).

У статті відображено музично-інструментальні традиції Херсонщини за матеріалами польових досліджень музикознавця-етнографа Віктора Кисіля. Проаналізовано записи фольклору в рукописах дослідника, дано характеристику віднайдених музичних інструментальних традицій, визначено практичну цінність рукописів В. Кисіля.

18.18.04.1645/214548. Феномен музики в етико-соціальному контексті: досвід філософського осмислення. Поліхов О.Л. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.93-99. - рос. УДК 111:78.01.

У статті розкривається значення музики як етико-соціального феномена. Музичне мистецтво піддається філософському аналізу з метою виявлення можливості його інтерпретації як універсального способу людського спілкування. Для її досягнення проводиться паралель між природними мовами й мовою музики, здійснюється їх філософський аналіз. Піднімається питання щодо об'єктивності смислового змісту музичних творів і можливості його адекватної інтерпретації в процесі сприйняття музики. Обґрунтовується ідея тлумачення поняття "етос музики" як єдності її внутрішнього устрою та характеру впливу на людину. Онтологічною основою такої інтерпретації обирається концепт інтерсуб'єктивності, при цьому увага акцентується на проблемі людського взаєморозуміння. Розглядаються питання загального й специфічного в різних сферах знань, таких як мовознавство, музикознавство, математика. Розкривається евристичне значення музики, роль інтуїції та натхнення в творчому пошуку.

18.18.04.1646/214797. Феномен плюралізації нонконформного руху в полістилістиці музичної культури України кінця ХХ - початку ХХІ століть. Легенкий І.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.76-78. - укр. УДК 008 312.421.

У статті доводиться, що мистецький нонконформізм 60-70-х рр. ХХ ст. виник у СРСР як антитеза ідеологізованому міфу соцреалізму, що актуалізувало міфотворчість митців як своєрідну антитезу культу реальності, завданій згори. Міфопоетика музичного нонконформізму наслідує широкий спектр модерних, авангардних, постмодерністських інтенцій, що створює своєрідне еклектичне (полістилістичне) ціле художніх інновацій. Нонконформізм сформувався в посттоталітарному просторі як певний протестний рух репресованої інтелігенції, митців, котрі не хотіли підкоритися вимогам соціалістичного реалізму. У контексті андеграунду, тобто підпільного мистецтва, виникає творча настанова перебудови суспільства засобами мистецтва.

18.18.04.1647/215038. Філософське осмислення музики як шляху до цілісності. Тарасюк Л.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.116-119. - укр. УДК 111.32:124.3.

У статті досліджується проблема цілісності людини, а саме здійснюється філософський аналіз та осмислення музики як шляху до цілісності. Музичний естетизм, що розглядається з погляду філософсько-естетичного аналізу, об'єднує у собі такі рівні, як феноменологічний, екзистенціальний, інтенціональний, інтерсуб'єктивний, тобто існує як інтерсуб'єктивна цілісність, що сполучає в собі екзистенціальні і семантико-виразні сфери музичної культури. Естетизм є універсальною умовою соціокультурного буття музики. Музика є шляхом до відновлення цілісності людини.

18.18.04.1648/215056. Образи сакрального мистецтва в музиці України ХХ-ХХІ століть. Ареф'єва А.Ю. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.15-18. - укр. УДК 008 312.421.

У культурі ХХ століття України відбувся певний поворот, який у двадцятих роках визначається як пошук автентичного сакрального топосу національної культури, що, однак, ще не набув певних рис свого завершення. Цей поворот пов'язаний із орієнтацією на сакральне мистецтво. Від виникнення автокефальної церкви в Україні формується корпус сакральних творів, які орієнтовані на етнокультуру, на власне українське коріння мистецтва. Це передусім пов'язано з творчістю Кирила Стеценка, Олександра Кошиця, Миколи Леонтовича. Сакральне як те, що існує за межами цього світу, формується в рамках вищих цінностей, набуває своєї харизми в межах того ритуалу презентації священного образного витоку, який відбувається як певна трансценденція, перехід за рамки світу людського буття. Художники, музиканти й загалом усі вільні люди України в контексті того великого руху нонконформізму, який відбувався в Європі 60-70-х роках, шукали нову духовність поза межами автентичного та атеїстичного religare. Сама сутність сакралізації реальності в музиці, зокрема, була надзвичайно універсальною, пошуки цієї реальності були притаманні творчості Лесі Дичко й багатьох інших. Зрештою, сама по собі така деконструкція культури виглядала як певна синтетична реальність, що поєднувала в собі сакралізацію й десакралізацію культуротворчості. Ці процеси продовжуються й сьогодні.

18.18.04.1649/215085. Стилістика творів соло для струнних інструментів азербайджанської композиторів. Абасова У. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.3-5. - рос. УДК 785.7.

Музична творчість композиторів, які пишуть окремі твори для сольного виконання на таких музичних інструментах, як скрипка, віола, віолончель, контрабас, має досліджуватися в комплексі, з урахуванням індивідуальних особливостей художньої творчості й умов їхньої роботи. Крім того, певну роль грає вже сформована музичне середовище, характер духовної культури та зміст історичної епохи.

18.18.04.1650/216457. Теоретичні аспекти дослідження творчої спадщини Д.С. Бортнянського. Стефіна Н.В. // Вісник Глухівського нац. пед. ун-ту ім. О.Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О.Довженка, 2016, №31, С.234-238. - укр. УДК 378.147:371 (075.8).

У статті розглянуто теоретичні аспекти дослідження творчої музичної спадщини видатного українського композитора, хорового диригента, педагога, теоретика ХVІІІ століття Дмитра Степановича Бортнянського.

18.18.04.1651/216974. Музичне мислення музиканта-інструменталіста у науковому дискурсі сучасності. Суворов В., Назар Я. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(144), С.137-139. - укр. УДК 78.071.2.

У статті аналізується музичне мислення в контексті гри на музичному інструменті. На основі наукових досліджень сучасників В. Білоус, О. Бурської, І. Гринчук, Н. Лаврентьевої, О. Піхтар, Л. Котової, В. Самітова, М. Давидова, Ю. Цагареллі автором здійснено спробу уніфікувати музичне мислення музиканта-інструменталіста у музикознавчому та музично-педагогічному аспектах.

18.18.04.1652/217039. Служіння музиці: творчі обрії Зіновія Бабія. Філоненко Л., Турянський П. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.91-95. - укр. УДК 78.071.2(477+476)(092).

У статті аналізується мистецький й життєвий шлях відомого українського музиканта, співака, актора і музично-громадського діяча Зіновія Бабія, а також висвітлюються основні етапи творчості митця.

18.18.04.1653/217041. Видавнича, просвітницька й звукозаписуюча діяльність Йосипа Гошуляка - яскравого представника української діаспори. Сятецький К. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.100-105. - укр. УДК 78.071.2(477)(092).

Стаття присвячена висвітленню видавничої, просвітницької й звукозаписуючої діяльності відомого українського оперного та камерного співака Йосипа Гошуляка з Канади. Мистецька постать якого повинна слугувати взірцем творчої самовідданої діяльності для сьогоднішніх і майбутніх поколінь талановитої молоді.

18.18.04.1654/217044. Слово Івана Франка в музичному трактуванні Богдани Фільц. Німилевич О. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.114-120. - укр. УДК 78.071.2(477).

Стаття подає історію створення та музично естетичний аналіз хорових творів і солоспівів Богдани Фільц на слова Івана Франка задля їхнього творчого використання в процесі музичного виховання молоді.

18.18.04.1655/217047. Особливості соціального функціонування хорової культури в Україні. Білоус О. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.130-133. - укр. УДК 78.03.

У статті розглянуто хорове мистецтво в контексті розвитку української музичної культури, а також зроблено спробу проаналізувати його вплив на формування особистості. Висвітлено поняття "диригентська школа".

18.18.04.1656/217050. Поезія Тараса Шевченка у хоровій творчості Сидора Воробкевича. Кобільник Л. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.143-148. - укр. УДК 78.071.1:821.161.2 - 1.

У статті висвітлюється творча діяльність та хорова спадщина відомого західноукраїнського композитора, музиканта-педагога, поета, драматурга, священика Сидора Воробкевича, який увійшов в історію української культури як засновник професійної музики на Буковині. В центрі уваги - хорові твори композитора на слова Т. Шевченка.

18.18.04.1657/217053. Педагогічний репертуар для фортепіано в творчості галицьких композиторів І-й пол. ХХ ст. (історичний контекст та спроба узагальнення). Дрібнюк Н. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №2(145), С.156-160. - укр. УДК 78.071.1(477.83.86)"19".

У статті здійснена спроба систематизувати і "вписати" в історичний контекст педагогічний репертуар для фортепіано, створений в Галичині в І-й пол. ХХ ст. Провідні діячі того часу (композитори і педагоги) В. Барвінський, В. Витвицький, С. Людкевич, Б. Кудрик, З. Лисько та інші створюють низку п'єс дидактичного характеру, призначених для учнів українських музичних навчальних закладів різного рівня.

18.18.04.1658/217062. Звукові ідеї новітнього музичного мистецтва: на матеріалі концертної програми "авангардна (і не тільки) фортепіанна музика ХХ ст." у виконанні О.Стрілецької та С.Позднишевої. Кавецька В., Ярмо М. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.26-30. - укр. УДК 78.03:785.6:786.2 "19".

Смисловий стрижень статті складає актуалізація умов герменевтичної рецепції артефактів новітнього музичного мистецтва як такого "звукового образу", що у своїх вихідних умовах кристалізувався на ґрунті епістемологічного розриву з академічними нормами музичної лексики. На думку авторів, конкретизація алгоритмів цього розриву уможливить структурування спеціалізованої слухацької установки - націленої на розуміння ментальної специфіки новітньої музичної свідомості при збереженні її безумовних зв'язків з універсальними (Абсолютом) світу музики як звукоінтонаційного середовища та мистецтва інтованого смислу.

18.18.04.1659/217070. Методико-виконавська специфіка фантазій для бандури у творчості українських композиторів. Ніколенко О. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.66-70. - укр. УДК 78.481.

У статті розглядається зв'язок академічного європейського жанру Фантазії з особливостями бандурного виконавства, зокрема, принципом імпровізаційності, на прикладі найбільш характерних зразків у творчості українських композиторів для бандури. Проведено музично-теоретичний та методико-виконавський аналіз фантазій: Г. Китасти "Гомін степів", Г. Менкуш "Весняна фантазія", О. Герасименко "Купало".

18.18.04.1660/217073. Жанрова драматургія як фактор формоутворення музичного твору (на прикладі аналізу концертної партити №2 В. Зубицького). Дорохін В. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.81-87. - укр. УДК 786.8(043.3).

У статті аналізується перша частина Другої партити В. Зубицького з позицій жанрової драматургії, яка представлена відповідними жанрово-тематичними знаками. Досліджується жанрова драматургія на різних масштабних рівнях системної організації музичного твору: теми, фактури, синтаксису і композиційного цілого. Виходячи з можливостей баяна, в жанровій драматургії твору ефективно використовуються різні оркестрові фабрики.

18.18.04.1661/217078. Фортепіанна творчість західноукраїнських композиторів у практиці вчителя музичного мистецтва. Ек Н. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.107-111. - укр. УДК 78.071.1(477.8):37.011.3 - 051:78.

Стаття розкриває особливості фортепіанного педагогічного доробку відомих українських композиторів Василя Барвінського, Станіслава Людкевича й Ігоря Соневицького, а також проблеми їхнього творчого використання в процесі музичного виховання молоді. У статті подається характеристика основних сучасних видань фортепіанних творів цих композиторів.

18.18.04.1662/217086. Актуальність наукових розвідок музичних практик українського визвольного руху. Довгоша В. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.148-151. - укр. УДК 781.7(477):323.1.

Прогрес соціально-культурного розвитку держави немислимий без знання, розуміння та використання вагомих надбань культурної спадщини історичної минувшини. В нашому дослідженні мова йтиме про багатоманітність проявів матеріальних та духовних надбань нації, в своєрідній об'єднавчій національно-свідомій формі - феномені українського визвольного руху.

18.18.04.1663/217092. Джазове мистецтво і сучасна українська музична культура. Лензіон Я. // Молодь і ринок. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2017, №3(146), С.177-181. - укр. УДК 78.036.9(477).

Стрімкий розвиток культури сучасності дає поштовх до глибокого вивчення тих чи інших мистецьких напрямів. Джазова музична культура займає важливе місце в системі взаємодії різних видів мистецтва. В Україні на сьогоднішній день розвиток джазової

культури набирає все більших обертів, що в свою чергу викликає необхідність глибше дослідити всі аспекти проникнення джазової музики в українську національну культуру. У статті досліджено основні етапи зародження джазового мистецтва у світі, а також проаналізовано шляхи формування української джазової музики в контексті розвитку музичної культури.

18.45 Театр. Театрознавство

18.18.04.1664/213961. Порівняльний аналіз Плейбек театру, класичного ігрового театру і психодрами. Павлін Д.О. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №2(27), С.55-61. - укр. УДК 159.9.923.2.

Був проведений порівняльний аналіз основних характеристик Плейбек театру, класичного театру та психодрами на основі певних критеріїв: встановлення понять, керівник, учасники, особистісні якості, особливості гри, глядачі, декорації, тематика та особливості процесу.

18.18.04.1665/214127. Класична драматургія в естрадному мистецтві. Бараніченко Поліна. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.130-136. - укр. УДК 792.78.071.

У статті досліджено роль класичної театральної драматургії у підготовці режисера театралізованих та естрадних постановок. Розглянуто базові принципи режисури та сценарного мистецтва у драматичному театрі та театралізованих виставах. Охарактеризовано спільні риси та відмінності між театральними та естрадними виставами.

18.18.04.1666/214128. Аматорський театральний гурток села Смиківці тернопільського повіту в культурно-освітньому русі Галичини першої третини ХХ століття. Смоляк Павло. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.137-146. - укр. УДК 792.077 (477.84) "19".

У статті проаналізовано виникнення та діяльність аматорського театального гуртка села Смиківці Тернопільського повіту в культурно-освітньому русі Галичини першої третини ХХ століття. Звернено увагу на роль керівників місцевої філії "Просвіти" та їхнє ставлення до театального гуртка села. Висвітлено соціально-політичне становище населення в цей період та його вплив на культурно-мистецьке життя краю. Показано умови праці гуртка, роботу керівників-постановників, репертуар колективу на різних етапах розвитку та його втілення на аматорській сцені.

18.18.04.1667/214129. Фестиваль "Подільська лялька" в культурно-мистецькому житті Вінниччини. Москвічова Юлія. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.146-153. - укр. УДК 792.03 (477).

У статті проаналізовано діяльність Міжнародного фестивалю театрів ляльок "Подільська лялька", який проводиться Вінницьким академічним обласним театром ляльок. Розглянуто динаміку фестивалю від його заснування, жанрову специфіку й тематику фестивальных програм. Визначено місце і роль фестивалю в культурно-мистецькому й театральному житті Вінниччини та його значення у розвитку сучасного українського театального мистецтва.

18.18.04.1668/214131. Початки театральної шевченкіани в Галичині (друга половина ХІХ - початок ХХ століття). Прокоп'як Ігор. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.162-168. - укр. УДК 792.03 (477.83 86).

У статті узагальнено науковий матеріал з досліджуваної теми, введено до наукового обігу нові архівні джерела, матеріали місцевої періодици. Досліджено процес зародження театральної шевченкіани в Галичині, який охоплює період від перших публічних прочитань поезій Т. Шевченка до регулярних постановок його творів на сценах професійних і аматорських театрів. Визначено основні різновиди художнього втілення шевченківських творів.

18.18.04.1669/214164. Феномен наполеонівського ампіру та традиції музичного театру Гаспаре Спонтіні. Муравська Ольга. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.45-53. - рос. УДК 78.03.

У статті досліджено феномен наполеонівського ампіру, що визначив специфіку французької культури першої половини ХІХ сторіччя. Розглянуто проєкції даного стилю в музичному театрі Франції вказаного періоду. Охарактеризовано оперну спадщину Гаспаре Спонтіні ("Весталка", "Фернандо Кортес", "Олімпія") у руслі типологічних якостей названого стилю.

18.18.04.1670/214184. Церемонія в контексті сучасних концертних програм. Мельник Мирослава. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.193-198. - укр. УДК 7.091.01.

У статті досліджено організацію та проведення театралізованого концерту у формі церемонії. Акцентовано увагу на специфіці постановки естрадного театралізованого номера в контексті церемонії. Доведено, що сьогодні церемонії в числі естрадних форм є важливою подією у житті суспільства та потребують професійного підходу до їх організації та проведенні.

18.18.04.1671/214186. Театрознавчі публікації Петра Медведика у Тернопільській періодиці 1980-х років. Смоляк Павло. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.204-212. - укр. УДК 792.072 (477.84) "1980".

У статті проаналізовано театрознавчі публікації Петра Медведика про майстрів сцени та кіно, опубліковані в тернопільській пресі протягом 1980-х років. З акцентовано увагу на фактах та відомостях, які віднайдені в архівах та бібліотеках і доповнюють біографії театральних діячів. Уведено в науковий обіг матеріали, що були малодоступними, а то й забороненими в тогочасних умовах.

18.18.04.1672/215066. Театр у соціокультурній динаміці сьогодення. Колісник О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.56-58. - укр. УДК 316.422.

У статті аналізується феномен театру в соціальному досвіді сучасних реалій. Зазначено, що дослідження його соціального статусу й напрямів подальших трансформацій є ознакою тих змін, у яких сьогодні перебуває суспільство. Підкреслюється ідея про те, що театр не тільки презентує потреби та запити часу, а й моделює суспільну поведінку глядача, виступає в якості соціального контролю сфери людських взаємодій. Установлено, що для сучасного театру характерний стан експерименту, центром його естетики стає намагання зробити проблемою сам процес комунікації, відобразити й посилити осередок соціосимволічного контексту цінностей і умовностей. Зазначається, що театр є концепцією дзеркала світу, яка спрямована на те, щоб глядач побачив і впізнав нерозв'язані власні завдання, визнавши себе невід'ємною частиною існуючого цілого (суспільства).

18.49 Танець. Хореографія

18.18.04.1673/214121. Танцювально-інструментальні колективи як складова фольклорно-мистецького фестивалю "в Борщівському краї цвітуть вишиванки". Щур Людмила. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №1(34), С.94-100. - укр. УДК 785.6:793.31 (477).

У статті висвітлено питання, пов'язані з функціонуванням народного танцювально-інструментального виконавства в умовах фольклоризму, який реалізується під час проведення у м. Борщеві Тернопільської області мистецького фестивалю "В Борщівському краї цвітуть вишиванки". Розглянуто репертуар фольклорно-етнографічних ансамблів досліджуваної місцевості, які є учасниками цього виду народно-ужиткового мистецтва. Зроблено характеристику танцювально-інструментальних творів, які репрезентуються широкою аудиторії слухачів під час мистецького фестивалю "В Борщівському краї цвітуть вишиванки".

18.55 Естрада

18.18.04.1674/214185. Проблеми формування режисерського задуму сучасного естрадного номера. Крипчук Микола. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.198-204. - укр. УДК 792.73 "312".

У статті досліджено процес формування режисерського задуму сучасного естрадного номера. Розглянуто особливості взаємодії творчих прийомів естрадного мистецтва і засобів виразності театрального мистецтва. Охарактеризовано специфіку дії естрадного виконавця у "відкритому" сценічному просторі, яка відбувається за активною участю всіх присутніх глядачів.

18.18.04.1675/214187. Естрада як особлива форма шоу-мистецтва. Верховна Анастасія. // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Мистецтвознавство. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, 2016, №2(35), С.212-218. - укр. УДК 792.7+7.011.

У статті аргументовано потребу пошуку відповідника поняття "естрада" в межах закордонного мистецтвознавства, що викликана некоректним відображенням згаданого запропонованим до цього поняттям "шоу-бізнес". У процесі дослідження віднайдено запозичений термін "шоу", котрий опосередковано відображає певні характеристики мистецтва естради. Стаття містить аналітичний огляд запропонованих визначень терміна "шоу", що спричинив потребу уточнити поняття "естрада" як окремий вид мистецтва в межах майбутнього терміну, запропонованого закордонному мистецтвознавству як замітник. З цією метою використано поняття "мистецтво", котре виконуватиме функцію конкретизації для розгалуженої сфери поширення поняття "шоу". Відповідно, наведено визначення терміна "шоу-мистецтво" ("show-art"), запропонованого як закордонний замітник поняття "естрада".

18.67 Кіно. Кіномистецтво

18.18.04.1676/213362. Популярна культура Холодної війни: шпигунський жанр і його еволюція в радянському кіно. Суковата В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.31-37. - англ. УДК 7.01.

Стаття присвячена вивченню культурної свідомості періоду Холодної війни, яке було відображено в жанрі "шпигунського кіно". Стверджується, що шпигунське кіно (поряд з фільмами нуар і кіно-фантазіями щодо атомного апокаліпсису) було одним з найбільш представницьких та найбільш яскравим вираженням популярної культури періоду Холодної війни, оскільки вони найбільш яскраво представляють сюжети конфронтації радянського і західного суспільств.

18.18.04.1677/214533. Методологія вивчення рецепції екзистенціалізму в образах західноєвропейського кіномистецтва. Бурий А.Р. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.16-20. - укр. УДК 791.43(4):141.32.

Використовуючи досвід власного дослідження рецепції екзистенціалізму в образах західноєвропейського кіномистецтва 1960-1980-х рр., автор обґрунтовує доцільність використання герменевтичного аналізу, методу єдності історичного й логічного, аналізу категорій, компаративістського підходу, феноменологічного методу та системно-структурного аналізу під час вивчення філософської складової художнього образу. Доведено, що такий розгляд мистецтва дає змогу побудувати адекватні філософські моделі кінотворів. Актуалізовано застосування теоретико-інформаційного підходу до феномена культури, оскільки філософія екзистенціалізму та кіномистецтво постають формами самосвідомості культури. При цьому встановлено, що немає чітко виробленої методики переведення художнього образу в понятійну базу філософського дискурсу.

18.18.04.1678/214607. Західноєвропейське кіномистецтво 1960-х рр. про долі демократії: екзистенціальні мотиви. Вступ до проблеми. Бурий А.Р. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.27-31. - рос. УДК 130.2:791.43(4) "XX".

У статті здійснено спробу вписати творчі пошуки окремих режисерів у межі цілісної концепції, пов'язаної з філософією екзистенціалізму. Визначення людини в екзистенціалізмі безпосередньо пов'язане з розумінням суспільного буття. Розглядаються способи переформування буття індивіда; на матеріалі образів фільмів провідних майстрів західноєвропейського кіномистецтва актуалізується зіткнення особистості й суспільства. У цьому контексті стаття є досвідом критичного осмислення долі людини в реаліях новітньої демократії. Акцентовано особливу роль екзистенціалізму та західноєвропейського кіномистецтва 1960-х рр. у критиці демократії як однієї з моделей людського співбуття.

18.18.04.1679/214614. Можливості соціологічного осмислення особистого вибору та форм залежності акторів. Дишлевий І.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.56-60. - укр. УДК 316.422:472.4.

У статті представлено загальні контури соціологічного осмислення особистого вибору та форм залежності акторів у контексті їхнього тісного зв'язку з проявами феномена свободи як ансамблю можливостей реалізації соціальних потреб, інтересів, очікувань, цілей. Виділяються основні структурні протиріччя здійснення соціальними суб'єктами особистого вибору в сучасних суспільствах. Форми залежності актуалізуються в ракурсі розгляду особистого вибору акторів у контексті модернізаційних соціальних змін.

18.18.04.1680/215012. Рецепція ідей Д. Мережковського у творчості П.П.Пазоліні. Бурий А.Р. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.19-22. - рос. УДК 141.001.1(450+470).

У статті здійснено спробу поєднати світоглядний пошук італійського режисера, письменника й теоретика кіномистецтва П.П.Пазоліні з ідеями російського філософа Д.Мережковського. Увагу зосереджено на трансформаціях християнства та пошуках його альтернатив. Аналіз критики історичного християнства обидвома представниками культури ХХ століття вписано в

розлогий релігійно-філософський контекст. Обґрунтовано причини звернення російського філософа й італійського режисера до міфології. З'ясовано спільне та відмінне в тлумаченні проблеми плоті в їхньому творчому доробку. Доведено, що творчі пошуки Д.Мережковського та П.П.Пазоліні стали якісно новими пропозиціями в подоланні неспроможностей історичного християнства. Актуальність статті підкреслюється міркуваннями про долю християнства в Європі.

18.18.04.1681/215032. Кінематографічна репрезентація історії: травма і свідчення. Петренко Д.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.93-95. - рос. УДК 130.2.

Стаття присвячена розгляду філософсько-антропологічних концепцій репрезентації історії. Пропонується перегляд сталих методологій філософських досліджень кінорепрезентацій за допомогою формулювання принципу трансверсалізації медіа. Уведення принципу трансверсалізації в дослідження кіно відкриває розробку нових теоретичних моделей зв'язки пам'яті й історії, що дає змогу подолати ідеологічні репрезентації історії. Традиційні теорії репрезентації не представляють повною мірою всі можливі лінії концептуалізації історичної трагедії, адже спираються на загальні поняття. Трансверсальна антропологія, на відміну від традиційної, виходить із необхідності свідчення про трагічні історичні події, стратегія, що актуалізується у фільмах Жана-Люка Годара та Клода Ланцмана. Означені дослідницькі стратегії вимагають перегляду концептуальних артикуляцій медіатехнологій, що некритично використовуються в теоретичних дослідженнях гуманітарних і соціальних наук, які звертаються до вивчення теми "історія й медіа".

18.18.04.1682/215100. Робот-поліцейський як американський Ісус Христос майбутнього. Райхерт К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.60-63. - рос. УДК 27-32+681.5.

Запропонована П.Верхувеном у кінофільмі 1987 року "Робот-поліцейський" концептуальна метафора "Робот-поліцейський як американський Ісус Христос майбутнього" є частиною сатири на апокаліптичні настрої американського суспільства в рейганівську епоху (1980-ті роки): Робот-поліцейський буквально є спасителем, тому що, виконуючи функції поліцейського, він має спасати людей у цьому випадку від порушників закону. Більше того, Робот-поліцейський є певним моральним авторитетом, моральним стандартом для якого є фізична ліквідація злочинців. За допомогою цієї метафори П.Верхувен указує на гібридну природу Ісуса Христа: у міфології Нового Заповіту Ісус - це гібрид бога та людини; у майбутньому Ісус може бути гібридом людини та машина, кіборгом. Уявлення Ісуса Христа як Робота-поліцейського є вказівкою на те, що людина створила бога й релігію, а не бог створив людину й релігію. П.Верхувен пропонує альтернативний варіант розвитку подій після роз'яття Ісуса Христа: Ісус Христос, що воскрес і пережив серйозну психічну травму (насилену смерть на хресті), не став проповідувати Царство Бога чи любов до ближнього, а розпочав позачерговий геноцид людства в душі Бога зі Старого Заповіту.

18.18.04.1683/215136. Тіло, медіапристрої і реальність у "Відеодромі" й "Екзистенції" Девіда Кроненберга. Райхерт К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.105-108. - рос. УДК 004.946+791.43.01.

Кінофільми "Відеодром" і "Екзистенція" з допомогою несподіваної фабули, яскравих художніх образів і тропів (тіло тут є тропом) ілюструють власну філософію Девіда Кроненберга - філософію "нової плоті", суть якої полягає у знятті статевих відмінностей між чоловіками та жінками. Зняття статевих відмінностей - це сутність ерозії реальності у філософії Девіда Кроненберга. Ерозія реальності за Девідом Кроненбергом здобувається лише завдяки електронним медіапристроєм (у випадку "Відеодрому" це - відео та телебачення; у випадку "Екзистенції" це - комп'ютерні ігри). Електронні медіапристрої формують нові фізичні тіла людей, стирають статеві та ґендерні відмінності між людьми. Це дає змогу по-новому подивитися на соціальний смисл фільмів "Відеодром" і "Екзистенція" Девіда Кроненберга: на перший погляд, ці фільми видаються такими, у яких реалізується негативна критика електронних медіапристроїв і ерозії реальності, яку вони створюють, проте насправді у цих фільмах йдеться про позитивну критику ролі електронних медіапристроїв в ерозії людської реальності, тому що вони формують нову психофізіологію людини.

19 МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

19.21 Масова комунікація

19.18.04.1684/214594. Мас-медіа як суб'єкт соціальної відповідальності. Трегуб К.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.136-140. - укр. УДК 316.77.001.

Статтю присвячено аналізу соціальної відповідальності як соціологічного поняття та соціального феномена на прикладі мас-медіа. Розглядається проблема налагодження суспільного діалогу. Представлено різні підходи до визначення понять "соціальна відповідальність" і "соціальна відповідальність мас-медіа", а також запропоновано їх авторські трактування. Проаналізовано дослідження проблеми соціальної відповідальності мас-медіа й характерні особливості теорії соціальної відповідальності преси. У результаті аналізу аспектів медійної етики та професійних кодексів виявлено основні журналістські стандарти, якими журналісти керуються у своїй професійній діяльності. У статті зазначається, що поведінку медійників можна вважати соціально відповідальною, якщо вона відповідає стандартам журналістики. Припускається, що соціальна відповідальність журналістської спільноти складається з таких факторів: індивідуальна самосвідомість, професійні стратегії, соціально спрямована дія. Зазначається, що сучасність вимагає від мас-медіа виконання нової місії: бути не просто інформаційним рупором для суспільства, а стати особливим простором соціальної інтеракції.

19.18.04.1685/215306. Сутність, форми та функції засобів масової комунікації в сучасних умовах. Пахнін М.Л. // Проблеми і перспективи розв. підприємництва. Харків: Харківський нац. автомобільно-дорожній ун-т, 2016, №3(14), т.2, С.83-88. - укр. УДК 351:331:323 322.

В статті розглянуто основні підходи до визначення та теоретичного дослідження поняття та сутності засобів масової комунікації. Розглянуто основні розбіжності поглядів стосовно ролі та впливу засобів масових комунікацій, в результаті чого виявлено що вони зазвичай, виникають в результаті впровадження та використання різних методологічних підходів та настанов в процесі вивчення процесу масової комунікації. Проведено аналіз основних досліджень і публікацій вітчизняних та зарубіжних

науковців, за результатами якого проведено узагальнення підходів стосовно сутності, форм та функцій масової комунікації, особливостей сприйняття людиною інформації та основних принципів формування громадської думки. Виявлено, що під засобами масової комунікації розуміють сукупність каналів розповсюдження інформації, яку адресовано необмеженому колу осіб, соціальних груп, держав з метою оперативного інформування їх відносно подій і явищ у світі, конкретній країні, певному регіоні, а також для виконання спеціальних соціальних функцій. Розглянуто основні форми засобів масової комунікації в сучасних умовах. Виокремлено та проаналізовано, з урахуванням новітніх тенденцій світового інформаційного простору, основні функції засобів масової комунікації, серед яких було виділено три основні групи: - функції які можуть задовольняти основні потреби людини як індивіда; - функції які можуть задовольняти основні потреби відповідних соціальних груп, а також людини як члена відповідної групи; - функції які можуть задовольняти основні потреби суспільства, а отже і людини як елемента суспільства. В результаті дослідження сформувано висновок, стосовно того, що засоби масової комунікації майже у всіх системах здійснюють агентивні функції тих груп впливу, які мають державну або економічну владу, проте не зважаючи на це найважливішим принципом демократичної організації мас-медіа є плюралізм самих засобів масової комунікації.

19.51 Друк

19.18.04.1686/213476. Особливості інституційного механізму електронної торгівлі книжковою продукцією. Базиліук В.Б., Безпалько І.Р. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №3(236), т.1, С.229-232. - укр. УДК 330.837:655.5:004.738.5.

У статті розглянуто особливості інституційного механізму електронної торгівлі книжковою продукцією. Досліджено суть економічного змісту поняття "інституційний механізм ринку електронної торгівлі". Проведено дослідження особливостей функціонування та сформувано структурну схему інституційного механізму ринку електронної торгівлі книжковою продукцією.

19.18.04.1687/213615. Розвиток системи розподілу електронних видань та її місце у видавничо-поліграфічній діяльності в Україні. Безпалько І.Р., Базиліук В.Б. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №5(240), т.1, С.15-19. - укр. УДК 004.738.5 : 655.56.

У статті визначено основні тенденції розвитку вітчизняного ринку електронного книговидання, його характерні особливості та перспективи розвитку. Узагальнено та проаналізовано основні моделі системи розподілу електронних видань в Україні. Визначено, що формування нової для українських видавничих реалій системи розподілу продукції, яка забезпечуватиме розповсюдження легального електронного контенту інтернет-каналами, зможе стати для видавництва не лише додатковим способом отримання прибутку, а й джерелом вивчення читацького попиту і засобом освоєння нових ринків збуту видавничої продукції.

19.18.04.1688/214049. Світове книговидання: уроки для України. Сухорукова О. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2016, №3(86), С.47-58. - укр. УДК 655.3.066.11(100).

Розглянуто проблему міжнародної конкурентоспроможності видавничої галузі. Виявлено негативні тенденції розвитку вітчизняного книговидання. Досліджено показники світового книговидання та з'ясовано країни-лідери. Визначено чинники, що обумовлюють їх конкурентоспроможність на світовому ринку.

19.18.04.1689/214665. Структура літературного ринку в Україні та місце й роль літературного менеджера. Гончар О.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.45-48. - укр. УДК 008.658.

У статті розглядається процес формування літературного арт-ринку в Україні. Зокрема, подана авторська структура взаємодії гравців літературного ринку: Автор {перекладач, ілюстратор, літагент} - Видавництво {канали дистрибуції книги, бібліотеки, комунікаційні платформи (фестивалі, Інтернет-платформи), ЗМІ, літкритики} - Читач. Представлені можливі механізми співпраці гравців: механізми внутрішньої взаємодії (між гравцями літринку); механізми зовнішньої взаємодії (міжгалузева співпраця); співпраця літератури й бізнесу (відповідних гравців ринку); міжнародна співпраця (міжнародні літературні проекти). Окрім того, виокремлено процес становлення літературного менеджменту та запропоновано дефініцію літературного менеджменту. Розглянуто вплив, місце літературного менеджменту в літературному ринку. Окреслено роль літературного менеджера під час реалізації проектів: посередник, медіум (провідник); представник галузі перед галузями культури, сферами бізнесу, державним сектором.

19.61 Телебачення

19.18.04.1690/213278. Застосування контент-аналізу під час дослідження цінностей у телевізійній рекламі. Булатова А.С., Сагер Л.Ю., Мельник Ю.М. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №1(232), С.186-190. - укр. УДК 303.442:316.1:659.

У статті визначено перелік цінностей, які використовуються в рекламних повідомленнях. Проведено контент-аналіз та виявлено характер рекламних повідомлень у ранковий та вечірній прайм-тайм на найбільш рейтингових телеканалах. Визначено систему цінностей, на якій фокусуються українські рекламодавці для залучення споживачів.

19.18.04.1691/213295. Аналіз і перспективи розвитку конкурентоспроможності послуг телекомунікаційних операторів в Україні. Цундер О.Е. // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2016, №1(232), С.276-280. - укр. УДК 338.532.65.

В статті проведено аналіз перспектив розвитку конкурентоспроможності послуг телекомунікаційних операторів в Україні. Відповідно до звіту "Моніторинг якості послуг. Міжнародна практика", оприлюдненого Міжнародним союзом електров'язку, на сьогодні моніторинг якості телекомунікаційних послуг здійснюється у понад 140 країнах. Сформувано основні цілі моніторингу якості телекомунікаційних послуг. Проаналізовано ринок телекомунікаційних послуг в Україні за 2013-2015 роки за сегментами фіксованого зв'язку та доступу до Інтернету. Розглянуто індикатори якості фіксованого телефонного зв'язку та якості з доступу до Інтернету, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню відповідно до звітності Форми № 11 - ЯТП (річна) "Звіт оператора телекомунікацій про якість телекомунікаційних послуг". Проаналізовані індикатори якості послуг для ПАТ "Укртелеком" за 2015 рік.

19.18.04.1692/214531. Візуальність жіночого старіння в українській ТВ-рекламі. Батаєва К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.3-8. - англ. УДК 316.346.2+316.77:659.1.

У статті надано аналіз медіапрезентацій теми жіночого старіння, який було здійснено в контексті соціальної візуалістики (що вивчає соціальні медіаобрази) та соціального конструктивізму (що розглядає вік як соціальну конструкцію, яка формується під впливом культурних стереотипів). У результаті проведеного аналізу рекламних відеотекстів, у яких розвивалася тема жіночого старіння, продемонстровано, що в сучасній ТВ-рекламі жінкам активно нав'язується соціокультурний код омолодження. Це підтверджується тим, що в 205 з 245 проаналізованих рекламних блоків відеокліпи з рекламою антивікових засобів для жінок транслювалися від одного до чотирьох разів. Таким чином, інформація про необхідність боротьби зі старінням надається в

середньому три рази на кожні дві години ефірного часу. Зроблено висновок, що в практиках боротьби жінок зі старінням, які сприяють їх перетворенню на візуальні об'єкти (їх візуалізації), виявляється глибинний характер соціального репресування/пригноблення жінок у сучасному суспільстві.

19.18.04.1693/214605. Аналіз рекламних гендер-іміджей у соціоіконографічному контексті. Батаєва К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.15-21. - англ. УДК 316.346.2.

У статті подано результати іконографічного контент-аналізу гендерної візуальності української ТВ-реклами. Виявлено, що найбільш популярними гендер-іміджами, які використовуються в рекламі, є образи "жіноча модель", "чоловіча модель", "феміністка", "турботлива мати" й "домогосподарка", тоді як найменш затребуваними є образи "чоловік-професіонал", "андрогін" і "passive man". Найчастіше в рекламі використовуються стереотипні образи, котрі становлять близько 5/6 обсягу гендерно орієнтованих рекламних кліпів, тоді як нестереотипні образи - близько 1/6 цього обсягу. Жіночі образи становлять 2/3 обсягу гендерно орієнтованих рекламних кліпів, тоді як чоловічі - близько 1/3 цього обсягу.

19.18.04.1694/214630. Особливості візуального сприйняття сучасного телевізійного образу. Коханевич О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.125-128. - укр. УДК 130.2:621.397.13.

У статті розглядаються особливості візуального сприйняття сучасного телевізійного образу. У філософсько-культурологічному аспекті досліджується репрезентативна сутність сучасного телевізійного образу, який на основі власної симулятивної природи нав'язує реальності свою іманентно-ефемерну логіку знищення її референта. Аналізуються візуально-комунікативні характеристики телевізійного образу, що, володіючи "платонічною силою", має здатність успішно переконувати глядача й перетворювати окремі ідеї на всезагальні. На основі семіотичного підходу, розробленого Умберто Еко, розглядаються іконічні властивості телевізійних образів, які, позбавлені реальних характеристик зображуваних ними об'єктів, на основі кодів упізнання та графічного узгодження відтворюють загальні умови процесу їхнього дійсного сприйняття. За допомогою концепту "спокуси" Жана Бодрійяра телевізійні образи аналізуються як не-актуалізовані явища сфери бажань і очікувань сучасної людини. У контексті зростаючої телевізуалізації суспільства досліджується автоматизація людського світосприйняття.

20 ІНФОРМАТИКА

20.01 Загальні питання інформатики

20.18.04.1695/216730. Ключевая роль информатики для трансдисциплинарного подхода в системе образования: из реального опыта преподавания. Чепок А.О., Евтушенко Н.И. // Вимірювальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах. Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т, 2017, №1(57), С.210-214. - рос. УДК 004.9:501.

На основе своего многолетнего опыта преподавания информатики, физики и математики, а также на основе успешной совместной работы в профильных классах средней школы, авторы высказывают свое суждение о трансдисциплинарном подходе в образовании, и в частности, о своем позитивном опыте воспитания конкурентноспособного выпускника средней школы.

20.51 Інформаційне обслуговування

20.18.04.1696/214679. З історії автоматизації інформаційного обслуговування фахівців у Республіканській науково-технічній бібліотеці Азербайджану. Мамедов М.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.104-108. - рос. УДК 024.

У сучасну епоху в бібліотеках нашої республіки зібрано велику кількість інформаційних ресурсів, і тому проблема формування бібліотечних та інформаційних ресурсів республіки, а також інтенсифікація їх використання відповідно до вимог економічного й соціального розвитку в умовах незалежності Азербайджану, а також розвитку продуктивних сил і виробничих відносин має особливе значення. Саме тому автоматизація інформаційних ресурсів Республіканської науково-технічної бібліотеки, що має найбільші інформаційні ресурси Азербайджану, а також історія застосування інформаційних технологій у системі комунікації документів, тенденція їх розвитку, використання та вивчення технології створення бібліографічних баз даних має важливе значення.

21 РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ

21.15 Окремі релігії, церкви і культури

21.18.04.1697/214695. Постмодерністські тенденції як базовий чинник поширення синтетичних неорелігій. Ювсечко Я.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.173-176. - укр. УДК 21.15.69.

У статті синтетичні неорелігії досліджуються як продукт сучасного етапу розвитку суспільства, у якому панує постмодерністська парадигма. Проаналізовано догматику синтетичних неорелігій, форми їхньої діяльності й світогляд віруючих неорелігій. Зроблено висновок, що віровчення та культова практика синтетичних неорелігій є тотожними основним постмодерним принципам.

21.21 Проблеми релігійної свідомості

21.18.04.1698/214573. Рецепція традиційних міфологем у буденній релігійній свідомості. Борейко Ю.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.30-34. - укр. УДК 165.12:2-291.13.

У статті досліджується рецепція міфологем малих нарративних форм у буденній релігійній свідомості. Повсякденні мікротексти, що містять міфологічний зміст, характеризуються бриколажною мозаїчністю, бінарними опозиціями, метафоричністю. Імплицитний компонент міфу, зосереджений у малих текстах, виявляється через низку асоціацій чи культурно-символічних змістів. У просторі повсякденності буття тексту як семіотико-філософської категорії зумовлюється притаманним йому смислом, що зазнає інтерпретації. Призначення тексту полягає в трансляції знання каналами зв'язку в певному середовищі, здатності до створення нових смислів, що мають вторинний характер. Передавання смислу й відтворення його відповідно до сучасних принципів трактування забезпечує міжчасова комунікація.

21.18.04.1699/214839. Особливості розвитку релігійної свідомості в епоху постмодерну. Дуденок В.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.36-39. - рос. УДК 130.3.

У статті розглядаються філософські аспекти трансформації релігійної свідомості в епоху постмодерну. Мета статті - дослідження особливостей релігійного дискурсу сучасності в контексті українських реалій. Предметом аналізу є нові методологічні підходи до вивчення релігії, сучасні аспекти взаємовідношень науки та релігії, особливості відродження релігійних традицій в Україні. Релігія розуміється як шлях до раціоналізації архетипальних структур, порушуються проблеми постмодерністських інтерпретацій усталених релігійних символів, аналізуються процеси секуляризації релігії. Обґрунтовується, що релігійність, піднята до рівня духовності, передбачає надособистісну свідомість та інтенцію до загальнолюдських цінностей.

21.18.04.1700/215087. Релігійний досвід як досвід трансцендентного й акт віри. Бевзюк Н.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.9-13. - рос. УДК 165.322:17.024.4:241 511.

Стаття присвячена релігійному досвіду як безпосередньому виявленню акту віри, зосередженому на розумінні й реалізації трансцендентного в людині. На основі використаного матеріалу автор показує, що віра як безпосереднє знання трансцендентного є невід'ємною умовою релігійного досвіду, його "достовірності" в онтологічному існуванні віруючої особистості. Релігійний досвід за допомогою релігійної віри свідчить про факт безпосередньо достовірного знання, виявленого зі змісту відсутнього і прихованого. Ґрунтуючись на самому факті релігійного досвіду, ми не тільки припускаємо, а й достовірно знаємо, що приховані від нас рухи й почуття чужої душі в основних рисах подібні до наших власних. Релігійний досвід є досвід рефлексивного та інтуїтивного розуміння трансцендентного й постає для того, хто пізнає, як Таємниця, Невідоме, Незбагненне. Але в складі цього трансцендентного ми здатні розрізнити його різні ривки. Ця рефлексія трансцендентного призводить до того, що релігійний досвід, подібно до всякого досвіду, має якийсь вимір глибини або далі, тобто він має буттєво-просторове і тимчасове вираження. У релігійному досвіді ми маємо своєрідне явне поєднання якоїсь інтимної близькості з віддаленістю.

21.18.04.1701/217478. Логіка сучасної релігійної свідомості. Качурова С.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №3(34), С.142-154. - рос. УДК 298.9(045.2).

У статті проводиться логічна реконструкція основних елементів сучасної релігійної свідомості. Для цього застосовується форма умовиводу, яка повинна задовольнити вимогу системного аналізу. Найважливішу роль у даній системі відіграє феномен світської свідомості. Тут він виступає в ролі загального посередника (medius terminus). Підкреслюється оригінальність його онтологічного статусу: становлення світської держави і практики проведення релігієзнавчої експертизи. Аналізуються причини виникнення цієї свідомості і встановлюється його взаємозв'язок з процесом історичного розвитку релігії і філософії.

21.31 Філософія і релігія

21.18.04.1702/213364. Проблема віри і безвір'я: національно-історичні аспекти. Вандишева-Ребро Н.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.47-50. - рос. УДК 130.3:130.123.4.

Досліджено специфіку українського суспільства та процес формування культури етнонаціонального буття. Суттєве місце в ньому займає релігійна складова та уявлення про Бога. Кожна спільнота переживає такі переламні моменти, коли відбувається перехід до розуміння нових цінностей. У випадку з українським суспільством, на думку автора, досвід християнства було використано на особистісному рівні, але на жаль, на рівні суспільної свідомості цього не відбулося. Тому українське суспільство продовжує користуватися та спиратися на архаїчну свідомість. Християнська ідеологія залишається не пізнаною, тому й існує проблема хабарництва, корупції та нездатність досягти повної свободи.

21.18.04.1703/213365. Міфологічний сегмент повсякденного життя українського православного вірянина. Борейко Ю.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.51-56. - укр. УДК 165.12:2-291.13.

У статті з'ясовуються особливості функціонування традиційних міфологічних форм у площині повсякденності українського православного вірянина. Релігієзнавчий аналіз українських міфологічних повір'їв, як ментальних структур буденної свідомості, здійснюється в розрізі взаємодії народного та церковного дискурсів у повсякденних практиках. У структурі буденної свідомості віруючої особистості міфологічні форми побувають за посередництвом фольклору. Міфологічні повір'я відображаються в знаково-символічній формі, відтворюють міфологічні архетипи завдяки механізмам трансмісії, мають здатність до збереження актуальності в нових соціальних умовах шляхом утворення вторинних смислів.

21.18.04.1704/213368. Філософсько-етимологічний аналіз святості в європейських релігійних традиціях. Потапов В.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Теорія культури і філософія науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №53, С.66-70. - рос. УДК 133.2.

У статті аналізуються уявлення про святість древніх народів: слов'ян, греків, римлян і іудеїв. Виявляється етимологічна спільність поняття "святість" на основі лінгвістичного аналізу, древніх мовних традицій вказаних народів. Розглядаються антропологічні особливості християнського розуміння святості, на основі лінгвістичного аналізу ключових понять, що становлять концепт святості східного християнства.

21.18.04.1705/214532. Релігійно-філософська парадигма онтології цінності. Бевзюк Н.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.9-15. - рос. УДК 111.1:17.022.1:2.

У статті розглядається детермінована логіка становлення в релігійно-філософській системі природи аксіології. Визначено специфіку, систематику й перспективи їх структурування як системи філософських і соціальних схем. Здійснено спробу визначення понятійних форм і рівнів аксіологічної рефлексії. Показано багатогранність і складність поняття "цінність" у теологічній та філософській традиції з використанням понятійно-термінологічного аналізу. Автор доходить висновку, що фундаментальні принципи аксіології, отримані шляхом їх рефлексивного обґрунтування, виявляють необхідність і всебічність аспектів акту сприйняття цінності. Цінність розглядається як емпірична основа діяльності. Автор актуалізує й обґрунтовує

вирішення проблеми визначення категорії цінності, пропонуючи власні філософсько-релігійні трактування в контексті розуміння цінності як логічної схеми релігійно-філософської рефлексії.

21.18.04.1706/214546. Логіка як метод аналізу в сучасній філософській теології. Павловська О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.84-88. - укр. УДК 1(091).

У статті розглядається проблема феномена філософської теології та роль логіки як методу аналізу в сучасній філософській теології. Аналізується необхідність виокремлення та критика поняття філософської теології як автономної галузі богопізнання. Розкривається необхідність визначення й обґрунтування основного методологічного критерію філософської теології, який робить її загальним логіко-філософським аналізом теологічного дискурсу. Такий критерій вбачається в логіці як провідному методі та головному судді в межах філософської теології. Стверджується, що саме з виникненням сучасної логіки, зі значним розширенням можливостей логічного аналізу теологічної проблематики питання, що складають їх основу, знаходять нове вираження. Як доведення цього твердження в статті подано широкий огляд останніх досліджень, у яких теологічні проблеми виступають предметом логічного аналізу.

21.18.04.1707/214567. Кафолічність як сакрально-теологічний креатив: патристичний аспект. Яковенко А.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №3, С.198-202. - рос. УДК 130.122 124.5.

У статті обґрунтовується думка про те, що релігійно-теологічні, філософські ідеї кафолічності були пов'язані стрижнвою системно-індукційною складовою - кафолічною свідомістю, яка є синтезом богословської творчості, церковного досвіду, розуму й віри, аналізом православного-теологічного розуміння та вплив якої в українському суспільстві є актуальним. Наукове дослідження цих ідей, потреба зрозуміти базові духовні цінності минулого, можливість їх реального відродження й ефективного функціонування в сучасній життєвій ситуації українського суспільства є метою статті. Зміст цієї статті - експлікація сукупності істотних і відмітних християнських сегментальних якостей системи кафолічності як явища культурно-релігійного в духовному житті українського суспільства.

21.18.04.1708/214583. Любов до Бога як творчий шлях особистості у філософії любові Миколи Бердяєва. Ковальчук Ю.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.79-83. - укр. УДК 1(091) "19".

У статті здійснено філософський аналіз концепції любові релігійного мислителя ХХ ст., екзистенціаліста Миколи Бердяєва. У контексті любовної проблеми досліджується критика філософом "аскетичних квіток чернецтва", суперечність індивідуального та родового начал, полярність статей і досягнення істинної містичної статі - андрогіна, як образу Божого. Розглядається зміст поняття "любов" через призму творчості, свободи, особистості. Здійснюється дослідження розрізнення філософом любові-Ероса й любові-жалості, культу вічної жіночності й культу Діви Марії, унаслідок обґрунтування християнського полум'я любові - агапе. Стаття присвячена розкриттю ідеї Миколи Бердяєва, згідно з якою любов мислиться не як засіб, а як феномен, метафізична єдність, одкровення особистості до особистості небесного порядку - Богу.

21.18.04.1709/214608. Вплив марксистської філософії на гуманістичну концепцію релігії Еріха Фромма. Буряк Н.Б. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.32-35. - рос. УДК 002.2.14.21.

У статті розглядається вплив філософських тлумачень західної Європи на гуманістичну концепцію Е. Фромма. Його судження суттєво зазнали змін під впливом, зокрема, К. Маркса та його ідей щодо ідеального соціалістичного суспільства. Уперше було здійснено порівняльний аналіз робіт Е. Фромма до й після суб'єктивного тлумачення ним праць західноєвропейських учених у галузі філософії та соціології. Е. Фромм значну кількість часу приділяв питанню гуманістичної концепції, яке на сьогодні, у час, коли світ все менше опікується проблемою взаємин кожного окремого індивіда із соціумом, набуває значної актуальності у плані вивчення й аналізу науковою елітою.

21.18.04.1710/214628. Проблема самотрансценденції: статі і статева любов. Кононенко Т.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.117-120. - рос. УДК 13.

У статті розглядається проблема статі і статевої любові в російській релігійній філософії. Любов постає як стрижень життя, який містить у собі сенс, найбільш адекватна людині, особистості форма екзистенції, за якої відновлюється початкова єдність і досягається безсмертя. Аналізується чотирихступенева концепція любові, в основі якої знаходиться принцип сублімації, або сходження: від стадії егоїзму через статева любов і любов до суспільства до стадії з'єднання з усім сущим, з Богом. Стрижневим моментом цієї концепції є ідея подолання статевої роздробленості - андрогінізму. Досліджується положення російської релігійної філософії про те, що образ і подоба Бога - це не чоловіча й не жіноча статі, а їхня єдність. Акцентується науково-теоретичне і практичне значення комплексного аналізу любові, дослідження історико-філософських аспектів становлення й розвитку філософії любові, вивчення аксіологічної структури любові.

21.18.04.1711/214666. Християнська доктрина чуда та проблема безпосередньої каузальності в сучасній християнській теології. Гудима І.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.49-52. - укр. УДК 280:2.

У статті аналізується як традиційне християнське вчення про чудо, так і спроби сучасних теологів модернізувати це вчення. Метою статті є вивчення питань безпосередньої надприродної каузальності в релігійній свідомості (на прикладі християнства), з'ясування причин, особливостей і наслідків функціонування інтервенціональної термінології в сучасній християнській теології та встановлення міри адекватності таких уявлень самій природі християнської релігії, їх відповідності внутрішній логіці християнського віровчення. Використання теоретико-методологічних підходів зумовлювалося самим предметом думки й характером поставлених завдань. Використовувались різноманітні загальні методи пізнання: загальнофілософські, спеціальні загальнонаукові й окремі наукові теоретичні методи. Автор додержувався принципу об'єктивності, історизму, широко застосовував каузальний аналіз і типологічний метод дослідження. Основним результатом опрацювання проблеми став висновок про те, що використання інтервенціональної термінології задля вираження образу дієвого Бога, каузально пов'язаного зі своїм творінням, усе ж є доволі незграбним і невдалим на шляху передавання всієї широти християнського розуміння цього питання. Більше того, ідея Бога, яка викладається через зазначену термінологію, змушує нас уявляти такого Бога, котрий діє відносно дійстичним чином і втрачає контакт зі світом і людиною.

21.18.04.1712/214691. Образ міста у філософсько-релігійній традиції. Фесенко Г.Г. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.155-158. - укр. УДК 13 24.

У статті подано огляд культур-теологічних інтерпретацій міста, а також зазначається, що для теологічного розуміння міста властиве особливе бачення світу й людини - через співвіднесення смислу феноменального світу із первинним ноуменальним буттям. Аналізується феномен міста у філософсько-релігійній перспективі через есхатологічну експлікацію. Самоусвідомлення людини як метафізичної істоти, яка втратила Бога, породжує пошуки нової форми-копії Бога, якою і стає Місто. Місто постає формою спасіння "людини, яка заблукала". Досліджено особливості геокультурної присутності людини в урбанізованому просторі. Розглядається концепція нового етапу творчого сходження людини до Царства Божого як до повноти буття на шляхах духовно-матеріальної єдності, соборності, теургії. Окреслюються нові перспективи осмислення - "право на місто" як "право на спасіння".

- 21.18.04.1713/214698. Філософія і теологія в контексті позитивної метафізики. Бевзюк Н.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.7-11. - рос. УДК 21.
Стаття присвячена гносеологічному взаємовідношенню філософії й теології в контексті позитивної (яка виступає ззовні) метафізики. Обґрунтування гносеологічної єдності філософії й теології є проблемою предметності онтологічного існування філософії й теології. Філософ може прийти до абсолютного знання тільки в тому разі, якщо дійсність завершить своє існування, тобто настане кінець історії. Для віруючої людини загальною та однорідною реальністю, яка забезпечувала б правдивість її загального знання, буде не реальність зі всіма її атрибутами, а Бог, якого вважають всеосяжним і рівним собі в будь-яку мить існування дійсності. Віруючий може прийти до свого абсолютного знання в будь-яку мить історії, у будь-яких реальних обставинах. Автор, використовуючи першоджерела, показує зв'язок філософії й теології в розкритті єдиного гносеологічного принципу пізнання сущого.
- 21.18.04.1714/214705. Християнська доктрина чуда й сучасні натуралістичні концепції вихідної номології світобудови. Гудима І.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.37-40. - укр. УДК 140.8:21.
Необхідність з'ясування питання співвіднесеності божественної довільності й природної закономірності в християнському світорозумінні й стала предметом окремого розгляду в статті, позаяк саме теїстична концепція чуда як вияву необмеженого панування Бога над силами створених ним речей у процесі історичної еволюції християнської ідеології розгортає антиномію чуда та закону природи. Аналізуються як традиційне християнське вчення про чудо, так і спроби сучасних теологів модернізувати це вчення за допомогою даних сучасної науки. Використання теоретико-методологічних підходів зумовлювалося самим предметом думки й характером поставлених завдань. Використовувались різноманітні загальні методи пізнання: загально-філософські, спеціальні загальнонаукові та окремо-наукові теоретичні методи. Автор додержувався принципу об'єктивності, історизму, широко застосовував каузальний аналіз і типологічний метод дослідження. Основним результатом опрацювання проблеми став висновок про те, що для теологів, які перебувають у пошуках прийнятних моделей вираження дій Бога й водночас виявляють зацікавленість сучасними відкриттями вчених, інтеграція елементів природничо-наукового світорозуміння в ключові смислові структури християнства (учення про промислительну діяльність Бога) надавала ідеї чуда раціональної основи, оскільки остання апелювала до низки зовнішніх (стосовно віри), нерелігійних чинників, які бралися як самоочевидні.
- 21.18.04.1715/214717. Принципи здорового функціонального устрою пристрасної сили душі в антропологічних синтезах східної патристики. Марчук О.Т. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.86-89. - укр. УДК 140.8:21.
У статті репрезентовано богословсько-антропологічний синтез ідей представників східної патристики з предметної сфери осмислення структурно-функціональних аспектів досягнення стану здоров'я складових чуттєво-бажаючої сили душі. Висвітлюється святоотцівський підхід до аналізу феномена здоров'я як стану-процесу реінтеграції природи людської душі за зразком першозданно-дозанепадницького її влаштування в постзанепадницьких умовах буття. З'ясовано особливості устрою природи пристрасної частини душі, принципи її здорової енергійно-вольової переорієнтації, ієрархічно-гармонічної структурно-функціональної взаємозалежності, співдії та зосередженості до нетварного первинно-творчого свого принципу - Бога. Описано специфічні риси конкретних станів досконалості-здоров'я складових пристрасної частини душі: бажання, страху, задоволення, печалі, уяви, чуттєвості й гніву.
- 21.18.04.1716/214776. Концептуальне поле містики: основні риси та специфіка. Ярош О.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.156-160. - укр. УДК 141:33.
У статті аналізуються умови й витоки проблеми трансперсональної метафізики або містики, які впливають на формування світоглядних орієнтацій як у язичницький період в історії, так і в період християнської філософії доби середньовіччя, коли проблема взаємодійності "людина - Бог" займає важливе місце в колі релігійно-філософських проблем. У статті також уточнюється поняття "містика", "метафізика", "містицизм", пропонуються альтернативні варіанти значення цих понять та окреслюються кола їх значень. Припускається, що концептуальне коло містики існує завжди, але в історії філософії воно оформлюється в період неоплатонічної філософії (Прокл, Плотін) і розвивається в період оформлення християнської філософії середньовіччя, зокрема в поглядах "рейнських" містиків (Майстер Екхарт). У добу Відродження ця тенденція виливається у філософію Н. Кузанського ("Про вчене незнання"), де апофатичний метод сходження свідомості до Бога підкріплюється новими математичними конструкціями.
- 21.18.04.1717/214838. Промисел Божий і чудо як елементи теологічних витлумачень релігійної картини світу. Гудима І.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.33-35. - укр. УДК 280 2.
У статті вивченню піддається традиційне християнське вчення про чудо, а також спроби сучасних богословів модернізувати це вчення. Автор визначив своєю метою таке: дослідження істотних і необхідних елементів християнської релігійно-теологічної парадигми, а саме: метафізичних положень, моделей і аналогій, символічних узагальнень, а також базових цінностей, які задають спосіб буття ідеї чуда; аналіз провідних релігійно-філософських концептуалізацій відносин "Бог-світ" і елементів власне теологічних інтерпретацій символічно-знакової релігійної картини світу, які дають змогу здійснити апроксимацію чуда. Вибір теоретико-методологічних підходів статті зумовлений самим предметом думки й характером поставлених завдань. У статті використовувались такі методи пізнання: загальнофілософські, спеціальні загальнонаукові й окремо-наукові теоретичні методи. Автор слідував принципам об'єктивності, історизму, застосовував каузальний аналіз і типологічний метод дослідження. Основним результатом опрацювання проблеми став висновок про те, що промисел Божий і чудо як його окремих випадок, відповідно до фундаментальних християнських настанов, без суттєвих різносуджень теологами всіх основних християнських віросповідань виразно витлумачуються в їхній теофанічній перспективі як перманентне виявлення Бога в царині власного творіння.
- 21.18.04.1718/214843. Теологія як антропологія у філософії неопротестантизму. Кротов К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.50-54. - укр. УДК 1 930. 1.
У статті розглядається переосмислення проблеми людини в історичному просторі у філософії неопротестантизму. Людина сама включена в процес історії. Вона не лише очікує Божого Царства, а виявляє соціальну активність. Представники філософії неопротестантизму намагаються подолати дуалізм між мирською й сакральною історією. У концепціях представників цієї філософії теологія виступає як антропологія, вони активно використовують понятійний апарат базової філософії (екзистенціалізму, психоаналізу, філософської антропології), щоб зробити християнство більш зрозумілим людині ХХ ст. Для класичного християнства характерною рисою було чітке розмежування Бога й людини, домінування ідеї теоцентризму. Головною метою існування людини в історичному бутті був саме процес наближення людини до Бога, оскільки між Богом і людиною існувала велика прірва. У сучасній філософії неопротестантизму саме людина є головною дійовою особою історичного процесу.
- 21.18.04.1719/214857. Шляхи пошуку Божественного Буття М.Гайдеггером. Савонова Г.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.106-109. - рос. УДК 1(091) 111.84.

У статті порушується питання пошуку місця знаходження Бога з точки зору М.Гайдеггера. Указується на три підходи філософа до проблеми Божественного Буття. Розглядається значимість класичного та крайнього нігілізму, диференційованих М.Гайдеггером. Звертається увага на розкриття давньогрецької метафізики в протистоянні зі середньовічною теологією. Розкривається взаємовідношення Бога з буттям, сущим, ніщо. Через аналіз проблеми онтологічної перманентності буття й сущого визначається порушене М.Гайдеггером питання буття Бога. Відзначається розумова тенденція людства гіпертрофувати божество як ціннісний ідеал. З'ясовується значимість поняття "Ніщо" у філософії М.Гайдеггера, його метафізичний і онтологічний аспекти. Зазначається характер Ніщо як окремої бутійності іншобуття із запереченням сутності Ніщо. Підтвердженням бутійності Ніщо є порожнеча, яка не піддається опредмечуванню та пізнанню. Указується, що Ніщо є Божественним Буттям.

21.18.04.1720/214861. Реакція сучасних євангелічних богословів на філософію постмодернізму. Соловій Р.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.121-125. - рос. УДК 284.991:239. Мета статті - проаналізувати сучасні євангелічні протестантські богословські оцінки постмодернізму, його впливу на культуру та християнське богослов'я. Виклик постмодернізму євангелічному богослов'ю передусім пов'язаний із питаннями епістемології. Серед сучасних протестантських богословів немає єдності щодо перспектив християнства в епоху постмодерну. Окремі з них вважають, що постмодернізм кардинально протилежний і небезпечний для євангелічного християнства. Для них постмодернізм - це світогляд, що не залишає місця вірі в Бога, підриває християнські культурні цінності, піддає сумніву традиційні істини. Інші дотримуються погляду, що прийняття євангелічним християнством постмодерністського повороту в західній думці розкриває перед ним нові можливості "подальшої реформації", тобто відродження християнства як передової, а не реакційної сили в сучасному світі. Відсутність спільної точки зору на природу й виклики постмодернізму зумовлені як неоднорідністю самої постмодерністської перспективи, так і специфікою богословських традицій, на основі яких вона оцінюється.

21.18.04.1721/214862. Наративна теологія у сучасній протестантській думці. Ставроян С.С. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.126-130. - укр. УДК 230.2.

У статті досліджено, що протестантська теологія зуміла адаптувати для власних потреб наративну методологію, знайшла в ній спосіб подолати традиційне протистояння лібералізму та фундаменталізму, наново відкрити значення канону і традиції, тексту й різних його жанрів. Протестантська теологія успішно пояснює появу альтернативних наративів, оновлення основного наративу. Альтернативні наративи можуть стати основними, якщо спільнота їх прийме і зробить частиною канону. Сучасна протестантська теологія стверджує, що характерною ознакою людини є здатність жити під впливом наративів спільнот і створювати нові наративи. Кризь призму наративного сприйняття людина тлумачить реальність. Наратив має драматичний характер і дає змогу особистості ввійти в наративний світ через свідоме чи несвідоме прийняття певних ролей у світовій драмі. Християнський наратив є п'ятиактною драмою. Головною метафорою оновлення традиції є звільнення. У традиції історії Ісуса та церкви розповідаються зі свідомим паралелізмом до історії виходу народу Божого із Єгипту.

21.18.04.1722/215016. Антропологія православної теології доби постмодерну. Грицишин В.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.35-38. - укр. УДК 291.1.

У статті здійснюється релігієзнавчий аналіз антропології православної теології доби постмодерну. Аналіз антропологічних учень представників православної теології початку XXI століття є особливо актуальним, оскільки сьогодні саме теологічна антропологія визначає характер гносеології, онтології та систематичної теології. Центр уваги православних мислителів перемістився із тлумачення властивостей людської природи й виявлення характерних рис способу існування людської особистості. Від спекуляцій щодо того, що саме в людині є образом Божим, православні теологи перейшли до системного аналізу відносин особистості до Бога. Розуміння природи цих відносин коливається від постметафізичного тлумачення "причетності" (А.Папаніколау) до діалогічної "зустрічі" (Дж.П.Мануссакіс) і "онтології любові" (Д.Б.Гарт).

21.18.04.1723/215105. Філософія як методологічна основа теології. Христокін Г.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.81-85. - укр. УДК 261.7.

Між філософією й теологією немає принципової межі. Філософія й теологія постають як форми теоретичного знання, спрямовані на осмислення універсальних і фундаментальних засад світу, людини й пояснення підстав їх існування та пізнання. Теологія - це де-факто релігійно орієнтована філософія. У теології можуть бути використані фактично всі філософські методології. Історично так склалося, що християнська доктрина не прив'язується до одного типу філософій і методологій. Ті чи інші філософії та їх методології можуть виступати тривалими способами організації релігійних ідей (августинізм, томізм, неоплатонізм), але все ж ні одна філософська методологія не може ідеально передати зміст і повноту релігійних ідей. Методології раннього християнства були неметафізичними або з украй спрощеною метафізикою. Класичними метафізичними методологіями патристики були теології Діонісія Ареопагіта, Максима Сповідника, Августина, схоластики - Томи Аквіната, Оккама й ін. Постметафізичними є деякі сучасні теології, створені під впливом феноменології та герменевтики.

21.18.04.1724/215134. Філософсько-теологічні ідеї Отців Церкви про свободу волі, Божественний промисел та передестинацію. Поцюрко М.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.98-101. - укр. УДК 27-423.4-12:141.4.5"04 14".

У статті розглянуто основні філософсько-теологічні ідеї Отців Церкви про свободу волі людини, її долю, спасіння, сенс життя та їх співвідношення із Божественною благодаттю, промислом, провидінням та передестинацією, які займають важливу частину серед великої кількості проблем, що ставить перед собою християнська філософія. Подано аналіз учень таких Отців Церкви, як Оріген, Тертуліан, М.Вікторин, Августин, І.Златоустий, І.Дамаскін, Г.Богослов, Є.Сирин та ін. Зокрема, в їхніх пошуках розкриваються питання про походження зла та відповідальність за нього, про гріх та покаєння, про особливості Божого плану щодо людини. В одних концепціях переважає раціоналістичне трактування із наголосом на автономії людської волі та безумовній відповідальності за вчинки, в інших же фідеїстичні ідеї про недосконалість людського розуму в питаннях віри і повне покладання на Божественну благодать і волю Бога.

21.18.04.1725/216984. Ханс Урс фон Бальтазар як "вільний" Богослов. Туровська О.А. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.16-19. - англ. УДК 291.2.

Ханс Урс фон Бальтазар є одним з найбільш оригінальних мислителів-богословів двадцятого століття. На його ідеї сильний вплив мали потрясіння, які пережила Європа протягом цього часу. Любителем мистецтва (особливо музики Моцарта), він включав мотиви естетики до своєї теології. В багатьох аспектах теологічна думка Бальтазара була новаторською, деякі його ідеї можна навіть назвати контрверсійними. В дослідженні цього вкрай оригінального мислителя нам допоможуть американський єпископ о. Роберт Баррон Еммет та доктор Карен Кілбі - спеціаліст у сфері релігії та католицької теології.

21.18.04.1726/216986. "Православний капіталізм" та ідеологія сучасного світу: богословські ідеї митр. Ірофея Влахоса. Вітер Д.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.26-30. - рос. УДК 111:141.3.

У статті аналізуються погляди одного з найвідоміших сучасних грецьких богословів митр. Ірофея Влахоса на проблеми суспільного розвитку, історичні судби соціалізму і капіталізму, перспективи посткомуністичного суспільства та тенденції

формування нової ідеології пост-капіталізму. Концептуальні ідеї митр. Ієрофея Влахоса на ідеологічне обґрунтування процесів суспільного розвитку та майбутнє сучасного світу контекстуалізовано в рамках православної соціально-філософської та богословської думки.

21.18.04.1727/217005. Східна та Західна парадигми пояснення християнської теодицеї. Щербаський Д.В. // Вісник ЖДТУ ім. І.Франка. Філософські науки. Житомир: Житомирський державний ун-т ім. І.Франка, 2017, №1(83), С.130-134. - укр. УДК 27-423-284.

У статті здійснена спроба пояснити причини відмінностей у трактуванні боговиправдання Августином Блаженным та Пелагієм. Пояснення причини здійснено за допомогою порівняльного аналізу ментальних особливостей народів, які проживали в різних частинах Римської імперії: Східній та Західній. За результатами дослідження було з'ясовано, що відмінності у поясненні боговиправдання Августина і Пелагія сформувалися в силу різного світосприйняття, заснованого на підґрунті різних релігійних, економічних та політичних принципів Сходу та Заходу Римської імперії.

21.41 Релігії, церкви і товариства

21.18.04.1728/214569. Соціальний феномен online релігії: особливості православної інтерпретації. Батаєва К.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.9-13. - англ. УДК 316.772.5.

У статті подано результати інтерпретування соціального феномена online релігії на підставі православного світосприйняття. З метою виявлення особливостей online релігії використано поняття нормативної і структурної солідарності (модернізовані варіанти понять механічної та органічної солідарності Е. Дюркгейма), а також поняття церкви й секти М. Вебера. У результаті аналізу виявлено, що задля характеристики online релігії більше підходить поняття солідарності (ніж соборності) й поняття секти (ніж церкви). Online релігія є скоріше соціальним, ніж духовним феноменом комунікування кіберакторів. Зроблено висновок, що існує небезпека, що online релігія стане не доповненням, а заміником реальної релігії, а це може інтенсифікувати процес симулювання таких феноменів, як віра, духовність, соборність.

21.18.04.1729/214638. Акселерація як конвергентний процес у сучасному релігійному житті (трансгуманістичний вимір). Никитченко О.Е. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.157-160. - укр. УДК [101.9].

У статті розглянуто ідею акселераційних змін у сучасному релігійному житті, основні ідеї трансгуманізму про майбутнє релігії, транслюдності, есхатології.

21.18.04.1730/214734. Особливості державної політики щодо нових релігійних рухів в Україні: сучасний стан і перспективи. Ювсечко Я.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №7, С.156-161. - укр. УДК 21.009:322.

У статті проаналізовано специфіку державної політики щодо нових релігійних рухів в Україні з часу здобуття незалежності й до сьогодні, окреслено перспективи взаємовідносин у цій сфері. Указується, що процес утвердження принципів свободи совісті й напрацювання нормативної бази щодо діяльності нових релігійних рухів в Україні все ще перебуває на етапі становлення. Зроблено висновки, що державну політику потрібно спрямувати до зусиль на інтеграцію нових релігійних рухів у суспільство, їхню адаптацію до сучасних соціальних умов, діяльність у правовому полі. Обмеження ж релігійних свобод, якщо це потрібно, має бути мінімальним і виключно індивідуальним, необхідним лише для захисту життя та здоров'я людини.

21.18.04.1731/214786. Місіонерство й катехізація в православній церкві: український контекст. Далекорей М.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.36-39. - укр. УДК 261.6:336.027.

У статті розглядаються завдання, принципи, форми й методи місіонерства Української Православної Церкви. Придільно увагу соціальній концепції церкви, оскільки співробітництво з державною владою ієрархи Української Православної Церкви використовують для досягнення своїх місіонерських цілей. Розглянуто катехізацію (релігійне просвітництво) як одну з основних форм місіонерства. Проаналізовано форми й методи церковної інформаційної політики. Наголошується на необхідності її активізації.

21.18.04.1732/214804. Екуменічний рух у сучасній Україні. Никитченко О.Е. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.102-105. - укр. УДК 101.9.

У статті розглянуто феномен екуменізму в двох аспектах: як конвергентний процес сучасного релігійного життя та проблеми екуменізму в Україні. Запропоновано прогноз розвитку екуменістичного руху в державі.

21.18.04.1733/214819. Релігійні конфлікти: світоглядний аспект. Халіман М.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.161-163. - укр. УДК 599.9 : 2.

У статті аналізуються сутність релігійного конфлікту, його види, загальне та відмінне у світоглядній картині світу релігійних конфесій і громад. Виокремлюються такі розбіжності, як розуміння Творця, його атрибути й вплив, стратегії здійснення соціальних змін. Зазначається, що ці розбіжності між різними світоглядними настановами релігійного походження породжують відповідні розбіжності в ціннісних і поведінкових орієнтаціях, які за певних умов перетворюються на своєрідні культурні "тригери", що запускають процеси, а на їхньому підґрунті релігійні конфлікти, які зумовлюють соціальні конфлікти різного розміру і ступеня гостроти, аж до гранично деструктивних і масштабних.

21.18.04.1734/214820. Сучасний соціально-культурний паломницький дискурс. Хахалін О.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.164-167. - укр. УДК 141.4:291.1.

У дослідженні надається аналіз соціальних і культурних засад виникнення сучасного дискурсу паломництва. Аналізується генеза й еволюція дискурсу ходінь, оповідань паломників, які відвідували Святу Землю. Проводиться демаркація між паломництвом та релігійним туризмом.

21.18.04.1735/214825. Ідеологічна оцінка Російською Православною Церквою українських подій 2013-2015. Шкіль С.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.182-186. - укр. УДК 261.7.

У статті досліджено, що політичні події в Україні 2013-2015 років визначили дві основні ідеологічні наративні лінії РПЦ, детерміновані політичним контекстом: нейтральну патріарха Кирила, який засуджував конфлікт і закликав до діалогу, і консервативну із закликами до силового вирішення. Розкрито концепцію "нападу на православ'я", яка намагалася подати військові дії на Донбасі як релігійний конфлікт; ідею особливої історичної важливості перемоги у Великій Вітчизняній війні й особистої ролі Й.Сталіна в цьому процесі; заперечувала історичну версію про РПЦ як "церкву-мученицю", що постраждала від тоталітарного режиму; подавала ідеологічну модель, за якою причиною репресій проти духовенства в радянські часи стали не релігійні переконання, а "неправильні" політичні погляди.

- 21.18.04.1736/214833. Релігійний чинник у подіях "Арабської весни" й конфліктах на Близькому Сході. Бузаров А.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.11-14. - рос. УДК 930.1.
У статті розглядаються філософські, релігійні та соціальні аспекти подій і наслідків "Арабської весни", а також інших соціальних конфліктів в арабському світі. Проаналізовано конкретні приклади використання ісламу різними соціальними й політичними групами у своїх цілях. Водночас іслам використовується й для вирішення спірних питань між різними суб'єктами конфліктів в арабських країнах. Зроблено акцент на неприпустимості підміни поняття, неправильного тлумачення ісламу як релігії та заміни його істинного сенсу ідеями радикальних поглядів на ісламське вірвання. Виникнення "Ісламської держави" є одним із негативних результатів революцій в арабських країнах і глобальною проблемою для всього людства.
- 21.18.04.1737/214852. Соціальне вчення православної церкви в системі богословської освіти. Попович В.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.85-89. - укр. УДК 281.9:261.5.
Сучасні християнські концепції зацікавлені у формулюванні власних соціальних концепцій, які сприяють їх розвитку в секуляризованому постіндустріальному суспільстві. Особливого значення Соціальне вчення набуває в Українській Православній Церкві, поширення якого є одним із головних завдань православного богослов'я. Механізмом реалізації цього важливого завдання є інкорпорація соціального вчення в систему православної богословської освіти. Вивчення основ соціального вчення Церкви буде сприяти не тільки зближенню Церкви із сучасним суспільством, а й формуванню морально-етичної компетентності й суспільно-громадської позиції майбутніх священнослужителів. У статті подано результати соціологічного опитування щодо рівня ознайомленості студентів духовних вищих навчальних закладів з основними положеннями Соціального вчення Православної Церкви.
- 21.18.04.1738/214867. Криза нарративу сучасного російського православ'я. Шкіль С.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.148-152. - укр. УДК 261.7:262.3.
У статті досліджено питання кризи нарративу сучасного російського православ'я. Використано метод аналізу загального історичного, політичного та релігійного контексту утворення окремих нарративних напрямів. Розглянуто джерела, характерні риси й розвиток кризових тенденцій у дискурсі сучасного російського православ'я. Фундаменталістський нарративний напрям уживав у себе низку радикальних ідеологічних елементів, характеризується наявністю різкої конфронтації з осучасненням, наполягає на консервативному розумінні православної традиції, з недовірою ставиться до державної та церковної влади. Інтеграція фундаменталізму в керівництво церкви й перетворення його на церковний мейнстрім за часів патріарха Кирила ознаменували появу кризових тенденцій у цій нарративній традиції. Використання ідеологічних моделей доктрини "руського світу" та "симфонії духовної й світської влади", політична риторика представників церкви вплинули на зниження авторитету церкви. Нарративна традиція лібералів суголосна тенденціям західного християнства, ігнорується та засуджується керівництвом церкви, мало контактує з державною владою.
- 21.18.04.1739/215026. Концепт релігійного резонансу. Лещенко А.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.72-75. - укр. УДК 2-1:27-1(045).
У статті визначається роль релігійного резонансу в процесі сприйняття людиною твору християнського сакрального мистецтва. Розкривається значення його основної функції релігійно-резонансного цілепокладання, яка реалізовується в стимулюванні вірян на добровільну, усвідомлену зміну особистої поведінки відповідно до християнського канону. Доводиться, що ця функція зумовлюється психологічним аспектом й у взаємозумовленому психологічному зв'язку "людина - сакральний образ - людина" суто індивідуально. Актуалізується значення сакрального простору, в якому людина входить у стан релігійного резонансу. Зазначається, що такий простір має містити умови із забезпечення концентрації уваги на персоналізованій сутності сакрального образу з відчуттям певної інтимності й можливості звернення до нього з певним проханням.
- 21.18.04.1740/215048. Критика "Гаванської декларації" патріарха Кирила та папи Франциска в українському релігійному середовищі. Шкіль С.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №12, С.157-161. - укр. УДК 261.7.
У статті здійснюється релігієзнавчий аналіз актуальних для України положень "Гаванської декларації", досліджується реакція представників УГКЦ, УПЦ КП та УПЦ МП на цей документ. Виявлено, що спільна заява папи Франциска і патріарха Кирила є значним кроком для РПЦ, оскільки на зміну агресивній антизахідній риторичі пропонує поміркований дискурс гуманістичного та екуменічного християнства. Ця риторика "Гаванської декларації" була позитивно оцінена УПЦ КП і УПЦ МП. Засудження унії як засобу єднання та неоднозначна оцінка війни на сході України викликали різку критику представників УГКЦ. В ході дискусії ця критична оцінка "Гаванської декларації" була підтримана релігійним та світським громадянським суспільством України.
- 21.18.04.1741/215079. Католицька церква й новітні цифрові технології. Севастьянів У.П. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №11, С.102-105. - укр. УДК 272 273:004.738.5.
Стаття присвячена розгляду ставлення Католицької церкви до новітніх цифрових технологій, зокрема Інтернету. Зроблено аналіз офіційних документів Католицької церкви, зокрема соціальної доктрини, папських енциклік і звернень, що стосуються питання соціальної комунікації. Визначено, що церква розглядає Інтернет як новий додатковий форум для евангелізації, катехизації та діалогу з християнами. Подано й застереження стосовно нехтування реальним життям на противагу віртуальному, що негативно впливає на людину, суспільство та церкву.
- 21.18.04.1742/215111. Релігійні переконання каспійських тюрків. Бабаєв Е.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.6-9. - рос. УДК 291:61:4.
Хазари - конгломерат народів, які заснували велику імперію, розміщену на широких територіях уздовж Уралу та Волги. У світовій історії цей період запам'ятовується переважно релігійною різноманітністю й військово-політичною потужністю. Одна з небагатьох країн, у якій у 965 році іудаїзм був оголошений офіційною релігією. У країні народи всіх релігій жили в мирі, за необхідності доводили можливість цього всьому світові. Розташування церков, мечетей і синагог пліч-о-пліч свідчило про релігійну толерантність. Постраждали від релігійного насильства прибувалися саме сюди, в Хазарський каганат - "Світ вогнів". Саме через це хазари цього періоду вважалися прикладом толерантності й мультикультурних цінностей; це відзначало у творах багато дослідників, у тому числі Ібн Фазлан та Аль-Ідрісі. Твори Л.М.Гумільова, Бартольдї, Д.М. Данлопа, Шабан Кузгун вважаються найбільш важливими джерелами для дослідження історії хазар. Розробка цієї теми сьогодні дуже важлива, оскільки наше суспільство має потребу в мирі, спільному житті й мультикультуралізмі. Дивлячись на історію хазар, можна побачити кращий зразок такого світу. Сьогодні передбачається, що караїми, які живуть у Польщі та Криму й налічують 4-5 тисяч чоловік, походять із сім'ї хазар. Сучасна чуваська мова вважається залишком хазарської мови. Але найцінніший дар, який залишився від хазар, - релігійна толерантність, релігійне розмаїття й мультикультуралізм.
- 21.18.04.1743/217434. Напрямок державотворчих процесів крізь призму соціального вчення церкви. Бліхар В.С. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Політологія. Харків: Право, 2017, №2(33), С.251-255. - укр. УДК 21.009:322.
У відносинах між органами державної влади та громадянами майже завжди присутній елемент примусу, оскільки держава, в основному, прагне спокою та добробуту, що мають місце за відсутності конфліктів між індивідами. Проте в цьому контексті кожна людина прагне дещо іншого, а саме - діяльності та розмаїття. У цій перспективі можна сприйняти ідею про те, що

державні заходи послаблюють енергію народу. Не беручи до уваги відносну жорсткість у взаєминах із суспільством та державою, церква все ж таки впродовж двадцяти століть володіє незмінною цінністю - свободою. Слушно з цього приводу висловився Р. Шнакенбург, відзначаючи, що "різні свідчення... в Новому Завіті не дають нам можливості чітко визначити належне ставлення до тих чи інших державних утворень...навіпаки - вони залишають нам свободу встановлення конкретних стосунків із державою, щоправда, за умови відповідальності перед Богом і перед покликком Євангелія".

21.18.04.1744/217734. Історичний огляд поглядів основних християнських конфесій стосовно душевнохворих людей. Лівертовська Т.В. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №1(7), т.4, С.137-145. - укр. УДК 215+616.89.

Стаття містить авторський огляд історичної літератури щодо поглядів на душевнохворих людей трьох основних християнських конфесій: православ'я, католицизму, протестантства. Зроблено спробу прослідкувати та описати динаміку розвитку цих поглядів у взаємопорівнянні, а також у порівнянні з загальноновизнаними стандартами сучасності. Зокрема, зазначено, що з переходом від прославлення сили й здоров'я, характерного для античної епохи, до цінування духовності та ментальності, притаманного християнству, доля психічнохворих стала залежати від ставлення до них керманів церкви і могла стати як поважною, так і вкрай жакливою. Також автор намагається розглянути проблему стосунків християнського служіння душевнохворим із офіційною психіатричною медициною. Варто зазначити, що сьогодні ці стосунки мають неофіційний та міжособистісний характер і ґрунтуються виключно на взаємній довірі окремих представників медицини та церкви один до одного, замість того, щоб розвиватися на системному рівні. При цьому така ініціатива здебільшого виходить від представників церкви.

21.91 Історія атеїзму, релігій і церков

21.18.04.1745/214592. Роль волхвів у суспільному житті Давньої Русі (за літописними матеріалами XI-XII ст.). Стратонова Н.О. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №4, С.126-130. - укр. УДК 211.5(091).

Мета розвідки - намітити підхід до осмислення своєрідної ролі давньоруського жрецтва в житті тогочасного суспільства крізь призму літописних пам'яток XI-XII ст. Ця мета правомірна з огляду на визначну роль літератури у вітчизняній культурі того часу й на досить високий рівень цієї літератури як форми оповіді про давньоруське суспільство. У статті окреслено підхід до осмислення ролі волхвів у суспільному житті Давньої Русі на основі дослідження пам'яток давньоруських літописних матеріалів і їхніх релігійних доміант. Проаналізовано багатоманітність ролей волхвів у суспільному житті тогочасного суспільства, показано місце магічних вірувань у народному світосприйнятті після прийняття християнства. Проаналізовані уривки літописних текстів свідчать про те, що тоді як християнізація йшла шляхом витіснення язичницького політеїзму християнським монотеїзмом, магічні вірування та власне сама віра в силу волхвів зберігали своє місце в народному світосприйнятті.

21.18.04.1746/214606. Перші вияви української рідновірської релігійності у XX столітті. Беднарчик Т.Р. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.22-26. - укр. УДК 298.9.

У статті розглядаються документальні свідчення про наявність рідновірської релігійності в середовищі українських патріотів у 1910-1930 рр. Носіями ідеї відродження дохристиянської духовності були члени Союзу визволення України, учасники боротьби за незалежність України 1917-1921 рр. і деякі члени Організації українських націоналістів. Пошук нових духовних орієнтирів був притаманний учасникам Першої світової війни у країнах Європи та українським військовим. Сюди входить шанування героїв давнини, сакралізація нації, звернення до етнічної міфології й містичних практик. Член Союзу визволення України М. Гаврилко та діяч Організації українських націоналістів О. Зибачинський відкрито закликали сучасників до відродження релігії предків українського народу й особисто шанували Дажбога та Перуна.

21.18.04.1747/214618. Занепад і відродження практики ісихазму. Ігнат'єв В.А. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.80-82. - укр. УДК 248.3.

У статті аналізується діапазон розбіжностей між різними поглядами святих отців на значення практики ісихазму для християнина. Стверджується, що історія розвитку практики ісихазму рухається від повної заборони до апології безперервної молитви для широкого кола християн. Доведено, що процес забуття й відродження культури ісихазму досить тісно пов'язується з кризовими станами суспільства та держави. Традиція "внутрішнього ділання" допомагає вберегти релігійну культуру від зовнішнього культу обрядовір'я.

21.18.04.1748/214634. Світоглядно-ідеологічна модель розвитку УПЦ МП (під час предстоятельства Онуфрія (Березовського): спроба філософсько-релігієзнавчого аналізу. Літнік Ю.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №5, С.140-143. - укр. УДК 261.8.

У статті розробляється світоглядно-ідеологічна модель розвитку УПЦ МП (під час предстоятельства Онуфрія (Березовського)). Досліджуються причини, які сприяли зміні вектора розвитку церкви та її позиції (особливо керівництва) до соціально-політичних процесів у державі й відносин із РПЦ. Здійснюється спроба спрогнозувати майбутнє церкви. У висновках автор, дослідивши особистість предстоятеля церкви та його світоглядно-ідеологічну орієнтацію, підсумував, що за предстоятельства Онуфрія (Березовського) відбувається дистанціювання УПЦ МП (особливо керівництва) від українських проблем, набуває поширення зближення УПЦ МП із РПЦ, що загрожує утисками носіям проукраїнських настроїв усередині церкви і прихильникам здобуття автокефалії (швидкого залучення церкви до цього процесу), спостерігається небезпека виникнення релігійних конфліктів, а за умови продовження діяльності Онуфрієм (Березовським) у цьому руслі УПЦ МП ризикує втратити статус "незалежності й самостійності в управлінні" та перетворитися на екзархат. Загалом автор визначив цей період у житті церкви як "сліпоту сучасного стану України" й утрату УПЦ МП довіри прихожан.

21.18.04.1749/214658. Вплив "Велесової книги" на ідеологію різних течій українського рідновірства в країнах Заходу в 1960-1980 роках. Беднарчик Т.Р. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №6, С.17-21. - укр. УДК 298.9.

У статті розглядаються матеріали, які засвідчують, що ідеологія рідновірських конфесійних течій зазначеного періоду була сформована без впливу "Велесової книги". Перші видавці й популяризатори "ВК" не були сповідниками рідновір'я. Л. Силенко та інші лідери громад Рідної Віри, які проповідували монотеїстичний культ Дажбога, добре знали "ВК", проте залучали її тексти вибірково, як додаткові або другорядні аргументи поряд із історичними джерелами. Лише В. Шаян змінив власне віровчення під впливом "ВК" і оголосив головним богом Сварога. Характерно, що в цей самий час він вступив в ідеологічний конфлікт із Л. Силенком, який успішно проповідував віру в Дажбога. Простим віруючим "ВК" подобалася тим, що там позитивно подавалася давня цивілізація, релігія й боги.

21.18.04.1750/214738. Хрест і його місце в процесі історичного розвитку подорожніх образів. Богомолець О.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2015, №8, С.14-17. - укр. УДК 7.045 140.8.

У статті висвітлено окремі елементи змістової еволюції хреста як засадничого християнського символу. Реалізацію цієї мети забезпечило розкриття, з одного боку, символіки хреста в дохристиянському міфологічному світогляді різних народів світу, а з іншого - тих світоглядних і соціокультурних чинників, що сприяли трансформації язичницької символіки в християнську. Чільне місце відводиться розкриттю символічного значення хреста в слов'янському язичництві й тих умов, що сприяли його поширенню в християнській символіці. Поряд із указаним підкреслено, що змістова еволюція хреста як солярного символу та оберегу сприяла формуванню широко розповсюджених сьогодні подорожніх образів.

21.18.04.1751/214783. Образ Хизира як складова історичної пам'яті й національної самосвідомості. Годжатюрк Н. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.23-27. - рос. УДК 821+572:130.2. Метою статті є дослідження образу Хизира. Джерела з відомостями про Хизира можна поділити на три напрями: релігійні джерела, усна народна творчість (казки й дагани), а також народні обряди. У релігійних джерелах Хизир згадується під трьома різними іменами: Хизир, Ільяс, іноді говорять Ідріс. Також по-різному розкривається процес його піднесення з боку Всемогутнього в посланих Богом книгах (Біблії тощо). Він оспівується то як пророк, то як посланець, який указує людям праведний шлях, то як майстер, котрий показує справжнє обличчя істини посланцям. Представники релігійних течій називають його Вели, а суфії - Святий (Овлія). В ісламських віруваннях ідеться, що Хизиру надано пророцтво, мудрість і владу, щоб правити. Саме тому йому нарекли "тим, кому дано три дари". Так само, як і про інших святих, про Хизира написано багато книг, створено багато легенд. Кожен власник пера показував цього святого як представника свого роду, котрий слідував його віруваннями. Усе це, безсумнівно, виходить із любові до піднесеного духу Хизира. У народних переказах Хизир також давалися імена: Хидир Набі, Хизир Ільяс, Хидир Еллез, Хидир Зинді. Є різні відомості про час і місце його проживання. Отже, під різними іменами з охопленням великого географічного ареалу (від народу Туркестану до давньої області Шумеру) формується образ Хизира. Насправді ж образ цього святого найбільше пов'язаний із Азербайджаном.

21.18.04.1752/214784. До питання семантики коня на іконах Георгія Переможця. Горохолінська Г.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №10, С.28-30. - рос. УДК 26.00.01. Стаття присвячена розгляду символіки зображення коня на іконах Георгія Переможця. Ікони як частина сакрального релігійного мистецтва наповнені суворим символічним змістом. Вони в цьому випадку розглядаються як окрема семантична система. Наводиться низка уточнень, пов'язаних із особливостями зображення Святого Георгія та змія. Зроблено спробу розкриття латентної полісемантичності образу коня в системі іконографічного сюжету Георгія Переможця. Аналіз зображення коня на іконах Георгія Переможця ґрунтується на таких пунктах, як колір, напрямок руху, поворот голови й зіткнення зі змієм. Варто зазначити, що на іконографічних зображеннях обраного сюжету частіше за все зображені коні білого кольору. За другим пунктом можна зробити висновок, що кінь спрямований праворуч. Що ж стосується повороту голови, то найчастіше він зображений у профіль. Останній пункт демонструє в досліджуваному об'єкті семантичний зміст богатирських коней, для яких не існує перешкод.

21.18.04.1753/214847. Проповідницька діяльність як вагомий чинник релігійної комунікації в православній традиції. Ломачинська С.В. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №9, С.67-69. - укр. УДК 252:253.

Стаття присвячена аналізу особливостей проповідницької діяльності в православній традиції. Визначено витоки православної проповідницької діяльності, її місійно-пропагандистську основу. Проаналізовано особливості реалізації функцій релігійної комунікації засобами християнської проповіді, а також визначено особливості психологічного впливу на слухачську аудиторію. Підкреслено, що основним фактором ретрансляції релігійних ідей є наявність масової свідомості, що нівелює особистісне критичне сприйняття інформації. Але релігійна пропаганда може мати й конструктивну основу, тому автор виділяє найважливіші ідеї, наявні в ідеології сучасного православного проповідництва: місійний зміст діяльності православних церков; ідея єдиноістинності православ'я; збереження свободи вибору у вірі; заклик до спасіння душі. Одна з основних вимог проповідницької діяльності - її відповідь на проблеми сьогодення, адже пастир, відповідно до свого високого покликання, повинен пропагувати ідеї духовності суспільства.

21.18.04.1754/215090. Драгоманов і атеїзація української інтелектуальної еліти. Гренишен А.М. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №13, С.21-23. - укр. УДК 211.

У статті аналізується вплив релігійних поглядів М. Драгоманова на поширення атеїзму серед представників української інтелектуальної еліти. Визначено причини формування атеїстичних поглядів М. Драгоманова, зміст і форми їх вираження. Висвітлено наслідки атеїзації української інтелігенції другої половини XIX ст. для суспільно-політичного життя українського суспільства.

21.18.04.1755/215116. Богословські аспекти Таїнства Вознесіння в перших проповідях свята (IV-V століття). Дерев'янчук Ю.І. // Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Нац. ун-т "Одеська юридична ак-мія", 2016, №14, С.27-31. - укр. УДК 230.1 276.

Стаття розглядає питання богословської візії Таїнства Христового Вознесіння в ранніх проповідях Отців Церкви. Метою дослідження є виділення основних рис христологічної парадигми в контексті богословської думки ранньої Церкви та їх ставлення до формування традиції святкування цієї події, безпосередній вплив на відокремлення Вознесіння з оригінального Пасхального циклу. Автор ураховує ідеї тих відомих Отців Церкви, котрі були сучасниками розвитку христологічного догмату та чий праці внесли великий вклад у розуміння сутності цієї події. До них належать Кирило Єрусалимський, котрий був першим, хто описав богословський характер Вознесіння в літургійних аспектах; Григорій Ниський, із чия проповіді, на думку багатьох дослідників, почалось святкування Вознесіння в літургійному році; Йоан Золотоустий, котрий підкреслював єдність природи Бога й людини в Таїнстві Вознесіння; Лев Великий Папа, котрий поєднав "Не-присутність" у події Вознесіння з Присутністю в Таїнствах Церкви. Новизна дослідження полягає в тому, щоб підкреслити важливість Вознесіння в христологічному, а також у сотеріологічному й антропологічному сенсі. Автор доходить висновку, що Таїнство Вознесіння таким, яким воно міститься в ранніх проповідях, розкриває сутність і основи християнської віри, є єдиним за своїм змістом.

21.18.04.1756/216388. Неіснуючі церкви як українська культурна спадщина у сакральному ландшафті гміни Тісна. Козак Ганна, Козак І. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №22(1), С.83-88. - англ. УДК 911.2.

Стаття присвячена неіснуючим 16 українським церквам гміни Тісна Підкарпатського воєводства на польсько-українському прикордонні. Подана історія та архітектурні риси церков у контексті поселень гміни. Показано, що усі є ідентичними із широким архітектурним різноманіттям і символами української національної церкви і представляють український характер гміни Тісна. Після масової депортації українського населення із їх етнічних земель церкви перестали виконувати релігійну, культурну та націоутворюючу роль, а сакральний ландшафт втратив своє значення. У статті наголошено на шляхах подальших наукових досліджень із проблематики та важливості відтворення у 3Д технології знищених церков.

АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК

Bataeva K.V.	0578	Базелюк В.В.	0757
Butabayeva L.A.	1040	Базилевський С.	0624
Konstantinova Victoria	0398	Базиль Л.О.	1157
Kulesza E.M.	1040	Базиліюк В.Б.	1686, 1687
Lyman Igor	0398	Бакалець О.А.	0434
A		Бакалінська О.	0671, 0697, 0700
Абасова У.	1649	Бакіров В.	0098
Аббасісаедабад М.Г.	0548	Баланюк С.І.	0722
Аббасов Н.А.	0863	Балицька А.В.	0347
Абдрахманова М.Ж.	0867	Банаш А.В.	1445
Абизова Л.В.	0069, 0811	Бандура І.С.	0633, 0736
Авраменко Н.В.	1547	Барабой М.	0317
Авраменко О.Б.	1319	Бараніченко Поліна	1665
Авраменко О.С.	1147	Баранник Н.О.	1187
Аврамчук Б.О.	0727	Баранова Н.М.	1118
Автомонов П.П.	1099	Барановська І.Г.	0435
Автушенко І.	0309	Барановська Л.В.	1291
Агабекова У.Р.	0245	Барановська Ольга	0966
Агалець І.	1247	Барановський Микола	0966
Агіляр Туклер В.В.	0986	Бараті Мусса	0589
Адамська І.	0325	Бардашевська Ярослава	1613
Адамчук Л.М.	1457	Барна К.	0968
Ажажа М.А.	0179	Барно О.М.	0925
Аза Л.О.	0853	Барно Т.О.	1460
Айзенбарт Л.М.	1467	Бартків О.	1024
Айзенбарт М.	0924	Баскина В.В.	1447
Аймедов К.В.	1447	Батаева К.В.	0113, 0545, 1692, 1693, 1728
Айтов С.Ш.	0273	Батиченко Світлана	0558, 0594
Акімова О.В.	1300	Батракіна Є.Є.	0048
Аксьонова В.І.	0538	Батрименко В.	0635
Алексеева К.І.	0883	Бахмач Л.А.	1097
Алексеева О.Р.	0915	Баштанник А.Г.	0632
Алексеева Г.	1253	Баштовенко О.	1252
Алексеева К.І.	0890	Баюрко Н.В.	1209
Алієва З.М.	0841	Бевзенко Л.	0475
Алієва О.Г.	0152	Бевзюк М.С.	1343
Алікберов Р.Д.	0539	Бевзюк Н.П.	1700, 1705, 1713
Альгейс А.	1262	Бегас Л.Д.	1046
Амбарова П.	0092	Бегека Д.А.	1212
Ананьева Е.П.	0856	Беднарчик Т.Р.	1746, 1749
Ананьева О.П.	0073, 0835	Безпалько І.Р.	1686, 1687
Андреева М.О.	1143	Безтелесна Л.І.	1037
Андрейцев В.В.	0693	Бейлін М.В.	0105
Андрієнко Т.П.	1481	Бекетова В.М.	0405
Андріяка Г.О.	0334	Бекірова А.Р.	1292
Андросова Дарія	1625	Белецька Н.Г.	1082
Андрущак Р.І.	0390	Белова О.Б.	1047
Андрюкайтене Р.	0174	Бенюк О.Б.	1580
Аносова А.В.	1356	Березинський В.П.	0801
Антіпова О.П.	0483	Березінець І.В.	0241
Антонішин А.	0288	Березюк О.С.	0926
Антонова О.Є.	1290	Березюк Ю.В.	1321
Антонюк Д.С.	0921	Берлінський М.А.	0828
Антонюк О.	0326	Бесов Л.М.	1338
Антонюк Я.	0298	Биков М.М.	1507
Ареф'єва А.Ю.	0839, 1648	Биркович Т.І.	0735
Арнаутова Л.В.	1045	Бистрова О.О.	1548
Арсентьева Г.О.	0231	Битко А.	0464
Арсентьева Г.О.	0109, 0525	Бичков'як О.В.	0478
Артьомов П.	0510	Бібік В.В.	1139
Асаулюк І.О.	1300	Біденко Л.В.	1156
Астістова Т.І.	1128	Білецька В.В.	0213
Атаманчук А.В.	1451	Білецький А.В.	0752
Атаманчук Ю.М.	1320	Білецький І.	0087
Атаманюк З.М.	0160	Білецький І.П.	0058
Ашиток Н.	0984, 1376	Білік В.В.	1133
Ашурбеков А.А.	0791	Білобровець О.	0285, 0294
Б		Білогур В.Є.	0173
Бабаєв Е.А.	1742	Білоус Н.	1500
Бабаліч В.	1227	Білоус О.	1655
Бабачук Ю.М.	0975, 0980	Бірюк Л.Я.	0964, 1191
Бабенко М.	0949	Благосмислов О.С.	1135
Бабич Н.М.	1342	Блажко О.А.	1293
Бабюк Т.Й.	0982	Блакита Г.	1107
Баган М.	1468	Блащак І.	0934

Блеч Г.О.	1062	Верхова Анастасія	1675
Близнюк М.М.	1123	Вигівський В.Л.	1483
Блик О.	1553	Видриган М.В.	0215
Блистів Т.	0773	Витвіцька О.С.	0757
Бліхар В.С.	1743	Витрикуш Т.П.	0195
Блоха Я.Є.	0214, 0865	Вихор В.Г.	1382
Боблієнко О.П.	0387	Вишневський М.І.	0933
Бобрівник К.Є.	1221	Візнюк І.М.	1461
Богата Л.М.	0074	Віктор І.	0861
Богдановський І.В.	0822	Вільш І.	0906
Богомолець О.В.	0868, 1598, 1750	Вітер Д.В.	1726
Богославець В.	0192	Вітрова Д.В.	0744
Бодрова Т.О.	1241	Вітук І.К.	0168
Божук Л.	0327	Владимирова О.Г.	1318
Бойко А.	0299	Владленова І.В.	0747
Бойко В.В.	0753	Власенко О.М.	1324
Бойко Л.М.	1090	Власова А.	0426
Бойко Н.І.	0278	Вовк Б.І.	1348
Бойченко М.А.	1394	Воднік В.Д.	0566
Бойченко С.В.	0821	Водяна О.В.	1355
Бойчук Д.С.	0640	Возний І.П.	0446
Бондар В.І.	0959	Вознюк О.В.	0951, 1240, 1462
Бондар І.О.	0849	Вознюк О.М.	0346
Бондаренко Н.	0733	Войнаровська Н.В.	1239
Борейко Ю.Г.	1698, 1703	Войнаровський А.В.	0344
Борисенко Т.В.	1096	Войтович Олександр	1632
Борисов Р.	0991	Войцехович Д.	0818
Борисова Ю.В.	1362	Войцицький А.П.	1243
Борисюк Р.Р.	0608	Волік Н.А.	1569
Боровець І.	0300	Волкова Галина	0830
Боровик М.	0407	Волкова Н.В.	1124
Бороденко О.А.	0333	Волковинська В.О.	0161
Бородін О.Д.	0862	Волковська А.І.	1352
Бороздих Н.В.	0823	Волосюк Т.В.	1145
Борох Ю.В.	1370	Волохата К.М.	1293
Бохонко І.В.	1091	Волошин П.М.	1294
Бочарова К.А.	0754	Волошина Д.М.	1435
Бріжата І.А.	1215	Волошко Л.	1377
Бровко Д.О.	1422	Волянук Н.М.	1599
Бродецька Ю.Ю.	0117	Ворона В.А.	0857
Бугадінова Р.А.	0533, 0550	Ворона І.	1223
Бугаєнко О.А.	0732	Вороніна М.В.	1203
Бударна В.О.	0658, 0659	Воронкова В.Г.	0174
Бузаров А.І.	1736	Воскобойнікова Юлія	1616, 1642
Булавенко С.	1357	Врублевська К.М.	0668, 0681, 0687, 0689
Булатова А.С.	1690	Вязова Р.В.	0540
Бурій А.Р.	0870, 1677, 1678, 1680	Вялікова О.О.	1484
Бурмакіна Н.С.	1322	Г	
Бурцева М.В.	0392	Гавловська Н.І.	0882
Бурчак Л.	1257	Гавран І.	1256
Буряк Н.Б.	1709	Гавран І.А.	1295
Буянов П.Г.	1347	Гавриленко І.	0310
В		Гавриленко І.І.	0940
Вакім В.Е.	0695	Гаврилів О.	0506
Валенкевич О.В.	0877	Гаврилук А.В.	1098
Вальков О.Б.	0462	Гаврилук С.М.	1296
Ван І.	1637	Гаджиева Г.	0874
Ван Сяюй	1549	Гаджиріга І.	1383
Вандишев В.М.	0001, 0190	Гайдай І.О.	1325
Вандишева-Ребро Н.В.	0191, 1702	Гайтан В.В.	0482
Варецька О.	1015	Галацин К.	1265
Варянюк Т.	1226, 1259	Галецька Ю.В.	1064
Василик Д.	1564	Гальчак С.Д.	0358
Васильєва Г.Ю.	1340	Галян О.І.	1034
Васильєва Л.А.	0114, 0120	Гамза А.В.	1002
Васильчук В.	0293, 0425	Гамідов Габіл	0961
Васіна Т.Л.	1170	Ганаба С.О.	0017
Васюк Ю.А.	0898	Ганул А.	0328
Ващенко С.В.	1323	Гапєєва І.В.	1491
Ващинська О.А.	1125, 1341	Гапон Н.П.	0141
Вдовиченко Є.В.	0134, 1116	Гапченко О.В.	1559
Вдовиченко О.	1231	Гаращенко Л.В.	0979
Вегера-Іжевська І.В.	0745	Гаращук К.В.	1035
Вейсова С.М.	1390	Гафурова А.Д.	1507
Величко В.Є.	1242	Гедзик А.М.	1297
Венцель Н.В.	0167	Гедін М.	0424
Вергун Д.В.	0836	Гейко С.М.	0034, 0211
Вержиковська О.М.	1063	Гемма М.Д.	1353
Вернигора В.	0644	Гентош Л.	0311

Герасименко Л.В.	0945	Гурик М.І.	0551
Герасименко О.О.	0607	Гущак Ж.	0948
Герасіна Л.М.	0786	Д	
Герніченко І.І.	1181	Давидов П.Г.	0605
Гетьман А.П.	0596, 0715	Давидов П.Г.	1346
Гетьман Г.М.	0760	Дакаленко О.	1264
Гирин О.В.	1485	Далекорей М.І.	1731
Гімаєва Ю.А.	1418	Даниленко О.	0500, 0580
Гірник І.	0711	Данильян О.Г.	0185, 0860
Главатських Н.В.	0045	Двуреченська О.С.	0401
Гладченко І.А.	0381	Дегтяренко Т.М.	1365
Глушко Т.П.	0100, 0135	Дем'янюк М.Б.	0023, 1557, 1574
Гнатюк Олексій	0557	Демешко В.І.	1388
Гнезділова К.М.	1154	Демиденко Я.С.	0232, 1581
Говоренко В.В.	1575	Демченко І.В.	1219
Годжатюрк Н.	1751	Денисенко І.Д.	0480
Годжатюрк Н.С.	0526	Денисенко Н.Г.	1177
Годунко Л.В.	1399	Дергачов Є.В.	0197
Голік Й.М.	0591, 0592	Дерев'янка А.В.	0110
Голіков О.	0463, 0597	Дерев'янчук Ю.І.	1755
Голова Н.	1358	Дерев'янчук Юрій	1617
Голованов Б.Д.	0086, 0090, 0567	Деркач С.	0295
Головаха Є.	0476	Деркульський Р.Ю.	0723
Головей В.Ю.	0204	Дещенко О.М.	1182
Головіна Н.І.	0202	Девочкіна Н.М.	0211
Головкін Б.М.	0748	Джигун Л.М.	1570
Головченко В.О.	1441	Дзіндзюра Лілія	1615
Голуб Н.М.	1048	Дзьобань О.П.	0185, 0560, 0860
Голуб'як Н.Р.	0809	Дивак В.І.	0876, 0879
Голубенко Т.О.	1173	Дишлевий І.О.	0153, 0496, 1679
Голубінка Христина	1635	Діденко Л.В.	0902
Гончар О.О.	1689	Дікун І.А.	1298
Гончар Ю.О.	1433	Длугош П.	0495
Гончаренко О.	0636, 0699	Дмитришин М.В.	1130
Гончарова О.О.	0106	Дмитрів С.	1024
Горбова І.О.	0515	Дмитрук Я.	0312
Гордєєва К.С.	1444	Дмітрієва О.І.	1065
Городня Н.	0329	Добжинські А.А.	0225
Городяненко В.	0096	Доброносова Ю.Д.	0858
Горохова Г.І.	1463	Добуш Ю.	1023
Горохова Л.В.	1236	Довгань Л.І.	1238
Горохолинська Г.М.	1752	Довгань Оксана	1621
Горшкова Л.М.	1140	Довгань П.М.	0448
Готинян-Журавльова В.В.	0062, 0080, 0827	Довгополова Г.Г.	1009
Грабовська О.В.	0360	Довгошия В.	1662
Гребеньова В.О.	0374	Довженко І.Б.	1604
Гребенюк Т.М.	1073	Довженко І.В.	1216
Гренишен А.М.	1754	Докучина Т.О.	1066
Грещук Г.І.	0730	Долголенко І.А.	0888
Грибков С.В.	1221	Долженко Ю.В.	0447
Гриненко А.М.	0490	Долинний Ю.О.	1194
Гринчук Ірина.	1622	Домненко Т.В.	1600
Гринюка Б.М.	0263	Дорошко І.І.	0710
Грифен Л.А.	0441	Дороніна Г.А.	0766
Грицай Н.Б.	1195	Дорохін В.	1660
Грицай С.М.	0893	Драбаніч А.В.	0653
Гриценко А.В.	1530	Драганчук Вікторія	1624
Грицишин В.П.	1722	Дрібнюк Н.	1657
Грицишина М.В.	0003	Дронь С.П.	0246
Грищенко Н.В.	0136	Дручкус Г.	0429
Грищенко Тетяна	1622	Дубасенюк О.А.	1031
Грін Джеррі.	1204	Дубина О.О.	0024, 0029
Грітчина А.	0922	Дубініна Я.П.	0534
Грішнова О.А.	0559	Дубницька М.В.	0721
Грошовенко О.П.	1030	Дубовик М.О.	1415
Губін К.Г.	0664	Дубовик Н.А.	0903
Губіна О.Ю.	0967	Дубовик С.М.	1100
Гудзенко О.З.	0471	Дубровський Р.О.	1510
Гудима І.П.	1711, 1714, 1717	Дударева О.В.	1509
Гудманян А.	1517	Дуденок В.І.	0831, 1699
Гук З.Ю.	1523	Дусь Н.А.	0927
Гук Н.А.	0960	Духович О.Б.	0012
Гук О.	1373	Душечкіна Н.Ю.	1196
Гук О.Ф.	1099	Дяченко Н.М.	1524
Гулай В.В.	1446	Дяченко О.	1271
Гуляєва О.В.	1454	Е	
Гуменний В.Л.	0443	Евтушенко Н.И.	1695
Гуменюк А.М.	0884, 0886	Ек Н.	1661
Гуржій Т.	0661	Ель Гуессаб Карім	0812, 0814

Є			
Ємельянова Т.	0430	Зуєв І.О.	1407
Ємельянова Ю.	0094	Зузяк Т.П.	0952
Єнін М.Н.	0583	Зюганов А.П.	0840
Єнчева Г.	1518	І	
Єргєєва К.І.	0030	Ібадуллаєва Н.Т.	1043
Єрмакова В.Я.	0364	Івакін О.А.	0013, 0078
Єрмолаєва Т.В.	0716	Іваненко О.М.	1119
Єфремова А.О.	1430	Іванисько С.	0408
Ж		Іваницька Н.Б.	1486
Жданенко С.Б.	0802	Іванова Є.О.	1426
Желага Д.	0454	Іванова К.А.	0042
Желанова В.В.	1299	Іванова Н.В.	0006, 0081
Жеребятнікова І.В.	0568	Іванова О.Ф.	1420
Жиленко М.А.	0449	Іванченко Л.	1226, 1259
Жмуд Н.В.	0372	Івашків Галина	1593
Жмуд О.В.	1319, 1326	Ігнатенко Г.В.	1080
Жмур Є.І.	0382	Ігнатенко С.В.	1134, 1213
Жовнірчик Я.Ф.	0633	Ігнат'єв В.А.	0238, 1747
Журавльова Л.С.	1038	Ільків М.В.	0453
Журат Ю.В.	1198	Ільницький В.І.	0349
З		Ільченко А.	1067
Забєліна І.О.	0521	Іськова Л.М.	0928
Заболотна В.О.	1439	Іщенко А.М.	0014, 1119
Завалєвський Ю.І.	0910	Іщенко О.М.	0162, 0481, 0604
Завальнюк А.Ф.	0341	Й	
Завальнюк В.В.	0606	Йилмаян А.	0552
Загірняк Д.М.	1093	Йин Чжон.	1312
Загнітко А.	1469	Йовенко Л.І.	0957
Загороднова В.Ф.	1492	К	
Загородня Л.П.	1176	Кабальський Р.О.	0163
Задихайло Д.В.	0600, 0685	Кабиш-Рибалка Т.В.	1458
Задихайло Д.Д.	0637, 0713	Кавецька В.	1658
Задорожна-Княгницька Л.В.	0891	Кавун М.Є.	0403
Заєць В.М.	0253	Кадикало А.М.	0070
Заїка Є.В.	1424	Кадикова Н.В.	1158
Заїка О.Я.	1218	Казаков Г.І.	0376
Зайко Л.Я.	0554	Казаков М.А.	0060
Зайченко О.Г.	0002, 1579	Казанжи А.П.	0468
Залєвська П.	1049	Казарова Г.М.	1438
Залужна А.Є.	1576	Казимирів Христина	1614
Замкова Н.Л.	0790	Казимирова І.	1470
Западинська І.Г.	0939	Калашнік Н.В.	1327
Запорожченко О.В.	0125, 0535	Калиновський Ю.Ю.	0186, 0802
Захарова Н.М.	1000	Калита Н.	0919
Захарчук В.О.	0383	Калініна А.В.	0758
Захарчук О.	0301	Калінічева Г.І.	0393
Захарчук О.І.	0421	Калініченко В.А.	0453
Звонкова Г.Л.	0958	Калініченко М.М.	1550
Здольник І.Г.	1604	Каліш В.А.	1165, 1186
Здоровко С.Ф.	0755	Кальницький Е.А.	0181
Зейналова Г.К.	0205, 0209	Калюжний В.С.	0142
Зелєнов А.С.	0647	Калюжний Л.В.	1503
Зелєнська Л.М.	1285	Каменська Н.	0646
Зелінська І.В.	0586	Каніщев Г.Ю.	0493
Зелінська-Любченко К.О.	1050	Капіца В.Ф.	0049
Зелінський М.Ю.	0846	Каплінський В.В.	1300
Зємба Б.А.	1371	Каплун Тетяна	1626
Зима Людмила	1636	Каралаш Ю.І.	0169
Зиновіва Ю.	0417	Карасова О.П.	0655
Зіарманд А.Н.	1421	Карасевич С.	1261
Зіненко Т.М.	1589, 1600, 1601, 1602, 1603	Кардашова Н.В.	1149
Зінченко В.П.	0910	Кармінаті А.	1534, 1572
Зінченко М.М.	0638	Карнаух Б.П.	0629
Зінченко Н.А.	1136	Кароева Т.Р.	0362
Зінченко О.В.	0627, 1136	Карпа І.	1021
Зінько І.Ю.	0353	Карпенко М.В.	0075
Зінюк А.В.	0543	Карпенко С.Р.	0111
Золотарьова Т.В.	1051	Карпець Л.А.	0885
Золотнюк О.П.	0467	Качмар О.В.	1443, 1479
Золотоверх В.В.	0959	Качор У.М.	1459
Золотько Ю.	1260	Качуров Є.В.	0620
Зотова-Садило О.Ю.	1335	Качурова С.В.	1701
Зубарєв О.	0099	Квач Я.П.	0015
Зубик Андрій	0457, 0588	Кекош М.	1028
Зубко А.	0313	Керікмає Т.	0762
Зубко Наталія	1623	Керімов Р.Ш.	1560
Зубов В.О.	0025, 0546, 0582, 0855	Кивлюк О.П.	0174
Зуєв В.А.	0715	Києнко-Романюк Є.С.	0385
		Кир'янова О.В.	1352

Кириленко К.М.	0077, 0833	Коменда Ольга	1640
Кириленко О.Н.	0803	Кондратенко Т.	1270
Кириленко Т.С.	1414	Кондрашова-Діденко В.І.	0902
Кирилюк В.В.	0490	Коневщинська О.Е.	1387
Кириченко М.О.	0491, 0577	Коник О.О.	0399
Киричук А.	0768	Коннова Н.О.	0058
Кисельов Юрій	0787	Коноваленко Г.	0287
Кичкирук Т.В.	0143	Коновалова А.А.	1222
Кібальна К.О.	1342	Коновальчук В.І.	0899, 0901
Кізілов О.	0502	Кононенко А.	0428
Кізілова К.	0502	Кононенко В.В.	0354
Кінаш І.П.	0864	Кононенко Т.В.	1710
Кіндратець О.М.	0564	Кононець Ю.В.	1493
Кіраль С.С.	1536	Конончук А.І.	1171
Кладченко М.	1337	Конопля В.М.	0451
Клименко Д.Л.	0792	Константинів О.В.	1039
Клименко І.В.	1459	Копачинська Галина.	0815
Клименко М.М.	1160	Копетчук В.А.	0929
Климова К.Я.	1328	Копил Г.О.	1245
Климосьюк А.С.	0743	Копилов В.О.	0808
Клиндух Т.І.	0996	Копилова С.В.	1367
Клімова Г.П.	0609, 1336	Копйова І.А.	0756
Клімова С.М.	0656	Копчак Ю.С.	0722
Книш І.В.	1089	Коралевский Якуб	1393
Кобилінська І.	0741	Коренюк О.	0767
Кобільник Л.	1656	Корінна Л.В.	1032
Коблянська І.І.	0718	Корнієнко О.О.	1502
Кобрин Н.	0953	Корнієнко Т.М.	1042
Коброслі А.Х.	1417	Корнійчук Дмитро	0588
Коваленко Ж.	0661	Коробов Володимир.	1190
Коваленко І.І.	0608, 0618	Король А.М.	1307
Коваленко Н.	1264	Корсак К.В.	0175
Ковалишин О.Ф.	0724	Корупятник І.В.	0226
Коваліско Н.В.	0530	Корчевська Л.	0775
Коваль А.	0302	Корчова О.М.	1159
Коваль В.О.	0142	Корягіна А.	0746
Коваль Л.В.	1140	Косаківський В.А.	0371
Ковальова І.	1095	Косарева Г.С.	1565
Ковальова І.Ф.	0396	Косенко В.Д.	0900
Ковальова С.М.	1329	Косенко В.М.	1246
Ковальова Т.П.	1487	Костецька М.	1230, 1274
Ковальчук А.Є.	0066	Костюк Н.	0601
Ковальчук В.А.	1192, 1301	Костючков С.К.	0112, 0126
Ковальчук В.І.	0999	Кот Н.А.	0978
Ковальчук Ю.В.	0035, 1708	Коті Тібор	0797
Ковач-Петрушенко А.О.	0221	Котляров П.	0274
Ковбасюк С.	0431	Котормус О.	1359
Ковтун В.В.	1507	Кохан Р.	1521
Ковтун Н.М.	0170	Кохан Р.А.	1515
Ковтун О.	0097	Коханевич О.В.	1694
Ковтун Ю.В.	0859	Кочарян О.С.	1405
Коган К.М.	0516	Кочергін І.О.	0400
Кожедуб О.В.	0903	Кочубей Т.Д.	1378
Козак Г.	0590	Кошелєв А.	0427
Козак Ганна	1756	Кошель А.О.	0719, 0725, 0728
Козак І.	0590, 1756	Кравцов Ю.С.	0904
Козак Т.Б.	1011	Кравченко А.А.	1387
Козаченко А.І.	0628	Кравченко І.	0409
Козаченко Г.В.	1244, 1302	Кравченко І.В.	1052
Козира П.В.	1448	Кравченко П.А.	0598, 0865
Козлакова Г.О.	1303	Кравченко П.М.	0370
Козловець М.А.	0779, 0781, 1563	Кравчик М.О.	0461
Козуля Л.В.	1185	Кравчук Н.П.	1211
Козяр Олена	0815	Кравчук О.М.	0363, 0378
Колесник В.	0773	Красавіна В.	1471
Колесніков О.А.	0669	Красильников І.О.	1408
Колибенко М.	0415	Краснова Л.В.	1537
Количева Т.В.	0004	Крегул Ю.	0635, 0642
Колісник О.В.	0517, 0527, 0581, 1672	Крейдун Н.П.	1406
Колісник-Гуменюк Ю.	1395, 1397	Крельштейн П.Д.	0721
Колода В.В.	0445	Крехно Т.І.	1148
Колодіна Л.	1504	Кривега Л.Д.	0144, 0582, 0810
Коломієць М.Б.	0997	Кривець Ольга	0594, 0648
Коломієць С.І.	1434	Кривоконь Н.І.	1404
Колот А.М.	0607	Криволап О.Ю.	1350
Кольцов В.М.	0785	Криворучко О.І.	0389
Коляда Е.К.	1528	Кривоховостов В.	1026
Коляструк О.А.	0379	Кривошеїн В.В.	0804
Комаха Л.Г.	0005	Кримчак Л.Ю.	1363

Криницька І.П.	0549	Литовченко І.В.	0137
Крипчук Микола	1674	Лихошвед Н.В.	1279, 1330
Крисак Л.	1266	Лівертоська Т.В.	1744
Кролевецька І.В.	0974	Лівшун О.В.	1004
Кротов К.В.	0279, 1718	Ліннік Ю.В.	1748
Круть І.	1472	Лісеєнко О.	0465
Кубрак С.В.	1330	Лісіцин В.В.	0216
Кувачов В.	1254	Лісова Н.	0970, 1016
Кудін Б.А.	0034	Лісовський П.М.	0171
Кузін Н.В.	0729	Ліщина Н.В.	1409
Кузнець Т.В.	0339	Лобанова Л.А.	0808
Кузнецова-Тімонова О.	0314	Лобська М.	1233
Кузь О.М.	0182	Логвина Є.А.	1601
Кузько М.С.	1210, 1277	Логінов М.І.	0909
Кузьменко А.О.	0575	Лозова Є.С.	0618
Кузьменко Ю.	1248	Лозовик М.П.	0369
Кузьменко Ю.В.	0942	Ломачинська С.В.	1753
Кузьміна О.М.	1379	Ломоносов А.В.	1090
Кузьмінець Н.П.	0343	Ломоносова О.Е.	1090
Кузьюра Г.М.	0996	Лопатинська Н.А.	0935
Куклін В.	0507	Лопатко Л.А.	1168
Кукуруза А.В.	0336	Лопатовський В.Г.	1092
Кулієв Б.	0796	Лосєва О.	1505
Куліш Оксана	1591	Лукашенко І.М.	1453
Культенко В.	0192	Лукашов Д.В.	1318
Культенко В.П.	0089, 0206	Лук'янова К.А.	0917
Кульчицька Т.	0988	Лук'ян І.А.	0127, 0555
Кульчицький В.Й.	0955	Лур'є В.К.	0576
Кунь Ло	1633	Луценко А.В.	0018
Купрієнко С.	0275	Луценко О.Л.	1412, 1453
Купрієнко Ю.В.	1278	Луценко Р.В.	0981
Купчик Я.	0303	Лучанінова О.	1255
Куранова С.І.	1464	Лучка Л.М.	0404
Куріс Ю.В.	1445	Льошенко О.А.	1414
Курок В.П.	1132	Любіва В.В.	1167, 1178
Курт Фарук	0145	Любимий В.А.	1167, 1200
Курчевський Я.	0501	Любимова Е.Д.	1345
Куц Г.М.	0183	Люленко С.О.	1201
Куцєпал С.В.	0180	Люріна Т.І.	1101
Куцир Тетяна	1588	Лютіков А.А.	1340
Кучаковська Н.	0678	Ляднева А.В.	0115
Кушерець Т.В.	0268	Ляпіна О.	0323
Кушнерьова А.В.	0811	Лысенкова В.В.	0261
Л		М	
Лажє О.	0512	Мазаракі Н.	0774
Лазарева С.В.	0817	Мазило І.В.	0350
Лазаренко Наталія	1610	Мазник К.С.	1220
Лазарева О.П.	1427	Мазник Л.В.	1220
Лазука К.Д.	0270	Мазур-Стукальська І.В.	0344
Лалак Н.	1268	Майданик О.В.	1304
Лапшин І.М.	0585	Майко Т.С.	0651
Ластовець Н.	0315	Майковська В.І.	1280
Ластовецький Микола	1608	Макаревич І.М.	1207
Лаута О.Д.	0895	Макаренко І.Є.	0912
Лаута О.Д.	0880	Максименко Н.В.	1069
Лакманюк А.М.	1538	Максимова О.О.	0989
Лебедев В.С.	1111	Малацай І.	0269
Лебедева І.	0286, 0296, 0297	Малєс Л.	0093
Лебєдь Ю.Б.	1309	Малиновський В.Я.	0798
Лєвицький В.Є.	1068	Мальков В.А.	0280
Лєвковець О.М.	0709	Мальчикова Даря	1190
Лєвченко А.В.	0121, 0164	Малютін І.	0740
Лєвченко В.	0316	Маляр В.А.	1340
Лєвченко Л.С.	1153	Мамєдов М.А.	1696
Лєгєнький І.Ю.	1583, 1646	Мамєдова А.М.	0122
Лєгєнький М.І.	0894	Мамєдова Дж.А.	1566
Лємпій А.О.	0222	Мамєдова К.Н.	0082, 0083, 1121
Лєнзїон Я.	1663	Мануйлов Є.М.	0186, 0560, 0610
Лєнська С.	1554	Маргулов А.Х.	0402
Лєонєнко А.В.	0914	Марєєва Т.В.	1179
Лєонова Є.В.	0101	Марій М.М.	1354
Лєсняк В.Ю.	0805	Маркова А.С.	1449
Лєщенко А.М.	1584, 1739	Маркова Олена	0061
Лєскова Л.Ф.	0484	Мартиненко О.Є.	1380
Лизун О.	0410	Мартинчук О.В.	1344
Лисенко Наталія	1627	Марусяк Т.С.	0603
Лисоколенко Т.В.	0518, 0837, 0842	Марценюк Н.М.	0345, 0363
Литвинова Н.В.	1163	Марценюк Р.	0304
Литнєва Т.В.	0956	Марченко М.О.	1529

Марченко О.С.	0602, 0672, 0684	Москова К.О.	1478
Марчук О.Т.	1715	Мостовенко О.О.	0638
Матвієнко І.С.	0212	Моця Б.	0439
Матвієнко Л.І.	1410	Музика О.Я.	1307
Матвієнко Ю.О.	1102	Мулик К.В.	0976
Матійчин І.	1025	Муравська Ольга	1669
Матюх С.А.	1092	Мурашова О.П.	0365
Матюх Т.М.	1587	Мурсалова А.С.	0777
Матюшина І.І.	0044, 0128	Мусієздов О.	0497, 0504
Матюшко Б.К.	1401, 1480	Мусієнко В.О.	0872
Махоніна Н.Г.	1494	Муц Л.Ф.	0179
Мацевко-Бекерська Л.	1514, 1555	Мушенюк В.	0662, 0712
Мацієвська Тереса	1612	Н	
Машевський О.	0317	Нагай Богдана	1577
Мегем Є.І.	1182	Наджафова Н.Х.	1364
Меджидова Н.Г.	0026	Назар Я.	1651
Мезга М.М.	0277	Назаренко М.С.	1582
Мезенцева Наталія.	0648	Назаренко Н.І.	1530
Меленчук О.В.	1571	Назаренко О.	1474
Мелешко С.В.	1607	Назаркіна В.	0498
Мелько М.В.	1083	Назаров М.Х.	0887
Мельник В.В.	0847	Найдьонов О.Г.	0063, 0123, 0138, 0155, 0165
Мельник В.І.	0750	Наливайко О.Б.	1214
Мельник І.В.	0357	Наседкіна О.О.	0869, 1522
Мельник Л.Ю.	0825	Насіхундін А.А.	0784
Мельник Людмила.	0558, 0594	Науменко Н.В.	1539
Мельник Мирослава	1670	Нвоча М.Е.	0734
Мельник Тетяна	0650	Невідомо Н.В.	0749
Мельник Ю.	0663	Нежива О.М.	0963
Мельник Ю.М.	0010, 1690	Нездвезька І.В.	1243
Мельниченко Р.	0652	Некрасов В.А.	0750
Мельничук Анатолій.	0649, 0650	Неліпа Ксенія	0593
Мельничук В.В.	0200	Немчинов І.Г.	0233
Мельничук М.С.	1237	Непомняца Г.І.	1007, 1010
Мельничук О.А.	0342	Неприцький О.А.	0386
Мельничук Ю.М.	0660	Нерубаська А.О.	0046
Мельніченко Т.В.	1342	Несевра А.І.	0559
Месякова Ю.В.	0616, 0617	Нескороджена Л.	0702
Менів Я.О.	0676	Несправа М.В.	0050
Микитенко Л.	0599	Несух М.М.	0591, 0592
Миронова С.П.	1360	Никитченко О.Е.	1729, 1732
Мирончук Н.М.	1305	Никитюк Л.В.	1141
Миронюк Т.М.	1208	Никифорова Е.В.	1339
Мисак Мар'яна	1595	Нищак І.Д.	1193
Мисько В.	0950	Нікітіна З.І.	0228
Михайлишин Р.Р.	1605	Ніколаєвський В.	0091
Михайлова Є.В.	1488	Ніколаєнко С.І.	1366
Михайловський Р.А.	0055	Ніколайчук Н.І.	1585
Михайльова К.	1094	Ніколенко О.	1659
Мицик Ю.А.	0406	Ніколіна І.І.	0346
Мікаїлова Н.Е.	0016, 0076	Нікольська Г.П.	1162
Мілаш В.С.	0665	Німилович О.	1654
Міненко А.О.	1166	Новаковська І.О.	0726
Мініна І.С.	0820	Новиков А.О.	1540
Мірзоян Катерина	1631	Новікова О.С.	1451
Мірончук Т.А.	1495	Ношин Я.І.	0196
Мішедченко В.В.	0994, 1013	Нуржинська А.	1385
Мішенін Є.В.	0718	О	
Мовчан Т.В.	1306	Оберемко Ю.О.	0759
Могильний Л.	0330	Овчиннікова О.Р.	0462, 0586
Мозгальова Н.Г.	0435	Одайський С.І.	1084
Мозгова Т.А.	1391	Одарчук Н.А.	1495
Мозговий В.І.	1455	Ожога-Масловська Алла	1596
Мозолев О.	1396	Окуньовська Ю.В.	0384, 0780
Мозуль І.В.	1146, 1199, 1317	Олександрюк І.	1475
Моїсеєнко Ю.М.	0703, 0705	Олексенко Р.І.	0027
Мойжес В.В.	0449	Олексин І.Я.	0257
Мойсей А.А.	0472	Олексюк М.М.	0613
Молчко Уляна	1618	Олефір В.О.	1419
Мондич О.В.	1189	Олійник Наталія	0866
Моргун О.А.	0084, 0107	Оліяничук А.	0305
Моргунова З.П.	1072	Оляндер Л.К.	1511
Моркотун С.Б.	1489	Омаров А.М.	0670
Мороз В.П.	0907	Омаров В.	0485
Мороз Є.О.	0466	Ондрова Ю.	0763, 0764
Мороз М.В.	1283	Онищук Л.А.	0992
Москаленко В.В.	1425	Онкович А.Д.	1308
Москвін Я.В.	0193	Онкович Г.В.	1308
Москвічова Юлія	1628, 1667	Онопрієнко В.П.	1138

Онопрієнко І.М.	1137	Пірог Л.А.	0479
Опанасенко В.П.	1163	Пісна Ю.В.	1361
Орехова С.Є.	1442	Плечелюк Ганна	1630
Орищенко Н.О.	0852	Плечко А.А.	1289
Орлов В.М.	0388	Поворознюк Н.І.	1221
Орлов С.Ф.	0782	Погорелова І.	0319
Осадча М.В.	1081, 1139	Погорільська Н.І.	1400
Осадча Н.В.	0993	Погрібна В.Л.	0184
Останіна А.В.	0682	Погрібний Д.І.	0673
Остапенко І.В.	0514	Погромський В.	0320
Остапенко Павло	0649	Подольська Є.	0498
Остапенко Ю.І.	0666, 0679, 0686, 0688	Подольянчук С.В.	0826
Остапова В.В.	0247	Покляцька А.І.	0377
Осташко Т.	0291, 0423	Полисаєв О.П.	0172
Островська К.О.	1053	Поліванова Е.Е.	1406
Откаленко О.	1107	Поліхов О.Л.	1645
П		Поліш В.	0456
Павленко А.	1020	Поліщук І.О.	0561, 0611
Павленко В.В.	1033	Поліщук Н.В.	0487, 0905
Павленко В.М.	1437	Поліщук О.	1251
Павленко Г.В.	1404	Поліщук О.В.	1296
Павлишин Л.Г.	0039	Поліщук О.О.	0800
Павлін Д.О.	1664	Поліщук П.А.	0380
Павлов Я.В.	1202	Половинчак Л.А.	1088
Павловська О.В.	1706	Польська Т.Д.	0032
Павлуник О.А.	0368	Полякова В.О.	0156, 0584
Паламар О.М.	1070	Понипаляк О.	0306
Палієнко М.	0432, 1115	Пономаренко Т.О.	0977
Палоцзі Агнес.	0797	Пономарьова В.В.	1403
Пальчикова О.О.	1496	Поперечна Г.А.	0254
Паніна О.В.	1129	Попков В.В.	0223
Панфилов В.А.	0088	Попов О.І.	0708
Панчук О.	0411	Попова О.В.	0116
Панькевич В.	0657	Попова Ю.В.	0064
Папушина В.А.	1103	Попович В.М.	1737
Пасісниченко А.	0095	Поправко О.В.	0829
Патай Тюдде.	0587	Породько М.І.	1055
Патриляк Б.	0318	Поспелова С.В.	1405
Патриляк І.	0323	Постернак О.В.	1104
Паук М.	1476	Потанін С.Є.	1604
Пахнін М.Л.	1685	Потапов В.М.	1704
Пашенко І.І.	0391	Потапюк І.П.	0947
П'ятницька-Позднякова І.	1611, 1629	Потапюк Л.М.	0947
П'ятничук Т.	0321	Потоцкая Ю.І.	0806
Перегида Є.	0292, 0437	Потоцька Ю.І.	0194
Переломова О.С.	0190, 1508	Поцюрко М.М.	1724
Перепелиця М.І.	1437	Поцюрко О.Ю.	0283, 0569, 0625, 0778, 1562
Перинський Ю.Є.	1184	Почтовюк А.Б.	1131
Перунок О.М.	1213	Почтовюк С.І.	1152
Перцова Наталія	1643	Працьовитий В.С.	1541
Петленко І.В.	0227, 0251	Пригунов П.	0773
Петраускене А.	0412	Призванська Р.А.	1056
Петренко В.І.	0345	Приймак Б.І.	0570
Петренко Д.В.	0008, 0019, 0028, 0031, 0248, 1681	Примак В.	0698
Петренко-Агді О.П.	0995	Примаченко Н.	1357
Петрикей О.О.	1144	Притиковська С.Д.	1057
Петриківська О.С.	0242	Прищеп (Шегеда) О.П.	1289
Петрицин І.	1224	Прищеп Б.А.	0447
Петриченко Л.О.	1155	Пріма Р.М.	1174
Петрович О.Б.	1309	Проворова Є.М.	1310
Петровський С.С.	1388	Прокоп'як Ігор	1668
Петрофанова К.Р.	0706	Прокопович М.	0954
Петрушенко В.Л.	0020	Пронкіна Л.І.	0684
Петрушенко О.П.	0011	Простомолотов В.Ф.	1417
Петрюк С.Є.	0998	Протасов О.Д.	0436
Печеранський І.П.	0473	Прохненко І.А.	0449
Пивоваров С.В.	0453	Прудникова О.В.	0187
Пивоварчук Л.В.	1037	Прядко Л.О.	1071
Пилипак М.А.	0373	Пуделька Й.	0692
Пилипенко Ігор	1190	Пустовіт О.В.	1561
Пилипенко О.М.	1054	Пушняк О.В.	0641
Пилипчук М.	1501	Р	
Пильтяй С.В.	0996	Радомська Л.А.	1490
Півень М.А.	1452	Радомський І.	0454
Підвисоцька Є.О.	0229	Раздина Е.В.	0816
Підкуркова І.В.	0614	Размолодчикова І.В.	1368
Пількевич А.	0276, 0413	Разуменко О.О.	1114
Пількевич В.	0440	Райхерт К.В.	0021, 0057, 0129, 0249, 0460, 0834, 0854, 1578, 1682, 1683

Рапаєва М.В.	0522	Свисюк О.В.	1283, 1323
Ребриш Б.Ю.	0690	Свищо В.Ю.	0252
Ребуха Л.	1372	Свідерська М.М.	0936
Рева Т.Д.	1281	Севастьянів У.П.	1741
Регурецька О.	0677	Северин В.Д.	0878
Решетняк В.Ф.	0918	Северин Н.В.	0851
Рзаї Нуруллах	0199	Севериновська О.В.	1416
Рибак Т.М.	1323	Селевко В.Б.	0848
Рибалка І.С.	1575	Селезень В.	1018
Рибалко Л.П.	1086	Селіванов С.	0643
Рибінська Ю.А.	1506	Семанчина В.О.	1003
Рибчук О.О.	1351	Семеніхін І.В.	0783
Римар Я.С.	0118	Семеніхіна К.Г.	1436
Рогаль Н.І.	1428	Семеніхіна О.В.	1150
Роговець О.	1017	Семеног О.М.	0930
Рожанська Н.В.	0102	Семко Я.С.	0147
Рожко І.В.	1006	Сеничак В.В.	0864
Розова Т.В.	0482	Сень А.О.	0217
Розпутна М.В.	0230	Сенюра О.В.	0530
Романенко С.	0508	Сепетий Д.П.	0218, 0224
Романець О.А.	0819	Сергієнко Т.І.	0176
Романкова Л.М.	0146, 0488, 1113, 1120, 1122	Серих Л.В.	1014
Романов О.А.	1402	Сидоренко А.	0289
Романюк Б.І.	0351	Сидоренко С.В.	0177
Романюк І.М.	0352, 0369	Сидоров М.В.-С.	0469
Романюк О.І.	0799	Сидорчук Н.Г.	1311
Роменська Т.Г.	0990	Синицін В.М.	0355
Росновський М.Г.	0909	Синчук Н.В.	1072
Рось Зоряна	1609	Синьов В.М.	1074
Роцін І.Г.	0943	Ситник В.	1456
Рубцова С.В.	1126	Ситник Л.С.	0639
Руденко Л.М.	1058	Ситняківська С.М.	1331
Рудик В.К.	0738	Сідак С.	0657
Рудишин С.Д.	0946	Сідоров В.І.	0755
Рудніченко М.М.	0882	Сілаєв О.М.	0451
Руккас А.	0331	Сімко А.В.	0938
Ручкіна М.	0969	Сімович О.Г.	1429
Рущенко І.	0503	Сіранчук Н.З.	0931
Рижченко О.С.	1525	Сіранчук Н.М.	1001
Рябець В.І.	1085	Сіренька А.	0507
Рябко А.В.	1205	Сірий Є.В.	0519
Рябой Ю.О.	0794	Сіромська Г.М.	0260
Рябокони Н.О.	1450	Скакун І.О.	0071
Рябокони Олена	0965	Скалацька О.В.	0124, 0832
Рябченко А.	0192	Скобцова О.М.	1606
С		Сковронський Б.В.	1573, 1597
Сабадуха В.О.	0053	Скрижевська Ліза	1204
Сабадуха М.В.	0258	Скриль С.А.	0813
Савельєв М.Г.	1183	Скрипник Т.В.	1041
Савельчук І.Б.	1282	Скрипник Т.К.	1388
Савицька І.М.	0881, 0896	Скрипниченко Ю.Ф.	0348
Савонова Г.І.	1719	Скрицька Н.В.	0240
Савченко Т.В.	0737	Скуратівська Л.	1109
Савченко Т.О.	1172	Сливка Л.	1373
Савчук В.С.	0819	Слободянюк І.Ю.	1386
Сагер Л.Ю.	1690	Слозанська Г.	1375
Сайко М.М.	1283	Сломський В.С.	0201
Сайфудінова О.В.	0139	Слоньовська О.Б.	1284
Сакало О.Є.	0486, 1112	Слотюк П.В.	0367
Салабай Ю.І.	0536	Слугоцька В.М.	1315
Салій А.В.	1535	Слюсар В.М.	0103, 0130, 0157
Сало Г.В.	0239	Слюсар О.П.	1589
Самборська О.М.	0065	Слюсаренко А.	0416
Самілик В.І.	1205	Смітєнко З.	0741
Самойленко Л.	0455, 0875	Сможаник О.	1273
Самохін О.О.	1421	Смольницька О.О.	1531
Самчук Т.	0414	Смоляк Олег	1620, 1639
Сарабун О.Б.	0234	Смоляк Павло	1666, 1671
Саракун Л.П.	0846	Со Пюн Сун	0541
Саранча І.Г.	1072	Собко В.О.	1165
Сарієнко В.	1384	Совгіра С.В.	0916
Саркісова О.Ю.	1105	Согорін А.А.	0474, 0542, 0553, 0556
Сасіна І.О.	1073	Сокол Г.І.	1339
Саух П.Ю.	0051	Соколівська З.П.	0631
Сафранов Т.А.	1318	Сокурянська Л.	0477
Сахань О.М.	0563, 0571	Солдатенко І.О.	0543
Сачок К.М.	1424	Солдатська Т.І.	0264
Сачук Ю.	1276	Соловій Р.П.	0198, 1720
Свистун В.І.	0971	Сологуб В.О.	0361

Солоденко А.	1018	Тітаренко С.А.	0983
Солонська А.	0988	Ткач О.М.	1499
Солошич І.О.	1152	Ткаченко Г.С.	0769
Сонько Сергій.	0787	Ткаченко Н.О.	0265
Сорока А.В.	1413	Ткаченко О.Б.	1197
Соснін О.В.	0492	Ткаченко О.В.	0072
Соснюк Є.О.	0514	Ткачова Ю.М.	0067
Соснюк О.П.	0514, 1430	Ткачук І.В.	1239
Співак В.В.	0259	Ткачук М.П.	1512
Срібняк М.	0324	Ткачук О.М.	1542, 1552
Ставроянні С.С.	1721	Ткачук С.І.	0972
Стадник О.О.	0366	Товстоган В.С.	1075
Станіславська О.О.	1526	Товстоляк Н.М.	0271
Станішауске К.	0429	Тракалюк О.Л.	0973
Станкевич І.В.	1087	Трачук Т.Я.	1543
Старченко О.В.	1142	Требін М.П.	0562, 0612
Стасевська О.А.	0188, 0572	Трегуб К.С.	1684
Стасик М.В.	1532	Третьак А.М.	0724
Статівка В.І.	1312	Третьак В.М.	0724
Статівка О.О.	0714	Третьак Н.А.	0724
Стефіна Н.В.	1012, 1650	Третьак Т.О.	1416
Стецик Ю.	1022	Троїцька О.М.	0041, 0154
Стешенко Б.В.	1164	Троїцька Т.С.	0235
Шешин І.О.	1547	Трофименко В.А.	0615, 0619
Стіту А.	0514	Трофімова Н.Е.	0937
Стовпець О.В.	0131	Троцький Р.	1258
Сторожук А.П.	0219	Трошкіна О.А.	1586
Стояцька Г.М.	0148	Троянський В.А.	0472
Стратонова Н.О.	0132, 1745	Трубчик О.	0307
Стригунова А.І.	1059	Тупікова Г.А.	0513
Струченков О.	0509	Тупс Стенлі	1204
Ступко К.В.	0375	Тур О.	1249
Суворов В.	1651	Тургенева О.Ю.	0119
Сударенко О.	0654, 0701	Туренко О.С.	0419
Судраят Т.	0784	Туренко Р.Л.	1421, 1423
Сукачова О.М.	1435	Туrowsька О.А.	1725
Суковата В.	1676	Турчин В.	0707
Султанова Л.Ю.	0913	Турянська М.	1029, 1229
Султанова Х.Г.	1567	Турянський П.	1652
Сумарокова Л.М.	0036	Тюрменко І.	0332
Супрун А.	0818	У	
Супрун А.Г.	0824	Убейволк О.О.	0540
Супрун Г.В.	1342	Уварова Т.І.	0795
Суріна Г.Ю.	0789	Удовицька Т.А.	0470
Сухарева К.В.	0144, 0810	Уразова Г.О.	0704
Сухіна І.В.	1060	Усова О.С.	1340
Сухорукова О.	1688	Успенська В.М.	0892
Сухорукова С.В.	1180	Утьосова О.І.	1076
Сьомкіна І.С.	1369	Ф	
Сюлі-Закар Істван.	0797	Федій О.А.	0007
Сюсель Ю.В.	0104	Федоренко М.В.	1058
Сянюн Чжан	1306	Федоренко Н.І.	1106
Сятецький К.	1653	Федоренко С.А.	0280
Т		Федорова Л.	1250
Талалай Ю.	1019	Федорова Ю.Г.	1497
Танська Л.В.	0166	Федулова І.М.	0742
Тао Чень	1312	Федченко Ю.О.	1169
Таран О.П.	1342	Фенчак Л.	1269
Тарасенко І.Ю.	0406	Феоктістова Х.О.	1442
Тарасенко С.	1257	Ферт О.Г.	1061
Тарасенко С.М.	1332	Фесенко Г.Г.	0207, 0626, 1712
Тарасов В.К.	1445	Филипчук А.М.	0444
Тарасюк Л.С.	0033, 0056, 1647	Филипчук Г.В.	0452
Таратула Р.Б.	0720	Филипчук М.А.	0442
Татарінова К.О.	1602	Філатова Марина	1594
Тацієнко В.С.	0338	Філатова Н.Ю.	0621
Терепищій С.О.	1110	Філіпова Г.	0415
Терех О.Я.	1005	Філоненко Л.	1652
Терещенко М.М.	1392	Філянкіна Н.М.	0042
Терещенко Н.М.	1422	Фірсова Є.	1518
Терещенко С.	1275	Фісун К.Г.	0438
Терещенко Ю.	0290, 0422	Фомічова В.М.	1431
Тертишна Л.С.	0694	Фрадкіна Н.В.	0873
Терьохіна Н.О.	1349	Фрицюк В.М.	0335
Тимошук Н.М.	1238	Фролова Є.В.	1405
Тимченко С.В.	1285	Фролова О.В.	0086, 0090, 0567
Титаренко О.Ю.	0395	Фугалевич Д.О.	1333
Титарь О.В.	0262	Х	
Тищенко Ю.	0696, 0761	Хайдарова О.С.	1062

Халіман М.А.	0140, 1733	Чудовська В.А.	0731
Халіна О.	0504	Чупашко Іван	1619
Хало З.	0985	Чурсінова О.Ю.	0022, 0220
Хамар У.В.	0059	Чухачова В.О.	0824
Хан Є.	0416	Чухліб Т.	1109
Хандяні Ш.В.	0784	Чхейло А.А.	0579
Харді Тамас	0587	Чхейло І.І.	0579
Харченко Г.І.	1036	Ш	
Харченко І.С.	0119	Шалобудов В.М.	0394
Харченко Л.В.	0565	Шамрай Б.	0645
Хахалін О.О.	1734	Шамрай В.	0644
Херпфер К.	0502	Шамша І.В.	0266
Хижняк О.	0499	Шапіро Г.С.	0418
Хлебнікова А.А.	0178	Шاپовал А.В.	1558
Хлистун О.П.	0236, 0850	Шاپовал Ю.О.	1423
Ходанич Петро	1544	Шапвалова Л.О.	0054
Ходус Е.В.	0009	Шапвалова О.В.	1008
Холевінська Я.	1027	Шапошникова І.В.	0494, 0520
Хомишак Г.	0987	Шаров С.	1383
Хомишак О.	0987	Шатілова Н.	1519
Храмцова І.А.	0356	Шатковська І.С.	0335
Христокін Г.В.	0243, 1723	Шафіїв У.А.	0793
Хромей В.	0642	Шахно Ю.Л.	0149
Худенко А.В.	0068	Шахова О.Г.	1096
Ц		Швець Т.М.	0941
Царенок А.В.	0203, 0208	Швидка Т.І.	0667, 0675, 0680
Царик Л.І.	1545	Швидько Г.К.	0397
Царик Т.	1272	Шевельова О.Б.	1314
Цебрій І.В.	1607	Шевців З.	1267
Ценко М.Б.	0573	Шевцова Л.С.	1334
Цецик Я.П.	0340	Шевченко В.М.	1389
Цзин Люй.	1312	Шевченко Г.А.	0531
Цзіці Л.	1232	Шевченко Є.В.	0739
Цзоу Ч.	1117	Шевченко З.В.	0108
Циганок О.О.	1313	Шевченко Л.С.	0595, 0772
Цимбал Т.	1533	Шевченко М.Ю.	1498
Циплюк А.М.	1174	Шевченко С.М.	1078
Цись Д.І.	1188	Шевченко Ю.В.	1079
Цись Н.О.	1151, 1188	Шевчук С.Ф.	0085
Ціхоцький І.Л.	0448	Шедяков В.Є.	0133, 0150, 0159, 0489, 0528, 0532, 0547, 0838, 0844
Цундер О.Е.	1691	Шелег Т.В.	1432
Цуркан І.М.	1551	Шеленко Д.І.	0722
Цюра С.	1374	Шелест З.М.	1318
Ч		Шелудько І.В.	1135
Чайка О.М.	1161	Шелудченко С.Б.	1528
Чайка П.	0765	Шеремет Віта	1644
Чаплінська О.В.	0052	Шеремет І.	0991
Чаркіна Т.І.	0281	Шереметьєва Е.В.	0937
Чебан Т.М.	1088	Шестопалова Л.	0622, 0623
Чеботарьова О.В.	1077	Шигаль Д.А.	0630
Чепіга В.	1026	Шидловський П.	0455
Чепок А.О.	1503, 1695	Шимко А.Р.	0691
Черевко І.	0428	Шиндаулова Р.Б.	0047, 0889
Чередніченко П.П.	1127, 1340	Шинкаренко О.	0505
Черкашина О.В.	0359	Шишменцев І.М.	1044
Чернецька Наталія	1638	Шістопал Ю.М.	0962
Черниш Р.Ф.	0751	Шкарбан Л.В.	0897
Черниш Т.М.	0932	Шкіль С.О.	1735, 1738, 1740
Чернишова А.М.	1286	Шкурпат О.В.	0717
Чернієнко В.О.	0189	Шмат Р.П.	0788
Чернілевський Д.В.	0931	Шмега К.М.	1527
Чернобров Ю.	1477	Шмегельська Ю.В.	0871
Черноватий Л.	1108	Шніцар М.Г.	0450
Чернякова Ж.Ю.	1217	Шолухо Н.Є.	0237, 0244
Черняхівська В.В.	0770, 0771	Шоробура І.	1263
Чжан Цзінцзін	1310	Шостак О.	1556
Чжань Сін	0255	Шпак О.	1357
Чжихао Янь	1634	Шпаков В.В.	0683
Чжоу Чен	1592	Шпильовий Я.В.	1465
Чирва Г.М.	1326	Шрамко О.О.	0911
Чоп Т.О.	0210	Штець Віктор	1590
Чопік О.В.	1466	Штроеер А.	0433
Чорна Л.В.	0037, 0158, 0250, 0256	Штупакова М.	0765
Чорна Т.	1254	Шульженко Д.І.	1074
Чорнописька Х.В.	0537	Шумка М.Л.	0523, 0776
Чубатенко А.Н.	0803	Щ	
Чугай А.В.	1318	Щедрін А.Т.	0038, 0040, 0845
Чугай С.	1026	Щербак І.	0511
Чугу С.Д.	1482		

Щербак С.В.	1546	Якубець А.	0322
Щербакова Н.	1225	Ямін Я.	1235
Щербата Т.С.	1091	Ямін Яо	1398
Щербацький Д.В.	1727	Яненко А.	0417
Щербина А.М.	0151	Яницька-Панек Т.	0920
Щербина-Яковлева Е.Е.	0043	Янісів Ю.	1234
Щокіна О.О.	0674	Яницький О.Ю.	0352
Щудло С.	0501	Янковський С.В.	0267
Щур Людмила	1673	Янкурова А.	0765
Ю		Яновська С.Г.	1421, 1423
Ювсечко Я.В.	1697, 1730	Янушевич І.А.	0524
Юденюк В.М.	0981	Янчук А.	0773
Юдін М.М.	0908	Янчук М.М.	0337
Юзько Т.М.	1315	Яочен Ц.	1228
Юрженко В.	1247	Яремко Г.	0923
Юрченко О.	0284, 0308	Яремко І.В.	0079
Юрченко О.В.	1287	Яремко С.А.	1379
Юрченко О.О.	0282	Ярко М.	1658
Юрчук О.О.	1568	Ярликів О.А.	0420
Юсіфзаде А.М.	0529	Ярова О.Б.	0944
Юхименко А.С.	0212	Яромчук Вадим	1641
Я		Ярославцева М.І.	1175
Яблонська Н.М.	1513	Ярош Н.С.	1411
Яворовська Л.М.	1436	Ярош О.М.	1716
Яворська А.В.	1603	Ярошенко О.Г.	1206, 1317
Яворська Т.М.	1381	Ярошовець Т.І.	0843
Ягіяєв І.І.	1440	Ясінський М.М.	0272
Ягупов В.В.	1316	Ясінська Й.	0968
Якимович В.А.	1516	Яцьків М.	1520
Яковенко А.І.	1707	Яцюк М.В.	0807
Яковлев Д.В.	0544	Ячний А.М.	0574
Яковлев А.А.	0634	Ящук С.П.	1288

ПОКАЖЧИК ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

East European Journal of Physics. Харків: Харківський національний університет ім. В.М.Каразіна, 2017, №1, т.4	0374
Авіаційно-космічна техніка і технологія. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №7(142)	0557, 0670, 0671, 0732, 0733, 0734, 0735, 0736, 0737, 0738, 0739, 0740, 0741, 0742, 0743, 0744, 0745, 0746, 0747, 0748
Авіаційно-космічна техніка і технологія. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №8(143)	0386, 0387, 0388, 0389, 0448, 0449, 0450, 0576, 0581, 0652, 0653, 0654, 0655, 0656, 0705, 0706, 0707, 0708
Авіаційно-космічна техніка і технологія. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №9(144)	0451, 0452, 0453, 0454, 0455, 0456, 0457, 0458, 0657, 0658, 0659, 0660, 0661, 0662, 0663, 0751, 0752, 0753
Автоматизація технологічних і бізнес-процесів. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2017, №1, т.9	0043, 0044, 0053
Вентиляція, освітлення та теплогазопостачання. Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2017, №21	0048, 0049, 0064, 0065, 0764
Вісник Дніпровського університету. Історія і філософія науки і техніки. Дніпро: Дніпровський національний університет ім. О.Гончара, 2017, №25	0407, 0749, 0750, 0765
Вісник Дніпропетровського університету. Менеджмент інновацій. Дніпро: Дніпропетровський національний університет ім. О.Гончара, 2016, №6, т.24	0012

Вісник Дніпропетровського університету. Менеджмент інновацій. Дніпро: Дніпропетровський національний університет ім. О.Гончара, 2016, №7, т.24	0039, 0402
Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. Краматорськ: Донбаська державна машинобудівна академія, 2017, №1(40)	0009, 0010, 0027, 0028, 0136, 0137, 0211, 0392, 0479, 0480, 0481, 0482, 0483, 0484, 0485, 0486
Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. Краматорськ: Донбаська державна машинобудівна академія, 2017, №2(41)	0362, 0363, 0366, 0371, 0376, 0377, 0378, 0549, 0550, 0551, 0552, 0553, 0554, 0559, 0577, 0578, 0589, 0775
Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Технічні науки. Київ: Київський національний університет технологій та дизайну, 2017, №1(106)	0131, 0404, 0405, 0789
Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Технічні науки. Київ: Київський національний університет технологій та дизайну, 2017, №2(108)	0076, 0406, 0790, 0791, 0792, 0801, 0802
Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Технічні науки. Київ: Київський національний університет технологій та дизайну, 2017, №3(110)	0015
Вісник Кременчуцького національного університету ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький національний університет, 2017, №1(102)	0227, 0228, 0229, 0230, 0263, 0393, 0555, 0562
Вісник Кременчуцького національного університету ім. М.Остроградського. Кременчук: Кременчуцький національний університет, 2017, №2(103), ч.1	0067, 0093, 0125, 0231, 0232, 0282, 0360, 0731
Вісник Криворізького національного університету. Кривий Ріг: Криворізький національний університет, 2016, №42	0024, 0025, 0026, 0029, 0030, 0066, 0073, 0117, 0118, 0119, 0120, 0128, 0130, 0138, 0139, 0140, 0210, 0219, 0220, 0221, 0222, 0223, 0224, 0225, 0226, 0255, 0256, 0257, 0258, 0259, 0260, 0261, 0262, 0275, 0276, 0277, 0278, 0279, 0280, 0281, 0368, 0369, 0370, 0605, 0679
Вісник Криворізького національного університету. Кривий Ріг: Криворізький національний університет, 2017, №44	0091, 0122, 0141, 0216, 0217, 0237, 0238, 0239, 0240, 0241, 0242, 0243, 0244, 0245, 0246, 0247, 0248, 0265, 0283, 0380, 0509, 0693, 0762
Вісник Криворізького національного університету. Кривий Ріг: Криворізький національний університет, 2017, №45	0040, 0041, 0074, 0142, 0144, 0218, 0249, 0250, 0251, 0252, 0253, 0254, 0266, 0267, 0268, 0269, 0284, 0285, 0286, 0287, 0288, 0289, 0290, 0364, 0585
Вісник Національного авіаційного університету. Київ: Національний авіаційний університет, 2017, №1(70)	0601, 0701, 0702, 0703
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №29(1251)	0396, 0397
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Гідравлічні машини та гідроагрегати. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №42(1264)	0061, 0356, 0494, 0495, 0496, 0497, 0498, 0625, 0626, 0627, 0628, 0629, 0641
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Динаміка і міцність машин. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №39(1261)	0512, 0513, 0603, 0620, 0633, 0634, 0649, 0694
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Динаміка і міцність машин. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №40(1262)	0148, 0499, 0500, 0501, 0631, 0647, 0648, 0758
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Економічні науки. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №24(1246)	0395
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Економічні науки. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №45(1266)	0400
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Економічні науки. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №46(1267)	0398, 0399

Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Електричні машини та електромеханічне перетворення енергії. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №1(1223)	0019, 0081, 0082, 0083, 0104, 0105, 0106, 0107, 0108, 0109, 0110, 0111, 0112, 0113, 0114, 0115, 0116, 0123, 0134, 0135
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Електроенергетика та перетворювальна техніка. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №4(1226)	0085, 0236, 0584, 0590, 0807, 0808, 0809, 0810, 0811, 0812, 0813, 0814
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Інноваційні дослідження у наукових роботах студентів. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №18(1240)	0348, 0669
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Інноваційні дослідження у наукових роботах студентів. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №41(1263)	0630, 0761
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Інформатика та моделювання. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №21(1243)	0121
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Машинознавство та САПР. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №12(1234)	0488, 0489, 0490, 0491, 0492, 0682, 0683, 0684, 0757
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Нові рішення в сучасних технологіях. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №23(1245)	0033, 0084, 0126, 0234, 0579, 0619, 0637, 0638, 0639, 0640, 0645, 0646
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Нові рішення в сучасних технологіях. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №32(1254)	0034, 0143, 0235, 0379, 0674, 0675, 0776, 0806
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Нові рішення в сучасних технологіях. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №7(1229)	0031, 0032, 0094, 0233, 0271, 0339, 0543, 0544, 0556, 0563, 0583, 0624, 0642, 0700
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Проблеми механічного приводу. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №25(1247)	0518, 0519, 0520, 0521, 0522, 0523, 0524, 0525, 0526, 0527, 0528, 0529, 0530, 0531, 0532, 0533, 0534, 0535, 0536, 0537, 0588, 0596, 0597, 0635, 0650, 0695, 0696, 0697
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Радіофізика та іоносфера. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №47(1268)	0159, 0160, 0161, 0162, 0163, 0164, 0165, 0166, 0167, 0168, 0175
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Системний аналіз, управління та інформаційні технології. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №51(1272)	0357, 0800
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №2(1224)	0004, 0005
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №3(1225)	0006
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Техніка та електрофізика високих напруг. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №15(1237)	0035, 0036, 0086, 0087, 0088, 0089, 0090, 0095, 0096, 0127, 0149, 0170, 0172
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Технології в машинобудуванні. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №17(1239)	0502, 0503, 0504, 0505, 0506, 0507, 0508, 0564, 0565, 0566, 0567, 0568, 0569, 0598, 0599
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Технології в машинобудуванні. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №26(1248)	0510, 0511, 0545, 0546, 0570, 0571, 0572, 0573, 0574, 0586, 0594, 0595, 0600, 0632, 0763
Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Транспортне машинобудування. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №14(1236)	0394, 0493, 0558, 0643, 0644, 0672, 0673, 0685, 0686, 0687, 0688, 0689, 0690, 0691, 0692, 0767, 0768, 0769, 0770, 0771, 0772, 0773, 0774

Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Хімія, хімічна технологія та екологія. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №48(1269)	0215, 0541
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Екологія. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №16	0651
Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2017, №1(245)	0062, 0150, 0156, 0176, 0177, 0180, 0181, 0182, 0183, 0184, 0383, 0408, 0409, 0410, 0411, 0412, 0413, 0414, 0415, 0416, 0548, 0793, 0794
Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2017, №2(247)	0017, 0145, 0151, 0152, 0179, 0185, 0186, 0417, 0418, 0419, 0420, 0421, 0422, 0423, 0424, 0425, 0426, 0427, 0428, 0429, 0430, 0431, 0432, 0704, 0795
Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2017, №3(249)	0153, 0154, 0155, 0173, 0187, 0188, 0189, 0208, 0433, 0434, 0435, 0436, 0437, 0438, 0439, 0440, 0441, 0442, 0443, 0444, 0636, 0796
Гуманітарний часопис. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №1	0816
Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2017, №1(15)	0071, 0072, 0147, 0294
Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2017, №2(16)	0011, 0013, 0014, 0051, 0060, 0264, 0318
Економічний форум. Луцьк: Луцький національний технічний університет, 2017, №3	0007, 0070, 0384, 0385
Економічний форум. Луцьк: Луцький національний технічний університет, 2017, №4	0205, 0359
Електротехніка і електромеханіка. Харків: Національний технічний університет "ХПІ", 2017, №1	0002, 0018, 0075, 0077, 0097, 0098, 0099, 0132, 0146
Електротехніка та електроенергетика. Запоріжжя: Запорізький національний технічний університет, 2017, №1	0078, 0079, 0080, 0100, 0101, 0102, 0103, 0124, 0133
Журнал фізики та інженерії поверхні. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №1, т.2	0052, 0587
Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроєкології і природокористування НААН, ТОВ Екоінвестком, 2016, №3	0001
Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроєкології і природокористування НААН, ТОВ Екоінвестком, 2016, №4	0209
Збірник наукових праць Донбаської національної академії будівництва і архітектури. Краматорськ: Донбаська національна академія будівництва і архітектури, 2017, №1(6)	0445, 0760
Методи та прилади контролю якості. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2017, №1(38)	0316, 0317, 0799
Методи та прилади контролю якості. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2017, №2(39)	0068, 0212, 0804
Містобудування та територіальне планування. Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2017, №63	0016
Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2017, №1(42)	0299, 0300, 0301, 0302, 0303, 0304, 0305, 0306, 0307, 0308
Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2017, №2(45)	0333, 0334, 0335, 0336, 0337, 0338, 0611, 0612, 0613, 0805

Науковий вісник НЛТУ України. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2017, №27(1)	0069, 0291, 0446, 0591
Науковий вісник НЛТУ України. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2017, №27(3)	0045, 0169, 0270, 0274, 0292, 0373, 0560, 0676
Науковий вісник НЛТУ України. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2017, №27(4)	0293, 0538, 0677, 0756, 0797
Науковий вісник НЛТУ України. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2017, №27(5)	0020, 0063, 0621, 0698
Науковий вісник НЛТУ України. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2017, №27(6)	0046, 0047, 0622, 0623, 0678
Науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2017, №27(2)	0003
Науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2017, №27(7)	0042
Нафтогазова енергетика. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2017, №1(27)	0021, 0022, 0129, 0295, 0296, 0297, 0298, 0604, 0803
Нафтогазова енергетика. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2017, №2(28)	0050, 0310, 0311, 0312, 0313, 0314, 0315, 0606, 0607, 0668
Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №75	0375, 0390, 0459, 0460, 0582, 0664, 0665, 0680, 0709, 0710, 0711, 0712, 0713, 0714, 0715, 0716, 0717, 0754, 0755
Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №76	0461, 0462, 0463, 0464, 0465, 0561, 0666, 0681, 0718, 0719, 0720, 0721, 0722, 0723, 0724, 0725, 0726
Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №77	0367, 0391, 0466, 0467, 0468, 0469, 0470, 0471, 0472, 0473
Питання проектування та виробництва конструкцій літальних апаратів. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №2(90)	0474, 0475, 0476, 0477, 0478, 0727, 0728, 0729, 0730
Праці Одеського політехнічного університету. Одеса: Одеський політехнічний університет, 2017, №1(51)	0023, 0055, 0056, 0309, 0361, 0365, 0447, 0542, 0575, 0815
Праці Одеського політехнічного університету. Одеса: Одеський політехнічний університет, 2017, №2(52)	0057, 0058, 0059, 0092, 0487, 0539, 0667, 0699
Проблеми і перспективи економіки та управління. Чернігів: Чернігівський національний технологічний університет, 2017, №2(10)	0008, 0766
Радиоэлектроника и информатика. Харків: Харківський національний університет радіоелектроніки, 2017, №1(76)	0157, 0158, 0190, 0191, 0192, 0193
Радиоэлектроника и информатика. Харків: Харківський національний університет радіоелектроніки, 2017, №2(77)	0174, 0194, 0195, 0196, 0197, 0198, 0199
Радіоелектроніка, інформатика, управління. Запоріжжя: Запорізький національний технічний університет, 2017, №1(40)	0178, 0200, 0201, 0202, 0203, 0204, 0207, 0358
Радіоелектроніка, інформатика, управління. Запоріжжя: Запорізький національний технічний університет, 2017, №2(41)	0054, 0171, 0206
Розвідка та розробка нафтових і газових родовищ. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2017, №1(62)	0319, 0320, 0321, 0322, 0323, 0608
Розвідка та розробка нафтових і газових родовищ. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2017, №2(63)	0349, 0350, 0351, 0352, 0353, 0354, 0355, 0540, 0618

Розвідка та розробка нафтових і газових родовищ. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2017, №3(64)	0213, 0324, 0325, 0326, 0327, 0328, 0329, 0330, 0331, 0332, 0602, 0609, 0610
Розвідка та розробка нафтових і газових родовищ. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2017, №4(65)	0214, 0340, 0341, 0342, 0343, 0344, 0345, 0346, 0347, 0614, 0615, 0616, 0617
Сільськогосподарські машини. Луцьк: Луцький національний технічний університет, 2017, №37	0272, 0273, 0514, 0759, 0777, 0778, 0779, 0780, 0781, 0798
Сільськогосподарські машини. Луцьк: Луцький національний технічний університет, 2017, №38	0403, 0515, 0516, 0517, 0547, 0580, 0782, 0783, 0784, 0785, 0786, 0787, 0788
Соціальна економіка. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1, вип.51	0401
Соціальна економіка. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №2, вип.52	0037
Соціальна економіка. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №1, вип.53	0038
Сучасні технології та методи розрахунків у будівництві. Луцьк: Луцький національний технічний університет, 2017, №6	0592, 0593
Східно-європейський фізичний журнал. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №4(3)	0372, 0381, 0382

З питань придбання видань УкрІНТЕІ звертайтеся до відділення сприяння інноваційної діяльності за тел. (044) 521 00 32, 521 00 39

Адреса засновника, видавника:

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації
вул. Антоновича, 180, Київ, 03680
uintei@uintei.kiev.ua, bogatel@ukrintei.ua

Укладачі: *Н.Богатель, М.Попов, Г.Бодяковська, Н.Іваницька, Н.Ряполова, Л.Горелова*
Відповідальний редактор: *Н.Богатель*
Комп'ютерна верстка: *Н.Богатель*
Програмно-технічне забезпечення: *С.Скубак*

*Підписано до опублікування 31.05.2018. Формат 60x84 1/8.
Набір комп'ютерний.*

*Видавництво УкрІНТЕІ, 03150, Київ, вул. Антоновича, 180
Реєстраційне свідоцтво серії ДК № 5332 від 12.04.2017 р.*